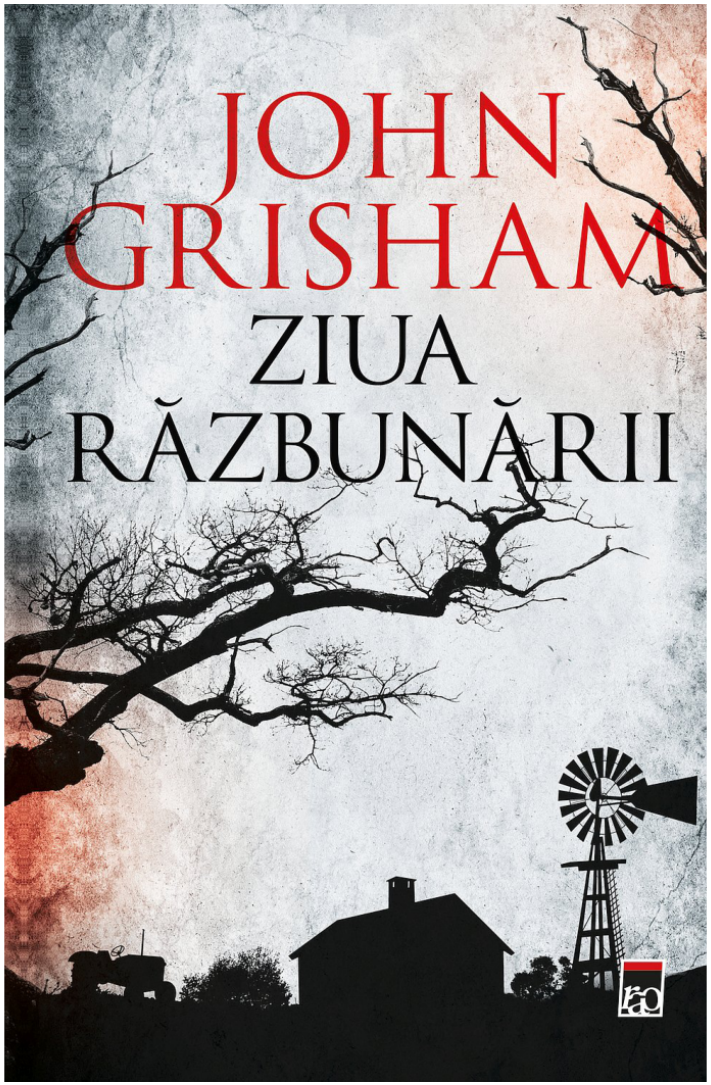
JOHN
GRISHAM
ZIUA
RĂZBUNĂRII

JOHN GRISHAM

ZIUA RĂZBUNĂRII

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GRISHAM, JOHN
Ziua răzbunării / John Grisham; trad. din lb. engleză: Gabriel Stoian. –
Bucureşti: RAO Distribuție, 2019
ISBN 978-606-006-277-6
I. Stoian, Gabriel (trad.)
821.111

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9-11, sect. 1, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN GRISHAM
The Reckoning

Copyright © 2018 by Belfry Holdings, Inc.
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuție, 2019
Pentru versiunea în limba română

2019
ISBN 978-606-006-277-6

PARTEA ÎNTÂI

CRIMA

CAPITOLUL

1

Într-o dimineață friguroasă de la începutul lunii octombrie 1946, Pete Banning s-a trezit înainte de răsăritul soarelui, fără chef să se mai culce din nou. Privind spre tavanul întunecat, a rămas multă vreme în mijlocul patului şi s-a întrebat pentru a mia oară dacă avea curajul necesar. În cele din urmă, când primele raze de soare ale zorilor s-au strecurat pe fereastră, a acceptat cu un aer solemn realitatea că sosise vremea de a ucide. Necesitatea de a trece la fapte devenise atât de copleşitoare, încât nu putea continua să respecte rutina dimineții. Nu putea rămâne acelaşi om decât după ce comitea fapta. Planificarea era simplă, însă greu de imaginat. Şocul provocat de crimă avea să persiste decenii şi să schimbe viețile celor pe care îi iubea, dar şi pe ale multora la care nu ținea. Notorietatea avea să dea naştere unei legende, deşi el nu-şi dorea să devină faimos. Sigur, potrivit caracterului său, ar fi vrut să nu atragă deloc atenția, însă acest lucru nu era posibil. Nu avea de ales. Adevărul i se revelase treptat, iar după ce îl înțelesese pe deplin, crima devenise la fel de inevitabilă ca şi răsăritul soarelui.

Ca întotdeauna, s-a îmbrăcat fără grabă, pentru că piciorul rănit în război îi era înțepenit şi îl durea după noaptea petrecută în pat, apoi a mers prin casa cufundată în întuneric spre bucătărie, unde a aprins un bec slab şi a pus de cafea. Pe când cafeaua fierbea, a rămas drept ca un stâlp lângă masa pentru micul dejun, cu mâinile împreunate la ceafă, apoi şi-a îndoit cu grijă ambii genunchi. A făcut o grimasă când durerea a pornit dinspre coapse spre glezne, dar a rămas în acea poziție de genuflexiune vreme de zece secunde. S-a relaxat, apoi a procedat la fel de câteva ori, lăsându-se de fiecare dată tot mai jos. În piciorul stâng avea tije metalice, iar în cel drept, un şrapnel.

Şi-a turnat cafeaua, a adăugat lapte şi zahăr, apoi a ieşit afară,

pe veranda din spate, unde a rămas lângă trepte şi a contemplat pământul pe care îl avea. Soarele apărea dinspre est, iar o lumină gălbuie cădea peste marea de alb. Câmpurile erau pline de bumbacul alb ca zăpada, iar Pete nu putea decât să zâmbească de fiecare dată când se gândea la recolta-record. Însă în ziua aceea nu aveau să apară zâmbete, ci doar lacrimi – şi încă multe. Însă renunțarea la crimă ar fi însemnat un act de laşitate, ceva de neconceput pentru el. A sorbit din cafea şi a admirat pământurile ce îi aparțineau, simțindu-se liniştit grație siguranței pe care i-o ofereau. Sub pătura de alb se afla un strat de pământ negru şi bogat, care aparținuse familiei Banning vreme de peste o sută de ani. Cei în drept urmau să îl smulgă de acolo şi probabil să îl execute, însă pământul lui avea să dăinuie pe veci şi să îi sprijine familia.

Mack, ogarul lui pătat, s-a trezit şi i s-a alăturat pe verandă. Pete i-a vorbit şi l-a mângâiat pe cap.

Capsulele plantelor de bumbac plesneau şi aşteptau să fie culese, astfel că, foarte curând, echipe de oameni aveau să le încarce în căruțe pentru a fi transportate departe. Când era mic, Pete călătorea în căruțe cu negrii, târând sacii cu bumbac douăsprezece ore pe zi. Oamenii familiei Banning erau fermieri şi latifundiari, dar şi oameni muncitori, nu doar plantatori moderni, ducând o viață decadentă ce le era accesibilă doar prin sudoarea altora.

Sorbind din cafea, a urmărit zăpada căzută ce devenea tot mai albă pe măsură ce se înseninа cerul. În depărtare, dincolo de staulul vitelor şi de adăpostul păsărilor, a auzit vocile negrilor care se strângeau la şopronul tractoarelor, pregătindu-se pentru încă o zi lungă de muncă. Femei şi bărbați, oameni pe care îi cunoştea de o viață, muncitori săraci lipiți pământului, ai căror strămoşi trudiseră pe aceleaşi pământuri de un veac. Ce avea să se întâmple cu ei după crimă? Nimic, de fapt. Supraviețuiseră cu puține resurse şi nu ştiau să facă altceva. A doua zi aveau să se strângă într-o tăcere uimită, în acelaşi timp şi în acelaşi loc, şi să şoptească în preajma unui foc; apoi aveau să se îndrepte spre câmpuri, îngrijorați, neîndoielnic, dar la fel de dornici să îşi continue truda şi să îşi primească salariile. Culegerea bumbacului avea să continue, la fel de netulburată şi de abundentă.

Şi-a terminat cafeaua, apoi a aşezat ceaşca pe balustrada verandei şi şi-a aprins o țigară. S-a gândit la copiii lui. Joel era în ultimul an la Universitatea Vanderbilt, iar Stella era în anul doi la

Hollins. Se simțea recunoscător pentru că ei se aflau atât de departe. Aproape că le putea simți teama şi ruşinea pentru faptul că tatăl lor era întemnițat, însă era încredințat că aveau să supraviețuiască, la fel ca lucrătorii de pe terenurile lui. Erau inteligenți şi se adaptau uşor, iar proprietatea avea să le revină tot lor. Aveau să îşi încheie studiile, să se căsătorească avantajos şi să prospere.

Trăgând din țigară, şi-a ridicat cana cu cafea, a revenit în bucătărie şi s-a dus spre telefon ca să o sune pe Florry, sora lui. Era miercuri, ziua în care se întâlneau pentru a lua micul dejun împreună, aşa că i-a confirmat că va ajunge la ea foarte curând. A scurs zațul din cană, şi-a mai aprins o țigară, apoi şi-a luat jacheta de lucru din cuierul de lângă uşă. Împreună cu Mack, a traversat curtea din spate către drumul care ducea dincolo de grădina în care Nineva şi Amos cultivau suficiente legume cât să îi hrănească pe membrii familiei Banning – şi nu numai. A trecut pe lângă grajdul vitelor şi l-a auzit pe Amos vorbindu-le vacilor în timp ce se pregătea să le mulgă. Pete l-a salutat, apoi au discutat puțin despre un grăsun care trebuia ales spre sacrificare în sâmbăta următoare.

A continuat să meargă fără să şchiopăteze, deşi îl durea piciorul. La garajul pentru tractoare, negrii se adunaseră în jurul unei gropi în care ardea un foc şi se tachinau unul pe altul, sorbind cafea din căni din cositor. Cu toții au amuțit când l-au văzut. Câțiva dintre ei i-au spus: „'Neața, domnule Banning“, iar el le-a răspuns. Oamenii aceia purtau salopete vechi şi murdare, iar femeile lor, rochii lungi şi pălării din pai. Nimeni nu purta încălțări. Copiii şi adolescenții stăteau în apropierea unei căruțe, ghemuiți sub o pătură, cu ochii cârpiți de somn şi cu fețele solemne, îngroziți de încă o zi de cules bumbac.

Pe proprietatea Banning exista o şcoală pentru negri, a cărei înființare fusese posibilă prin generozitatea unui evreu bogat din Chicago; iar tatăl lui Pete dăduse îndeajuns de mulți bani pentru a o vedea ridicată. Familia Banning insistase ca toți copiii negri de pe proprietatea lor să meargă la şcoală cel puțin până în clasa a opta. Însă în luna octombrie, când nu conta nimic în afară de culegerea bumbacului, şcoala era închisă, iar elevii ei se aflau cu toții pe câmp.

Pete a vorbit cu glas scăzut cu Buford, şeful de echipă alb. Au discutat despre vreme, despre cantitatea de bumbac recoltată în ziua precedentă şi despre prețul lui la bursa de mărfuri din

Memphis. În perioada recoltării nu existau niciodată suficient de mulți culegători, iar Buford aştepta un grup de lucrători albi care urmau să vină cu un camion de la Tupelo. Îi aşteptase să vină în ziua precedentă, dar ei nu apăruseră. Se zvonea că un fermier aflat la câțiva kilometri depărtare le oferea un cent sau doi în plus pe kilogram, însă astfel de ştiri erau deseori lipsite de temei în perioada recoltării. Echipele de culegători munceau din greu o zi, pentru a dispărea în următoarea, însă apoi reveneau, în funcție de fluctuațiile prețului. Cu toate acestea, negrii nu aveau posibilitatea de a se tocmi, astfel că se ştia că familia Banning îi plătea pe toți la fel.

Motoarele celor două tractoare John Deere au pufnit, căpătând viață, iar lucrătorii s-au urcat în remorcă. Pete i-a urmărit în timp ce dispăreau, îndepărtându-se prin zăpada căzută.

Şi-a aprins încă o țigară şi a pornit alături de Mack dincolo de magazie, ajungând pe un drum de pământ bătătorit. Florry locuia la un kilometru şi jumătate distanță în partea ei de teren, iar în ultimul timp Pete se ducea până acolo pe jos. Efortul era chinuitor, dar doctorii îi spuseseră că plimbările lungi aveau să îi întărească până la urmă picioarele şi că, într-o bună zi, durerile aveau să se reducă. Se îndoia de asta şi acceptase realitatea că urma să aibă dureri arzătoare în ambele picioare toată viața, socotindu-se fericit că mai trăia. Cândva fusese dat drept mort şi chiar ajunsese aproape de moarte, astfel că socotea un dar fiecare zi pe care o mai trăia.

Asta până atunci. Ziua aceea urma să fie ultima zi a vieții aşa cum o ştia el, dar acceptase ideea. Nu avea de ales.

Florry locuia într-o casă pe care o construise după moartea mamei ei, care îi lăsase moştenire terenul. Era poetesă şi nu manifesta niciun interes față de agricultură, dar era preocupată în mod deosebit de veniturile pe care i le aducea aceasta. Partea ei de teren avea aproape 260 de hectare, fiind la fel de fertilă ca şi aceea a lui Pete, şi i-o dădea în arendă acestuia pentru jumătate din profit. Era o înțelegere consfințită printr-o simplă strângere de mână, devenind la fel de bătută în cuie ca un contract cuprinzând zeci de pagini, căci se baza pe o încredere

reciprocă solidă.

Când Pete a sosit, ea se afla în curtea din spate, plimbându-se prin aviarul ei, făcut din plasă deasă. Le vorbea şi le dădea de mâncare numeroşilor papagali de diferite specii şi tucanilor. Alături de raiul acelor păsări exista o poiată în care avea vreo douăsprezece găini. Cei doi câini golden retriever stăteau întinşi pe iarbă, urmărind activitatea ei fără să manifeste vreun interes față de păsările exotice. Casa ei era plină de pisici, creaturi pe care Pete şi câinii nu le prea agreau.

Făcând semn spre un loc de pe veranda din față, i-a spus lui Mack să stea acolo, după care a intrat în casă. Marietta era ocupată la bucătărie, iar casa mirosea a bacon prăjit şi a chifle din mălai. După ce i-a spus bună dimineața, s-a aşezat la masă pentru a lua micul dejun. Femeia i-a turnat cafea, iar el s-a apucat să citească ziarul de dimineață din Tupelo. Pe fonograful din camera de zi, o soprană se văicărea într-o suferință tipică pentru muzica de operă. Pete se întreba câți alți oameni din comitatul Ford mai ascultau aşa ceva.

După ce a terminat de îngrijit păsările, Florry a intrat pe uşa din spate, l-a salutat pe fratele ei şi s-a aşezat în fața lui. Nu s-au îmbrățişat şi nu s-au arătat afectuoşi în vreun fel. Cei din neamul Banning erau socotiți, de către cei care îi cunoşteau, reci şi distanți, lipsiți de căldură şi exprimându-şi rareori emoțiile. Acest lucru era adevărat, însă doar pentru că, pur şi simplu, aşa fuseseră crescuți.

Florry avea patruzeci şi opt de ani şi supraviețuise unui mariaj scurt şi nefericit din tinerețe. Era una dintre puținele femei divorțate din comitat şi de aceea era desconsiderată, de parcă ar fi fost cumva demnă de dispreț şi probabil imorală. Dar ei nu-i păsa. Avea puțini prieteni şi îşi părăsea rareori proprietatea. Pe la spate i se spunea Doamna Păsărilor, şi nu pe un ton tocmai afectuos.

Marietta le-a servit o omletă consistentă cu roşii şi spanac, chifle din mălai scăldate în unt, bacon şi gem de căpşuni. În afară de cafea, zahăr şi sare, tot ce se afla pe masă provenea de pe pământurile lor.

— Ieri am primit o scrisoare de la Stella, a spus Florry. Pare să se descurce bine, dar întâmpină probleme cu matematica. Preferă literatura şi istoria. Seamănă mult cu mine.

Copiii lui Pete trebuiau să îi scrie cel puțin o dată pe săptămână mătuşii lor, care, la rândul ei, le scria cel puțin de două ori pe săptămână. Pete nu se omora cu scrisul, aşa că le spusese să nu

se deranjeze trimițându-i scrisori. Cu toate acestea, corespondența cu mătuşa lor era o cerință strictă.

— N-am mai primit veşti de la Joel, a spus ea apoi.

— Sunt sigur că e ocupat, a răspuns Pete în timp ce întorcea o pagină a ziarului. Se mai întâlneşte cu fata aceea?

— Cred că da. E mult prea tânăr ca să se îndrăgostească. Pete, ar trebui să stai de vorbă cu el.

— N-o să mă asculte, a zis Pete luând o bucată de omletă. Vreau doar să absolve mai repede. M-am săturat să tot plătesc taxe şcolare.

— Cred că merge bine culesul, a răspuns ea, abia atingându-se de mâncare.

— Ar putea fi mai bine, numai că ieri prețul a scăzut din nou. Anul ăsta e prea mult bumbac.

— Prețul urcă şi coboară, nu? Când prețul creşte, nu e destul bumbac, iar când scade, e prea mult. Oricum ar fi, nu e bine.

— Aşa zic şi eu.

Cochetase cu ideea de a o avertiza pe sora lui în legătură cu ceea ce avea să se întâmple, însă ea ar fi reacționat exagerat, l-ar fi rugat să nu facă aşa ceva, ar fi devenit isterică şi s-ar fi certat, lucru pe care nu-l mai făcuseră de ani întregi. Crima avea să îi schimbe viața în mod radical şi, pe de o parte, îi era milă de ea şi se simțea dator să îi explice. Pe de altă parte însă, Pete ştia că nu era ceva ce putea fi explicat, iar încercarea de a o face nu ar fi slujit la nimic.

Gândul că acela era probabil ultimul mic dejun împreună era greu de înțeles, dar cele mai multe lucruri din acea dimineață se întâmplau pentru ultima oară.

Preț de câteva minute, s-au văzut siliți să discute despre vreme. Potrivit almanahului, următoarele două săptămâni aveau să fie reci şi uscate, perfecte pentru recoltare. Pete şi-a exprimat îngrijorarea în legătură cu lipsa culegătorilor, iar ea i-a amintit că asta era o problemă obişnuită în acel sezon. Adevărat, cu o săptămână în urmă, la micul dejun, el se plânsese de lipsa lucrătorilor sezonieri.

Pete nu a ținut să zăbovească foarte mult la masă, mai ales în acea zi groaznică. În timpul războiului, răbdase deseori de foame şi ştia cât de puțin avea nevoie organismul uman ca să supraviețuiască. Trupul firav îl ajuta să nu îşi solicite picioarele prea mult.

A mestecat o bucățică de bacon, a sorbit din cafea, a mai întors

o pagină de ziar şi a ascultat-o pe Florry povestind despre un văr care murise la nouăzeci de ani, prea curând, după părerea ei. Şi el se gândea la moarte, aşa că s-a întrebat ce avea să se scrie în ziarul din Tupelo despre el, în zilele următoare. Aveau să existe poveşti – şi încă o mulțime –, dar el nu dorea să atragă atenția. Era însă ceva inevitabil şi se temea de lucruri senzaționale.

— Nu prea ți-e foame, a spus ea apoi. Şi pari slăbit.

— Nu prea am poftă de mâncare, i-a răspuns el.

— Cât de mult fumezi?

— Cât de mult vreau.

Pete avea patruzeci şi trei de ani şi, cel puțin după părerea ei, părea mai vârstnic.

Părul începuse să îi încărunțească deasupra urechilor, iar pe frunte i se formaseră riduri lungi. Soldatul tânăr şi galant care plecase la război îmbătrânea prea repede. Îl apăsau amintirile şi greutățile, dar le păstra pentru sine. Ororile prin care trecuse nu aveau să fie discutate niciodată, cel puțin nu de el.

O dată pe lună se silea să o întrebe ce poezii mai scrisese. În ultimii zece ani, câteva, nu multe, îi fuseseră publicate în reviste literare obscure. În ciuda lipsei succesului, nimic nu îi plăcea mai mult decât să îi plictisească pe fratele ei, pe copiii lui şi pe puținii ei prieteni cu ultimele noutăți din cariera ei. Era în stare să sporovăiască la nesfârşit despre „proiecte“ sau despre anumiți editori cărora le plăceau poeziile ei, dar nu le puteau găsi loc în reviste, sau despre scrisorile primite de la admiratori din întreaga lume. Admiratorii ei nu erau chiar atât de mulți, iar Pete bănuia că scrisoarea trimisă de cine ştie ce suflet rătăcit din Noua Zeelandă în urmă cu trei ani era singura care avusese un timbru din afara țării.

El nu citea poezii, iar după ce fusese obligat să le parcurgă pe ale lui Florry, jurase să nu se mai atingă de aşa ceva. Prefera romanele, îndeosebi pe cele ale scriitorilor din sud, mai ales pe ale lui William Faulkner, pe care îl cunoscuse înainte de război la un cocktail din Oxford.

Dimineața aceea nu era propice pentru a discuta despre poezie. Se confrunta cu o misiune urâtă şi trebuia să comită o faptă monstruoasă, care nu mai putea fi evitată sau amânată.

După ce a mâncat puțin, şi-a împins farfuria deoparte, apoi şi-a terminat cafeaua.

— Întotdeauna o plăcere, a spus el zâmbind în timp ce se ridica.

I-a mulțumit Mariettei, şi-a îmbrăcat jacheta căptuşită, apoi a

plecat. Mack îl aştepta pe treptele din faţa casei. Aflată pe verandă, Florry i-a spus la revedere, iar el s-a îndepărtat fluturând o mână, fără să se întoarcă.

Revenit pe drumul nepavat, a lungit pasul şi a alungat amorţeala provocată de şederea pe scaun vreme de jumătate de oră. Soarele se ridicase pe cer, făcând picăturile de rouă să se evapore, şi peste tot în jur capsulele mari şi pline de bumbac stăteau aplecate pe tije, implorând să fie culese. A continuat să meargă – un om solitar, ale cărui zile erau numărate.

Nineva era în bucătărie, lângă soba cu gaz, şi pregătea ultimele roşii pentru conserve. După ce i-a spus bună dimineaţa şi şi-a mai turnat cafea, a plecat cu cana în birou, unde s-a aşezat la masă ca să aranjeze hârtiile. Toate facturile erau plătite. Toate conturile erau la zi, în ordine. Avizele de confirmare ale băncilor arătau că avea suficiente lichidităţi. I-a scris apoi o scrisoare de o pagină soţiei, a completat adresa şi a lipit un timbru pe plic. A aşezat carnetul de cecuri şi câteva dosare în geanta diplomat, pe care a lăsat-o lângă birou. Din sertarul de jos şi-a scos revolverul Colt de calibrul 12 mm, l-a verificat pentru a se asigura că în butoiaş erau şase cartuşe şi l-a vârât într-un buzunar al jachetei.

La ora opt i-a spus Ninevei că pleacă în oraş şi a întrebat-o dacă avea nevoie de ceva. Ea i-a spus că nu, iar el a coborât de pe veranda din faţă avându-l pe Mack în urmă. A deschis portiera noii camionete Ford, model 1946, iar câinele a sărit pe scaunul din dreapta şoferului. Mack rata rareori o plimbare până în oraş, iar ziua aceea nu avea să fie altfel, cel puţin nu pentru câine.

Casa Banning, construită în stilul Renaşterii Coloniale de părinţii lui înainte de crahul din 1929, era situată pe Autostrada 18, la sud de Clanton. Drumul de ţară fusese pavat în anul precedent, cu bani federali. Localnicii considerau că Pete îşi folosise influenţa pentru a asigura finanţarea, dar nu era adevărat.

Clanton era la şase kilometri şi jumătate depărtare şi, ca întotdeauna, Pete a condus încet. Nu era trafic, cu excepţia câte unei remorci tractate de un catâr, încărcată cu bumbac, îndreptându-se spre locul în care se realiza egrenarea. Unii dintre

fermierii mai înstăriți din comitat, precum Pete, dețineau tractoare, dar pentru mai toate transporturile se folosea tracțiunea animală, la fel ca şi pentru arat şi plantat. Iar bumbacul era recoltat manual. Corporațiile John Deere şi International Harvester se străduiau să perfecționeze culegătoare mecanizate care urmau să înlocuiască munca manuală, însă Pete se îndoia că aveau să reuşească. Oricum, nu avea importanță. Nimic nu mai conta în afară de ceea ce avea de făcut acum.

Fibre de bumbac picate din remorci tiveau acostamentul drumului. Doi băieți negri, cu ochii cârpiți de somn, îşi făceau de lucru pe un câmp din apropierea drumului şi i-au făcut semne cu mâna, admirând camioneta lui, unul dintre cele două Forduri noi din comitat. Pete nu le-a răspuns. Şi-a aprins o țigară şi i-a spus ceva lui Mack în momentul în care au intrat în oraş.

Ajuns lângă piața tribunalului, a parcat în fața oficiului poştal şi a urmărit traficul pietonal. Dorea să evite oamenii pe care îi cunoştea sau pe cei care l-ar fi putut recunoaşte, deoarece, după crimă, orice martor ar fi putut oferi declarații banale precum: „L-am văzut şi părea perfect normal“, iar alții ar fi putut spune: „L-am întâlnit la poştă şi avea o privire ciudată“. După câte o tragedie, cei care aveau o cât de mică legătură cu ea obişnuiau să exagereze implicarea şi importanța lor.

Pete a coborât din camionetă, s-a dus la cutia poştală şi a pus în ea scrisoarea adresată soției. Din nou la volan, a dat roată tribunalului, care avea o peluză largă şi umbrită de pavilioane, şi în minte i-a venit o imagine a spectacolului pe care urma să îl reprezinte procesul lui. Aveau să îl aducă în cătuşe? Jurații aveau să se arate compătimitori? Prea multe întrebări care nu îşi găseau răspuns. A trecut apoi prin dreptul Tea Shoppe, unde avocații şi bancherii se strângeau în fiecare dimineață pentru o cafea opărită şi câțiva biscuiți cu lapte bătut, şi s-a întrebat ce părere urmau să aibă aceştia despre crimă. Evita cafeneaua, deoarece el era fermier şi avea vreme să flecărească pe teme minore.

N-aveau decât să vorbească. Nu se aştepta la compasiune, nici din partea lor, nici din partea altcuiva din comitat, dacă tot venea vorba de asta. Nu îl interesa compasiunea, nu dorea înțelegere şi nici nu avea planuri pentru a-şi explica gestul. În acele momente era un soldat care primise un ordin şi care avea de executat o misiune.

A parcat pe o stradă liniştită, la o intersecție distanță de Biserica Metodistă. A coborât, şi-a întins picioarele o clipă, a tras

fermoarul jachetei, i-a spus lui Mack că se va întoarce curând şi a pornit spre biserica la a cărei construcție ajutase şi bunicul lui în urmă cu şaptezeci de ani. Nu avea mult de mers, iar pe drum nu a văzut pe nimeni. Ulterior, nimeni n-avea să poată susțină că îl văzuse.

Reverendul Dexter Bell începuse să predice la Biserica Metodistă din Clanton cu trei luni înainte de atacul asupra Pearl Harbor. Era cea de-a treia biserică la care ajunsese să slujească şi, dacă nu ar fi izbucnit războiul, ar fi fost mutat în altă parte, aşa cum se proceda în cazul predicatorilor metodişti. Penuria de oameni în rândurile clerului condusese la un transfer al îndatoririlor şi la nerespectarea regulilor privind transferurile. În mod normal, conform regulilor metodiste, un predicator rămânea doar doi ani la o biserică, uneori poate trei, după care era reamplasat. Reverendul Bell se afla la Clanton de cinci ani şi ştia că era doar o chestiune de timp până când avea să i se ceară să plece. Din păcate pentru el, ordinul nu sosise la timp.

Stătea la masa din biroul lui, într-o anexă din spatele sanctuarului, singur ca de obicei într-o dimineață de miercuri. Secretarul bisericii lucra doar trei după-amiezi pe săptămână. Reverendul îşi încheiase rugăciunea de dimineață şi avea Biblia de studiu deschisă pe masă, împreună cu două cărți de specialitate. Se gândea la tema următoarei predici când cineva a bătut la uşă. Până să răspundă, uşa s-a deschis brusc, iar Pete Banning a intrat în încăpere, încruntat şi foarte hotărât. Surprins de această întrerupere, Bell a rostit:

— Ah, bună dimineața, Pete!

Când a dat să se ridice, Pete a scos revolverul cu țeavă lungă şi a zis:

— Ştii de ce mă aflu aici.

Bell a înghețat şi s-a holbat îngrozit la armă, reuşind cu greu să îngaime:

— Pete, ce vrei să faci?

— Am ucis mulți oameni, predicatorule, şi toți au fost curajoşi pe câmpul de luptă. Tu eşti primul laş pe care o să-l împuşc.

— Nu, nu, Pete! a strigat Dexter, ridicându-şi mâinile şi

lăsându-se la loc pe scaun, cu ochii dilatați şi gura căscată. Dacă e vorba de Liza, dă-mi voie să-ți explic. Nu face asta, Pete!

Pete a mai înaintat un pas, a îndreptat arma spre Dexter şi a apăsat pe trăgaci. Fusese instruit ca trăgător de elită cu orice fel de armă şi le folosise pe toate în luptă, ucigând mai mulți oameni decât şi-ar fi dorit să îşi amintească, şi, pe de altă parte, îşi petrecuse viața în pădure, vânând animale mari şi mici. Primul glonț a trecut prin inima lui Dexter, la fel ca şi al doilea. Al treilea i-a pătruns în craniu puțin deasupra rădăcinii nasului.

Între pereții micului birou, împuşcăturile au bubuit ca focurile de tun, însă doar două persoane le-au auzit. Jackie, soția lui Dexter, era singură în casa parohială, aflată de cealaltă parte a bisericii, unde făcea curățenie în bucătărie. Ulterior, ea a descris totul ca fiind zgomotele înfundate făcute de câteva bătăi din palme, trei la număr, iar în acele momente nu şi-a dat seama că erau focuri de armă. Nu avea cum să ştie că soțul ei tocmai fusese asasinat.

Hop Purdue făcea curățenie în biserică de douăzeci de ani. Era în anexă când a auzit împuşcăturile ce au zguduit clădirea. Pe când se afla în holul din afara biroului ocupat de pastor, uşa s-a deschis şi Pete a ieşit, încă având arma în mână. A ridicat-o şi a țintit fața lui Hop, lăsând impresia că e gata să tragă. Hop a căzut în genunchi şi s-a milogit:

— Vă rog, domnule Banning. N-am făcut nimic. Am copii, domnu' Banning!

Pete a coborât revolverul şi i-a spus:

— Tu eşti un om de treabă, Hop. Du-te şi anunță-l pe şerif!

CAPITOLUL

2

Rămas alături de uşa laterală, Hop l-a urmărit pe Pete plecând şi vârând pistolul în buzunarul jachetei. După ce a dispărut, Hop a pornit spre birou şontâcăind – avea piciorul drept mai scurt cu cinci centimetri decât stângul –, apoi a trecut de uşa deschisă şi l-a examinat pe predicator. Acesta avea ochii închişi şi capul aplecat într-o parte, iar din nas îi curgea sânge. În spatele capului era un amestec de sânge şi materie cenuşie, care mânjise spătarul scaunului. Cămaşa albă i se înroşise pe pieptul inert. Hop a stat acolo vreme de câteva secunde, poate un minut, poate mai mult, ca să se asigure că omul nu mai mişca. Şi-a dat seama apoi că nu mai putea face nimic pentru a-l ajuta. Mirosul înțepător de praf de puşcă plutea apăsător în încăpere, iar Hop a crezut că va vărsa.

Pentru că era singurul negru de prin apropiere, şi-a închipuit că avea să fie învinuit de ceva. Aproape paralizat de spaimă şi temându-se să se mişte, nu a atins nimic şi a reuşit ca, încet, să iasă cu spatele din cameră. A închis uşa şi a început să suspine. Predicatorul Bell fusese un om blând, care îl tratase cu respect, arătându-se preocupat de familia lui. Un om bun, un familist, un om iubitor, adorat de enoriaşi. Indiferent ce făcuse pentru a-l supăra pe domnul Pete Banning, nu merita o asemenea soartă.

Hop s-a gândit apoi că poate mai exista cineva care auzise împuşcăturile. Ce se întâmpla dacă doamna Bell sosea în fugă şi îşi descoperea soțul însângerat şi mort la biroul lui? A mai aşteptat o vreme încercând să îşi adune gândurile. Ştia că nu avea curajul să se ducă la ea şi să îi dea vestea. Era mai bine ca albii să facă asta. În biserică nu era nimeni şi, pe măsură ce minutele se scurgeau, şi-a dat seama că totul rămânea în seama lui. Dar nu pentru multă vreme. Dacă îl vedea cineva ieşind în goană din biserică, probabil că avea să devină primul suspect. De aceea, a

ieşit din anexă cât de calm a putut, apoi a pornit grăbit pe strada pe care mersese domnul Banning. A iuțit pasul, a trecut de piață şi curând a văzut închisoarea.

Roy Lester, ajutorul de şerif, tocmai cobora din maşina de patrulare.

— 'Neața, Hop, l-a salutat el, apoi i-a observat ochii înroşiți şi lacrimile de pe obraz.

— Predicatorul Bell a fost împuşcat, a spus Hop pe nerăsuflate. E mort.

Avându-l pe scaunul din dreapta pe Hop, care încă îşi ştergea lacrimile, Lester a gonit pe străzile tăcute din Clanton şi, câteva minute mai târziu, stârnind un nor de praf, a oprit brusc în parcarea presărată cu pietriş din fața anexei.

În fața lor, uşa s-a deschis furtunos, iar Jackie Bell a ieşit urlând. Avea mâinile înroşite de sânge, iar rochia din bumbac îi era pătată; îşi dusese mâinile şi pe față, lăsând urme roşietice. Urla şi răcnea, fără să spună nimic inteligibil; doar țipa oripilată, având chipul schimonosit. Lester a prins-o de un braț şi a încercat să o liniştească, însă ea s-a smuls din strânsoarea lui şi a răcnit:

— E mort! Mort! Cineva mi-a ucis soțul.

Lester a prins-o din nou, încercând să o consoleze şi să o împiedice să revină în birou. Hop s-a mulțumit să urmărească totul, pentru că nu ştia ce ar fi trebuit să facă. Încă era îngrijorat că ar fi putut fi învinuit, motiv pentru care dorea să se amestece cât mai puțin.

Doamna Vanlandingham, care locuia vizavi de biserică, a auzit hărmălaia şi a venit în fugă, încă având într-o mână un şervet de bucătărie. A ajuns exact când şeriful Nix Gridley pătrundea în parcare, oprind brusc pe pietriş şi făcând maşina să patineze. Acesta a coborât din maşină, fiind întâmpinat de Jackie, care a răcnit:

— E mort, Nix! Dexter e mort! L-a împuşcat cineva! O, Doamne! Ajutor!

Nix, Lester şi doamna Vanlandingham au ajutat-o să treacă strada, ajungând pe verandă, unde Jackie s-a prăbuşit pe un scaun din răchită. Doamna Vanlandingham a încercat să îi

şteargă mâinile şi faţa, dar ea a respins-o. Şi-a îngropat faţa în palme, suspinând îndurerată şi gemând, pe punctul de a vărsa.

— Rămâi cu ea, i-a spus Nix lui Lester.

Apoi a traversat strada, îndreptându-se spre ajutorul de şerif Red Arnett, care aştepta. Împreună, au pătruns în anexă şi s-au furişat în birou, unde au găsit cadavrul predicatorului Bell zăcând pe podea lângă scaunul său. Nix a atins cu grijă încheietura mâinii lui drepte şi, după câteva secunde, a zis:

— Nu are puls.

— Nici nu e de mirare, a spus Arnett. Nu cred că mai e nevoie de ambulanţă.

— Aşa zic şi eu. Cheamă firma de pompe funebre.

Hop a păşit în birou şi a rostit:

— Domnul Pete Banning l-a împuşcat. L-am auzit cu urechile mele. Şi am văzut şi arma.

Nix s-a ridicat, l-a privit încruntat pe Hop, apoi a spus:

— Pete Banning?

— Da, domnu'. Eu eram în hol. A aţintit pistolul spre mine, după care mi-a zis să vă anunţ.

— Ce altceva a mai spus?

— Că sunt un om de treabă. Asta a fost tot. După aia a plecat.

Nix şi-a încrucişat braţele la piept şi s-a uitat la Red, care a clătinat neîncrezător din cap şi a mormăit:

— Pete Banning?

Amândoi s-au uitat la Hop ca şi când nu i-ar fi dat crezare.

— Aşa e, a spus Hop din nou. L-am văzut cu ochii mei, avea un revolver cu ţeavă lungă. A ţintit chiar aici, a adăugat el, arătând spre un punct din mijlocul frunţii. Am crezut că o să mor şi eu.

Nix şi-a împins pălăria pe ceafă şi a început să îşi maseze obrajii. Uitându-se spre podea, a observat că balta de sânge se lăţea şi se îndepărta de cadavru. S-a uitat apoi spre ochii închişi ai lui Dexter şi s-a întrebat pentru prima oară – şi chiar era prima oară – ce anume putea produce aşa ceva.

— Ei bine, cred că am rezolvat cazul, a spus apoi Red.

— Aşa cred şi eu, a adăugat Nix. Dar să facem câteva fotografii şi să găsim tuburile.

— Cum procedăm cu familia? a întrebat Red.

— La asta mă gândeam şi eu. Să o aducem pe doamna Bell în casa parohială şi să punem câteva femei să stea cu ea. O să mă duc la şcoală ca să vorbesc cu directorul. Au trei copii, corect?

— Aşa cred.

— Întocmai, a intervenit Hop. Două fete şi un băiat.

Uitându-se la Hop, Nix a spus:

— Hop, să nu scoți niciun cuvânt, ai înțeles? Vorbesc serios, niciun cuvânt. Să nu spui nimănui ce s-a întâmplat aici. Dacă scapi vreun cuvințel, jur că te azvârl în temniță.

— Am înțeles, domnu' şerif. O să tac mâlc.

Apoi au ieşit din birou, au închis uşa şi au ajuns afară. Dincolo de stradă, alți vecini se strânseseră în jurul verandei casei Vanlandingham. Pe peluză erau mai multe femei, cu ochii dilatați şi ținându-şi mâinile la gură, incapabile să înțeleagă.

În comitatul Ford nu se înregistrase nicio crimă comisă de un alb de peste zece ani. În 1936, doi fermieri care îşi împărțeau recolta se războiseră din cauza unei parcele de pământ fără nicio valoare. Cel care țintise mai bine avusese câştig de cauză, declarând în fața instanței că fusese vorba de legitimă apărare; apoi plecase acasă cât se poate de firesc. Doi ani mai târziu, un băiat de culoare fusese linşat în apropiere de aşezarea Box Hill, unde se afirma că îi vorbise obraznic unei femei albe. Însă, în 1938, linşajul nu era considerat crimă sau infracțiune în sud, îndeosebi în Mississippi. Cu toate acestea, un negru care îi adresa un cuvânt urât unei femei albe putea fi condamnat la moarte.

În acel moment, Nix Gridley, Red Arnett şi Roy Lester – şi nici altcineva din Clanton care avea mai puțin de şaptezeci de ani – nu îşi aminteau de uciderea vreunui cetățean atât de cunoscut. Iar faptul că suspectul principal era un cetățean şi mai cunoscut înmărmurea întregul oraş.

La tribunal, aprozii, avocații şi judecătorii au uitat ce aveau de făcut, repetând doar ce auziseră şi clătinând din capete. În magazinele şi în birourile din jurul pieței, secretarele, proprietarii şi clienții şi-au transmis unii altora vestea cutremurătoare şi s-au uitat unii la alții cu stupoare. Pe străzile umbrite dimprejur, vecinii stăteau în apropierea cutiilor poştale şi se chinuiau să găsească alte moduri pentru a spune: „Aşa ceva nu e posibil".

Însă era. În curtea familiei Vanlandingham se strânseseră nenumărați oameni, care se uitau disperați dincolo de stradă, spre porțiunea cu pietriş, unde erau parcate trei maşini de

patrulare – întreaga flotă a comitatului –, plus maşina mortuară aparţinând Casei Funerare Magargel. Jackie Bell fusese dusă la casa parohială, unde era asistată de un prieten care era doctor şi de câteva doamne din cadrul bisericii. Curând, străzile s-au umplut de maşini şi de camionete conduse de oameni curioşi. Unele, ale căror şoferi căscau ochii, au înaintat încet pe străzi. Altele au fost parcate la întâmplare cât mai aproape posibil de biserică.

Prezenţa maşinii mortuare era ca un magnet, aşa că oamenii au pătruns în parcare, unde Roy Lester le-a spus să se oprească. Uşa din spate a maşinii rămăsese deschisă, ceea ce însemna, desigur, că în curând avea să fie încărcat un cadavru, pentru scurta călătorie până la casa mortuară. Aşa cum se întâmplă în cazul unei tragedii – crimă sau accident –, curioşii ţineau să vadă mortul. Buimăciţi şi şocaţi, oamenii înaintau treptat într-o tăcere mormântală, dându-şi seama că aveau norocul să îl vadă primii. Asistau la o parte dramatică a unei poveşti de neimaginat, astfel că, în restul vieţii lor, aveau să poată spune că se aflaseră acolo când predicatorul Bell fusese depus în maşina mortuară.

Şeriful Gridley a ieşit apoi pe uşa anexei, a aruncat o privire spre mulţime, după care şi-a scos pălăria. În urma lui a apărut targa, ţinută la un capăt de bătrânul Magargel şi la celălalt, de fiul lui. Cadavrul era acoperit cu o pânză neagră, astfel că de sub ea nu se vedeau decât pantofii cafenii ai lui Dexter. Brusc, toţi bărbaţii şi-au descoperit capetele, însă nu au închis ochii. Unii au suspinat discret. După ce cadavrul a fost aşezat cum se cuvenea şi portiera s-a închis, bătrânul Magargel a trecut la volan, pornind maşina. Cum nu era omul care să piardă o asemenea ocazie, pentru a da o amploare suplimentară dramei, a condus pe străzi lăturalnice până când a ajuns în piaţă, apoi a dat ocol de două ori tribunalului, pentru ca oamenii oraşului să poată arunca o privire la maşina lui.

O oră mai târziu, şeriful Gridley a dat instrucţiuni ca decedatul să fie transportat la Jackson pentru autopsie.

Nineva nu îşi amintea când îi ceruse domnul Pete să stea cu el pe veranda din faţa casei. Avea alte lucruri de făcut. Amos

era în hambar şi bătea untul, aşa că avea nevoie de ajutorul ei. După aceea, avea o grămadă de mazăre şi de fasole de pus la conservat. Şi nişte rufe de spălat. Dar dacă stăpânul îi spusese să se aşeze în balansoar şi să se odihnească o clipă, nu se putea opune. Nineva a sorbit din ceaiul cu gheaţă în vreme ce el a fumat câteva ţigări, mai multe decât de obicei, îşi va aminti ea mai târziu, când va vorbi cu Amos. El părea să fie atent la traficul de pe autostrada aflată la patru sute de metri distanţă de capătul aleii. Câteva maşini şi camionete au înaintat încet, depăşind remorcile cu bumbac care se îndreptau spre atelierul de egrenare.

Când maşina şerifului a virat pe alee, Pete a spus:

— Uite-l că vine!

— Cine? a întrebat ea.

— Şeriful Gridley.

— Ce vrea de la noi?

— Vine să mă aresteze, Nineva. Pentru crimă. L-am împuşcat mortal pe Dexter Bell, predicatorul metodist.

— Fugiţi de-aici! Ce spuneţi c-aţi făcut?

— Ai auzit bine. Apoi s-a ridicat şi a făcut câţiva paşi spre ea. Aplecându-se, a îndreptat un deget înspre faţa ei. Şi n-o să scoţi niciun cuvânt faţă de nimeni, Nineva. Ai auzit?

Ea a făcut ochii cât cepele şi a rămas cu gura căscată, dar nu a reuşit să vorbească. Pete a scos un plic din buzunarul jachetei şi i l-a întins.

— Acum, intră în casă şi, imediat ce plec, du-i ăsta lui Florry.

A prins-o de o mână şi a ajutat-o să se ridice în picioare, apoi a deschis uşa glisantă. Imediat ce a ajuns înăuntru, Nineva a scos un urlet îndurerat, care l-a făcut să tresară. El a închis uşa din faţă şi s-a întors pentru a-l urmări pe şerif apropiindu-se. Gridley nu se grăbea. A oprit maşina, pe care a parcat-o alături de camioneta lui Pete, a coborât cu Red şi cu Roy drept sprijin, după care s-a îndreptat spre verandă şi s-a oprit în faţa treptelor. S-a uitat la Pete, care părea netulburat.

— Ai face bine să vii cu mine, Pete, a spus Nix.

Pete a făcut un semn spre camionetă, spunând:

— Pistolul e pe scaunul din dreapta.

Nix s-a uitat spre Red şi i-a zis:

— Ia-l de acolo!

Pete a coborât încet treptele şi s-a îndreptat spre maşina şerifului. Roy i-a deschis portiera din spate şi, în timp ce el se apleca să urce, a auzit-o pe Nineva urlând în curtea din spate. A

ridicat privirea şi a văzut-o alergând spre hambar cu scrisoarea în mână.

— Să mergem, a spus Nix, deschizând portiera lui şi aşezându-se la volan.

Ținând arma în mână, Red s-a aşezat alături de el. Roy şi Pete stăteau alături, cu umerii aproape atingându-li-se. Niciunul nu a scos vreo vorbă, ba chiar păreau să nu răsufle în timp ce se îndepărtau de fermă, ajungând pe autostradă. Oamenii legii îşi făceau treaba cu un sentiment de neîncredere, la fel ca oricare alții. Un predicator respectat, ucis cu sânge-rece de fiul preferat al oraşului, un erou de legendă. Trebuia să existe un motiv serios care să explice totul şi era doar o chestiune de timp până când adevărul avea să fie aflat. Însă în acel moment ceasul se oprise, iar evenimentele nu mai erau reale.

La jumătatea drumului spre oraş, Nix a aruncat o privire în oglinda retrovizoare şi a spus:

— Nu țin să te întreb de ce ai făcut asta, Pete. Vreau să-mi confirmi că tu ai fost acela, atâta tot.

Pete a inspirat adânc şi s-a uitat spre terenurile cu bumbac pe lângă care treceau.

— N-am nimic de declarat, a spus el.

Închisoarea comitatului Ford fusese construită în alt secol şi abia dacă era potrivită pentru a adăposti oameni. La origini un mic depozit, fusese transformat în închisoare, apoi fusese cumpărat de comitat şi împărțit în două printr-un zid din cărămidă. În prima jumătate, şase celule fuseseră create pentru a primi deținuții albi, iar în cea de-a doua jumătate, construiseră opt celule pentru negri. Închisoarea era rareori plină, cel puțin în prima jumătate. Alături de ea exista o aripă de birouri, pe care comitatul o construise pentru şerif şi pentru departamentul de poliție din Clanton. Închisoarea se afla la doar două intersecții de piață, iar de la uşa ei principală se putea vedea acoperişul tribunalului. În timpul proceselor pentru crimă, care erau rare, acuzatul era deseori adus pe jos de la închisoare, escortat de unul sau de doi adjuncți ai şerifului.

În fața închisorii se strânseseră deja numeroşi oameni pentru

a-l vedea pe ucigaş. Încă era de neconceput că Pete Banning făcuse aşa ceva şi mai nimeni nu credea că el avea să fie aruncat în închisoare. Desigur, pentru o persoană atât de importantă ca domnul Banning aveau să se aplice alte reguli. Cu toate acestea, existau destui oameni curioşi care voiau să vadă totul cu ochii lor, mai ales că Nix avusese curajul de a-l aresta.

— Cred că s-a răspândit vestea, a mormăit Nix în timp ce cotea pe terenul presărat cu pietriş din apropierea închisorii. Nimeni nu scoate o vorbă, a spus el poruncitor.

A oprit apoi maşina şi cele patru portiere s-au deschis. Nix l-a prins de cot pe Banning şi l-a dirijat spre uşa din faţă, avându-i pe Red şi pe Roy în urma lui. Oamenii din mulţime, rămaşi cu gurile căscate, au rămas tăcuţi până când un reporter de la *The Ford County Times* a ieşit dintre ei cu un aparat de fotografiat şi a făcut o poză, scoţând o flacără care l-a surprins până şi pe Pete. În timp ce intra pe uşă, cineva a strigat:

— O să mori în iad, Banning!

— Aşa-i trebuie! Aşa-i trebuie! a strigat altcineva.

Suspectul nu a tresărit, lăsând impresia că nici nu băgase în seamă mulţimea. Curând, a dispărut în închisoare.

Înăuntru, într-o încăpere mică în care erau înregistraţi toţi suspecţii şi infractorii, aştepta domnul John Wilbanks, un avocat renumit în oraş, prieten bun al familiei Banning.

— Şi cărui fapt îi datorăm această plăcere? i s-a adresat Nix domnului Wilbanks, părând neplăcut impresionat să îl vadă acolo.

— Domnul Banning e clientul meu şi mă aflu aici ca să îl reprezint, a răspuns Wilbanks.

A făcut apoi un pas în faţă şi i-a strâns mâna lui Pete, fără să scoată vreo vorbă.

— Întâi ne facem treaba, apoi ţi-o faci şi tu pe-a ta, a zis Nix.

— L-am sunat deja pe judecătorul Oswalt şi am discutat despre cauţiune, a spus Wilbanks.

— Foarte bine. Până va aproba cauţiunea, sunt convins că îmi va da un telefon. Până atunci, domnule Wilbanks, acest om este suspect de crimă şi îl voi trata în consecinţă. Te invit să pleci, aşadar, înţelegi?

— Vreau să discut cu clientul meu.

— N-o să plece nicăieri. Întoarce-te peste o oră!

— Fără interogatoriu, ai înţeles?

— N-am nimic de declarat, a răspuns Banning.

Florry a citit biletul pe veranda din fața casei, timp în care Nineva şi Amos au urmărit-o cu atenție, îngroziți de ceea ce se întâmpla. Încă gâfâiau după alergarea dinspre casa lui Pete Banning.

După ce a citit biletul, Florry l-a lăsat jos, s-a uitat la cei doi şi a întrebat:

— Şi a plecat?

— L-au luat oamenii legii, domnişoară Florry, a răspuns Nineva. Ştia că vor veni să-l ridice.

— A spus ceva?

— A zis că el l-a omorât pe predicator, a răspuns Nineva, ştergându-şi lacrimile de pe obraji.

În acel bilet, Pete o ruga pe Florry să le telefoneze lui Joel, la Vanderbilt, şi Stellei, la Hollins, şi să le explice că tatăl lor fusese arestat pentru asasinarea reverendului Dexter Bell. Nu aveau voie să discute cu nimeni despre asta, mai ales cu reporterii, şi era indicat să rămână la colegiile lor până când aveau să fie anunțați să se întoarcă. Îşi exprima regretul pentru această tragică întorsătură a evenimentelor, dar spera că, într-o bună zi, ei aveau să înțeleagă. De asemenea, o ruga pe Florry să îl viziteze în ziua următoare pentru a sta de vorbă cu ea.

Florry a simțit că leşină, dar nu îşi putea permite să se arate slabă în fața servitorilor. A împăturit biletul, pe care l-a vârât într-un buzunar, şi le-a făcut semn să plece. Nineva şi Amos s-au retras, mai înspăimântați şi mai derutați decât până atunci, apoi au traversat curtea din fața casei ei, îndreptându-se spre drum. Ea i-a urmărit până când au dispărut, după care s-a aşezat pe unul dintre scaunele din răchită, alături de una dintre pisicile ei, şi a încercat să îşi învingă emoțiile.

În urmă cu doar câteva ore, la micul dejun, păruse oarecum preocupat, dar se schimbase mult după război. De ce nu o prevenise? Cum de putuse comite o faptă atât de cumplită? Ce avea să se întâmple cu soția şi copiii lui? Cu ea, singura soră? Şi cu pământul?

Departe de a fi o metodistă foarte pioasă, Florry crescuse aproape de biserică şi participase ocazional la predici. Învățase să păstreze distanța față de pastori, mai ales că aceştia plecau înainte de a se instala pe deplin, însă Bell fusese unul dintre cei

mai buni.

S-a gândit apoi la frumoasa lui soție şi la copiii lor şi, în cele din urmă, a izbucnit în lacrimi. Marietta s-a strecurat pe uşa cu plasă şi s-a aşezat lângă Florry, care suspina.

CAPITOLUL

3

Oamenii se îndreptau spre Biserica Metodistă. În timp ce mulțimea creştea, un diacon i-a spus lui Hop să descuie sanctuarul. Îndoliați şi şocați, oamenii au intrat unul câte unul, s-au aşezat pe bănci şi şi-au transmis în şoaptă ultimele ştiri, atâtea câte erau. S-au rugat şi au plâns, şi-au şters fețele şi au clătinat din cap, incapabili să creadă. Membrii credincioşi, precum şi cei care îl cunoşteau pe Dexter şi îl iubeau mai mult stăteau în grupuri mici, gemând de durere. Pentru cei mai puțin pioşi, care veneau la predici o dată pe lună, nu săptămânal, biserica era un magnet ce îi apropia de tragedie. Până şi unii care se lepădaseră de credință veniseră să împărtăşească suferința comună. În acel moment groaznic, toți oamenii erau metodişti, fiind bine-veniți în biserica reverendului Bell.

Asasinarea predicatorului lor era copleşitoare din punct de vedere emoțional şi fizic. Inițial, faptul că fusese ucis de unul dintre ei se dovedise prea uimitor pentru a fi crezut. Joshua Banning, bunicul lui Pete, contribuise la construirea bisericii. Tatăl lui fusese diacon toată viața. În timpul războiului, cei mai mulți se aşezaseră pe aceleaşi bănci şi înălțaseră nenumărate rugăciuni pentru Pete. Se arătaseră distruşi când Ministerul de Război anunțase vestea că era considerat mort. Organizaseră priveghiuri la lumina lumânărilor, rugându-se pentru revenirea lui. Se bucuraseră cu lacrimi când el şi Liza îşi făcuseră o apariție impresionantă în săptămâna de după capitularea japonezilor. În timpul războiului, în fiecare duminică, reverendul Bell enumerase numele soldaților din comitatul Ford şi ținuse o rugăciune specială. Primul pe listă era Pete Banning, eroul oraşului şi o sursă de imensă mândrie locală. Acum însă, zvonul că îşi ucisese predicatorul era, pur şi simplu, prea greu de crezut pentru a fi înțeles.

Însă, pe măsură ce ştirea căpăta contur, şoaptele se intensificau, cel puțin în unele cercuri, iar marea întrebare – „De ce?“ – se punea de o mie de ori. Doar câțiva dintre cei mai curajoşi au îndrăznit să sugereze că soția lui Pete avea o legătură cu asta.

Cei îndoliați voiau, de fapt, să îi vadă pe Jackie şi pe copii, să îi atingă şi să plângă în hohote, ca şi cum asta i-ar fi ajutat să depăşească starea de şoc. Însă, potrivit bârfelor, Jackie era alături, în casa parohială, izolată în dormitorul ei împreună cu cei trei copii, şi nu voia să vadă pe nimeni. Casa era ticsită de prietenii ei cei mai apropiați, iar mulțimea se revărsa dincolo de verande, în curtea din față, unde bărbații cu chipuri sumbre fumau şi mormăiau. Când unii ieşeau afară pentru a respira aer curat, alții intrau ca să le ia locul. Iar alții mergeau alături de sanctuar.

Cei şocați şi curioşii au continuat să sosească, iar străzile din jurul bisericii s-au umplut de automobile şi de camionete. Oamenii se îndreptau spre biserică în grupuri mici, deplasându-se încet, ca şi cum n-ar fi ştiut prea bine ce să facă atunci când aveau să ajungă acolo, dar înțelegând că era nevoie de prezența lor.

După ce băncile s-au ocupat în întregime, Hop a deschis uşa de la balcon. S-a ascuns în umbrele de sub clopotniță şi i-a evitat pe toți. Şeriful Gridley îl amenințase, de aceea nu scotea nicio vorbă. Se mira totuşi că albii încercau să îşi păstreze calmul, adică cei mai mulți dintre ei. Uciderea unui predicator negru apreciat de toată lumea ar fi trebuit să provoace o reacție mult mai haotică.

Un diacon i-a sugerat doamnei Emma Faye Riddle că s-ar cuveni să cânte ceva. Intona la orgă de decenii, însă nu ştia dacă acea ocazie era potrivită pentru a cânta. Cu toate acestea a fost de acord, iar când a interpretat primele măsuri din *Vechea cruce*, plânsetele celor prezenți s-au intensificat.

Afară, sub copaci, un bărbat s-a apropiat de un grup de fumători şi a anunțat:

— L-au vârât în închisoare pe Pete Banning. Au găsit şi arma crimei.

Acest lucru a fost primit cu un aer de acceptare, apoi a fost comentat şi transmis mai departe, până când ştirea a ajuns la urechile celor din sanctuar, unde s-a răspândit de la o bancă la alta.

Pete Banning, arestat pentru uciderea predicatorului lor.

Când a devenit cât se poate de clar că suspectul nu avea nimic de declarat, şeriful Gridley l-a scos pe uşa biroului, ajungând pe un hol îngust, slab luminat. De o parte şi de alta erau gratii. Trei celule pe dreapta şi trei pe stânga, fiecare de mărimea unui dulap încăpător. Nu existau ferestre, astfel că închisoarea crea impresia unei temniţe umede şi întunecate, un loc în care oamenii erau daţi uitării şi ajungeau să treacă neobservaţi. Şi, evident, un loc în care toţi fumau. Gridley a vârât o cheie mare în broasca unei uşi de celulă, iar după ce a deschis-o, i-a făcut semn din cap suspectului să intre. Lângă peretele din partea opusă era un pat îngust şi nimic altceva.

— Pete, îmi pare rău, nu prea e loc, a spus Gridley, dar, la urma urmei, asta e o închisoare.

Pete a păşit înăuntru, s-a uitat în jur, apoi a spus:

— Am văzut lucruri şi mai rele.

S-a apropiat apoi de pat şi s-a aşezat pe el.

— Baia e în capătul holului, a spus Gridley. Dacă ai vreo nevoie, strigi.

Pete a rămas cu privirea în podea. A ridicat din umeri şi nu a scos nicio vorbă. Gridley a trântit uşa, a încuiat-o şi a revenit în biroul său. Pete s-a întins, acoperind întreaga lungime a patului. Avea un metru optzeci şi cinci, iar patul nu era chiar atât de lung. Celula plină de mucegai era friguroasă, aşa că a luat o pătură veche, roasă practic până la urzeală, gândindu-se că nu avea să îi folosească la nimic peste noapte. Nu se sinchisea. Captivitatea nu reprezenta o noutate şi, în plus, supravieţuise unor condiţii care acum, cu patru ani mai târziu, erau greu de imaginat.

După mai mult de o oră, când s-a întors, John Wilbanks a discutat cu şeriful în contradictoriu despre locul în care ar fi trebuit să se desfăşoare discuţia dintre avocat şi clientul său. Nu exista o încăpere rezervată pentru întâlniri atât de importante. De obicei, avocaţii intrau în zona celulelor şi stăteau ghemuiţi împreună cu clienţii lor pe un şir de bare aflate între ele, iar ceilalţi deţinuţi îşi încordau urechile ca să audă ce se discuta.

Câteodată, un avocat reuşea să îşi prindă clientul afară, în curtea de recreere, şi îi oferea sfaturi prin gardul din plasă de sârmă. Cu toate acestea, de cele mai multe ori avocații nu se deranjau să îşi viziteze clienții în închisoare. Aşteptau până când erau duşi la tribunal şi discutau acolo cu ei.

Însă John Wilbanks se socotea deasupra oricărui alt avocat din comitatul Ford, dacă nu cumva din întregul stat, iar noul său client penal era cu siguranță mai presus de restul oamenilor pe care îi apărase în instanță. Statutul lor garanta un loc potrivit pentru discuții, iar biroul şerifului părea să corespundă. În cele din urmă, Gridley a acceptat – puțini oameni câştigau disputele verbale cu Wilbanks, care, în treacăt fie spus, îl sprijinise întotdeauna pe şerif în perioada alegerilor –, astfel că, după ce acesta din urmă a bombănit, a blestemat şi a enumerat câteva reguli, a plecat după Pete. L-a adus fără cătuşe, spunându-le celor doi că puteau să stea de vorbă o jumătate de oră.

După ce au rămas singuri, Wilbanks a început astfel:

— În regulă, Pete, să discutăm despre crimă. Dacă tu ai comis-o, atunci spune-mi că e aşa. Dacă nu, spune-mi cine a făcut asta.

— N-am nimic de declarat, a răspuns Pete, apoi şi-a aprins o țigară.

— Nu e de ajuns.

— N-am nimic de declarat.

— Interesant, ai de gând să cooperezi cu avocatul care te apără?

O ridicare din umeri, un nor de fum şi nimic altceva.

Wilbanks a arborat un zâmbet profesional şi a continuat:

— Bine, uite cum stau lucrurile. Peste o zi sau două, te vor duce la tribunal pentru a compărea în fața judecătorului Oswalt. Presupun că nu vei pleda vinovat. După aceea, te vor aduce din nou aici. Peste o lună sau două se va întruni marele juriu, care te va acuza de crimă cu premeditare. Cred că asta se va întâmpla în februarie sau în martie. Oswalt va fi pregătit pentru proces, la care te voi reprezenta, dacă asta doreşti.

— John, ai fost întotdeauna avocatul meu.

— Foarte bine. Atunci, va trebui să cooperezi.

— Să cooperez?

— Da, Pete, să cooperezi. La prima vedere, asta pare a fi o crimă comisă cu sânge-rece. Oferă-mi ceva de la care să pornesc, Pete. Sunt convins că ai avut un motiv.

— E între mine şi Dexter.

— Ba nu. Acum, totul e între tine şi autoritățile statului

Mississippi, care, ca toate statele, nu agreează deloc crimele comise cu sânge-rece.

— N-am nimic de declarat.

— Asta nu înseamnă apărare, Pete.

— Probabil că nu există apărare, adică una pe care să o înțeleagă oamenii.

— Ei bine, jurații trebuie să înțeleagă ceva. Prima mea idee, adică singura din acest moment, este să susțin că nu erai în deplinătatea facultăților mintale.

Pete a scuturat din cap şi a răspuns:

— La naiba, nu! Sunt la fel de întreg la minte ca şi tine.

— Da, dar pe mine nu mă aşteaptă scaunul electric, Pete.

— Nu fac aşa ceva, a răspuns el, scoțând un nor de fum.

— Bun, atunci oferă-mi un motiv, o explicație. Dă-mi ceva, Pete.

— N-am nimic de declarat.

Joel Banning cobora treptele Clădirii Benson când cineva l-a strigat pe nume. Un alt student, un boboc, pe care îl ştia, deşi nu făcuse cunoştință cu el, i-a întins un plic şi i-a spus:

— Decanul Mulrooney vrea să discute cu tine imediat, în biroul lui. E ceva urgent.

— Mulțumesc, a răspuns Joel, luând plicul şi urmărindu-l pe tânăr intrând în clădire.

A găsit în plic un bilet scris de mână pe o foaie de hârtie cu antetul Universității Vanderbilt, prin care i se cerea să se prezinte neîntârziat la cabinetul decanului din Clădirea Kirkland, sediul administrației.

Joel avea un curs de literatură peste un sfert de oră, iar profesorului nu-i plăceau cei care absentau. Dacă se grăbea, putea trece pe la biroul decanului, să rezolve problema apărută, iar dacă întârzia la curs, spera ca profesorul să fie într-o bună dispoziție. A traversat în fugă piațeta către Clădirea Kirkland şi a urcat treptele în salturi până la etajul al treilea, unde secretara decanului i-a explicat că trebuia să aştepte până la ora unsprezece fix, când urma să îi telefoneze mătuşa Florry. Secretara susținea că nu ştia nimic. Vorbise cu Florry Banning, care sunase de pe telefonul cu linie partajată din casa de la țară,

neavând siguranța intimității. Aşa că Florry dorea să meargă cu maşina până la Clanton, ca să folosească linia privată a unei prietene.

Cât timp a aşteptat, Joel a presupus că murise cineva; îi era imposibil să nu se gândească la rudele şi la prietenii pe care prefera să îi piardă înaintea altora. Familia Banning era mică: doar părinții lui, Pete şi Liza, sora lui, Stella, şi mătuşa Florry. Bunicii muriseră. Florry nu avea copii; astfel că el şi Stella nu aveau veri primari pe latura Banning a familiei. Rudele mamei sale erau din Memphis, dar se împrăştiaseră după război.

Ignorând privirile secretarei, s-a plimbat de colo până colo prin birou, socotind că probabil era vorba de mama lui. Fusese trimisă la un sanatoriu în urmă cu mai multe luni, iar familia era debusolată. El şi Stella nu o vizitaseră şi nu primiseră răspuns la scrisorile pe care i le trimiseseră. Tatăl lor refuza să spună ce tratament urma soția lui şi, în fine, existau multe necunoscute. Avea să se îmbunătățească starea ei? Să revină acasă? Familia urma să redevină ceea ce fusese cândva? Joel şi Stella aveau de pus întrebări, dar tatăl lor prefera să discute despre alte lucruri, asta când era dispus să vorbească. Tot astfel, mătuşa Florry nu le putea veni prea mult în ajutor.

Florry a sunat la ora unsprezece fix. Secretara i-a întins receptorul, apoi s-a retras după un colț, de unde putea probabil să audă, şi-a închipuit el. Joel a salutat-o, apoi a ascultat vreme de o eternitate – sau aşa i s-a părut. Florry a început prin a-i spune că se afla în oraş, în locuința domnişoarei Mildred Highlander, pe care Joel o cunoştea de mic, iar ea, Florry, era acolo pentru că acea convorbire trebuia să rămână privată, deoarece, aşa cum ştia şi el prea bine, pe linia partajată din mediul rural nu exista intimitate. Şi, într-adevăr, nimic nu mai era privat în oraş în acele momente, după ce tatăl lui se dusese la Biserica Metodistă, în urmă cu doar câteva ore, şi îl împuşcase mortal pe reverendul Dexter Bell, iar acum se afla în închisoare. Şi, în fine, aşa cum putea înțelege oricine, întregul oraş vuia şi totul încremenise.

— Nu întreba nimic şi nu spune nimic ce ar putea fi auzit de altcineva, indiferent unde ai fi, Joel, dar e îngrozitor… şi Dumnezeu să ne ajute!

Joel s-a sprijinit de biroul secretarei, simțind că va leşina. A închis ochii, a inspirat adânc şi a continuat să asculte. Florry i-a spus că tocmai vorbise cu Stella, aflată la Hollins, şi că nici ei nu îi căzuse bine vestea. Fusese nevoie de o infirmieră în biroul

preşedintelui colegiului. Apoi i-a explicat că Pete dăduse instrucțiuni fără echivoc, şi încă în scris, ca ei – Joel şi Stella – să rămână la colegii, departe de casă şi de Clanton, până când îi va înştiința el. Trebuiau să îşi facă planuri pentru petrecerea vacanței prilejuite de Ziua Recunoştinței cu prietenii lor, cât mai departe posibil de comitatul Ford. Şi, dacă erau contactați de reporteri, investigatori, poliție sau de oricine altcineva, să nu declare absolut nimic. Niciun cuvânt față de nimeni despre tatăl sau familia lor.

Nicio vorbă, punct. A încheiat spunându-i că îi iubea nespus, că le va scrie imediat şi că şi-ar fi dorit să fie alături de el în acele momente cumplite.

Joel a pus receptorul în furcă fără să scoată niciun cuvânt şi a părăsit clădirea. A rătăcit prin campus până când a găsit o bancă liberă, ascunsă parțial de un tufiş. A rămas acolo şi şi-a reprimat lacrimile, hotărât să găsească în sine stoicismul profesat de tatăl lui. Sărmana Stella, s-a gândit el. Era la fel de înfocată şi de emotivă ca mama lor şi îşi dădea seama că în acele clipe era de-a dreptul devastată.

Înspăimântat, uluit şi derutat, Joel a urmărit o vreme frunzele căzând şi împrăştiindu-se în vânt. Se simțea îndemnat să plece acasă imediat, să ia trenul şi să ajungă în Clanton înainte de căderea întunericului, apoi să descopere ce se întâmplase de fapt. Însă a alungat acest gând, întrebându-se dacă avea să se mai întoarcă vreodată acolo. Reverendul Bell era un preot înzestrat şi respectat, iar în acele momente probabil că oamenii manifestau o mare ostilitate față de familia Banning. Pe de altă parte, tatăl lui le transmisese instrucțiuni severe, menționând clar să stea departe de casă. Ajuns la vârsta de douăzeci de ani, Joel nu îşi amintea să fi încălcat vreodată dispozițiile tatălui său. Odată cu vârsta, învățase să îl dezaprobe respectuos, dar întotdeauna îi dădea ascultare. Tatăl lui era un soldat mândru, adept al disciplinei stricte, care vorbea puțin şi respecta autoritatea.

Pur şi simplu era imposibil ca tatăl lui să fi comis o crimă.

CAPITOLUL

4

Tribunalul, magazinele şi birourile care mărgineau piața frumoasă se închideau la ora cinci în fiecare zi de lucru. De obicei, la acea oră, uşile erau încuiate, luminile erau stinse, trotuarele rămâneau pustii şi toată lumea se afla acasă. Cu toate acestea, în ziua aceea, oamenii au zăbovit mai mult pentru cazul în care ar mai fi apărut alte elemente şi/sau bârfe despre crimă. De la ora nouă dimineața, oamenii nu discutaseră despre nimic altceva. Se şocaseră unii pe alții cu prime relatări, apoi răspândiseră alte lucruri care se întâmplaseră. Rămăseseră drepți, cu un respect solemn, când maşina mortuară a bătrânului Magargel defilase prin piață ca să le ofere tuturor ocazia de a vedea pentru scurt timp cadavrul conturat sub o pânză neagră. Unii se aventuraseră până la Biserica Metodistă şi stătuseră de veghe, înălțând rugi, apoi se întorseseră la locurile lor din jurul pieței, făcând descrieri aproape pe nerăsuflate cu privire la ceea ce se întâmpla. Baptiştii, prezbiterienii şi penticostalii erau dezavantajați, deoarece nu puteau pretinde că aveau o legătură reală cu victima sau cu ucigaşul. Însă metodiştii erau în lumina reflectoarelor, fiecare dintre ei fiind dispus să descrie relațiile ce păreau să se întărească pe măsură ce ziua se scurgea. Biserica Metodistă din Clanton nu adunase niciodată atât de mulți enoriaşi ca în acea zi de neuitat.

Mai toți oamenii din Clanton, mai bine zis albii, trăiau o senzație de trădare. Pete Banning era o persoană aproape mitică.

Faptul că el îl ucisese pe reverend reprezenta o pierdere lipsită de sens, care îi privea aproape pe toți. Motivul era atât de greu de înțeles, încât niciun zvon cât de cât serios nu apărea ca să îl explice.

Nu se putea spune că oamenii duceau lipsă de bârfe, asta era limpede. Banning avea să fie adus la tribunal în ziua următoare. Refuza să vorbească. Avea să declare că era alienat mintal.

Wilbanks nu pierduse niciun proces şi nu avea să îl piardă nici pe acesta. Judecătorul Oswalt era un prieten apropiat al familiei Banning – ori poate că era un prieten apropiat al lui Dexter Bell. Procesul avea să fie judecat la Tupelo. După război, Pete nu mai fusese acelaşi om. Jackie Bell era sedată masiv. Copiii ei erau doborâți. Pete urma să îşi pună pământul drept garanție pentru cauțiune şi să plece acasă.

Pentru a evita întâlnirea cu cineva cunoscut, Florry a parcat pe o stradă lăturalnică şi s-a îndreptat grăbită spre biroul de avocatură. John Wilbanks lucra până târziu şi o aştepta în camera de primiri de la parter.

În 1946, în comitatul Ford existau cam doisprezece avocați, iar jumătate dintre aceştia lucrau pentru firma Wilbanks & Wilbanks. Toți cei şase erau înrudiți. De mai bine de o sută de ani, membrii familiei Wilbanks fuseseră oameni importanți în avocatură şi în politică, precum şi în domeniul bancar, imobiliar şi agricol. John şi Russell, fratele lui, studiaseră Dreptul în nord, iar acum conduceau firma, care părea să se ocupe şi de alte chestiuni comerciale ale comitatului. Un alt frate era preşedintele celei mai mari bănci din comitat, având şi multe alte afaceri. Un văr se ocupa de ferma sa de 810 hectare. Un alt văr se ocupa de afaceri imobiliare şi era, totodată, membru al Camerei Reprezentanților, cu mari ambiții. Se zvonea că familia se întrunea în secret în prima săptămână din ianuarie a fiecărui an, pentru a evalua diferitele profituri şi pentru a împărți banii. Şi se părea că în joc erau mulți bani.

Florry îl cunoştea pe John Wilbanks din liceu, deşi ea era cu trei ani mai mare decât el. Firma lui se ocupase întotdeauna de chestiunile legale ale familiei Banning, dar niciuna nu păruse atât de complicată precum cea de acum. Apăruse o problemă încurcată odată cu trimiterea Lizei la azil, dar John trăsese cu discreție sforile potrivite, iar ea plecase acolo. Datorită lui John şi fratelui său, divorțul ei fusese cât se poate de discret, astfel că în registrele comitatului aproape că nu existau evidențe privind acest fapt.

John Wilbanks a primit-o cu o îmbrățişare solemnă, apoi ea l-a

urmat la etaj, în biroul lui spațios, cel mai elegant din oraş, care avea o terasă ce dădea spre piața tribunalului. Pereții erau încărcați de portrete sumbre ale strămoşilor lui. Moartea se afla pretutindeni. El i-a făcut semn spre o canapea din piele şi ea s-a aşezat.

— L-am văzut, a început John, aprinzând un chibrit pe care l-a îndreptat spre un trabuc scurt şi negru. Nu mi-a spus prea multe. De fapt, refuză să vorbească.

— Pentru numele Domnului, ce se întâmplă? a întrebat ea, cu ochii înlăcrimați.

— Al naibii să fiu dacă am idee! N-ai simțit ce se va întâmpla?

— Sigur că nu. Doar îl cunoşti pe Pete. Nu discută mult, mai ales despre chestiuni personale. E dispus să vorbească puțin despre copii, discută ca un fermier despre vreme, despre prețul semințelor şi toate aiurelile astea. Dar nu scoți nimic personal de la el. Cât despre un lucru atât de oribil, ei bine, nu, n-ar fi scos nicio vorbă.

John a tras din trabuc şi a suflat un nor de fum albăstrui spre tavan.

— Aşadar, nu ai nicio idee despre ce l-a determinat să procedeze astfel?

Florry şi-a şters obrajii cu batista, apoi a spus:

— Sunt prea doborâtă ca să găsesc o logică, John. Abia mai respir, cum aş putea gândi limpede? Poate mâine sau poimâine, dar nu acum. Totul e în negură.

— Dar Joel şi Stella?

— Am vorbit cu amândoi. Sărmanii copii, plecați să studieze, bucurându-se de viața de colegiu, practic fără nicio grijă, să afle vestea că tatăl lor l-a ucis pe pastor, un om pe care ei îl admirau! Şi nici nu pot veni acasă, pentru că Pete a lăsat instrucțiuni în scris, ca să vezi, să stea departe până când se va răzgândi.

Florry a suspinat câteva clipe, timp în care Wilbanks a tras din trabuc, apoi a strâns din dinți, şi-a şters obrajii şi a spus:

— Îmi pare rău!

— Hai, Florry, plângi cât doreşti. Şi mie îmi vine să vărs lacrimi. Fă-o, fiindcă e firesc. Nu e momentul să fim curajoşi. Emoțiile ne prind bine. Asta e o zi absolut cumplită care ne va urmări în anii ce vin.

— Ce va veni?

— Nimic bun, te asigur. În după-amiaza asta, am vorbit cu judecătorul Oswalt şi nici nu vrea să audă de cauțiune. Este

exclus, lucru pe care îl înțeleg perfect. La urma urmelor, e vorba de omucidere. Am fost şi la Pete, dar nu vrea să coopereze. Aşadar, pe de o parte, nu va pleda drept vinovat şi, pe de alta, nu vrea să coopereze pentru a fi apărat. Situația s-ar putea schimba, desigur, dar amândoi îl cunoaştem, iar el nu se răzgândeşte după ce a hotărât ceva.

— Ce fel de apărare?

— Se pare că opțiunile noastre sunt foarte limitate. Autoapărare, un impuls irezistibil, poate un alibi. Nimic nu se potriveşte, Florry, a zis el trăgând din nou din trabuc şi scoțând un nou nor de fum. Şi ar mai fi ceva. Am primit un pont azi după-amiază şi m-am dus la biroul de evidență funciară. În urmă cu trei săptămâni, Pete a semnat un act de transfer al pământului său către Joel şi Stella. Nu exista niciun motiv rezonabil pentru aşa ceva, iar el sigur nu a vrut ca eu să ştiu despre asta. A apelat la un avocat din Tupelo, care avea puține cunoştințe în Clanton.

— Şi care e ideea? Îmi pare rău, John, ajută-mă să înțeleg.

— Ideea este că Pete plănuia asta de ceva timp şi, pentru a-şi proteja pământul de posibilele revendicări formulate de familia lui Dexter Bell, l-a cedat copiilor, renunțând la titlul de proprietate.

— Şi asta va avea consecințe?

— Mă îndoiesc, dar ăsta-i un subiect pe care o să-l discutăm altă dată. Sigur, pământul tău e pe numele tău şi nu va fi afectat de ceea ce a făcut el.

— Îți mulțumesc, John, dar nici măcar nu mă gândisem la aşa ceva.

— Presupunând că va fi judecat – şi nu-mi imaginez că va fi altfel –, tranzacția privind terenurile va fi inclusă ca probă împotriva lui, pentru a dovedi premeditarea. Florry, totul a fost premeditat cu grijă. Pete se gândea la asta de multă vreme.

Florry şi-a dus batista la gură şi şi-a îndreptat privirea spre podea preț de câteva minute. Biroul era tăcut şi toate sunetele venite dinspre stradă dispăruseră. John s-a ridicat şi a stins trabucul într-o scrumieră masivă din cristal, apoi s-a dus spre birou pentru a-şi aprinde altul. Apropiindu-se de geamurile unei uşi arcuite, s-a uitat spre tribunalul aflat peste stradă. Era aproape de amurg, iar umbrele începeau să se lungească pe peluză. Fără să se întoarcă, a întrebat:

— Cât a stat Pete în spital după ce a scăpat cu viață din război?

— Multe luni. Nu ştiu, probabil un an. Avea răni multiple şi

cântărea mai puțin de 65 de kilograme. A durat ceva timp.

— Ce-mi poți spune despre starea lui mintală? Existau probleme?

— Păi, ca de obicei, n-a vorbit niciodată despre ele dacă într-adevăr existau. Dar cum să nu fii puțin dus cu mintea după ce ai trecut printr-o asemenea experiență?

— I s-a dat vreun diagnostic?

— N-am habar. După război, n-a mai fost acelaşi om ca înainte, dar cum putea fi altfel? Sunt convinsă că toții bărbații aceia sunt marcați.

— În ce fel s-a schimbat?

Florry şi-a vârât batista în poşetă, ca şi cum ar fi vrut să spună că deocamdată nu avea să mai plângă.

— Liza spunea că la început a avut doar coşmaruri, multe nopți de insomnie. Acum e mai posomorât, predispus la lungi perioade de tăcere, care se pare că îi plac. Cu toate astea, discutăm despre un om care nu a vorbit niciodată prea mult. Țin minte că am crezut că era foarte fericit şi destins când a ajuns acasă. Era încă în convalescență, dar lua în greutate şi zâmbea mult, fericit că rămăsese în viață şi că războiul se încheiase. Însă starea asta nu a ținut multă vreme. Mi-am dat seama că situația era încordată între el şi Liza. Cineva mi-a spus că nu se mai înțelegeau. Era de-a dreptul ciudat, întrucât părea să capete putere, dar cu cât îşi revenea mai mult, cu atât mai tare se degrada Liza.

— În legătură cu ce se certau?

— Nu ştiu. Nineva vede şi aude totul, de aceea ei au fost foarte precauți. Nineva i-a spus Mariettei că deseori o trimiteau de acasă cu diverse treburi ca să poată discuta neauziți. Liza se prăbuşea… țin minte că am văzut-o la un moment dat, la puțină vreme înainte de a pleca, şi mi s-a părut slăbită, fragilă şi împovărată de ceva. Nu e niciun secret că eu şi ea nu am fost niciodată apropiate, motiv pentru care nu mi s-a prea confesat. Cred că nici el nu a făcut-o.

John a pufăit din trabuc, apoi s-a întors pentru a se aşeza alături de Florry. S-a uitat la ea cu un zâmbet plăcut, ca de la prieten la prieten, apoi a zis:

— Singura legătură posibilă între reverendul Bell, fratele tău şi crima inexplicabilă este Liza Banning. Eşti de acord?

— Nu mă simt în stare să fiu de acord cu nimic.

— Hai, Florry, ajută-mă! Sunt singura persoană care ar putea să salveze viața lui Pete, iar acest lucru pare a fi pus la mare

îndoială. Cât timp a petrecut Dexter Bell cu Liza când noi am crezut că murise?

— Doamne Dumnezeule, John! Nu ştiu. Primele zile şi săptămâni au fost pur şi simplu groaznice. Liza era o epavă. Copiii erau traumatizați. Casa părea să semene cu un stup, pentru că toți oamenii din comitat treceau pe acolo pentru a aduce o bucată de şuncă sau câte un picior de porc, pentru a plânge lângă ea, dar punând, totodată, o sumedenie de întrebări. Sigur, Dexter era mereu acolo şi țin minte că şi ea era de față. Erau apropiați de Pete şi Liza.

— Deci nimic neobişnuit?

— Neobişnuit? Sugerezi că între Liza şi Dexter Bell s-a întâmplat ceva? E revoltător, John!

— Adevărat, la fel ca şi crima asta, de care mă ocup, dacă există vreo şansă de apărare. Sigur există un motiv pentru care Pete l-a ucis pe reverend. Dacă el nu vrea să dea explicații, atunci mie-mi revine sarcina de a descoperi motivul.

Florry şi-a ridicat mâinile în aer şi a spus:

— John, am avut parte de o zi grea şi nu mai rezist. Poate data viitoare.

Apoi s-a ridicat în picioare şi a pornit spre uşă, pe care el i-a deschis-o imediat. A ținut-o de un braț cât timp au coborât treptele şi s-au îmbrățişat în prag, promițându-şi să discute cât de curând.

Prima lui masă ca deținut a fost un bol cu supă de mazăre şi un coltuc stătut de pâine de mălai. Ambele erau reci. S-a aşezat pe pat şi, ținând bolul în mână, s-a întrebat cât de greu ar fi fost să se păstreze mazărea caldă pentru a le fi servită astfel deținuților. Cu siguranță ar fi fost posibil, dar nu avea să sugereze nimănui nimic. Nu avea să se plângă, pentru că învățase din trista lui experiență că exprimarea nemulțumirilor înrăutățea lucrurile.

Dincolo de coridorul întunecat, un alt deținut stătea pe pat, luând cina în lumina scăzută a unui bec simplu, atârnat de capătul firului. Se numea Leon Colliver şi provenea dintr-o familie renumită pentru producerea ilegală de alcool. Leon avea un

termos cu băutură ascuns sub pat şi, în cursul după-amiezii, îi oferise în două rânduri lui Pete să ia o gură, dar el refuzase. Colliver socotea că avea să fie transferat la penitenciarul de la Parchman, unde urma să stea câțiva ani. Ar fi fost a doua lui vizită în acel loc şi aştepta asta cu nerăbdare. Orice alt loc era preferabil acelei temnițe nenorocite. La Parchman, deținuții îşi petreceau o mare parte din timp în aer liber.

Colliver avea chef de vorbă şi era curios să afle de ce ajunsese Pete în închisoare. Pe măsură ce ziua se scursese, vestea se răspândise cu repeziciune, ajungând chiar şi la ceilalți patru deținuți, aşa că spre amurg toți ştiau că Pete îl ucisese pe predicatorul metodist. Colliver avea timp din belşug pentru a vorbi şi dorea să afle anumite amănunte. Nu s-a ales însă cu nimic. Colliver nu avea habar că Pete Banning fusese împuşcat, bătut, înfometat, torturat, închis în lagăre cu garduri din sârmă ghimpată, în cala unei nave, în vagoane de marfa şi în tabere pentru prizonieri de război, iar una dintre multele lecții de supraviețuire pe care le învățase în timpul acelor chinuri era să nu stea de vorbă cu o persoană pe care nu o cunoştea. De aceea, Colliver nu a aflat nimic în plus.

După cină, în închisoare a apărut Nix Gridley, care s-a oprit la celula lui Pete. Acesta s-a ridicat şi a făcut trei paşi până la gratii. Cu o voce aproape şoptită, Gridley i-a spus:

— Ascultă, Pete, au venit câțiva reporteri băgăcioşi care ne sâcâie şi se învârt în jurul închisorii, dorind să stea de vorbă cu tine, cu mine sau cu oricine e dispus. Voiam să mă asigur că nu te interesează.

— Nu mă interesează.

— Vin de peste tot – Tupelo, Jackson, Memphis…

— Nu mă interesează.

— Aşa mi-am închipuit. Te simți bine aici?

— Da. Am avut parte şi de mai rău…

— Ştiu. Ascultă, Pete, ca să ştii… am trecut în după-amiaza asta pe la casa parohială şi am schimbat câteva cuvinte cu Jackie Bell. Rezistă bine, din câte mi-am dat seama. Dar copiii sunt distruşi.

Pete l-a măsurat fără nicio simpatie, gândindu-se să îi spună ceva usturător, de genul: „Transmite-i salutările mele“. Sau: „O, la naiba, spune-i că-mi pare rău“. S-a mulțumit însă să se încrunte la şerif, ca şi cum ar fi fost un idiot. De ce-i spunea asta?

După ce a devenit evident că Pete n-avea să răspundă, Gridley s-a retras spunând:

— Dacă ai nevoie de ceva, dă-mi de ştire.
— Mulțumesc.

CAPITOLUL

5

La ora patru dimineața, Florry a renunțat la orice încercare de a dormi şi s-a dus în bucătărie pentru a-şi face cafea. Marietta, care locuia la subsol, a auzit zgomote şi a apărut curând, doar în cămaşă de noapte. Florry i-a spus că nu putea dormi şi că nu avea nevoie de nimic, apoi a trimis-o în camera ei. După două ceşti de cafea cu zahăr şi încă un rând de lacrimi, şi-a muşcat buzele şi a socotit că acel coşmar îngrozitor ar fi putut aduce cu sine creativitatea. Vreme de o oră, s-a autoamăgit scriind o poezie, dar în zori a renunțat. A recurs apoi la nonficțiune şi a început un jurnal menit să înregistreze tragedia în timp real. A sărit peste baia de dimineață şi peste micul dejun, iar la ora şapte era în Clanton, în locuința lui Mildred Highlander, o văduvă care trăia singură şi care, din câte ştia Florry, era singura persoană din oraş care îi înțelegea poemele. Cât timp au băut ceai fierbinte şi au mâncat biscuiți cu brânză nu au discutat decât despre acel coşmar.

Mildred primea ziarul de dimineață din Tupelo şi Memphis şi, aşteptându-se la ce era mai rău, nu au fost foarte uimite. Articolul de pe prima pagină a ziarului din Tupelo era intitulat „Erou de război arestat pentru crimă“. Cel din Memphis, care manifesta mai puțin interes față de ceea se întâmpla în Mississippi, publica ştirea pe prima pagină din secțiunea rezervată ştirilor metropolitane, sub titlul „Predicator apreciat împuşcat mortal în biserică“. Ştirea era prezentată cam la fel în ambele articole. Avocatul suspectului şi autoritățile nu făcuseră declarații de presă. Oraşul era în stare de şoc.

Ziarul local, *The Ford County Times,* era un săptămânal care apărea miercurea, astfel că ratase cu o zi ştirea ce avea să aştepte până la ediția din săptămâna următoare. Totuşi, fotograful publicației reuşise să facă o poză cu Pete Banning în timp ce intra

în închisoare, iar aceasta fusese folosită de ziarele din Tupelo şi din Memphis. Pete, având o expresie de nepăsare deplină, era escortat de trei polițişti purtând uniforme şi pălării desperecheate.

Întrucât locuitorii din Clanton păreau să sufere de o mutenie colectivă, reporterii au insistat asupra trecutului eroului de război. Bazându-se masiv pe arhivele lor, cele două ziare prezentau în detaliu faptele de curaj şi cariera de soldat legendar care luptase în Pacificul de Sud. Ambele foloseau fotografii de mici dimensiuni înfățişându-l pe Pete la întoarcerea lui în Clanton, cu un an în urmă. Ziarul din Tupelo utilizase chiar şi o fotografie în care apăreau Pete şi Liza la o ceremonie ținută pe peluza tribunalului.

Vic Dixon locuia vizavi de casa lui Mildred şi era unul dintre puținii oameni din Clanton care era abonat la ziarul de dimineață din Jackson, cel mai important din stat, dar cu o audiență firavă în comitatele din nord. După ce l-a citit la cafeaua de dimineață, a traversat strada şi i l-a oferit lui Mildred, care i-l ceruse. Cât timp a rămas în casa lui Mildred, el a vorbit cu Florry şi i-a adresat cuvinte de compasiune – sau ceea ce ar trebui să i se spună surorii unui om acuzat de crimă, care părea să fie vinovat. Mildred a scăpat curând de el, dar numai după ce i-a smuls promisiunea că va păstra cotidianul pentru ea.

Florry voia totul pentru dosarul ei – sau pentru caietul cu tăieturi din ziar –, ca să țină jurnalul acelui coşmar. Voia să păstreze, să noteze şi să conserve totul. Nu ştia sigur în ce scop, însă era în desfăşurare o poveste lungă, tristă şi cu adevărat unică şi nu voia să piardă nimic din ea. Când Joel şi Stella aveau să revină acasă, voia să fie în stare să răspundă la toate întrebările lor.

Însă a fost dezamăgită când şi-a dat seama că ziariştii din Jackson, oraş aflat mai departe de Clanton decât Tupelo şi Memphis, dețineau mai puține detalii şi fotografii. Ziarul publica ştirea sub un titlu neconvingător: „Fermier de vază din Clanton arestat“. Cu toate acestea, Florry a decupat cuponul de abonament şi a plănuit să îl trimită ziarului cu un cec.

Folosind linia privată a lui Mildred, le-a telefonat lui Joel şi Stellei şi s-a străduit să îi asigure că lucrurile de acasă nu erau chiar atât de catastrofale pe cât păreau. A încheiat jalnic şi, într-un târziu, când a închis telefonul, atât nepotul, cât şi nepoata erau în lacrimi. Tatăl lor era arestat şi acuzat de o crimă oribilă. Şi

voiau să vină acasă.

La ora nouă, Florry şi-a făcut curaj şi a plecat spre închisoare cu maşina ei, un Lincoln din 1939. Automobilul parcursese mai puțin de 32 000 de kilometri şi ieşea rareori din comitat, în primul rând din cauză că proprietara lui nu avea permis de conducere. Picase examenul de conducere de două ori, fusese oprită de poliție în câteva rânduri, scăpase de amenzi şi continuase să conducă în urma unui acord amiabil cu Nix Gridley şi a promisiunii că avea să conducă doar până în oraş şi înapoi, dar niciodată noaptea.

A intrat în închisoare, a ajuns la biroul şerifului, i-a salutat pe Nix şi pe Red şi a anunțat că venise să îşi vadă fratele. Într-o sacoşă mare adusese trei romane de William Faulkner, un kilogram şi jumătate de Standard Coffee, comandat la un distribuitor din Baltimore, o cană, zece pachete de țigări, chibrituri, o periuță de dinți, două săpunuri, două flacoane cu aspirină, două flacoane cu analgezice şi o cutie cu bomboane de ciocolată. Toate acestea îi fuseseră cerute de fratele ei.

După o conversație destul de stânjenitoare, Nix a întrebat-o, în cele din urmă, ce avea în sacoşă. Fără să i-o întindă spre examinare, i-a explicat că erau câteva lucruri inofensive pentru fratele ei, lucruri pe care le ceruse el.

Cei doi polițişti şi-au dat seama că trebuiau să întocmească un raport pe care să îl prezinte procurorului. Deținutul îşi plănuise atât de atent crima, încât alcătuise o listă cu lucruri care să îi fie aduse la închisoare de către sora lui. Asta era o dovadă clară de crimă cu premeditare. O greşeală comisă de Florry din onestitate, dar potențial incriminatorie.

— Când a cerut toate astea? a întrebat-o Nix cu nonşalanță, ca şi cum asta nu ar fi avut nicio importanță.

Dornică să coopereze, Florry a spus:

— Oh, a lăsat un bilet la Nineva şi i-a zis să mi-l aducă după ce va fi arestat.

— Am înțeles, a zis Nix. Spune-mi, Florry, cât de multe ai ştiut despre planurile lui?

— N-am ştiut nimic, jur. Absolut nimic. Sunt la fel de şocată ca şi voi, chiar mai mult, pentru că mi-e frate şi nu mi-am imaginat că ar fi în stare de aşa ceva.

Nix a aruncat spre Red o privire în care se citea îndoiala. Îndoiala că Florry nu ştiuse nimic dinainte. Îndoiala că nu ştia motivul crimei. Îndoiala că spusese adevărul. Privirile schimbate de cei doi polițişti au făcut-o pe Florry să tresară, dându-şi seama

imediat că n-ar trebui să mai spună nimic.

— Pot să-mi văd fratele? a întrebat ea cu un glas aproape poruncitor.

— Sigur, a răspuns Nix. S-a uitat din nou la Red, căruia i-a zis: Du-te şi adu deținutul.

După plecarea lui Red, Nix a luat sacoşa şi i-a examinat conținutul. Asta a iritat-o pe Florry, care l-a întrebat:

— Ce cauți, Nix, pistoale şi cuțite?

— Ce va face cu atâta cafea? a întrebat Nix.

— O va bea.

— Dar avem şi noi cafea, Florry.

— Sunt convinsă, dar Pete ține mult la această marcă. Preferința lui datează din vremea războiului, când nu găsea aşa ceva. Trebuie să fie Standard Coffee de la New Orleans. Măcar atât pot face pentru el.

— Dacă îi servim Standard, va trebui să le dăm din ea şi celorlalți deținuți, măcar albilor. Aici nu aplicăm tratamente preferențiale, Florry, înțelegi? Oamenii deja bănuiesc că el e tratat altfel.

— Accept şi asta. O să-ți aduc toată cafeaua de care ai nevoie.

Nix a ridicat cana pentru cafea. Era din ceramică de culoare albă, puțin ştearsă şi cu câteva pete maronii, ceea ce dovedea că fusese folosită multă vreme. Înainte de a apuca să mai spună ceva, Florry a adăugat:

— Asta-i cana lui preferată. A primit-o la spitalul militar după operațiile chirurgicale, când era convalescent. Nix, doar n-o să-i refuzi unui erou de război simpla favoare de a bea cafea din cana sa preferată.

— Cred că nu, a murmurat Nix, aşezând lucrurile din nou în sacoşă.

— Nix, nu uita, Pete nu e un deținut de rând. L-ai închis acolo cu Dumnezeu ştie cine, probabil cu nişte hoți şi contrabandişti, dar trebuie să ții minte că el e Pete Banning.

— E închis pentru că l-a ucis pe predicatorul metodist, Florry. Şi acum e singurul ucigaş de acolo. Nu i se va oferi un tratament preferențial.

Uşa s-a deschis şi Pete a intrat în birou, avându-l pe Red în spate. Cu o expresie împietrită pe față, s-a uitat la sora lui şi a rămas în poziție de drepți în mijlocul încăperii, apoi a coborât privirea spre Nix.

— Presupun că vrei să-mi foloseşti din nou biroul, a spus Nix.

— Mulțumesc, Nix, eşti extrem de amabil, a răspuns Pete.

Împotriva voinței lui, Nix s-a ridicat, şi-a luat pălăria şi a ieşit din birou împreună cu Red. Pistolul lui, aflat în toc, a rămas la vedere, atârnat într-un cui, într-un colț al încăperii.

Pete a mutat un scaun, apoi s-a aşezat şi s-a uitat la sora lui, ale cărei prime cuvinte au fost:

— Idiotule! Cum de-ai putut să fii atât de prost, egoist, miop şi… absolut idiot? Cum i-ai putut face aşa ceva familiei tale? Ai uitat de mine, ai uitat de fermă şi de oamenii care depind de tine. Ți-ai uitat prietenii. Cum Dumnezeu le-ai putut face asta copiilor tăi? Pete, ei sunt distruşi, înspăimântați cum nici nu-ți poți închipui şi tulburați peste măsură. Cum ai putut?

— N-am avut de ales.

— A, serios? N-ai vrea să-mi explici, Pete?

— Nu, nu-ți explic nimic. Şi coboară tonul. Doar nu-ți închipui că nu ne ascultă.

— Nu-mi pasă dacă ascultă.

În ochii lui a apărut o expresie înghețată, apoi a îndreptat un deget spre ea şi a spus:

— Potoleşte-te, Florry! N-am chef de teatrul pe care-l joci şi nu vreau să fiu jignit. Am făcut ce-am făcut dintr-un motiv şi probabil că vei înțelege într-o bună zi. Deocamdată însă, n-am nimic de spus despre asta şi, cum nu înțelegi, îți sugerez să-ți controlezi cuvintele.

Instantaneu, ochii ei s-au umezit şi buzele au început să îi tremure. A coborât bărbia în piept şi a murmurat:

— Deci nici măcar nu vrei să discuți cu mine?

— Cu nimeni, nici măcar cu tine.

Gândindu-se la cele spuse de el, Florry a rămas îndelung cu privirea în podea. În ziua precedentă luaseră împreună micul dejun de miercuri, cum făceau de obicei, iar el nu lăsase nimic de înțeles cu privire la ce avea să se întâmple. Aşa era Pete în ultima vreme: rezervat, distant, deseori trăind în altă lume.

Uitându-se la el, Florry a spus:

— Vreau să te întreb de ce.

— Iar eu n-am nimic de spus.

— Ce a făcut Dexter Bell ca să merite asta?

— N-am nimic de declarat.

— E amestecată Liza?

Pete a ezitat o clipă, iar Florry şi-a dat seama că atinsese un punct sensibil.

— N-am nimic de spus, a repetat el, scoțând tacticos o țigară dintr-un pachet. Apoi, ca întotdeauna, fără niciun motiv anume, a bătut-o cu un capăt de cadranul ceasului de la mână, după care şi-a aprins-o cu un chibrit.

— Nu simți nicio remuşcare sau compasiune față de familia lui? a întrebat ea.

— Încerc să nu mă gândesc la ei. Da, îmi pare rău că a trebuit să se întâmple asta, dar era ceva ce voiam să fac. Ei, la fel ca noi, ceilalți, vor învăța să accepte ceea ce s-a întâmplat.

— Doar atât? S-a terminat. A murit. Mare păcat… Îndură asta în timp ce viața merge mai departe. Mi-ar plăcea să te văd prezentând teoria asta în fața celor trei copii frumoşi ai lui.

— Eşti liberă să pleci.

Florry nu a făcut nicio mişcare în afară de a-şi şterge uşor obrajii cu batista. Fumul de țigară suflat de Pete s-a aşternut ca o negură deasupra capetelor lor. Se auzeau voci venind de departe, precum şi râsete ale şerifului şi ale adjuncților lui, care îşi vedeau de treburile lor.

În cele din urmă, Florry a întrebat:

— Cum sunt condițiile de aici?

— E o închisoare. Am avut parte şi de lucruri mai rele.

— Îți dau de mâncare?

— Mâncarea e în regulă. Am avut parte şi de mai rău.

— Joel şi Stella vor să vină să te vadă. Sunt îngroziți, Pete, pur şi simplu înspăimântați de moarte şi, lucru de înțeles, foarte derutați.

— Am cerut clar să nu vină acasă decât atunci când le voi spune eu. Punct. Te rog să le aminteşti asta. Ştiu eu ce e mai bine.

— Mă îndoiesc. Cel mai bine ar fi ca tatăl lor să fie acasă, văzându-şi de treburile lui şi încercând să-şi țină laolaltă familia dezbinată, nu să stea în închisoare, acuzat de o crimă absurdă.

Ignorând cuvintele ei, Pete a răspuns:

— Îmi fac griji pentru ei, dar sunt puternici şi inteligenți, aşa că vor supraviețui situației.

— Nu sunt chiar atât de convinsă. Ți-e uşor să presupui că, având în vedere prin ce-ai trecut, sunt la fel de puternici ca tine, dar s-ar putea să nu fie cazul, Pete. Nu poți presupune că vor trece nemarcați prin situația asta.

— Nu vreau să mi se dea lecții. Eşti bine-venită să vii în vizită – şi apreciez asta –, dar nu şi dacă simți nevoia să-mi ții predici de fiecare dată. Să păstrăm lucrurile în partea luminoasă, Florry,

înțelegi? Zilele mele sunt numărate. Nu mi le face mai amare decât sunt.

CAPITOLUL

6

Onorabilul Rafe Oswalt era de şaptesprezece ani judecătorul tribunalului de circuit[1]1 Tribunalul de circuit presupune ca judecătorii să călătorească în diferite localităţi dintr-o regiune pentru judecarea cazurilor. (n. tr.) pentru comitatele Ford, Tyler, Milburn, Polk şi Van Buren. Cum locuia în Smithfield, capitala comitatului Polk, nu îi cunoscuse nici pe acuzat şi nici pe decedat. Însă, ca oricine altcineva, era intrigat de această faptă şi ţinea să îşi asume jurisdicţia asupra chestiunii. În cursul unei cariere de judecător în care nu se remarcase în mod deosebit, prezidase peste douăsprezece crime obişnuite – încăierări la beţie, lupte cu cuţitele în locuri rău famate, conflicte domestice –, comise din furie sau din patimă, care, de obicei, se încheiau prin procese sumare, urmate de sentinţe cu închisoare pe termen lung. În nicio crimă nu fusese vorba de moartea unei persoane atât de cunoscute.

Judecătorul Oswalt citise relatările din ziare şi auzise unele zvonuri. Vorbise de două ori cu John Wilbanks, un avocat pe care îl admira în mod deosebit. De asemenea, discutase la telefon cu procurorul districtual, Miles Truitt, un avocat pe care îl admira mai puţin. Joi dimineaţa, aprodul a întredeschis uşa biroului judecătorului, aflat în spatele sălii de judecată, şi l-a anunţat că era aşteptat de o mulţime de oameni.

Adevărat. Din întâmplare, vinerea era ziua programată, conform registrului de şedinţe, pentru întâmpinări de rutină în chestiuni infracţionale şi audieri în procese civile. În comitatul Ford nu erau programate procese cu juraţi decât peste luni şi luni şi, în mod normal, câteva procese anoste într-o zi de vineri nu atrăgeau aproape pe nimeni. Dintr-odată însă, se stârnise curiozitatea oamenilor, iar intrarea era liberă. Curiozitatea nu se mărginea la cei câţiva obişnuiţi ai tribunalului, care ciopleau în lemn şi prizau tutun sub stejarii bătrâni de pe peluză cât aşteptau

să asiste la ceva interesant în tribunal. Curiozitatea îi rodea pe oamenii din comitatul Ford, iar la ora nouă, sala era plină de oameni care doreau să îl vadă pe Pete Banning. Sosiseră reporteri de la câteva ziare, unul chiar de departe, tocmai din Atlanta. Erau mulți metodişti, acum oameni declarați împotriva familiei Banning, care stăteau împreună într-o parte a sălii, în spatele mesei procurorului. Dincolo de interval se găseau diferiți prieteni ai lui Pete şi ai lui Dexter Bell, alături de obişnuiții tribunalului, precum şi o mulțime de oameni din oraş, care reuşiseră să se sustragă pentru moment de la treburile lor. Deasupra lor, la balcon, se aflau câțiva negri, izolați din cauza culorii pielii. Spre deosebire de multe clădiri din oraş, tribunalul le permitea să vină şi să treacă de uşa principală, dar, odată ajunşi înăuntru, erau izgoniți la balcon. Şi ei voiau să îl vadă pe acuzat.

Nu era prezent niciun membru al familiei Banning. Familia Bell era în doliu şi se pregătea pentru înmormântare, care urma să aibă loc a doua zi. Iar familia Banning stătea cât de departe posibil de un asemenea eveniment.

Întrucât erau membri ai tribunalului, avocaților din oraş li s-a îngăduit să vină şi să treacă dincolo de bară, ajungând în jurul scaunului judecătorului. Erau prezenți toți cei doisprezece avocați, purtând cele mai bune costume de culoare închisă şi prefăcându-se că aveau treburi juridice importante, în timp ce mulțimea îi urmărea. Grefierele, de obicei un grup de femei lente, dacă nu chiar letargice, îşi răsfoiau hârtiile cu multă vigoare.

Nix Gridley avea doi adjuncți – Roy Lester şi Red Arnett – şi trei adjuncți cu program redus, plus doi voluntari. În acea zi frumoasă era prezentă întreaga forță polițienească, toți oamenii în uniforme corespunzătoare, bine scrobite şi aproape identice, evidențiind un spectacol impresionant de forță. Nix părea să fie peste tot – râzând cu avocații, flirtând cu grefierele, discutând cu unii dintre spectatori. Mai avea un an până la realegere şi nu putea scăpa ocazia de a se da mare în fața atâtor alegători.

Şi astfel, spectacolul a continuat pe măsură ce numărul oamenilor prezenți a sporit, iar ceasul a trecut de ora nouă. Într-un târziu, judecătorul Oswalt a apărut din spatele scaunului său şi, cu roba neagră fluturând, şi-a ocupat tronul. Purtându-se ca şi cum nu i-ar fi băgat în seamă pe privitori, s-a uitat la Nix şi i-a spus:

— Domnule şerif, adu deținuții.

Nix era deja la uşa din apropierea boxei juraților. A deschis-o şi

a dispărut un moment, apoi a apărut cu Pete Banning, încătuşat şi purtând o salopetă masivă de culoare cenuşie pe pieptul căreia scria „Închisoare“. În urma lui venea Chuck Manley, un presupus hoț de maşini, care avusese ghinionul de a fi arestat cu câteva zile înainte ca Pete să îl împuşte pe predicator. În condiții normale, Chuck ar fi fost scos din închisoare şi adus cu forța în fața judecătorului, după care i s-ar fi numit un avocat şi ar fi fost trimis înapoi fără să afle cineva despre el. Cu toate acestea, soarta intervenise, iar presupusa infracțiune comisă de Manley avea să le ajungă tuturor cunoscută.

Pete s-a deplasat ca şi cum ar fi fost la o paradă, drept ca un băț, cu un aer încrezător şi cu o expresie nepăsătoare. Nix l-a condus spre un scaun din fața boxei juraților, acum goală, iar Manley s-a aşezat alături de el. Nu li s-au scos cătuşele. Avocații şi-au ocupat scaunele şi, preț de un moment, s-a lăsat liniştea, cât judecătorul a revăzut cu sârg informațiile din câteva foi. În cele din urmă, a spus:

— Chestiunea *Statul contra lui Chuck Manley*.

Un avocat pe nume Nance a sărit în picioare şi i-a făcut semn clientului său să vină alături de el în fața judecătorului. Manley s-a apropiat şi a ridicat ochii spre judecător, care l-a întrebat:

— Eşti Chuck Manley?

— Da, domnule.

— Iar domnul Nance este avocatul tău?

— Aşa cred. L-a angajat mama mea.

— Vrei să îți fie avocat?

— Aşa cred. Dar nu sunt vinovat; e vorba de o neînțelegere.

Nance l-a prins de un cot şi i-a spus să îşi țină gura.

— Ai fost arestat lunea trecută şi acuzat de furtul unui automobil Buick din 1938, aparținându-i domnului Earl Caldwell, de pe aleea lui din Karraway. Cum pledezi?

— Nevinovat, domnule. Vă pot explica, a spus Manley.

— Nu astăzi, fiule. Poate altă dată. Cauțiunea este stabilită la 100 de dolari. O poți plăti?

— Nu cred.

Dornic să spună ceva în fața unui public atât de numeros, Nance a strigat:

— Onorată instanță, sugerez ca acest tânăr să fie eliberat în baza unui angajament. Nu are cazier, deține o slujbă şi va compărea în fața Curții ori de câte ori va fi convocat.

— Fiule, e adevărat că ai o slujbă?

— Da, domnule, conduc un camion al domnului J.P. Leatherwood.

— Se află în sala de tribunal?

— A, nu cred. E foarte ocupat.

Nance a intervenit din nou:

— Onorată instanță, am discutat cu domnul Leatherwood şi s-a declarat dispus să semneze o garanție prin care declară că clientul meu va veni la tribunal când i se va cere acest lucru. Dacă doriți să discutați cu domnul Leatherwood, pot aranja acest lucru.

— Prea bine. Duceți-l înapoi la închisoare şi îl voi suna pe şeful lui în această după-amiază.

Manley a fost condus afară din tribunal la mai puțin de cinci minute după ce ajunsese acolo. Şeful instanței de judecată s-a semnat de câteva ori şi a verificat câteva hârtii, timp în care toată lumea a rămas în aşteptare. În cele din urmă, a spus:

— În chestiunea *Statul contra lui Pete Banning*.

John Wilbanks a sărit în picioare şi s-a grăbit să ajungă în fața judecătorului. Pete s-a ridicat, a făcut o grimasă, apoi s-a deplasat mai aproape de avocatul său.

Judecătorul Oswalt a întrebat:

— Eşti Pete Banning?

El a încuviințat.

— Şi eşti reprezentat de onorabilul John Wilbanks?

Încă o mişcare din cap.

— Da.

— Ai fost arestat şi acuzat de crimă cu premeditare pentru uciderea reverendului Dexter Bell. Înțelegi că această crimă a fost comisă cu premeditare şi că îți poate aduce pedeapsa cu moartea, în vreme ce uciderea din culpă se poate pedepsi cu o sentință de lungă durată?

— Înțeleg totul.

— Şi cum pledezi?

— Nevinovat.

— Curtea acceptă pledoaria ta şi o va trece în catastif. Altceva, domnule Wilbanks?

— A, da, onorată instanță, a răspuns avocatul. Cu respect, solicit instanței să stabilească o cauțiune rezonabilă pentru clientul meu. Acum îmi dau seama de gravitatea acestei acuzații şi nu o interpretez drept uşoară. Însă, în acest caz, este permisă o cauțiune. O cauțiune este doar o garanție a faptului că acuzatul nu va fugi, ci va apărea în fața Curții când i se va solicita acest

lucru. Domnul Banning deține un teren de 260 de hectare de teren, liber de orice obligații, fără datorii, şi este dispus să pună proprietatea sa ca asigurare pentru această cauțiune. Sora lui deține secțiunea adiacentă şi va proceda la fel. Onorată instanță, aş putea adăuga faptul că aceste terenuri se află în proprietatea familiei Banning de peste o sută de ani, deci nici clientul meu şi nici sora lui nu vor întreprinde vreo acțiune pentru a împiedica acest lucru.

Judecătorul Oswalt l-a întrerupt, spunând cu asprime:

— Aici este vorba de o crimă cu premeditare, domnule Wilbanks.

— Înțeleg asta, onorată instanță, dar până când va fi dovedit vinovat, clientul meu este nevinovat. Cu ce beneficiază statul sau oricine altcineva dacă îl ținem în închisoare, când el poate emite o cauțiune ca să rămână liber până la proces? Nu va pleca nicăieri.

— Nu am auzit niciodată despre o cauțiune pentru o acuzație atât de gravă.

— Nici eu, dar codul legal din Mississippi nu interzice acest lucru. În cazul în care Curtea doreşte asta, aş fi fericit să pot prezenta o expunere privind acest punct de vedere.

În timpul acestor schimburi de replici, Pete a rămas în poziție de drepți, rigid şi nemişcat ca o santinelă. Privea doar înainte, ca şi cum nu ar fi auzit nimic, dar înțelegând totul.

Judecătorul Oswalt a rămas un moment pe gânduri, apoi a spus:

— Prea bine. Voi citi expunerea, dar ea ar trebui să fie foarte convingătoare ca să îmi schimb părerea. Până atunci, deținutul rămâne în custodia biroului şerifului.

Nix l-a prins uşor pe Pete de un cot şi l-a condus afară din sala tribunalului, iar John Wilbanks i-a urmat. Afară, lângă maşina şerifului, erau doi fotografi, care au făcut imediat câteva fotografii asemănătoare celor pe care le realizaseră când acuzatul intrase în tribunal. Un reporter i-a strigat lui Pete o întrebare. El a ignorat-o şi s-a urcat în maşină, pe bancheta din spate. După câteva minute era din nou în celulă, fără cătuşe şi pantofi, citind *Pogoară-te, Moise* şi fumând o țigară.

Înmormântarea lui Dexter Bell s-a transformat într-o acțiune de o amploare deosebită. Începuse joi, în ziua de după crimă, când bătrânul Magargel deschisese uşile casei funerare la ora şase dimineața şi mulțimea apăruse acolo. Jumătate de oră mai târziu, lui Jackie Bell şi celor trei copii ai ei li s-a permis să vadă cadavrul. Potrivit obiceiului din acea perioadă şi din acea parte a lumii, sicriul era deschis. Dexter era întins pe un strat de pânză lucioasă, iar costumul negru în care fusese îmbrăcat era vizibil de la talie în sus. Jackie a leşinat, iar copiii au urlat şi au plâns, prăbuşindu-se şi ei pe podea. În afara familiei, domnul Magargel şi fiul lui erau singurele persoane din încăpere, astfel că au încercat să le ofere ajutor şi alinare îndoliaților. Dar acest lucru a fost imposibil.

Nu exista niciun motiv întemeiat pentru ca sicriul să rămână deschis. Nicio lege sau vreo scriptură sacră nu cerea un asemenea ritual. Aşa procedau oamenii pentru a crea cât mai mult dramatism posibil. Emoțiile sporite erau totuna cu manifestarea iubirii față de decedat. Jackie asistase la zeci de înmormântări oficiate de soțul ei, iar sicriele rămăseseră întotdeauna deschise.

Cei doi Magargel aveau puțină experiență în privința rănilor produse de glonț la față. Cei mai mulți dintre clienții lor erau persoane vârstnice, ale căror corpuri fragile erau uşor de pregătit pentru înmormântare. Însă, după ce abia începuseră îmbălsămarea reverendului Bell, îşi dăduseră seama că aveau nevoie de ajutor, prin urmare chemaseră un coleg priceput din Memphis. O mare porțiune din craniu fusese dislocată în locul de ieşire a glonțului numărul trei, dar asta nu prezenta importanță. Nimeni nu avea cum să vadă acea parte a craniului. Însă, în cazul locului de intrare a glonțului, exact deasupra nasului, exista o gaură mare, care impusese ore întregi de reconstituire şi de modelare atentă, folosindu-se tot felul de materiale, precum chit, adezivi şi vopsele. Rezultatul se dovedise satisfăcător, deşi departe de a fi perfect. Dexter rămăsese încruntat, ca şi cum avea să se holbeze oripilat la armă la nesfârşit.

După o jumătate de oră de priveghi în privat, momente de tristețe extremă, în care până şi cei doi Magargel, experimentați şi cu sânge-rece, au ajuns în pragul lacrimilor, Jackie şi copiii ei s-au aşezat pe scaune în apropierea sicriului şi uşile au fost deschise pentru a permite intrarea mulțimii. Au urmat trei ore de supliciu, lacrimi şi suferințe nestăvilite.

După o pauză, totul a continuat în cursul după-amiezii, când

sicriul a fost dus pe rotile pe intervalul dintre bănci şi plasat sub amvon. Jackie, care văzuse destul, a cerut ca sicriul să nu fie deschis. Bătrânul Magargel s-a încruntat auzind asta, dar s-a conformat şi nu a scos niciun cuvânt. Regreta că pierdea prilejul de a vedea oamenii doborâți de suferință. Vreme de trei ore, Jackie şi copiii ei au rămas vitejeşte în apropierea sicriului şi i-au salutat pe mulți dintre cei pe care îi văzuseră şi în seara precedentă. Au apărut sute de oameni, inclusiv toți metodiştii din comitat capabili să se deplaseze, precum şi mulți alții care aveau altă credință, prieteni ai familiei, cu o sumedenie de copii mult prea mici pentru a asista la asemenea scene, dar atraşi acolo de prietenia cu familia Bell. Au venit să îşi arate compasiunea şi mulți necunoscuți, care, pur şi simplu, nu voiseră să scape ocazia de a se vârî şi ei în toată povestea. Băncile erau înțesate de oameni care aşteptau răbdători să treacă prin dreptul sicriului, ca să spună câteva cuvinte banale familiei, iar în timp ce aşteptau, se rugau şi şopteau, schimbând ultime noutăți. Sanctuarul suferea sub povara pierderii inconsolabile, care era potențată de muzica de orgă. Domnişoara Emma Faye Riddle cânta imnuri funebre unul după altul.

Hop urmărea totul dintr-un colț al balconului, iritat de purtările ciudate ale albilor.

După două zile de astfel de preliminarii, duminică după-amiaza îndoliații s-au strâns pentru ultima oară la biserică pentru înmormântare. Un predicator, prieten al lui Dexter, a oficiat ceremonia, care a inclus corul complet, două solouri, o predică lungă, alte imnuri funerare cântate la orgă de domnişoara Emma Faye, lecturi din scripturi, trei elogii, lacrimi cu găleata şi… da, sicriul deschis. Deşi s-a străduit cu bravură, predicatorul a mărturisit că nu înțelegea acea moarte. S-a bizuit din plin de tema: „Misterioase sunt căile Domnului“, dar asta a găsit puțină susținere. În cele din urmă s-a oprit, iar membrii corului s-au ridicat în picioare.

După două ore epuizante, nu mai era nimic de spus, aşa că au aşezat sicriul în maşina mortuară şi au traversat oraşul, ajungând la cimitirul public, unde, într-un târziu, Dexter a fost lăsat în locul de odihnă veşnică, în mijlocul unei mări de flori şi înconjurat de un val de emoții descătuşate. La mult timp după ce oamenii au fost trimişi acasă de către predicator, Jackie şi copiii ei stăteau încă pe scaunele lor pliante, sub un umbrar, privind în gol spre sicriu şi spre movila de pământ negru aflată alături de el.

Doamna Gloria Grange era o metodistă pioasă, căreia nu îi scăpa nicio ceremonie. După înmormântare, s-a oprit acasă la Mildred Highlander, pentru a bea împreună un ceai. Mildred era prezbiteriană, astfel că nu îl cunoştea pe reverendul Bell şi, de aceea, nu mersese la priveghi sau la înmormântare. Însă voia să ştie toate amănuntele, iar Gloria i-a povestit totul.

Spre sfârşitul după-amiezii, Florry s-a dus în oraş ca să ia ceaiul cu Mildred. Şi ea ținea să afle detalii despre suferințele provocate de fratele ei, iar Mildred era la fel de dornică să îi satisfacă dorința.

CAPITOLUL

7

Pentru prima oară în viață, Joel Banning nu i-a dat ascultare tatălui său. A plecat sâmbătă dimineața din Nashville şi a luat trenul până la Memphis, o călătorie de patru ore care i-a permis să-şi analizeze actul de nesupunere. Când a ajuns la Memphis, se convinsese deja că avea o justificare. Într-adevăr, chiar putea să îşi formuleze motivele. Trebuia să vadă cum rezista Florry, să stea de vorbă cu Buford, administratorul, ca să se asigure că recoltarea mergea bine, şi probabil să îl întâlnească pe John Wilbanks, ca să discute despre strategia de apărare a tatălui său – ori poate că nu. Mica lor familie se destrăma din toate punctele de vedere, iar cineva trebuia să intervină pentru a încerca să o salveze. Pe de altă parte, tatăl lui era în închisoare, iar dacă sosea şi pleca aşa cum plănuise, scurta lui vizită nu avea să fie descoperită, deci nesupunerea lui urma să treacă neobservată.

De la Memphis la Clanton erau şase staţii, astfel că, în momentul în care a coborât pe peron şi şi-a tras pălăria peste frunte, se întunecase bine. Din tren au coborât câteva persoane, dar niciuna nu părea să îl recunoască. În oraş existau două taxiuri şi ambele stăteau cu motoarele pornite în afara gării, în timp ce şoferii se rezemau de bara de protecție a uneia, mestecând tutun şi fumând țigări făcute manual.

— E vreun telefon în afară de cel de la farmacie? l-a întrebat Joel pe unul dintre taximetrişti.

— Da.

— Mă poți duce până acolo?

— Urcă!

Piața era plină de oameni care îşi făceau cumpărăturile de sâmbătă seara. Chiar şi în perioada recoltării bumbacului, fermierii şi lucrătorii sezonieri făceau o baie după masa de prânz, apoi porneau spre oraş. Magazinele şi trotuarele erau aglomerate,

la fel şi cinematograful Atrium, care difuza filmul *Blue Skies*[2]2 Comedie muzicală realizată în 1946, în care rolurile principale au fost interpretate de Bing Crosby şi de Fred Astaire. (n. tr.)
3 Subgen al muzicii country. (n. tr.), cu Bing Crosby în rolul principal; coada la bilete se întindea până după colţ. Câţiva cântăreţi de bluegrass[3] delectau o mulţime de oameni pe peluza din faţa tribunalului. Joel prefera să evite oamenii, aşa că l-a rugat pe şofer să oprească pe o stradă mărginaşă. Cabina telefonică din faţa farmaciei Gainswright era ocupată. Joel a rămas în faţa ei agitându-se, spre încântarea tinerei doamne care folosea telefonul, şi a încercat să evite orice contact vizual cu numeroşii oameni care treceau pe lângă el. După ce, într-un târziu, a intrat în cabină, a băgat o monedă în fantă şi a sunat-o pe mătuşa Florry. După câteva momente, ea a răspuns.

Ca întotdeauna, presupunând că cineva putea asculta pe linia telefonică partajată, s-a grăbit să spună:

— Florry, sunt eu. Ajung acolo peste douăzeci de minute.

— Poftim? Cine?

— Nepotul tău preferat. Pa.

Fiind singurul ei nepot, Joel avea convingerea că ea înţelesese mesajul. Dacă ar fi apărut neanunţat, ar fi şocat-o prea mult. Pe de altă parte, era mort de foame, de aceea şi-a imaginat că, dacă o anunţa cu puţin timp înainte, ar fi putut să se aleagă cu ceva cald pe masă. Revenit în taxi, i-a cerut şoferului s-o ia prin dreptul Bisericii Metodiste. După ce au ieşit din piaţa aglomerată, au trecut prin faţa localului Cal's Game Room, o sală de jocuri cunoscută pentru berea produsă ilegal şi pentru jocurile de noroc ce se desfăşurau în spate. Ca adolescent, Joel fusese avertizat cu strictеţe de tatăl lui să stea departe de locul acela, tot astfel cum fuseseră preveniţi toţi tinerii din familiile bune. În weekend, locul era zgomotos, înţesat de oameni duri şi, drept urmare, aveau loc încăierări şi îmbrânceli. Pentru că reprezenta un loc interzis, Joel fusese ispitit mereu să se furişeze înăuntru pe vremea când era licean. Prietenii lui se lăudau că fuseseră acolo şi existau chiar zvonuri că la etaj erau fete. Acum însă, după ce făcuse trei ani de colegiu şi locuise într-un oraş mare, Joel lua în râs ideea de a se lăsa atras de un local atât de josnic. Cunoştea barurile elegante din Nashville şi toate plăcerile pe care le ofereau acestea. Nici nu îşi putea închipui că avea să se întoarcă vreodată pentru a trăi în Clanton, un oraş unde berea şi alcoolul erau în afara legii, ca şi multe alte lucruri.

Luminile erau aprinse în sanctuarul Bisericii Metodiste, iar când au trecut prin dreptul ei, şoferul l-a întrebat:

— Eşti din zonă?

— Nu tocmai, i-a răspuns Joel.

— Deci n-ai auzit veştile de săptămâna asta despre predicator?

— Ba da. Am citit despre asta. Ciudată poveste!

— L-a împuşcat chiar acolo, a spus şoferul, arătând spre anexa din spatele sanctuarului. L-au îngropat în după-amiaza asta. L-au băgat pe tip în închisoare, dar nu vrea să scoată nicio vorbă.

Joel nu i-a răspuns, pentru că nu voia să continue discuția – pe care nu el o începuse. S-a uitat la biserică în timp ce treceau pe lângă ea, amintindu-şi cu plăcere dimineţile de duminică în care el şi Stella erau îmbrăcați frumos, el cu papion, iar ea cu bonetă, şi intrau în sanctuar ținându-se de mână cu părinții, care purtau, la rândul lor, cele mai bune haine pe care le aveau. Joel ştia încă de la o vârstă fragedă că rochiile mamei şi costumele tatei erau ceva mai elegante decât ale metodiştilor de rând, iar automobilele şi camionetele lor erau întotdeauna mai noi; în plus, vorbeau despre absolvirea colegiului, nu doar a liceului. Înțelesese multe lucruri pe când era copil, dar pentru că era un Banning, fusese învățat să fie modest şi să aibă virtutea de a vorbi cât mai puțin.

Fusese botezat în acea biserică la vârsta de zece ani, iar Stella, la nouă ani. Familia participase cu asiduitate la slujbele săptămânale, la sărbătorile din toamnă şi din primăvară, la grătare în aer liber, la adunări la care lumea aducea mâncare de acasă, la înmormântări, căsătorii şi la nenumărate alte evenimente sociale, deoarece, pentru ei şi pentru mulți oameni din oraş, biserica reprezenta centrul societății. Pastorul Wardall îl îngropase pe bunicul lui, Jacob Banning. Ron Cooper îl botezase pe Joel, iar fiul lui îi fusese cel mai bun prieten în clasa a patra. Şi multe altele. Pastorii veneau şi plecau, asta până la sosirea lui Dexter Bell, înainte de izbucnirea războiului.

Evident, rămăsese acolo prea multă vreme.

— Mergi pe Autostrada 18, i-a spus Joel şoferului. Îți arăt eu unde să opreşti.

— Până unde? a întrebat taximetristul. Îmi place să ştiu întotdeauna încotro merg.

— Pe lângă proprietatea Banning.

— Eşti din familie?

Nimic nu era mai rău decât un taximetrist curios. Joel l-a ignorat şi s-a uitat prin luneta maşinii spre lăcaşul ce dispărea

după un colț. Îl apreciase pe Dexter Bell, deși, încă din adolescență, începuse să pună la îndoială predicile lui aspre. Pastorul Bell fusese acela care rămăsese cu familia lui Joel în acea seară oribilă în care fuseseră informați că locotenentul Pete Banning era dat dispărut, presupunându-se că murise în Filipine. În acele zile sumbre, pastorul Bell se ocupase de priveghiuri – îndrumând doamnele bisericoase şi parada nesfârşită de mâncare, organizând sesiuni de rugăciune la biserică, alungând oamenii de acolo când era nevoie de intimitate şi sfătuind familia aproape zilnic, aşa i se păruse. Joel şi Stella îşi exprimau în şoaptă nemulțumirea când se săturau de atâtea sfaturi. Ei voiau mai degrabă să îşi petreacă timpul singuri cu mama lor, însă reverendul era permanent acolo. De multe ori o aducea şi pe Jackie, soția lui; alteori, nu. Pe măsură ce creştea, Jackie Bell i se părea tot mai arogantă lui Joel – şi nici Stella nu o agrea.

Joel a închis ochii şi a clătinat din cap. Nu era adevărat, şi-a spus el. Tatăl lui îl asasinase pe Dexter Bell, iar acum era întemnițat?

Câmpurile cu bumbac începeau la marginea oraşului, iar sub lumina lunii pline se vedea clar ce tarlale fuseseră culese. Deşi nu plănuia să fie fermier precum strămoşii lui, Joel verifica prețurile la Bursa de Bumbac din Memphis în fiecare zi, citind *The Nashville Tennessean*. Era ceva important. Terenul avea să le aparțină lui şi Stellei într-o bună zi, iar recolta anuală era crucială.

— O să fie o recoltă bună anul ăsta, a spus taximetristul.

— Aşa am auzit şi eu. Încă un kilometru şi jumătate şi cobor. Câteva momente mai apoi, Joel a adăugat: Acolo e bine, la Pace Road.

— În mijlocul pustietății?

— Exact.

Taxiul a încetinit, pătrunzând pe un drum presărat cu pietriş, apoi a oprit.

— Asta face un dolar, i-a spus şoferul.

Joel i-a dat patru monede de un sfert de dolar, i-a mulțumit pentru că îl dusese până acolo şi a coborât având în mână o geantă mică. După ce taxiul a întors şi s-a îndreptat din nou spre oraş, Joel a parcurs cei patru sute de metri până la aleea care ducea spre casa lui. Aceasta era cufundată în întuneric şi neîncuiată, iar când a trecut prin ea, şi-a închipuit că Mack, ogarul bluetick, era la Nineva sau la Florry. Altfel ar fi lătrat când el se apropia pe aleea presărată cu pietriş. Pe vremuri, iar asta nu

însemna demult, casa ar fi fost animată de vocile părinților lui şi de muzica difuzată la radio, probabil şi de glasurile prietenilor veniți la cină într-o sâmbătă seara. Însă, în noaptea aceea, era ca un mormânt, întunecată, neclintită şi mirosind a tutun.

Acum, erau amândoi închişi: mama lui într-un azil de stat, iar tatăl lui în închisoarea comitatului.

Joel a ieşit pe uşa din spate şi a ocolit cu grijă căsuța Ninevei şi a lui Amos, apoi a pornit pe drumul ce trecea pe lângă şoproane şi garajul pentru tractor. Era pământul lui şi îl cunoştea centimetru cu centimetru. La aproape o sută de metri depărtare, o lumină lucea în fereastra căsuței lui Buford. El fusese administratorul sau maistrul – sau cum prefera să i se spună – încă dinainte de război, iar importanța lui pentru familie crescuse enorm.

În casa lui Florry erau aprinse toate luminile, iar ea aştepta aproape de uşă. Întâi l-a îmbrățişat, apoi l-a dojenit pentru că venise, după care l-a strâns din nou în brațe. În urmă cu două zile, Marietta pregătise un ghiveci cu carne de vânat, care era acum încălzit pe sobă. O aromă bogată de carne umplea casa.

— În sfârşit, ai mai pus ceva carne pe tine, a spus Florry când s-au aşezat la masa din sufragerie.

A turnat apoi cafea dintr-un vas din ceramică.

— Să nu discutăm despre greutatea noastră, a spus Joel.

— De acord.

Şi Florry se îngrăşase, dar nu pentru că aşa voia.

— Mă bucur să te văd, Joel.

— E bine să mă aflu acasă, chiar şi în condițiile de acum.

— De ce-ai venit?

— Pentru că aici trăiesc, mătuşă Florry. Pentru că tata e în închisoare, iar mama a fost trimisă de aici. Şi-atunci, ce naiba se întâmplă cu noi?

— Vorbeşte frumos, băiat de colegiu!

— Te rog, am douăzeci de ani, aşadar sunt adult. Pot înjura, fuma şi bea oricând am chef.

— Doamne, păzeşte-ne! a spus Marietta în timp ce trecea prin dreptul lor.

— De ajuns, Marietta, s-a răstit Florry la ea. Mă ocup eu de ghiveci. Ți-ai terminat treaba pentru seara asta. Ne vedem mâine-dimineață, ceva mai târziu.

Marietta şi-a scos brusc şorțul şi l-a aruncat pe blat, apoi şi-a dat haina jos şi a coborât în subsol.

Cei doi au respirat adânc, au sorbit din cafea şi au lăsat să se scurgă un moment. Apoi Joel a întrebat calm:

— De ce a făcut tata aşa ceva?

Florry a scuturat din cap, apoi a zis:

— Doar el ştie, dar refuză să lămurească lucrurile. L-am vizitat a doua zi după faptă şi pare să fie pe altă lume.

— Mătuşă Florry, trebuie să fi existat un motiv. Niciodată n-ar face ceva la întâmplare, ceva atât de îngrozitor, fără să aibă un motiv.

— Da, de acord, dar să nu discutăm despre asta, Joel. Am văzut expresia de pe faţa lui, am văzut-o de multe ori şi ştiu ce înseamnă asta. E un secret pe care îl va duce cu el în mormânt.

— Dar ne este dator cu o explicaţie.

— Ei bine, n-o s-o primim, te asigur.

— Ai nişte whisky?

— Eşti prea tânăr ca să bei aşa ceva, Joel.

— Am douăzeci de ani, a spus el ridicându-se în picioare. În primăvara viitoare voi absolvi Colegiul Vanderbilt, după care voi merge la Facultatea de Drept. S-a dus apoi spre canapeaua pe care îşi lăsase geanta din pânză şi a adăugat: Şi mă duc la Drept pentru că n-am de gând să devin fermier, indiferent ce ar dori tata. Băgând o mână în geantă, a scos un termos. Nu vreau să trăiesc aici, mătuşă Florry, cred că ştii asta de multă vreme. În timp ce se întorcea la masă, a desfăcut dopul şi a luat o gură. Vrei şi tu?

— Nu.

El a mai luat o gură şi a continuat:

— Şi, chiar dacă aş lua în calcul întoarcerea în comitatul Ford, aş zice că o asemenea posibilitate ar fi dusă naibii acum, când tata a devenit cel mai cunoscut ucigaş din istoria locului. Nu-mi poţi găsi vreo vină în asta, adevărat?

— Cred că nu. Până acum n-ai pomenit de Facultatea de Drept.

— Mă gândesc la asta de un an.

— Minunat. Şi unde o să studiezi?

— Nu ştiu sigur. Dar nu la Vanderbilt. Îmi place oraşul Nashville, dar am nevoie de o schimbare. Poate la Tulane sau în Texas. Mă gândeam la Ole Miss, dar acum ţin foarte mult să fiu cât mai departe de aici.

— Ţi-e foame?

— Sunt rupt de foame.

Florry s-a dus la bucătărie şi a umplut un bol mare cu ghiveci

din oala de pe sobă, pe care i l-a adus cu vreo câteva pâinişoare din mălai şi cu un pahar cu apă. Înainte de a se aşeza, a băgat mâna adânc în dulap şi a scos o sticlă cu gin. A amestecat ceva mai mult de cincizeci de mililitri cu puțină apă tonică şi s-a aşezat în fața lui.

Joel a zâmbit şi i-a spus:

— Eu şi Stella ți-am găsit ginul cândva. Ştiai asta?

— Nu!

— Am încercat şi noi. Eu aveam aproape şaisprezece ani şi ştiam amândoi că îl ții ascuns în dulap. Am turnat într-un păhărel şi am luat o înghițitură. Am fost pe punctul să vărs. M-a ars până la degetele picioarelor şi mi s-a părut că avea gust de loțiune pentru păr. Cum de poți bea aşa ceva?

— Ține de exercițiu. Şi care a fost reacția Stellei?

— Aceeaşi. Nu cred că s-a mai atins de alcool de atunci.

— Pun rămăşag. Se pare că tu ai prins însă gustul băuturii.

— Mătuşă Florry, sunt la colegiu. Face parte din educația mea.

A luat o lingură plină de ghiveci, apoi încă una. După patru sau cinci, a lăsat lingura jos şi s-a oprit pentru a permite mâncării să se aşeze în stomac. A ajutat procesul cu o înghițitură de whisky, după care i-a zâmbit mătuşii şi a urmat:

— Vreau să discutăm despre mama, mătuşă Florry. Există anumite secrete şi tu ştii multe lucruri pe care nu ni le-ai spus.

Florry a clătinat din cap şi s-a uitat în altă parte.

— Ştiu că ea s-a prăbuşit când ni s-a spus că era mort – ori se presupunea asta, a continuat Joel. La naiba, nu ne-am prăbuşit toți, mătuşă Florry? Eu n-am fost în stare să ies o săptămână din casă. Mai ții minte?

— Cum aş putea uita? A fost îngrozitor.

— Eram ca nişte fantome; umblam ca somnambulii ziua şi ni se făcea groază când venea noaptea. Însă, într-un fel sau altul, am găsit puterea de a merge mai departe şi cred că şi mama era mai bine, nu eşti de aceeaşi părere? Nu a devenit mai puternică şi cu o expresie mai curajoasă pe față?

— Ba da. Toți am fost la fel. Dar n-a fost uşor.

— Adevărat. A fost iadul pe pământ, dar am supraviețuit. Eu eram la Vanderbilt când mama mi-a telefonat că nu murise, că fusese descoperit şi salvat. Au spus că fusese grav rănit, dar asta nu părea important. Era în viață! M-am grăbit să ajung acasă şi am sărbătorit cu toții. Şi țin minte că mama era foarte fericită. Am dreptate, mătuşă Florry?

— Da, aşa ţin minte şi eu. Eram încântaţi, aproape euforici, şi asta a ţinut câteva zile. Simplul fapt că Pete era în viaţă reprezenta un miracol. Apoi am început să citim relatări despre modul cumplit în care erau trataţi prizonierii de război acolo şi ne-am făcut griji în legătură cu rănile pe care le avea, şi aşa mai departe.

— Sigur, dar să revenim la mama. Eram entuziasmaţi că va fi eliberat, iar când el a revenit acasă ca erou, mama a fost cea mai mândră femeie din lume. La naiba, nici nu se putea ca ei să fie mai fericiţi! Cu toţii eram extaziaţi, iar asta a fost cu doar un an în urmă, mătuşă Florry. Prin urmare, ce s-a întâmplat?

— Să nu-ţi închipui că ştiu, pentru că n-am nicio idee. În primele câteva săptămâni totul a fost bine. Pete era încă în convalescenţă şi se întărea de la o zi la alta. Erau fericiţi; lucrurile păreau să meargă bine. Apoi n-au mai mers. Nu mi-am dat seama de problemele lor decât mult timp după ce începuseră. Nineva i-a spus Mariettei că se certau, că Liza se purta nebuneşte, fiind predispusă la accese lungi de proastă dispoziţie, petrecând multă vreme singură în camera ei. Nu mai dormeau împreună şi tatăl tău s-a mutat în dormitorul tău. Nu se cuvenea să arăt că ştiu lucrurile astea, aşa că nu am putut pune întrebări. Şi ştii prea bine că ar fi o pierdere de vreme să îl întrebi pe tatăl tău ceva legat de treburile lui. N-am fost niciodată apropiată de Liza, aşa că ea nu mi s-ar fi confesat. Aşadar, eram neştiutoare şi, sinceră să fiu, niciodată nu e chiar rău să te afli în situaţia asta.

După o gură mare de whisky, Joel a spus:

— Iar după aceea, mama a fost trimisă la azil.

— A fost trimisă acolo.

— De ce, mătuşă Florry? De ce a fost mama trimisă într-un spital de boli mintale?

Florry şi-a învârtit paharul cu gin şi a rămas cu ochii la lichid. Apoi a luat o sorbitură, s-a strâmbat ca şi cum ar fi avut un gust cumplit, şi a pus paharul pe masă.

— Tatăl tău a socotit că avea nevoie de ajutor, iar în zonă nu găseşti aşa ceva. Cei care se pricep se află la Whitfield, de aceea a trimis-o acolo.

— Aşa, pur şi simplu? A fost expediată acolo?

— Nu, au existat nişte proceduri. Dar să fim cinstiţi, Joel, tatăl tău cunoaşte oamenii potriviţi şi îi are pe băieţii Wilbanks la degetul mic. Au discutat cu un judecător, care a semnat ordinul. Şi mama ta a acceptat. Nu a obiectat faţă de ordinul de internare,

dar nu avea nicio şansă. Dacă Pete a insistat, lucru de care sunt sigură, ea nu îl putea contrazice.

— Ce diagnostic are?

— Habar n-am. Faptul că e femeie, probabil. Joel, nu uita, trăim într-o lume nebună, iar dacă un soț care are legături sus-puse simte că soția lui suferă din cauza schimbărilor, că este deprimată şi că dispozițiile ei sunt trecătoare, ei bine, o poate trimite într-un sanatoriu o vreme.

— Mi se pare greu de crezut ca tata să o trimită pe mama într-un spital de boli mintale din cauză că se schimbase. E cam tânără pentru aşa ceva. E vorba de alte lucruri, mătuşă Florry.

— Sunt convinsă, dar eu n-am avut ştiință de discuțiile şi de conflictele dintre ei.

Joel a revenit la ghiveci şi a mai luat câteva îmbucături, apoi a mai băut câteva guri de whisky.

Într-un efort inutil de a schimba subiectul, Florry l-a întrebat:

— Mai eşti cu fata aceea?

— Care fată?

— A, cred că răspunsul ăsta îmi ajunge. Mai e vreo fată în viața ta acum?

— Nu chiar. Sunt prea tânăr şi mă aşteaptă Facultatea de Drept. Mi-ai spus la telefon că ai discutat cu John Wilbanks. Presupun că el se ocupă de apărare.

— Da, cu ceea ce mai există din apărare. Tatăl tău nu cooperează. Wilbanks vrea să folosească în apărare posibilitatea unei boli mintale, susține că e singura cale de a-i salva viața, dar tatăl tău nu acceptă asta cu niciun chip. Spune că e mai sănătos mintal decât Wilbanks sau decât oricare alt avocat, lucru pe care nu-l pot contesta.

— Încă o dovadă că nu e sănătos la cap. Nu are alta şansă decât să pledeze pentru o boală mintală, altă cale de apărare nu există. Ieri am făcut cercetări la Facultatea de Drept.

— Atunci, îl poți ajuta pe Wilbanks. Are nevoie de aşa ceva.

— I-am trimis o scrisoare şi mă gândeam să-l întâlnesc mâine.

— Joel, asta-i o idee proastă. Mă-ndoiesc că el lucrează duminica, iar tu nu trebuie să fii văzut în oraş. Tatăl tău s-ar supăra dacă ar afla că ai fost aici. Te sfătuiesc să pleci din oraş la fel de discret cum ai venit şi să nu te întorci decât după ce îți spune Pete.

— Aş vrea să stau de vorbă cu Buford şi să văd cum e recolta.

— Nu poți face absolut nimic în legătură cu recolta. Nu eşti

fermier, să nu uiți asta. În plus, Buford se ocupă de toate. Îmi dă mie raportul; vreau să trec pe la închisoare ca să îi spun rezultatele lui Pete. O să avem o recoltă bună, aşa că nu face nimic care să strice lucrurile. Pe de altă parte, Buford îi va spune lui Pete că ai venit aici. Nu e o idee bună.

Pentru prima oară în seara aceea, Joel a reuşit să râdă şi a mai luat o gură de whisky. Apoi a împins deoparte bolul cu ghiveci, ceea ce a făcut-o pe Florry să spună:

— Ai lăsat jumătate din ghiveci în castron. Ar trebui să mănânci mai mult, Joel. Te-ai mai împlinit, dar nu e de ajuns. Încă eşti prea slab.

— Nu prea am poftă de mâncare în ultimele zile, mătuşă Florry, din anumite motive. Pot să fumez?

Ea a aprobat şi a zis:

— Da, dar pe verandă.

Joel a ieşit afară cu ţigara, iar Florry a curăţat masa, apoi şi-a împrospătat băutura din pahar, a mai pus un buştean pe foc şi s-a lăsat moale în fotoliul preferat ca să îl aştepte. Când a revenit, Joel a luat termosul în mână şi i s-a alăturat mătuşii, aşezându-se pe canapeaua uzată.

Ea şi-a dres glasul şi a spus:

— E ceva ce ar trebui să ştii, pentru că tot am discutat despre bumbac. Cred că nu e chiar un secret, întrucât lucrul ăsta se ştie la tribunal. În urmă cu vreo lună, tatăl tău a angajat un avocat din Tupelo pentru a întocmi un act notarial prin care proprietatea asupra fermei să fie transferată către tine şi Stella. John Wilbanks mi-a zis despre asta miercurea trecută, când am fost la biroul lui. Desigur, tu şi Stella veţi moşteni pământul într-o bună zi.

Surprins şi derutat, Joel a rămas pe gânduri un moment.

— Dar de ce a făcut asta?

— De ce face Pete multe lucruri? Pentru că poate. Potrivit lui Wilbanks, nu a fost o acţiune înţeleaptă. Şi-a cedat bunurile pentru a le proteja de familia unui om pe care plănuia să îl ucidă. Procedând astfel, a oferit un cadou acuzării. Procurorul districtual poate dovedi la proces că Pete a premeditat crima. Pete a plănuit totul.

— Şi pământul e protejat?

— Wilbanks nu crede asta, dar nu am intrat în amănunte. Am avut discuţia asta a doua zi după crimă şi încă eram stupefiaţi. Încă suntem, aşa cred.

— Nu suntem toţi la fel? Şi Wilbanks crede că familia Bell va

revendica pământul?

— A dat de înțeles asta, dar nu a spus-o de-a dreptul. Ar putea fi ceva în legătură cu care să te documentezi, dacă tot ai descoperit biblioteca de Drept.

— Familia are nevoie de un avocat bun.

Joel a mai luat o gură de whisky, golind termosul. Florry l-a urmărit cu atenție, simțind că îl iubeşte până la ultima fibră. Băiatul preluase trăsăturile familiei Banning, fiind înalt, cu ochii negri şi cu părul des, în vreme ce Stella era imaginea leită a Lizei, atât ca înfățişare, cât şi ca temperament. Joel suferea, iar Florry îi simțea durerea. Viața lui fericită şi privilegiată căpătase o turnură dramatică, iar el nu putea face nimic pentru a schimba acest curs.

Apoi el a întrebat încet:

— A vorbit cineva despre ieşirea mamei din sanatoriu? Există posibilitatea asta? Tata a trimis-o acolo, iar acum, când influența lui e destul de limitată, există vreo şansă ca ea să se întoarcă acasă?

— Nu ştiu, Joel, dar n-am auzit nimic despre asta. Înainte, tatăl tău mergea până la Whitfield o dată pe lună ca să o vadă. Niciodată nu vorbea despre asta, dar în vreo două rânduri a pomenit despre vizitele lui, spunând că starea ei nu se îmbunătățise.

— Cum e de presupus că cineva se va însănătoşi într-un azil de nebuni?

— Nu întrebi persoana potrivită.

— Şi de ce nu pot s-o vizitez?

— Pentru că aşa a hotărât tatăl tău.

— Aşadar, nu-mi pot vedea tatăl şi nu-mi pot vizita mama. Am dreptate dacă spun că le duc lipsa ambilor părinți, mătuşă Florry?

— Bineînțeles, dragul meu. Îmi pare tare rău.

Fără să mai scoată vreo vorbă, au urmărit îndelung focul, care sfârâia şi scotea pocnete, începând să se stingă. Una dintre pisici a sărit pe canapeaua din piele şi s-a uitat la Joel ca şi cum ar fi fost un intrus pe teritoriul ei. În cele din urmă, Joel a spus:

— Florry, nu ştiu ce să fac… Nimic nu mai pare logic.

Era prima oară când cuvintele lui nu erau clare, iar limba i se împleticea.

Florry a luat o gură din ginul ei şi a răspuns:

— Ei bine, venirea ta acasă în seara asta nu e răspunsul potrivit. Trenul spre Memphis pleacă mâine-dimineață la nouă şi jumătate, iar tu te vei afla în el. Aici nu poți decât să fii îngrijorat.

— Presupun că pot fi îngrijorat şi la colegiu.
— Aşa zic şi eu.

CAPITOLUL

8

Marele juriu al comitatului Ford era convocat în a treia zi de luni a fiecărei luni, pentru a audia probele privind ultimele infracțiuni comise de localnici. În registrul de procese pentru data de 21 octombrie se găsea obişnuita listă de nimicuri: o ceartă casnică ce degenerase într-o bătaie cruntă; Chuck Manley şi presupusul furt de maşină comis de el; un negru care trăsese cu pistolul în alt negru, nu nimerise, însă glonțul spărsese un geam al unei biserici rurale frecventate de albi, ceea ce sporea gravitatea faptei, transformând-o într-un act criminal; un escroc din Tupelo care umpluse comitatul cu cecuri false; un bărbat alb şi o femeie de culoare care fuseseră prinşi în flagrant, încălcând cu entuziasm legile antimetisare ale statului; şi aşa mai departe. Lista însuma zece infracțiuni, toate grave, ceea ce reprezenta media pentru o comunitate paşnică. Ultima de pe listă era chestiunea cu Pete Banning şi acuzația de crimă.

Miles Truitt era procurorul districtual de şapte ani, fiind ales în această funcție. În calitate de procuror-şef, el manevra marele juriu, care era doar un soi de ştampilă, acționând după cum dorea el. Truitt îi selecta pe cei optsprezece oameni care îl slujeau, alegând infracțiunile ce trebuiau soluționate, convocând martorii care să depună mărturii ce favorizau doar acuzarea, exercitând presiuni asupra jurații lor când probele erau oarecum neconcludente şi administrând acuzațiile care li se aduceau inculpaților sau pârâților.

După aceea, Truitt controla registrul de procese şi hotăra ce cazuri aveau să fie judecate primul şi ultimul. Practic, aproape niciunul dintre cazuri nu era judecat. Toate erau soluționate printr-un acord, o înțelegere prin care acuzatul îşi recunoştea vinovăția în schimbul unei pedepse cât mai mici.

După şapte ani de cazuri de rutină, Miles Truitt ajunsese să se

limiteze la monotona activitate de a-i închide pe cei care făceau contrabandă cu alcool, pe cei care îşi băteau nevestele şi pe cei care furau maşini. Jurisdicția lui cuprindea cinci comitate din Districtul douăzeci şi şapte, iar în anul precedent avusese doar patru cazuri în care se dăduse un verdict. Toți ceilalți acuzați pledaseră vinovați şi scăpaseră mai uşor. Activitatea lui îşi pierduse strălucirea, întrucât, în colțul lui din nordul statului Mississippi, nu existau suficient de multe infracțiuni grave.

Însă Pete Banning întrerupsese monotonia – şi încă într-un mod spectaculos. Orice procuror visează procesul unei crime senzaționale, în care să existe un acuzat (de vază), o victimă cunoscută tuturor, o sală de tribunal ticsită de oameni, multă presă şi, desigur, un deznodământ favorabil pentru acuzare şi pentru bunii cetățeni care l-au votat. Visul lui Truitt se adeverea, iar el se străduia să îşi țină în frâu entuziasmul provocat de gândul că avea să se ocupe de acuzarea lui Pete Banning.

Membrii marelui juriu s-au strâns la tribunal în aceeaşi încăpere folosită şi pentru procesele cu juraţi. Era un spațiu strâmt, abia ajungând pentru un juriu format din douăsprezece persoane, având scaunele îngrămădite unul în altul în jurul unei mese lungi şi înguste. Dintre cei optsprezece oameni erau prezenți doar şaisprezece, toți albi. Domnul Jock Fedison, din Karraway, anunțase că era bolnav, deşi se ştia că, de fapt, era prea ocupat pe terenurile lui cu bumbac ca să se deranjeze pentru simple chestiuni juridice. Domnul Wade Burrell nu catadicsise să răspundă convocării şi nici nu fusese văzut sau auzit de câteva săptămâni. Nu era fermier, dar se zvonea că avea necazuri cu soția. Aceasta spusese că leneşul ei soț se îmbătase şi plecase, pretinzând că nu se mai întoarce la ea.

Şaisprezece persoane erau suficiente pentru a se declara cvorum, iar Truitt le-a cerut să fie atente. Şeriful Gridley a fost chemat ca martor principal şi a jurat să declare adevărul. Truitt a început cu cazul lui Chuck Manley, iar Gridley a expus faptele. Votul a fost de şaisprezece la zero în favoarea unei acuzații de furt dovedit, fără nicio discuție. A urmat cel care emisese cecuri false, iar şeriful a prezentat copii ale cecurilor şi declarații ale câtorva comercianți păgubiți. Din nou, şaisprezece la zero. La fel şi în cazul lucrătorului de la fabrica de celuloză care, între alte vătămări, îi spărsese soției nasul.

Justiția a triumfat până când Truitt a ajuns la cazul de metisare. Cei doi amanți fuseseră prinşi în flagrant pe bancheta din spate a

unei camionete parcate într-o zonă cunoscută pentru asemenea activități.

Printr-un telefon anonim, adjunctul de şerif Roy Lester primise pontul că cei doi plănuiau o întâlnire, aşa că ajunsese primul acolo. Identitatea informatorului era necunoscută. Lester se ascunsese în întuneric şi fusese încântat să descopere că pontul fusese exact. Albul, care ulterior recunoscuse că avea o soție şi un copil, venise acolo cu camioneta lui şi începuse să se dezbrace parțial, în vreme ce tânăra de culoare, în vârstă de optsprezece ani şi necăsătorită, procedase la fel. Cum în acele momente zona era pustie, hotărâseră să se apuce de treabă pe bancheta din spate a camionetei.

Depunând mărturie în fața marelui juriu, Lester a susținut că urmărise totul din spatele unor copaci. Însă, în realitate, întâlnirea i se păruse foarte erotică, iar el nu rămăsese defel calm. Marii jurați i-au sorbit fiecare cuvânt, dar Lester s-a dovedit discret, chiar reținut, în privința descrierii. În momentul în care albul ajunsese la apogeu, Lester ieşise brusc din ascunzătoare, îşi scosese arma şi răcnise: „Opreşte-te imediat!“ Probabil că fusese un ordin nefericit, căci cine se putea opri într-un asemenea moment? În timp ce infractorii se îmbrăcaseră în grabă, Lester aşteptase având cătuşele pregătite. Îi condusese la maşina de patrulare, pe care o ascunsese pe un drum de țară, şi îi dusese la închisoare. Pe drum, bărbatul începuse să plângă şi să cerşească îndurare. Soția lui avea să divorțeze, iar el o iubea foarte mult.

După ce Lester şi-a terminat mărturia, marii jurați au rămas tăcuți, ca şi cum fiecare ar fi fost captivat de propria imaginație şi ar fi vrut să mai audă amănunte. Într-un târziu, domnul Phil Hobard, profesor de ştiințe[4][4] Profesor de gimnaziu care predă biologie, chimie şi fizică. (n. tr.) la şcoala din Clanton, un yankeu transplantat acolo din Ohio, a întrebat:

— Dacă el are douăzeci şi şase de ani şi fata are optsprezece, de ce e relația lor în afara legii?

Truitt s-a grăbit să preia comanda:

— Pentru că sexul dintre un alb şi o negresă este împotriva legii. Statul nostru a declarat în urmă cu mulți ani că acest lucru este ilegal.

Domnul Hobard nu s-a declarat satisfăcut. Ignorând expresiile încruntate ale colegilor, a insistat:

— Adulterul e împotriva legii?

Câțiva dintre bărbați şi-au coborât privirile şi s-au uitat

insistent la cele câteva hârtii de pe masă. Doi chiar au tresărit, însă fanaticii au părut chiar şi mai feroce, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Dacă nu e, sigur ar trebui să fie“.

— Ba nu, nu e, i-a răspuns Truitt. La un moment dat, a fost, dar autorităților le-a fost foarte greu să aplice legea.

— Bun, vreau să înțeleg bine, a continuat Hobard. În prezent, în Mississippi, nu încalci legea dacă faci sex cu o femeie care nu ți-e soție, atâta vreme cât e de aceeaşi rasă cu tine. Dacă e vorba de o altă rasă, poți fi arestat şi pus sub acuzare, corect?

— Aşa spune legea, a răspuns Truitt.

Fiind evident singurul dintre membrii marelui juriu care avea curajul să meargă mai departe, Hobard a întrebat:

— Nu avem lucruri mai bune de făcut decât să punem sub acuzare doi adulți care au consimțit şi care sigur s-au simțit foarte bine în pat, sau pe bancheta din spate a unei camionete, sau oriunde altundeva?

— Domnule Hobard, nu eu stabilesc legile, a răspuns Truitt. Iar dacă vrei să le schimbi, discută chestiunea asta cu senatorul statului.

— Senatorul statului nostru este un idiot.

— Ei bine, se prea poate, dar acest lucru este în afara jurisdicției noastre. Suntem pregătiți să votăm în privința acestei acuzații? a continuat Truitt.

— Nu, a spus Hobard cu glas tăios. Încerci să grăbeşti lucrurile. De acord, dar, înainte de a vota, aş dori să îi întreb pe colegii mei din marele juriu câți dintre ei au făcut sex cu o femeie de culoare. Dacă da, atunci nu putem vota condamnarea acestor oameni.

Un soi de vid nevăzut a părut să aspire brusc tot aerul din încăpere. Câțiva dintre membrii marelui juriu au pălit. Alți câțiva s-au înroşit de furie. Un fanatic a exclamat:

— Sub nicio formă!

Alții au spus:

— Haideți, e ridicol!

— Ați înnebunit. Haideți să votăm!

— E o infracțiune şi nu avem de ales.

Nix Gridley, care se aşezase într-un colț, s-a uitat la fețele oamenilor şi a reuşit să îşi ascundă un zâmbet. Dunn Ludlow era un client regulat al caselor de toleranță de culoare din Lowtown. Milt Muncie avusese aceeaşi amantă de culoare de când era Nix şerif. Neville Wray provenea dintr-o veche familie de plantatori, ai cărei membri se amestecaseră cu negresele vreme de generații

întregi. Acum însă, toți cei cincisprezece jucau roluri jenante de pioşenie.

Legea antimetisare din statul Mississippi era similară cu altele din Sud, având prea puțină legătură cu sexul dintre bărbați albi şi femei de culoare; asemenea relații nu prea erau privite cu ochi critici. Scopul legii era acela de a proteja sanctitatea femeilor albe şi de a-i ține pe negri departe de ele. Cu toate acestea, aşa cum o dovedise istoria de nenumărate ori, dacă voiau să facă sex, oamenii nu mai pierdeau vremea gândindu-se la secțiuni de legi. Legea nu împiedica nimic, ci era folosită ocazional pentru a pedepsi fapta după ce era comisă.

Truitt a aşteptat până când toate comentariile au încetat, apoi a spus:

— Trebuie să trecem mai departe. Vă rog să votați! Cei care sunt de acord cu punerea sub acuzare a celor doi să ridice mâna.

Cincisprezece oameni au ridicat mâinile, mai puțin Hobard.

Punerea sub acuzare nu impunea un vot unanim. Marele juriu a rezolvat apoi alte cazuri, după care Truitt a spus:

— Am ajuns acum la problema domnului Pete Banning. Crimă cu premeditare. Sunt sigur că ştiți toți la fel de multe lucruri ca şi mine. Şerif Gridley.

Nix a păşit peste câteva cărți şi picioare ale oamenilor din juriu şi a reuşit să revină la locul lui din capătul celălalt al mesei. Jumătate dintre bărbați fumau, aşa că Nix i-a spus lui Roy Lester să întredeschidă o fereastră. Truitt şi-a aprins o țigară şi a suflat fumul înspre tavan.

Nix a început prin a prezenta scena crimei şi a făcut să treacă printre membrii juriului două fotografii, în care apărea Dexter Bell zăcând mort în biroul lui. A descris scena, a prezentat mărturia lui Hop Purdue şi a povestit cum se dusese să îl aresteze pe Pete, care îi spusese unde se afla arma. Nix a scos pistolul şi cele trei cartuşe şi a spus că nu exista nicio îndoială legată de faptul că acestea provocaseră moartea victimei. Poliția statală trimisese un raport. După arestare, Pete Banning refuzase să discute cazul. Era reprezentat de domnul John Wilbanks. Dacă avea să fie pus sub acuzare, în viitorul apropiat urma să aibă loc un proces.

— Îți mulțumesc, domnule şerif, a spus Truitt. Aveți întrebări?

Milt Muncie a ridicat imediat o mână, întrebând apăsat:

— Trebuie să votăm în legătură cu asta. Cum să zic, i-am cunoscut pe Pete Banning şi pe Dexter Bell şi nu mă simt confortabil să iau o hotărâre.

— Corect, a adăugat Paul Carlin. Nu mă ating de cazul ăsta, iar dacă mă forțați, atunci mă retrag din juriu. Avem dreptul de a demisiona din acest mare juriu, nu? Prefer să demisionez decât să am de-a face cu el.

— Nu, nu poți demisiona, a spus Truitt cu glas tăios, dându-şi arama pe față.

— Dar ce-ar fi să ne abținem? a spus apoi Joe Fisher. E normal să avem dreptul de a ne abține într-un caz în care se întâmplă să îi cunoaştem personal pe cei implicați, corect? Arată-mi unde scrie în lege că nu ne putem abține dacă aşa vrem noi.

Ochii tuturor erau ațintiți spre Truitt, care, în chestiunile ce țineau de procedurile marelui juriu, formula de obicei regulile pe măsură ce lucrurile înaintau, aşa cum făceau toți procurorii districtuali din stat. Nu îşi amintea să fi existat vreo abținere în astfel de situații, deşi, pentru a respecta adevărul, nu consultase acea porțiune din lege de ani întregi. Se obişnuise atât de mult cu abordarea pe care o impunea el, încât neglijase să se documenteze cu privire la subtilitățile procedurale.

În timp ce trăgea de timp încercând să găsească un răspuns, gândurile lui nu se îndreptau spre marele juriu, ci spre juriul de proces. Dacă oamenii din comitatul Ford aveau păreri atât de diferite şi doreau într-atât să evite cazul, cum putea el să convingă doisprezece dintre ei să dea un verdict de vinovat? Cel mai măreț caz al carierei sale se topea sub propriii ochi.

Şi-a dres apoi glasul şi a spus:

— Țin să vă aduc aminte că ați depus un jurământ, potrivit căruia trebuie să ascultați fără nicio prejudecată probele şi să hotărâți dacă, după toate probabilitățile, s-a comis această crimă. Nu vă aflați aici ca să apreciați dacă domnul Banning este vinovat sau nevinovat; nu asta este treaba voastră. Datoria voastră este să hotărâți dacă el trebuie să fie acuzat de crimă. Tribunalul cu jurați îi va stabili soarta. Aşadar, şerif Gridley, ai vreo îndoială că Pete Banning l-a asasinat pe Dexter Bell?

— Absolut niciuna.

— Iar acest lucru, domnilor, este suficient pentru punerea sub acuzare. Mai aveți comentarii?

— Eu nu votez, a spus Tyus Sutton cu glas sfidător. Pete a avut un motiv de a face asta şi eu n-am de gând să judec aşa ceva.

— Dar nu vei judeca asta, s-a răstit Truitt la el. Iar dacă a avut un motiv şi beneficiază de un apărător, vom afla asta la proces. Mai e cineva?

Truitt era furios, aşa că i-a fulgerat cu privirea pe jurați ca şi cum s-ar fi pregătit pentru o încăierare. El cunoştea legea, iar ei erau neştiutori.

Dar Tyus Sutton nu s-a lăsat intimidat. Ridicându-se în picioare, a îndreptat un deget spre Truitt, aflat vizavi de el la masă.

— În acest moment din viața mea, nu vreau să urle nimeni la mine. Plec, iar dacă vrei neapărat să vorbeşti cu judecătorul şi să mă bagi în belea, o să țin minte asta data viitoare când o să candidezi pentru funcția asta. Şi ştiu unde să găsesc un avocat.

S-a îndreptat spre uşă cu paşi apăsați, apoi a deschis-o, a trecut de prag şi a trântit-o în urma lui.

Numărul membrilor scăzuse la cincisprezece. Era nevoie de două treimi din voturile celor şaisprezece pentru punerea sub acuzare şi cel puțin trei dintre cei rămaşi acolo nu voiau să voteze. Pe neaşteptate, Truitt a început să transpire şi să respire greu, în timp ce îşi bătea capul să găsească o strategie din mers. Îi putea trimite acasă şi să prezinte cazul în luna următoare. Putea să îi demită şi să îi ceară judecătorului alcătuirea unui nou juriu în luna următoare. Putea insista ca ei să voteze şi să spere că totul avea să iasă bine, iar dacă n-ar fi reuşit să obțină zece voturi, putea prezenta cazul din nou în luna noiembrie. Nu era convins. Dubla incriminare se aplica şi în privința cazurilor marelui juriu? Nu credea asta, dar dacă se întâmpla să facă o mişcare greşită? Nu se aflase niciodată într-o situație asemănătoare.

Apoi a hotărât să insiste ca şi cum ar fi trecut prin aceeaşi situație de nenumărate ori.

— Mai aveți comentarii?

Câțiva dintre cei din jurul mesei şi-au aruncat priviri îngrijorate, dar niciunul dintre ei nu a părut dornic să i se alăture lui Tyus Sutton.

— Prea bine, a continuat Truitt. Cei care sunt în favoarea acuzării lui Pete Banning de crimă cu premeditare împotriva reverendului Dexter Bell să ridice mâna.

Fără niciun entuziasm, cinci oameni au ridicat încet mâinile. În cele din urmă, li s-au alăturat încă cinci. Toți ceilalți şi-au ținut mâinile sub masă.

— Nu te poți abține, s-a răstit Truitt la Milt Muncie.

— Iar tu nu mă poți sili să votez, a reacționat furios Muncie, pregătit să lovească cu pumnul sau să primească unul.

Truitt şi-a plimbat privirea prin încăpere, a numărat rapid, apoi

a anunțat:

— Am numărat zece voturi pentru. Asta înseamnă două treimi, suficient pentru formularea acuzării. Îți mulțumesc, domnule şerif. Şedința s-a încheiat.

Odată cu scurgerea timpului, Pete şi-a îmbunătățit tot mai mult condițiile de detenție. Cafeaua a fost prima lui preocupare, aşa că spre sfârşitul celei de-a treia zile de închisoare, toți cei de acolo – deținuți, gardieni şi polițişti – începuseră să bea Standard Coffee de la New Orleans. Florry o aducea în pungi de câte două kilograme şi jumătate, iar în cursul celei de-a doua vizite l-a întrebat pe Nix ce obişnuiau să bea oamenii de culoare. El i-a răspuns că aceştia nu primeau cafea, iar asta a înfuriat-o. În cursul tiradei ce a urmat, ea a amenințat că n-avea să mai aducă la închisoare cafea decât atunci când le era oferită tuturor.

Ajunsă acasă, le-a pus pe Marietta şi pe Nineva la treabă, iar ele s-au apucat de gătit şi de copt cu mare energie. Florry sosea zilnic la închisoare încărcată cu prăjituri, plăcintă, dulciuri, negrese şi oale cu ghiveci de vită sau de vânat, salată de varză, fasole roşie, orez, mazăre şi pâine de mălai. Calitatea hranei oferite de închisoare a crescut în mod spectaculos pentru toți deținuții, mulți dintre ei mâncând mai bine acolo decât în libertate. Când Amos a sacrificat un grăsun, întreaga populație a închisorii s-a îndopat cu costiță de porc afumată. La fel s-au ospătat şi Nix cu oamenii lui, economisind astfel câțiva dolari la masa de prânz. Nix nu mai avusese ocazia să închidă un latifundiar înstărit care să aibă suficient pământ pentru a creşte animale şi legume, dar şi oameni care să pregătească mâncarea.

După prima săptămână, Pete l-a convins pe Nix să îl numească om de încredere al închisorii, ceea ce însemna că celula sa nu era încuiată în timpul zilei, astfel că putea umbla cât de mult dorea, cu condiția să nu părăsească clădirea. Nix se temea într-o oarecare măsură de posibilele zvonuri cum că Pete se bucura de un tratament preferențial şi la început nu a agreat ideea de a-l folosi ca om de încredere. Însă orice închisoare respectabilă avea cel puțin un om de încredere, iar Nix nu avea pe moment aşa ceva. Ultimul, Homer Galax, slujise credincios închisoarea

comitatului vreme de şase ani. Şi mai avea de executat trei ani din sentința pentru agresiune deosebit de gravă, când fugise cu o văduvă despre care se zvonea că avea bani. Nu mai fuseseră văzuți de atunci, iar Nix nu avea nici timp, nici interes sau energie să îl caute.

O altă regulă, nici ea obligatorie, era ca omul de încredere să fie mai întâi condamnat pentru fapta lui şi să execute sentința în închisoarea comitatului, nu în cea statală. Nix a trecut peste asta, iar Pete a devenit omul de încredere. Drept urmare, le-a servit mese mult îmbunătățite celorlalți patru deținuți albi, precum şi celor şase sau şapte negri aflați în partea din spate a închisorii. Cum toți deținuții au aflat în curând de unde le venea mâncarea, Pete a devenit un om de încredere apreciat. El a organizat echipe de lucru pentru a face curățenie în închisoare şi a plătit un instalator pentru a moderniza dotarea ambelor băi. Cheltuind câțiva dolari, a creat un sistem de aerisire, astfel că toți, inclusiv fumătorii, puteau respira mai uşor. Împreună cu un deținut de culoare a reparat cazanul, astfel că în celule era aproape cald noaptea. Dormea dus, trăgea frecvent câte un pui de somn, făcea mişcare cu orele şi îi încuraja pe noii lui amici să procedeze la fel. Când se plictisea, citea romane, aproape la fel de repede pe cât i le aducea Florry. În celula minusculă nu avea rafturi, de aceea le trimitea înapoi în biroul lui, unde biblioteca număra mii de cărți. De asemenea, citea numeroase ziare şi reviste pe care i le aducea ea.

Pete le oferea ceea ce citea şi celorlalți, dar aceştia nu prea manifestau interes pentru lectură. Ca să-şi omoare timpul, juca pocher cu Leon Colliver, producătorul ilegal de alcool, care era închis în celula de vizavi. Leon nu era din cale-afară de inteligent, însă se dovedea al naibii de isteț la jocul de cărți, iar Pete, care stăpânea toate jocurile de cărți de pe vremea armatei, avea mult de furcă. Jocul lui preferat era cribbage, aşa că Florry i-a adus de acasă tabla lui de joc. Leon nu auzise de acest joc, dar l-a învățat fără niciun efort, iar după o oră a devenit un adversar redutabil. Jucau pe un penny partida. Erau acceptate şi biletele de confirmare a datoriei, dar niciunul dintre ei nu se aştepta să capete vreodată banii cuveniți.

Spre sfârşitul după-amiezii, după ce se încheiau toate corvezile, iar închisoarea era mai dichisită ca niciodată, Pete descuia celula lui Leon şi îşi mutau scaunele şubrede în hol, blocându-l complet. Aşezau placa de joc pe un mic pătrat din placaj, pe care Pete îl

păstra în celula lui. Stătea echilibrat pe un butoi din lemn în care cândva se aflaseră cuie. Apoi începeau să joace. Leon reuşea să aibă mereu câte un termos cu whisky din porumb, distilat de familia lui, desigur, dar, la început, Pete nu s-a arătat interesat de băutură. Cu toate acestea, pe măsură ce zilele se scurgeau tot mai încet, iar el începea să accepte realitatea că avea să fie executat sau să stea în închisoare toată viața, ajungea să înțeleagă că nu mai era cazul să se abțină. În toiul câte unui joc încordat de cribbage, Leon se uita în jur, de-a lungul holului, scotea termosul din buzunarul din față al pantalonilor, deşuruba capacul, lua o înghițitură şi i-l întindea lui Pete. Acesta privea cercetător în jur, lua o gură şi i-l înapoia. Nu erau egoişti – pur şi simplu nu era prea mult whisky. Şi, pe de altă parte, fiecare închisoare avea câte un turnător, iar şeriful Gridley s-ar fi supărat pe cei care obişnuiau să bea.

Pe când cei doi stăteau aplecați deasupra tablei de joc, discutând doar despre scor, uşa s-a deschis şi pe holul îngust a apărut Nix, având în mână câteva hârtii.

— Bună seara, băieți, a spus el. Politicoşi, ei au dat din capete. Nix i-a întins hârtiile lui Pete, apoi a spus: Azi s-a întrunit marele juriu şi s-a stabilit punerea ta sub acuzare. Crimă cu premeditare.

Pete s-a îndreptat de spate şi a luat documentele.

— Cred că nu-i chiar o surpriză.

Era deja cunoscut. Procesul a fost fixat pe 6 ianuarie.

— Nu se poate mai curând?

— Va trebui să discuți cu avocatul tău despre asta.

Nix s-a întors pe călcâie şi a plecat.

CAPITOLUL

9

La o lună de la moartea soțului său, Jackie Bell s-a mutat împreună cu cei trei copii în casa părinților din Rome, Georgia, luând cu sine cele câteva piese de mobilier care nu aparțineau casei parohiale şi un val de amintiri frumoase din cei cinci ani petrecuți în Clanton. La plecare, a primit îndureratele urări de rămas-bun ale congregației care îi purtase de grijă ei şi familiei lor. De asemenea, şi-a luat şi soțul. În haosul creat după crimă, consimțise ca el să fie înmormântat la Clanton, fiindcă era mai simplu. Cu toate acestea, ei nu erau din Mississippi, nu aveau rude acolo şi nici rădăcini, iar ea ar fi vrut să se întoarcă acasă. De ce să îl lase pe el acolo? O parte a zilelor ei era ocupată cu vizita la cimitir, pentru a depune flori pe mormânt şi a plânge pe săturate, un ritual pe care dorea să îl respecte pentru totdeauna, şi nu putea face asta din Georgia. Şi, cum Dexter era din Rome, l-a reînhumat într-un mic cimitir din spatele unei biserici metodiste.

Se căsătoriseră când el era la seminarul din Atlanta. Peregrinările lor nomade începuseră imediat după absolvire, când i se dăduse postul de pastor asociat la o biserică din Florida. De acolo, urmaseră un drum în zigzag prin Sud, având trei copii, fiecare născut în alt loc, iar, în cele din urmă, el primise postul din Clanton, cu câteva luni înainte de Pearl Harbor.

Până la moartea lui Dexter, Jackie iubise oraşul Clanton, dar, la scurtă vreme după înmormântare, îşi dăduse seama că nu putea rămâne acolo. Motivul cel mai evident era că biserica avea nevoie de casa parohială. Urma să fie numit un alt pastor, iar familia acestuia ar fi avut nevoie de o locuință. Deşi ierarhia bisericească se oferise cu generozitate să îi asigure o locuință pentru un an fără niciun cost, ea refuzase. Un alt motiv, şi cel mai important, era că toți cei trei copii ai ei sufereau îngrozitor. Îşi adoraseră tatăl şi nu puteau accepta lipsa lui. Iar într-un oraş atât de mic,

aveau să fie mereu stigmatizați, fiind copiii unui tată care fusese împuşcat în condiții misterioase. Pentru a-i proteja, Jackie a decis să se mute într-un loc pe care ei îl ştiau doar drept casa bunicilor.

Ajunsă la Rome, după ce copiii reveniseră la ritualul şcolii, şi-a dat seama cât de trecătoare erau acele aranjamente. Casa părinților ei era modestă şi insuficient de mare pentru trei copii. După ce a încasat 10 000 de dolari din asigurarea de viață a lui Dexter, s-a apucat să caute o locuință pe care să o închirieze. Spre marea îngrijorare a părinților ei, a început să lipsească de la biserică. Erau metodişti pioşi, care mergeau în fiecare duminică la slujbă. E adevărat, în acea parte a lumii foarte puțini oameni lipseau de la biserică, iar aceştia erau bârfiți de ceilalți. Jackie nu era dispusă să dea prea multe explicații, dar le-a spus clar părinților ei că avea probleme cu credința şi că avea nevoie de timp pentru a-şi reexamina părerile. În sinea ei, îşi punea o întrebare evidentă: când fusese ucis, soțul ei, un slujitor devotat al lui Hristos, citea din Biblie şi îşi pregătea predica în biserică. De ce nu îl apărase Dumnezeu? Gândind mai profund, asta dădea naştere unei întrebări şi mai tulburătoare, pe care nu şi-o pusese niciodată cu voce tare: Dumnezeu există cu adevărat? Simpla analiză a acestui gând trecător o înspăimânta, dar nu îi putea nega existența.

Curând, potrivit mamei ei, a început şi ea să fie bârfită, dar nu îi păsa. Suferința ei atinsese un nivel mult mai alarmant decât orice durere pe care i-o puteau provoca bârfele localnicilor. Copiii ei făceau eforturi uriaşe pentru a se adapta la noua şcoală, iar viața de zi cu zi reprezenta o provocare.

La două săptămâni după ce se mutase cu părinții, a închiriat o casă aflată în cealaltă parte a oraşului. Era proprietatea unui avocat pe nume Errol McLeish, un burlac în vârstă de treizeci şi nouă de ani, pe care ea îl cunoscuse cu ani în urmă la liceul din Rome. McLeish şi Dexter fuseseră în aceeaşi clasă, dar avuseseră cercuri diferite de prieteni. Ca toată lumea din oraş, McLeish ştia povestea morții lui Dexter şi voia să o ajute pe tânăra văduvă.

După câteva săptămâni în care a mâncat doar cât să rămână în viață, Jackie a pierdut toate kilogramele câştigate în urmă cu şase ani, în timpul ultimei sarcini. Nu era un plan de slăbit pe care să îl recomande cuiva, dar era singura rază de lumină în acel coşmar cumplit; când se privea în oglindă, Jackie trebuia să admită că era mai slabă decât fusese în urmă cu mulți ani. Acum, la treizeci şi opt de ani, avea aceeaşi greutate ca în ziua nunții şi îşi putea

admira din nou oasele şoldurilor. Avea ochii umflați şi înroşiți de atâta plâns, dar şi-a promis că avea să înceteze.

McLeish trecea pe la ea de două ori pe săptămână pentru a afla cum se mai simte, iar ea începuse să se machieze puțin şi să poarte rochii mai strâmte când apărea el. La început, s-a simțit vinovată, pentru că Dexter abia fusese îngropat, dar deocamdată nu flirta cu McLeish. Nu avea intenția de a mai avea vreodată o relație amoroasă, îşi spunea ea, dar probabil că în Rome existau puțini burlaci educați. La urma urmelor, acum era singură – era un lucru rău că devenise atrăgătoare?

Cât despre McLeish, socotea că Jackie arăta bine, însă avea o povară prea mare. Văduvia era un lucru ce putea fi rezolvat cu timpul, dar el nu voia o familie de-a gata. Întrucât fusese singur la părinți şi îşi petrecuse puțin timp cu alți copii, ideea i se părea copleşitoare. Însă a încurajat povestea, profitând cu discreție de suferința şi de singurătatea lui Jackie, iar situația a avansat spre flirt.

Adevăratul lui interes era posibilul ei proces. McLeish deținea câteva proprietăți, toate ipotecate, şi înregistrase datorii de la alte afaceri; după zece ani de avocatură, îşi dăduse seama că această meserie nu era chiar atât de profitabilă. De îndată ce Jackie s-a mutat la Rome, McLeish a început să întindă capcane. A călătorit până la Clanton şi a adulmecat prin jurul tribunalului îndeajuns de mult cât să afle o mulțime de lucruri despre familia Banning. Şi-a petrecut ore în şir cercetând evidențe funciare, iar când s-a confruntat cu inevitabila întrebare, a susținut că era agent pentru o „mare companie petrolieră şi de gaze“. Aşa cum se aşteptase, vestea a făcut valuri în tribunal, în piață şi prin birourile de avocatură şi, după scurtă vreme, oamenii din Clanton au fost cuprinşi de prima şi singura febră a goanei după petrol. Avocații şi asistenții lor au studiat hărți cadastrale vechi şi prăfuite, pândind, în acelaşi timp, orice zvon şi stând cu ochii pe acel necunoscut. Însă McLeish a dispărut curând, la fel de discret precum apăruse, făcându-i pe oamenii din oraş să se întrebe când urma să aibă loc prosperitatea adusă de țiței. S-a întors în Georgia, unde a trecut pe la văduva Bell cu o regularitate politicoasă, fără să pară vreodată interesat sau insistent, ci fiind atent, cuviincios, ca şi cum ar fi înțeles lumea ei încurcată şi nu ar fi dorit să facă parte din ea.

În 1946, Hollins avea 375 de studenți, doar femei. Colegiul avea o sută de ani vechime şi se bucura de o reputație impecabilă, îndeosebi în rândul doamnelor din înalta societate din Sud. Stella Banning îl alesese deoarece multe dintre prietenele înstărite ale mamei ei din Memphis studiaseră acolo. Liza nu urmase acest colegiu, pentru că părinții ei nu îşi putuseră permite taxele mari.

După crimă, fetele s-au strâns în jurul Stellei ca un cocon, protejând-o de intruziuni şi de sentimente negative. Li se părea greu de crezut că o fată atât de frumoasă şi de dulce ca ea putea ajunge în miezul unei asemenea drame de familie, dar nu era ea vinovată pentru asta, desigur. Nicio studentă de la Hollins nu călcase vreodată în Clanton. Câteva dintre ele ştiau că tatăl ei era erou de război, dar pentru cele mai multe acest lucru conta prea puțin. Nimeni nu îi cunoscuse părinții, deşi Joel, fratele ei, făcuse senzație când apăruse acolo într-o vizită, în weekendul rezervat absolvenților.

În zilele şi săptămânile de după crimă, Stella nu rămăsese nicio clipă singură. Cele două colege de cameră stătuseră cu ea în nopțile în care se trezea având coşmaruri şi izbucniri de suferință. În timpul zilei era înconjurată de prietene care o țineau ocupată. Profesorii îi înțelegeau fragilitatea, astfel că i se permitea să absenteze şi să amâne predarea unor teme şi lucrări. Consilierii discutau cu ea zilnic. Preşedintele colegiului îi monitoriza situația şi era informat de rector de două ori pe săptămână. Curând devenise cunoscut faptul că ea nu avea să plece acasă pentru a sărbători Ziua Recunoştinței. Tatăl ei îi ceruse să stea departe de casă. Acest lucru declanşase un val de invitații, unele de la prietene şi profesori, altele din partea unor fete pe care abia le cunoştea.

Stella fusese mişcată până aproape de lacrimi şi le mulțumise tuturor, apoi plecase de la Roanoke cu trenul, împreună cu Ginger Reed, probabil cea mai bună prietenă a ei. Merseseră la Alexandria, în Virginia, pentru o săptămână de petreceri în D.C. Mai fusese o dată acolo cu Ginger şi era fermecată de marele oraş. Deşi nu le spusese părinților şi nici lui Joel, plănuia să absolve cât de curând posibil şi să ajungă în oraşul luminilor sclipitoare. New Yorkul era prima ei alegere, iar D.C. a doua. New Orleans era de

departe cea de-a treia. Cu mult înainte de crimă, ştia că n-avea să mai locuiască în comitatul Ford. Iar după crimă, voia să stea cât mai departe de el.

Deşi visurile îi fuseseră întrerupte, încă era hotărâtă să devină scriitoare. Adora proza scurtă a Eudorei Welty şi personajele bizare şi colorate ale lui Carson McCullers. Ambele erau femei sudiste, puternice, care scriau cu autenticitate despre familii, conflicte, pământ şi istoria torturată a Sudului, publicând cu succes într-o perioadă în care bărbaţii dominau ficţiunea americană. Stella citise toţi autorii, atât bărbaţi, cât şi femei, şi avea convingerea că exista loc şi pentru ea. Putea începe cu povestiri despre propria familie – se gândea mereu la asta, acum chiar mai mult decât înainte. Dar şi-a dat seama apoi că n-avea să se întâmple asta.

Va obţine o slujbă la o revistă din New York şi va trăi într-un apartament ieftin din Brooklyn împreună cu prietenele, dar va începe să scrie primul roman imediat ce se va instala şi va avea inspiraţie. Era destul de sigură că părinţii şi mătuşa Florry o vor sprijini dacă va fi nevoie. Făcând parte din familia Banning, fusese crescută cu credinţa nerostită că pământul va rămâne mereu în familie şi îi va asigura un venit.

Se va bucura de viaţa din New York, va lucra la o revistă, va începe un roman şi va face totul cu convingerea că acasă existau bani. Visul era entuziasmant şi real, asta până la crimă. Acum, casa rămăsese departe şi nimic nu mai era sigur.

Familia lui Ginger locuia în Old Town, într-un conac din secolul al XVIII-lea de pe Duke Street. Părinţii şi sora ei mai mică fuseseră informaţi cu privire la coşmarul familiei Banning, astfel că subiectul acesta nu a fost atins. Stella s-a bucurat de o săptămână de petreceri, cine lungi şi plimbări de-a lungul râului Potomac, mergând totodată la o serie de cluburi frecventate de studenţi, unde a fumat, a băut prea mult, a ascultat formaţii de swing şi a dansat până spre dimineaţă.

De Ziua Recunoştinţei, i-a telefonat mătuşii Florry şi au vorbit zece minute ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Joel era oaspete al familiei unui coleg de fraternitate şi Florry a anunţat-o că îşi petrecea tot timpul vânând şi profitând din plin de acea pauză. Aveau să fie împreună de Crăciun, a promis ea.

Spre sfârşitul după-amiezii, Florry a încărcat într-o cutie doi curcani fripţi, cartofi, morcovi, sfeclă roşie şi napi, împreună cu un vas cu umplutură, măruntaie în sos, chifle şi două plăcinte cu

pecan. A dus festinul la închisoare, unde l-a supravegheat pe Pete împărțind curcanii. Mâncarea li s-a distribuit tuturor deținuților, precum şi domnului Tick Poley, bătrânul paznic al închisorii, care lucra cu jumătate de normă, noaptea şi în zilele de sărbătoare, pentru ca Nix şi oamenii lui să îşi poată lua câte o zi liberă. Florry şi Pete au cinat împreună în biroul lui Nix, a cărui casetă cu arme, descuiată, era la vedere. O uşă neînchisă dădea spre terenul presărat cu pietriş. Tick s-a mulțumit să mănânce singur, în sala de aşteptare a închisorii, păzind uşa din față.

Pete a luat câteva îmbucături, apoi şi-a aprins o țigară. În ciuda eforturilor surorii lui, continua să mănânce puțin şi părea slab, iar pentru că nu ieşea des în aer liber, avea pielea palidă. Ca de obicei, Florry a comentat acest lucru. Ca de obicei, el a ignorat-o. A reuşit să se mai învioreze când ea i-a relatat discuțiile telefonice purtate cu Stella şi cu Joel. În versiunea ei, cei doi erau foarte bine şi se bucurau de acel anotimp. În timp ce fuma, Pete a zâmbit, iar ochii lui s-au îndreptat spre tavan şi dincolo de el.

CAPITOLUL

10

Până la Ziua Recunoştinței, bumbacul fusese cules pentru a treia şi ultima oară, iar Pete era încântat de recoltă. Urmărea piața şi verifica registrele în fiecare săptămână, când Buford venea la închisoare. Semna cecuri, plătea facturi, revizuia depozite şi conturi şi dirija vânzarea bumbacului prin Bursa de Mărfuri din Memphis. A cerut apoi redeschiderea şcolii de pe proprietatea lui şi a aprobat creşteri de salarii pentru învățători şi instalarea de sobe noi pentru încălzirea pe timpul iernii. Buford abia aştepta să cumpere ultimul model de tractor John Deere. Mulți dintre marii fermieri aveau deja unul, dar Pete intenționa să facă asta mai târziu. Cum se confrunta cu un viitor atât de nesigur, nu era dispus să cheltuiască o mulțime de bani.

Prețul bumbacului era urmărit îndeaproape şi de Errol McLeish. Georgia producea aproape la fel de mult bumbac ca şi Mississippi, astfel că economia nu îi era străină. Pe măsură ce prețul de la Bursa de Mărfuri din Memphis creştea, sporea şi grija lui față de bunăstarea lui Jackie Bell.

După săptămâni de discuții şi documentare, John Wilbanks şi fratele lui, Russell, au decis, în cele din urmă, că procesul lui Pete Banning nu trebuia să se desfăşoare la Clanton. Aveau să caute să obțină o schimbare a strategiei şi să încerce să strămute procesul undeva departe de oraş.

Inițial, fuseseră încurajați de zvonurile de la tribunal, potrivit cărora Miles Truitt era pe punctul să înfrunte o răzvrătire a marelui juriu. Evident, clientul lor avea câțiva prieteni şi

admiratori care erau de partea lui, iar votul de punere sub acuzare fusese pe muchie de cuțit. Doar zvonuri, desigur; şi, întrucât şedințele marelui juriu erau în general secrete şi nu se întocmeau procese-verbale, nu puteau şti sigur ce se întâmplase acolo cu adevărat. Însă, cu timpul, au devenit sceptici în privința imparțialității unui proces cu jurați. Ei şi angajații lor au discutat cu nenumărați prieteni din comitat pentru a evalua sentimentele publicului. S-au consultat cu alți avocați din oraş şi cu doi judecători pensionați, precum şi cu vreo câțiva dintre foştii adjuncți de şerif şi cu doi foşti şerifi. Cum juriul era alcătuit doar din albi – şi, practic, fiecare era membru al unei biserici –, au discutat cu predicatori pe care îi cunoşteau, oameni de toate religiile. Soțiile lor au discutat cu alte soții, la alte biserici şi la cluburi de grădinărit şi de bridge, iar genul acesta de conversații putea fi inițiat aproape oriunde fără ca situația să devină stânjenitoare.

Apoi a devenit evident, cel puțin pentru John Wilbanks, că sentimentele oamenilor se îndreptau clar împotriva clientului său. Din când în când, atât el, cât şi personalul şi prietenii lui auzeau oamenii spunând lucruri de genul: „Orice conflict ar fi avut cei doi, putea fi soluționat fără vărsare de sânge“. Iar faptul că Pete Banning nu declara nimic pentru a se apăra făcea condamnarea să fie aproape sigură. Avea să rămână un erou de război legendar, dar nimeni nu avea dreptul să ucidă fără un motiv întemeiat.

Sub îndrumarea lui John, firma a desfăşurat o documentare extinsă a fiecărui caz din America în care se strămutase procesul şi a întocmit un raport abil de cincizeci şi cinci de pagini pentru a-şi susține solicitarea. Strădania aceasta i-a răpit ore în şir şi, în cele din urmă, a declanşat o discuție aprinsă între el şi Russell cu privire la chestiunea presantă a onorariilor. După arestarea lui Pete, John se abținuse să abordeze problema cu el. Acum însă, discuția era inevitabilă.

La fel de mult timp cerea şi chestiunea deloc minoră a pregătirii apărării. Pete respinsese fără înconjur ideea lui John, care adusese vorba de alienație mintală, însă nu se putea susține altceva în fața juraților. Evident, un om care îl împuşca pe altul de trei ori de la mică distanță nu putea fi în deplinătatea facultăților mintale, dar, pentru a susține o astfel de pledoarie, era nevoie ca apărarea să informeze Curtea printr-o înştiințare şi o prezentare. John a redactat materialele, împreună cu jurisprudența necesară,

fiind pregătit să le prezinte odată cu solicitarea strămutării cazului.

Înainte de a proceda astfel, avea totuşi nevoie de aprobarea clientului său. După ce a negociat cu Nix Gridley până când a obținut ce a vrut, într-o după-amiază târzie, cu o săptămână înainte de Crăciun, Nix şi Roy Lester au părăsit închisoarea împreună cu Pete Banning, pe care l-au condus dincolo de piață. Pete nu părea că s-ar bucura de aerul proaspăt. Nu băga în seamă decorațiunile festive de pe fațadele magazinelor şi nici nu părea deloc interesat de activitatea oraşului. Faptul că i se permitea să îşi întâlnească avocatul în biroul acestuia, nu în închisoare, nu îl impresiona prea tare. Purtând o pălărie pe cap şi având mâinile încătuşate, a rămas pe banchetă în timpul scurtei călătorii, aplecat în față şi privind doar în jos. Cum Nix a parcat în spatele clădirii Wilbanks, nimeni nu l-a văzut pe Pete intrând, încadrat de cei doi polițişti. Ajuns înăuntru, i s-au scos cătuşele, apoi l-a urmat pe John Wilbanks în biroul lui de la etaj. Secretara lui Wilbanks i-a servit pe Nix şi pe Roy cu cafea şi produse de patiserie în foaierul de la parter.

Russell şi John s-au aşezat pe câte un scaun, în timp ce Pete stătea pe o canapea din piele, cu o masă de cafea între ei. Au început prin a discuta banalități, dar momentele deveneau tot mai stânjenitoare. Cum puteai flecări despre vreme şi sărbători cu un om care stătea în închisoare, acuzat de crimă?

— Cum mai sunt lucrurile în închisoare? a întrebat John.

— Bine, a răspuns Pete fără nicio expresie pe față. Am văzut şi mai rău.

— Am auzit că te ocupi de organizarea mai tuturor lucrurilor de acolo.

Un zâmbet vag, nimic altceva.

— Nix m-a făcut om de încredere, aşa că nu stau tot timpul în celulă.

Russell a zâmbit, apoi a spus:

— Am auzit că, grație lui Florry, deținuții se îngraşă.

— Mâncarea s-a îmbunătățit, a răspuns Pete, întinzând mâna după o țigară.

John şi Russell au schimbat o privire. Russell şi-a făcut de lucru aprinzându-şi şi el una şi lăsând în seama lui John neplăcuta sarcină. Acesta şi-a dres glasul şi a spus:

— Ei bine... ascultă, Pete, încă n-am purtat o discuție despre onorariul nostru. Firma noastră a lucrat nenumărate ore la cazul

tău. Procesul este peste trei săptămâni şi, până atunci, nu lucrăm la altceva. Trebuie să fim plătiți, Pete.

Pete a ridicat din umeri, apoi a întrebat:

— Mi-ați trimis vreodată o factură pe care n-am onorat-o?

— Nu, dar până acum n-ai fost acuzat de crimă.

— Despre ce sumă ar fi vorba?

— Avem nevoie de 5 000 de dolari, Pete, şi asta e partea mai mică.

Pete a tras puternic din țigară, a scos un nor de fum şi a privit spre tavan.

— N-aş vrea să aud de partea mare. De ce atât de mult?

Russell a decis să intre în luptă.

— Ore, Pete, ore peste ore de muncă. Noi nu vindem decât timp, iar acum nu facem bani. Familia ta ne-a avut ca avocați de când ne ştim, suntem prieteni şi ne aflăm aici ca să te protejăm. Dar avem cheltuieli cu biroul şi facturi de plătit.

Pete a scuturat țigara într-o scrumieră şi a tras un fum scurt. Nu era furios şi nici surprins. Expresia de pe fața lui nu spunea nimic. În cele din urmă, a răspuns:

— În regulă, să văd ce pot face.

„Păi, ce poți face e să semnezi un cec, la naiba“, ar fi vrut să spună John, dar şi-a ținut gura. Problema fusese abordată şi Pete n-avea să uite. Urma să discute despre asta cu el ceva mai târziu.

Russell a întins mâna după câteva hârtii şi a spus:

— Avem ceva ce trebuie citit, Pete. Sunt acțiunile preliminare privind procesul tău, iar înainte de a le prezenta, trebuie să le citeşti şi să semnezi.

Pete a luat documentele şi, după ce a aruncat o privire prin ele, a spus:

— Sunt o mulțime de chestii aici. Ce-ar fi să-mi faceți un rezumat, preferabil în termeni potriviți pentru un nepriceput?

Dând din cap, John a zâmbit şi a preluat inițiativa.

— Sigur, Pete. Prima moțiune este o solicitare către Curte de a schimba locul procesului, de a-l strămuta altundeva, cât mai departe posibil de Clanton. Am ajuns să credem că sentimentul public împotriva ta este destul de puternic şi ştim că va fi dificil să găsim juraţi înțelegători.

— Şi unde vreți să mutați procesul?

— Judecătorul are putere absolută asupra acestei chestiuni, potrivit jurisprudenței. Cunoscându-l pe judecătorul Oswalt, cred că va dori să păstreze controlul asupra procesului fără a fi silit să

călătorească prea departe. Aşa că, dacă ne aprobă moţiunea, ceea ce, apropo, Pete, este greu de crezut, probabil că va ţine procesul undeva în acest district judecătoresc. Noi vom susţine contrariul, dar, sincer să fiu, oricare alt loc ar fi mai bun decât Clanton.

— Şi de ce credeţi asta?

— Pentru că Dexter Bell a fost un predicator apreciat, având o congregaţie numeroasă, şi există alte opt biserici metodiste în acest comitat. Ca număr, este cea de-a doua confesiune după cea baptistă, ceea ce ridică o altă problemă. Baptiştii şi metodiştii sunt veri primari, Pete, şi deseori sunt alături în chestiuni urâte. Politică, whisky, comitete şcolare. Poţi fi convins că acele două clanuri vor asculta aceeaşi voce.

— Ştiu. Dar şi eu sunt metodist.

— Corect, şi ai câţiva susţinători, prieteni vechi şi aşa mai departe. Dar cei mai mulţi te socotesc un ucigaş cu sânge-rece. Oamenii din comitat îl consideră pe Pete Banning un erou de război care, din motive cunoscute doar lui, a intrat în biserică şi a ucis un predicator dezarmat.

Pentru a accentua ideea, Russell a adăugat:

— Pete, nu ai absolut nicio şansă.

Pete a ridicat din umeri, în semn că asta nu îl deranja. Făcea ceea ce trebuie; consecinţele nu îl interesau nici cât negru sub unghie. Trăgând un fum lung, care s-a ridicat spre tavanul biroului, a întrebat:

— Ce te face să crezi că lucrurile vor sta altfel în alt comitat?

— Îi cunoşti pe predicatorii din bisericile metodiste din comitatele Polk, Tyler sau Milburn? l-a întrebat John. Sigur că nu. Deşi acele comitate sunt învecinate, cunoaştem foarte puţini oameni care trăiesc acolo. Iar ei nu vă cunosc personal, nici pe tine, nici pe Dexter Bell.

— Încercăm să evităm relaţiile personale, Pete, a intervenit Russell. Sunt convins că mulţi oameni de acolo au citit în ziare despre crimă, dar nu v-au văzut niciodată pe tine şi pe Dexter Bell. În absenţa cunoaşterii personale, avem o şansă mai bună să ocolim sentimentele inflamate şi să inoculăm îndoiala.

— Îndoiala? Povesteşte-mi despre îndoiala asta, i-a cerut Pete uşor surprins.

— Ajungem şi la asta imediat, a răspuns John. Eşti de acord cu schimbarea locului în care va avea procesul?

— Nu. Dacă trebuie s-o fac, vreau ca procesul să se desfăşoare aici.

— A, dacă trebuie, Pete? Singura cale de a scăpa de proces e să pledezi vinovat.

— Îmi ceri să pledez vinovat?

— Nu.

— Bun, pentru că nu sunt vinovat şi nu voi cere strămutarea procesului. Aici mi-e căminul, acelaşi pe care l-au avut şi strămoşii mei, iar dacă oamenii din comitatul Ford vor să mă condamne, atunci asta se va întâmpla în tribunalul de vizavi.

John şi Russell s-au privit frustraţi. Pete a lăsat hârtiile pe masa de cafea fără să fi citit măcar un cuvânt, şi-a aprins o altă ţigară, şi-a încrucişat picioarele cu un aer nepăsător şi s-a uitat la John ca şi cum ar fi întrebat: „Ce altceva mai e?“

John a luat exemplarul său din moţiune şi l-a lăsat să cadă cu zgomot pe masa de cafea.

— Ei bine, o lună întreagă de documentare şi de redactare tocmai s-a dus pe apa sâmbetei.

— Şi presupun că trebuie să plătesc pentru asta, i-a răspuns Pete. Dacă m-aţi fi întrebat de la început, v-aş fi scutit de atâta efort. Nici nu mă mir că onorariile voastre sunt atât de mari.

Atât John, cât şi Russell au simţit că spumegă, cu atât mai mult cu cât Pete continua să fumeze nepăsător.

— Ascultaţi, băieţi, a zis el după o pauză, nu mă deranjează să plătesc cheltuieli legale, mai ales că sunt într-o situaţie nenorocită ca asta, dar 5 000 de dolari? Cum să zic, cultiv aproape patru sute de hectare, care cer o muncă înrobitoare vreme de opt luni din partea a treizeci de lucrători, şi dacă am noroc şi vremea ţine cu mine, iar preţurile rămân mari şi găsesc mână de lucru pentru cules, atunci, la fiecare trei sau patru ani, obţin o recoltă omenească şi poate câştig 20 000 de dolari după ce plătesc toate facturile. Jumătate din banii ăştia merg la Florry. Asta înseamnă că-mi rămân zece mii, iar voi vreţi jumătate din suma asta.

— Cifrele tale sunt diminuate, a spus John fără să ezite. Familia lui cultiva mai mult bumbac decât Banning. Vărul nostru a obţinut o recoltă foarte bună – şi la fel şi tu.

— Pete, dacă ai obiecţii legate de onorariile noastre, poţi angaja pe altcineva, a spus apoi Russell. Mai sunt avocaţi în oraş. Noi facem tot ce putem ca să te protejăm.

— Haideţi, băieţi! a zis Pete. Întotdeauna aţi avut grijă de mine şi de familia mea. Nu mă plâng de cererea voastră, dar s-ar putea să treacă ceva timp ca să adun atâţia bani.

John şi Russell bănuiau că Pete putea semna cu uşurinţă un cec,

dar, la urma urmelor, era fermier şi, asemenea celor ca el, era strâns la pungă. Iar ei îl compătimeau, întrucât, după toate probabilitățile, Pete urma să moară cât de curând pe scaunul electric ori mult mai târziu, în cine ştie ce spital nenorocit de penitenciar. Viitorul lui era mai mult decât sumbru, iar ei nu îl puteau învinui că încerca să pună deoparte cât mai mulți bani.

Apoi o secretară a bătut la uşă şi a intrat cu un serviciu elegant de cafea. A umplut trei ceşti din porțelan şi le-a oferit frişcă şi zahăr. Pete a amestecat cafeaua cu frişcă, a luat o gură şi şi-a stins țigara.

După plecarea secretarei, John a spus:

— Bine, să mergem mai departe. Mai avem o moțiune pe care trebuie să o discutăm. Singura noastră cale de apărare este alienarea mintală temporară. Dacă nu vei fi găsit vinovat, lucru cu totul improbabil, va fi din simplul motiv că putem convinge juriul că nu ai gândit rațional când ai apăsat pe trăgaci.

— V-am spus deja că nu vreau asta.

— Şi noi te-am auzit, dar nu are importanță ce doreşti tu. E vorba mai curând de ce avem la dispoziție în proces. Alienarea mintală este tot ce avem la dispoziție. Punct. Dacă eliminăm asta, tot ce putem face e să ascultăm ca nişte spectatori cum procurorul te strânge în corzi. Asta doreşti?

Pete a dat din umeri ca şi cum nu s-ar fi sinchisit, apoi a spus:

— Faceți ce aveți de făcut, dar nu mă declar nebun.

— Am găsit un psihiatru în Memphis, a spus apoi Russell, care e dispus să te examineze şi să depună mărturie în numele tău la proces. Este foarte cunoscut şi se pricepe la astfel de situații.

— Ei bine, cred că e un trăsnit clasa întâi dacă poate susține că sunt nebun, a spus Pete cu un zâmbet, ca şi cum ar fi fost ceva distractiv.

Niciunul din avocați nu a răspuns la zâmbetul lui. John a sorbit din cafea, iar Russell şi-a aprins încă o țigară. Aerul nu era doar apăsător din cauza fumului, ci şi încărcat de încordare. Avocații făceau tot ce se putea, dar clientul lor nu părea să aprecieze activitatea lor, nici să-şi asume situația disperată în care se afla.

Apoi John şi-a dres glasul, mutându-şi greutatea pe scaun.

— Aşadar, Pete, ca să recapitulăm: nu avem apărare, nici scuze, nici vreo explicație pentru ce s-a întâmplat, nici vreo şansă de a strămuta procesul într-un loc mai puțin ostil. Eşti de acord cu toate acestea?

Pete a ridicat din umeri fără să spună nimic.

John a început să-şi maseze fruntea, ca şi cum l-ar fi durut capul. După câteva momente în care a domnit tăcerea, Russell a spus:

— Pete, ar mai fi o chestiune, ceva ce ar trebui să ştii. Am făcut câteva cercetări în trecutul lui Dexter Bell şi am descoperit o chestiune interesantă. În urmă cu opt ani, pe când era pastor la o biserică dintr-un orăşel din Louisiana, a apărut o problemă. Biserica avea o secretară tânără, proaspăt căsătorită, şi se pare că a existat un fel de relație între fată şi pastorul ei. O sumedenie de zvonuri, dar nu multe fapte concrete, însă Bell a fost mutat curând de acolo. Iar secretara şi soțul ei s-au mutat în Texas.

— Evident, a adăugat John, n-am investigat prea adânc şi s-ar putea să ne fie imposibil să găsim vreo dovadă de valoare. Se pare că totuşi chestiunea a fost muşamalizată.

— Se poate aduce asta în discuție la proces? a întrebat Pete.

— Nu, dacă nu avem probe suplimentare. Vrei să urmăm pista asta?

— Nu, nu în numele meu. Nu trebuie să se aducă vorba de asta la procesul meu.

— Pete, îmi dai voie să te întreb de ce? l-a întrebat John încruntându-se. Nu ne oferi absolut nimic de care să ne folosim.

Russell şi-a dat ochii peste cap, lăsând impresia că se pregătea să iasă din birou.

— Am spus nu, a repetat Pete. Şi să nu mai aduceți asta în discuție.

Probabil că dovada că Dexter Bell era afemeiat avea să fie exclusă la proces, dar cu siguranță avea să contribuie la explicarea motivului crimei. Dacă lui Dexter îi umblau ochii după femei şi dacă îi atrăsese atenția Lizei Banning pe când jelea pierderea soțului, atunci marele mister avea să fie rezolvat. Însă acum era clar că Pete nu avea niciun interes să îl rezolve. Voia să îşi ducă secretul cu el în mormânt.

— În fine, Pete, a spus apoi John, va fi un proces foarte scurt. Nu te putem apăra, nu avem martori de citat, nimic de prezentat juriului. Se va termina într-o zi sau două.

— Dacă va dura şi atât, a spus Russell.

— Fie şi aşa, a încheiat Pete.

CAPITOLUL

11

Cu trei zile înainte de Crăciun, Joel a urcat în tren la gara Union Station din centrul oraşului Nashville, iar în vagonul-restaurant îl aştepta frumoasa şi eleganta lui soră. Mai tânără decât el cu optsprezece luni, Stella împlinise nouăsprezece ani şi, dintr-o adolescentă care înflorise târziu, în cursul ultimului semestru, devenise o femeie tânără şi atrăgătoare. Părea mai înaltă, iar silueta ei firavă se împlinise, căpătând rotunjimi plăcute, pe care Joel n-a putut să nu le remarce. Părea mai matură, mai deplină şi mai inteligentă, iar când şi-a aprins o țigară, i-a amintit lui Joel de o actriță de pe marile ecrane.

— Când te-ai apucat de fumat? a întrebat-o el.

Trenul a ieşit din oraş şi a pătruns în suburbii, îndreptându-se spre sud. Stăteau la masă având în față câte o ceaşcă de cafea. Chelnerii se foiau în jur, preluând comenzile pentru prânz.

— Fumez de la şaisprezece ani, a spus ea. La fel ca tine. La colegii, cele mai multe fete fumează în văzul lumii când împlinesc douăzeci de ani, deşi obiceiul nu este prea agreat de lume. Voiam să mă las, dar exact în momentele acelea Pete s-a crezut pistolar. Acum fumez mai mult decât înainte, ca să mă calmez.

— Ar trebui să te laşi.

— Dar tu?

— Şi eu am încercat. Mă bucur să te revăd, surioară. Să nu începem scurta noastră călătorie discutând despre Pete.

— Să începem? Sunt în tren de şase ore. Am plecat din Roanoke la ora cinci dimineața.

Au comandat mâncare şi ceai cu gheață, discutând vreme de o oră despre viața din colegiu, profesori preferați, prieteni, planuri de viitor, dar şi despre dificultatea de a-şi duce viața ca şi când lucrurile ar fi fost normale, în vreme ce părinții lor erau închişi amândoi într-un fel sau altul. Când şi-au dat seama surprinşi că

discutau despre familie, au schimbat imediat subiectul şi au vorbit despre anul care venea. Joel fusese acceptat la Facultatea de Drept de la Vanderbilt, dar dorea o schimbare de peisaj. Fusese acceptat şi la Ole Miss, dar acea facultate se afla la doar o oră distanță de Clanton şi, având în vedere circumstanțele, i se părea prea aproape de casă.

Stella era la jumătatea primului an de studii şi abia aştepta să absolve. Adora viața de la Hollins, dar tânjea după anonimitatea unui oraş mare. La colegiu, toată lumea o cunoştea, iar acum se aflase şi despre tatăl lor. Voia să aibă necunoscuți în viața ei, oameni care nu ştiau sau cărora nu le păsa de unde venea. În privința relațiilor amoroase, nu aveau prea multe de spus. De Ziua Recunoştinței, Stella cunoscuse un tânăr în D.C. şi mersese să danseze cu el de două ori, iar o dată ieşiseră la un film. El era student la Georgetown, avea o familie agreabilă, părea bine-crescut şi manierat şi îi trimitea scrisori, dar ea nu simțea o atracție reală față de el. Avea să îl mai țină în aşteptare o lună sau două, apoi să îi frângă inima. Viața sentimentală a lui Joel era şi mai neconvingătoare. Câteva întâlniri când şi când, dar niciuna despre care să merite să discute. Susținea că încă nu era dispus să facă pasul, mai ales că mai avea încă trei ani de facultate. Jurase să nu se căsătorească decât după treizeci de ani.

Însă oricât de mult au încercat, nu s-au putut feri de subiectul cel mai dramatic. Joel i-a spus Stellei că tatăl lor le transferase pământul cu trei săptămâni înainte de crimă, fiind acum proprietari comuni. Probabil că Pete socotise că procedase inteligent, dar, de fapt, fusese o mişcare greşită. Acuzarea avea să folosească actul de înstrăinare drept probă că plănuise cu grijă crima, făcând demersuri pentru a-şi proteja proprietatea. Joel îşi petrecea mult timp în biblioteca de Drept a colegiului şi, cu cât se documenta mai mult, cu atât mai sumbru părea viitorul lor. Potrivit unui prieten al cărui tată era avocat, asta reprezenta o şansă excelentă pentru ca Jackie Bell să îl dea în judecată pe Pete Banning, în cadrul unui proces pentru acțiune premeditată. Acest lucru îl determinase pe Joel să îşi petreacă ore în şir citind despre astfel de procese. De asemenea, se documenta şi cu privire la neplăcutul subiect al documentelor translative frauduloase de proprietate. Actul translativ întocmit de tatăl lor către ei putea fi atacat de avocații care lucrau pentru familia Bell. Legea era aceeaşi în întreaga țară şi spunea că o persoană căreia i se cereau despăgubiri civile nu îşi putea ascunde sau transfera proprietatea

pentru a scăpa de pretenții întemeiate. Cu toate acestea, Joel avea încredere în firma Wilbanks, nu doar pentru priceperea în ale legii, ci şi pentru finețea sa politică. Stella era deja alarmată la gândul că ei doi ar fi putut pierde pământul, îşi dădea seama Joel. Era şi aşa distrusă de oroarea de a-şi pierde tatăl. Nu avea idee ce urma să se întâmple cu mama ei. Iar acum, asta – posibilitatea de a pierde totul. La un moment dat, ochii au început să i se umezească, dar s-a străduit să îşi rețină lacrimile. Joel a reuşit să o liniştească întru câtva, explicându-i că orice posibil proces civil putea fi soluționat în termeni favorabili. Pe de altă parte, aveau de rezolvat chestiuni mult mai importante. Tatăl lor urma să fie judecat peste două săptămâni. Şi, conform ordinelor lui, el şi Stella nu aveau voie să apară în apropierea tribunalului.

După ce au terminat prânzul, s-au mutat într-un compartiment şi au închis uşa. Ajunseseră deja în Mississippi, iar trenul oprise în oraşe precum Corinth şi Ripley. Stella a început să moțăie, reuşind chiar să doarmă o oră.

Mergeau acasă pentru că, în cele din urmă, tatăl lor îi chemase. În scrisoare, le comunicase condițiile stabilite pentru vizita lor de Crăciun: să ajungă acasă pe 22 decembrie, să nu stea mai mult de trei zile, să evite ieşirea în centrul oraşului, să nu meargă cu niciun chip la biserică, să limiteze contactele cu prietenii, să nu discute treburi de familie cu nimeni, să îşi petreacă timpul cu Florry; iar el avea să aranjeze o întâlnire privată cu ei, nu foarte lungă însă.

La fel ca întotdeauna, şi Florry le scrisese, promițându-le câteva planuri, printre care şi o mare surpriză. Avea să îi aştepte în gara din Clanton când sosea trenul, la asfințit. În ton cu spiritul sezonului, Florry purta o rochie de un verde sclipitor, care curgea în jurul corpului ei ca un cort menit să îi ascundă masivitatea. Cădea în falduri până la glezne şi licărea în luminile slabe ale peronului. Pe cap avea o pălărie din fetru de culoare roşie, pe care ar fi purtat-o doar un clovn, iar la gât îi atârnau mai multe bijuterii stridente, care zăngăneau când făcea vreo mişcare. Văzând-o pe Stella, a scos un răcnet şi s-a repezit spre ea, prinzând-o într-o strânsoare ca de urs. După acest asalt, în timpul căruia Joel aruncase priviri prudente în jur, a venit rândul lui să fie îmbrățişat. Florry avea ochii umezi, iar Stella plângea. Ceilalți pasageri treceau grăbiți pe lângă ei.

Copiii se întorseseră acasă. Familia se destrăma, aşa că se strângeau în brațe unul pe altul pentru a găsi sprijin. Pentru

numele lui Dumnezeu, ce le făcuse Pete?

Joel căra bagajele, în vreme ce femeile mergeau la braț, vorbind cu înflăcărare. S-au urcat amândouă pe bancheta din spate în Lincolnul din 1939 al lui Florry, care s-a întrerupt din discuție doar ca să îi ceară lui Joel să conducă. Asta îi convenea. Călătorise destul cu mătuşa lui la volan ca să ştie ce pericole îi pândeau. Apăsând pe pedala de accelerație, au plecat în trombă din Clanton, depăşind orice limită de viteză.

În timp ce goneau pe Autostrada 18, unde traficul era ca şi inexistent, Florry i-a anunțat că aveau să stea cu ea, în căsuța ei roz, şi nu în casa lor. Căsuța era înțesată de decorațiuni de Crăciun, încinsă de un foc care vuia şi mirosind a mâncare gătită de Marietta. Casa lor, în schimb, părea părăsită, fiind rece, întunecată şi lipsită de viață. Pe de altă parte, Nineva era deprimată şi nu făcea decât să umble îndurerată prin încăperi, vorbind singură şi plângând, cel puțin conform spuselor Mariettei.

Când Joel a pătruns pe aleea pentru maşini, apropiindu-se de singura casă pe care o cunoscuseră el şi Stella, orice discuție a încetat. Într-adevăr, era întunecată, lipsită de viață, de parcă oamenii care locuiseră acolo muriseră şi totul fusese abandonat.

A oprit maşina, lăsând farurile să lumineze ferestrele din fața casei, apoi şi motorul. Preț de câteva momente, nimeni nu a scos nicio vorbă.

— Să nu intrăm, a mormăit Florry.

— Acum un an, eram toți acolo, pentru a sărbători Crăciunul, a spus Joel. Tata se întorsese din război. Mama era fericită şi frumoasă, agitându-se prin casă, fericită că avea toată familia laolaltă. Mai țineți minte cina din ajunul Crăciunului?

— Da, casa era plină de oaspeți, printre care se numărau şi Dexter, şi Jackie Bell.

— Ce naiba s-a întâmplat cu noi?

Cum nu exista un răspuns, nimeni nu a încercat să găsească unul. Camioneta lui Pete era parcată lângă casă, iar alături de ea era sedanul familiei, un Pontiac cumpărat înainte de război. Vehiculele se găseau acolo unde trebuiau să fie, ca şi cum proprietarii s-ar fi aflat în casă pregătindu-se de culcare şi totul în jur era bine.

— Gata, de ajuns cu asta, a spus Florry. Doar n-o să ne petrecem timpul văicărindu-ne. Porneşte maşina şi să mergem! Marietta are o oală cu tocăniță de vită cu chili pe sobă şi

pregăteşte o cremă de ciocolată.

Joel a dat cu spatele, îndepărtându-se de casă şi urmând apoi un drum presărat cu pietriş ce ocolea pe departe hambarele şi şoproanele proprietății Banning. Trecând prin dreptul căsuței albe în care trăiau de decenii Nineva şi Amos, au văzut la o fereastră o lumină aprinsă, iar Mack, câinele lui Pete, i-a urmărit de pe veranda din față.

— Ce mai face Nineva? a întrebat Stella.

— Supărăcioasă ca de obicei, a răspuns Florry.

Neînțelegerile ei cu menajera se rezolvaseră cu ani în urmă, când amândouă hotărâseră să se ignore una pe cealaltă.

— De fapt, e îngrijorată, la fel ca toată lumea. Nimeni nu ştie ce ne rezervă viitorul.

— Dar cine nu e îngrijorat? a mormăit Stella cu voce tare.

Se deplasau încet pe o porțiune întunecată de drum, având în jur doar câmpurile nesfârşite. Apoi Joel a frânat brusc şi a oprit motorul, stingând imediat şi farurile. Fără să se întoarcă, a spus:

— Gata, mătuşă Florry, ne aflăm în pustietate şi nimeni nu poate auzi aici ce discutăm. Suntem doar noi trei, singuri, împreună pentru prima oară. Tu ştii întotdeauna mai multe decât oricine altcineva, aşa că hai să ne lămurim! De ce l-a ucis Pete pe Dexter Bell? Trebuie să existe un motiv întemeiat, iar tu îl ştii.

Ea a rămas tăcută multă vreme şi, cu cât se prelungea tăcerea, cu atât mai mult anticipau Stella şi Joel cuvintele ei. În cele din urmă, ea avea să le dezvăluie marele mister şi să le explice acea nebunie. Totuşi, ea a zis:

— Dumnezeu mi-e martor, nu ştiu. Pur şi simplu nu ştiu şi nu sunt sigură că vom înțelege vreodată. Tatăl vostru este în stare să ducă secretele cu el în mormânt.

— Tata era supărat pe Dexter, au avut vreo neînțelegere sau vreo ceartă privind chestiuni ce țin de biserică?

— Nu am ştiință de aşa ceva.

— Aveau afaceri de vreun fel? Ştiu că e o întrebare ridicolă, dar fii atentă la mine, bine? Încerc să elimin posibilele conflicte.

— Dexter a fost predicator, a spus Florry. Nu ştiu de vreo afacere între ei.

— Şi asta ne conduce la ceea ce este evident, nu? Mama a fost singura legătură între tata şi Dexter Bell. Țin minte acele prime zile când l-am socotit mort. Casa gemea de oameni, atât de mulți încât trebuia să ies şi să mă plimb multă vreme pe afară. Şi îmi amintesc că Dexter venea şi stătea mult cu mama. Se rugau şi

citeau din Biblie, iar uneori rămâneam cu ei. Era oribil – şi toți eram şocați –, dar îmi aduc aminte că Dexter era calm şi liniştitor. Nu eşti de aceeaşi părere, Stella?

— Da, s-a purtat minunat. Era acolo tot timpul. Câteodată venea şi soția lui, dar ea nu radia aceeaşi linişte. După şocul inițial, vizitele oamenilor s-au rărit, iar noi am revenit într-un fel la vechile noastre obiceiuri.

— Țara era în război, a spus Florry. Bărbații mureau pretutindeni. Noi am reuşit să mergem mai departe, încă plini de speranță, rugându-ne mult, dar văzându-ne de treburile noastre. Doamne, trebuia să trăim în continuare!

— Întrebarea este cât de multă vreme a venit Dexter aici, Florry, a spus Joel. Asta vreau să ştiu.

— Habar n-am, Joel, şi nu cred că apreciez tonul tău. E acuzator, iar eu n-am făcut nimic rău şi nici nu ascund ceva.

— Noi vrem doar răspunsuri, a continuat el.

— Şi poate că nu există niciunul. Viața e plină de mistere şi nu avem răspunsuri garantate. N-am bănuit nimic nelalocul său între Dexter Bell şi mama ta. Sinceră să fiu, simpla sugestie mă şochează. N-am auzit nicio vorbă de la Marietta sau de la Nineva, nici de la altcineva, fiindcă veni vorba. Şi nici cea mai vagă aluzie că se petrecea ceva.

A urmat o pauză lungă, cât Florry şi-a recăpătat suflul.

— Te rog să porneşti maşina, Joel, a spus apoi Stella, mi s-a făcut frig.

El nu a făcut nicio mişcare pentru a întoarce cheia în contact.

— În acelaşi timp, a continuat Florry, eu am păstrat mereu distanța față de Liza şi acelaşi lucru s-a întâmplat şi în cazul Ninevei. Nu-mi imaginez cum de-a putut trăi Pete în aceeaşi casă cu amândouă, dar nu era treaba mea.

Iar Joel ar fi vrut să spună că, de fapt, casa era foarte plăcută, cel puțin înainte de război, când viața decurgea normal. Deşi n-avea să spună asta vreodată, Stella se gândise că neînțelegerile din familie păreau create de mătuşa Florry. Însă şi aşa, asta se întâmpla înainte de război, pe vremea când părinții lor erau mult mai normali.

— N-o acuz pe mama de nimic, înțelegi? a spus apoi Joel frecându-şi nasul. Nu am absolut nicio dovadă, dar circumstanțele impun aceste întrebări.

— Vorbeşti ca un avocat, a spus Stella.

— Doamne Dumnezeule, Joel, s-a răstit Florry, afară sunt

aproape zero grade şi simt că îngheț. Să mergem!

În ajunul Crăciunului, pe la amiază, în timp ce Nineva se agita prin bucătărie, pregătind cel puțin cinci feluri de mâncare în acelaşi timp, iar Joel şi Stella făceau tot ce puteau ca să o sâcâie şi să o facă să râdă, a sunat telefonul. Joel a ridicat receptorul, salutându-l pe Nix Gridley. Apelul acela era aşteptat. După ce a închis, a anunțat-o pe Stella că tatăl lor urma să ajungă acasă peste aproximativ o oră. Apoi s-a dus să o cheme pe mătuşa Florry.

Zece săptămâni petrecute în închisoare pot îmbătrâni pe oricine, însă Pete Banning părea s-o facă într-un ritm nebunesc. Părul îi era mai cărunt, iar în colțurile ochilor avea riduri dese. În ciuda faptului că Florry preluase bucătăria închisorii, el reuşise să slăbească. Desigur, pentru unii deținuți, cele zece săptămâni de detenție însemnau apropierea eliberării. Însă pentru oameni ca Pete nu avea să mai existe libertatea; aşadar, nu avea nicio speranță, niciun motiv să îşi păstreze spiritul viu. Într-un fel sau altul, avea să moară în închisoare, departe de casă. Pentru el, moartea prezenta anumite avantaje. Unul era fizic; avea să îşi trăiască restul vieții cu dureri, câteodată foarte severe, iar aceasta nu era o perspectivă plăcută. Altul era psihic; urma să poarte în minte mereu imagini de nedescris ale suferinței umane, iar câteodată aceste poveri îl aduceau în pragul nebuniei. Aproape ceas de ceas pornea câte o bătălie în timp ce încerca vitejeşte să le alunge din minte. Însă doar rareori reuşea.

După cum se întrevedea viitorul, Pete îşi dădea seama că acela era ultimul lui Crăciun. Îl convinsese pe Nix de acest lucru, păcălindu-l pentru a obține dreptul la o vizită la fermă. Nu îşi văzuse copiii de luni întregi şi probabil că nici nu avea să îi mai vadă. Nix se arătase înțelegător față de argumentele lui, dar nu reuşise să îşi şteargă din minte gândul că cei trei copii ai familiei Bell nu aveau să îşi mai vadă tatăl vreodată. Pe măsură ce săptămânile se scurgeau şi ziua procesului se apropia, Nix era din ce în ce mai convins că sentimentele oamenilor din comitat erau împotriva lui Pete Banning. Admirația dobândită cu greu, de care se bucurase până în anul precedent, se mistuise în câteva

secunde. Nici procesul lui n-avea să dureze prea mult.

În orice caz, Nix acceptase să îi acorde dreptul la o vizită scurtă – de cel mult o oră. Niciun alt deținut nu beneficia de o asemenea clemență, așa că Pete nu trebuia să spună nimănui din închisoare unde pleca. Îmbrăcat în haine de stradă, a călătorit stând pe scaunul din dreapta lui Nix, fără să spună nimic, ca de obicei, privind lung spre câmpurile pustii. Când au oprit în spatele camionetei lui, Nix a insistat să rămână în mașină, însă Pete nici nu a vrut să audă. Afară era frig, iar înăuntru îl aștepta o cafea fierbinte.

Vreme de o jumătate de oră, Pete a stat la masa din bucătărie, având-i pe Stella de o parte și pe Joel și Florry de cealaltă parte. Nineva stătea lângă sobă, ștergând farfurii și neparticipând în vreun fel la conversație. Pete era relaxat și încântat să își vadă copiii, cărora le-a pus o sumedenie de întrebări despre școală și planurile lor de viitor.

Șeriful Gridley a rămas singur în camera de zi, sorbind din cafea și frunzărind o revistă pentru fermieri, dar stând și cu un ochi pe ceas. La urma urmelor, era ajunul Crăciunului și avea de făcut cumpărături.

Apoi Pete și copiii s-au mutat din bucătărie în micul lui birou, închizând ușa pentru mai multă intimitate. Pete și Stella s-au așezat alături pe o canapea, iar Joel și-a tras un scaun în apropierea lor. Când a început să vorbească despre proces, Stella s-a străduit din răsputeri să nu plângă. Nu avea nimic de spus în apărarea lui și se aștepta la o condamnare fără mari dificultăți. Necunoscuta era dacă juriul avea să îl condamne la moarte sau la închisoare pe viață. Îi convenea oricare dintre soluții. Își acceptase soarta și avea să înfrunte pedeapsa.

În timp ce Stella plângea din ce în ce mai tare, Joel avea de pus o mulțime de întrebări. Cu toate acestea, Pete i-a prevenit că singura întrebare la care nu putea răspunde era de ce o făcuse. Avusese motive întemeiate, dar ele existaseră între el și Dexter Bell. Și-a cerut scuze de mai multe ori pentru rușinea și greutățile pe care le provoca și pentru pătarea irevocabilă a bunului renume al familiei. Le-a cerut iertare, dar ei nu erau pregătiți pentru asta. Nu se puteau gândi la iertare decât după ce înțelegeau ceva din ceea ce se întâmpla. Era tatăl lor. Cine erau ei ca să îl ierte? Și de ce să îl ierte când nici nu precizase motivele pe care le avusese? Era derutant și copleșitor și, până la urmă, chiar și Pete a vărsat câteva lacrimi.

După o oră, Nix a bătut la uşă şi a pus capăt scurtei lor revederi. Pete l-a urmat la maşina de patrulare pentru a se întoarce la închisoare.

De dragul lor, Jackie Bell şi-a dus copiii la biserică pentru a participa la slujba din ajunul Crăciunului. Cei trei au stat alături de bunici, care zâmbeau mândri de familia lor frumoasă, din care lipsea tatăl lor. Jackie s-a aşezat la capătul băncii, iar două bănci mai în spate se afla Errol McLeish, un metodist destul de capricios, care participa ocazional la slujbe. Ea spusese, la un moment dat, că intenționa să vină la biserică alături de copii, iar Errol apăruse ca din întâmplare. Nu se ținea scai după ea, ci doar o urmărea de la distanță. Jackie suferea enorm – şi pe drept cuvânt –, iar el era îndeajuns de inteligent ca să îi respecte doliul. Până la urmă, acea stare avea să treacă.

După slujbă, Jackie şi copiii s-au dus acasă la părinții ei pentru o cină lungă de Crăciun, care s-a terminat cu nenumărate poveşti la lumina focului. Fiecare copil a primit câte un cadou pe care l-a desfăcut, iar ea a făcut fotografii cu aparatul ei, un Kodak. Era târziu când s-au întors în micul lor duplex. Şi-a culcat copiii şi a mai zăbovit o oră lângă pomul de Crăciun, sorbind dintr-o ceaşcă de cacao fierbinte, ascultând colinde la fonograf şi chinuindu-se să îşi înfrângă emoțiile. Ar fi trebuit ca Dexter să fie acolo, asamblând jucării şi împărtăşind cu ea acele momente deosebite. Cum de ajunsese văduvă la treizeci şi opt de ani? Şi, lucrul cel mai grav, cum avea să asigure traiul celor trei copii care dormeau acum la parter?

Vreme de cel puțin zece ani, se îndoise că mariajul ei avea să dureze. Lui Dexter îi plăceau femeile şi mereu îi umblau ochii după ele. Se folosea de înfățişarea sa atrăgătoare şi de farmecul de necontestat, dar şi de îndatoririle lui de pastor ca să profite de femeile tinere. Nu fusese prins niciodată în flagrant şi bineînțeles că nu mărturisise, dar lăsase în urmă unele suspiciuni. Biserica din Clanton era cea de-a patra la care predicase, a doua ca pastor senior, iar Jackie îl urmărise mai atent decât până atunci. Cum nu avea dovezi convingătoare, trebuia să aibă o confruntare cu el, iar acea zi avea să sosească. Sau nu? Ar fi avut vreodată curajul de a

destrăma familia şi de a o târî printr-un divorț îngrozitor? Ştia că ea avea să fie cea învinuită. Ar fi fost mai uşor să îndure în tăcere pentru a proteja copiii, dar şi cariera lui? În momentele cele mai intime, suferise din cauza acestor conflicte.

Dar acum, ele nu mai aveau nicio importanță. Rămăsese singură, fără să poarte stigmatul unui divorț. Copiii ei erau marcați, dar țara ieşea din starea de război, muriseră peste jumătate de milion de bărbați, iar familiile de pretutindeni erau traumatizate şi rănite, încercând să facă față situației şi să revină la normal.

Se părea că, în cele din urmă, Dexter se apropiase prea mult de o femeie nepotrivită, deşi Jackie nu o bănuia de nimic pe Liza Banning. Desigur, era destul de frumoasă, dar şi vulnerabilă. Jackie o urmărise, dar nu observase nimic nelalocul lui, însă în cazul unui bărbat înclinat spre înşelătorie, orice femeie atrăgătoare reprezenta o potențială țintă.

Şi-a şters o lacrimă, simțind un dor cumplit de soțul ei. Avea să îl iubească mereu, iar dragostea ei profundă făcea suspiciunile şi mai dureroase. Ura situația aceea – şi îl ura şi pe el pentru asta –, iar câteodată se ura pe sine pentru că nu fusese destul de puternică pentru a-l părăsi. Însă acele zile trecuseră, nu? N-avea să-l mai vadă niciodată pe Dexter plecând cu maşina ca să viziteze vreun bolnav. Se întreba unde se ducea el cu adevărat. N-avea să mai fie suspicioasă când el consilia pe cineva în spatele uşii încuiate a biroului său. N-avea să mai remarce rotunjimile câte unei femei tinere din biserică, întrebându-se dacă şi Dexter o privea admirativ.

Lacrimile s-au transformat în suspine pe care nu le mai putea controla. Plângea de durere, pierdere, furie sau uşurare? Nu ştia şi nu putea înțelege. Când discul s-a terminat, s-a dus la bucătărie ca să caute ceva de băut. Pe blat era un tort înalt cu glazură roşie, ceva de Crăciun, pe care Errol McLeish i-l adusese pentru copii. A tăiat o felie, şi-a turnat un pahar cu lapte şi a revenit în cameră.

Errol McLeish părea un bărbat foarte manierat.

CAPITOLUL

12

După o masă bogată de Crăciun, constând din bacon, omletă şi biscuiți cu lapte bătut, şi-au luat rămas-bun de la Marietta, aflată în căsuța roz, dar şi de la păsări, pisici şi câini şi, după ce au încărcat bagajele, au urcat în maşină pentru o călătorie mai lungă. Joel era din nou şofer, o funcție permanentă, căci niciuna dintre femeile de pe bancheta din spate nu se oferise să conducă. Ambele vorbeau fără încetare, râzând zgomotos şi amuzându-l pe şofer. Postul de radio WHBQ din Memphis nu difuza decât colinde, dar, ca să le audă, Joel trebuia să dea volumul cât mai tare. Ele se plângeau de zgomot. El se plângea de gălăgia pe care o făceau. Toți râdeau, iar călătoria părea să fi început grozav. Se simțeau uşurați lăsând în urmă comitatul Ford.

Trei ore mai târziu, au ajuns la poarta impunătoare a Spitalului de Stat Mississippi din Whitfield, iar dispoziția celor din maşină s-a schimbat radical. Liza fusese trimisă acolo în urmă cu şapte luni şi nu primiseră aproape deloc veşti despre tratamentul pe care îl urma. Îi trimiseseră scrisori, dar nu primiseră niciun răspuns. Ştiau că Pete vorbise cu doctorii, dar, bineînțeles, nu le spuseseră nimic atunci când discutaseră cu el. Florry, Joel şi Stella presupuneau că Liza ştia despre uciderea lui Dexter Bell, dar nu aveau să afle asta decât după ce se întâlneau cu doctorii ei. Era foarte posibil ca ei să îi fi ascuns o ştire atât de groaznică, pentru a o proteja. Pete nu le spusese nimic nici despre asta.

Un paznic în uniformă, care completa nişte hârtii, le-a oferit câteva îndrumări şi, în cele din urmă, poarta s-a deschis. Whitfield era singurul spital psihiatric din stat, fiind alcătuit dintr-o serie de clădiri mari, răspândite pe o suprafață de peste 400 de hectare. Se numea campus, dar arăta mai curând ca o proprietate veche şi măreață, înconjurată de câmpii şi păduri. Spitalul era segregat, având secții separate pentru albi şi negri.

Joel a trecut pe lângă un oficiu poştal, o brutărie, un lac, un teren de golf, apoi pe lângă aripa în care erau trimişi alcoolicii. Cu un ajutor substanțial din partea femeilor, a reuşit să descopere clădirea în care era găzduită mama lui şi a parcat maşina în apropiere.

Preț de un moment, au rămas în maşina oprită, uitându-se la clădirea impozantă.

— Avem idee de diagnosticul ei? a întrebat apoi Stella. Sindrom depresiv, schizofrenie sau epuizare nervoasă? Are tendințe sinucigaşe? Aude voci? Ori Pete a vrut să o alunge de acasă?

Florry a clătinat din cap.

— Chiar nu ştiu. Starea ei s-a înrăutățit rapid, iar Pete mi-a spus să nu mă apropii de casă. Dar am mai discutat despre asta.

Necazurile au început imediat după ce au trecut de uşă, unde o angajată ursuză i-a întrebat dacă aveau programare. Da, i-a explicat Florry, telefonase cu două zile în urmă şi vorbise cu o anumită doamnă Fortenberry, administratorul clădirii 41, unde se aflau în acele momente. Femeia le-a spus că doamna Fortenberry îşi luase liber, pentru că, la urma urmelor, era ziua de Crăciun. Florry i-a răspuns că ştia foarte bine ce zi era şi că tinerii care o însoțeau erau copiii Lizei Banning, care voiau să o vadă pe mama lor de Crăciun.

Femeia a dispărut o bună perioadă de timp. Când a revenit, era însoțită de un domn care s-a prezentat drept doctorul Hilsabeck. La invitația lui cu jumătate de gură, l-au urmat pe hol până într-un mic birou, în care existau doar două scaune pentru vizitatori. Joel a rămas în picioare. În ciuda halatului alb, Hilsabeck nu arăta a doctor, chiar dacă ei nu aveau prea multă experiență în privința psihiatrilor. Avea capul lucios, vocea scârțâitoare, ochii alunecoşi şi nu inspira încredere. După ce s-au aşezat, el a aranjat un dosar în mijlocul biroului şi a început prin a le spune: „Regret, dar există o problemă“. Vorbea cu un accent nordic neplăcut, dorind să îşi arate părerea de rău. Iar numele lui nu suna nicidecum ca unul din Sud.

— Ce fel de problemă? a întrebat Florry cu glas apăsat.

Nu îi plăcea clădirea 41 şi nici oamenii care lucrau acolo.

Hilsabeck a ridicat din sprâncene, fără să-şi ia ochii de la hârtii, ca şi cum ar fi preferat să nu aibă contact vizual cu vizitatorii.

— Nu pot discuta cu dumneavoastră despre pacientă. Tutorele ei, domnul Pete Banning, ne-a transmis instrucțiuni atât mie, cât şi altor doctori să nu ne angajăm în discuții decât cu dumnealui.

— Dar e mama mea! a spus Joel furios. Şi vreau să ştiu cum se simte.

Hilsabeck nu a reacționat în niciun fel la acest acces de furie, ridicând, pur şi simplu, o foaie de hârtie de parcă ar fi fost din Evanghelie.

— Acesta este ordinul judecătoresc emis de comitatul Ford, semnat de judecătorul de acolo. S-a uitat la ordin în timp ce vorbea, preferând din nou să evite contactul direct. Ordinul de internare care îl numeşte pe Pete Banning drept tutorele ei, el stabilind foarte clar că, în toate chestiunile legate de tratamentul ei, noi, doctorii ei, trebuie să discutăm doar cu el. Toate vizitele din partea membrilor familiei şi prietenilor trebuie să fie întâi aprobate de Pete Banning. Adevărat, domnul Banning a telefonat ieri după-amiază. Am discutat cu el câteva minute şi mi-a reamintit că nu aprobă nicio vizită la tutela sa. Îmi pare rău, dar nu pot face nimic.

Cei trei s-au privit, nevenindu-le să creadă. Stătuseră de vorbă cu el în ziua precedentă, în căminul Banning. Joel şi Stella se interesaseră de mama lor, dar nu primiseră niciun răspuns, aşa că nu aduseseră vorba de vizita pe care voiau să o facă.

Joel s-a uitat tăios la Florry, apoi a întrebat-o:

— I-ai spus că venim aici?

— Nu. Dar tu?

— Nici eu. Discutaserăm despre asta şi hotărâserăm să păstrăm tăcerea.

Hilsabeck a închis dosarul spunând:

— Regret sincer. Nu am nicio putere.

Stella şi-a îngropat fața în palme şi a început să plângă. Florry a bătut-o uşor pe un genunchi, apoi s-a răstit la Hilsabeck:

— Nu şi-au văzut mama de şapte luni. Sunt cumplit de îngrijorați de soarta ei.

— Îmi pare foarte rău.

— Putem măcar să ştim cum se simte? a întrebat Joel. Sunteți suficient de decent încât să ne spuneți?

Hilsabeck s-a ridicat ținând dosarul într-o mână.

— Nu vreau să fiu insultat, a răspuns el. Doamna Banning e mai bine. Asta e tot ce vă pot spune acum. Vă rog să mă scuzați.

A ocolit biroul, a trecut pe lângă Joel şi s-a strecurat afară.

Stella şi-a şters obrajii cu dosul mâinii şi a inspirat adânc, iar Florry a întins o mână spre ea. În şoaptă, Joel a spus:

— Ce ticălos!

— Care dintre ei? a întrebat Florry.

— Fratele tău. Ştia că vom veni aici.

— De ce a făcut asta? a întrebat Stella.

Cum nimeni nu găsea vreun răspuns, au lăsat întrebarea să planeze între ei multă vreme. De ce? Pentru că ascundea ceva? Poate că Liza nu era tulburată psihic şi fusese expediată acolo din cauză că soțul ei era supărat pe ea. Aşa ceva nu se mai pomenise. Florry avea o prietenă din copilărie care fusese trimisă la un azil pentru că suferea grav din cauza menopauzei.

Ori poate că Liza era cu adevărat bolnavă. Suferise o cădere psihică după ce primise vestea că Pete fusese dat dispărut şi se presupunea că murise şi probabil că nu îşi mai revenise complet. Dar de ce să o izoleze de propriii copii?

Ori Pete era cel care înnebunise? Probabil că fusese marcat de război şi, în cele din urmă, cedase cu totul când îl ucisese pe Dexter Bell. Era inutil să încerce să îi înțeleagă acțiunile.

O uşoară bătaie în uşă i-a făcut să tresară. Au ieşit din birou şi au fost întâmpinați de doi paznici neînarmați în uniforme. Unul le-a zâmbit, făcându-le semn să pornească pe hol. Au fost apoi însoțiți afară din clădire, după care paznicii i-au urmărit plecând cu maşina.

Când au trecut pe lângă lac, Joel a observat un mic parc şi un pavilion şi a virat înspre ele. Fără niciun cuvânt, a oprit automobilul şi a coborât, apoi şi-a aprins o țigară şi s-a îndreptat spre o masă de picnic de sub un stejar desfrunzit. Se uita la apa neclintită a lacului şi la şirul de clădiri de pe celălalt mal când Stella i s-a alăturat, cerându-i o țigară. S-au rezemat de masă şi au fumat fără să-şi vorbească. Florry a sosit o clipă mai târziu şi, îndurând împreună frigul, s-au gândit la următoarea mişcare pe care ar fi trebuit să o facă.

— Ar trebui să ne întoarcem la Clanton, să mergem la închisoare şi să avem o confruntare cu el, ca să-i cerem permisiunea de a o vedea pe mama.

— Şi crezi că veți reuşi? a întrebat Florry.

— Poate da, poate nu. Nu ştiu.

— Nu fi ridicol, a spus Stella. Întotdeauna e cu un pas înaintea noastră. A ştiut cumva că vom veni. Şi iată-ne privind lacul în loc să o vedem pe mama. Nu mă întorc la Clanton.

— Nici eu, a spus Florry. Avem rezervări la Cartierul Francez şi acolo o să merg. Doar e maşina mea.

— Chiar dacă nu ai permis, a spus Joel.

— Asta nu m-a oprit până acum. La un moment dat, am condus chiar până la New Orleans. Până acolo şi înapoi, fără nicio problemă.

— Haideți, a spus Stella, meritățm puțină distracție.

Cinci ore mai târziu, Joel a virat de pe Canal Street, pătrunzând pe Royal. Cartierul Francez era plin de viață în acea perioadă, iar trotuarele înguste erau înțesate de localnici şi de turişti grăbindu-se spre cluburi şi restaurante în care să cineze. Clădirile şi lămpile stradale erau împodobite cu lumini festive. La colțul cu Iberville, Joel a oprit în fața maiestuosului hotel Monteleone, cel mai mare din Cartier. Un hamal le-a luat bagajele, în timp ce un valet a dispărut cu automobilul lui Florry. Au păşit apoi în holul elegant şi au pătruns în altă lume.

Cu trei ani în urmă, în toiul războiului, când familia era convinsă că Pete murise, dar încă se ruga să se petreacă un miracol, Florry o convinsese pe Liza să îi permită să-i ducă pe Joel şi pe Stella într-o excursie de Anul Nou. De fapt, şi Liza fusese invitată, dar ea refuzase, spunând că nu se simțea în stare să sărbătorească nimic. Florry se aşteptase la asta şi se simțise uşurată când ea refuzase. Şi astfel, se suiseră în tren fără ea, călătorind şase ore de la Clanton până la New Orleans, unde petrecuseră trei zile memorabile cutreierând prin Cartier, un loc pe care Florry îl adora şi pe care îl cunoştea foarte bine. Baza lor fusese hotelul Monteleone. Într-o seară, în barul său cel mai populat, în timp ce bea un gin – iar Joel sorbea dintr-un whisky şi Stella savura o ciocolată –, Florry le spusese de marele ei vis de a trăi în Cartierul Francez, departe de comitatul Ford, într-o lume în care lucrau şi trăiau scriitori, poeți şi dramaturgi care organizau petreceri seara. Tânjea ca acel vis să se adeverească, însă a doua zi de dimineață îşi ceruse scuze, motivând că băuse prea mult şi vorbise necugetat.

În seara aceea de Crăciun, imediat după sosirea sa alături de Stella şi Joel, managerul hotelului a fost chemat. Au urmat salutări calde, apoi câte un pahar cu şampanie. Cina s-a anunțat pentru ora nouă, iar ei s-au grăbit să ajungă în camerele lor pentru a se împrospăta.

La cocktail, Florry a precizat regulile de bază privind şederea lor acolo, care nu cuprindeau decât promisiunea de a nu discuta despre niciunul dintre părinții lor în următoarele patru zile. Joel şi Stella au fost de acord imediat. Florry stătuse de vorbă cu portarul pentru a afla ce se mai întâmplase în oraş şi astfel au avut multe de explorat: un nou club de jazz la Dauphine, o premieră de pe Broadway la Moondance şi câteva restaurante promițătoare. Pe lângă plimbările fără țintă prin Cartier şi admirarea unor antichități franceze de pe Royal, urmărirea unor artişti stradali din Piața Jackson, cafeaua din cicoare cu gogoşele, pe care le puteau cumpăra de la oricare dintre zecile de cafenele cu mese pe trotuar, trecerea de-a lungul digurilor pentru a urmări traficul de pe fluviu şi cumpărăturile la Maison Blanche, apărea întotdeauna câte ceva nou în oraş.

Urma o cină lungă în locuința din Chartres Street, unde îi aştepta domnişoara Twyla. Aceasta era o prietenă veche a lui Florry, de pe vremea anilor petrecuți în Memphis. Şi Twyla era poetesă, scriind mult şi publicând puțin, la fel ca Florry. Însă Twyla avusese norocul de a se mărita cu un bărbat bogat. Când acesta murise în tinerețe, ea devenise o văduvă bogată, care prefera compania femeilor, nicidecum a bărbaților. Plecase din Memphis cam la aceeaşi dată la care Florry îşi construise căsuța roz şi se întorsese acasă.

S-au aşezat pentru cină la o masă aleasă din sufrageria ei elegantă, fiind înconjurați de oameni bine îmbrăcați, care trăiau din plin spiritul sărbătorii. Chelnerii cu jachete albe le-au adus platouri cu stridii vii şi le-au turnat vin de Sancerre, rece ca gheața. Pe măsură ce vinul îi ajuta să se destindă, făceau haz de alți meseni şi râdeau pe săturate. Florry i-a informat că prelungise rezervarea lor pentru toată săptămâna. Dacă erau în stare, puteau să participe la un dans dezlănțuit de Anul Nou, în marea sală de bal a hotelului.

Comitatul Ford era departe.

CAPITOLUL

13

La 6 ianuarie 1947, la ora cinci dimineața într-o zi de luni, Ernie Dowdle şi-a părăsit casa din Lowtown şi a pornit pe jos spre calea ferată deținută de Illinois Central. Erau în jur de zero grade, o vreme normală potrivit almanahului pe care Ernie îl ținea în bucătărie. Vremea, mai ales în toiul iernii, reprezenta o parte importantă a meseriei lui.

Vântul dinspre nord-est se întețea, iar douăzeci de minute mai târziu, când a ajuns la tribunal, şi-a simțit reci degetele de la mâini şi de la picioare. Aşa cum făcea deseori, s-a oprit şi a admirat clădirea veche şi impozantă, cea mai mare din comitat, apoi şi-a îngăduit să se simtă puțin mândru. Treaba lui era să o încălzească, lucru pe care îl făcea de cincisprezece ani – iar el, Ernie Dowdle, se pricepea foarte bine la asta.

Aceea nu era o zi ca oricare alta. Urma să înceapă cel mai important proces de care îşi putea aminti, iar sala tribunalului de la parter avea să se umple curând. A descuiat uşa de serviciu din partea de nord a clădirii, apoi a închis-o şi a încuiat-o, a aprins lumina şi a coborât treptele spre subsol. Ajuns în camera cazanului, a reluat ritualul obişnuit pe vreme de iarnă şi a verificat cele patru arzătoare, dintre care doar unul fusese lăsat în funcțiune pe perioada weekendului. Acesta păstra în întreaga clădire o temperatură de aproximativ şase grade Celsius, suficientă pentru a proteja țevile. Apoi a verificat cadranele celor două rezervoare de câte o tonă şi jumătate de motorină. Anticipând procesul, le umpluse din vinerea precedentă. A scos o placă şi a examinat canalul de fum. După ce s-a convins că sistemul funcționa perfect, a pornit celelalte trei arzătoare şi a aşteptat ca temperatura să crească în boilerul aflat deasupra lor.

În timp ce aştepta, a alcătuit o masă din trei cutii de băuturi răcoritoare şi s-a aşezat, stând cu un ochi spre cadrane şi

aparatele de măsură, apoi s-a apucat să mănânce o prăjitură rece, pe care soția lui o făcuse în seara precedentă. Masa lui era folosită deseori pentru dejun şi prânz, iar când lucrurile se tărăgănau, el şi Penrod, omul de serviciu, scoteau o tablă de şah şi făceau o partidă sau două. Şi-a turnat apoi cafea fără zahăr dintr-un termos vechi şi, în timp ce sorbea din ea, s-a gândit la domnul Pete Banning. Nu îl întâlnise, însă un văr de-al lui trăia la ferma Banning şi lucra acolo. În trecut, chiar în urmă cu decenii, cei din neamul lui Ernie fuseseră lucrători la fermă şi fuseseră îngropați în apropiere de terenurile Banning. Ernie se socotea norocos că scăpase de viața de lucrător agricol. Plecase la oraş şi găsise o slujbă mult mai bună, care nu avea nici cea mai mică legătură cu recoltarea bumbacului.

La fel ca majoritatea oamenilor de culoare din comitatul Ford, Ernie era fascinat de uciderea lui Dexter Bell. După ce se petrecuse crima, mai toți crezuseră că un om atât de important ca Pete Banning n-avea să ajungă să fie judecat. Dacă împuşcase un negru, indiferent din ce motiv, probabil că nu ar fi fost arestat. Dacă un negru ucidea un alt negru, dreptatea se înfăptuia în mod arbitrar şi doar de către albi. Chestiunile precum motivul, poziția, starea de beție şi cazierul erau importante, însă factorul-cheie era de obicei pentru cine lucra acuzatul. Şeful de treabă îți putea asigura câteva luni în închisoarea comitatului. Niciun stăpân nu te putea face să ajungi legat în scaunul electric.

Acum, când era evident că domnul Banning urma să apară în fața unui juriu alcătuit din albi, nimeni, cel puțin din Lowtown, nu credea că el avea să fie condamnat şi pedepsit. Avea bani, iar cu bani se puteau cumpăra avocați abili. Cu bani puteau fi mituiți jurații. Banii îl puteau influența pe judecător. Albii ştiau cum să folosească banii pentru a obține tot ce doreau.

Ceea ce făcea cazul atât de captivant pentru Ernie era faptul că nu erau implicați oameni de culoare. Niciunul nu putea fi învinuit. Nu existau țapi ispăşitori. O crimă în care victima era un alb ar fi declanşat ridicarea obişnuiților suspecți de culoare, dar nu şi în cazul de față. Era doar o răfuială de modă veche între albi, iar Ernie dorea să urmărească procesul. Ca toată lumea, Ernie voia să ştie de ce făcuse Banning asta. Era convins că la mijloc se afla o femeie.

Când a terminat prăjitura, a examinat cadranele. Aburul clocotea, fiind gata pentru a fi trimis prin țevi. Când temperatura aburului s-a ridicat la optzeci de grade, Ernie a manevrat

robinetele şi l-a eliberat. Acesta a gonit prin labirintul de țevi care duceau la caloriferele din fiecare încăpere a tribunalului. Cu ochii încă pe cadrane, a reglat apoi arzătoarele. Satisfăcut, a urcat scara de serviciu spre parter şi a intrat pe uşa din apropierea boxei juraților. În sală era întuneric şi frig. A aprins o lumină – restul aveau să aştepte până la ora şapte fix. A mers apoi pe lângă pupitrul judecătorului şi de-a lungul băncilor, ajungând la un perete unde un calorifer negru din fontă gâlgâia şi prindea viață. Aburul venit de la subsol era pompat în el, emanând primul val de aer cald ce avea să învingă frigul. Ernie a zâmbit, mândru că sistemul pe care îl întreținea atât de bine funcționa.

Era şase şi jumătate şi, având în vedere mărimea sălii de tribunal, care avea tavanul înalt, balcon şi ferestre neetanşe, ce încă erau înghețate, Ernie socotea că va dura mai bine de o oră până când cele şase calorifere vor ridica temperatura la douăzeci şi unu de grade. Uşile tribunalului se deschideau la ora opt, dar Ernie bănuia că obişnuiții instituției, aprozi şi angajați, probabil şi câțiva avocați, aveau să înceapă să intre înainte de ora aceea pe uşile laterale, cu toții avizi să urmărească începutul procesului.

Judecătorul Rafe Oswalt a sosit la ora opt fără un sfert şi l-a găsit pe Penrod măturând podeaua camerei lui, aflată în spatele tribunalului. Au schimbat câteva amabilități, dar Penrod şi-a dat seama că judecătorul nu era dispus să stea de vorbă. Un moment mai târziu, Ernie Dowdle a trecut pe la el ca să îl salute pe domnul judecător şi să îl întrebe dacă era suficient de cald. Ca întotdeauna, era perfect.

John Wilbanks şi fratele lui, Russell, au sosit ca apărători. Şi-au ocupat masa, aflată departe de boxa juraților, şi s-au apucat să o acopere cu dosare, cărți groase de Drept şi alte lucruri avocățeşti. Purtau costume elegante de culoare neagră şi cravate din mătase şi radiau un aer de avocați înstăriți şi de succes, o imagine pe care toți oamenii din oraş o aşteptau din partea lor. Miles Truitt a sosit ca reprezentant al Statului, împreună cu procurorul districtual adjunct, Maylon Post, proaspăt absolvent al Facultății de Drept Ole Miss. Truitt şi John Wilbanks şi-au strâns mâinile şi, urmărind auditoriul pătrunzând în sală, au pornit o conversație

amicală.

Nix Gridley a sosit împreună cu cei doi adjuncți ai săi, Roy Lester şi Red Arnett, toți trei purtând uniforme identice, curate şi călcate, şi ghete foarte bine lustruite cu cremă. Nix delegase doi voluntari, cărora le dăduse arme şi uniforme şi care primiseră ordine stricte de a păstra liniştea în sala de judecată. Nix s-a plimbat prin sală, discutând cu aprozii, râzând cu avocații şi salutându-i din cap pe membrii juriului care îi erau cunoscuți.

Publicul a fost dirijat spre latura din stânga sau de sud a sălii, iar băncile s-au ocupat la scurt timp după deschiderea uşilor. Printre curioşi se numărau şi câțiva reporteri, care au primit locuri în primul rând.

În dreapta, aprodul Walter Willy i-a adunat pe cei care fuseseră convocați. Judecătorul Oswalt şi grefierul tribunalului circuitului aleseseră şaptezeci de alegători înregistrați, iar acestora li se trimiseseră scrisori în urmă cu două săptămâni. Paisprezece fuseseră respinşi din diferite motive. Cei rămaşi în grup priveau agitați în jur, neştiind dacă trebuiau să se simtă onorați pentru că fuseseră aleşi sau să se îngrozească pentru că participau la un caz de o asemenea notorietate. Deşi în scrisori nu se precizase cine era persoana judecată, toți oamenii din comitat ştiau că era vorba despre Pete Banning. Dintre cei cincizeci şi şase rămaşi, doar unul mai făcuse parte dintr-un juriu. Procesele cu jurați erau rare în zona rurală a statului Mississippi. Toți cei din grup erau albi, iar între ei se găseau doar trei femei.

Deasupra lor, balconul se umplea de negri, doar negri. Anunțurile de pe holurile tribunalului promovau segregarea – grupurile sanitare, dozatoarele de apă, intrările în birouri şi în sala de judecată. Penrod, un bărbat cu statut special, mătura podeaua balconului şi le explica oamenilor de acolo cum funcționa sistemul tribunalului. Acela era terenul stăpânit de el. Mai urmărise procese şi era foarte informat. Ernie urca şi cobora scara, oprindu-se lângă balcon pentru a flirta cu câteva femei. Hop, de la Biserica Metodistă, era omul momentului în balcon, pentru că avea să fie chemat pentru a depune mărturie. Era cel mai important martor al Statului şi voia să se asigure că oamenii ştiau asta. Toți i-au urat numai bine.

La nouă fix, Walter Willy, care era aprod voluntar de când lumea, şi-a ocupat locul în fața instanței de judecată, a luat poziția de drepți – ori cel puțin versiunea lui – şi a început să răcnească:

— Ridicați-vă în fața onoratei instanțe!

Cuvintele rostite cu glas strident i-au făcut să tresară pe cei care nu îl mai auziseră până atunci şi toată lumea s-a ridicat în picioare când judecătorul Oswalt a apărut pe uşa din spatele băncii lui.

Walter Willy şi-a lăsat capul pe spate şi, cu ochii ațintiți spre tavan, a continuat să răcnească cu glas ascuțit:

— Ascultați, ascultați, tribunalul de circuit al districtului judiciar douăzeci şi doi al marelui Stat Mississippi este întrunit. Onorabilul Rafe Oswalt prezidează. Toți cei care au fost convocați de tribunal să se apropie. Dumnezeu să binecuvânteze America şi statul Mississippi.

Nu era nevoie de o asemenea formulare, iar ea nu se regăsea în nicio secțiune a Codului justiției, a regulilor de procedură, a regulamentului de funcționare a tribunalului şi nici a hotărârilor consiliului local. În urmă cu mulți ani, când îşi asumase această slujbă – şi nimeni nu îşi amintea exact cum de ajunsese el aprodul permanent al tribunalului –, Walter Willy îşi petrecuse mult timp perfecționându-şi chemarea la ordine, iar acum ea era acceptată ca parte introductivă a proceselor. Judecătorului Oswalt nu îi păsa; cu toate acestea, avocații disprețuiau acele tirade. Indiferent de importanța audierilor sau a proceselor, Walter era prezent să cheme lumea la ordine cu glas sfredelitor.

Un alt element al acestui spectacol era uniforma făcută de mama lui. Cămaşa de culoare kaki se asorta cu pantalonii, dar nu semănau nici pe departe cu uniformele purtate de ajutoarele de şerif. În plus, mama lui îi brodase numele cu litere galbene, vizibile, deasupra unui buzunar de la piept. Tot ea adăugase la întâmplare câteva petice pe mâneci, care nu aveau niciun rost. Mai purta o insignă sclipitoare, aurie, pe care o găsise la un târg din Memphis, şi o centură din piele groasă pentru păstrarea muniției, care avea un şir de cartuşe strălucitoare, ce creau impresia că era capabil să tragă dinainte de a pune întrebări. N-ar fi putut face asta, pentru că pur şi simplu nu avea armă. Nix Gridley refuzase sec să îl numească ajutor de şerif şi nici nu voia să audă de Walter Willy şi de teatrul pe care îl juca.

Judecătorul Oswalt tolera totul cu un zâmbet ascuns, întrucât era ceva inofensiv şi conferea puțină culoare sălii de tribunal şi proceselor oarecum anoste.

Aşezându-se pe scaunul lui, a rostit:

— Aşezați-vă, vă rog, după care şi-a aranjat faldurile robei largi

şi s-a uitat la mulțime.

Atât galeria, cât şi balconul erau pline. În cei şaptesprezece ani petrecuți în instanță nu văzuse niciodată atât de mulți oameni în sala în care judeca el. Şi-a dres glasul şi a spus:

— Bună dimineața şi bun venit! În această săptămână există doar un caz pe rol. Domnule şerif, vă rog să aduceți acuzatul.

Nix aştepta la o uşă laterală. A aprobat din cap şi a deschis uşa, iar câteva secunde mai apoi a apărut cu Pete Banning, care, fără cătuşe, a păşit încet, drept şi semeț, fără nicio expresie de îngrijorare pe față, dar ținându-şi ochii în pământ. Părea să nu ia în seamă mulțimea care îi urmărea fiecare mişcare. Pete detesta cravatele şi purta doar o jachetă neagră peste cămaşa albă. John Wilbanks se gândise că era important ca el să poarte costum, pentru a arăta respectul cuvenit instanței. Pete întrebase câți bărbați din juriu aveau să poarte costum, iar când avocatul spusese că probabil niciunul, problema se rezolvase. Adevărul era că lui Pete nu îi păsa ce purta, ce purtau jurații sau ce purta oricine altcineva.

Fără să arunce vreo privire spre public, s-a aşezat la masa apărării, şi-a încrucişat brațele la piept şi s-a uitat la judecătorul Oswalt.

Florry era cu trei rânduri mai în spate, la capătul băncii. Alături de ea stătea Mildred Highlander, cea mai bună prietenă a ei din oraş şi singura care se oferise să urmărească procesul cu ea. Florry şi Pete se certaseră în privința prezenței ei la proces: Pete se opusese cu hotărâre, ea era decisă să asiste. Voia să ştie ce urma să se întâmple atât pentru sine, dar şi pentru Joel şi Stella. Pe de altă parte, îşi dăduse seama că Pete n-ar fi avut acolo pe nimeni care să fie de partea lui. Şi avea dreptate. Oriunde se uita, se trezea măsurată cu ochi răi de metodiştii furioşi.

Judecătorul Oswalt a continuat:

— În procesul *Statul Mississippi contra lui Pete Banning,* ce are de declarat Statul?

Miles Truitt s-a ridicat hotărât şi a zis:

— Onorată instanță, Statul Mississippi este pregătit pentru proces.

— Şi ce declară apărarea?

John Wilbanks s-a ridicat şi a spus:

— La fel şi apărarea.

După ce s-au aşezat, judecătorul Oswalt s-a uitat la jurații potențiali şi a precizat:

— Am convocat şaptezeci de persoane ca posibili jurați. Una a decedat între timp, trei nu au fost găsite, iar zece au fost trimise acasă, fiind respinse. Aprodul m-a informat că toate celelalte cincizeci şi şase de persoane sunt prezente, au vârsta de peste optsprezece ani, dar sub şaizeci şi cinci, şi nu prezintă probleme de sănătate care să le împiedice să îşi exercite îndatorirea de jurați. Ați fost aranjați în ordine numerică şi veți fi întrebați în această ordine.

Nu ar fi slujit la nimic să explice că cei zece respinşi erau practic analfabeți şi nu ar fi fost capabili să completeze nici măcar un chestionar rudimentar.

Judecătorul Oswalt a răsfoit câteva hârtii, apoi a luat actul de acuzare şi l-a citit cu voce tare. Faptele, aşa cum erau formulate, reprezentau o crimă cu premeditare în baza legii din Mississippi şi puteau fi pedepsite cu închisoarea pe viață sau cu moartea pe scaunul electric. I-a prezentat apoi pe cei patru avocați şi le-a cerut să se ridice. L-a prezentat după aceea pe acuzat, dar când i s-a cerut să se ridice, Pete a refuzat. Nu s-a mişcat, lăsând impresia că nici nu auzise. Judecătorul Oswalt s-a înfuriat, dar a decis să ignore această jignire.

Nu era un gest înțelept, iar John Wilbanks s-a gândit că ar fi fost necesar să îl săpunească bine pe clientul lui în timpul primei suspendări a şedinței. Ce spera Pete să câştige fiind lipsit de respect?

Continuând, judecătorul s-a lansat într-o prezentare inutilă, descriind atât victima presupusei crime, cât şi presupusul ucigaş. La data morții, Dexter Bell era predicatorul Bisericii Metodiste din Clanton de cinci ani şi, drept urmare, se dovedise foarte activ în comunitate. Era cunoscut de toată lumea, la fel ca şi acuzatul. Pete Banning se născuse în comitatul Ford într-o familie marcantă, şi aşa mai departe.

După ce a încheiat, judecătorul Oswalt i-a întrebat pe posibilii jurați dacă erau înrudiți prin sânge sau prin alianță cu Dexter Bell sau cu Pete Banning. Nimeni nu s-a clintit. Apoi a întrebat dacă vreunul dintre ei se considera prieten cu Pete Banning. S-au ridicat doi bărbați. Ambii au spus că erau prieteni de multă vreme şi că nu puteau decide soarta lui, indiferent de probele confirmate. Amândoi au fost scuzați şi au părăsit sala. Apoi a întrebat câți dintre posibilii jurați erau prieteni cu un membru al familiei Banning şi i-a numit pe Liza, Florry, Joel şi Stella. S-au ridicat şase oameni. Un tânăr a spus că terminase liceul cu Joel.

Altul a afirmat că sora lui şi Stella erau prietene şi că el o cunoştea bine. Un altul o cunoştea pe Florry de mulți ani. Judecătorul Oswalt i-a interogat individual, pe îndelete, şi i-a întrebat dacă puteau rămâne imparțiali. Toți şase l-au asigurat că puteau, astfel că au rămas între jurați. Trei au spus că erau prieteni cu familia Bell, dar au susținut că puteau fi obiectivi.

John Wilbanks se îndoia de acest lucru, aşa că şi-a pus în gând să îi refuze spre sfârşitul zilei.

Cum războiul abia se încheiase, iar amintirile despre Pete Banning erau încă vii, judecătorul Oswalt ştia că trebuia să înfrunte situația în mod direct. Fără să ofere vreun amănunt despre trecut, l-a descris pe Pete Banning drept un ofițer care primise multe decorații şi care fusese prizonier de război. A întrebat apoi câți veterani se aflau în grupul de posibili jurați. S-au ridicat şapte bărbați, pe care i-a chestionat individual. Până la ultimul, fiecare a spus că putea lăsa deoparte orice prejudecată sau favoritism, respectând astfel legea şi ordinea din tribunal.

În război muriseră unsprezece bărbați din comitatul Ford, iar judecătorul Oswalt şi secretarul tribunalului circuitului se străduiseră cu sârguință să elimine acele familii din rândul celor convocați.

Trecând la cealaltă latură a chestiunii, judecătorul Oswalt a întrebat dacă vreunul dintre ei era membru al bisericii lui Dexter Bell. S-au ridicat trei bărbați şi o femeie, iar aceştia au fost excluşi imediat. Mai rămăseseră cincizeci. Câți alții erau membri ai altor biserici metodiste existente în comitat? S-au ridicat încă cinci oameni. Trei au spus că îl cunoscuseră pe Dexter Bell; doi, nu. Judecătorul Oswalt i-a păstrat între jurați.

Acordase fiecărei părți cinci posibilități de recuzare care să fie folosite mai târziu, în cursul zilei. Dacă lui John Wilbanks nu îi plăcea înfățişarea sau limbajul corporal al unui anumit metodist, îl putea recuza fără niciun motiv. Dacă Miles Truitt bănuia că vreo cunoştință a familiei Banning ar putea intimida pe cineva, avea motiv pentru a invoca o recuzare, iar persoana dispărea din juriu. Cei patru avocați stăteau pe marginea scaunelor şi urmăreau fiecare tresărire, zâmbet sau încruntare a oamenilor din grupul de posibili jurați.

Judecătorul Oswalt prefera să preia controlul în privința selectării juriilor. Alți judecători le lăsau mai multă mână liberă avocaților, însă aceştia vorbeau prea mult şi încercau să se facă agreați. După o oră de chestionări pricepute, Oswalt redusese

posibilii juraţi la patruzeci şi cinci, astfel că i-a cedat locul lui Miles Truitt, care s-a ridicat şi a zâmbit larg, încercând să pară relaxat. A început prin a repeta şi sublinia ceea ce judecătorul spusese deja: dacă Statul avea să probeze fiecare element al acuzaţiei de crimă cu premeditare, juriul urma să impună condamnarea la moarte. Puteţi face asta? Îl puteţi condamna pe Pete Banning la scaunul electric? Dacă respectaţi legea, nu aveţi de ales. Nu va fi uşor, dar, câteodată, respectarea legii impune mult curaj. Aveţi un asemenea curaj?

Truitt a păşit de-a lungul barei şi s-a dovedit foarte abil în a-i sili pe juraţi să analizeze seriozitatea sarcinii pe care o aveau. Probabil că unii aveau îndoieli, dar, în acel moment, niciunul nu recunoştea asta. Pe Truitt îl îngrijorau veteranii şi bănuia că aceştia aveau să se dovedească mai îngăduitori decât erau dispuşi să recunoască. L-a apelat pe unul şi i-a cerut să se ridice, apoi i-a mulţumit pentru că se prezentase şi l-a interogat vreme de câteva minute. După ce a părut satisfăcut de răspunsuri, a trecut la următorul veteran.

Procesul de selecţie s-a desfăşurat cu lentoare, astfel că, la ora zece şi jumătate, judecătorul a simţit nevoia unei pauze de ţigară. Jumătate din sala de judecată s-a golit când oamenii s-au ridicat şi au ieşit, schimbând păreri în surdină. Unii s-au dus la toaletă, iar alţii s-au întors la locurile lor de muncă. Potrivit recomandărilor enunţate de judecător, toţi au încercat să îi ignore pe juraţi.

La ora unsprezece, John Wilbanks s-a ridicat şi s-a uitat la posibilii juraţi. Ceea ce voia să spună fusese anulat de propriul client. Planul lui fusese să semene ideea de instabilitate mintală încă de la începutul procesului de selecţie, apoi să continue cu o mărturie care să fie şocantă, tristă, credibilă şi convingătoare. Însă Pete nu dorise cu niciun chip aşa ceva. Cum el nu făcuse nimic pentru a-şi salva pielea, John nu putea decide dacă clientul lui avea un gen de dorinţă perversă de a muri sau dacă era într-atât de arogant încât să nu creadă că vreun juriu l-ar putea condamna. În orice caz, apărarea nu avea nicio soluţie.

John văzuse deja suficiente lucruri încât să ştie de care juraţi

avea nevoie. Avea să încerce să îi evite pe toți metodiştii şi să se concentreze asupra veteranilor. Însă era avocat şi niciun avocat aflat pe scenă, cu o audiență captivă, nu putea rezista ideii de a spune câteva cuvinte. A zâmbit cu amabilitate, declarându-se întru totul onorat să se afle acolo şi să facă ceea ce făcea, apărând un om care luptase pentru țară. A adresat câteva întrebări generale grupului, apoi s-a concentrat asupra a doi metodişti; însă, în cea mai mare parte, comentariile lui nu erau menite să descopere prejudecăți ascunse, ci mai curând să inspire încredere, bunătate şi acceptare.

După ce a încheiat, judecătorul Oswalt a decis suspendarea şedinței până la ora două după-amiază şi le-a cerut tuturor să părăsească sala. S-au scurs câteva minute bune până când mulțimea numeroasă a ieşit şi, în timp ce aşteptau, judecătorul le-a spus grefierilor şi altor curioşi din rândul angajaților tribunalului că ar fi momentul potrivit să ia masa de prânz. Când sala s-a golit, a adăugat:

— Domnule Wilbanks, cred că ai de prezentat ceva oficial.

John Wilbanks s-a ridicat şi a spus:

— Da, onorată instanță, dar prefer să o fac în biroul dumneavoastră.

— O vom face aici. Acolo e destul de aglomerat. Pe de altă parte, dacă o facem oficial, nu e chiar ceva confidențial, adevărat?

— Cred că nu.

Judecătorul Oswalt a făcut semn către grefierul tribunalului şi a spus:

— Discutăm oficial. Vă rog să continuați, domnule Wilbanks.

— Vă mulțumesc, onorată instanță. Nu e chiar o moțiune sau o petiție față de Curte, întrucât apărarea nu solicită niciun fel de asistență. Cu toate acestea, mă văd silit să declar următoarele aspecte spre a fi notate, astfel încât să nu existe niciun dubiu privind apărarea clientului meu. Plănuisem să adopt două strategii care să asigure un proces drept pentru clientul meu. În primul rând, am dorit să solicit tribunalului strămutarea procesului. În acel moment eram convins, la fel ca şi acum, că Pete Banning, clientul meu, nu poate beneficia de un proces corect în acest comitat. Am trăit aici toată viața, la fel ca tatăl şi bunicul meu, astfel încât cunosc foarte bine acest comitat. Aşa cum am văzut deja în această dimineață, faptele legate de acest proces sunt bine cunoscute de prietenii şi vecinii lui Pete Banning şi Dexter Bell. Ar fi imposibil de găsit douăsprezece persoane care

să fie receptive şi imparțiale. După ce am urmărit şi studiat azi-dimineață grupul de posibili jurați, am convingerea că mulți nu sunt chiar sinceri în privința adevăratelor lor sentimente. Pur şi simplu, este nedrept să aibă loc procesul în această sală de judecată. Cu toate acestea, când am discutat cu clientul meu despre o strămutare a procesului, el s-a opus vehement unei asemenea idei – şi încă e de aceeaşi părere. Aş dori să se țină seama de acest lucru.

Judecătorul Oswalt s-a uitat spre Pete şi l-a întrebat:

— Domnule Banning, e adevărat? Vă opuneți unei strămutări a procesului?

Pete s-a ridicat şi a răspuns:

— Da, este adevărat. Vreau ca procesul meu să se desfăşoare aici.

— Aşadar, ați preferat să ignorați recomandarea avocatului dumneavoastră, corect?

— Nu îl ignor pe avocatul meu. Doar că nu sunt de acord cu el.

— Prea bine. Puteți să vă aşezați. Continuați, domnule Wilbanks.

Frustrat, John şi-a dat ochii peste cap, apoi şi-a dres glasul.

— În al doilea rând – şi chiar mai important, cel puțin după părerea mea –, apare problema unei apărări reale. Am dorit să înştiințez instanța că apărarea va invoca o stare de instabilitate mintală, însă clientul meu a refuzat cu îndârjire. Plănuisem să prezint o mărturie cuprinzătoare a condițiilor inumane şi, sincer să fiu, indescriptibile pe care le-a îndurat clientul meu în timpul războiului, reuşind totuşi să supraviețuiască. Găsisem doi psihiatri experți şi eram pregătit să îi folosesc pentru a-l evalua pe clientul meu şi pentru a face declarații la proces. Cu toate acestea, clientul meu a refuzat din nou să coopereze şi mi-a dat instrucțiuni clare să nu urmez un asemenea curs.

Judecătorul Oswalt l-a întrebat din nou pe Pete:

— E adevărat, domnule Banning?

Fără să se ridice, Pete a răspuns:

— Domnule judecător, nu sunt nebun. A încerca să mă dau nebun ar fi necinstit din partea mea.

Judecătorul a încuviințat, iar grefierul tribunalului a continuat să noteze. Cuvintele acelea erau înregistrate pentru istorie. Pentru apărare, erau îndeajuns de incriminatorii; însă ultimele cuvinte ale lui Pete cu siguranță nu aveau să fie uitate. Dorind parcă să ofere o lămurire suplimentară, Pete, care îşi cântărea vorbele în

orice situație, a rostit:

— Am ştiut exact ce fac.

John Wilbanks s-a uitat la judecător şi a făcut un semn din umeri, ca şi cum tocmai ar fi capitulat.

CAPITOLUL

14

Juratul numărul unu era un mister. James Lindsay, cincizeci şi trei de ani, căsătorit; fără ocupație, adresa – un drum rural pornind din aşezarea îndepărtată numită Box Hill, aproape de comitatul Tyler. Din chestionarul completat de el rezulta că era baptist. Nu oferise nicio informație în timpul sesiunii de dimineață şi nimeni nu părea să ştie nimic despre el. Cum nici John Wilbanks şi nici Miles Truitt nu doreau să piardă o revocare, James Lindsay a devenit primul jurat ales pentru proces.

Judecătorul Oswalt a rostit apoi numele celui de-al doilea jurat, un anume domn Delbert Mooney, din clanul tot mai numeros al familiei Mooney din oraşul Karraway, unica municipalitate încorporată în comitatul Ford. Delbert avea douăzeci şi şapte de ani, îşi petrecuse doi ani sub arme, luptând în Europa, şi fusese rănit de două ori. John Wilbanks dorea cu disperare ca el să facă parte din juriu. Cum Miles Truitt nu voia asta, s-a folosit de primul drept peremptoriu de recuzare.

Rămăseseră în sala tribunalului doar judecătorul Oswalt şi avocații. Acuzatul fusese dus înapoi la închisoare pentru a lua prânzul, urmând să rămână acolo până la noi ordine. Aprodul, grefierul, secretarele şi adjuncții de şerif fuseseră trimişi de acolo. Selecția finală a juraților era o chestiune confidențială, la care participau doar judecătorul şi avocații, şi nu se consemna. Au mâncat sandviciuri şi au băut ceai rece, dar erau mult prea preocupați ca să guste cu adevărat acel prânz.

Judecătorul a strigat numele juratului numărul trei, una dintre cele două femei rămase. Unele reguli erau scrise, altele, pur şi simplu asumate. Pentru infracțiuni grave, juriile erau alcătuite întotdeauna din doisprezece bărbați albi. Nu exista nicio discuție privind motivul sau modul în care se stabilise astfel; era ceva de la sine înțeles.

— Ar trebui să o recuzăm „pro cauza“, nu eşti de aceeaşi părere, Miles? a spus John Wilbanks.

Acesta s-a grăbit să aprobe. Recuzarea „pro cauza“ însemna că persoana respectivă nu era corespunzătoare pentru a-şi îndeplini sarcina de jurat şi, în loc să fie pusă într-o situaţie jenantă în tribunal printr-o recuzare publică, stratagema cu „pro cauza“ era rezervată pentru discuţii private. Şi, lucrul cel mai important, ea nu se socotea o recuzare peremptorie. Judecătorul hotăra că persoana nu îşi putea îndeplini funcţia, iar această hotărâre discreţionară nu se dezbătea niciodată.

Nu aveau nicio urgenţă. Cum erau foarte puţini martori ai acuzării şi probabil niciunul al apărării, odată început, procesul nu avea să dureze prea mult. De aceea, au trecut în revistă numele rămase, acceptând unele, eliminând altele, contrazicându-se când şi când cu totul profesional, dar progresând constant. La ora trei, judecătorul Oswalt a simţit nevoia să fumeze şi a hotărât să le trimită vorbă oamenilor care aşteptau pe holuri, care stăteau pe scări sau rătăceau pe afară, în frig, că procesul avea să înceapă în ziua următoare, la ora nouă fix. Cei din grupul juraţilor urmau să rămână în preajmă. La ora patru şi jumătate s-au deschis uşile. Câteva persoane au pătruns în sală odată cu juraţii, iar câţiva negri au revenit la balcon. După ce acuzatul a fost adus şi aşezat la masa apărării, judecătorul a anunţat că juriul fusese ales. A apelat cele douăsprezece nume, iar cei selectaţi au intrat în boxa juraţilor şi s-au aşezat.

Doisprezece albi. Patru baptişti, doi metodişti, doi penticostali, un prezbiterian, unul aparţinând Bisericii lui Hristos. Plus doi care declaraseră că nu frecventau nicio biserică şi probabil aveau să ajungă direct în iad.

Toţi au ridicat mâna dreaptă şi au jurat să îşi facă datoria; apoi au fost trimişi acasă, primind instrucţiuni stricte de a evita discutarea cazului. Judecătorul Oswalt a suspendat şedinţa şi a dispărut. După ce sala tribunalului s-a golit, John Wilbanks l-a rugat pe şeriful Gridley să îl lase puţin singur cu clientul lui. Era mult mai uşor de discutat la masa apărării decât la închisoare, iar Nix a fost de acord.

În timp ce Penrod mătura podeaua din jurul băncilor publicului, iar Ernie Dowdle îşi făcea de lucru pe lângă calorifere, echipa apărării a discutat cu clientul.

— Pete, nu-mi place purtarea ta în faţa instanţei, a spus Russell.

John s-a grăbit să adauge:

— Pari arogant şi distant, iar juriul va fi influenţat de asta. Plus că ai fost lipsit de respect faţă de judecătorul Oswalt. Nu trebuie să se mai întâmple aşa ceva.

— Mâine, când va începe procesul, jurații aceia îşi vor petrece jumătate din timp uitându-se la tine, a spus Russell.

— De ce? a întrebat Pete.

— Pentru că sunt curioşi. Pentru că treaba lor este să te judece. N-au mai făcut asta până acum şi sunt impresionați de ceea ce văd în jur. Vor sorbi fiecare cuvânt şi gest şi e important să te arăți puțin compătimitor.

— Nu-s sigur că pot, a spus Pete.

— Ei bine, încearcă, a adăugat John. Notează-ți câte ceva şi răsfoieşte câteva hârtii. Să arăți ca şi cum te-ar interesa cazul tău.

— Cine a ales membrii juriului? a întrebat apoi Pete.

— Noi. Avocații şi judecătorul.

— Nu sunt sigur de asta. Am avut impresia că oamenii au decis deja. N-am văzut prea multe fețe prietenoase.

— Atunci, arată-le tu o față prietenoasă, bine, Pete? Frustrat, John şi-a mutat privirea în altă parte. Nu uita, oamenii aceia vor hotărî cum îți vei petrece restul vieții.

— Asta s-a hotărât deja.

Marți dimineață la ora nouă şi jumătate, când Miles Truitt s-a ridicat pentru a se adresa juriului în intervenția de deschidere, caloriferele lui Ernie zumzăiau. În sala de judecată plină ochi era cald, iar Ernie şi Penrod stăteau ghemuiți într-un colț al balconului înțesat de oameni şi urmăreau totul cu mare emoție.

Toată lumea stătea nemişcată, în tăcere. Truitt purta un costum cafeniu-închis din lână, cu vestă. Din buzunarul vestei ieşea un lanț din aur. Era un costum nou, cumpărat pentru acel moment, cel mai important al carierei lui. A rămas în fața juraților, le-a zâmbit, apoi le-a mulțumit pentru prezența lor în slujba statului Mississippi, clientul lui. Fuseseră aleşi cu atenție ca să asculte dovezile, să evalueze martorii, să respecte legea şi, în cele din urmă, să hotărască dacă acuzatul era vinovat sau nevinovat.

Crima cu premeditare era cea mai gravă infracțiune prevăzută

de legea statului Mississippi. Truitt a citit direct din lege: „Uciderea premeditată, deliberată şi intenționată a unei ființe umane fără autoritatea legii prin orice mijloace sau în orice mod“. A citit-o apoi a doua oară, de data aceasta rar şi cu un glas puternic, iar fiecare cuvânt al lui a răsunat în sală cu ecou. Şi pedeapsa: „După condamnarea pentru crimă cu premeditare, juriul va hotărî moartea pe scaunul electric sau închisoarea pe viață, fără posibilitatea de eliberare condiționată“.

Truitt s-a întors apoi către acuzat şi a spus:

— Domnilor juraţi, reverendul Dexter Bell a fost ucis cu premeditare de către Pete Banning, care acum merită să moară.

Era o afirmație anticipată de oameni, dar cât se poate de dramatică.

Truitt a vorbit apoi despre Dexter: copilăria lui în Georgia, chemarea ca predicator, căsătoria cu Jackie, bisericile la care slujise anterior, rolul lui de conducător în cadrul comunității, popularitatea lui în Clanton. În viața lui nu existase nicio pată, niciun pas greşit. Un predicator tânăr, bun şi dăruit chemării lui şi credinței, doborât la biserică de un țintaş care fusese în armată. Mare păcat. Un tată iubitor, răpus într-o clipă şi lăsând în urmă trei copii frumoşi.

Statul Mississippi urma să aducă dovezi dincolo de orice îndoială rezonabilă, iar după ce martorii aveau să depună mărturie, el, Miles Truitt, avea să revină în acelaşi loc şi să ceară să se facă dreptate. Dreptate pentru Dexter Bell şi familia lui. Dreptate pentru oraşul Clanton. Dreptate pentru umanitate.

John Wilbanks a urmărit cu admirație acest spectacol. Ce-i drept, Miles Truitt avea faptele de partea lui, iar acesta era întotdeauna un avantaj major. Dar Truitt se dovedise subtil în abordare, minimalizând unele lucruri în loc să le accentueze. Crima era atât de monstruoasă şi de evidentă, încât nu era nevoie de o dramatizare excesivă. În timp ce privea fețele juraților, lui Wilbanks i s-a confirmat ceea ce ştia de multă vreme. N-avea să existe compătimire pentru clientul lui. Şi cum apărarea nu avea nicio probă, era ca şi moartă, la fel ca şi clientul ei.

Când Miles Truitt s-a aşezat, în sală s-a lăsat liniştea. Judecătorul Oswalt s-a uitat la John Wilbanks, apoi a dat din cap şi a zis:

— Acum, să auzim apărarea.

Wilbanks s-a ridicat, făcându-şi de lucru cu nodul cravatei elegante din mătase, în timp ce se apropia de boxa juraților. Nu

avea nimic de spus şi nu avea intenția de a lansa vreo pretenție absurdă precum uciderea din greşeală sau de a inventa un alibi fals. De aceea, s-a mulțumit să zâmbească şi a spus:

— Domnilor juraţi, regulile de procedură în procese ca acesta îi îngăduie apărării să amâne pledoaria de început până când acuzarea îşi va fi încheiat prezentarea. Apărarea preferă să îşi exercite această opțiune.

Apoi s-a întors şi a făcut un semn din cap către instanță.

Judecătorul Oswalt a ridicat din umeri şi a spus:

— De acord. Domnule Truitt, te rog să chemi primul martor.

Truitt s-a ridicat şi a spus cu glas răsunător:

— Statul Mississippi o cheamă la bară pe doamna Jackie Bell.

Aflată în rândul al doilea din spatele mesei acuzării, Jackie s-a ridicat şi s-a dus spre capătul băncii. Stătea alături de Errol McLeish, care o adusese cu maşina de la Rome, Georgia, duminică după-amiază. Părinții ei se ocupau de copii. Tatăl ei insistase să o însoțească la proces, dar ea îl descurajase. Errol se oferise, motivând că dorea să facă acea călătorie. Ea stătea la o prietenă, iar Errol îşi rezervase o cameră la hotelul Bedford din piața oraşului.

Toată lumea era cu ochii pe Jackie, iar ea se pregătise pentru asta. Silueta ei zveltă era pusă în valoare de un taior strâmt, negru, cu cordon. Purta pantofi negri din piele întoarsă, o pălărioară neagră din catifea şi un şirag de mărgele simplu. Accentul pus pe negru părea să dea roade, făcând-o să transmită suferință şi durere. Era imaginea perfectă a văduvei, chiar dacă una tânără şi atrăgătoare.

Cei doisprezece juraţi i-au urmărit fiecare pas, la fel ca şi avocații, judecătorul şi întregul public. Doar Pete a rămas impasibil şi şi-a ținut ochii în pământ. Grefierul i-a cerut să jure că va declara adevărul, iar Jackie s-a aşezat cu grație pe scaunul rezervat martorilor şi s-a uitat spre mulțime. Oamenii îi urmăreau fiecare mişcare.

Din spatele unui podium, Miles Truitt i-a zâmbit şi i-a cerut să-şi spună numele şi adresa. O instruise bine, astfel că, în timp ce vorbea, Jackie se uita cu sinceritate spre fețele juraților. Au urmat alte amănunte. Avea treizeci şi opt de ani, trei copii, locuise în Clanton timp de cinci ani, dar se mutase în Georgia după moartea soțului.

— Am devenit văduvă, a spus ea cu tristețe în glas.

— Pe 9 octombrie anul trecut, în jurul orei nouă dimineața,

unde vă aflați?

— Acasă. Locuiam în casa parohială aflată alături de Biserica Metodistă.

— Unde era soțul dumneavoastră?

— Dexter era în biroul lui de la biserică, la masa de lucru, pregătindu-şi predica.

— Povestiți-le jurăților ce s-a întâmplat.

— Eram în bucătărie, strângând farfuriile, când am auzit nişte sunete. Trei, în succesiune rapidă, ca şi cum cineva aflat pe verandă ar fi bătut tare din palme de trei ori. La început, nu am dat importanță, apoi am devenit curioasă. După care ceva mi-a spus că trebuie să văd ce face Dexter. M-am dus la telefon şi l-am sunat la birou. Cum nu a răspuns, am ieşit din casa parohială, am ajuns în fața bisericii şi am intrat în anexa în care îşi avea biroul.

Glasul i s-a frânt, iar ochii i s-au umezit. Şi-a atins buzele cu dosul mâinii şi s-a uitat la Miles. Ținea în mână o batistă pe care şi-o adusese la bară.

— Şi l-ați găsit pe soț? a continuat el.

Ea şi-a înghițit cu greu nodul din gât, părând să scrâşnească din dinți, apoi a răspuns:

— Dexter era la birou, încă pe scaun. Fusese împuşcat şi sângera, era sânge peste tot…

Glasul i s-a stins din nou, aşa că a făcut o pauză, a inspirat adânc, şi-a şters ochii şi s-a pregătit să continue.

Singurele sunete din sală erau cele produse de caloriferele lui Ernie Dowdle. Nimeni nu s-a mişcat şi nici nu a scos vreo şoaptă. Toți se uitau la Jackie şi aşteptau răbdători, în timp ce ea, cu vitejie, se liniştise şi îşi spunea povestea oribilă. Nu era nicio grabă. Oraşul aşteptase trei luni ca să audă amănunte cu privire la cele întâmplate în acea dimineață.

— I-ați vorbit? a întrebat-o Miles.

— Nu mai ştiu. Țin minte că am urlat şi am dat ocol mesei de lucru, apoi l-am prins şi am tras de el şi… în fine, nu mai sunt sigură de nimic. A fost îngrozitor.

A închis ochii, şi-a lăsat capul în piept şi a început să plângă. Lacrimile ei au dat naştere altora şi multe dintre femeile care îi cunoşteau pe ea şi pe Dexter se ştergeau la ochi.

Mărturia ei era inutilă. Apărarea s-a oferit să precizeze că Dexter Bell era de fapt mort şi că moartea lui fusese provocată de trei gloanțe trase dintr-un pistol Colt de calibrul 12 mm. Compasiunea nu avea nicio legătură cu faptele şi, potrivit legii,

orice dovadă socotită irelevantă era inadmisibilă. Cu toate acestea, judecătorul Oswalt, la fel ca toți ceilalți judecători din stat şi din întregul comitat, de altfel, îi permitea întotdeauna acuzării să prezinte o rudă sau două pentru a dovedi în mod clar moartea. Însă adevăratul scop era de a-i influența pe jurați.

Jackie a scrâşnit din nou din dinți şi a continuat – sau măcar a încercat. Dexter zăcea pe podea, ea îi vorbea, dar nu primea niciun răspuns. Şi-a amintit că fugise din birou plină de sânge şi urlând, iar după aceea apăruse adjunctul de şerif cu Hop şi, în fine… nu-şi mai amintea lucrurile prea clar.

Încă un moment delicat, când Jackie părea să fi cedat, iar după o pauză, a părut incapabilă să continue. Judecătorul Oswalt s-a uitat la Miles şi i-a spus:

— Domnule Truitt, cred că am auzit destule de la acest martor.

— Am înțeles, onorată instanță.

— Vreți să confruntați martorul, domnule Wilbanks?

— Bineînțeles că nu, onorată instanță, a spus John Wilbanks cu mare compasiune în glas.

— Vă mulțumesc, doamnă Bell, sunteți liberă, a spus judecătorul.

Walter Willy a sărit în picioare, a luat-o de o mână şi a condus-o prin fața juraților şi avocaților, pe lângă bară, înapoi la banca ei. Judecătorul Oswalt simțea nevoia să fumeze, astfel că a cerut o suspendare a şedinței. Jurații au fost conduşi afară primii, de către Walter, iar după ce aceştia au dispărut, cei din sală s-au relaxat şi au început să vorbească. Mulți dintre cei bisericoşi s-au aliniat ca să o strângă în brațe pe Jackie, fiecare fiind nerăbdător să o atingă. Errol McLeish s-a îndepărtat discret de lângă mulțime şi a urmărit-o de departe. În afară de Jackie, nu cunoştea pe nimeni din sală şi nimeni nu îl cunoştea.

Hop s-a apropiat şchiopătând de boxa martorilor şi a jurat să spună adevărul. Numele lui real era Chester Purdue, pe care l-a şi declinat, apoi a explicat că fusese numit Hop[5] încă din copilărie, din motive evidente. În acele momente, era mai mult decât agitat, era îngrozit. De aceea s-a uitat în repetate rânduri spre balcon, pentru a primi sprijin din partea

[5] Aproximativ „Țopăilă“. (n. tr.)

celor ca el. Din acel punct înalt, depunerea unei mărturii părea foarte uşoară. Însă la parter, când toată lumea îl ţintuia cu privirea, fiind numai oameni albi – avocaţii, judecătorul, juraţii şi secretarii de şedinţă, fără a mai vorbi de public –, ei bine, era îngrijorat. Fiind atât de speriat, a început să aibă probleme de exprimare. Domnul Miles Truitt lucrase cu el ore în şir în biroul lui. Parcurseseră depoziţia de câteva ori, iar domnul Truitt îi spusese să se calmeze şi să îşi spună povestea. Fusese calm în ziua precedentă şi în cea dinainte în biroul domnului Truitt, dar acum era marele spectacol, când toată lumea îl urmărea şi nimeni nu îi zâmbea.

— Te uiţi doar la mine, nu la altcineva, îi spusese domnul Truitt.

Prin urmare, Hop s-a uitat fix la procurorul districtual şi şi-a spus povestea. Era miercuri dimineaţă, iar el curăţa vitraliile sanctuarului, o treabă pe care o făcea o dată pe lună şi care îi răpea aproape trei zile. Ieşise din sanctuar şi intrase în anexă, îndreptându-se spre camera în care îşi ţinea uneltele. Trecuse prin dreptul uşii biroului reverendului. Era închisă, iar Hop ştia prea bine că nu trebuia să îl deranjeze în acea dimineaţă. Nu auzise voci. Nu văzuse pe nimeni intrând în anexă. Din câte ştia el, în biserică erau doar două persoane – el şi predicatorul. Tocmai se pregătea să ia o sticlă cu detergent când auzise trei zgomote puternice. Toate trei sunaseră la fel şi practic zguduiseră clădirea. Se speriase şi fugise pe hol, unde auzise o uşă deschizându-se. Domnul Pete Banning ieşise din biroul predicatorului având un pistol în mână.

— De câtă vreme îl cunoşti pe Pete Banning? l-a întrebat Truitt.

— De multă vreme. E membru al bisericii.

— Poţi arăta spre omul care avea arma în mână?

— Dacă spuneţi dumneavoastră…

Hop a arătat spre acuzat. A povestit apoi că domnul Banning îndreptase pistolul spre capul lui, că el căzuse în genunchi milogindu-se şi că domnu' Banning îi spusese că era un om de treabă. Apoi îi zisese să plece ca să îl anunţe pe şerif.

Hop îl urmărise plecând, apoi se furişase în birou, deşi, de fapt, nu voia să facă asta. Reverendul Bell era pe scaun, sângerând abundent din cap şi din piept, având ochii închişi. Hop nu mai ştia sigur cât rămăsese acolo, pentru că era prea îngrozit ca să gândească limpede. În cele din urmă, se retrăsese fără să atingă nimic şi dăduse fuga pentru a-l anunţa pe şerif.

Niciun avocat nu ar fi câştigat ceva discreditându-l pe Hop sau punând la îndoială veridicitatea celor declarate de el. Nu exista nimic care să poată fi respins. Ce motive ar fi avut Hop să ocolească adevărul? Văzuse ce văzuse şi nu înfrumuseţase povestea nici măcar cu un singur cuvânt. John Wilbanks s-a ridicat şi a spus cu glas slab că nu dorea să îl interogheze pe martor. Ce-i drept, nu putea găsi nimic pentru a respinge declaraţiile vreunui martor al acuzării.

În timp ce asculta şi clocotea de furie, John se întrebase – şi nu pentru prima oară – de ce se grăbise să accepte să îl apere pe Pete. Acesta era vinovat şi nu dorea să pară altfel. De ce nu stătea un alt avocat imperturbabil la masa apărării, pentru a comanda până în ultima clipă acea navă care se scufunda? Din perspectiva unui avocat cu mare experienţă, situaţia era tulburătoare, aproape stânjenitoare.

Următorul martor al acuzării a fost un om pe care îl cunoştea toată lumea. Slim Fargason fusese ales decenii la rând în funcţia de arhivar, iar una dintre sarcinile lui consta în înregistrarea şi conservarea tuturor evidenţelor funciare ale comitatului. De îndată ce a fost citat, s-a uitat la o copie autentificată a unui document şi a explicat juriului că în anul precedent, pe data de 16 septembrie, domnul Pete Banning le transferase, printr-un act de înstrăinare fără pretenţii ulterioare din partea achizitorului, 258 de hectare copiilor lui, Joel şi Stella Banning. Pământul intrase în posesia lui Pete în 1943, când mama lui murise, lăsându-i pământul prin testament.

La interogatoriu, John Wilbanks a explicat amănunţit titlul de proprietate şi a insistat asupra faptului că pământul fusese deţinut de familia Banning de peste o sută de ani. Nu era un lucru bine cunoscut în comitatul Ford că familia Banning îşi păstra terenurile? Slim a mărturisit că nu putea atesta ceea ce era bine cunoscut, şi că putea vorbi doar în nume propriu, dar, sigur, îşi închipuia că pământul avea să fie deţinut de următoarea generaţie.

După încheierea interogatoriului, Slim a coborât de la bară şi s-a întors la biroul lui.

Apoi a fost chemat să depună mărturie adjunctul de şerif Roy Lester. Respectând legea din statul Mississippi, înainte de a ajunge în boxa martorilor şi-a scos pistolul, tocul şi centura. Truitt i-a adresat întrebări, iar Lester a reluat povestea spusă de Hop şi a descris scena văzută la sosirea la locul crimei. Întâi

încercaseră să o liniştească pe doamna Bell, care era isterică, şi pe drept cuvânt. Era cu ea când sosise şeriful Gridley, iar el traversase strada ca să o ducă pe doamna Bell pe veranda casei doamnei Vanlandingham. Ulterior se întorsese la biserică pentru a participa la anchetă.

John Wilbanks nu a avut nicio întrebare de pus.

Miles Truitt avea totul de partea lui, lucru de obicei valabil pentru procurori, iar din acest motiv se purta calm în mod deliberat şi tărăgăna prezentarea. Creativitatea nu era necesară. Încetul cu încetul, avea să alcătuiască povestea element cu element şi să îi dirijeze pe jurați pas cu pas prin crimă şi urmările ei. Următorul martor a fost şeriful Nix Gridley, care şi-a lăsat arma şi s-a apropiat de bară.

Nix a prezentat scena crimei şi, cu ajutorul unor fotografii color mărite, jurații au putut vedea, în cele din urmă, cadavrul şi tot sângele de pe podea. Fotografiile erau înfiorătoare, provocatoare şi dezavantajoase pentru apărare, însă judecătorii din Mississippi îngăduiau acest lucru. Într-adevăr, crimele erau neplăcute, iar cei care judecau cazurile aveau dreptul de a vedea răul făcut de acuzat. Din fericire, fotografiile nu erau suficient de mari pentru a putea fi văzute de oamenii de la galerie sau de la balcon. Jackie Bell a fost scutită de vederea imaginilor cu soțul ei mort, însă a fost totuşi tulburată de faptul că existau asemenea dovezi. Nimeni nu îi spusese că Dexter fusese fotografiat în timp ce sângele lui se scurgea pe podea. Ce avea să se întâmple cu acele poze după proces?

În timp ce fotografiile treceau din mână în mână în boxa juraților, câțiva dintre ei l-au fulgerat cu privirea pe Pete, care răsfoia o carte groasă de Drept. Rareori ridica privirea şi nu se uita deloc în jur, părând să fie mai tot timpul oarecum detaşat de propriul proces.

Nix a povestit despre discuția avută cu Hop, care îl identificase pe ucigaş. El, Roy Lester şi Red Arnett plecaseră să îl aresteze pe Pete Banning, care îi aştepta pe verandă. El le spusese că pistolul era în camioneta lui, iar ei îl luaseră. Pete nu scosese nicio vorbă cât condusese până la închisoare, unde îi aştepta John Wilbanks. Domnul Wilbanks insistase ca interogatoriul să nu se desfăşoare fără el, astfel că Nix nu avusese prilejul de a discuta cu acuzatul, care, până în ziua procesului, nu rostise niciun cuvânt prin care să explice de ce îl ucisese pe predicator.

— Aşadar, nu aveți nicio idee privind motivul? a întrebat Truitt.

John Wilbanks abia aştepta să facă ceva demn de un avocat.

Sărind în picioare, a spus:

— Obiecție, onorată instanță. Asta înseamnă speculație. Acest martor nu este în drept să ofere vreo „idee“ sau vreo părere privind motivul crimei.

— Se aprobă.

Netulburat, Truitt s-a îndreptat spre o măsuță aflată în fața băncii judecătorului, a căutat într-o cutie din carton şi a scos din ea un pistol, pe care i l-a prezentat lui Nix.

— Aceasta este arma pe care ați ridicat-o din camioneta lui Pete Banning?

Nix a ținut arma cu ambele mâini şi a încuviințat.

— Vreți să le-o descrieți jurașilor?

— Sigur. Pistolul a fost fabricat de firma Colt pentru armată, are calibrul 12 mm, este un revolver neautomat, având şase gloanțe în cilindru. Țeavă lungă de 14 centimetri. O armă foarte bună. Aş spune că e legendară în armată.

— Ştiți de unde a cumpărat acuzatul această armă?

— Nu. Repet, nu am discutat cu acuzatul despre crimă.

— De unde ştiți câte gloanțe au fost trase de acuzat în decedat?

— Au fost trei. Hop a spus că a auzit trei împuşcături şi, din câte am auzit, doamna Bell a depus mărturie că a auzit trei sunete identice. Potrivit autopsiei, decedatul a fost împuşcat de două ori în piept şi o dată în față.

— Ați reuşit să recuperați vreun glonț?

— Da, două dintre ele. Unul a trecut prin capul victimei şi s-a oprit în căptuşeala din spumă a scaunului pe care stătea. Altul a străpuns torsul şi s-a blocat în partea de jos a scaunului. Cel de-al treilea a fost extras de patolog în timpul autopsiei.

Jackie Bell a izbucnit în lacrimi şi a început să suspine. Errol McLeish s-a ridicat şi a ajutat-o să rămână în picioare. Ea a părăsit sala de judecată având palmele pe față, în vreme ce toată lumea o urmărea şi o aştepta. După ce uşa s-a închis în urma ei, Miles Truitt s-a uitat spre judecătorul Oswalt, care a dat din cap de parcă ar fi spus: „Continuă“.

Truitt s-a dus la măsuță, a scos un mic pachet din cutie şi l-a întins spre martor:

— Puteți descrie aceste obiecte?

— Sigur. Sunt cele trei gloanțe care l-au ucis pe predicator.

— De unde ştiți asta?

— Păi, am trimis pistolul şi gloanțele la laboratorul

criminalistic. S-au efectuat teste balistice şi mi s-a trimis un raport.

Truitt s-a dus la masa lui, a ridicat nişte hârtii şi le-a fluturat oarecum spre judecătorul Oswalt.

— Onorată instanță, am cele două rapoarte. Primul este emis de un expert în balistică; al doilea, de doctorul care a făcut autopsia. Țin ca acestea să fie admise ca probe.

— Aveți vreo obiecție, domnule Wilbanks?

— Da. Onorată instanță, am ridicat aceleaşi obiecții săptămâna trecută. Prefer ca aceşti experți să fie în sala de tribunal pentru ca eu să îi pot interoga. Nu pot face asta în cazul unor rapoarte scrise.

Nu există niciun motiv pentru care aceşti doi oameni nu au fost convocați pentru a depune mărturie. Acest lucru este nedrept pentru apărare.

— Se respinge. Rapoartele sunt admise ca probe. Continuați, domnule Truitt.

— Domnule şerif, juriul va putea examina ambele rapoarte, dar puteți prezenta pe scurt ce a afirmat expertul în balistică?

— Desigur. Cele trei tuburi erau încă în cameră, astfel că analizarea lor a fost uşoară. Expertul le-a examinat, împreună cu cele trei gloanțe şi cu testul de tragere cu arma. După părerea lui, nu există nicio îndoială că cele trei gloanțe fatale au fost trase cu revolverul Colt pe care l-am luat din camioneta acuzatului. Nicio îndoială.

— Şi puteți rezuma constatările doctorului care a făcut autopsia?

— Din nou, nicio surpriză. Cele trei gloanțe trase cu revolverul lui Pete Banning au pătruns în corpul victimei şi i-au provocat moartea. Scrie clar în raport.

— Vă mulțumesc, domnule şerif. Martorul este liber.

John Wilbanks s-a ridicat şi s-a uitat sfredelitor la Gridley, ca şi cum ar fi vrut să arunce cu o piatră în el. Apoi a urcat pe podium şi s-a gândit la prima întrebare. De câteva săptămâni, toți oamenii din comitatul Ford ştiau că Pete Banning îl împuşcase mortal pe Dexter Bell. Dacă ar fi încercat să sugereze altceva, Wilbanks ar fi riscat să îşi piardă orice credibilitate. A decis aşadar să sâcâie puțin acuzarea, pentru a spori oarecum suspiciunile, dar şi pentru a-şi păstra statutul de bun avocat.

— Domnule şerif, cine este expertul dumneavoastră în balistică?

— Un domn pe nume Doug Cranwell, care lucrează la Jackson.

— Şi credeți că este expert calificat în acest domeniu?

— Aşa se pare. Este folosit de mulți oameni din poliție.

— În fine, iertați-mă că vă spun, dar nu îl pot întreba nimic cu privire la calificarea sa. Întrucât nu este prezent. De ce nu a venit ca să depună mărturie în fața acestui juriu?

— Cred că va trebui să îi adresați această întrebare domnului Truitt. Nu răspund eu de astfel de procese.

Nix a zâmbit spre jurați şi s-a simțit amuzat de acel moment de frivolitate.

— Am înțeles. Şi la ce doctor s-a apelat pentru autopsie?

— Doctorul Fred Briley, tot din Jackson. Este folosit de mulți şerifi.

— Şi de ce nu este prezent pentru a depune mărturie în fața acestui juriu?

— Asta ține de bugetul domnului Truitt, nu de al meu. Aşa că va trebui să îl întrebați pe dumnealui.

— Domnule şerif, nu vi se pare ciudat că niciunul dintre aceşti experți nu a apărut la proces pentru a fi interogat în mod riguros de către apărare?

Truitt s-a ridicat în picioare şi a spus:

— Obiectez, onorată instanță. Martorul nu influențează acuzarea în acest caz.

— Se aprobă.

Nix, care se simțea bine la bara martorilor, a continuat:

— Este un caz cât se poate de clar şi cred că domnul Truitt nu a socotit că ar fi nevoie de o mulțime de experți.

— De ajuns, domnule şerif, a mârâit Oswalt.

Wilbanks a continuat:

— Domnule şerif, câte cazuri de crimă ați investigat?

— Nu multe. Mă străduiesc să apăr legea. Nu avem multe crime.

— Câte crime?

Când a fost evident că trebuie să răspundă, Gridley şi-a mutat greutatea de pe un picior pe celălalt, s-a gândit o clipă, apoi a întrebat:

— Cu făptuitori de culoare sau albi?

Frustrat, Wilbanks s-a uitat în altă parte şi a spus:

— Îi investigați în mod diferit?

— Nu, cred că nu. Am avut trei sau patru înjunghieri în Lowtown, iar tânărul Dulaney a fost spânzurat la Box Hill. În

afară de asta, în oraşul nostru l-au găsit pe Jesse Green mort, plutind pe apa râului, dar nu am putut stabili dacă fusese ucis. Cadavrul era prea descompus. De aceea, cred că înainte de asta s-a petrecut o singură crimă.

— Şi de câtă vreme sunteți şerif?

— De aproape opt ani.

— Vă mulțumesc, domnule şerif, a spus Wilbanks, întorcându-se la masa lui.

Judecătorul Oswalt începuse să freamăte din cauza lipsei nicotinei. Bătând cu ciocanul în masă, a anunțat:

— Facem o pauză de prânz şi reîncepem şedința la ora două după-amiaza.

CAPITOLUL

15

După ce a fumat şi a mâncat câteva sandviciuri, judecătorul s-a întâlnit în privat cu avocații. Truitt a spus că nu mai avea niciun martor, considerând că adusese suficiente probe în fața instanței. Oswalt a fost de acord. Wilbanks nu a putut nega acest lucru şi l-a felicitat pe procurorul districtual pentru modul în care prezentase probele. Cât despre apărare, încă avea îndoieli că Pete Banning avea să depună mărturie. La un moment dat, dorise să depună mărturie şi să îşi prezinte cazul în fața juraților. A doua zi însă, abia dacă mai catadicsise să stea de vorbă cu avocatul lui. Wilbanks a mărturisit că în acele momente credea cu adevărat că Pete suferea de labilitate mintală, dar nu avea să se pledeze pentru asta. Pete se opunea cu îndârjire acestei idei, iar termenul pentru depunerea unei solicitări în acest sens trecuse de mult.

— Cine va fi primul dumneavoastră martor? l-a întrebat judecătorul Oswalt.

— Maiorul Rusconi, din Armata SUA.

— Şi care e fondul acestei mărturii?

— Vreau să stabilesc faptul că, în perioada cât a fost sub arme şi a luptat împotriva japonezilor în Filipine, clientul meu a fost prizonier şi s-a presupus că murise. Acesta a fost mesajul transmis familiei lui în luna mai a anului 1942.

— John, nu înțeleg ce legătură are asta cu crima, a spus Truitt.

— Nu mă surprinde să aud asta. Voi încerca să pregătesc terenul pentru mărturia clientului meu, în eventualitatea în care este dispus să o facă.

— John, nici eu nu sunt sigur de asta, a spus judecătorul Oswalt cu scepticism în glas. Vei dovedi că a fost declarat mort sau dat dispărut – sau şi una, şi alta – şi că asta a crezut şi familia lui. Drept urmare, pastorul, în îndeplinirea îndatoririlor lui, a depăşit măsura, oferindu-i astfel o scuză acuzatului. La asta te-ai gândit?

Truitt a clătinat din cap cu un aer dezaprobator.

— Domnule judecător, nu am altceva în afară de mărturia acuzatului – probabil. Trebuie să-mi permiteți să încerc o pledoarie în apărare, chiar dacă ea pare şubredă.

— Bine, adu martorul. Miles, prezintă-ți obiecțiile! Voi lăsa martorul câteva minute şi vom vedea încotro mergem, dar sunt sceptic.

— Vă mulțumesc, domnule judecător, a spus Wilbanks.

Când jurații s-au aşezat în boxa lor după o pauză de prânz petrecută în tihnă, judecătorul Oswalt i-a informat că acuzarea terminase de prezentat probele şi că apărarea renunța să facă o prezentare introductivă. La bară a fost chemat maiorul Rusconi, care a păşit în față îmbrăcat în uniformă militară completă. Era din New Orleans, având accentul inconfundabil al acelei zone şi un zâmbet degajat pe buze. Era ofițer de carieră şi luptase în Pacific.

După câteva cuvinte de introducere, Miles Truitt s-a ridicat şi a spus pe un ton politicos:

— Onorată instanță, cu tot respectul cuvenit față de martor, trebuie să spun că mărturia sa este şi va continua să fie irelevantă în raport cu faptele şi chestiunile pe care le presupune acest caz. Prin urmare, aş dori să ridic obiecții la adresa mărturiei sale.

— Am luat notă. Continuați, domnule Wilbanks!

Înainte de război, Rusconi fusese la post în Manila şi lucrase în cartierul general al comandantului forțelor americane din Filipine, Douglas MacArthur. A doua zi după atacul de la Pearl Harbor, japonezii bombardaseră bazele aeriene din Filipine şi astfel izbucnise războiul.

La acea dată, locotenentul Pete Banning era ofițer în cadrul Regimentului 26 de Cavalerie, cu baza la Fort Stotsenburg, din apropierea Câmpiei Clark, la 96 de kilometri la nord de Manila.

Japonezii distruseseră rapid forțele aeriene şi navale americane şi invadaseră insula cu 50 000 de soldați călițiși bine aprovizionați. Americanii şi aliații lor, Cercetaşii Filipinezi şi forțele armate regulate filipineze, se apăraseră eroic, dar, pe măsură ce japonezii primiseră întăriri şi strânseseră lațul în jurul insulelor, hrana, medicamentele, combustibilul şi muniția dispăruseră. Cum nu beneficiau de sprijin aerian şi de nave pentru aprovizionare sau pentru o eventuală evadare, americanii fuseseră siliți să se retragă spre peninsula Bataan, o zonă de junglă greu accesibilă ce dădea spre Marea Chinei de Sud.

Rusconi era un bun povestitor şi lăsa impresia că se bucura fiindcă i se oferise prilejul de a vorbi despre război. Miles Truitt a clătinat din cap încercând să stabilească un contact vizual cu judecătorul Oswalt, care l-a evitat. Jurații erau fascinați. Spectatorii păreau pironiți locului şi aproape nimeni nu se mişca.

Asediul durase patru luni, iar americanii fuseseră obligați, în final, să se predea în fața unei forțe infinit superioare. Aceea fusese cea mai mare înfrângere din istoria Statelor Unite. Însă oamenii nu avuseseră de ales. Sufereau de foame, erau bolnavi, slăbiți şi mureau într-un asemenea ritm, încât înmormântarea lor era imposibilă. Malaria, febra tropicală, dizenteria, scorbutul şi beri-beri făceau ravagii. La acestea se adăugau nenumărate boli tropicale de care medicii americani nici nu auziseră. Şi lucrurile aveau să se înrăutățească.

Rusconi se predase la Manila, în februarie 1942. Generalul MacArthur plecase în luna martie, stabilindu-şi postul de comandă în Australia. Rusconi şi subordonații lui fuseseră azvârliți într-un lagăr-închisoare din apropiere de Manila, dar li se permisese să păstreze multe evidențe pe care japonezii nu le consideraseră importante. Lucrurile aveau să fie mult diferite în Bataan.

Potrivit puținelor evidențe pe care Rusconi reuşise să le păstreze şi să le completeze, locotenentul Banning se predase împreună cu unitatea lui în data de 10 aprilie 1942, în zona sudică a peninsulei Bataan. Era unul dintre cei aproximativ 70 000 de prizonieri de război care fuseseră siliți să mărşăluiască zile în şir fără hrană şi apă. Mulți soldați se prăbuşiseră şi muriseră în soarele arzător, iar cadavrele lor fuseseră azvârlite în şanțurile de pe marginea drumului.

Printre prizonieri se numărau sute de ofițeri şi, în ciuda condițiilor îngrozitoare, se încercase un simulacru de comandă. În timpul marşului, se dăduse ordin ca numele celor care muriseră să fie memorate şi înregistrate ulterior pentru înştiințarea familiilor lor. În condiții teribile, aceasta se dovedise o sarcină foarte dificilă.

Rusconi a făcut o digresiune şi le-a explicat juraților că în acea zi, 7 ianuarie 1947, armata americană încă avea misiunea sumbră de a-i descoperi şi identifica pe soldații morți în Filipine.

Miles Truitt s-a ridicat şi, înălțând ambele mâini în aer, a spus:

— Onorată instanță, vă rog, acesta este un proces pentru crimă. Povestea este tragică şi tulburătoare, dar nu are nimic de-a face

cu treaba noastră.

Judecătorul Oswalt era în cumpănă. Evident, mărturia era irelevantă. S-a uitat apoi la John Wilbanks şi l-a întrebat:

— Domnule avocat, încotro ne îndreptăm?

Wilbanks a reuşit să creeze senzația că ştia precis unde voia să ajungă.

— Vă rog, onorată instanță, aveți puțină răbdare, a spus el. Cred că pot face o legătură între lucruri.

Deşi părea sceptic, judecătorul i-a spus totuşi lui Rusconi:

— Continuați.

După câteva zile de marş, locotenentul Banning fusese rănit şi lăsat în urmă. Nimeni nu făcuse niciun efort de a-l ajuta, deoarece, aşa cum aflaseră în curând prizonierii, un asemenea gest ar fi atras o lovitură de baionetă din partea gărzilor japoneze. Ulterior, în timpul unei pauze, câțiva soldați din unitatea lui auziseră cum soldații japonezi îi lichidau pe cei rămaşi în urmă. Nu încăpea nicio îndoială că locotenentul Banning fusese împuşcat.

Pete a ascultat, fiindu-i imposibil să n-o facă, însă a rămas cu fața împietrită şi a privit spre podea ca şi cum nu ar fi auzit nimic. N-a reacționat deloc şi nici nu s-a uitat spre martor.

Rusconi a declarat că în timpul marşului muriseră cel puțin zece mii de soldați americani şi filipinezi. Pieriseră de foame, deshidratare, insolație şi execuție, bătăi, împungeri cu baioneta şi decapitări. Cei care supraviețuiseră fuseseră îngrămădiți în tabere ale morții, unde supraviețuirea era chiar şi mai dificilă decât în timpul marşului. Ofițerii încercaseră să aplice diferite metode de înregistrare a numelor celor morți, iar în 1942, spre sfârşitul primăverii şi începutul verii, lista pierderilor umane începuse să ajungă la biroul lui Rusconi din Manila. La 19 mai, familia lui Pete Banning fusese înştiințată oficial că acesta fusese capturat, dat dispărut şi presupus mort. Din acel moment, nu se mai auzise nimic despre căpitan, dar, după eliberarea Filipinelor, ieşise din junglă în fruntea unui grup de comando. Vreme de peste doi ani, îşi condusese oamenii într-o campanie îndrăzneață, eroică şi aproape sinucigaşă împotriva armatei japoneze. Pentru bravura şi calitățile lui de comandant, îi fuseseră conferite medalii precum Purple Heart, Silver Star, Bronze Star şi Crucea pentru Servicii Deosebite pentru eroism în luptă.

În acele momente, oamenilor le era imposibil să creadă că Pete Banning era cel care îl ucisese pe Dexter Bell. Dându-şi seama de

acest lucru, judecătorul Oswalt a hotărât să intervină.

— Suspendăm şedinţa, a spus el, ducând mâna spre pachetul de ţigări.

Ajuns în biroul său, şi-a scos roba şi a aprins o ţigară Camel, apoi s-a uitat la John Wilbanks şi a spus:

— Ajunge. Suntem la un proces, nu la o ceremonie de decernare a unor medalii. Vreau să ştiu chiar acum dacă clientul tău va depune mărturie şi cum plănuieşti ca acest lucru să fie relevant.

Furios, Truitt a spus:

— Domnule judecător, răul s-a comis. Nu e relevant şi nu trebuie prezentat juriului.

— Va depune mărturie? a întrebat judecătorul.

— Mă tem că nu, a spus Wilbanks încet, cu glas abătut. Tocmai mi-a spus că nu vrea să declare nimic.

— Mai ai vreun martor?

Wilbanks a ezitat, apoi a spus:

— Da, unul dintre soldaţii care au luptat alături de Pete.

— Unul dintre oamenii din comando?

— Da, dar nu e important. Clientul meu m-a informat că se va opune oricărei alte mărturii despre război.

Oswalt a tras un fum sănătos din ţigară şi s-a apropiat de o fereastră.

— Mai sunt martori de vreo parte sau alta?

— Acuzarea a epuizat martorii, onorată instanţă, a spus Truitt.

— Eu nu mai am altceva, a zis apoi Wilbanks.

Oswalt s-a întors şi s-a aşezat la birou.

— În regulă. Voi trimite juraţii acasă. Vom lucra la instrucţiunile pentru juriu aici, iar după aceea mergeţi să vă odihniţi. Veţi face declaraţiile de încheiere mâine-dimineaţă; după care le predau cazul juraţilor.

Clay Wampler era un cowboy din Colorado care se înrolase în 1940. Fusese trimis în Filipine spre sfârşitul acelui an, făcând parte din Regimentul de Infanterie 31. Se predase în Bataan, supravieţuise marşului morţii şi îl cunoscuse pe Pete Banning într-un lagăr pentru prizonieri de război. Îşi salvase viaţa când un gardian japonez îi vânduse suficientă chinină cât să

scape de malarie. În timp ce era transportat spre un lagăr de muncă din Japonia, el şi Pete evadaseră. Hotărâseră că, de vreme ce erau ca şi morți, aveau să îşi caute speranța în junglă, unde petrecuseră primele trei zile şi nopți pierduți în desişuri. Când ajunseseră prea slăbiți ca să mai meargă şi discutau despre modul în care să se sinucidă, găsiseră în pădure un soldat japonez rănit, pe care îl surprinseseră dormind, şi îl uciseseră. Găsiseră mâncare în rucsacul lui, iar după ce se ghiftuiseră, ascunseseră cadavrul şi cu greu scăpaseră de patrula japoneză din care făcuse parte cel mort. Înarmați cu un pistol, o puşcă şi o baionetă, găsiseră, în cele din urmă, gherile americane şi filipineze. Trăiseră în jungla montană şi deveniseră experți în uciderea soldaților duşmani. Faptele lor ar fi putut umple o carte groasă.

Clay luase legătura cu John Wilbanks şi se oferise să îl ajute pe Pete. Călătorise până în Clanton, fiind pregătit să depună mărturie şi să spună tot ceea ce era necesar pentru a-şi salva prietenul.

Când avocatul i-a spus că nu avea să i se permită să depună mărturie, joi după-amiază Clay s-a dus la închisoare ca să îl viziteze pe Pete.

Şeriful Gridley a plecat de acolo la ora cinci şi, aşa cum obişnuia, le-a predat sarcinile lui omului său de încredere şi lui Tick Poley. Florry le-a servit fratelui ei şi lui Clay o cină bogată şi a ascultat vreme de câteva ore poveştile celor doi, pe care ea nu le auzise. Era prima dată când Pete discuta despre război. Cum fiecare poveste dădea naştere alteia, Florry asculta cu o uimire tot mai mare descrierea suferințelor îndurate de cei doi. Supraviețuirea lor părea un miracol.

Clay era şocat de perspectiva ca prietenul lui să fie condamnat la moarte de statul Mississippi. Când Pete l-a asigurat că era foarte posibil, Clay a jurat că va strânge vechiul grup şi va asedia oraşul. Adjuncții de şerif durdulii pe care îi văzuse în jurul tribunalului nu se comparau nici pe departe cu amicii lui, luptători călițiți în bătălie, care uciseseră mii de duşmani în moduri prea groaznice pentru a vorbi despre ele.

— Deseori trebuia să ucidem în tăcere, i-a explicat Clay lui Florry cu voce gravă. O împuşcătură ar fi atras atenția.

Ea a dat din cap, ca şi cum ar fi înțeles pe deplin.

La câteva ore bune după cină, Tick Poley a bătut la uşă şi le-a spus că petrecerea se încheiase. Pete şi Clay s-au îmbrățişat şi şi-

au luat rămas-bun. Clay a promis că avea să se întoarcă împreună cu prietenii lui ca să îl salveze pe căpitanul lor, însă Pete i-a răspuns că acele zile erau departe.

S-a întors în celula lui, a stins lumina şi a adormit.

CAPITOLUL

16

Când Miles Truitt s-a ridicat pentru a prezenta argumentația finală în fața juraților, a început o ninsoare slabă. Puține lucruri îi emoționau pe localnici la fel ca o ninsoare şi, cu toate că prognoza anunțase că stratul de zăpadă avea să fie doar între trei şi cinci centimetri, toată lumea din oraş se agita, ca şi cum ar fi fost blocată de nămeți vreme de o lună. Miles s-a gândit că asta ar fi putut afecta prezentarea lui. Jurații n-aveau să piardă timpul cu deliberările, dorindu-şi să se întoarcă acasă pentru a face pregătiri de iarnă. John Wilbanks era îngrijorat de faptul că vremea n-avea să-i fie favorabilă lui Pete. Asta îi putea distrage pe jurați. Se rugase ca unu sau doi să reziste şi să dea un verdict de închisoare pe viață, să nu îl condamne la moarte, şi ca orice opozant potențial să renunțe la calitatea de jurat ca să ajungă acasă înainte ca drumurile să devină prea periculoase. Condamnarea era sigură, însă un verdict împărțit privind sentința însemna deosebirea dintre viață şi moarte. El şi Russell discutaseră toată dimineața despre ceea ce urma să aducă ninsoarea, fără să ajungă la o concluzie. Russell era convins că aceasta n-avea să influențeze cu nimic. Procesul fusese scurt. Jurații se dovediseră mult prea angajați în el. Hotărârea lor era prea importantă pentru a fi afectată de vreme.

Acestea erau lucrurile despre care discutau avocații.

Miles s-a apropiat zâmbind de boxa juraților şi le-a mulțumit pentru ajutorul lor, de parcă aceştia ar fi avut de ales, apoi le-a spus:

— Vă rog să ignorați mărturia ultimului martor, maiorul Rusconi din New Orleans. Nimic din ce a declarat nu are vreo legătură cu acest caz, cu acuzația de crimă. Nu vă cer să uitați serviciile aduse țării şi sacrificiile asumate de acuzat. Țara noastră a câştigat cel mai mare război mondial din istorie şi avem

multe motive de mândrie. Patru sute de mii de americani au murit în acest război, iar acum, pe cuprinsul acestei măreţe ţări, familiile lor se străduiesc să îşi revină. În război au slujit peste cinci milioane de bărbaţi şi de femei, cei mai mulţi dintre ei cu bravură, chiar cu eroism. Însă calitatea de erou de război nu dă nimănui dreptul de a se întoarce acasă pentru a comite o crimă atât de oribilă şi de absurdă. Ce s-ar întâmpla dacă toţi eroii noştri de război ar hotărî să facă legea, începând să tragă în oricine?

Miles păşea încet prin faţa juraţilor, vorbind fără să îşi consulte notiţele. Repetase ore în şir şi se pregătise săptămâni de-a rândul, ştiind că aceea avea să fie ora lui de glorie.

— Cu toate acestea, vă rog să vă gândiţi la Jackie Bell şi la copiii ei. Trei copii minunaţi, care îşi vor trăi restul vieţii fără tatăl lor. Un om bun al lui Dumnezeu, un pastor de treabă, un tată şi un soţ deosebit. Un om a cărui viaţă a fost curmată cu sânge-rece, la doar treizeci şi nouă de ani, fără niciun motiv evident. Un om care nu s-a putut apăra, care n-a fost prevenit şi care nu avea niciun motiv să se întrebe de ce prietenul lui a apărut pe neaşteptate cu un pistol. Nu putea scăpa – nu a avut nici timp să se apere şi nici mijloacele de a evita un sfârşit brusc şi tragic. Un predicator care citea din Biblie ori terminase de citit când acuzatul a apărut fără să dea vreun semn şi i-a luat viaţa. Presupun că nu vom afla niciodată care a fost conflictul dintre Dexter Bell şi Pete Banning, dar vă adresez întrebarea care ne-a frământat pe toţi încă din octombrie anul trecut: în numele sfânt al lui Dumnezeu, de ce nu se putea soluţiona această situaţie fără vărsare de sânge? Miles s-a întors şi l-a fulgerat cu privirea pe acuzat, apoi şi-a desfăcut braţele şi a întrebat: De ce?

Fără să tresară, Pete a privit doar în faţă.

— Însă am avut parte de o vărsare de sânge, iar acum este datoria voastră să hotărâţi. Nu există nicio îndoială cu privire la fapte.

Apărarea nu a putut sugera că o altă persoană a comis crima. Apărarea nu a susţinut că Pete Banning a fost instabil mintal. Pete Banning l-a împuşcat mortal pe Dexter Bell. A acţionat singur şi în mod premeditat. A plănuit totul şi a ştiut exact ce face. Peste câteva momente, când vă veţi retrage ca să deliberaţi, veţi avea cu voi o copie a donaţiei pe care a semnat-o cu doar trei săptămâni înainte de crimă. A fost o încercare de a le transfera cea mai mare parte a averii sale copiilor lui, pentru a proteja

pământul. În termeni legali, acest lucru este cunoscut sub numele de înstrăinare frauduloasă. O fraudă, în pregătirea crimei. Nu vom afla de câtă vreme pregătea acuzatul această crimă şi, practic, asta nu are nicio importanță. Ceea ce contează este că a gândit totul cu grijă, deci a acționat cu premeditare.

Miles a făcut o pauză, s-a apropiat de masa lui şi a luat o gură de apă. Era ca un actor în mijlocul unei realizări memorabile, iar jurații, la fel ca mulți oameni din public, erau fascinați.

Apoi a continuat:

— În acest caz, vinovăția este clară, la fel ca şi pedeapsa. Doar voi aveți puterea de a-l condamna pe acuzat la moartea pe scaunul electric sau la închisoare pe viață, fără putință de eliberare condiționată, în penitenciarul Parchman. Motivul pentru care avem în acest stat pedeapsa cu moartea este că unii oameni o merită. Acest om este vinovat de crimă cu premeditare, iar în baza legilor noastre nu are dreptul să mai trăiască. Legile noastre nu sunt întocmite pentru a proteja interesele celor înstăriți şi privilegiați sau pe ale celor care au slujit țara în război. Dacă eu aş fi găsit vinovat de crimă cu premeditare, aş merita să mor. Acelaşi lucru e valabil şi pentru voi. Citiți cu atenție legea când veți merge în camera pentru deliberări. Este simplă şi clară şi nicăieri nu veți găsi în ea o excepție pentru eroii de război. Dacă în camera de deliberare vă veți simți tentați să îi arătați îndurare, atunci vă rog să vă rezervați un moment pentru a vă gândi la Dexter Bell şi la familia lui. De asemenea, vă rog să îi arătați domnului Pete Banning aceeaşi îndurare pe care el i-a arătat-o lui Dexter Bell. Dumnezeu să îl binecuvânteze! Ați jurat să vă faceți datoria, iar în acest caz datoria vă cere un verdict de vinovăție şi condamnarea la moarte. Vă mulțumesc.

Judecătorul Oswalt nu stabilise limite de timp pentru prezentările finale. Truitt ar fi putut continua vreme de un ceas sau două fără să fie întrerupt, însă, în mod înțelept, nu a profitat de această ocazie. Faptele erau simple, procesul fusese scurt, iar argumentele lui se dovediseră clare şi la obiect.

John Wilbanks avea să fie şi mai scurt. A început prin a pune următoarea întrebare:

— Ce beneficii obțineți dacă Pete Banning va fi executat? Gândiți-vă o clipă la asta! A făcut o pauză şi a început să se plimbe încet încoace şi încolo în fața juraților. Dacă îl executați pe Pete Banning, faceți comunitatea voastră să fie mai sigură? Răspunsul este nu. S-a născut în urmă cu patruzeci şi trei de ani

şi a dus o viaţă exemplară. Soţ, tată, fermier, vecin, angajator şi membru al bisericii. A absolvit Academia West Point. A slujit ţara cu mai mult curaj decât vă puteţi închipui. Dacă îl executaţi pe Pete Banning, îl readuceţi la viaţă pe Dexter Bell? Răspunsul este evident. Toţi simţim o compasiune enormă faţă de familia Bell şi faţă de suferinţele ei. Toţi vor ca tatăl şi soţul să revină, dar asta nu stă în puterea voastră. Dacă îl veţi trimite pe Pete Banning la execuţie, credeţi că veţi trăi restul vieţii voastre cu sentimentul că aţi realizat ceva ce v-a cerut să faceţi statul Mississippi? Mă îndoiesc. Domnilor, răspunsul este că nu există niciun beneficiu dacă îi luaţi viaţa acestui om.

Wilbanks şi-a rotit privirea prin sala de judecată. Apoi şi-a dres glasul şi s-a concentrat din nou asupra juraţilor, uitându-se în ochii fiecăruia.

— Întrebarea evidentă aici este: în cazul în care crima este ceva condamnabil – şi putem cădea de acord că este –, de ce statul ne permite să ucidem? Oamenii care fac legile noastre în Jackson nu sunt mai inteligenţi decât voi. Simţul lor privind binele şi răul, moralitatea de bază, nu este mai treaz decât al vostru. Îi cunosc pe unii dintre oamenii aceia şi vă asigur că nu sunt la fel de oneşti şi de temători de Dumnezeu cum sunteţi voi. Ei nu sunt la fel de înţelepţi ca voi. Dacă analizaţi unele dintre legile pe care le-au aprobat, vă veţi da seama că deseori se înşală. Însă, în acest timp, undeva în procesul de alcătuire a legilor, cineva cu puţin bun-simţ a hotărât să vă acorde dumneavoastră, juraţilor, posibilitatea de a alege. Şi-au dat seama că fiecare caz este diferit, că fiecare acuzat este altfel şi că poate apărea un moment în cursul unui proces în care juraţii să-şi spună că uciderea trebuie să înceteze. Tocmai de aceea e necesar să hotărâţi între viaţă şi moarte. Acest lucru se regăseşte în legea ce vi s-a dat.

Încă o pauză dramatică, timp în care Wilbanks a trecut cu privirea de la un chip la altul.

— Nu îl putem readuce la viaţă pe Dexter Bell pentru a-l înapoia copiilor lui. Însă şi Pete Banning are copii. Un fiu bun şi o fiică frumoasă, amândoi plecaţi la colegiu, ambii având viaţa în faţă. Vă rog să nu le răpiţi tatăl. Ei nu au făcut nimic rău. Nu merită să fie pedepsiţi. De acord, Pete Banning nu va duce o viaţă adevărată între zidurile unei închisori, dar va trăi. Când şi când, copiii lui îl vor putea vizita. Îi vor putea trimite scrisori, fotografii din ziua căsătoriei lor, permiţându-i să aibă bucuria de a vedea feţele nepoţilor lui. Deşi absent, Pete Banning va rămâne ancorat în

viața lor, aşa cum şi ei vor fi prezenți în viața lui. Pete Banning e un bărbat măreț, cu siguranță mai măreț decât mine sau decât oricare altul din această sală de tribunal. Practic, îl cunosc de o viață. Tatăl meu a fost un apropiat al tatălui său. Este unul dintre noi. S-a născut aici, din acelaşi pământ negru, cu aceleaşi credințe, convingeri şi tradiții ca voi şi ca mine. Cu ce ne alegem dacă îl trimitem în mormânt? Dacă noi, oamenii, executăm pe unul dintre ai noştri, pe pământul comitatului Ford va exista o pată de sânge care nu se va şterge niciodată. Niciodată, niciodată, niciodată.

Cu vocea afectată de emoție, s-a străduit din răsputeri să îşi păstreze sângele-rece. Şi-a înghițit nodul din gât cu un sunet puternic, a strâns din fălci şi a pledat din ochi.

— Domnilor membri ai juriului – juriu alcătuit din egali ai lui –, vă rog să îi cruțați viața lui Pete Banning.

Când s-a aşezat alături de Pete, Wilbanks şi-a petrecut un braț pe după umerii lui, dorind să îl îmbrățişeze strâns. Pete nu a reacționat, ci a continuat să privească în față, ca şi cum nu ar fi auzit nimic.

Judecătorul Oswalt le-a transmis juraților ultimele instrucțiuni, apoi toată lumea s-a ridicat în picioare când membrii juriului au ieşit în şir indian.

— Luăm o pauză, a spus Oswalt. Şedința se suspendă.

A bătut apoi cu ciocanul în masă şi şi-a părăsit scaunul. Era aproape unsprezece, iar ninsoarea încetase.

În tăcerea deplină, jumătate dintre spectatori au ieşit din sala de tribunal. Marea întrebare era cât avea să dureze, însă, cum nimeni nu putea anticipa, oamenii au vorbit foarte puțin. Cei care au rămas pe loc s-au strâns în grupuri mici, vorbind în şoaptă, fumând şi clătinând din capete, în vreme ce ceasul vechi de deasupra băncii judecătorului ticăia încet.

Jackie Bell auzise destul. Ea şi Errol au plecat după câteva minute, îndreptându-se spre maşina lui. După ce Errol a îndepărtat zăpada de pe parbriz, au plecat imediat din Clanton. Jackie fusese departe de copii vreme de patru zile.

Şi Florry se săturase de proces. Evitând privirile insistente ale metodiştilor, ea şi Mildred Highlander şi-au luat paltoanele şi au ieşit din sala de tribunal. Au mers acasă la Mildred şi au băut un ceai. Stând la masa din bucătărie, au citit ziarele din Tupelo, Memphis şi Jackson. Toate avuseseră reporteri în sală şi fotografi afară. Cele din Tupelo şi Memphis publicaseră articole lungi pe

prima pagină, cu fotografii ale lui Pete intrând în tribunal încătuşat, în ziua precedentă. Ziarul din Jackson făcea acelaşi lucru pe pagina a doua. Florry a decupat articolele ca să le includă în jurnalul ei. Avea să le anunțe vestea cumplită în momentul în care urma să fie comunicată.

Pete s-a întors în celula lui şi a cerut o ceaşcă de cafea, iar Roy Lester i-a adus-o. După câteva minute, Leon Colliver, producătorul ilegal de alcool, a cărui celulă era dincolo de hol, l-a întrebat:

— Hei, Pete, vrei să jucăm?

— Sigur.

Pete a ieşit din celulă, a luat inelul cu chei ce stătea agățat pe un perete şi a descuiat celula lui Leon. Şi-au aranjat tabla de joc în mijlocul holului şi au început o partidă de cribbage. Leon a scos termosul, a luat o gură, apoi i l-a întins lui Pete, care a băut puțin.

— Care-ți sunt şansele? l-a întrebat Leon.

— Aproape zero.

— Te vor pune pe scaunul electric?

— M-ar surprinde dacă nu ar face-o.

Nimeni nu s-a oferit să îşi asume rolul de preşedinte. Potrivit ordinului primit de la judecător, prima grijă a juraților era să îşi aleagă unul. Hal Greenwood deținea un magazin sătesc din apropierea lacului şi îi plăcea mult să vorbească. Astfel, când cineva l-a numit pe el, a fost ales în unanimitate. El a mormăit ceva, sugerând că voia să fie plătit în plus. Plata obişnuită în comitatul Ford era de un dolar pe zi.

Judecătorul Oswalt le spusese juraților să nu se grăbească. Procesul fusese scurt; în acea săptămână nu figura nimic altceva, iar cazul era cu siguranță unul grav. Le mai sugerase să înceapă deliberarea după ce analizau instrucțiunile scrise de el şi discutau secțiunile aplicabile ale codului legal.

Pistolul şi gloanțele s-au bucurat de atenția tuturor – nici nu era de mirare. Cu voce tare, rar, Hal a citit rapoartele balistice şi de autopsie, însă a trecut rapid prin paragrafele actului de înstrăinare fără pretenții ulterioare, oprindu-se doar la punctele importante şi ignorând limbajul legal şi încifrat.

Walter Willy nu se ocupa doar de sala de judecată, ci şi de juraţi. Singur, a rămas de pază la uşa încăperii, îndepărtând orice persoană care se apropia. Lipindu-şi urechea de uşă, a auzit aproape tot ce s-a discutat înăuntru. Făcuse asta întotdeauna. A auzit cuvântul „prânz“ şi s-a retras. Hal Greenwood a deschis uşa şi a anunţat că juraţilor li se făcuse foame. Walter a explicat că acela era un pas înainte şi le-a spus juraţilor că se comandaseră sandviciuri.

În timp ce aşteptau, Hal a sugerat să depună cu toţii un vot de început privind vinovăţia. Fără nicio ordine anume, fiecare dintre cei doisprezece juraţi a spus „vinovat“, deşi doi dintre ei s-au dovedit mai reticenţi.

John şi Russell Wilbanks au luat prânzul în sala de conferinţe a firmei. De obicei, se duceau la o cafenea, dar acum nu erau pregătiţi să îndure privirile sfredelitoare şi remarcile banale ale oamenilor pe care îi vedeau aproape în fiecare zi. Russell admirase ultima pledoarie a fratelui său în faţa juriului, fiind convins că cel puţin doi dintre membrii lui aveau să voteze pentru condamnarea pe viaţă. John nu era la fel de sigur. Încă se simţea frustrat, ba chiar prost dispus şi deprimat cu privire la modul în care se ocupase de proces. Dacă i s-ar fi dat mână liberă, ar fi putut să declanşeze o apărare solidă pe motiv de alienare mintală şi astfel i-ar fi salvat viaţa lui Pete. Însă clientul lui părea extrem de hotărât să se autodistrugă. În cel mai important caz din cariera lui, probabil, fusese blocat şi silit să ajungă în postura de simplu spectator.

A mâncat puţin şi fără chef din masa de prânz, amintindu-şi că în viaţa unui avocat nimic nu era mai chinuitor decât să aştepte verdictul dat de juriu.

Unul dintre membrii fraternităţii din care făcea parte Joel era dintr-un orăşel aflat la o oră de mers cu maşina de campusul Vanderbilt. Luni-dimineaţă, când a început procesul, lui Joel i-a fost tot mai greu să se gândească la orice altceva. Prietenul lui l-a invitat la proprietatea familiei lui, unde a călărit, a vânat ore în şir în pădure şi s-a străduit să vorbească despre orice, mai puţin despre ceea ce se întâmpla la Clanton. A sunat-o pe Stella în

fiecare seară ca să afle ce mai face. Şi ea chiulea de la cursuri şi încerca să evite persoanele cunoscute.

Russell Wilbanks avusese dreptate. Trei dintre cei doisprezece juraţi nu se puteau pronunţa în favoarea condamnării la moarte, cel puţin în cursul deliberării preliminare. Unul dintre ei, Wilbur Stack, era un veteran de război care fusese rănit de trei ori în Italia. Supravieţuise recuzărilor peremptorii ale lui Miles Truitt pur şi simplu pentru că acesta epuizase toate cele cinci recuzări înainte de a-l putea elimina pe el. Un alt jurat, Dale Musgrave, avea un joagăr în apropiere de lac şi a recunoscut că tatăl lui făcuse afaceri cu tatăl lui Pete; îşi exprimase deseori admiraţia deosebită faţă de familia Banning. Cineva a spus că acest lucru ar fi trebuit menţionat probabil în timpul procesului de selecţie, însă acum era prea târziu. Cel de-al treilea, Vince Pendergrass, era un zugrav penticostal care a susţinut că nu avea nicio legătură cu familia Banning, dar i se părea greu să creadă că se aştepta din partea lui să ucidă un om. Dintre ceilalţi nouă, câţiva au exprimat acelaşi sentiment, dar, pe de altă parte, erau hotărâţi să respecte legea. Niciunul dintre cei doisprezece nu era dornic să voteze condamnarea la moarte, însă toţi credeau în pedeapsa capitală. Pe hârtie şi în teorie, aceasta era agreată în comitat – şi în Mississippi, desigur. Însă foarte puţini oameni făcuseră parte din jurii în care li se ceruse să ia o asemenea hotărâre. Asta era o problemă cu totul diferită.

Dezbaterea a continuat în mod demn, fiecărui om oferindu-i-se prilejul să îşi exprime părerea. Ninsoarea încetase. Cerul se limpezise, iar drumurile erau circulabile. Nu aveau nicio grabă să ajungă acasă. La ora trei după-amiază, Hal Greenwood a deschis uşa şi i-a cerut lui Walter o oală cu cafea şi douăsprezece ceşti.

După ce au băut cafea, iar încăperea s-a înceţoşat din cauza fumului de ţigară, decenţa a început să se destrame, iar vocile au devenit mai imperioase. Linia dezbinării era clară, dar juraţii nu erau înverşunaţi şi de neclintit în poziţiile lor. Cei nouă nu au şovăit nicio clipă, dar cei trei dădeau deja semne că aveau să capituleze. S-a subliniat în mod repetat că aveau de-a face cu o crimă bine plănuită şi că acest lucru trebuia evitat. Dacă Pete

Banning ar fi depus mărturie şi ar fi explicat motivele, atunci probabil că ar fi stârnit compătimirea oamenilor. Însă el rămăsese neclintit, părând să nu ia în seamă propriul proces, şi nu se uitase niciodată spre juraţi.

Omul era clar afectat de război. De ce nu dovedise asta avocatul lui? Motivul putea să aibă legătură cu soţia lui şi Dexter Bell. Metodiştii au respins o asemenea sugestie şi au apărat onoarea pastorului ucis. Hal Greenwood i-a prevenit pe ceilalţi că nu era sarcina lor să cântărească lucrurile în afara faptelor. Erau legaţi de ceea ce auziseră şi văzuseră în sala de judecată.

În jurul orei patru, Vince Pendergrass s-a răzgândit şi a trecut de partea majorităţii. A fost prima convertire şi a apărut într-un moment crucial. Cei zece s-au simţit încurajaţi şi au sporit presiunea asupra lui Wilbur Stack şi Dale Musgrave.

Venind dinspre sala tribunalului, Ernie Dowdle a intrat pe hol şi l-a surprins pe Walter Willy moţăind lângă uşa camerei în care se aflau juraţii. Se făcuse aproape cinci şi trecuse de mult ora la care Ernie ar fi trebuit să fie acasă; de aceea s-a oprit ca să îl întrebe pe Walter dacă avea nevoie de ceva. Acesta l-a asigurat că nu şi i-a spus să îşi vadă de ale lui, căci el ţinea lucrurile ferm sub control.

— Ce fac acolo? a întrebat apoi Ernie, făcând semn din cap către uşă.

— Deliberează, a spus Walter pe un ton profesional. Acum te rog să pleci.

— Au dat verdictul?

— Nu pot spune.

Ernie a plecat şi a urcat o scară îngustă spre etajul doi, unde comitatul avea o mică bibliotecă în care erau cărţi de Drept şi câteva camere de depozitare. Păşind cât de uşor putea, a deschis o uşă ce dădea într-o cămăruţă întunecoasă şi îngustă, unde Penrod stătea pe un scăunel, ţinând în gură pipa din cocean de porumb. De la podea până în tavan exista o conductă de aerisire din fontă.

Printr-o crăpătură din podea, aflată lângă conductă, pătrundea nu doar miros de fum de ţigară, ci şi vocile juraţilor de la etajul de

jos.

Într-o şoaptă reținută, Penrod a spus:

— Unsprezece la unu.

Ernie a părut surprins. Cu o oră în urmă, votul fusese de nouă la trei. El şi Penrod erau convinşi că aveau să fie concediați şi probabil întemnițați dacă descoperea cineva că ei trăgeau cu urechea, de aceea păstrau pentru ei cele aflate. Cele mai multe cazuri care se judecau cu juraţi erau civile şi prea plicticoase ca să rişte să tragă cu urechea. Procesele ocazionale în cazuri de crimă aveau de obicei oameni de culoare ca acuzați şi un juriu alcătuit din albi, iar în asemenea situații deliberările se desfăşurau rapid, cu un rezultat previzibil. Procesul domnului Banning era mult mai interesant. Chiar aveau de gând oamenii albi să îl condamne la moarte pe unul de-al lor?

Întrucât nu făcuse nimic toată după-amiaza, John Wilbanks a hotărât să îşi potolească nervii pe măsură ce se apropia noaptea. S-a retras împreună cu Russell într-o încăpere de la etaj, unde aveau un ibric şi un bar bine aprovizionat. Russell a turnat whisky Jack Daniel's în două pahare cu gheață, apoi s-au aşezat pe scaunele vechi din răchită care se aflau la firmă de zece ani. Puteau vedea pe fereastră tribunalul aflat peste drum, iar la primul etaj distingeau siluetele juraților când aceştia se deplasau întâmplător prin încăpere. Analizau cazul de peste şase ore, ceea ce însemna foarte mult timp în zona rurală din Mississippi.

John a adus în discuție o poveste veche de pe vremea crizei economice, despre un juriu care a deliberat vreme de câteva zile în cazul unei dispute lipsite de importanță. Când, în cele din urmă, s-a dat verdictul, iar juraţii au fost liberi, adevărul a ieşit la iveală. Pe vremea aceea, un dolar pe zi însemna ceva, iar mulți dintre juraţi nu prea aveau altceva de făcut.

Au râs amândoi, şi-au mai turnat un pahar şi au discutat despre cină, apoi lumina din sala juriului s-a stins. Câteva momente mai târziu, a sunat telefonul din birou. O secretară a urcat la etaj ca să aducă ştirea că juriul era pregătit să dea verdictul.

Judecătorul Oswalt a lăsat să se scurgă ceva timp, astfel ca vestea să se răspândească şi publicul să poată reveni în sala de tribunal. La ora şapte seara, aşa cum promisese, a apărut pe banca lui purtând roba neagră. I-a spus lui Walter Willy să sară peste recitalul de strigăte şi i-a ordonat lui Nix să îl aducă pe acuzat. Pete Banning s-a îndreptat spre scaunul lui fără să privească spre nimeni. După ce toți oamenii s-au aşezat, Walter a adus jurații.

Aceştia au intrat încet, în şir indian, având capetele plecate. Unul s-a uitat urât la public, iar altul a aruncat o privire spre Pete. Apoi s-au aşezat şi s-au uitat spre judecător de parcă ar fi detestat acel moment şi ar fi vrut cu disperare să se afle în altă parte.

Judecătorul Oswalt a întrebat:

— Domnilor juraţi, aţi hotărât verdictul?

Hal Greenwood s-a ridicat cu o foaie de hârtie în mână.

— Da, onorată instanță, am decis.

— Te rog să înmânezi aprodului hârtia.

Walter Willy a luat foaia de la Hal şi, fără să se uite la ea, s-a dus la masa instanței şi i-a predat-o judecătorului, care a citit-o încet şi a întrebat:

— Domnilor, fiecare dintre dumneavoastră este de acord cu acest verdict?

Toți cei doisprezece au dat din cap, unii imperceptibil, dar niciunul cu entuziasm.

— Rog acuzatul să se ridice.

Pete Banning s-a ridicat încet, s-a îndreptat de spate, şi-a înălțat umerii şi bărbia şi s-a uitat tăios spre judecătorul Oswalt.

— Verdictul unanim este după cum urmează: „Noi, juriul, îl considerăm pe acuzat, Pete Banning, vinovat de crimă cu premeditare în cazul morții lui Dexter Bell. Şi noi, juriul, cerem sentința cu moartea pe scaunul electric“.

Acuzatul nu numai că nu a tresărit, dar nici măcar nu a clipit, spre deosebire de oamenii prezenți în sală. Din mulțime au răzbătut icnete şi gemete, iar în boxa juriului, Wilbur Stack a fost copleşit brusc de emoție şi şi-a îngropat fața între palme. Avea să regrete tot restul vieții ziua în care cedase şi votase uciderea altui soldat.

Florry s-a stăpânit, în primul rând pentru că verdictul nu venea

ca o surpriză. Fratele ei anticipase acest rezultat. Îi urmărise pe jurați tot timpul cât se desfăşurase procesul şi îşi dăduse seama că n-aveau să dovedească niciun fel de compasiune. Şi, dacă era să fie sinceră, de ce ar fi făcut-o? Din motive ce păreau de neînțeles, fratele ei devenise un ucigaş care nu voia îndurare. Şi-a dus batista spre obraji şi s-a gândit la Joel şi la Stella, dar a reuşit să îşi păstreze sângele-rece. Îşi putea pierde cumpătul mai târziu, când rămânea singură.

Judecătorul Oswalt a ridicat o altă filă şi a citit:

— Domnule Banning, în baza autorității ce mi-a fost conferită de statul Mississippi, prin prezenta vă condamn la moarte prin electrocutare în termen de nouăzeci de zile începând de azi. Vă puteți aşeza.

Pete şi-a reluat locul fără nicio expresie pe față. Judecătorul Oswalt i-a informat pe avocați că aveau la dispoziție treizeci de zile pentru a prezenta moțiuni post-proces şi apeluri; apoi le-a mulțumit juraților pentru prezență şi le-a permis să părăsească tribunalul. După plecarea acestora, a arătat cu degetul spre Pete, s-a uitat la Nix şi a spus:

— Du-l înapoi la închisoare!

CAPITOLUL

17

La Tea Shoppe, în piață, uşile se deschideau de obicei la ora şase dimineața, iar după câteva minute, localul era înțesat de avocați, bancheri, preoți şi oameni de afaceri – elita oraşului – care se strângeau la o cafea cu biscuiți şi care îşi treceau unii altora ziarele de dimineață. Nimeni nu lua singur micul dejun. Exista o masă pentru democrați şi alta, de cealaltă parte a sălii, pentru republicani. Ultraconservatorii absolvenți ai Universității Mississippi se strângeau ca o clică în partea din față a localului, în vreme ce aceia care preferau Colegiul de Stat aveau o masă lângă bucătărie. Metodiştii îşi aveau locul lor, la fel ca şi baptiştii. Discuțiile între cei de la mese erau obişnuite, la fel ca şi glumele şi poantele, însă certurile reale erau rare.

Verdictul făcuse ca sala să se umple până la refuz. Cu toții ştiau faptele şi amănuntele, ba chiar şi bârfele, însă oamenii veneau oricum devreme pentru a se asigura că nu le scapă nimic. Poate că Pete Banning ieşise din tăcerea lui şi îi spusese ceva avocatului său sau lui Nix Gridley. Poate că Jackie Bell comentase verdictul față de vreun reporter. Poate că ziarul din Tupelo adulmecase vreo pistă care le scăpase celorlalți. Şi, cel mai important subiect de discuție: Statul chiar avea să îl execute pe Pete Banning?

Un contractor l-a întrebat pe avocatul Reed Taylor despre problema apelurilor. Reed a explicat că John Wilbanks avea la dispoziție treizeci de zile pentru a informa tribunalul că avea să facă apel, apoi încă treizeci de zile ca să formuleze argumentele şi să prezinte documentele necesare. Procurorul general din Jackson urma să analizeze pledoariile în numele statului, iar biroul lui avea la dispoziție alte treizeci de zile pentru a răspunde la solicitările lui Wilbanks. Asta însemna nouăzeci de zile. Curtea supremă a statului urma să analizeze cazul, iar asta ar fi durat câteva luni. În cazul în care Curtea revoca în final condamnarea –

iar Reed considera cu toată sinceritatea că asta n-avea să se întâmple –, cazul urma să fie retrimis în comitatul Ford pentru rejudecare. În situația în care Curtea supremă confirma condamnarea, John Wilbanks putea trage de timp, încercând să facă apel la Curtea Supremă a Statelor Unite. Asta ar fi fost o risipă de timp, dar i-ar fi adus lui Pete Banning alte câteva luni de viață. Dacă Wilbanks prefera să nu urmeze această cale, execuția urma să aibă loc în cursul acelui an.

Reed le-a explicat în continuare că, în cazul unei condamnări la moarte, apelul se făcea în mod automat. Urmărise întregul proces şi nu descoperise nicio eroare pe care să se bazeze apelul, însă oricum trebuia formulat unul. Pe de altă parte, a urmat Reed, singura greşeală posibilă era că i se permisese militarului să depună mărturie despre război. Şi, desigur, acest lucru aducea prejudicii acuzării. Pe de altă parte, nu îi oferea nimic lui John Wilbanks pentru a-şi argumenta apelul.

După ce Reed a încheiat, oamenii au revenit în grupurile lor, discutând cu discreție. Când şi când, uşa se deschidea, iar câte o pală de aer rece străpungea negura creată de fumul de țigară şi de grăsimea de bacon. Apoi a sosit senatorul statului lor, dorind să obțină voturi la următoarele alegeri. Nu avea legătură cu niciunul dintre cei prezenți, însă locuia în Smithfield, în comitatul Polk. L-ar fi văzut foarte rar până la data alegerilor, iar cei mai mulți dintre oameni au luat în nume de rău prezența lui în oraş în acele momente dramatice. Cu un zâmbet siropos pe față, senatorul a trecut pe rând pe la fiecare masă, strângând mâini şi străduindu-se să memoreze nume. În cele din urmă, a găsit un scaun liber la masa baptiştilor, care erau foarte ocupați să citească ziarele şi să soarbă din cafele. Încă o dată, el a vorbit fără noimă despre problema alcoolului în stat, chiar dacă ei nu aveau nevoie de asemenea predici.

Pe măsură ce dimineața se scurgea încetul cu încetul, devenea tot mai clar că nu mai exista nimic nou în cazul Banning. Procesul fusese scurt, iar verdictul fusese dat mult prea repede. Evident, după ce el fusese formulat, nu se mai spusese nimic important – nici de către juraţi şi avocați, nici de către acuzat sau familia victimei. Eforturile celor din Tea Shoppe de a da naştere unor zvonuri noi s-au risipit, iar în jurul orei şapte şi jumătate, oamenii făceau coadă la casa de marcat.

Miercuri seara, foarte târziu, după ce a primit un telefon cu vestea îngrozitoare de la mătuşa Florry, Joel s-a întors în campus. A doua zi devreme, s-a dus la biblioteca principală a universității şi a consultat secțiunea de periodice, unde erau mai multe ediții de dimineață ale ziarelor din întreaga țară. Cele din Tupelo şi Jackson nu figurau printre ele, însă ziarul *Memphis Press-Scimitar* se afla acolo întotdeauna. L-a luat şi s-a ascuns într-un cubicul, privind apoi fotografia tatălui său din momentul în care părăsea sala de judecată încătuşat şi citind relatări despre ceea ce se întâmplase atunci când juriul revenise ca să anunțe verdictul. Încă nu-i venea să creadă că data execuției fusese stabilită atât de curând. Nu putea să creadă nimic din toată acea tragedie.

Data absolvirii facultății era 17 mai. Aşadar, peste aproape cinci săptămâni, după ce tatăl lui avea să fie legat de scaunul electric, tânărul Joel Banning, în vârstă de douăzeci şi unu de ani, era aşteptat să păşească mândru pe peluză, purtând robă şi tocă pe cap, alături de o mie de colegi, ca să primească diploma emisă de prestigioasa universitate. I se părea imposibil.

N-avea puterea să mai participe la încă un curs. Deşi prietenii din cadrul fraternității strânseseră rândurile şi se străduiseră să facă tot ce se putea pentru a-l proteja şi pentru a păstra o oarecare aparență de viață normală de colegiu, Joel se simțea stigmatizat, câteodată chiar stânjenit. Simțea privirile colegilor. Aproape că le putea auzi şoaptele, atât în campus, cât şi în afara lui. Avea note bune şi putea spera să absolve, ceea ce era exact ce îşi pusese în gând. Avea să îşi întâlnească profesorii şi să facă promisiuni. Abandonarea facultății nu reprezenta o opțiune. Provocarea era să supraviețuiască.

Cererea de admitere la Facultatea de Drept de la Yale îi fusese respinsă. Era acceptat la Vanderbilt şi la Ole Miss, iar diferența de preț era considerabilă. Acum, după ce tatăl lui fusese condamnat pentru crimă, era de aşteptat un proces de urmărire în justiție pentru cesiune ilegală. Finanțele familiei urmau să treacă prin momente nesigure, iar Joel nu era convins că putea urma Facultatea de Drept. Greu de imaginat ca un membru al familiei Banning să îşi facă griji din pricina banilor – şi totul pentru că tatăl lui îi purtase cuiva pică. Indiferent de conflictul dintre Pete

Banning şi reverendul Bell, pierderea nu se justifica.

Joel a chiulit de la primul curs, apoi a părăsit biblioteca, a cutreierat prin campus şi a cumpărat o cafea de la un bar. După ce a băut-o, a sărit peste cel de-al doilea curs, s-a întors în dormitorul său şi i-a telefonat surorii lui.

Şi Stella era în derivă. Hotărâse să îşi ia liber şi să se ascundă în D.C. pentru restul anului. Adora Colegiul Hollins şi avea să îl absolve într-o bună zi, dar deocamdată toate chipurile pe care le vedea erau ale unor persoane care ştiau că tatăl ei se afla în închisoare pentru crimă şi că acum era condamnat să moară. Ruşinea şi compătimirea o apăsau prea mult. Îşi dorea nespus să îşi îmbrăţişeze mama. Suferea din cauza tatălui ei, dar descoperea că îi era tot mai uşor să gândească rău despre el.

Decanul ei cunoştea un absolvent în D.C. căruia i-a dat telefon. Stella urma să plece cu următorul tren, pentru a locui într-o căsuţă de oaspeţi din Georgetown şi a se ocupa de câţiva copii, educându-i, devenind bonă sau fată bună la toate. O familie-gazdă aflată departe, unde nicio persoană n-avea să îi ştie numele şi nici de unde venea. Mutarea de la Roanoke la Washington sporea distanţa dintre ea şi Clanton.

Hardy Capley, un reporter începător care lucra pentru ziarul *Memphis Press-Scimitar,* a prezentat procesul de la început până la sfârşit. Fratele lui fusese prizonier de război, iar Hardy era intrigat de prezenţa lui Clyde Wampler, cowboy-ul din Colorado care luptase alături de Pete Banning în Filipine. Lui Clay nu i se permisese să depună mărturie, însă îşi făcuse simţită prezenţa în sala tribunalului, mai ales în timpul pauzelor. Mai rămăsese în Clanton câteva zile după încheierea procesului, apoi plecase. Hardy îl sâcâise pe editor până când acesta cedase şi îi permisese să îşi continue articolul. Hardy călătorise cu autobuzul şi trenul până în Colorado şi petrecuse două zile cu Wampler, care vorbise fără înconjur despre aventurile şi escapadele lui de pe vremea în care luptase ca membru al gherilei împotriva japonezilor sub comanda lui Pete Banning.

Articolul lui Hardy avea zece mii de cuvinte şi ar fi putut să fie de cinci ori mai lung. Era o poveste incredibilă care merita să fie

publicată, însă se dovedea prea lungă pentru un ziar. Întrucât a refuzat să o scurteze şi a amenințat că pleacă pentru a o da altui ziar, editorul a convenit cu el să o publice într-o serie de trei episoade.

Cu amănunte remarcabile, Hardy a descris asediul asupra zonei Bataan, bravura soldaților americani şi filipinezi, bolile, foamea şi teama, curajul lor incredibil în fața unei forțe superioare, precum şi umilința suferită când au fost siliți să se predea. Acel infam Marş al Morții din Bataan era descris atât de emoționant, încât editorii s-au văzut siliți să mai tempereze întru câtva textul. Descrierea sălbăticiei şi a cruzimii soldaților japonezi a suferit doar corecturi minore. Uciderea fără noimă şi neglijarea atâtor prizonieri de război americani erau sfâşietoare şi iritante.

Deşi o mare parte din acea poveste fusese deja relatată, atât de către evadați, cât şi de către supraviețuitori, ea a avut un ecou deosebit în Clanton, întrucât vorbea despre unul dintre cei de acolo. Vreme de peste doi ani, Pete Banning condusese un grup încropit din luptători americani şi filipinezi. Aceştia îi hărțuiseră pe japonezi, convinşi în fiecare dimineață că aceea avea să fie ultima zi din viața lor. După ce scăpaseră de moarte de atât de multe ori, ei o acceptau drept realitate şi de aceea luptau cu o dăruire nebună. Au ucis sute de soldați japonezi. Au distrus poduri, căi ferate, avioane, cazărmi, tancuri, arsenale şi stații de aprovizionare. Deveniseră atât de temuți, încât pe capul lui Pete Banning se pusese un premiu de 10 000 de dolari. Urmăriți permanent, luptătorii de gherilă puteau dispărea în junglă, pentru ca apoi, câteva zile mai târziu, să atace la aproape treizeci de kilometri depărtare față de ultima lor poziție cunoscută. Potrivit părerii părtinitoare a lui Wampler, Pete Banning era cel mai admirat soldat despre care auzise.

Serialul a fost citit de mai toată lumea din comitatul Ford, ceea ce a redus mult entuziasmul de a-l vedea pe Pete executat. Judecătorul Oswalt chiar i-a spus lui John Wilbanks că, dacă ziarul ar fi publicat acele articole înainte de proces, s-ar fi văzut silit să îl strămute undeva la peste o sută cincizeci de kilometri distanță de oraş.

Pete Banning refuzase cu îndârjire să vorbească despre război. Acum, altcineva vorbea despre el, iar mulți oameni din comitat doreau o altă încheiere a poveştii lui.

Chiar dacă era apăsat de condamnarea la moarte, Pete Banning nu arăta asta deloc. Şi-a văzut mai departe de îndatoririle lui de om de încredere, ca şi cum procesul nici nu ar fi avut loc. A păstrat cu strictețe programul din închisoare, a supravegheat curățenia şi ordinea în cele două băi ale deținuților, i-a certat pe cei care nu îşi aranjau paturile dimineața ori lăsau gunoaie pe podelele celulelor, i-a încurajat să citească romane, ziare şi reviste şi a continuat să îi învețe pe doi dintre ei, unul alb şi unul de culoare, să scrie şi să citească. A asigurat hrană bună, în primul rând de la ferma lui. Când nu era ocupat să facă ordine în închisoare, juca cribbage cu orele cu Leon Colliver, citea teancuri de romane şi dormea. Nu s-a plâns nicio clipă de felul în care decursese procesul lui şi nici nu a adus vorba despre soarta lui.

După proces, corespondența primită de el a crescut în mod spectaculos. Scrisorile soseau din toate statele, fiind scrise de alți veterani care supraviețuiseră ororilor războiului din Filipine. Erau scrisori lungi, în care foştii soldați îşi spuneau poveştile. Îl sprijineau pe Pete Banning şi li se părea îngrozitor că un asemenea erou avea să fie executat. El a început să le răspundă, doar notițe scurte, din cauza numărului mare al celor care îi scriau, iar curând a ajuns să îşi petreacă două ore pe zi pentru corespondență.

Scrisorile lui către copii au devenit mai lungi. Curând avea să dispară, însă cuvintele scrise de el aveau să rămână ale lor pentru totdeauna. Joel nu a recunoscut că era posibil să se răzgândească în privința Facultății de Drept. Stella nu a recunoscut că locuia în D.C., după ce îşi suspendase studiile. Decanul ei de la Hollins îi trimitea scrisorile lui Pete, apoi le expedia pe ale Stellei către tatăl ei. Stella nu îi spusese nici măcar lui Florry unde se afla.

Într-o după-amiază, pe când Pete era în mijlocul unui joc de cribbage, Tick Poley l-a întrerupt, spunându-i că venise avocatul lui. Pete i-a mulțumit şi a continuat să joace, făcându-l pe John Wilbanks să aştepte până când s-a încheiat partida.

Când au rămas singuri în biroul şerifului, Wilbanks a spus:

— Trebuie să facem apelul până miercurea viitoare.

— Ce apel? a întrebat Pete.

— Bună întrebare. În realitate, nu este un apel, pentru că nu

avem nimic de contestat. Cu toate acestea, legea spune că, în cazul condamnării la moarte, apelul se face în mod automat, astfel că trebuie să prezint ceva.

— Asta n-are niciun sens, ca mai toate legile, a răspuns Pete.

A deschis apoi un pachet de țigări Pall Mall şi şi-a aprins una.

— Hai, Pete! Nu eu am făcut legile, dar regulile sunt reguli. O să întocmesc o întâmpinare scurtă şi o trimit. Vrei s-o citeşti?

— Ce vei scrie în ea? Ce motive sunt pentru apel?

— Nu mare lucru. Voi folosi vechea metodă de amânare: verdictul a fost dat contra importanței copleşitoare a dovezilor.

— Mi s-a părut că dovezile au fost bine prezentate.

— Adevărat. Şi cum mi s-a interzis să îmi bazez apărarea pe motive de alienare mintală, singura strategie posibilă a noastră, una care ar fi funcționat minunat, practic nu prea am ce scrie în apel.

— John, nu sunt nebun.

— Am mai purtat discuția asta şi e prea târziu pentru a o avea din nou.

— Nu-mi place ideea cu apelul.

— Oare de ce nu sunt surprins?

— Am fost condamnat de un juriu alcătuit din albi, oameni de treabă din comitatul în care m-am născut, iar ei au mai mult bun-simț decât judecătorii din Jackson. Să lăsăm verdictul aşa cum este, John.

— Trebuie să fac apelul. E automat.

— Nu face apelul în numele meu, înțelegi, John?

— N-am de ales.

— Atunci, o să găsesc un alt avocat.

— A, grozav, Pete. Pur şi simplu minunat. Vrei să mă concediezi acum, după ce s-a încheiat procesul? Vrei un alt avocat ca să îl încătuşezi şi pe el? Pete, te îndrepți spre scaunul electric. Cine Dumnezeu crezi că va dori să te reprezinte atât de târziu?

— Să nu faci niciun apel pentru mine.

John Wilbanks s-a ridicat brusc în picioare şi a pornit spre uşă.

— O să-l fac pentru că aşa trebuie, dar nu-mi mai pierd timpul cu tine, Pete. Nu mi-ai plătit onorariul pentru proces.

— O să ajungem şi la asta.

— Asta zici mereu.

Wilbanks a deschis uşa, apoi a trântit-o în urma lui.

Apelul a fost întocmit, iar John Wilbanks nu a fost nici concediat, nici plătit. Era unul dintre cele mai superficiale apeluri primite vreodată de Curtea Supremă din Mississippi în cazul unei crime şi, drept reacție, statul a răspuns la fel. Cu alte cuvinte, cu o altă înştiințare scurtă. Pur şi simplu nu exista nimic în neregulă în legătură cu procesul, iar acuzatul nu pretindea că s-ar fi petrecut erori care să îi aducă prejudicii. Întrucât Curtea era criticată deseori pentru ritmul de melc în care reacționa, judecătorii s-au abținut să se pronunțe imediat într-un caz atât de notoriu. De aceea, au transmis instrucțiuni către secretarul lor să reorganizeze lista şi să plaseze cazul Banning pentru argumentație verbală spre sfârşitul primăverii. John Wilbanks l-a informat pe secretar că nu solicitase o argumentație verbală şi că n-avea să participe la aşa ceva. Nu avea ce să susțină.

A sosit apoi ziua de 8 aprilie, care a trecut fără ca Pete să fie executat. Deja se răspândise vestea prin Tea Shoppe că se trăgea de timp şi că nu se stabilise o dată precisă, astfel că oraşul a încetat să mai numere zilele. Cu toate acestea, la sosirea primăverii, bârfele din oraş şi din comitat l-au făcut uitat pe Pete Banning, concentrându-se asupra celui mai important aspect al vieții, plantarea bumbacului. Câmpurile erau arate, nivelate şi pregătite pentru însămânțare, iar vremea era urmărită cu mare atenție. Fermierii cercetau cerul în timp ce îşi pregăteau calendarele. Dacă plantau prea devreme, de exemplu la sfârşitul lunii martie, ploile torențiale puteau îndepărta semințele. Dacă plantau prea târziu, după 1 mai, recolta avea să pornească prost şi risca să fie inundată în luna octombrie. Ca întotdeauna, lucrările câmpului erau ca un joc de noroc.

Buford Provine, care era de multă vreme şeful de echipă al familiei Banning, a început să treacă pe la închisoare în fiecare dimineață ca să fumeze o țigară cu Pete. De obicei se întâlneau afară, în spatele închisorii, unde Buford se rezema de un copac, în vreme ce Pete îşi destindea picioarele de cealaltă parte a gardului din plasă de sârmă, înalt de aproape doi metri şi jumătate. El se afla în „curte“, o porțiune de sol pătrată pe care deținuții o foloseau pentru a respira aer curat. Pe de altă parte, era folosită pentru vizite şi discuții cu avocații. De fapt, un motiv pentru a ieşi din închisoare.

Pe 9 aprilie, ziua în care ar fi trebuit să moară, Pete a discutat cu Buford despre ştirile din almanah şi despre prognozele serviciilor de meteorologie şi au hotărât împreună să însămânțeze terenurile cât de curând posibil. Buford a plecat cu maşina de la închisoare, iar Pete i-a urmărit camioneta dispărând. Era încântat că luase hotărârea de a începe plantarea, dar ştia că n-avea să mai fie în viață pentru a vedea recolta.

Cu o zi înainte de ceremonia de absolvire a Colegiului Vanderbilt, Joel şi-a încărcat toate lucrurile personale în două genți din pânză şi a plecat din Nashville. A luat trenul până în D.C. şi a găsit-o pe Stella în Georgetown. Ea a fost foarte încântată să îl vadă şi i-a spus că era foarte fericită cu slujba ei, aceea de „a creşte practic trei copii“. Căsuța în care fusese găzduită era prea mică pentru încă un oaspete şi, pe de altă parte, şeful ei nu voia ca acolo să mai locuiască cineva. Aşa că Joel şi-a găsit o cameră la o pensiune ieftină din apropiere de Dupont Circle şi a acceptat o slujbă de chelner într-un restaurant la modă. El şi Stella au explorat oraşul atât cât îi permitea slujba ei, bucurându-se să fie în mijlocul unor oameni care nu aveau habar de unde veneau. În scrisorile lungi trimise acasă, ei le-au explicat mătuşii Florry şi tatălui lor că aveau slujbe de vară la D.C. iar viața lor decurgea liniştit.

În data de 4 iunie, în absența unei argumentații verbale, Curtea Supremă din Mississippi a confirmat în unanimitate condamnarea şi sentința în cazul lui Pete Banning şi a retrimis cazul către judecătorul Oswalt. O săptămână mai târziu, acesta a stabilit data execuției, care urma să aibă loc peste treizeci de zile, în ziua de joi, 10 iulie.

Nu au mai existat alte apeluri.

CAPITOLUL

18

Înainte de anul 1940, statul Mississippi îi executa pe criminali prin spânzurare, iar această metodă era preferată în întreaga țară. În unele state, execuțiile se desfăşurau discret, fără surle şi trâmbițe, însă în altele se transformau în ample evenimente publice. Politicienii duri din Mississippi credeau cu fermitate că, arătându-le oamenilor ce se putea întâmpla dacă încălcau legea atât de grav, se crea un mijloc eficient de menținere a criminalității sub control, astfel că pedeapsa capitală devenise un spectacol în cele mai multe cazuri. Şerifii locali erau cei care luau hotărârile şi, ca regulă generală, condamnații albi erau spânzurați în secret, în vreme ce negrii erau expuşi în fața publicului.

Între 1818 şi 1940, statul a spânzurat opt sute de oameni, 80% din ei fiind negri. Acestea au fost condamnările la moarte pentru violatorii şi criminalii judecați de tribunale. În aceeaşi perioadă, aproximativ şase sute de oameni de culoare au fost linşați de mulțimile care acționau în afara sistemului legal, imune față de orice repercusiuni.

Penitenciarul statului purta numele primului său director, Jim Parchman. Era o plantație întinsă, având 3 237 de hectare în comitatul Sunflower, în inima Deltei. Oamenii de acolo nu voiau ca ținutul lor să fie cunoscut sub numele de „comitat al morții“, dar aveau politicieni influenți. Prin urmare, execuțiile prin spânzurare se desfăşurau acolo unde se comiseseră crimele. Nu existau spânzurători fixe, nici călăi instruiți, nici proceduri standard, nici protocol. Nu era chiar atât de complicat: se punea lațul unei frânghii în jurul gâtului celui condamnat, care era apoi lăsat să cadă în gol. Localnicii construiau cadrele, traversele şi trapele, iar şerifii aveau sarcina de a-i ridica în ştreang pe condamnați în vreme ce mulțimile urmăreau totul.

Deşi spânzurarea era în general rapidă şi eficientă, existaseră şi

probleme. În 1932, un alb pe nume Guy Farley a fost condamnat la moarte prin spânzurare, dar ceva a mers prost. Gâtul lui nu s-a rupt conform planului, iar omul s-a zbătut, s-a sufocat, a sângerat şi a urlat, iar moartea a survenit greu. Cazul a fost dezbătut pe larg şi s-a vorbit de o reformă. În 1937, un alb pe nume Tray Samson a căzut prin trapă şi a murit instantaneu când capul i s-a desprins, rostogolindu-se spre şerif. De faţă se afla un fotograf şi, deşi niciun ziar nu a dorit să publice fotografia, ea a circulat masiv în rândul publicului.

În 1940, aparatul legislativ al statului a abordat problema şi s-a ajuns la un compromis: s-a convenit că statul avea să pună capăt execuţiilor prin spânzurare şi să adopte metoda mai modernă a electrocutării. Întrucât exista o opoziţie prea îndârjită la adresa executării condamnaţilor la Parchman, statul a hotărât să construiască un scaun electric portabil, ce putea fi transportat cu uşurinţă dintr-un comitat în altul. Impresionaţi de ingeniozitatea proprie, legiuitorii au transformat-o în lege. S-au născut totuşi anumite probleme când s-a înţeles că nimeni din ţară nu folosise până atunci un scaun electric portabil. Şi, o vreme, niciun producător renumit de articole electrice nu a dorit să realizeze această idee inteligentă şi unică.

În cele din urmă, o companie din Memphis a preluat iniţiativa şi a proiectat primul asemenea scaun din istorie. Acesta era prevăzut cu cabluri de înaltă tensiune lungi de 180 de metri, un comutator, propriul generator, chingi pentru cască şi electrozi proiectaţi după specificaţiile împrumutate de la statele care aveau scaune electrice staţionare. Întreaga aparatură era transportată dintr-un comitat în altul într-un camion mare de culoare argintie, proiectat special pentru astfel de ocazii.

Noul călău al statului a devenit Jimmy Thompson, un personaj respingător care abia fusese eliberat condiţionat de la Parchman, unde executase o sentinţă pentru jaf armat. Fostul escroc mai fusese marinar, puşcaş marin, actor pe nave ce prezentau spectacole şi hipnotizator. În plus, obişnuia să se îmbete frecvent. Primise această slujbă ca urmare a patronajului politic – îl cunoştea personal pe guvernator. Era plătit cu 100 de dolari pentru fiecare execuţie, la care se adăugau cheltuielile.

Thompson adora aparatele de fotografiat şi era întotdeauna dispus să dea interviuri. Sosea devreme la fiecare loc de execuţie, etalând scaunul portabil şi comutatorul lui, şi se poza cu localnicii. După prima execuţie, el a declarat unui ziar că cel

condamnat murise „cu lacrimi în ochi pentru grija cu care i-au asigurat o prăjire bună şi curată“. Decedatul, un negru pe nume Willie Mae Bragg, condamnat pentru uciderea soției lui, a fost fotografiat de adjuncții şerifului în timp ce era legat de scaun, apoi murind electrocutat. Execuțiile se desfăşurau fără public, dar întotdeauna se găseau destui martori.

Curând, scaunul a fost botezat Old Sparky[6] [6] Traducere aproximativă, „Bătrânul scânteietor“. (n. tr.), iar faima lui a sporit. Într-unul dintre rarele sale momente de inspirație, Mississippi progresase în această privință. Louisiana a remarcat acest lucru şi a construit o versiune copiată, dar niciun alt stat nu le-a urmat exemplul imediat.

Din octombrie 1940 până în ianuarie 1947, Old Sparky a fost folosit de treizeci şi şapte de ori, iar Jimmy Thompson a cutreierat statul cu spectacolul lui ambulant. Dar practica nu conduce întotdeauna la perfecțiune; deşi cetățenii erau foarte mândri de execuții, au apărut curând şi nemulțumiri. Nicio execuție nu semăna cu alta. Unele erau rapide şi aparent miloase. Însă altele durau prea mult şi erau îngrozitoare. În 1943, o electrocutare din comitatul Lee a luat o întorsătură proastă când Thompson a legat greşit electrozii de picioarele condamnatului. Acestea au luat foc şi i-au ars pantalonii şi carnea; norii de fum cu un miros pestilențial i-au făcut să se sufoce pe martorii din sala de tribunal. În 1944, primul şoc electric nu a reuşit să îl ucidă pe condamnat, astfel că Jimmy a apăsat din nou pe comutator. Apoi încă o dată. Două ore mai târziu, bietul om era încă în viață şi avea dureri cumplite. Şeriful a încercat să pună capăt acelui calvar, dar Thompson nici nu a vrut să audă. A mărit tensiunea curentului generat şi l-a ucis pe om cu o ultimă descărcare.

În mai 1947, Old Sparky a fost instalat în sala principală a tribunalului Hinds din Jackson, iar un bărbat de culoare condamnat pentru crimă a fost electrocutat.

Iar în iulie, Jimmy Thompson şi maşinăria lui au pornit spre comitatul Ford.

Întrucât John Wilbanks auzise prea des aceeaşi întrebare, răspunzând de fiecare dată cu sinceritate, nu exista nicio îndoială

că execuția urma să aibă loc. Nu o putea împiedica nimic – mai puțin o petiție de clemență pe care el i-o înaintase guvernatorului fără să îl mai informeze pe clientul său. Clemența era domeniul exclusiv al guvernatorului, iar şansele de a primi un răspuns favorabil erau extrem de mici. Când trimisese solicitarea, anexase o scrisoare adresată guvernatorului în care explicase că proceda astfel doar pentru a se sluji de toate pârghiile legale. Aşa cum explicase el însuşi în repetate rânduri, în afară de asta nimic nu putea opri execuția. Nu existau apeluri în curs. Nici manevre legale de ultim moment. Nimic.

Clanton a sărbătorit ziua de 4 iulie cu parada anuală în centrul oraşului. Zeci de veterani în uniformă au participat la sărbătoare, mărşăluind şi împărțindu-le dulciuri copiilor. Peluza tribunalului era înțesată de grătare şi de chioşcuri care vindeau înghețată. O orchestră cânta în pavilion. Întrucât era an de alegeri, candidații au venit pe rând la microfon pentru a face promisiuni. Sărbătoarea a fost însă oarecum umbrită de faptul că oamenii nu vorbeau decât despre execuție. Şi, după cum a observat John Wilbanks de la balconul biroului său, mulțimea era mai redusă numeric decât de obicei.

Marți, 8 iulie, Jimmy Thompson a sosit cu camionul lui argintiu, pe care l-a parcat alături de tribunal. A descărcat scaunul şi i-a încurajat pe toți curioşii să îl privească. La fel ca întotdeauna, le-a îngăduit câtorva copii să se aşeze pe el ca să fie fotografiați. Cum reporterii se strângeau deja, Jimmy i-a delectat cu poveşti despre mărețele lui experiențe în acel stat. Le-a descris apoi procedura, explicând, în cele mai mici amănunte, că generatorul rămânea în camion, iar curentul de 2 000 de volți era transmis prin cablurile lui de 180 de metri lungime, întinse pe trotuar până în tribunal, pe scară şi în sala de judecată, unde Old Sparky era deja plasat în apropierea boxei jurații lor.

Joel şi Stella au sosit cu trenul marți seara şi au fost întâmpinați la gară de Florry. Au plecat repede, ignorând pe toată lumea, şi au ajuns curând la căsuța ei roz, unde Marietta îi aştepta cu cina pregătită. Seara a fost sumbră şi s-a discutat puțin. Ce se putea spune? Erau precum somnambulii care trăiau

un coşmar, în vreme ce realitatea li se revela treptat.

Miercuri dimineața, devreme, Nix Gridley s-a oprit lângă tribunal şi, fără să fie prea surprins, a văzut o mică mulțime de gură-cască holbându-se la Old Sparky. Jimmy Thompson, o nevăstuică de care şeriful se săturase deja, prezenta uimitoarele calități ale maşinăriei lui. După câteva minute, Nix s-a dus la închisoare. L-a chemat pe Roy Lester şi, folosind o uşă laterală, l-au scos împreună pe Pete Banning, plecând în grabă în maşina de patrulă a lui Gridley. Fără cătuşe, Pete s-a aşezat pe bancheta din spate şi nu a scos niciun cuvânt câtă vreme au mers spre sud, pe Natchez Trace Parkway. Ajunşi în oraşul Kosciusko, au rămas în maşină cât Roy a cumpărat biscuiți şi câte o cafea de la un restaurant. În timp ce maşina gonea mai departe, ei au mâncat în tăcere.

Directorul Spitalului de Stat Mississippi, aflat la Whitfield, îi aştepta la poarta principală. Nix l-a urmat în interior şi au mers împreună la clădirea 41, unde Liza Banning îşi petrecuse ultimele paisprezece luni. Doi medici îi aşteptau. S-au făcut prezentările, apoi Pete i-a urmat într-un birou a cărui uşă s-a închis imediat.

Doctorul Hilsabeck i s-a adresat primul:

— Domnule Banning, îmi pare rău să v-o spun, dar soției dumneavoastră nu îi este prea bine. Iar vizita dumneavoastră nu va face decât să înrăutățească lucrurile. Este complet autistă şi nu vorbeşte cu nimeni.

— Trebuia să vin, a spus Pete. Nu există altă cale.

— Am înțeles. Înfățişarea ei vă va surprinde şi să nu vă aşteptați la prea multe în ceea ce priveşte reacția ei.

— Cât de mult ştie?

— I-am spus totul. Evidența o oarecare ameliorare până când a fost informată despre crimă, asta în urmă cu câteva luni. Acest lucru a provocat un regres considerabil, iar starea ei s-a deteriorat. Acum două săptămâni, după ce am discutat cu şeriful şi a devenit clar că execuția este inevitabilă, am încercat să îi dăm vestea cu delicatețe. Asta a provocat o stare de autism total. Nu mănâncă aproape nimic şi de atunci încoace nu a scos nicio vorbă. Sincer să fiu, dacă execuția va avea loc, nu am idee ce impact va avea asupra ei. Evident, sunt profund îngrijorat.

— Aş vrea să o văd.

— Prea bine.

Pete i-a urmat pe medici pe hol, apoi pe o scară ce ducea la etaj. O asistentă stătea alături de o uşă ce nu avea număr. Hilsabeck i-

a făcut semn din cap lui Pete, care a deschis uşa şi a păşit înăuntru. Asistenta şi doctorul au rămas să aştepte pe hol.

Camera, fără nicio fereastră, era luminată de o plafonieră ce răspândea o lumină difuză. O uşă dădea spre un balcon minuscul.

Pe un pat îngust, cu ramă din lemn, Liza Banning stătea rezemată de perne, trează şi în aşteptare. Purta o rochie de un cenuşiu şters şi era învelită cu câteva cearşafuri. Pete s-a apropiat cu precauţie de pat şi s-a aşezat lângă picioarele ei. Ea l-a urmărit cu atenţie, ca şi cum s-ar fi temut, dar nu a spus nimic. Avea aproape patruzeci de ani, dar părea mult mai în vârstă: părul îi era încărunţit, obrajii, traşi, pielea, palidă, iar ochii erau adânciţi în orbite. În camera cufundată în semiîntuneric, femeia stătea tăcută şi nemişcată. În cele din urmă, Pete a spus:

— Liza, am venit să-mi iau adio.

Cu o voce care s-a dovedit surprinzător de fermă, ea i-a răspuns:

— Vreau să-mi văd copiii.

— Vor veni peste o zi sau două, după ce mor, îţi promit.

Ea a închis ochii şi a răsuflat puternic, oarecum uşurată. Minutele s-au scurs, iar Pete a început să îi maseze un picior prin cearşaf. Ea nu a reacţionat.

— Copiii vor fi bine, Liza, îţi promit. Sunt puternici şi ne vor supravieţui.

Pe obrajii Lizei au început să se scurgă lacrimi care picurau de pe bărbia ei. Nu a întins mâna să şi le şteargă şi nici Pete nu a făcut vreun gest. S-au mai scurs câteva minute, iar lacrimile au continuat să îi curgă pe obraji.

— Pete, mă iubeşti? a întrebat ea în şoaptă.

— Da. Te-am iubit mereu şi la fel te iubesc şi acum.

— Mă poţi ierta?

Pete a lăsat ochii în podea, privind îndelung în gol. Apoi şi-a dres glasul şi a spus:

— Nu pot minţi. Am încercat de multe ori, Liza, dar nu, nu te pot ierta.

— Te rog, Pete, spune, te rog, că mă ierţi înainte de a muri.

— Îmi pare rău. Te iubesc şi voi merge în mormânt iubindu-te.

— Ca pe vremuri?

— Ca pe vremuri.

— Ce s-a întâmplat cu zilele acelea, Pete? De ce nu putem fi împreună din nou, alături de copii?

— Ştim răspunsul, Liza. S-au întâmplat prea multe. Îmi pare

rău.

— Îmi pare rău, Pete.

Când a început să suspine, el s-a apropiat mai mult de ea şi a îmbrăţişat-o uşor. Era fragilă şi slăbită şi, preţ de o secundă, Pete şi-a adus aminte de soldaţii scheletici pe care fusese silit să îi îngroape în Bataan, cândva oameni sănătoşi care muriseră de foame şi care cântăreau mai puţin de cincizeci de kilograme. A închis ochii şi a alungat acele gânduri, reuşind cumva să îşi amintească de trupul ei în zilele de glorie, când nu îşi putea reţine dorinţa de a o atinge. Ducea dorul acelor zile, pentru că, pe atunci, trăiseră amândoi într-o stare de dorinţă aproape constantă şi nu scăpau nicio ocazie de a face dragoste.

În cele din urmă a cedat şi a început şi el să plângă.

Ultima cină a fost gătită de Nineva şi era preferata lui Pete: cotlete de porc fripte, piure de cartofi cu sos şi bame fierte. El a sosit după căderea întunericului împreună cu şeriful şi cu Roy, care, cât timp au aşteptat pe verandă, s-au legănat în balansoarele din răchită împletită.

Nineva a servit masa în sufragerie, apoi a plecat acasă în lacrimi. Amos a condus-o, în primul rând pentru că nimeni altcineva nu avea prea multe de spus. Ce puteau rosti în acele momente îngrozitoare? Florry, Joel şi Stella păreau să nu aibă poftă de mâncare. Însă lui Pete îi era foame şi, în timp ce descria vizita făcută la Whitfield, îşi tăia friptura în farfurie.

— I-am spus mamei voastre că o veţi vizita vineri, dacă vreţi.

— Va fi o revedere foarte plăcută, a spus Joel. Te îngropăm vineri dimineaţă, după care ne ducem la balamuc pentru a o vedea pe mama.

— Ţine să vă vadă, a spus Pete în timp ce mesteca.

— Am mai încercat asta, a intervenit Stella, care nici nu pusese mâna pe furculiţă. Dar te-ai amestecat tu. De ce?

— Doar n-o să ne certăm la ultima noastră cină, Stella, ce zici?

— Sigur că nu. Suntem din neamul Banning şi nu discutăm nimic. Trebuie să rămânem inexpresivi şi să mergem mai departe, ca şi cum totul va fi bine, toate secretele vor fi îngropate, viaţa va reveni la normal în cele din urmă şi nimeni nu va şti

vreodată de ce ne-ai pus în situația asta oribilă. Toată furia să fie reprimată, toate întrebările să fie ignorate. Suntem din neamul Banning, cel mai dur dintre toate.

Glasul i s-a frânt şi şi-a şters fața. Fără să o ia în seamă, Pete a spus:

— Am discutat cu John Wilbanks şi totul e în regulă. Buford se îngrijeşte de recoltă şi va vorbi cu Florry, ca să se asigure că ferma funcționează cum trebuie mai departe. Terenul e pe numele vostru acum şi va rămâne în familie. Veniturile vor fi împărțite în fiecare an şi vă veți primi cecurile în jur de Crăciun.

Lăsându-şi jos furculița, Joel a spus:

— Aşadar, viața merge înainte, nu-i aşa, tată? Statul te va ucide mâine, te vom îngropa a doua zi, după care vom pleca în lumea noastră mică de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Joel, toți murim la un moment dat. Tata n-a apucat cincizeci de ani – şi nici tatăl lui. Cei din neamul Banning nu trăiesc mult.

— Ah, asta e foarte liniştitor, a spus Florry.

— Bărbații din neam, asta ar fi trebuit să spun. Femeile trăiesc mai mult.

— Putem discuta şi despre altceva în afară de moarte? a întrebat apoi Stella.

— A, bineînțeles, surioară, a spus Joel. Despre vreme, recoltă, păsări cardinal? La ce te gândeşti în ceasul ăsta cumplit?

— Nu ştiu, a spus ea, ducându-şi şervetul la ochi. Nu-mi vine să cred. Nu pot să cred că stăm aici încercând să mâncăm, ştiind că e ultima oară când te vedem în viață.

— Trebuie să fii puternică, Stella, a spus Pete.

— M-am săturat să fiu puternică ori prefăcându-mă că sunt. Nu pot să cred că familiei noastre i se întâmplă aşa ceva. De ce ai făcut asta?

A urmat o tăcere lungă, timp în care cele două femei şi-au şters ochii. Joel a luat o furculiță cu piure şi a înghițit totul fără să mestece.

— Cred că plănuieşti să îți duci secretele în mormânt, tată, am dreptate? Nici chiar acum, în ceasul al doisprezecelea, nu vrei să ne spui de ce l-ai ucis pe Dexter Bell, astfel că suntem sortiți să ne petrecem restul vieții întrebându-ne de ce. În situația asta ne aflăm?

— V-am spus că nu discut despre asta.

— Sigur că nu.

— Ne datorezi o explicație, a spus Stella.

— La naiba, nu vă datorez nimic, s-a răstit Pete, apoi a inspirat adânc şi a spus: Iertați-mă, dar nu vreau să discut despre asta.

— Am o întrebare, a spus Joel cu calm. Şi, cum asta e ultima dată când pot să o pun, dar şi pentru că e ceva ce-mi va stârni curiozitatea tot restul vieții, o voi formula acum. Ai văzut o mulțime de lucruri îngrozitoare în război, multă suferință şi moarte; chiar tu ai ucis o sumedenie de oameni în luptă. Când un soldat vede prea multă moarte în jur, ajunge să fie crud? Viața şi traiul devin mai lipsite de preț? Ajungi într-un punct în care crezi că moartea nu are nicio importanță? Tată, nu te critic, sunt doar curios.

Pete a luat o îmbucătură de friptură şi a mestecat-o, analizând întrebarea.

— Aşa cred. Eu am ajuns într-un punct în care ştiam că voi muri, iar când asta se întâmplă într-o bătălie, soldatul îşi acceptă soarta şi luptă şi mai hotărât. Mi-am pierdut o mulțime de prieteni. Pe unii i-am şi îngropat. De aceea am încetat să-mi mai fac prieteni. Totuşi, nu am murit. Am supraviețuit şi, date fiind lucrurile prin care am trecut, viața a devenit mai prețioasă. Dar mi-am dat seama că moartea face parte din viață. Toți ajungem la capăt. Unii mai devreme decât alții. Asta răspunde la întrebarea ta?

— Nu tocmai. Cred că nu există răspunsuri.

— Am sperat că nu vom discuta despre moarte, a intervenit Florry.

— E ceva ireal, a spus Stella.

— Viața nu e niciodată lipsită de valoare, a continuat Pete. Fiecare zi trăită e un dar, să nu uitați asta.

— Dar cum rămâne cu viața lui Dexter Bell? a întrebat apoi Joel.

— Joel, merita să moară. Nu vei înțelege asta niciodată, dar cred că, într-o bună zi, o să înveți că viața este plină de lucruri pe care nu le putem înțelege. Nu există nicio garanție că ți se va permite să trăieşti ştiind totul despre toate. Există o mulțime de mistere. Acceptă-le şi mergi mai departe.

Pete s-a şters la gură şi a împins farfuria deoparte.

— Am o întrebare, a spus apoi Stella. Vei fi ținut minte multă vreme prin aceste locuri, şi nu din motivele care contează. De fapt, moartea ta va deveni o legendă. Întrebarea mea este asta: cum vrei ca noi să te păstrăm în amintire?

Pete a zâmbit şi i-a răspuns:

— Ca pe un om de treabă care a creat doi copii frumoşi. Lăsați

lumea să zică ce vrea, pentru că despre voi nu se poate spune nimic rău. Voi muri ca un om mândru datorită ție şi fratelui tău.

Stella şi-a acoperit fața cu şervetul şi a început să suspine. Pete s-a ridicat încet şi a spus:

— Trebuie să plec. Şeriful a avut o zi lungă.

Cu lacrimile şiroindu-i pe obraji, Joel s-a ridicat şi şi-a îmbrățişat tatăl.

— Să fii tare! i-a spus Pete.

Stella era copleşită de lacrimi şi nu s-a putut ridica. Pete s-a aplecat spre ea, a sărutat-o pe creştet şi i-a spus:

— De ajuns cu plânsul. Fii puternică pentru mama ta. Într-o bună zi, se va întoarce. Apoi s-a uitat spre Florry şi a adăugat: Ne vedem mâine.

Ea a dat din cap în timp ce el ieşea din sufragerie. După ce au auzit uşa din față închizându-se, au plâns cu toții vreme îndelungată. Joel a ieşit pe veranda din față şi a urmărit maşina şerifului dispărând pe autostradă.

CAPITOLUL

19

Joi, pe 10 iulie, data celui de-al doilea mandat de condamnare la moarte semnat de judecătorul Rafe Oswalt, Pete Banning s-a trezit în zori şi şi-a aprins o ţigară. Roy Lester i-a adus o cană de cafea şi l-a întrebat dacă dorea micul dejun. Dar Pete nu voia. Roy l-a întrebat apoi dacă dormise bine, iar el i-a spus că da şi i-a mulţumit. Nu, Roy nu putea face nimic pentru el în acele momente. Leon Colliver l-a strigat din celula lui şi a sugerat un ultim joc de cribbage. Lui Pete i-a plăcut ideea şi a aranjat tabla de joc pe hol. Apoi i-a amintit lui Leon că îi datora 2,35 dolari pentru jocurile pierdute, iar Leon i-a amintit lui Pete că nu îi plătise alcoolul de contrabandă pe care îl băuse în ultimele nouă luni. Au râs amândoi, şi-au dat mâinile şi au făcut lucrurile uitate.

— Mi-e greu să cred că asta se va-ntâmpla cu adevărat, Pete, a spus Leon în timp ce făcea cărţile.

— Legea e lege. Câteodată îţi convine; alteori, nu.

— Nu mi se pare drept.

— Cine a spus că viaţa e dreaptă?

După câteva mâini, Leon a scos termosul şi a spus:

— Poate că tu n-ai nevoie de băutură, dar eu, da.

— Trecem peste asta, a spus Pete.

Apoi uşa s-a deschis, iar Nix Gridley s-a apropiat de ei. Părea agitat şi obosit.

— Pete, pot face ceva pentru tine?

— Nu-mi vine nimic în minte.

— Bine. La un moment dat, va trebui să parcurgem programul, doar ca să ştim la ce să ne aşteptăm.

— Mai târziu, Nix, dacă nu te superi. Acum sunt ocupat.

— Văd. Ascultă, sunt câţiva reporteri în afara închisorii care vor să ştie dacă ai ceva de spus.

— De ce-aş vorbi cu ei acum?

— Aşa mi-am închipuit şi eu. Iar John Wilbanks a telefonat deja. Vrea să vină aici.

— M-am săturat de John Wilbanks. Nu mai e nimic de spus. Spune-i că sunt ocupat.

Uitându-se la Leon, Nix şi-a dat ochii peste cap şi a plecat.

Soldaţii au început să sosească înainte de amiază. Cei din comitatele apropiate făcuseră deplasări uşoare, de două sau trei ore. Cei din alte state călătoriseră toată noaptea. Au venit singuri, în camionete şi în automobile pline. Erau în uniformele pe care le purtaseră cândva cu mândrie, în salopete, în haine kaki sau în costume cu cravată. Erau neînarmaţi, fără planuri de a provoca tulburări, însă abia aşteptau o vorbă de la eroul lor pentru a fi gata de luptă. Veniseră să îl onoreze, să se afle acolo atunci când murea, pentru că şi el se aflase acolo pentru ei. Veniseră să îşi ia adio.

Au parcat în jurul tribunalului, apoi în jurul pieţei, iar când nu s-a mai găsit niciun loc de parcare, şi-au lăsat maşinile în cartierele din centru. S-au strâns şi s-au salutat unii pe alţii, uitându-se urât la locuitorii oraşului, oameni pe care nu îi agreau, pentru că ei fuseseră aceia care îl condamnaseră la moarte pe Pete Banning. Au cutreierat holurile tribunalului şi s-au uitat la uşa încuiată a sălii de judecată de la etaj. Au ocupat cafenelele şi şi-au omorât timpul, vorbind cu gravitate între ei, dar fără să se adreseze vreunei persoane din oraş. S-au grupat în jurul camionului argintiu şi au examinat cablurile ce se întindeau de-a lungul trotuarului, pătrunzând în tribunal. Clătinând din cap, s-au întrebat cum ar fi putut împiedica totul, însă au rămas în aşteptare. Se uitau cu ură la poliţişti şi la adjuncţii de şerif, vreo şase oameni înarmaţi, în uniforme, cei mai mulţi trimişi din comitatele învecinate.

Guvernatorul statului era Fielding Wright, un avocat din Deltă, devenit un politician de succes. Îşi câştigase postul în urmă cu opt luni, când murise predecesorul lui, iar în prezent dorea să fie ales pentru un mandat complet, de patru ani. Joi, după masa de prânz, acesta s-a întâlnit cu procurorul general, care l-a asigurat

că nu mai rămăsese în tribunale nimic care să poată împiedica execuția.

Guvernatorul Wright primise numeroase scrisori care îi solicitau – ba chiar îi impuneau – să îi acorde clemență lui Pete Banning, însă altele ceruseră dreptate potrivit legii. El îi considera oameni slabi pe opozanții săi politici şi de aceea nu voia să dea o nuanță politică execuției; însă, ca pe majoritatea oamenilor, cazul îl intrigase.

Şi-a părăsit biroul din capitala statului pe bancheta din spate a unui Cadillac din 1946, maşina lui oficială, cu un şofer şi un consilier. Au mers în urma unei maşini cu însemne oficiale în care se aflau doi polițişti şi s-au îndreptat spre nord. S-au oprit mai întâi la Grenada, unde guvernatorul a avut o scurtă întâlnire cu un susținător marcant, apoi şi la Oxford, din acelaşi motiv. Au sosit în Clanton cu puțin înainte de ora cinci şi au ocolit piața. Guvernatorul era uimit de mulțimea care se foia în jurul peluzei din fața tribunalului. Primise asigurări din partea şerifului că situația era sub control şi că nu era nevoie de forțe suplimentare de poliție.

Când s-a răspândit vestea venirii guvernatorului, o altă mulțime, preponderent formată din reporteri, s-a mutat în fața închisorii. Când guvernatorul a coborât din automobil, aparatele de fotografiat au început să fulgere şi i-au fost adresate întrebări. El a zâmbit şi a ignorat totul, grăbindu-se să intre în tribunal. Nix Gridley aştepta în biroul lui, împreună cu John Wilbanks şi cu senatorul statului, un aliat al său. Guvernatorul îl cunoştea pe Wilbanks, care îl sprijinea pe unul dintre opozanții lui în alegerile care urmau să aibă loc. Dar în acel moment, asta nu avea nicio importanță. Pentru guvernator, nu era un eveniment politic.

Roy Lester l-a adus pe condamnat şi s-au făcut prezentările de rigoare. John Wilbanks l-a rugat pe senator să iasă din cameră. Ceea ce urma să fie discutat nu îl privea în niciun fel. Fără să vrea, acesta a ieşit. Când cei patru bărbați au rămas singuri, guvernatorul a povestit pe scurt că îl cunoscuse pe tatăl lui Pete Banning cu ani în urmă, la un eveniment petrecut în Jackson. Ştia că familia era importantă în zonă şi că se bucurase de un bun renume vreme de mulți ani.

Dar Pete nu părea impresionat.

— Uitați, domnule Banning, a spus apoi guvernatorul, după cum ştiți, pot comuta sentința dumneavoastră la moarte în închisoare pe viață şi de aceea mă aflu aici. Chiar nu văd niciun

beneficiu în executarea dumneavoastră.

Pete a ascultat cu atenție, apoi i-a răspuns:

— Vă mulțumesc, domnule, pentru că ați venit aici, dar eu nu am solicitat această întâlnire.

— Şi nici altcineva. Am venit din proprie voință şi sunt dispus să acord clemență şi să împiedic execuția, dar numai cu o condiție. Voi face asta dacă ne explicați mie şi şerifului – dar şi avocatului dumneavoastră – de ce l-ați ucis pe acel predicator.

Pete s-a uitat sever spre John Wilbanks, ca şi cum acesta ar fi pus la cale o conspirație, dar avocatul a clătinat din cap.

Fără nicio expresie, Pete l-a privit pe guvernator şi a spus:

— Nu am nimic de declarat.

— Domnule Banning, aici ne confruntăm cu o problemă de viață şi de moarte. Sunt convins că nu doriți să vă aşezați pe scaunul electric peste câteva ore.

— Nu am nimic de spus.

— Domnule Banning, vorbesc cât se poate de serios. Spuneți-ne motivul şi execuția nu va mai avea loc.

— Nu am nimic de spus.

John Wilbanks şi-a plecat capul şi s-a apropiat de fereastră. Nix Gridley a scos un oftat de exasperare, părând să zică: „Doar v-am spus“. Guvernatorul s-a uitat fix la Pete, care i-a răspuns la privire fără să clipească.

— Prea bine. Cum doriți, a spus în cele din urmă guvernatorul Wright.

Apoi s-a ridicat şi a părăsit biroul. Ajuns afară, i-a ignorat pe reporteri şi a plecat cu automobilul spre casa unui doctor, unde i se pregătea cina.

★
★★

Pe măsură ce crepusculul se aşternea peste oraş, mulțimea sporea în jurul tribunalului, iar străzile se umpleau de oameni. Vehiculele nu se mai puteau deplasa, astfel că traficul a fost deviat.

Roy Lester a plecat de la închisoare cu maşina de patrulă şi s-a îndreptat spre casa lui Mildred Highlander, unde Florry îl aştepta. S-au întors împreună la închisoare şi au reuşit să se strecoare pe uşa din spate ca să evite reporterii. Florry a fost condusă în biroul

şerifului, unde Nix a întâmpinat-o cu o îmbrățișare. Câteva minute mai târziu, în birou a fost adus fratele ei. Au rămas față în față, cu genunchii atingându-li-se.

— Ai mâncat ceva? a întrebat ea cu glas slab.

El a clătinat din cap.

— Nu, mi s-a oferit o ultimă masă, dar nu prea am poftă de mâncare.

— Ce a vrut guvernatorul?

— Doar s-a oprit ca să îşi ia adio de la mine, aşa cred. Ce fac copiii?

— Ce fac? La ce te aştepți, Pete? Sunt distruşi. Sunt copleşiți. Şi cine îi poate învinui?

— Se va termina totul curând.

— Pentru tine, da, dar nu şi pentru noi. Ajungi să pieri într-o flacără glorioasă, dar noi rămânem aici încercând să ne revenim şi întrebându-ne ce naiba s-a întâmplat.

— Iartă-mă, Florry. Nu am avut de ales.

Ea şi-a şters lacrimile şi şi-a muşcat limba. Ar fi vrut să se răstească la el şi să îi spună tot ce simțea, dar, pe de altă parte, dorea să îl strângă în brațe pentru ultima oară, să se asigure că se ştia iubit de familia lui.

El s-a aplecat mai aproape de ea, a prins-o de mâini şi i-a spus:

— Sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le ştii.

CAPITOLUL

20

Condamnatul a avut o singură solicitare. Dorea să meargă pe jos de la închisoare până la tribunal, o distanță scurtă, de doar două intersecții, însă un marş lung până la mormânt. Pentru el era important să calce mândru, cu capul sus, cu mâinile neîncătuşate, cu acelaşi curaj cu care înfruntase moartea, de care scăpase de atâtea ori. Voia să dovedească bravura pe care puțini oameni o puteau înțelege atunci sau vreodată. Avea să moară ca un bărbat mândru, care nu purta pică nimănui şi nu avea regrete.

La ora opt seara, a ieşit pe uşa din față a închisorii purtând o cămaşă albă şi pantaloni kaki. Avea mânecile suflecate, pentru că aerul era încins, iar umiditatea îl făcea sufocant. Avându-i pe Roy Lester de o parte şi pe Red Arnett de cealaltă, l-a urmat pe Nix Gridley prin mulțimea care s-a despărțit ca să le facă loc. Singurele sunete erau cele ale declanşatoarelor şi blițurilor aparatelor de fotografiat. Nu au existat întrebări banale aruncate de reporteri, nici strigăte de încurajare, nici amenințări şi acuzații. Ajunşi pe Wesley Avenue, au cotit şi s-au îndreptat spre piață, mergând pe mijlocul străzii, în vreme ce curioşii i-au urmat. Când s-au apropiat, soldații aliniați de-a lungul străzii au luat poziția de drepți şi au salutat. Pete i-a văzut, părând surprins o clipă sau două, apoi a dat din cap cu un aer sumbru. Mergea încet, fără să se grăbească, dar hotărât să termine cu toate.

În piață, mulțimea a amuțit când au apărut condamnatul şi paznicii lui. Nix a mârâit spre câțiva oameni, făcându-le semn să se retragă şi să facă loc, şi toată lumea i-a dat ascultare. A luat-o apoi pe Madison Street, prin fața cafenelei Tea Shoppe, iar procesiunea l-a urmat.

În față a apărut tribunalul, iluminat complet şi aşteptând. Era cea mai importantă clădire din comitat, locul în care se făcea şi se împărțea justiția, unde se protejau drepturile, unde se rezolvau

paşnic şi corect toate disputele. Când era mult mai tânăr, şi Pete făcuse parte dintr-un juriu, iar experiența îl impresionase. El şi ceilalți jurați respectaseră legea şi dăduseră un verdict corect. Justiția fusese înfăptuită, iar acum justiția îl aştepta.

Polițiştii suplimentari alcătuiseră un cordon pe trotuarul principal al tribunalului. Alături se întindeau cablurile electrice. Deşi generatorul din camionul argintiu zumzăia zgomotos, Pete n-a părut prea impresionat când au trecut pe lângă el. Urmându-l pe Nix, a păşit peste cablurile ce se îndreptau spre clădire. Era surprins de numărul mare de oameni, în special de prezența soldaților, dar a rămas cu privirea ațintită înainte, atent să evite pe cineva cunoscut.

Au mers încet spre tribunal, apoi au intrat. Acum era pustiu, pentru că polițiştii încuiaseră toate uşile şi interziseseră accesul curioşilor. Nix era hotărât să evite un spectacol şi jurase că va aresta orice persoană aflată în clădire fără să aibă permisiunea. După ce au urcat scara principală, s-au oprit în fața uşilor sălii de judecată. Un paznic le-a deschis, iar ei au intrat. Cablurile erau întinse de-a lungul intervalului, dincolo de bară, până la scaunul electric.

Old Sparky stătea amenințător alături de boxa jurații lor, cu fața spre şirurile de bănci goale, pe care de obicei stăteau spectatorii. Acum erau prezenți doar câțiva martori, deşi Pete nu aprobase prezența niciunuia. Nu era nimeni din familia lui Dexter Bell. Spre groaza lui Jimmy Thompson, care aştepta nerăbdător lângă iubitul lui scaun, Nix interzisese accesul fotografilor. Mesele fuseseră mutate, iar pentru martori fusese aranjat un şir de scaune lângă masa judecătorului. Miles Truitt, procurorul, stătea alături de judecătorul Rafe Oswalt. Următorul era guvernatorul Wright, care nu asistase niciodată la o execuție şi hotărâse să rămână în oraş pentru aceasta. Considera că era de datoria lui să fie martor la o pedeapsă capitală, mai ales că oamenii erau atât de pătimaşi în favoarea ei. Alături de guvernator se aflau patru reporteri aleşi de Nix Gridley, printre aceştia numărându-se şi Hardy Capley de la ziarul *Memphis Press-Scimitar*.

John Wilbanks lipsea, pentru că aşa hotărâse. Pete l-ar fi aprobat ca martor, dar John nu voia să asiste la o asemenea oroare. Cazul era încheiat şi spera să uite toate necazurile pricinuite de el. Se îndoia totuşi anticipând cu mare convingere şi alte probleme legale create de crimă. În acele momente, el şi Russell stăteau pe balconul biroului lor, urmărind mulțimea din

fața tribunalului şi sorbind din paharele cu whisky.

Pete a fost condus spre un scaun aflat alături de Old Sparky şi, după ce s-a aşezat, Jimmy Thompson a spus:

— Domnule Banning, asta e partea care îmi displace cel mai mult în meseria mea.

— Ce-ar fi să taci şi să faci ce ai de făcut? a spus Nix, care se săturase de Thompson şi de teatrul pe care îl juca.

Nimeni nu a mai vorbit, iar Thompson a scos un aparat electric de tuns, cu care a tăiat părul lui Pete cât mai aproape de scalp. Părul castaniu-închis, cărunt pe alocuri, a căzut în smocuri pe cămaşa şi pe braţele lui, iar Thompson l-a îndepărtat cu pricepere, lăsându-l să cadă pe podea. I-a suflecat apoi pantalonii kaki pe piciorul stâng şi i-a expus pielea de pe pulpă. În timp ce îşi făcea treaba cu repeziciune, singurul sunet din sala de tribunal era cel al foarfecii. Nimeni dintre cei care urmăreau scena nu asistase până atunci la o execuţie, aşa că nu aveau idee ce urma să se întâmple. Însă Thompson era profesionist şi şi-a făcut datoria cu eficienţă. După ce a oprit aparatul, a făcut semn din cap către Old Sparky şi a zis:

— Vă rog să vă aşezaţi.

Pete a făcut doi paşi şi s-a lăsat pe tronul grosolan din lemn. Thompson i-a prins încheieturile cu chingi groase din piele, apoi a procedat la fel cu talia şi cu gleznele. A luat dintr-o găleată două bucăţi de burete îmbibate cu apă şi le-a fixat de pulpe, apoi le-a legat cu o chingă masivă care avea un electrod. Bureţii erau necesari pentru transmiterea rapidă a curentului electric.

Pete a închis ochii şi a început să respire greu.

Apoi Thompson a aşezat patru bureţi umezi pe capul lui Pete. Câteva firicele de apă au început să i se scurgă pe faţă, iar Thompson şi-a cerut scuze. Pete însă nu i-a răspuns. Casca era din metal, asemănătoare întru câtva cu aceea folosită în fotbalul american, iar când Thompson i-a aşezat-o pe cap, Pete a făcut o grimasă, singura lui reacţie negativă de până atunci. După ce bucăţile de burete au fost aşezate sub cască, Thompson a strâns baretele acesteia. A ataşat firele şi s-a cam chinuit cu baretele, lăsând impresia că totul dura prea mult. Cu toate acestea, întrucât nu cunoşteau protocolul, Nix şi ceilalţi au aşteptat, urmărind totul în tăcere. Aerul umed din sală a devenit şi mai lipicios şi toată lumea transpira. Din cauza căldurii, cineva deschisese parţial patru dintre ferestrele aflate de o parte şi de alta a sălii şi, din nefericire, uitase să le închidă.

Thompson simțea presiunea unei slujbe atât de importante. Majoritatea victimelor lui erau criminali de culoare săraci şi puțini oameni se sinchiseau dacă executarea lor avea vreo imperfecțiune. Niciunul nu scăpase. Însă nu se mai auzise despre executarea unui alb atât de cunoscut, iar el era hotărât să realizeze o ucidere curată, care să nu fie criticată de nimeni.

Ridicând în aer un giulgiu negru, l-a întrebat pe Pete:

— Doriți o legătură la ochi?

— Nu.

— Prea bine.

Thompson a făcut un semn din cap spre judecătorul Oswalt, care s-a ridicat şi s-a îndreptat spre condamnat. Ținând în mâini o foaie, şi-a dres glasul şi a rostit:

— Domnule Banning, legea îmi cere să vă citesc condamnarea la moarte. „Din ordinul Curții Circuitului Districtului Juridic 22 pentru statul Mississippi, după ce ați fost găsit vinovat de crimă cu premeditare şi condamnat la moarte prin electrocutare, respectivul verdict fiind confirmat de Curtea Supremă a acestui stat, eu, judecătorul Rafe Oswalt, ordon prin prezenta executarea imediată.“ Fie ca Dumnezeu să se milostivească de sufletul dumneavoastră!

Hârtia tremura în mâinile lui cât timp a citit-o privindu-l pe Pete, iar după aceea s-a aşezat cât de repede a putut.

Din balconul cufundat în întuneric, trei oameni de culoare urmăreau acel spectacol fără să le vină a crede. Ernie Dowdle, care muncea în subsolul tribunalului, Penrod, custodele lui, şi Hop Purdue, îngrijitorul bisericii, stăteau întinşi pe burtă şi se uitau printre bare. Erau atât de înspăimântați, încât abia mai respirau, căci, dacă ar fi fost văzuți de Nix, aproape sigur ar fi fost azvârliți în închisoare pentru câțiva ani.

Thompson a dat din cap spre Nix Gridley, care s-a apropiat de scaunul electric şi a întrebat:

— Pete, ai dori să spui ceva?

— Nu.

Nix s-a retras şi a rămas aproape de martori, împreună cu Roy Lester şi Red Arnett. Legistul comitatului stătea în spatele lor. Jimmy Thompson s-a apropiat de comutator, l-a examinat preț de o clipă, apoi l-a întrebat pe Nix:

— Există vreun motiv pentru care această execuție să nu se desfăşoare?

Nix a clătinat din cap şi a spus:

— Niciunul.

Thompson a răsucit apoi un selector. Generatorul din camionul argintiu a făcut un zgomot puternic în timp ce motorul pe benzină ridica tensiunea curentului. Cei care stăteau în apropierea lui au înțeles ce se întâmpla şi s-au tras înapoi. Curentul a țâşnit prin cabluri şi a ajuns instantaneu la Old Sparky. Din comutator ieşea o manetă metalică de aproape doisprezece centimetri, având o protecție din material plastic. Pete a fost lovit de un curent de două mii de volți şi fiecare muşchi din corpul lui s-a contractat, aruncându-l în sus şi în față şi făcându-l să se zbată în legături. A scos apoi un urlet puternic de durere, imposibil de descris, care i-a şocat pe martori. Urletul a umplut sala tribunalului şi a continuat vreme de câteva secunde, timp în care corpul lui se răsucea cu o furie oribilă. Apoi s-a propagat pe geamurile deschise ale tribunalului şi a reverberat în noapte.

Ulterior, oamenii care se aflaseră în apropiere de camionul argintiu şi de generatorul său, pe latura sudică a tribunalului, lângă fațadă, au susținut că nu auziseră țipetele, însă cei care stătuseră în capetele dinspre est şi vest şi, mai ales, cei din partea din spate le auziseră şi, spuneau ei, n-aveau să le uite niciodată. Lui John Wilbanks i-au ajuns la urechi la fel de clar precum nişte tunete, făcându-l să suspine: „O, Doamne…“ S-a ridicat şi s-a apropiat de balustrada balconului, privind fețele îngrozite ale oamenilor din apropierea tribunalului. Urletul a ținut secunde întregi, dar multora li s-a părut că durează o veşnicie.

Primul şoc electric trebuia să îi oprească inima şi să îl facă să îşi piardă cunoştința, însă era greu de spus ce avea să se întâmple. Pete a avut convulsii violente vreme de aproape zece secunde, deşi era imposibil de spus cât durase. Când Thompson a tras de manetă şi a întrerupt curentul, capul lui Pete s-a prăbuşit spre dreapta şi a rămas nemişcat. Apoi a tresărit. Ca întotdeauna, Thompson a aşteptat treizeci de secunde, apoi a coborât maneta pentru a doua doză de curent. Pete a tresărit când curentul l-a străfulgerat din nou, dar organismul lui a rezistat mai puțin – era limpede că murea. În timpul celui de-al doilea şoc electric, corpul său a atins o temperatură de 93 de grade Celsius, iar organele interne au început să i se lichefieze. Din orbite îi țâşnea sânge.

Thompson a întrerupt curentul şi l-a rugat pe legist să verifice dacă Pete murise. Acesta nu s-a mişcat, holbându-se cu gura căscată la fața macabră a lui Pete Banning. În cele din urmă, Nix

Gridley a reuşit să îşi mute privirea de la Pete, simțind că i se face greață. Miles Truitt, care în urmă cu şase luni stătuse în acelaşi loc în care se afla acum Old Sparky, implorând juriul să acorde pedeapsa cu moartea, fusese acum martor la prima execuție şi nu avea să mai fie niciodată acelaşi om. Acelaşi lucru era valabil şi pentru guvernator. Din motive politice, el a continuat să susțină pedeapsa cu moartea, deşi, în sinea lui, îşi dorea ca aceasta să fie abolită, cel puțin pentru albi.

În balcon, Hop Purdue a închis ochii şi a început să plângă. În calitate de martor principal, depusese mărturie împotriva domnului Banning şi se simțea răspunzător pentru moartea lui.

După şocul de început, reporterii şi-au venit în fire şi au început să noteze totul cu furie.

— Vă rog, domnule, dacă nu vă supărați, a spus Thompson cu glas iritat, în timp ce îi făcea semn medicului legist, care abia se simțea în stare să se mişte.

Având un stetoscop împrumutat de la un doctor local foarte apreciat, care refuzase fără nicio ezitare să participe la execuție, legistul s-a apropiat de cadavru şi a examinat inima lui Pete. Sângele şi alte fluide se scurgeau prin găvanele ochilor, iar cămaşa lui albă îşi schimba cu rapiditate culoarea. Legistul nu era sigur dacă se mai auzea ceva sau dacă folosea corect stetoscopul, căci, în acele momente, nu-şi dorea decât ca Pete să fie mort. Văzuse de ajuns. Iar dacă Pete nu murise, acest lucru avea să se întâmple foarte curând. De aceea, s-a retras rapid şi a declarat:

— Nu se aud bătăi de inimă. Acest om este mort.

Thompson s-a simțit uşurat: execuția decursese bine. În afară de răcnetul inimaginabil ce păruse să zguduie ferestrele şi de globii oculari care se topiseră, nu apăruse nimic ce nu mai văzuse până atunci. Execuția lui Pete era cea de-a treizeci şi opta, dar realitatea era că niciuna nu semăna cu alta. Thompson crezuse că văzuse de toate, începând cu pielea pârlită şi terminând cu oasele rupte în timp ce corpurile se zbăteau, dar întotdeauna apărea câte ceva nou. Una peste alta totuşi, aceea era o noapte bună pentru stat. A desfăcut rapid casca şi a scos-o de pe capul lui Pete, apoi i-a pus peste față giulgiul, pentru a ascunde o parte din lichide. După aceea a început să decupleze cablurile şi să elibereze legăturile. În timp ce el îşi făcea treaba, Miles Truitt şi-a cerut scuze şi s-a retras, urmat imediat de guvernator. Cu toate acestea, reporterii au rămas, încă fascinați, încercând să consemneze fiecare amănunt.

Nix l-a tras deoparte pe Roy Lester şi i-a spus:

— Ascultă, o să termin aici şi o să trimit cadavrul la casa funerară. I-am promis lui Florry că o voi înştiința când totul se va termina. E acasă, în căsuța aceea roz, alături de copii, şi aş vrea să te duci până acolo ca să le dai ştirea.

Evident răvăşit şi cu ochii umezi, Roy a reuşit cu greu să spună:

— Am înțeles, şefu'!

Vreme de peste o sută de ani, cei din neamul Banning îşi îngropaseră morții într-un cimitir de familie aflat pe o latură a unui deal unduitor, nu departe de căsuța roz. Pietrele de mormânt simple erau aranjate în ordine sub crengile unui sicomor[7] 7 Sicomor sau paltin de munte. (n. tr.) bătrân şi impunător, care se înălța acolo de pe vremea primilor membri ai familiei Banning. Încă dinainte ca Pete să se nască, cimitirul primise numele de Bătrânul Sicomor, intrând astfel în limbajul obişnuit al familiei. O rudă decedată nu era, de fapt, moartă, ci se dusese pur şi simplu acasă, la Bătrânul Sicomor.

La ora opt dimineața, pe 11 iulie, o mică mulțime s-a strâns la Bătrânul Sicomor, ca să urmărească un sicriu simplu din lemn ce era coborât în mormânt cu ajutorul unor frânghii. Patru dintre lucrătorii agricoli ai familiei Banning săpaseră mormântul în ziua precedentă, iar acum se ocupau de sicriu. Piatra de căpătâi era deja aşezată, având pe ea înscrise numele şi data. Peter Joshua Banning III, născut la 2 mai 1903, decedat la 10 iulie 1947. În partea de jos erau inscripționate cuvintele: „Soldat credincios al lui Dumnezeu".

În jurul mormântului stăteau cincisprezece albi, purtând cele mai bune haine pe care le aveau. La înmormântare participau doar persoanele invitate, iar Pete întocmise o listă, împreună cu instrucțiuni amănunțite privind ora de începere, versetele din Scriptură ce trebuiau rostite, precum şi felul în care trebuia realizat sicriul. Printre invitați se numărau Nix Gridley, John Wilbanks şi soția lui, câțiva prieteni şi, bineînțeles, Florry. În spatele lor se aflau Nineva, Amos şi Marietta, care asigurau ajutorul casnic. În spatele lor – şi ceva mai departe –, se aflau aproape patruzeci de negri de diferite vârste, toți lucrători ai

familiei Banning, îmbrăcați în ce aveau ei mai bun. Spre deosebire de albi, care s-au străduit să rămână puternici şi să pară lipsiți de emoții, negrii nu au făcut un asemenea efort. Au început să plângă imediat ce au văzut sicriul coborât din maşina mortuară. Domnul Pete era şeful lor, un om bun şi de treabă, şi nu puteau să creadă că murise.

În anii '40, în zonele rurale din Mississippi, soarta unei familii de culoare depindea de bunătatea sau de răutatea albului care deținea pământul, iar cei din neamul Banning fuseseră întotdeauna protectori şi drepți. Negrii nu înțelegeau logica legii întocmite de oamenii albi. De ce l-ar fi ucis pe unul dintre ai lor? Era absurd.

Nineva, care în urmă cu patruzeci şi patru de ani îl asistase pe doctor la naşterea lui Pete, era copleşită de durere şi abia mai putea sta în picioare. Amos o strângea în brațe, consolând-o.

Preotul era un tânăr student prezbiterian din Tupelo, prietenul unui prieten, care nu avea practic nicio legătură cu comitatul Ford. Nu aveau să afle niciodată cum îl găsise Pete. Acesta a rostit prima rugăciune, dovedindu-se foarte convingător. Când a încheiat, Stella era din nou înlăcrimată. Stătea între mătuşa şi fratele ei, ambii ținându-şi brațele pe după umerii ei pentru a o sprijini. După rugăciune, preotul a citit Psalmul 23, apoi a vorbit pe scurt despre viața lui Pete Banning. Nu s-a priceput prea bine să vorbească despre război, spunând doar că fusese decorat. Nu a rostit niciun cuvânt despre crimă şi urmările ei, însă a vorbit despre grație, iertare, justiție şi despre alte câteva concepte pe care nu le-a putut lega prea bine de realitatea existentă. Când a încheiat, a rostit o altă rugăciune. Marietta s-a apropiat de piatra de mormânt şi a cântat *a cappella* primele două strofe din *Uimitoarea grație divină*. Avea o voce frumoasă şi cânta deseori în tandem cu interpreții de operă care erau ascultați pe fonograful din căsuța roz.

Când preotul a anunțat că slujba se terminase, îndoliații s-au retras încet pentru a le face loc groparilor, care urmau să arunce pământ peste sicriu. Pentru cei trei membri ai familiei Banning era extrem de dificil să vadă asta. În timp ce se îndreptau spre maşină, le adresau câteva cuvinte prietenilor prezenți.

Nix Gridley l-a abordat pe Joel şi i-a spus că mulți dintre soldați încă se aflau în oraş, dorind să se oprească la mormânt pentru a-şi exprima regretele. Joel a discutat acest lucru cu Florry şi au convenit că Pete ar fi fost de acord.

Veteranii au început să sosească după o oră, continuând să apară toată ziua. Veneau singuri, nişte siluete solitare având multe amintiri. Veneau în grupuri restrânse şi îşi vorbeau în şoaptă. Veneau discret, sumbri şi mândri. Atingeau piatra de mormânt, se uitau la pământul proaspăt afânat, îşi rosteau rugăciunile sau ceea ce aveau de spus şi plecau simțind o mare tristețe față de pierderea unui om pe care puțini dintre ei îl cunoscuseră personal.

PARTEA A DOUA

OSUARUL

CAPITOLUL

21

Construit în 1869, hotelul Peabody se afla în centrul oraşului Memphis şi devenise imediat un punct de atracție pentru oamenii din înalta societate. Era conceput într-un stil elaborat specific Renaşterii italiene, pentru care nu se făcuse nicio economie. Holul generos de la intrare scotea în evidență balcoanele din partea de sus, iar fântâna arteziană era populată de rațe adevărate. Nu încăpea nicio îndoială că hotelul era cel mai spectaculos din Memphis şi că nu avea niciun competitor pe o rază de sute de kilometri. A devenit imediat profitabil, căci oamenii cu bani din Memphis se grăbeau să ajungă la Peabody ca să bea şi să ia cina sau să organizeze baluri, gale, petreceri, concerte şi întruniri.

Cam la trecerea în secolul XX, când plantațiile de bumbac, cândva înfloritoare în zona Deltei din Arkansas şi Mississippi, şi-au recâştigat statutul, Peabody a devenit destinația preferată a marilor fermieri care doreau să se distreze în oraş. În cursul weekendurilor şi al sărbătorilor, aceştia invadau hotelul, organizând petreceri extravagante şi socializând în stil elegant cu prietenii lor din clasa de sus a oamenilor din Memphis. Deseori, îşi aduceau soțiile pentru a face cumpărături. Alteori, veneau singuri pentru a face afaceri şi pentru a petrece weekenduri romantice cu amantele lor.

Se spunea că acela care se aşeza în holul hotelului Peabody şi rămânea acolo îndeajuns de mult putea vedea toate persoanele cu greutate în Deltă.

Pete Banning nu era din Deltă şi nici nu pretindea asta. Trăia în zona deluroasă din nord-estul statului Mississippi şi, cu toate că familia lui deținea pământ şi era socotită de seamă, el nu era nici pe departe bogat. În ierarhia socială, familia lui se situa sub clasa plantatorilor aflați la o sută şaizeci de kilometri depărtare. Prima călătorie pe care a făcut-o la Peabody a fost în urma invitației

unui prieten din Memphis, care îl cunoscuse pe când era cadet la Academia Militară a Statelor Unite. Evenimentul fusese prilejuit de balul unei fete care ieşea pentru prima oară în societate, dar adevărata atracție, cel puțin pentru Pete, era ideea de a petrece un weekend în Memphis.

Avea douăzeci şi doi de ani şi tocmai absolvise Academia Militară West Point. Îşi petrecea câteva săptămâni la ferma din apropiere de Clanton, aşteptând să se prezinte la Fort Riley, în Kansas. Se plictisise deja la fermă şi era pregătit pentru lumini sclipitoare, deşi nu era chiar un țărănoi care nimerise la oraş. Fusese în New York City de nenumărate ori, în diferite ocazii, şi îşi putea controla atitudinea în orice mediu social. Câțiva snobi din Memphis nu puteau să îl intimideze.

Era 1925, iar hotelul tocmai se redeschisese după o renovare completă. Pete îi cunoştea reputația, dar nu fusese niciodată acolo. Vreme de patru ani, colegii de la West Point îi vorbiseră despre petrecerile amețitoare şi despre zecile de fete frumoase. Şi nu exagerau.

Debutul – la cravată neagră – a avut loc în sala principală de bal de la etajul întâi, deja arhiplină. Pentru acea ocazie, Pete decisese să poarte uniforma de culoare albă, astfel că atrăgea atenția tuturor în timp ce se amesteca printre petrecăreți cu un pahar de băutură în mână. Având o postură militară perfectă şi chipul bronzat, pe măsură ce trecea de la un grup la altul pentru a conversa, îşi dădea seama că unele tinere doamne îl remarcaseră de îndată. Când s-a anunțat cina, şi-a găsit loc la o masă unde se aflau prieteni de-ai gazdei. Au băut şampanie, au mâncat stridii şi au discutat diverse subiecte, însă nimic care să aibă legătură cu viața de militar. Marele Război se terminase. Țara era într-o perioadă de pace. Toți erau convinşi că situația avea să continue în veci.

În timp ce se servea cina, Pete a observat o tânără domnişoară de la masa alăturată. Stătea cu fața la el şi, de fiecare dată când el îi arunca o privire, ea îi răspundea. Într-o sală plină de fete splendide, era neîndoielnic cea mai frumoasă. O dată sau de două ori, lui Pete i-a fost imposibil să îşi dezlipească ochii de la ea. Spre sfârşitul cinei, amândoi erau conştienți de privirile reciproce pe care şi le adresau.

După cum a aflat în curând, numele ei era Liza Sweeney. A urmat-o la bar, s-a prezentat şi au început să discute. Domnişoara Sweeney era din Memphis şi avea doar optsprezece

ani; totuşi, nu se simțise niciodată ispitită de prostioarele obişnuite pentru fetele care intrau în societate pentru prima oară. Ceea ce voia în acele momente era să fumeze o țigară, dar nu voia să facă asta în fața mamei ei, care se străduia să stea cu ochii pe ea din cealaltă parte a sălii. Pete a urmat-o în afara sălii de bal – ea părea să cunoască bine hotelul –, până ce au ajuns pe o terasă din apropierea unei piscine. Acolo au fumat câte trei țigări fiecare şi au băut două pahare – ea, martini şi el, whisky.

Liza abia absolvise liceul, dar nu era sigură ce colegiu să aleagă. Se săturase de Memphis şi voia ceva măreț, ceva mai mare, precum Parisul sau Roma, însă acesta era doar un vis. Pete a întrebat-o dacă părinții ei aveau să îi îngăduie să se vadă cu un bărbat cu patru ani mai vârstnic decât ea. Liza a ridicat din umeri şi i-a spus că în ultimii doi ani ieşise cu cine dorise, dar fusese vorba doar de băieți de liceu.

— Vrei să ne mai vedem? a întrebat ea zâmbind.

— Da.

— Când?

— Weekendul viitor.

— De acord, soldatule.

După şase seri s-au întâlnit la Peabody, ca să bea ceva şi să ia cina, participând la o altă petrecere. În ziua următoare, sâmbătă, au făcut o plimbare de-a lungul fluviului, mergând braț la braț, atingându-se mereu şi ajungând în centrul oraşului. În seara aceea, l-a invitat la cină acasă la ea. Pete i-a cunoscut pe părinții ei şi pe sora mai mare. Domnul Sweeney, un tip oarecum plictisitor, era funcționar la o firmă de asigurări. Cu toate acestea, soția lui, o femeie frumoasă, a întreținut mai toată conversația. Alcătuiau o pereche ciudată, iar Liza îi spusese deja de câteva ori că plănuia să părăsească oraşul cât mai curând. Sora ei urma un colegiu de undeva din Missouri.

La început, în perioada în care i-a făcut curte, Pete a bănuit că Liza era una dintre nenumăratele fete din Memphis care îşi făceau apariția la Peabody în speranța că vor înşfăca un soț bogat. El i-a spus clar că nu era un plantator din Deltă. Familia lui deținea un teren şi cultiva bumbac, dar nu era vorba de o plantație mare. Deşi la început Liza părea să îşi dea aere de persoană din înalta societate, a renunțat la orice pretenții de îndată ce şi-a dat seama că Pete era un muritor de rând. După ce îl invitase acasă, totul devenise cât se poate de clar – familia ei era destul de modestă. Dar Pete nu se sinchisea de câți bani avea

familia ei. El era cu totul fermecat de Liza şi voia să o prindă în mreje, lucru care, după cum a aflat în curând, nu reprezenta o problemă prea mare. Lizei nu îi păsa cât de mare era ferma. Îşi găsise un militar pe care îl adora.

În următoarea vineri, s-au întâlnit din nou la Peabody pentru a lua cina cu câțiva prieteni. După aceea, s-au furişat într-un bar încercând să rămână singuri. Iar după ce au băut ceva, s-au strecurat în camera lui de la etajul şase. Pete mai fusese cu alte femei, dar numai cu acelea care lucrau în bordelurile din New York. Era o tradiție a celor de la West Point. Liza era virgină şi, dornică de o schimbare, a acceptat partida de sex cu un entuziasm care l-a făcut pe Pete să amețească. Pe la miezul nopții, el i-a sugerat că era timpul ca ea să se întoarcă acasă, dar Liza nu voia să plece; de fapt, avea să îşi petreacă noaptea acolo şi nu o deranja să rămână în pat mai toată ziua următoare. Pete a fost de acord.

— Dar ce le vei spune părinților tăi? a întrebat-o el.

— O minciună. Găsesc eu ceva! Nu-ți face griji! Sunt uşor de păcălit şi nu vor crede oricum că am făcut asta.

— Cum spui… Acum putem să dormim puțin?

— Da. Ştiu că eşti epuizat.

Perioada aceasta a durat aproximativ o lună, timp în care cei doi îndrăgostiți au uitat cu totul de lumea exterioară. La fiecare sfârşit de săptămână, Pete rezerva o cameră la Peabody, unde îşi petrecea trei zile, deseori cu Liza dormind acolo. Prietenele ei au început să şuşotească, iar părinții ei au devenit bănuitori. La urma urmelor, era vorba de anul 1925 şi existau reguli stricte în privința tinerelor de familie bună şi a iubiților lor. Liza cunoştea normele sociale la fel de bine ca prietenele ei, dar ştia în egală măsură că o tânără se putea bucura de multă plăcere dacă încălca o parte dintre acestea. Îi plăceau paharele cu martini, țigările şi, mai ales, sexul neîngrădit.

Într-o duminică, Pete a dus-o cu maşina în Clanton ca să îi cunoască familia, să vadă ferma şi să îşi facă o idee despre locul din care provenea el. Nu avea de gând să îşi petreacă restul vieții cultivând bumbac. Avea să îşi facă o carieră din viața de militar, iar el şi Liza urmau să călătorească prin lume – sau, cel puțin, aşa credea la vârsta de douăzeci şi doi de ani.

Apoi a primit ordin să se prezinte la Fort Riley, în Kansas, pentru instruirea ca ofițer. În timp ce aştepta cu nerăbdare ordinul, prima lui numire, se simțea zdrobit de gândul că avea să

o părăsească pe Liza. A mers până la ea, în Memphis, cu maşina, şi a anunțat vestea. Deşi ştiau amândoi că plecarea lui Pete era iminentă, separarea lor părea imposibilă acum. Când şi-au luat rămas-bun, erau înlăcrimați amândoi. Apoi el a plecat cu trenul spre Fort Riley, iar o săptămână mai târziu, a primit o scrisoare de la Liza, care spunea lucrurilor pe nume – era însărcinată.

Fără să ezite, Pete a ticluit un plan. Susținând că are probleme urgente de familie ce îl obligau să se întoarcă acasă, l-a convins pe comandantul lui să îi împrumute maşina. A condus toată noaptea şi a ajuns la Peabody la ora dejunului. A sunat-o pe Liza şi a anunțat-o că erau obligați să fugă împreună. Ei îi plăcea ideea, dar nu ştia cum să plece de acasă cu o valiză, fără să o vadă mama ei. Pete a convins-o să se lipsească de valiză: erau destule magazine de îmbrăcăminte în Kansas City.

Liza a sărutat-o pe mama ei de rămas-bun şi a plecat la muncă, apoi s-a întâlnit cu Pete şi au fugit din Memphis în mare viteză, chicotind, râzând şi pipăindu-se. Au găsit un telefon cu plată în Tupelo şi au sunat-o imediat pe doamna Sweeney. Liza i-a vorbit fără ocolişuri: „Mamă, iartă-mă că te surprind astfel, dar trebuie să ştii că am fugit cu Pete. Am optsprezece ani şi pot face ce doresc. Te iubesc! O să telefonez diseară ca să vorbesc cu tata“. Când a închis, mama ei plângea. Cu toate acestea, Liza era cea mai fericită femeie din lume.

Cum se aflau în Tupelo, oraş pe care Pete îl cunoştea foarte bine, au hotărât să se căsătorească. Cele mai bune locuri de cazare de la Fort Riley erau rezervate pentru ofițeri şi familiile lor, iar certificatul de căsătorie avea să fie un avantaj. S-au dus la tribunalul din comitatul Lee, au completat o cerere, au plătit o taxă şi au găsit un judecător de pace care vindea boişteni în spatele magazinului său de nade de pescuit. Având-o ca martor pe soția lui, acesta i-a declarat soț şi soție, după ce a primit onorariul obişnuit de doi dolari.

Pete avea să le telefoneze părinților lui mai târziu. Întrucât timpul trecea, iar ei îşi aşteptau primul copil, era important să stabilească data nunții cât mai curând. Pete ştia că bârfitorii din Clanton aveau să verifice calendarul imediat ce aflau de la mama lui despre venirea pe lume a primului ei nepot. Liza a socotit că urma să nască peste opt luni. Termenul acesta avea să îi facă pe unii să ridice mirați din sprâncene, dar n-avea să stârnească bârfe. Şapte luni ar fi fost la limită. Iar şase, de-a dreptul scandalos.

Au făcut nunta pe 14 iulie 1925.

Joel s-a născut pe 4 ianuarie 1926, într-un spital al armatei din Germania. Pete solicitase să fie trimis la post pe teritoriu străin pentru a se afla cât mai departe posibil de Memphis şi de Clanton. Nimeni de acolo n-avea să vadă certificatul de naştere al lui Joel. El şi Liza au aşteptat şase săptămâni până să le trimită telegrame bunicilor de acasă.

Din Germania, Pete a fost transferat din nou la Fort Riley, în Kansas, unde s-a instruit în cadrul Regimentului 26 de Cavalerie.

Era un călăreț excelent, dar se punea întrebarea dacă în războiul modern cavaleria mai avea vreun rol. Tancurile şi artileria mobilă reprezentau viitorul, însă el adora cavaleria, aşa că a rămas în Regimentul 26. Stella s-a născut la Fort Riley, în 1927.

La 20 iunie 1929, Jacob, tatăl lui Pete, a murit în urma unui atac de inimă, la vârsta de patruzeci şi nouă de ani. Liza, cu doi copii bolnavi, nu a putut să călătorească până în Clanton pentru a participa la înmormântarea domnului Banning. Nu fusese acasă de doi ani şi prefera să stea departe de Clanton.

La patru luni după moartea domnului Banning, bursa de mărfuri s-a prăbuşit, iar țara a intrat în Marea Depresiune Economică. Ofițerii de carieră abia dacă au resimțit prăbuşirea economiei. Slujbele lor, cazarea, sănătatea, educația şi soldele erau în continuare sigure, deşi multe dintre ele se diminuaseră puțin. Pete şi Liza erau fericiți: cariera lui mergea bine, iar familia crescuse. Viitorul lor era în armată.

În 1929 s-a prăbuşit şi piața bumbacului, iar fermierii au fost loviți cumplit. Majoritatea contractau împrumuturi pentru plata cheltuielilor, a datoriilor şi a plantării din anul următor. După moartea soțului ei, mama lui Pete nu a mai fost aceeaşi persoană; în plus, nici nu se pricepea să conducă ferma. Florry, sora mai mare a lui Pete, locuia în Memphis şi nu era prea interesată de agricultură. Pete a angajat un administrator pentru plantarea din 1930, dar ferma a pierdut din nou bani. A făcut apoi un împrumut şi a angajat un alt administrator pentru anul următor, dar piața

era încă slabă. Datoriile se acumulau, iar pământul familiei Banning era în pericol de a fi pierdut.

În timpul sărbătorilor de Crăciun din 1931, Pete şi Liza au discutat perspectiva sumbră de a părăsi armata şi de a se întoarce în comitatul Ford. Niciunul dintre ei nu voia asta, îndeosebi Liza. Nu se putea imagina trăind într-un oraş mic şi izolat precum Clanton şi nu tolera ideea de a locui în aceeaşi casă cu mama lui Pete. Cele două petrecuseră puțin timp împreună, dar fusese suficient pentru realiza amândouă că trebuiau să stea departe una de cealaltă. Doamna Banning era o metodistă pioasă care avea răspunsuri la orice, considerând că erau scrise în sfintele scripturi. Slujindu-se de autoritatea divină a cuvintelor Domnului, putea spune oricui cu exactitate – şi chiar o făcea – cum să îşi trăiască viața. Nu era vehementă sau insuportabilă, dar judeca sever pe toată lumea.

Şi Pete voia să o evite. Era preocupat de gândul de a vinde ferma şi de a ieşi din afaceri, dar ideea se dovedea impracticabilă din trei motive. În primul rând, nu el era proprietarul fermei. Mama lui o moştenise de la tatăl său. În al doilea rând, din cauza recesiunii, pământul nu se vindea uşor. Şi, în al treilea rând, mama lui nu ar fi avut unde să locuiască.

Pete iubea armata, mai ales cavaleria, şi ar fi vrut să slujească sub arme până la pensionare. În copilărie, tăiase şi culesese bumbac şi îşi petrecuse ore în şir pe câmp, aşa că voia să ducă o altfel de viață. Îşi dorea să vadă lumea, poate chiar să lupte într-un război sau două, să capete câteva medalii şi să îşi facă soția fericită.

De aceea, a împrumutat din nou bani şi a angajat un al treilea administrator. Recolta era excelentă, iar piața căpătase vigoare; apoi, la începutul lunii septembrie, ploile au venit cu o forță musonică şi au distrus totul. Recolta din anul 1932 nu a adus niciun venit, iar băncile au devenit insistente. Starea de sănătate a mamei lui a continuat să se deterioreze, astfel că abia reuşea să îşi mai poarte singură de grijă.

Pete şi Liza au discutat despre mutarea în Memphis sau poate în Tupelo – oriunde, mai puțin în Clanton. Un oraş mai mare le-ar fi oferit mai multe oportunități, şcoli mai bune şi o viață socială mai activă. Pete se putea ocupa de fermă făcând naveta. În ajunul Crăciunului, în timp ce făceau planuri pentru seara aceea, au primit o telegramă. Era de la Florry, iar vestea era tragică. Mama lor murise în ziua precedentă, probabil din cauza unei pneumonii.

Avea doar cincizeci de ani.

În loc să despacheteze cadouri, şi-au făcut bagajele în grabă şi au plecat într-o călătorie lungă spre Clanton. Mama lui Pete a fost înmormântată în Bătrânul Sicomor, alături de soțul ei. Pete şi Liza au luat atunci hotărârea de a rămâne acolo şi de a nu se mai întoarce la Fort Riley. Pete şi-a dat demisia din armată, dar a rămas rezervist.

Circulau deja zvonuri despre război. Japonezii îşi consolidau controlul în Asia, iar în anul precedent invadaseră China. Hitler şi naziştii construiau fabrici care produceau tancuri, avioane, submarine, tunuri şi tot ce era necesar pentru o expansiune agresivă. Colegii din armată ai lui Pete erau alarmați de ceea ce se petrecea. Unii preziceau că războiul era inevitabil.

Când îşi predase uniforma şi se întorsese acasă pentru a salva ferma, Pete nu îşi putuse ascunde pesimismul. Avea datorii de plătit şi trebuia să îşi hrănească familia. Recesiunea se generalizase şi întreaga națiune era paralizată. Țara era slab înarmată, vulnerabilă şi mult prea afectată de criza economică pentru a finanța o armată pentru război.

Dar dacă urma să se declanşeze războiul, el n-avea să rămână la fermă, pentru că ar fi pierdut ocazia de a lupta.

CAPITOLUL

22

După recoltele-record în 1925 şi 1926, Jacob Banning a hotărât să construiască o casă elegantă. Cea pe care o ştiau Pete şi Florry de când erau copii fusese înălțată înainte de Războiul Civil, iar de-a lungul deceniilor i se adăugaseră camere şi fusese renovată. Desigur, era mai frumoasă decât multe altele din comitat, dar, având bani în buzunar, Jacob voia să impresioneze şi să înalțe ceva ce vecinii aveau să admire chiar şi la multă vreme după ce el nu avea să mai fie. A angajat un arhitect din Memphis şi a acceptat un model impresionant în stilul Renaşterii coloniale, cu etaj, în care să predomine cărămida roşie şi care să aibă o terasă spațioasă în față. A construit-o pe o mică ridicătură din apropierea autostrăzii, însă suficient de departe de traficul pe care îl putea admira fără să fie deranjat de zgomot.

Acum, după moartea lui Jacob şi a soției lui, casa spațioasă devenise regatul Lizei, care voia să îl umple de copii. Deşi ea şi Pete adoptaseră proiectul cu entuziasm, rezultatele au fost dezamăgitoare. Mai întâi a pierdut o sarcină la Fort Riley, apoi încă una după ce s-au mutat la fermă. După câteva luni de proastă dispoziție şi multe lacrimi, spre încântarea lui Pete, ea a redevenit la fel de viguroasă ca înainte. La fel ca Pete, şi Liza avea doar o soră. Amândoi erau de acord că familiile mici puteau fi plictisitoare. Ea şi-ar fi dorit cinci copii, iar Pete voia şase, câte trei din fiecare sex, aşa că şi-au exercitat îndatoririle maritale cu o hotărâre aprigă.

Când nu era în pat cu soția, Pete se ocupa cu abnegație de revenirea fermei. Îşi petrecea ore în şir pe câmp, muncind din greu şi oferindu-le un exemplu lucrătorilor săi. A curățat terenul, a reconstruit un hambar, a reparat clădirile-anexă, a făcut garduri şi a cumpărat vite; de obicei, muncea de la răsăritul soarelui până spre amurg.

S-a întâlnit cu reprezentanții băncilor şi le-a spus clar că erau obligați să aştepte.

Vremea i-a fost favorabilă în 1933 şi, cum Pete îi mâna pe muncitori până cădeau lați de oboseală, recolta a fost abundentă. Piața i-a venit în ajutor, iar ferma s-a bucurat astfel de prima perioadă de prosperitate după ani şi ani. A reuşit să plătească o parte din datorii băncilor, dar a investit nişte bani şi în curtea din spatele casei. Terenul Banning era alcătuit din două porțiuni de câte 260 de hectare, iar dacă ar fi putut crea o suprafață mai mare, s-ar fi putut planta mai mult bumbac. Pentru prima oară în viață, Pete a început să îşi dea seama de potențialul pe termen lung al moştenirii pe care o primise.

El deținea o parte, iar Florry, pe cealaltă, aşa că au încheiat o înțelegere prin care el avea să îi cultive pământul pentru jumătate din profituri. În 1934, ea şi-a construit căsuța roz şi s-a mutat din Memphis. Sosirea ei la fermă a conferit puțină viață acelui loc. Florry a plăcut-o de îndată pe Liza şi au avut o relație agreabilă, cel puțin la început.

Nu se putea spune că viața era plictisitoare la fermă. Lizei îi plăcea să fie mamă şi încerca permanent să mai adauge un membru familiei ei. Pete a învățat-o să călărească, apoi a construit un hambar pe care l-a umplut cu ponei şi cai. În scurt timp, ea i-a urcat în şa pe Joel şi pe Stella, plimbându-se toți trei prin fermă şi prin peisajul rural din jur. Pete a învățat-o să tragă cu arma şi au început să vâneze păsări împreună. A învățat-o să pescuiască, iar mica lor familie îşi petrecea ore în şir lângă fluviu, în fiecare după-amiază de duminică.

Chiar dacă ducea dorul marelui oraş, Liza rareori se plângea. La vârsta de treizeci de ani, avea o căsnicie fericită şi un soț pe care îl adora şi care o binecuvântase cu doi copii frumoşi. Locuia într-o casă minunată, înconjurată de fermă şi beneficiind de siguranță. Cu toate acestea, pentru o fată obişnuită cu petrecerile, viața socială era dezamăgitoare. Nu exista un club de țară, nici vreun hotel elegant, nici cluburi de dans sau baruri decente. De fapt, nu existau deloc baruri, pentru că în comitatul Ford, la fel ca în întregul stat, se practica abstinența. Vânzarea de alcool era ilegală în toate cele optzeci şi două de comitate, deci şi în fiecare oraş. Cei care voiau neapărat să bea erau siliți să se bazeze pe contrabandişti, care existau din belşug, sau pe prieteni care aduceau pe furiş băutură tocmai din Memphis.

Viața socială era dictată de Biserică. Desigur, în cazul familiei

Banning era vorba de Biserica Metodistă, cea de-a doua ca importanță în Clanton. Pete insistase ca ei să participe cu regularitate la slujbe, iar Liza acceptase această rutină. Fusese o episcopală lipsită de entuziasm, conform educației, iar în Clanton nu mai exista nimeni – credincios sau nu. La început, fusese cam şocată de îngustimea învățămintelor metodiste, însă a înțeles pe parcurs că lucrurile puteau fi şi mai rele. Comitatul era înțesat de oameni aparținând şi altor ramuri, mult mai stridente, ale creştinismului – baptişti, penticostali, adepți ai Bisericii lui Hristos –, credincioşi acerbi care erau chiar şi mai fundamentalişti decât metodiştii. Doar prezbiterienii păreau ceva mai puțin înfocați. Iar dacă exista vreun catolic în oraş, acesta păstra tăcerea. Cel mai apropiat evreu se afla în Memphis.

Oamenii erau categorisiți – şi deseori judecați – în funcție de confesiune. Şi erau sigur condamnați dacă nu declarau una sau alta. Liza s-a alăturat Bisericii Metodiste şi a devenit o membră activă. Ce altceva putea face în Clanton?

Cu toate acestea, fiindcă venea din afară, indiferent de trecutul soțului ei, avea nevoie de mult timp ca să se integreze. Localnicii aveau încredere într-o persoană doar dacă strămoşii lor îl cunoscuseră pe bunicul acesteia. Liza a participat cu asiduitate la slujbe şi a ajuns să îi placă, îndeosebi muzica. În cele din urmă, a fost invitată să se alăture unui grup de femei care studiau Biblia, întâlnindu-se o dată pe lună. Apoi a fost rugată să ajute la planificarea unei nunți. Au urmat două înmormântări ale unor oameni importanți. Un evanghelist itinerant a sosit în oraş pentru sărbătorile de reînviere din primăvară, iar Pete i-a oferit camera de oaspeți vreme de o săptămână. Fiind un bărbat atrăgător, doamnele o invidiau pe Liza pentru că se afla în apropierea fermecătorului tânăr predicator. Pete a supravegheat atent toată situația, arătându-se încântat când sărbătorile s-au încheiat.

Însă mereu apărea o nouă reînviere. Metodiştii aveau două pe an, baptiştii, trei, iar penticostalii păreau să se afle într-o perpetuă stare de reînviere plină de frenezie. Cel puțin de două ori pe an, câte un predicator stradal itinerant înălța un cort alături de magazinul alimentar de lângă piață şi vorbea furios la microfon în fiecare seară, având vocea amplificată de difuzoare. Nu era chiar neobişnuit ca o biserică să „viziteze“ o altă biserică atunci când un predicator la modă se afla în oraş. Fiecare confesiune se ruga cel puțin două ore în diminețile de duminică. Alții veneau să se roage şi seara. (Era vorba de bisericile albilor, pentru că

bisericile negrilor țineau slujbe toată ziua, până noaptea târziu.) La toate acestea se adăugau reînvierile, serviciile religioase cu ocazia altor sărbători, şcolile de vacanță pentru studierea Bibliei în timpul verii, înmormântările, nunțile, aniversările şi botezurile, iar uneori Liza se simțea epuizată de activitatea ei bisericească.

Din când în când insista să plece din oraş. Dacă Florry accepta să se ocupe de copii, se duceau la hotelul Peabody şi aveau parte de un weekend prelungit de petreceri. Câteodată mergea şi Florry cu ei, împreună cu Joel şi cu Stella, iar familia se distra în marele oraş, bucurându-se mai ales de lumini. De două ori, la insistențele lui Florry, s-au urcat cu toții în tren şi au mers la New Orleans pentru a petrece o săptămână de vacanță.

În 1936 exista un contrast frapant la nivelul serviciilor de electricitate din Sud. 90% din zonele urbane beneficiau de energie electrică, în vreme ce doar 10% din orăşelele şi aşezările din zona rurală se bucurau de aceasta. Centrul oraşului Clanton fusese conectat la rețeaua de energie electrică în 1937, însă restul comitatului rămăsese în întuneric. Mergând la cumpărături în Memphis şi în Tupelo, Liza şi alte doamne de la ferme erau impresionate la culme de elegantele dispozitive electrice ce inundaseră piața – aparate de radio, fonografe, plite, frigidere, prăjitoare de pâine, mixere, chiar şi aspiratoare –, însă acestea rămâneau de neatins. Oamenii din zonele rurale visau energie electrică.

Liza ar fi vrut să îşi petreacă în Memphis şi în Tupelo cât mai mult timp posibil, dar Pete se opunea. Acum devenise fermier şi, drept urmare, era tot mai zgârcit în fiecare an. De aceea, Liza a îmbrățişat acea viață liniştită şi a păstrat nemulțumirile pentru sine.

Nineva şi Amos aparțineau dintotdeauna de casă şi fermă. Părinții lor se născuseră sclavi şi munciseră pământul pe care îl deținea acum Pete. Nineva susținea că avea „în jur de şaizeci de ani“, însă nu existau evidențe clare privind data naşterii ei. Lui Amos nu îi păsa când se născuse, însă, pentru a-şi irita soția, spunea deseori că se născuse după ea. Fiul lor cel mai mare avea un certificat de naştere care dovedea că era în vârstă

de patruzeci şi opt de ani. Era puțin credibil că Nineva născuse la doisprezece ani. Amos spunea că ea avea pe atunci cel puțin douăzeci de ani. Membrii familiei Banning ştiau că Nineva avea de fapt „în jur de şaptezeci“, dar acest subiect era rareori discutat. Ea şi Amos mai aveau alți trei copii şi o curte plină de nepoți, însă, până în 1935, aceştia migraseră cu toții spre nord.

Nineva muncise întreaga viață în casa Banning, fiind singura servitoare casnică. Bucătăreasă, cameristă, spălătoreasă, doică şi moaşă. Ea îl ajutase pe doctor la naşterea lui Florry, în 1898, şi a fratelui ei mai mic, Pete, în 1903, şi practic îi crescuse pe amândoi. Pentru mama lui Pete, ea era prietenă, terapeută, sfătuitoare, confidentă şi consultantă.

Însă pentru soția lui Pete, ea era mai mult decât o rivală. Singurii oameni în care Nineva avea încredere erau cei din familia Banning, iar Liza nu era din familie. Era o Sweeney, o fată de la oraş care nu ştia nimic despre obiceiurile negrilor şi ale albilor din zona rurală. Nineva tocmai îşi luase adio de la cea mai scumpă prietenă a ei, „doamna Banning“, şi nu era pregătită să primească o nouă stăpână a casei.

La început, Ninevei i-a displăcut o soție tânără şi frumoasă, care avea o personalitate deosebită. Se purta cu căldură şi era plăcută, lăsând impresia deplină că dorea să se adapteze, însă Nineva a descoperit că avea tot mai mult de muncă. Îşi petrecuse ultimii patru ani îngrijind-o pe doamna Banning, care avea puține pretenții, astfel că putea recunoaşte în sinea ei că se cam lenevise. Cui îi păsa dacă în casă nu era o curățenie desăvârşită? În ultimii ei ani de viață, doamna Banning nu observase nimic anapoda. Dintr-odată, prin prezența acestei femei, rutina oarecum letargică a Ninevei ajunsese pe punctul să se schimbe. Cum soția lui Pete adora hainele, toate trebuiau să fie spălate, câteodată scrobite şi mereu călcate. Iar Joel şi Stella, oricât de adorabili ar fi fost, aveau nevoie de mâncare şi de haine curate, de prosoape şi cearşafuri. În loc să se ocupe de pofta de mâncare redusă la maximum a doamnei Banning, Nineva s-a trezit dintr-odată că trebuia să gătească trei mese pe zi pentru o întreagă familie.

La început, Liza s-a simțit deranjată de prezența altei femei în casă pe tot parcursul zilei, o cunoscătoare perfectă a tuturor lucrurilor aflate acolo. Nu crescuse având cameriste şi servitoare. Mama ei reuşise să se îngrijească de casă cu ajutorul soțului şi al celor două fiice. Cu toate acestea, i-au trebuit doar câteva zile ca

să îşi dea seama că întreținerea unei case atât de mari însemna mult mai multă muncă decât crezuse. Fără să declanşeze o bătălie sau să jignească sentimentele Ninevei, Liza a cedat curând.

Ambele femei erau suficient de inteligente pentru a-şi da seama că niciuna dintre ele nu avea să plece de acolo. Nu aveau de ales: trebuiau să se înțeleagă, cel puțin superficial. Casa era însă suficient de mare pentru a asigura spațiu pentru fiecare dintre ele. După primele câteva săptămâni, pe măsură ce au ajuns să se cunoască una pe cealaltă, încordarea din casă a scăzut. Pete nu a putut interveni în niciun fel. Era mereu pe câmp, unde se simțea fericit şi lipsit de griji. Le lăsa pe femei să îşi rezolve singure problemele.

Pe de altă parte, Amos a adorat-o pe Liza încă din prima zi. În fiecare primăvară planta o grădină mare de legume, care asigura hrana familiei Banning şi a celor care depindeau de ea, iar Liza era atrasă de aceasta. Fiind de la oraş, nu crescuse niciodată altceva decât un mic strat de margarete. Grădina lui Amos avea aproape un sfert de hectar de şiruri perfecte de dovlecei, porumb, salată, fasole, morcovi, vinete, castraveți, bame, căpşuni, pruni şi peri. Amos se ocupa, de asemenea, de găini, porci şi de vacile de lapte. Din fericire, altcineva trebuia să îngrijească vitele.

Noul lui asistent era mai mult decât oportun. După micul dejun, în fiecare dimineață, Liza se afla în grădină ca să ude plantele, să elimine insectele, să culeagă fructele coapte, fredonând câte o melodie sau adresându-i o sumedenie de întrebări despre grădinărit. Purta o pălărie din pai cu boruri largi pentru a se feri de soare, mănuşi lungi până la coate, dar şi pantaloni pe care îi putea rula până la genunchi. Nu o deranjau mizeria şi noroiul, dar reuşea într-un fel sau altul să nu îşi murdărească hainele. Amos considera că Liza era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse vreodată şi chiar a ajuns să se îndrăgostească de ea, deşi a continuat să se arate nemulțumit de amestecul ei în toate lucrurile. Ea voia să afle tot ce se putea despre creşterea legumelor, iar când nu mai avea întrebări, se duceau împreună la hambarul de muls, unde el o învăța cum să mulgă vacile, să bată untul şi să facă brânză.

Deseori erau ajutați de Jupe, nepotul adolescent al lui Amos şi al Ninevei. Mama lui îl botezase Jupiter, nume pe care el nu îl suporta, motiv pentru care îl prescurtase. Mama lui se afla la Chicago, fără vreo şansă de a se întoarce, însă Jupe prefera viața

de la fermă şi traiul alături de bunici. La vârsta de cincisprezece ani, era un flăcău musculos şi energic, fascinat de Liza, dar îngrozitor de sfios în prezența ei.

La început, Amos a bănuit că entuziasmul ei se datora dorinței de a ieşi din casă şi de a se îndepărta de Nineva, dar acest lucru era doar pe jumătate adevărat. Însă cu timpul, o prietenie trainică s-a înfiripat între ei, spre marea surprindere a amândurora. Liza dorea să ştie mai multe despre familia lui şi istoria acesteia, despre părinți şi bunici şi despre viața lor grea de la fermă. Tatăl ei provenea din Nord. Mama ei crescuse în Mississippi. Liza nu avusese în jur negri, de aceea arăta înțelegere pentru soarta lor tristă. Folosindu-şi cuvintele cu grijă şi alegând întotdeauna cât mai puține vorbe, Amos i-a explicat că el, Nineva şi copiii lor erau cei mai norocoşi. Aveau o casă mică şi frumoasă, construită pentru ei de tatăl lui Pete în perioada în care dărâma vechea casă a familiei. Beneficiau de hrană şi de îmbrăcăminte din belşug. Nimeni nu suferea de foame pe pământul familiei Banning, însă lucrătorii erau destul de săraci. În micile colibe abia dacă se putea locui. Iar copiii – şi erau mulți – umblau întotdeauna desculți.

Liza ştia că Amos era precaut. Nu putea fi acuzat că îşi critica stăpânul. Şi se grăbea întotdeauna să remarce că existau nenumărați albi săraci care erau la fel de disperați precum lucrătorii câmpului.

De una singură, Liza a cutreierat călare toată proprietatea Banning, din care două treimi erau pământ cultivat. Restul era împădurit. A găsit aşezări minuscule ascunse în pădure, izolate de lume. Copiii de pe verande erau murdari, aveau ochii mari şi refuzau să vorbească dacă li se adresa. Mamele dădeau din cap şi zâmbeau în timp ce îşi adunau copiii în colibe. Într-un fel de sat a găsit o biserică având un cimitir în spatele ei. Grupuri de colibe se înşirau pe străzile prăfuite.

Liza a fost de-a dreptul şocată de sărăcia şi de condițiile de trai, dorindu-şi ca într-o bună zi să le poată îmbunătăți viața. La început însă, a păstrat aceste gânduri pentru sine. Nu i-a povestit lui Pete despre incursiunile ei prin pădure, dar el a aflat în curând. Unul dintre lucrători a declarat că văzuse o femeie albă pe care nu o cunoştea, călare. Liza a confirmat că era ea. Şi care era problema? Nu i se spusese că anumite locuri îi erau interzise.

Nu, nimic nu îi era interzis. Nu era nimic de ascuns.

— Dar ce căutai acolo?

— Călăream. Câți negri trăiesc pe pământul nostru?

Pete nu ştia sigur, căci familiile creşteau tot timpul. Aproape o sută, dar nu toți lucrau pentru ei. Unii aveau alte slujbe. Unii plecau; alții se întorceau. Câțiva bărbați aveau mai multe familii.

— De ce vrei să ştii?

— Eram curioasă.

Liza ştia că proiectul avea să dureze ani întregi, şi nu era momentul potrivit pentru a declanşa necazuri. Pete era încă dator la bănci. Țara continua să fie în recesiune. Nu existau bani de prisos. Până şi călătoriile lor la Memphis erau făcute după îndelungi reflecții.

În 1938, spre sfârşitul lunii martie, pe când profita împreună cu Amos de o zi însorită plantând mazăre şi fasole Lima, Liza a început să aibă ameţeli. S-a ridicat încercând să îşi revină, apoi a leşinat. Amos a luat-o în braţe şi a fugit cu ea spre veranda din spate, unde au fost întâmpinați de Nineva. Ea era infirmiera, doctorul şi moaşa casei. I-a şters faţa cu un prosop înmuiat în apă rece şi a ajutat-o să îşi revină. După câteva minute, Liza s-a simțit mai bine şi a spus:

— Cred că sunt însărcinată.

Nu era de mirare, s-a gândit Nineva, dar nu a scos niciun cuvânt. În acea după-amiază, Pete a dus-o la doctorul din Clanton, care a confirmat că era însărcinată în două luni. Joel şi Stella erau prea mici ca să afle o asemenea veste, astfel că în casă nu s-a vorbit despre asta. Pete şi Liza erau cât se poate de entuziasmați. În cele din urmă, după două avorturi spontane şi multe eforturi, reuşiseră. Pete i-a cerut să lase grădinăritul în seama lui Amos şi să se odihnească o vreme.

O lună mai târziu, Liza a pierdut din nou sarcina. A fost o pierdere zdrobitoare, iar ea s-a prăbuşit într-o depresie sumbră. A tras draperiile la ferestre şi, vreme de o lună, abia dacă a părăsit dormitorul. Pete şi-a petrecut mai mult timp cu ea, dar se părea că nimic – nici măcar Joel şi Stella – nu putea să îi reînvie spiritul. Pete a dus-o apoi la Memphis, pentru a fi consultată de un specialist. Au stat două zile cu părinții ei, dar asta nu i-a readus buna dispoziție. Într-o dimineață, la cafea, Liza i-a mărturisit Ninevei că era îngrozitor de îngrijorată. Era aproape

înspăimântător să vezi o persoană atât de vivace ca Liza într-o stare atât de deplorabilă.

Nineva avea experiență în privința femeilor albe care sufereau de depresie. Doamna Banning nu zâmbise deloc în ultimii patru ani de viață, iar Nineva o ținuse de mână în fiecare zi. A început să stea mai mult timp alături de Liza, încercând să o implice în treburile casei. La început, Liza nu vorbea mai deloc şi plângea foarte mult. Dar Nineva i-a vorbit continuu şi i-a spus poveşti despre mama şi bunica ei, dar şi despre viața de sclavie. Îi aducea câte o cană de ceai şi prăjituri cu ciocolată şi, treptat, a dat draperiile deoparte. Au stat de vorbă zi de zi şi, încetul cu încetul, Liza a început să înțeleagă că viața ei nu era chiar atât de rea ca a altora. Era privilegiată şi norocoasă. Avea treizeci de ani, era sănătoasă şi o aşteptau zile mai bune. Era deja mamă, iar dacă nu mai putea avea copii, trebuia să se bucure de familia ei frumoasă.

La nouă săptămâni după avort, Liza s-a trezit într-o dimineață, a aşteptat până când Pete a plecat, a îmbrăcat nişte pantaloni kaki, şi-a găsit mănuşile şi pălăria de pai şi a anunțat-o pe Nineva că era nevoie de ea în grădină. Nineva a urmat-o şi i-a spus ceva în şoaptă lui Amos. El urmărit-o cu atenție, iar când soarele s-a înălțat pe cer şi a început să transpire, a insistat să facă o pauză. Nineva a sosit cu ceai rece cu lămâie şi s-au aşezat râzând la umbra unui copac.

Curând, ea şi Pete au revenit la vechile obiceiuri şi, cu toate că fiecare dintre ei se bucura imens de prezența celuilalt, Liza nu a mai rămas însărcinată. S-au scurs doi ani fără niciun eveniment. În noiembrie 1940, când a împlinit treizeci şi trei de ani, Liza nu mai avea nicio îndoială că nu mai putea avea copii.

CAPITOLUL

23

Recolta de bumbac părea deosebit de promițătoare spre sfârşitul verii anului 1941. Însămânțarea se făcuse la mijlocul lunii aprilie. Pe 4 iulie, tulpinile erau înalte până la brâu, iar de Ziua Muncii[8] [8] Ziua Muncii se sărbătoreşte în SUA în prima zi de luni din luna septembrie. (n. tr.) ajunseseră până la piept. Vremea, cu zile toride şi nopți răcoroase, dar şi cu câte o ploaie torențială în fiecare săptămână, le era prielnică. După o iarnă lungă, în care se defrişase o porțiune de pământ, Pete reuşise să planteze bumbac pe încă 72 de hectare. Datoriile către bănci fuseseră achitate şi, în sinea lui, jurase să nu mai împrumute niciodată punând pământul drept garanție. Însă, ca fermier, ştia şi că asemenea jurăminte nu erau uşor de respectat. Existau multe lucruri pe care nu le putea ține sub control.

Perspectivele încurajatoare oferite de culturi erau totuşi puse în umbră de evenimentele care se petreceau în lume. În Europa, în urmă cu doi ani, Germania invadase Polonia, declanşând războiul. În anul următor, începuse să bombardeze Londra, iar în iunie 1941, Hitler atacase Rusia, folosind cea mai mare forță de invazie din istorie. În Asia, Japonia lupta împotriva Chinei de zece ani. Succesele înregistrate îi încurajaseră pe japonezi să invadeze coloniile britanice, franceze şi olandeze din Pacificul de Sud. Dorința Japoniei de a domina complet Asia de Est părea de neoprit.

În august 1941, Statele Unite aprovizionau Japonia cu 80% din necesarul de țiței. Când preşedintele Roosevelt a anunțat un embargo total privind livrările de țiței, puterea militară şi economică a Japoniei a fost serios periclitată.

Războiul părea inevitabil pe ambele fronturi, iar marea întrebare era cât timp avea să mai rămână America în expectativă. Pete avea mulți prieteni care încă erau în armată şi

niciunul dintre ei nu credea că țara ar fi putut rămâne neutră.

În urmă cu opt ani, părăsise cariera de militar şi o făcuse cu regret. Acum însă, nu avea nicio îndoială cu privire la viitorul lui. Se obişnuise cu viața de fermier. Îşi adora soția şi copiii şi descoperea fericirea în scurgerea anotimpurilor, în ritmul plantărilor şi recoltărilor. Se ducea pe câmp în fiecare zi, deseori călare, având-o pe Liza alături, inspecta culturile şi analiza modalitatea de a dobândi mai mult pământ. Joel avea cincisprezece ani, iar când nu era la şcoală sau nu se ocupa de treburile de la fermă, mergea în pădure cu Pete pentru a vâna căprioare şi curcani sălbatici. Stella avea treisprezece ani şi valsa prin şcoală, având note maxime. Familia lua cina împreună în fiecare seară la ora şapte fix, iar atunci discutau despre toate. Conversațiile ajungeau din ce în ce mai des la tema războiului.

Ca rezervist, Pete era convins că avea să fie mobilizat cât de curând, iar gândul de a-şi părăsi căminul îl îndurera. Ajunsese să ia în zeflemea vechile visuri de glorie militară. În prezent era fermier, prea bătrân ca să redevină soldat, cel puțin după părerea lui. Ştia totuşi că armata n-avea să fie preocupată de vârsta lui. Primea aproape săptămânal câte o scrisoare de la prieteni de la West Point care fuseseră chemați sub arme. Cu toți jurau că aveau să păstreze legătura.

Ordinul de mobilizare i-a sosit pe 15 septembrie 1941. Trebuia să se prezinte la Fort Riley, în Kansas, căminul Regimentului 26 de Cavalerie – dar vechiul lui regiment era deja în Filipine. A solicitat o amânare de treizeci de zile pentru a se ocupa de recolta de toamnă, dar aceasta i-a fost respinsă.

Pe 3 octombrie, Liza a invitat un grup de prieteni pentru o petrecere de rămas-bun. În ciuda eforturilor lui Pete de a alunga toate temerile, nu a fost un eveniment fericit. Toată lumea zâmbea, îl îmbrățişa şi îi ura noroc, dar teama şi încordarea erau de-a dreptul palpabile. Pete le-a mulțumit tuturor pentru gânduri şi rugăciuni, reamintindu-le că zeci de tineri din țară erau chemați să îşi facă datoria. Lumea era în pragul unui alt mare conflict, iar în vremuri de încercare trebuiau făcute sacrificii.

Era prezent şi Dexter Bell, noul predicator, împreună cu soția lui, Jackie. Sosiseră în oraş în urmă cu o lună şi fuseseră bine primiți. Dexter era tânăr şi entuziast şi avea o prezență impunătoare în amvon. Jackie avea o voce frumoasă şi îi cucerise pe membrii bisericii cu două solouri. Cei trei copii ai lor erau manierați şi respectuoşi.

După plecarea oaspeților, membrii familiei, împreună cu Florry, au rămas mult timp în birou, încercând să amâne inevitabilul. Stella s-a agățat de tatăl ei, străduindu-se să își rețină lacrimile. Ca şi Pete, Joel a încercat să pară curajos şi optimist. Au pus lemne pe foc şi s-au încălzit în fața şemineului, fiecare dintre ei fiind resemnat şi înspăimântat de incertitudinile care îi pândeau. Focul s-a stins şi într-un târziu a venit ora de culcare. A doua zi era duminică, iar copiii puteau dormi pe săturate.

După câteva ore, Pete şi-a aruncat geanta din pânză pe bancheta din spate a maşinii şi a sărutat-o pe Liza de rămas-bun. A părăsit ferma împreună cu Jupe, care avea douăzeci de ani şi era un tânăr atrăgător. Pete îl ştia de când se născuse şi, vreme de ani întregi, fusese unul dintre preferații lui. Îl învățase să conducă şi îl ajutase să își ia carnetul de şofer. Liza şi Nineva îl foloseau pe Jupe pentru rezolvarea unor treburi în oraş, îngăduindu-i chiar să meargă cu camioneta lui Pete până la Tupelo, pentru a cumpăra alimente şi alte lucruri necesare la fermă.

Pete a condus până în Memphis şi a parcat la gară. Apoi i-a spus lui Jupe să se ocupe de treburile de la fermă şi l-a urmărit plecând cu maşina. Două ore mai apoi, s-a urcat în tren şi a pornit spre Fort Riley, în Kansas. Trenul era înțesat de soldați care se îndreptau spre bazele militare din toată țara.

Cum părăsise armata cu gradul de locotenent, a fost reîncadrat cu acelaşi grad şi repartizat la fosta lui unitate, Regimentul 26 de Cavalerie. A petrecut o lună la Fort Riley pentru instruire, după care, pe 10 noiembrie, a fost trimis la unitatea lui. Era pe puntea transportorului de trupe când acesta a trecut pe sub podul Golden Gate, întrebându-se când avea să se întoarcă. Le scria câte două sau trei scrisori pe zi Lizei şi copiilor şi le expedia când opreau în vreun port. Transportorul s-a oprit pentru alimentare la Pearl Harbor, iar o săptămână mai târziu au ajuns în Filipine.

Sosirea lui Pete acolo nu se putea întâmpla într-un moment mai prost, iar reintegrarea lui în regiment nu putea fi mai nefericită.

CAPITOLUL

24

Filipinele reprezintă o grupare de şapte mii de insule răspândite într-un arhipelag din Marea Chinei de Sud. Terenul şi peisajul se schimbă în mod spectaculos de la o insulă la alta. Există munți care depăşesc 3 000 de metri, păduri dese, jungle de nepătruns, văi inundabile în apropierea coastelor, plaje şi kilometri întregi de coaste stâncoase. Multe dintre insulele mai mari sunt traversate de râuri repezi, care nu sunt navigabile. În 1940, Filipinele erau o țară cu resurse minerale şi alimentare uriaşe, astfel că prezentau o importanță crucială pentru efortul de război al Japoniei. Oamenii din conducerea militară a Statelor Unite nu se îndoiau câtuşi de puțin că Filipinele aveau să devină o țintă imediată, ştiind că apărarea acelei țări urma să fie aproape imposibilă. Geografic vorbind, era aproape de Japonia, un duşman ambițios, a cărui armată imperială invada cu sălbăticie fiecare țară vecină din regiune.

De apărarea Filipinelor răspundea generalul maior Douglas Mac Arthur din Armata Statelor Unite. În iulie 1941, preşedintele Roosevelt l-a convins pe MacArthur să revină, deşi se pensionase, şi l-a numit comandant al tuturor forțelor SUA din Orientul Îndepărtat. Acesta şi-a stabilit cartierul general la Manila şi a inițiat misiunea cumplită de a pregăti apărarea insulelor. Trăise în Filipine mulți ani şi cunoştea foarte bine țara, dar mai ştia şi cât de disperată era, de fapt, situația. Avertizase Washingtonul în repetate rânduri cu privire la amenințarea japoneză. Avertismentele lui fuseseră auzite, dar rămăseseră ignorate. Sarcina de a-şi pune armata pe picior de război părea imposibil de realizat, iar timpul îl presa.

După ce a preluat comanda, a început imediat să solicite forțe umane, armament, avioane, nave, submarine şi aprovizionare. Cei de la Washington au promis totul, dar au realizat foarte puțin.

În decembrie 1941, când relațiile cu japonezii s-au deteriorat, armata SUA din Filipine număra 22 500 de oameni, din care jumătate erau cercetaşi bine instruiți, o unitate de luptă alcătuită din americani de origine filipineză şi câțiva indigeni. I-au sosit apoi alți 8 500 de soldați. MacArthur a mobilizat şi armata regulată filipineză, o forță prost echipată şi lipsită de experiență, cu douăsprezece divizii de infanterie, cel puțin pe hârtie. Punând la numărătoare fiecare om care purta un simulacru de uniformă, MacArthur avea sub comandă în jur de 100 000 de soldați, majoritatea neinstruiți şi care nu auziseră vreodată un foc de armă într-o confruntare directă.

Starea armatei filipineze era jalnică. Mai toți soldații ei, filipinezi nativi, erau înarmați cu pistoale, puşti şi mitraliere de epocă, datând din perioada Primului Război Mondial. Artileria era depăşită şi ineficientă. Mai toată muniția s-a dovedit a fi defectă. Mulți ofițeri şi soldați înrolați nu erau instruiți şi existau puține centre de pregătire. Cei mai mulți dintre ei nu aveau uniforme decente. Căştile din oțel erau atât de puține, încât filipinezii foloseau căşti improvizate din coajă de nucă de cocos.

Forța lui MacArthur număra câteva sute de avioane, aproape toate fiind de mâna a doua, rămase disponibile pentru că nimeni nu le dorise. Deşi a cerut în mod repetat avioane, submarine, oameni, muniție şi provizii, acestea fie nu existau, fie erau trimise în alte locuri.

★
★★

Pete a ajuns la Manila de Ziua Recunoştinței, prinzând un loc într-un camion de aprovizionare care mergea la Fort Stotsenburg, aflat la aproape 100 de kilometri la nord de capitală. Acolo s-a alăturat escadronului C din cadrul Regimentului 26 de Cavalerie. După ce şi-a prezentat ordinul de mobilizare în fața ofițerilor comandanți, i s-a atribuit un pat în cazarmă şi a fost dus la grajduri ca să îşi aleagă un cal.

În acea perioadă, Regimentul 26 avea 787 de oameni, mai toți cercetaşi filipinezi, bine instruiți, şi 55 de ofițeri americani. Era ultima unitate de luptă călare complet operațională din armata regulată americană. Era bine echipată, instruită la perfecție şi renumită pentru disciplina oamenilor. Pete şi-a petrecut primele

zile în şaua noului său camarad, un cal pursânge castaniu-închis, pe nume Clyde. Poloul era un joc preferat al Regimentului 26 şi făcea parte din instruire. Deşi la început s-a dovedit lipsit de îndemânare, Pete a început să se simtă bine în şa şi a participat cu entuziasm la joc. Însă încordarea sporea de la o zi la alta, iar oamenii regimentului, împreună cu întreaga forță de pe insulă, erau afectați de agitația generală. Era doar o chestiune de timp până când japonezii aveau să facă prima mişcare.

În primele ore ale zilei de 8 decembrie, operatorii radio din Filipine au ascultat primele relatări privind atacul asupra Pearl Harbor. Jocurile se terminaseră – războiul era în plină desfăşurare. Tuturor unităților americane li s-a ordonat să fie pregătite de luptă. Potrivit planului general privind apărarea insulelor Filipine, comandantul forțelor aeriene, generalul Lewis Brereton, şi-a alertat întreaga flotă. La ora 5.00 dimineața, generalul Brereton a sosit în cartierul general al lui MacArthur din Manila pentru a cere permisiunea de a declanşa un atac cu bombardiere B-17 împotriva aerodromurilor japoneze din Formosa, aflată la trei sute de kilometri depărtare. Şeful de stat-major al lui MacArthur i-a respins întâlnirea cu comandantul suprem, spunând că acesta era prea ocupat. Planul stabilit înainte de izbucnirea războiului era bine întocmit şi bine repetat şi impunea un atac imediat, însă MacArthur trebuia să dea ordinul final. Cu toate acestea, el nu a făcut nimic. La ora 7.15, cuprins de panică, Brereton a revenit în cartierul general şi a solicitat din nou o audiență la general. A fost respins încă o dată şi i s-a spus să „aştepte ordine". Până în acel moment, avioanele japoneze de recunoaştere fuseseră detectate, iar rapoartele privind aviația inamică veneau de-a valma la cartierul general al lui Brereton. La ora 10.00, furios şi frenetic, Brereton a cerut încă o dată să discute cu MacArthur. I s-a refuzat întâlnirea, dar i s-a ordonat să se pregătească de atac. O oră mai târziu, Brereton a dat ordin ca bombardierele să se ridice de la sol, pentru a le proteja de un atac japonez. Fără bombe la bord, acestea au dat roată insulei.

Când, în cele din urmă, MacArthur a ordonat declanşarea atacului, bombardierele lui Brereton erau în aer, având combustibilul pe terminate. Au aterizat imediat, împreună cu escadrilele de avioane de luptă. La ora unsprezece şi jumătate, toate avioanele americane se aflau la sol pentru a fi alimentate şi înarmate. Echipele de la sol munceau cu disperare când primul val de bombardiere japoneze a sosit într-o formație perfectă. La

ora 11.35, acestea au traversat Marea Chinei de Sud şi în față le-a apărut aerodromul Clark. Piloții japonezi au rămas uimiți. Dedesubtul lor se aflau şaizeci de bombardiere B-17 şi avioane de luptă, parcate în şiruri ordonate pe piste. La ora 11.45 a început bombardamentul nemilos al aerodromului Clark, iar după câteva minute, forța aeriană americană a fost distrusă aproape în totalitate. Atacuri similare au fost declanşate şi împotriva altor aerodromuri. Din motive care vor rămâne în veci inexplicabile, americanii au fost prinşi pe picior greşit. Daunele au fost incalculabile. În absența unei forțe aeriene care să protejeze şi să alimenteze trupele – şi fără întăriri care să fie pe drum –, Bătălia Filipinelor s-a decis în doar câteva ore după ce începuse.

Japonezii erau încredințați că aveau să cucerească insulele în decurs de treizeci de zile. În data de 22 decembrie, o forță alcătuită din patruzeci şi trei de mii de soldați din trupele de elită a ajuns pe uscat în diferite locuri de debarcare, copleşind forțele de rezistență. În primele zile ale invaziei, se părea că încrederea acestora era bine fundamentată. Cu toate acestea, prin încăpățânare şi un curaj de neasemuit, forțele americane şi filipineze, fără să aibă speranțe că vor fi salvate sau că vor primi întăriri, au rezistat patru luni chinuitoare.

La scurt timp după invazia din 22 decembrie, Trupa C a primit ordin să se îndrepte spre nordul peninsulei Luzon, unde a desfăşurat acțiuni de recunoaştere pentru infanterie şi artilerie şi a fost implicată în câteva lupte de ariergardă. Comandantul plutonului din care făcea parte Pete era locotenentul Edwin Ramsey, un iubitor de cai, care se prezentase ca voluntar la Regimentul 26, întrucât auzise că oamenii de acolo aveau „un club excelent de polo“. Locotenentul Banning era adjunct la comandă.

Îşi petreceau zilele în şa, deplasându-se cu repeziciune prin întreaga peninsulă, urmărind mişcările inamicului şi apreciindu-i forța. Foarte curând s-a dovedit că forțele japoneze erau infinit superioare ca număr, instruire şi armament. Pentru a cuceri insulele, japonezii foloseau diviziile de linia întâi, veterani călițiți care luptau pe front de aproape un deceniu. Şi, cum dețineau

controlul asupra cerului, forțele aeriene japoneze aveau toată libertatea să bombardeze şi să mitralieze de voie. Pentru americanii aflați la sol, cele mai înfiorătoare zgomote erau cele ale motoarelor avioanelor de atac Zero, când apăreau pe deasupra copacilor, măturând tot ce se afla la sol cu tunurile de douăzeci de milimetri şi cu mitralierele de calibrul şapte milimetri. Adăpostirea în fața avioanelor Zero a devenit curând un ritual zilnic, deseori oră de oră. Pentru cei din Regimentul 26 era chiar mai greu, întrucât oamenii erau obligați să găsească un adăpost atât pentru ei înşişi în vreun şanț, cât şi pentru caii lor. La amurg, făceau tabăra, hrănind şi adăpând caii. Fiecare pluton era bine sprijinit de bucătari, fierari, ba chiar şi de medici veterinari. După cină, când lucrurile se linişteau, oamenii îşi citeau scrisorile primite şi scriau acasă. Până la data invaziei şi a blocadei navale care îi urmase, serviciul poştal funcționase destul de bine, chiar remarcabil având în vedere circumstanțele. Spre sfârşitul lunii decembrie însă, acesta devenise cu mult mai lent şi mai nesigur.

În săptămâna dinaintea Crăciunului, Pete a primit o cutie plină cu scrisori şi felicitări din partea familiei şi a bisericii lui, dar şi din partea oamenilor celor mai aleşi din Clanton. Zeci de scrisori şi felicitări, pe care le-a citit până la ultima. Pe cele de la Liza şi de la copii le-a citit până când le-a învățat pe de rost. În scrisorile adresate familiei, Pete descria insulele, atât de diferite de dealurile unduitoare din nordul statului Mississippi, dar şi corvezile din viața de soldat. Nu prezenta lucrurile ca fiind primejdioase, încercând să nu le transmită spaima celor de acasă. Japonezii aveau să invadeze curând insulele, urmând să fie respinşi de armata SUA şi de camarazii lor filipinezi.

În data de 24 ianuarie, MacArthur a pus în aplicare planul stabilit încă dinainte de război, de retragere a forțelor sale în peninsula Bataan pentru o ultimă confruntare. Victoria nu era prevăzută în planul acela, iar MacArthur ştia acest lucru. Scopul americanilor era să reziste în Bataan şi să-i țină pe japonezi cât de mult posibil, întârziind astfel invaziile pe alte fronturi din Pacific.

„Întârziere“ era cuvântul-cheie. „Acțiunile de întârziere“ au devenit ordinul obişnuit de luptă.

Pentru a-şi proteja forțele în timp ce se retrăgea spre Bataan, MacArthur a instituit cinci poziții în centrul zonei Luzon, unde manevra grosul forțelor japoneze. Regimentul 26 de Cavalerie a căpătat o importanță crucială în împiedicarea înaintării

inamicului.

La 15 ianuarie 1942, locotenentul Ed Ramsey şi plutonul său tocmai îşi încheiaseră misiunea de recunoaştere şi plănuiau să se odihnească, atât ei, cât şi caii. Apoi Trupa C a primit ştirea că o forță japoneză importantă se deplasa în direcția sa. Era plănuit un contraatac, iar Ramsey s-a oferit să participe la asalt.

Astfel, i s-a ordonat să ocupe satul Morong, un punct strategic de pe râul Batalan, din vestul peninsulei Bataan. Morong era deținut de japonezi, dar nu era apărat de forțe numeroase. Ramsey şi-a strâns cei douăzeci şi şapte de oameni din pluton şi s-a îndreptat spre nord, pe şoseaua principală ce ducea către Morong. Când au ajuns la râul Batalan, pe marginea estică a satului, s-au apropiat cu precauție şi şi-au dat seama că era părăsit. Biserica Catolică, singura clădire din piatră din oraş, era înconjurată de colibe construite din ierburi, pe piloni. Ramsey şi-a împărțit plutonul în trei grupe de câte nouă oameni, locotenentul Banning fiind comandantul uneia dintre acestea. Când Pete şi grupa lui s-au apropiat de biserică, întregul pluton a ajuns sub focul unei avangarde japoneze. Oamenii lui Ramsey au răspuns cu foc şi, în acelaşi timp, au zărit elementele avansate ale unei forțe japoneze uriaşe trecând râul prin vad. Dacă acele trupe ajungeau în Morong, plutonul avea să fie copleşit numeric.

Fără să ezite, Ramsey a hotărât să declanşeze o şarjă de cavalerie împotriva infanteriştilor, un atac nemaivăzut în armata SUA de peste cincizeci de ani. A ordonat plutonului să alcătuiască formația, apoi a ridicat pistolul şi a răcnit: „Şarjați!“ Strigând şi trăgând din galop, au lovit avangarda japoneză, făcând-o să se retragă. Duşmanii îngroziți s-au retras pe celălalt mal al râului şi au încercat să se regrupeze. Având doar trei oameni răniți, plutonul lui Ramsey i-a ținut în loc pe japonezi până la sosirea întăririlor.

Aceea avea să fie cunoscută drept ultima şarjă de cavalerie din istoria militară a Statelor Unite.

Regimentul 26 a continuat să hărțuiască şi să blocheze duşmanul, întârziind asedierea inevitabilă a zonei Bataan. MacArthur a mutat guvernul filipinez şi grosul armatei lui în peninsulă, dar pentru postul de comandă a ales un buncăr de pe insula Corregidor, foarte bine dotată cu armament, care proteja golful Manila. Forțele lui au stabilit poziții defensive pe întreaga peninsulă Bataan. Folosind şalande, au transportat oameni şi provizii de la Manila într-un efort frenetic de a rezista. Planul era

să se depoziteze suficientă hrană pentru patruzeci şi cinci de mii de oameni, care să reziste şase luni. În cele din urmă, în Bataan s-au retras optzeci de mii de soldaţi şi douăzeci şi cinci de mii de civili filipinezi. La mijlocul lunii ianuarie, retragerea se încheiase cu succes.

Cum forţele americane erau blocate în peninsulă, japonezii au acţionat imediat, pentru a le sufoca printr-o blocadă aeriană şi navală completă. Foarte siguri pe ei, japonezii au comis însă o eroare tactică. Au retras forţele de elită pentru a acţiona în alte zone din Pacific şi le-au înlocuit cu soldaţi mai puţin capabili. A fost o greşeală ce avea să fie reparată, dar, în ultimă instanţă, acest lucru a prelungit asediul cu câteva luni, sporind suferinţele asediaţilor.

În primele săptămâni ale Bătăliei pentru Bataan, japonezii au suferit pierderi masive, căci americanii şi filipinezii au luptat cu îndârjire pentru a-şi apăra ultima redută. Aliaţii au suferit pierderi mult mai mici, dar morţii nu puteau fi înlocuiţi. Japonezii beneficiau de un flux continuu de oameni şi de armament, iar odată cu trecerea săptămânilor, îşi bombardau prada cu artileria grea şi cu nesfârşite atacuri aeriene.

Condiţiile din Bataan s-au deteriorat cu repeziciune. Vreme de câteva săptămâni, americanii şi filipinezii au luptat mai mult flămânzi. Soldatul obişnuit consuma două mii de calorii pe zi, jumătate din necesarul impus de condiţiile de luptă. Foamea era acută, iar proviziile se împuţinaseră. Acest lucru s-a întâmplat din cauza unei inexplicabile greşeli comise de MacArthur. În graba lui de a-şi concentra forţele în Bataan şi de a le întări, lăsase în urmă cea mai mare parte a hranei. Într-un depozit fuseseră abandonate milioane de kilograme de orez, care ar fi putut hrăni armata ani întregi. Mulţi ofiţeri îl imploraseră să depoziteze hrana în Bataan, dar el refuzase să îi asculte. Când a fost informat că soldaţii sufereau de foame şi că se plângeau amarnic, a ordonat ca toate unităţile să primească jumătate de raţie. Într-o scrisoare adresată soldaţilor, le-a promis întăriri: „Vor sosi soldaţi şi sute de avioane. Data sosirii întăririlor este necunoscută“. Dar ajutoarele erau pe drum.

Era însă o minciună. Flota Pacificului fusese schilodită grav la Pearl Harbor şi nu mai avea nave capabile să spargă blocada japoneză. Insulele Filipine erau complet izolate. Cei de la Washington ştiau asta la fel de bine ca şi MacArthur.

Cum oamenii sufereau de foame, mâncau orice mişca. Vânau şi

ucideau zeci de *carabao*, o specie filipineză de bivol de apă. Carnea tare şi aţoasă trebuia înmuiată şi fiartă în apă sărată, apoi bătută cu ciocanul din lemn pentru a putea fi mestecată. De obicei, se servea cu o fiertură de orez putrezit şi infestat de gândăcei. După ce bivolii au fost decimaţi, au urmat caii şi catârii, deşi soldaţii din Regimentul 26 refuzau să mănânce din carnea animalelor pe care le iubiseră.

Soldaţii flămânzi vânau porci-sălbatici, şopârle, ciori, păsări exotice şi şerpi, inclusiv cobre, care erau din belşug. Tot ce vânau se arunca într-un cazan uriaş, pentru a se face un ghiveci. În februarie, nu mai exista niciun fruct de mango sau vreo banană în peninsula Bataan, iar soldaţii ajunseseră să mănânce iarbă şi frunze. Peninsula era înconjurată de Marea Chinei de Est, recunoscută pentru abundenţa peştelui. Însă pescuitul era imposibil. Piloţii japonezi de pe avioanele de vânătoare se delectau atacând şi scufundând până şi cele mai mici bărci de pescuit. Aventurarea pe apă era curată sinucidere.

Malnutriţia era de nestăpânit. La începutul lunii martie, pregătirea fizică a soldaţilor era atât de proastă, încât nu mai erau capabili nici să participe la patrulări, nici să organizeze ambuscade sau să lanseze atacuri. Pierderile în greutate erau copleşitoare, pentru că fiecare om slăbise între cincisprezece şi douăzeci de kilograme.

Pe data de 11 martie, în urma ordinelor primite de la Washington, MacArthur a fugit din Corregidor împreună cu familia şi consilierii principali. A ajuns în siguranţă în Australia, unde şi-a stabilit centrul de comandă. Deşi nu a reuşit acţiuni de luptă prin care să îşi dovedească bravura şi şi-a lăsat trupele în urmă, lui MacArthur i s-a decernat Medalia de Onoare pentru modul curajos în care apărase Insulele Filipine.

Oamenii descărnaţi pe care îi părăsise în Bataan nu mai erau în stare să lupte. Sufereau din cauza încheieturilor umflate, de sângerarea gingiilor, amorţeală a picioarelor şi a braţelor, hipotensiune, hipotermie, frisoane, tremurături şi anemii atât de grave, încât mulţi nu mai puteau merge pe picioarele lor. Malnutriţia a declanşat în curând dizenterie, cu stări diareice atât de severe, încât, uneori, oamenii se prăbuşeau. Bataan era o provincie infestată de malarie şi în vreme de pace, iar războiul asigurase noi ţinte pentru ţânţari. După ce erau înţepaţi de ţânţari, oamenii erau cuprinşi de febră, transpiraţie şi accese de frisoane. Spre sfârşitul lunii martie, o mie de oameni se

îmbolnăveau zilnic de malarie. Cei mai mulți dintre ofițeri prezentau şi ei aceleaşi simptome. Un general a raportat că doar jumătate din oamenii aflați sub comanda lui puteau lupta. Ceilalți erau „atât de bolnavi, înfometați şi obosiți, încât nu ar fi putut să păstreze o poziție sau să lanseze un atac".

Oamenii au început să pună la îndoială promisiunile de a primi întăriri şi de a fi salvați. În fiecare dimineață, cercetaşii scrutau Marea Chinei de Est în căutarea convoaielor, dar, bineînțeles, nu se zărea niciunul. Preşedintele Roosevelt s-a adresat națiunii într-una dintre faimoasele lui „Discuții la gura sobei", spunându-le americanilor că japonezii blocaseră Insulele Filipine şi că „încercuirea completă" împiedica trimiterea de „întăriri considerabile". Şi cum Statele Unite erau în război pe două teatre mari de operațiuni, țara trebuia să se concentreze asupra luptei în „alte zone decât Filipine".

Şi oamenii din Bataan ascultau acele discursuri la radiourile pe unde scurte aflate în adăposturile individuale şi în tancuri, iar acum aflau adevărul. Nu aveau să fie salvați.

Acasă, membrii familiei Banning nu mai primiseră scrisori de la Pete de aproape două luni. Ştiau că el se afla în Bataan, însă nu aveau habar cât de sumbră era situația. Şi ei îl ascultau pe preşedinte şi, pentru prima oară, începeau să înțeleagă dimensiunile pericolului.

După transmisie, Stella s-a dus în camera ei şi a plâns până când a adormit. Liza şi Joel au rămas până târziu în noapte, discutând despre război şi încercând în van să găsească un motiv ca să devină optimişti.

În fiecare duminică dimineața, când începea slujba, Dexter Bell rostea numele bărbaților şi ale femeilor din comitatul Ford care luptau în război, iar lista se lungea în fiecare săptămână. A propus apoi o rugăciune lungă pentru întoarcerea lor în siguranță. Cei mai mulți erau în curs de instruire şi încă nu participaseră la vreo luptă. Însă Pete Banning se afla într-un loc oribil şi primea mai multe rugăciuni decât ceilalți.

Liza şi membrii familiei se străduiau să fie curajoşi. Țara era în război, iar familii de pretutindeni trăiau cu spaimă. Un puşti de

optsprezece ani din Clanton fusese ucis în Africa de Nord. Curând, mii de familii americane aveau să primească veşti la fel de înspăimântătoare.

CAPITOLUL

25

Fără cai, Regimentul 26 de Cavalerie nu mai exista ca unitate de luptă. Oamenii săi au fost repartizați la alte unități, dându-li-se misiuni cu care nu erau obişnuiți. Pete a ajuns la infanterie şi a primit o cazma cu care să îşi sape adăpostul individual, unul dintre miile ce se întindeau pe o distanță de peste douăzeci de kilometri, de-a lungul liniei de rezervă ce trecea de-a latul părții de sud a peninsulei Bataan. În realitate, linia de rezervă era ultima linie de apărare. Dacă japonezii străpungeau apărarea, Aliații aveau să fie împinşi spre vârful peninsulei şi puşi cu spatele spre Marea Chinei de Est.

În luna martie, au traversat o perioadă de acalmie în luptă, pe măsură ce japonezii strângeau lațul în jurul peninsulei. S-au regrupat şi s-au întărit cu forțe proaspete. Americanii şi filipinezii ştiau că atacul devenea inevitabil şi s-au îngropat şi mai adânc.

În timpul zilelor, Pete şi camarazii lui săpau în jurul buncărelor şi fortificațiilor, dar munca era dificilă. Oamenii erau bolnavi şi înfometați. Pete aprecia că pierduse cel puțin douăzeci de kilograme. La fiecare zece zile, mai făcea câte o gaură în singura curea pe care o avea, pentru a împiedica pantalonii să îi cadă în vine. Reuşise să se ferească de malarie până în acel moment, dar asta era doar o chestiune de timp. Avusese două crize de dizenterie, dar îşi revenise repede când un medic găsise nişte analgezice. În cursul nopților, dormea pe o pătură lângă adăpostul lui individual, având puşca alături.

În adăpostul individual din dreapta lui se afla Sal Moreno, un sergent italian dur, din Long Island. Sal era un băiat de oraş, provenind dintr-o familie numeroasă şi interesantă, care spunea o sumedenie de poveşti frumoase. Învățase să călărească la o fermă la care lucra unchiul lui. După două confruntări cu legea, se înrolase în armată şi îşi găsise calea la Regimentul 26 de

Cavalerie. Malaria fusese cât pe ce să îl ucidă, însă Pete găsise chinină pe piața neagră şi îl îngrijise până când îşi revenise.

În adăpostul individual din stânga lui Pete se ascundea Ewing Kane, un bărbat din Virginia care absolvise cu onoruri Institutul Militar, la fel ca tatăl şi bunicul lui. Ewing călărea ponei încă de la vârsta de trei ani şi era cel mai bun călăreț din Regimentul 26.

Însă caii lor dispăruseră, iar oamenii deplângeau faptul că ajunseseră infanterişti. Petreceau ore întregi discutând, iar subiectul lor preferat era mâncarea. Pete descria cu plăcere felurile pregătite de Nineva: cotlete bătute de porc crescut la ferma lui şi costiță afumată cu bame prăjite şi dovlecei fripți. Sal se minuna de aceste feluri de mâncare, care presupuneau atât de multă grăsime. Ewing descria plăcerile oferite de şuncile şi de baconul de Virginia, precum şi de ghiveciul din fazan, porumbe, prepeliță şi pui sau de tocănița Brunswick[9]9 Mâncare cu mult suc de roşii, fasole şi alte legume, cu carne de vânat sau de pui. (n. tr.). Însă ei erau amatori în comparație cu Sal, a cărui mamă şi bunică pregăteau feluri de mâncare de care ceilalți doi nu auziseră niciodată. Lasagna coaptă, manicotti umplute, spaghete bolognese, escalop de porc cu oțet balsamic, bruschette cu roşii şi usturoi, mozzarella friptă şi altele asemenea. Lista părea fără sfârşit, iar la început cei doi credeau că Sal exagera. Însă profunzimea detaliilor îi făcea să saliveze. Au convenit să se întâlnească la New York după război, doar pentru a se îndopa cu delicatese italieneşti.

Existau momente în care reuşeau să râdă şi să viseze, însă moralul lor era la pământ. Soldații din Bataan îi învinuiau pe MacArthur, pe Roosevelt şi pe toți cei de la Washington pentru că îi abandonaseră. Erau furioşi şi nefericiți, iar cei mai mulți nu îşi puteau reprima nemulțumirile. Alții îi sfătuiau să îşi țină gura şi să înceteze cu protestele. Plângerile nu îi puteau ajuta în acele condiții mizerabile. Nu era un lucru neobişnuit ca oamenii să plângă în adăposturile individuale sau ca unii dintre ei să cedeze şi să plece pe pustii. Pete şi-a păstrat sănătatea mintală gândindu-se la Liza, la copii şi la mesele somptuoase pe care Nineva avea să le gătească pentru el cu toate acele legume extraordinare din grădina lui Amos. Voia cu disperare să le scrie câteva scrisori, dar nu existau tocuri, hârtie şi nici servicii poştale. Erau într-o blocadă totală, fără nicio posibilitate de a coresponda. Se ruga pentru familia lui în fiecare zi şi îl ruga pe Dumnezeu să îi protejeze pe toți după ce el avea să moară. Moartea era sigură, fie de foame sau boli, fie de bombe sau gloanțe.

Deşi infanteria se odihnea, artileria şi forțele aeriene japoneze nu încetau să lovească. Era o perioadă de calm, dar nu existau zile liniştite. Primejdia nu era niciodată departe. Pentru a stârni lucrurile în fiecare dimineață, bombardierele japoneze în picaj mitraliau tot ce mişca şi, imediat ce avioanele dispăreau, începea canonada.

Spre sfârşitul lunii martie, în apropierea liniei americane au fost plasate 150 de tunuri de mare calibru, cu care a fost declanşat un bombardament feroce. Asaltul era continuu, la orice oră din zi şi din noapte, iar rezultatele au fost devastatoare. Mulți americani şi filipinezi au fost făcuți bucăți în adăposturile lor individuale. Buncărele socotite de neînvins s-au dezintegrat ca nişte colibe din paie. Pierderile umane au fost îngrozitoare, iar spitalele de campanie s-au umplut de răniți şi muribunzi. La data de 3 aprilie, după o săptămână de foc neîntrerupt de artilerie, infanteria şi tancurile japoneze au trecut continuu prin breşele create. În vreme ce americanii şi filipinezii se retrăgeau, ofițerii lor încercau să îi aşeze în poziții defensive, însă acestea au fost distruse în câteva ore. S-au planificat şi s-au încercat câteva contraatacuri, însă toate au fost stopate de forțele japoneze, cu mult superioare.

La acea dată, un general american aprecia că doar un soldat din zece putea să meargă o sută de metri, să ridice puşca şi să tragă în duşmani. Ceea ce fusese cândva o armată eficientă de optzeci de mii de soldați se redusese acum la o forță de luptă de două mii cinci sute de oameni. Fără hrană, cu moralul scăzut, fără muniție şi fără sprijin din cer sau de pe mare, americanii şi filipinezii au continuat să lupte, folosindu-şi toată puterea rămasă şi provocând pierderi uriaşe în rândurile japonezilor. Însă erau copleşiți numeric şi din punctul de vedere al armamentului, iar inevitabilul a devenit curând realitate.

În timp ce inamicul îşi continua înaintarea nemiloasă, comandantul american, generalul Ned King, s-a sfătuit cu generalii şi coloneii din subordine, luând în discuție ceva ce părea de neconceput – capitularea. Ordinele de la Washington erau clare: forțele americane şi filipineze trebuiau să lupte până la ultimul om. Asta putea suna eroic atunci când totul se hotăra într-un birou confortabil din Washington, însă generalul King se confrunta acum cu o realitate îngrozitoare. El hotăra dacă oamenii lui se predau sau erau măcelăriți. Cei care încă erau în stare să lupte opuneau o rezistență tot mai slabă în fiecare zi. Japonezii ajunseseră la câțiva kilometri de un mare spital de

campanie, în care se aflau şase mii de oameni răniți şi muribunzi.

La miezul nopții, pe 8 aprilie, generalul King şi-a convocat comandanții şi le-a spus:

— În zori, voi trimite un steag de armistițiu pentru a cere condiții de capitulare. Consider că rezistența nu ar face decât să ducă la pierderi inutile de vieți. Unul dintre spitalele noastre, care este deja plin până la refuz, se află pe linia de apropiere a duşmanului şi poate fi bombardat de artileria uşoară a acestuia. Nu mai avem alte mijloace de rezistență organizată.

Cu toate că hotărârea era inevitabilă, era greu de acceptat. Mulți dintre cei prezenți plângeau în timp ce plecau pentru a-şi îndeplini misiunile. Generalul King a ordonat distrugerea neîntârziată a oricăror lucruri cu valoare militară, dar a cruțat autobuzele, maşinile şi camioanele, pentru transportul bolnavilor şi al răniților până la lagărele de prizonieri de război.

Având sub comanda sa aproximativ şaptezeci de mii de soldați, predarea ordonată de generalul King a fost cea mai răsunătoare din istoria militară a SUA.

Pete a aflat ştirea pe 9 aprilie, după-amiaza, şi nu i-a venit să creadă. El, Sal, Ewing şi alți oameni din Regimentul 26 au plănuit la început să dispară în junglă pentru a continua lupta, însă acea strategie părea aproape sinucigaşă. Abia dacă aveau puterea fizică de a organiza o evadare. Li s-a ordonat să îşi distrugă armele şi muniția, să mănânce ceea ce găseau, să îşi umple bidoanele cu apă şi să înceapă marşul spre nord, în căutarea japonezilor. Soldații erau şocați şi frustrați, reacționând cu emoție în fața ideii că armata americană, cândva mândră, se predase. Trăiau un sentiment profund de ruşine.

În timp ce mărşăluiau încet, trăind sentimente de spaimă profundă, li s-au alăturat şi alți americani şi filipinezi uimiți şi slăbiți. Zeci, apoi sute de soldați au umplut şoseaua, păşind cu toții spre un viitor nesigur, care însă avea să devină foarte neplăcut.

Când au eliberat şoseaua pentru un camion plin cu americani răniți care a trecut pe lângă ei, pe capota acestuia au văzut un caporal care ținea un steag alb. Capitulare. Nimic din toate

acestea nu părea real.

Oamenii era înspăimântați. Reputația japonezilor de ocupanți brutali era bine cunoscută. Citiseră relatări despre crimele de război comise în China – violarea femeilor, executarea prizonierilor, jefuirea unor orașe întregi. În același timp însă, îi liniștea oarecum faptul că erau prizonieri americani și astfel erau apărați de legile internaționale care interziceau maltratarea lor. Nu semnase Japonia acordurile Convenției de la Geneva?

Pete, Sal și Ewing au rămas împreună în timp ce se deplasau cu greu spre nord, ca să îi întâlnească pe învingătorii lor. Când au ajuns pe culmea unui deal, imaginea din față i-a făcut să înlemnească. Într-un luminiș îi așteptau un șir de tancuri. În spatele lor era o coloană de soldați japonezi. În depărtare, avioanele continuau bombardamentul, iar tunurile încă trăgeau.

— Scăpați de tot ce aveți japonez și faceți-o repede! a strigat cineva din spatele lor.

Avertismentul a fost repetat de-a lungul coloanei, iar cei mai mulți oameni i-au dat ascultare imediat. Monedele și suvenirele japoneze au fost aruncate în praf sau în șanțuri. Pete avea în buzunare doar trei conserve mici de sardele, împreună cu ceasul, verigheta și ochelarii de soare. Mai avea douăzeci și unu de dolari americani cusuți în husa din pânză a bidonului.

Câțiva soldați japonezi, care își fluturau puștile și răcneau în limba lor, s-au apropiat de ei. Fiecare pușcă era dotată cu o baionetă lungă. Prizonierii au fost mânați spre un câmp, apoi aliniați, spunându-li-se să păstreze tăcerea. Unul dintre japonezi știa suficient de bine engleza pentru a le striga ordine. Unul după altul, prizonierilor li s-a cerut să înainteze și să își golească buzunarele. Au fost percheziționați, deși era evident că japonezii voiau să evite orice contact. Loviturile cu pumnul sau cu palma erau tolerabile, dar în privința buzunarelor nu a existat nicio delicatețe. Aproape totul a fost furat sau „confiscat“ de către japonezi: stilouri, creioane, ochelari de soare, lanterne, aparate foto, truse pentru mâncare, monede, aparate și lame de ras.

Jack Wilson din Iowa stătea în fața lui Pete când un soldat japonez a început să urle la el. Jack avea în buzunar o mică oglindă pentru ras și, din nefericire, fusese produsă în Japonia.

— *Nippon!* a răcnit garda.

Jack nu i-a răspuns la vreme, iar soldatul l-a lovit cu patul puștii în față. A căzut la pământ, iar soldatul l-a lovit de alte câteva ori cu pușca, până când americanul și-a pierdut cunoștința. Alte

gărzi au început să lovească prizonierii cu pumnii şi palmele, în vreme ce ofițerii lor râdeau şi îi îndemnau să continue. Pete era şocat de această violență declanşată brusc.

Curând au aflat că japonezii credeau că banii, monedele sau diversele nimicuri deținute de prizonieri fuseseră luate de la camarazii lor morți. Prin urmare, se impunea o revanşă. Câțiva prizonieri au fost bătuți până când nu s-au mai putut mişca, dar răzbunarea a devenit de o violență inimaginabilă când un căpitan dintr-un alt regiment şi-a golit buzunarele. Un soldat japonez s-a înfuriat şi a început să strige la căpitan, cerându-i să înainteze. Japonezul găsise câțiva yeni asupra căpitanului şi îşi ieşise din minți. Un sergent japonez, înalt şi deşirat, cu tenul mult mai închis la culoare decât al celorlalți, a făcut un pas în față şi a început să răcnească la căpitan. L-a lovit cu pumnul în stomac, apoi cu piciorul în vintre, iar când căpitanul a ajuns în patru labe, „Japonezul Negru“, cum avea să devină cunoscut pentru prizonieri, şi-a scos sabia, a ridicat-o deasupra capului cu ambele mâini şi l-a lovit cu ea în ceafă pe căpitan. Capul i s-a desprins de pe umeri şi s-a rostogolit vreun metru. Sângele a țâşnit şuvoi, iar corpul căpitanului a tresărit câteva secunde, după care a rămas nemişcat.

Japonezul Negru a zâmbit şi şi-a admirat opera. Apoi şi-a vârât sabia în teacă şi s-a răstit la ceilalți prizonieri. Soldatul a păstrat banii şi a scotocit prin buzunarele căpitanului fără să se grăbească. Ceilalți soldați şi-au pierdut stăpânirea de sine şi au început să bată şi alți prizonieri.

Pete a rămas cu ochii ațintiți asupra capului care zăcea în praf, simțind că înnebuneşte. S-a gândit să îl atace pe cel mai apropiat soldat japonez, dar ar fi fost un act sinucigaş. A inspirat adânc în timp ce aştepta să fie lovit cu pumnii. A avut noroc, cel puțin pentru moment, să nu fie bătut. De-a lungul şirului, un alt soldat japonez a început să se agite şi a pălmuit un prizonier. Japonezul Negru s-a apropiat de ei, a văzut câțiva yeni şi l-a luat la pumni pe american. Când şi-a scos sabia, Pete şi-a mutat privirea în altă parte.

Două decapitări rapide. Americanii nu şi-ar fi imaginat vreodată aşa ceva. Pete era îngrețoşat şi şocat şi nu putea crede că toate acestea se întâmplau cu adevărat. Însă aceste sentimente aveau să dispară curând, pentru că uciderile au devenit ceva obişnuit.

Prizonierii au stat în formație mai bine de o oră, în timp ce razele soarelui tropical le dogoreau capetele descoperite. Pete

detesta casca, motiv pentru care o abandonase. Câțiva prizonieri aveau şepci, dar mulți nu aveau nimic pentru a se feri de soare. Erau scăldați în sudoare şi mulți au început să facă băşici. Aproape toți aveau bidoane, dar li se interzisese să bea apă. Când s-au săturat să îi maltrateze pe prizonieri, soldații japonezi s-au retras la umbră ca să se odihnească. În cele din urmă, tancurile au plecat, iar prizonierii au fost conduşi înapoi pe şosea şi mânați spre nord.

Începuse Marşul Morții din Bataan.

Mergeau câte trei în rând prin arşiță şi praf. Sal era în stânga lui Pete, iar Ewing, în dreapta. Când drumul s-a sfârşit, au cotit spre est pe autostrada națională ce traversa vârful sudic al provinciei Bataan. Spre ei veneau coloane nesfârşite de infanterie, camioane, tancuri şi piese de artilerie tractate de cai, pregătindu-se pentru asaltul asupra insulei Corregidor.

Când gărzile nu îi puteau auzi, americanii vorbeau neîncetat. Din Regimentul 26 rămăseseră cam douăzeci de oameni. Restul se risipiseră în haosul creat de capitulare. Pete le-a ordonat să se organizeze în grupuri de câte trei, pentru a se susține şi a se ajuta unul pe altul dacă era posibil. Dacă erau prinşi vorbind, erau bătuți. Ca să se distreze, gărzile îi scoteau din coloană pentru a-i percheziționa şi a-i bate. După aproape cinci kilometri, prizonierilor li se luaseră toate lucrurile de valoare. Pete a primit prima palmă peste față când un soldat i-a luat conservele de sardele.

De-a lungul şoselei, şanțurile erau ticsite de camioane şi tancuri carbonizate, toate transformate în pulbere de americani şi de filipinezi în ziua precedentă. La un moment dat, au mărşăluit prin dreptul unei stive uriaşe de rații de hrană capturate, care parcă aşteptau să fie consumate. Însă nu s-a rostit nicio vorbă despre hrană, iar oamenii, dintre care mulți erau deja malnutriți, simțeau că mor de foame. Arşița devenise insuportabilă, iar oamenii au început să se prăbuşească. Aşa cum au aflat imediat, nu era înțelept să sari în ajutorul cuiva. Gărzile aveau baionetele pregătite şi abia aşteptau să îi împungă pe prizonierii care se opreau pentru a-i ajuta pe alții. Cei care cădeau şi nu se mai

puteau ridica erau împinşi cu piciorul în şanțuri şi lăsați acolo pentru a fi lichidați mai târziu.

Baionetele japoneze aveau o lungime totală de 76 de centimetri, iar lama măsura 38 de centimetri. Fixată la puşca Arisaka, lungă de 127 de centimetri, soldatul avea la dispoziție o suliță lungă de un metru şaizeci şi cinci. Soldații se mândreau cu baionetele lor şi erau mereu dornici să le folosească. De fiecare dată când un prizonier se împiedica şi cădea – sau pur şi simplu se prăbuşea –, se alegea cu o înțepătură în fund drept încurajare. Dacă acest gest nu dădea roade, era străpuns cu toată lama şi lăsat să sângereze până murea.

Pete a mărşăluit cu capul plecat şi cu ochii întredeschişi, încercând din greu să evite praful şi arşița. Era în acelaşi timp atent la gărzi, care păreau să dispară şi să apară ca din senin. Unii dintre japonezi erau compătimitori şi deloc dornici să îi bată cu picioarele sau cu pumnii, însă cei mai mulți simțeau o plăcere ciudată purtându-se cu cruzime. Orice fleac îi putea dezlănțui. Când erau tăcuți şi aveau fețele serioase, când înnebuneau de furie. Îi băteau pe prizonieri cu pumnii, îi loveau cu ghetele, îi izbeau cu paturile puştilor şi îi înțepau cu baionetele. Îi băteau dacă se uitau într-o parte sau în alta, dacă vorbeau, dacă se mişcau prea încet, dacă nu răspundeau la vreo întrebare lătrată în japoneză sau pentru că încercau să-şi ajute un camarad.

Cu toții erau brutalizați, dar japonezii manifestau o cruzime aparte față de filipinezi, pe care îi considerau o rasă inferioară. În primele ore de marş, Pete a asistat la uciderea a zece cercetaşi filipinezi, ale căror cadavre au fost împinse cu picioarele în şanțuri, fiind lăsate să se descompună acolo. În timpul unei pauze, incapabil să creadă, a urmărit o coloană de cercetaşi: toți aveau mâinile legate la spate şi se chinuiau să țină pasul. Gărzile se distrau doborându-i şi urmărindu-i cum se rostogoleau în țărână şi încercau să se ridice din nou.

Încătuşarea prizonierilor nu avea niciun rost. Deşi lucrurile erau cumplite, Pete îi mulțumea Cerului că nu era filipinez.

În timp ce înaintau chinuit pe sub soarele neîndurător, oamenii au început să se deshidrateze. În ciuda tuturor problemelor evidente, ei se gândeau doar la apă. Setea era demonul cel mai de temut. Organismele lor reacționau încercând să rețină fluidele. Apoi au încetat să mai transpire şi să urineze. Saliva le devenise lipicioasă, iar limbile li se lipeau de dinți şi de bolțile palatine. Praful şi canicula le provocau dureri de cap insuportabile, care le

începoşau vederea. Şi vedeau apă pretutindeni: fântânile arteziene aflate de-a lungul drumului, puțurile de lângă drumuri şi şosele, robinetele de la ferme şi hambare, pâraiele învolburate pe care le traversau. Gărzile, care le vedeau suferința, beau pe săturate din bidoanele lor sau îşi stropeau fețele din abundență. Aveau basmale pe care le umezeau şi le înfăşurau în jurul gâtului.

Când s-au apropiat de ruinele carbonizate ale Spitalului numărul unu, prizonierii au văzut nenumărați pacienți în halate mizere şi pijamale de culoare verde rătăcind de colo până colo, neştiind ce să facă sau încotro s-o apuce. Unii aveau membre amputate şi erau în cârje. Alții aveau răni sângerânde care ar fi trebuit îngrijite. Spitalul fusese bombardat cu câteva zile în urmă, iar pacienții erau în stare de şoc. Imediat ce i-a văzut, comandantul japonez a dat ordin să fie strânşi şi adăugați coloanei de marş. Încă o dată, s-a interzis acordarea oricărui ajutor. Unii dintre ei au reuşit să mărşăluiască doar o scurtă distanță, după care s-au prăbuşit. Au fost apoi azvârliți în şanțuri şi lăsați să moară.

Când au întâlnit apoi o aglomerare masivă de camioane şi de tancuri japoneze, au fost mânați spre un câmp şi li s-a ordonat să stea în soarele arzător. Acest lucru a devenit cunoscut sub numele de „tratament solar“ şi i-a făcut pe unii dintre prizonieri să ajungă în pragul epuizării. În timp ce aşteptau, un prizonier a încercat să fure o gură de apă călâie din propriul bidon, dar a fost văzut de gărzile japoneze. Urlând, soldații au lovit în dreapta şi în stânga, apoi au trecut pe la fiecare prizonier, luându-le tuturor bidoanele şi vărsând apa pe solul pârjolit. Garda care a golit bidonul lui Pete i l-a aruncat apoi în față cu atâta forță, încât i-a făcut o rană mică deasupra ochiului drept.

După o oră, au reluat marşul. Au trecut pe lângă oameni care fuseseră împunşi cu baionetele şi cerşeau ajutor în timp ce sângerau de moarte. Au trecut pe lângă americani morți. Au urmărit cu groază cum doi soldați filipinezi erau scoşi târâş dintr-un şanț şi aşezați pe mijlocul şoselei pentru a fi striviți sub şenilele tancurilor. Cu cât înaintau, cu atât mai mulți morți şi muribunzi vedeau în şanțuri. Pete era mirat de capacitatea creierului său de a se adapta la carnaj şi cruzime, însă curând a ajuns în punctul în care nimic nu îl mai şoca. Arşița, foamea şi privarea de apă îi amorțiseră simțurile. Cu toate acestea, furia clocotea în el şi ar fi vrut să se răzbune. Se ruga ca într-o bună zi să găsească o cale de a ucide cât mai mulți soldați japonezi. Atât

cât era posibil din punct de vedere uman.

A continuat să vorbească, să îi încurajeze şi pe alții să mai facă un pas, să urce următorul deal, să mai reziste o oră. Era limpede că, la un moment dat, aveau să primească hrană şi apă. Într-o zi, la apusul soarelui, au fost scoşi de pe şosea şi duşi într-un luminiş, unde li s-a permis să se aşeze şi să se întindă. Nu ştiau dacă avea să li se dea hrană şi apă, însă era o uşurare să se odihnească o vreme. Labele picioarelor le erau acoperite de pustule şi aveau crampe puternice. Mulți s-au prăbuşit şi au adormit. În timp ce Pete moțăia, au sosit alți gardieni, care au început să îi lovească tare cu picioarele pe prizonieri. Li s-a ordonat apoi să se ridice şi să formeze o coloană. Marşul a reînceput pe întuneric. Vreme de două ore, au şontâcăit înainte, niciodată îndeajuns de repede pentru a satisface gărzile.

În cursul primei zile, Pete şi cei aflați în apropierea lui număraseră trei sute de prizonieri în coloana lor, însă numărul acestora se schimba continuu. Unii se prăbuşeau şi mureau, alții erau ucişi, apoi li se alăturau rătăciții sau coloana lor se amesteca şi cu altele. La un moment dat în cursul nopții – cum tuturor li se luaseră ceasurile de mână, nu aveau habar ce oră era –, au fost mânați într-un luminiş şi li s-a ordonat să se aşeze. Evident, japonezilor li se făcuse foame şi sosise ora cinei. După ce au mâncat, s-au deplasat printre prizonieri cu găleți cu apă şi i-au dat fiecăruia câte un polonic mic. Deşi caldă şi calcaroasă, apa era delicioasă. Apoi fiecare prizonier a primit câte o bilă considerabilă de orez lipicios. Nici măcar o bucată generoasă de friptură cu cartofi prăjiți nu ar fi fost mai delicioasă.

În vreme ce îşi savurau mâncarea, auzeau focurile unor arme de-a lungul şoselei; curând, au înțeles cu toții ce se întâmpla: „echipele de gunoieri“ se aflau în urma lor, lichidându-i pe cei care nu fuseseră în stare să țină pasul.

Chiar dacă doar pentru câteva momente, mâncarea îi retrezise simțurile lui Pete. Încă o dată, se simțea revoltat şi şocat de uciderea fără sens a prizonierilor de război americani. Calvarul lui din acel marş al morții avea să mai dureze încă şase zile, iar activitatea echipelor de gunoieri se auzea în fiecare noapte.

După ce au dormit câteva ore într-o orezărie, oamenii au fost treziți, siliți să intre în formație şi mânați imediat în marş. După scurta perioadă de inactivitate, multora le-a fost greu să mai meargă, însă au fost „încurajați“ de baionetele japonezilor. Şoseaua era înțesată de prizonieri americani şi filipinezi.

La răsăritul soarelui, au întâlnit o altă caravană de trupe şi de artilerie japoneză. Şoseaua era prea aglomerată pentru prizonieri, astfel că ei au fost conduşi spre un câmp din apropierea unei mici ferme. În spatele unui şopron era un mic pârâu, a cărui apă curată bolborosea curgând peste pietre. Sunetul apei ce părea să cânte a devenit înnebunitor. Setea prizonierilor era atât de chinuitoare, încât unii abia mai puteau sta în picioare. Un colonel s-a ridicat curajos şi, făcând semn cu mâna spre pârâu, a întrebat dacă oamenii lui puteau bea apă. Un soldat japonez l-a lovit cu patul armei, făcându-l să îşi piardă cunoştința.

Vreme de cel puțin o oră, prizonierii au stat pe vine şi au ascultat susurul apei, timp în care soarele se ridicase pe cer. Convoiul care mărşăluia stârnea nori de praf. Gărzile s-au retras lângă şosea pentru a lua dejunul, alcătuit din turtițe din orez şi mango. În timp ce japonezii mâncau, trei cercetaşi filipinezi s-au târât pe burtă până la pârâu şi şi-au cufundat capetele în apa răcoroasă. Unul dintre gardieni i-a văzut şi i-a alertat pe ceilalți japonezi. Fără să scoată o vorbă, aceştia s-au apropiat până la şase metri de pârâu, au alcătuit un pluton improvizat de tragere şi i-au ucis pe filipinezi.

După ce traficul de pe şosea s-a mai potolit, prizonierii au fost îndemnați în grabă să alcătuiască o formație, iar marşul a continuat. „Curând o să primiți mâncare“, i-a spus un soldat lui Pete, care a fost pe punctul să îi mulțumească. Deşi îl durea cumplit stomacul de foame, setea era cu mult mai imperioasă. Spre mijlocul dimineții, gura şi gâtlejul îi erau atât de uscate, încât nu mai putea vorbi. Nimeni nu putea scoate vreo vorbă, astfel că peste prizonieri a coborât o tăcere sumbră. Au fost opriți apoi în apropierea unei mlaştini şi li s-a ordonat să se lase pe vine în soare. Un soldat le-a permis să se apropie de marginea unui şanț cu apă stătută şi să îşi umple bidoanele cu apa cafenie, probabil contaminată cu apă de mare. Chiar dacă nu era mortală, cu siguranță putea provoca dizenterie sau vreo boală mai gravă, însă oamenii au băut cu nesaț din apa aceea.

La mijlocul zilei, s-au oprit în apropierea unei tabere şi li s-a ordonat să rămână în soare. Apoi aroma inimitabilă a mâncării gătite a ajuns până la ei; unii nu mâncaseră decât o bilă de orez în ultimele treizeci şi şase de ore. Într-un cort improvizat, mai mulți bucătari fierbeau orez în câteva cazane mari. Prizonierii i-au urmărit adăugând şiruri de cârnați şi bucăți de carne de pasăre în cazanele cu orez, amestecând totul cu linguri lungi din lemn.

Dincolo de cort exista un țarc improvizat, protejat de sârmă ghimpată, în interiorul căruia se aflau o sută de cetățeni filipinezi care făcuseră parte din personalul auxiliar şi care lucraseră pentru armată. Când au sosit şi alte gărzi, a devenit clar că în locul acela avea să li se ofere mâncare. Japonezii au avut parte apoi de o masă consistentă, pe care au mâncat-o din trusele lor de vase. Unul dintre ei s-a apropiat de îngrăditură, a ridicat în aer un şirag de cârnați groşi şi l-a azvârlit dincolo de sârma ghimpată. Oamenii s-au aruncat asupra lui țipând, zgâriindu-se unii pe alții, apucând la întâmplare şi luptându-se. Soldatul râdea din răsputeri, astfel că, imediat după aceea, s-au alăturat şi camarazii lui. Situația era atât de amuzantă, încât şi alți japonezi s-au apropiat de gardul din sârmă ghimpată ținând în aer picioare de pui şi cârnați. Prizonierii întindeau mâinile, se milogeau, apoi luptau unul cu altul când hrana atingea pământul.

Însă americanilor nu li s-a aruncat nimic. Aceştia nu au avut parte de cină, ci doar de apa cu miros pestilențial şi de o oră petrecută în soarele torid. Marşul a continuat toată după-amiaza, timp în care şi alți soldați s-au prăbuşit, fiind lăsați în urmă.

Pe 12 aprilie, în jur de miezul nopții, au ajuns în oraşul Orani, aflat la aproximativ cincizeci de kilometri de locul din care porniseră. O asemenea deplasare ar fi fost o încercare deosebită chiar şi pentru soldați sănătoşi. Pentru supraviețuitori, era un miracol că ajunseseră atât de departe. În apropiere de oraş au fost dirijați pe lângă autostradă, apoi conduşi într-o incintă construită în pripă, care să poată găzdui cinci sute de prizonieri. Când a sosit coloana din care făcea parte Pete, în interior erau deja o mie de oameni. Nu existau latrine, nici hrană sau apă. Mulți oameni sufereau de dizenterie, iar excrementele, sângele, mucusul şi urina acopereau solul, lipindu-se de tălpile ghetelor. Pretutindeni erau viermi. Nu exista loc suficient pentru ca oamenii să stea întinşi, astfel că încercau să doarmă stând spate în spate; însă muşchii lor, cuprinşi de crampe, făceau ca acest lucru să fie imposibil. Răcnetele celor care îşi pierduseră mințile nu îi ajutau deloc pe ceilalți. Bolnavi, deshidratați, epuizați şi morți de foame, soldații nu mai ştiau unde se aflau şi ce făceau. Mulți delirau, unii erau demenți, iar alții erau catatonici, stând în picioare stupefiați, ca nişte zombi. Şi erau pe moarte. Unii au intrat în comă şi nu s-au mai trezit. Spre răsăritul soarelui, tabăra era plină de cadavre. Deşi înțelegeau gravitatea situației, ofițerii japonezi nu le-au distribuit apă şi hrană prizonierilor. În schimb, le-au ordonat

celor „mai sănătoşi“ să sape morminte nu foarte adânci de-a lungul gardului. Pete, Sal şi Ewing erau încă în putere şi astfel au fost aleşi drept gropari.

Cei care doar delirau au fost închişi într-un şopron din lemn, ordonându-li-se să tacă. Soldații aflați în comă au fost îngropați de vii, pentru că oricum nu mai avea importanță. Moartea îi aştepta pe toți în câteva ore. În loc să se odihnească, cei care mânuiau cazmalele au trudit toată noaptea, mai ales că pierderile umane creşteau, iar morții erau aşezați alături de gardul din sârmă ghimpată.

În zori, porțile s-au deschis, iar gărzile au adus târâş câțiva saci cu orez fiert. Prizonierilor li s-a spus să stea în rânduri ordonate şi să țină mâinile făcute căuş. Fiecare a primit câte un polonic de orez lipicios, prima lor „masă“ după câteva zile. După micul dejun, au fost duşi în grupuri mici spre o fântână arteziană şi li s-a permis să îşi umple bidoanele cu apă. Hrana şi apa i-au calmat pe prizonieri vreme de câteva ore, însă soarele revenise la fel de puternic. Spre jumătatea dimineții, răcnetele şi țipetele înnebunite deveniseră un adevărat cor. Jumătate din prizonieri au primit ordin să iasă din incintă şi să revină pe şosea. Marşul a continuat.

CAPITOLUL

26

Anticipând cucerirea peninsulei Bataan, japonezii plănuiau să folosească această zonă pentru a pregăti atacarea insulei Corregidor din apropiere, ultima redută americană. În acest scop, vizau eliberarea zonei de prizonierii americani şi filipinezi. Planul era să îi determine să mărşăluiască aproape o sută de kilometri pe vechiul drum național spre depourile de căi ferate de la San Fernando, iar de acolo, să fie transportați în trenuri spre destinațiile lor, diferitele închisori, inclusiv la Camp O'Donald, un vechi fort filipinez pe care japonezii îl transformaseră în lagăr pentru prizonierii de război. Planul impunea dislocarea rapidă a aproape cincizeci de mii de oameni.

Cu toate acestea, cu câteva ore înainte de capitulare, japonezii şi-au dat seama că subestimaseră grav situația. Existau şaptezeci şi cinci de mii de soldați americani şi filipinezi, la care se adăugau douăzeci şi şase de mii de civili. Oriunde priveau, japonezii vedeau prizonieri înfometați care aveau nevoie de hrană şi apă. Cum de se predase dușmanul dacă avea atât de mulți soldați? Ce se întâmplase cu voința acestora de a lupta? Japonezii nu îşi puteau stăpâni disprețul şi ura față de cei pe care îi capturaseră.

Pe măsură ce marşul continua, iar numărul prizonierilor continua să crească, gărzile japoneze erau silite să grăbească lucrurile. Nu rămânea timp pentru a mânca sau a bea apă, nici timp pentru odihnă, pentru opriri sau pentru ajutarea celor prăbuşiți. Nu era timp pentru îngroparea morților şi nici pentru grija față de cei care rămâneau în urmă. Generalii răcneau la ofițeri să se grăbească. Ofițerii îi abuzau de-a dreptul pe soldați, iar aceştia, la rândul lor, îşi vărsau frustrările asupra prizonierilor. Pe măsură ce coloanele creşteau numeric şi încetineau, presiunea devenea tot mai mare, iar marşul, tot mai haotic. Cadavrele înțesau şanțurile şi câmpurile, descompunându-se în razele

arzătoare ale soarelui. Nori negri de muşte năvăleau asupra corpurilor în descompunere, atacate uneori de porci şi de câini flămânzi. Stolurile de ciori aşteptau răbdătoare pe garduri, iar alte păsări urmau coloana, torturându-i pe prizonieri.

Pete le pierduse urma oamenilor din Regimentul 26. El, Sal şi Ewing erau încă împreună, dar devenise imposibil să mai țină legătura cu alții. În fiecare zi erau adăugate în coloană grupuri noi de prizonieri slăbiți, după care, a doua zi, acestea erau lăsate în urmă, la diferite tabere. Oamenii se prăbuşeau, mureau şi erau ucişi cu sutele. Apoi Pete a încetat să se mai gândească la altcineva în afară de sine.

În ziua a patra de marş, au pătruns în Lubao. Oraşul, cândva foarte activ, cu o populație de treizeci de mii de locuitori, era acum pustiu, sau cel puțin aşa părea. Însă locuitorii lui urmăreau totul, de la ferestrele de la etaj. Când coloana s-a oprit, oamenii au început să arunce de sus pâine şi fructe pentru prizonieri. Japonezii au devenit frenetici şi le-au ordonat acestora să nu se atingă de hrană. Când un adolescent a țâşnit din spatele unui copac şi a aruncat o franzelă spre prizonieri, un soldat l-a împuşcat pe loc. Prizonierii care reuşiseră să ia o îmbucătură sau două au fost scoşi din coloană şi bătuți. Unul a fost împuns cu baioneta în stomac şi atârnat de un stâlp de iluminat public drept avertisment.

Au continuat să mărşăluiască, reuşind într-un fel sau altul să găsească voința de a mai face încă un pas, apoi încă un kilometru.

Mureau atât de mulți oameni din cauza deshidratării şi a epuizării, încât japonezii au mai scăzut ritmul marşului şi le-au permis să îşi umple bidoanele cu apă, de obicei din şanțurile de pe marginea drumului sau din vreun iaz folosit pentru adăparea vitelor.

În cea de-a cincea zi, coloana de prizonieri a întâlnit un alt convoi lung de camioane grele pline cu soldați. Întrucât acea porțiune de drum era mai îngustă, japonezii le-au ordonat prizonierilor să meargă în şir indian pe ambele acostamente. Faptul că se aflau atât de aproape de americanii murdari şi

nebărbieriți era extrem de provocator pentru soldații din camioane. Unii îi vedeau pentru prima oară pe dușmanii detestați. Au râs de cei captivi şi au aruncat cu pietre în ei, i-au scuipat şi i-au blestemat. Când şi când, şoferii care vedeau câte un prizonier ieşit cu un pas sau doi din rând îl loveau cu bara de protecție. Dacă omul cădea sub camion, murea imediat. Dacă ateriza în şanț, echipele de lichidatori se ocupau de el mai târziu. Dacă erau loviți şi alți prizonieri, soldații japonezi râdeau şi făceau haz.

Cu fața plină de praf şi sufocându-se, Pete nu a văzut nimic când un soldat s-a aplecat din camion şi a rotit puşca, reuşind să îl lovească. Patul puştii l-a nimerit în ceafă şi l-a doborât, iar el şi-a pierdut cunoştința. A căzut într-un şanț noroios, peste un pneu, alături de o căruță carbonizată. Cum Sal şi Ewing se aflau în fața lui, nu au văzut nimic din cele întâmplate.

Când şoseaua s-a blocat, prizonierii au fost conduşi către o orezărie pentru a îndura un nou tratament solar. Pierzându-şi camaradul, Sal şi Ewing au început să se intereseze în şoaptă de el. Cineva le-a spus ce se întâmplase. Prima lor reacție a fost să plece în căutarea lui, însă instinctul de conservare le spunea să rămână pe loc. Până şi simpla ridicare în picioare atunci când nu era permis atrăgea o bătaie soră cu moartea. Orice efort de a-l găsi pe Pete ar fi fost sinucigaş. Au rămas în tăcere, suferind după prietenul lor şi detestându-i tot mai mult pe japonezi. Până în acel moment văzuseră atât de multe cadavre, încât simțurile le amorțiseră, iar emoțiile se estompaseră sau dispăruseră.

Au mărşăluit până după căderea întunericului, apoi li s-a oferit luxul de a dormi într-o orezărie. În apropiere nu exista nicio tabără, nici măcar una improvizată. Gărzile le-au distribuit boluri de orez murdar şi apă, iar cât au încercat să adoarmă, au început să audă inimitabilele pocnete ale armelor de mână ale echipelor de lichidatori. Cei doi s-au întrebat dacă unul dintre acele gloanțe îl nimerise pe Pete Banning.

Pete şi-a recăpătat cunoştința şi, încă năuc şi amețit, a avut prezența de spirit să se prefacă mort. Îl durea capul cumplit şi simțea o dâră de sânge scurgându-i-se pe ceafă. Coloana părea

nesfârşită şi auzea sunetele oamenilor nefericiți care treceau prin dreptul lui, dar şi uruitul camioanelor, în care soldații râdeau, iar câteodată cântau. Auzea gărzile răcnind ordine şi blesteme.

După căderea întunericului, s-a târât prin țărână şi s-a ascuns sub o căruță carbonizată. În cele din urmă, convoaiele s-au îndepărtat, dar prizonierii au continuat să sosească. Spre miezul nopții însă, şoseaua a devenit pustie şi tăcută, cel puțin pentru moment. Pete a auzit apoi pocnete de pistol apropiindu-se şi curând i-a văzut pe membrii echipei de lichidatori în timp ce îi împuşcau pe muribunzi sau pe cei deja morți. S-a făcut ghem şi a încetat să mai respire. Echipa a trecut mai departe.

Pete s-a hotărât apoi să se târască spre un desiş de copaci şi să încerce evadarea. Dar încotro? Nu ştia. Era sigur că n-avea să ajungă departe, dar oricum era un om mort – aşa că ce mai conta? A continuat să aştepte. Orele s-au scurs şi a adormit buştean.

Apoi o baionetă i-a întrerupt somnul. Un soldat japonez îl apăsa cu vârful acesteia încercând să îl trezească, dar fără a-l răni. Soarele ajunsese pe cer, iar razele erau reflectate de baioneta soldatului, care lui Pete i se părea a fi lungă de treizeci de centimetri. Japonezul i-a zâmbit şi i-a făcut semn să se ridice în picioare, apoi l-a împins spre drum, unde a nimerit în mijlocul unei alte coloane de fantome în suferință. Mărşăluia din nou. Primii paşi i-au provocat dureri, căci picioarele crispate se străduiau să se adapteze din nou la mers, dar a reuşit să țină pasul. Nu recunoştea pe nimeni între prizonieri, însă toți arătau deja la fel.

După şase zile, au ajuns la prima destinație, oraşul San Fernando. Aici au fost plasați într-o altă tabără improvizată, cu sârmă ghimpată de jur împrejur, dar nu li s-a dat nimic de mâncare. Depăşiseră starea de înfometare şi toți erau convinşi că făceau un marş spre moarte. Condițiile erau mult mai proaste decât până atunci. Tabăra fusese folosită de sute de alți prizonieri, iar solul era acoperit de excremente umane şi de sânge. Cadavrele în descompunere atrăgeau muşte şi viermi în abundență.

San Fernando marca sfârşitul Marşului Morții din Bataan. Fuseseră transferați circa şaptezeci de mii de prizonieri, respectiv şaizeci de mii de filipinezi şi zece mii de americani. Pentru Pete, chinul durase şase zile. Pentru alții însă, marşul chinuitor ținuse mai bine de o săptămână. Prizonierii filipinezi fie mureau de boli sau de epuizare, fie erau chiar ucişi. Au murit atunci şi

nenumărați civili filipinezi şi doar foarte puțini dintre ei au avut parte de îngropăciune.

Iar ce era mai rău abia atunci urma.

În cursul primei nopți pe care a petrecut-o în lagărul San Fernando, Pete a reuşit să îşi găsească un loc departe de excremente şi de alte mizerii şi s-a odihnit stând rezemat de sârma ghimpată. Prizonierii erau atât de numeroşi, încât şederea în şezut era imposibilă. Cei norocoşi care, la fel ca Pete, îşi găsiseră un locşor, erau mereu sâcâiți să se deplaseze şi să le facă loc şi altora. Orice simulacru de disciplină dispăruse de multă vreme. Câțiva ofițeri au încercat să stabilească ordinea, dar asta era o sarcină imposibilă. Luptele cu pumnii erau excluse, întrucât oamenii erau mult prea obosiți, aşa că doar se înjurau unii pe alții şi îşi aruncau amenințări fără urmări. Cei care îşi pierduseră mințile rătăceau de colo până colo, călcându-i pe alții în picioare, în timp ce cerşeau mâncare sau apă. Cei mai mulți dintre prizonieri sufereau de dizenterie şi, cum nu existau latrine sau alte locuri în care să se uşureze, nu aveau de ales, astfel că făceau pe ei acolo unde se aflau.

În zori, porțile s-au deschis, iar gărzile s-au năpustit în interiorul lagărului. Răcnind diverse ordine, i-au lovit cu picioarele pe cei care le stăteau în cale şi au reuşit să îi organizeze pe prizonieri în şiruri de schelete aşezate pe sol. Apoi au sosit trei cazane cu orez, iar gărzile s-au apucat să distribuie mâncarea în palmele ținute căuş. Cei aflați mai aproape de poartă au primit hrană, iar când cazanele s-au golit, gărzile au plecat şi au închis porțile. Mai puțin de jumătate din prizonieri au ajuns să primească de mâncare, iar cei care au căpătat ceva nu prea s-au arătat dispuşi să împartă cu ceilalți.

De dincolo de poartă, gardienii promiteau mai multă mâncare şi apă, dar prizonierii ştiau deja care era adevărul. Pete se aflase prea departe de gard ca să primească acea mână de orez. Nici nu îşi mai amintea când pusese ultima oară ceva în gură. Din când în când, se uita la fețele supte ale celor din jurul lui, căutându-i în zadar pe Sal şi pe Ewing – sau pe cineva pe care să îl poată recunoaşte –, dar nu vedea pe nimeni cunoscut. Se blestema pentru faptul că adormise sub căruța carbonizată şi pierduse şansa de a evada. Rana de la cap îi sângera, dar nu părea foarte gravă. Se temea de o infecție, dar socotea că aceasta era doar o nouă suferință pe lista tot mai lungă a felurilor în care putea muri. Şi ce putea face? Dacă ar fi găsit un doctor, probabil că

acesta ar fi fost într-o stare mai gravă decât el.

Pe la miezul zilei, porțile s-au deschis, iar gărzile au început să scoată prizonierii unul câte unul. I-au separat în grupuri de câte o sută, iar când s-au alcătuit cinci asemenea unități, i-au pus să mărşăluiască afară din lagăr şi prin oraş. Pete făcea parte din ultimul asemenea grup.

Locuitorii se obişnuiseră deja să vadă americani cu fețe scofâlcite, murdari şi nebărbieriți, care erau mânați prin oraş. Îi urau pe japonezi la fel de mult ca şi prizonierii şi erau hotărâți să îi ajute pe cei din urmă. Le-au aruncat pâine, prăjituri şi fructe de la ferestre şi, din motive necunoscute, gărzile nu au intervenit de astă dată. Pete a prins din zbor o banană şi a mâncat-o din două înghițituri. Apoi a descoperit o prăjitură mare în praf. Când s-a vădit că paznicii erau indiferenți, o ploaie de alte şi alte bucăți de mâncare a căzut peste prizonieri, care culegeau totul şi mâncau din mers, fără să slăbească pasul. Dintr-o alee, o femeie a aruncat un fruct de mango spre Pete, care l-a mâncat cu tot cu coajă. Ca şi mai înainte, era uimit de cât de repede îşi revenea doar cu puțină hrană.

S-au oprit apoi la stația de cale ferată, unde îi aşteptau cinci vagoane de marfă într-o stare jalnică. Aceste vagoane înguste de marfă erau lungi de şase metri şi îndeajuns de late pentru a permite în ele accesul a patruzeci de oameni sau opt cai, catâri sau vaci. Erau cunoscute sub numele de „patruzeci pe o optime“. Gărzile au îngrămădit câte o sută de oameni în fiecare vagon şi au închis uşile, lăsându-i în întuneric. Prinşi umăr lângă umăr, aceştia au început să se sufoce şi să aibă probleme grave de respirație. În curând, au început să bată cu pumnii în pereții laterali din lemn şi să strige pentru a li se uşura soarta. În timp ce trenul staționa, temperatura a crescut în mod spectaculos, iar prizonierii au început să leşine. Nu exista niciun fel de ventilație în afara câtorva crăpături din pereți, iar oamenii se băteau şi se împingeau ca să îşi apropie nasul de deschizături.

Apoi gărzile şi-au ocupat pozițiile pe acoperişurile vagoanelor şi au bătut cu paturile puştilor în ele, răcnind: „Linişte, dobitocilor!“

În cele din urmă, trenul a tresărit şi s-a legănat, punându-se în mişcare. Pe drum, mulți dintre prizonieri au fost cuprinşi de greață şi au început să verse. Hrana pe care o devoraseră cu atât de multă râvnă cu o oră în urmă a reapărut ca o masă puturoasă, iar podeaua vagoanelor s-a acoperit în scurt timp de vomă. Duhoarea era imposibil de descris. Aerul era atât de încins şi de

apăsător din cauza mirosurilor pestilențiale, încât oamenii respirau chinuitor de greu.

Un om a căzut la picioarele lui Pete şi a închis ochii. Prima lui reacție a fost să îl îndepărteze cu o lovitură de picior, însă şi-a dat seama apoi că omul nu mai respira. Unii dintre cei care mureau nu aveau loc să se prăbuşească pe podea.

Când trenul a prins viteză, gărzile au deschis uşile la trei dintre vagoane, permițând ca interiorul lor să se aerisească. Oamenii se luptau unii cu alții ca să ajungă în apropierea uşilor. Unul dintre ei a reuşit să sară din vagon, dar a căzut peste un morman de pietre şi a rămas acolo nemişcat.

În cele trei ore de călătorie, trenul a trecut prin câteva orăşele. Înşirați de-a lungul liniei, localnicii aruncau mâncare şi bidoane cu apă spre uşile deschise. Mecanicii erau filipinezi, aşa că au încetinit trenul pentru a le permite oamenilor să strângă tot ce se putea din mâncarea aruncată. Aproape toată a fost împărțită.

Când trenul s-a oprit, în cele din urmă, prizonierii au coborât pe peron. Cei care rămăseseră în viață au primit ordin să scoată morții din vagoane. Cadavrele au fost stivuite lângă şine ca lemnele de foc. Zeci de cetățeni filipinezi aşteptau cu hrană şi apă, dar au fost amenințați de japonezi. Oamenii au mărşăluit o sută de metri şi au fost îngrămădiți pe un câmp pentru încă o oră de tratament solar. Pământul aproape că frigea.

Prizonierii ştiau deja că aveau să fie duşi la închisoarea-lagăr de la O'Donnell, unde condițiile erau mai bune. Când au început marşul de peste unsprezece kilometri, era limpede că mulți dintre ei n-aveau să mai ajungă acolo. Pete se aştepta să asiste la uciderea în masă a nevolnicilor, însă gărzile schimbaseră strategia, iar acum le permiteau deținuților mai în putere să îi ajute pe ceilalți. Însă puțini erau îndeajuns de puternici, iar oamenii au început să se prăbuşească după primul kilometru şi jumătate. Localnicii văzuseră deja nenumărați prizonieri şi ascunseseră bidoane cu apă şi fructe de mango de-a lungul drumului neamenajat. Deşi gărzile au încercat să distrugă şi să îndepărteze mâncarea lăsată de localnici cu lovituri de picior, s-au mai întâmplat şi miracole. Pete a găsit un bidon cu apă curată şi a băut-o fără să fie prins. Chiar nu era greşit să presupună că îşi datora viața bunătății unui filipinez rămas necunoscut. Când omul aproape scheletic din fața lui a căzut, Pete l-a prins şi, petrecându-şi un braț pe după umerii lui, l-a dus mai mult târâş pe parcursul următorilor zece kilometri.

Apoi au văzut închisoarea de pe culmea unui deal. În fața lor erau răspândite mai multe clădiri vechi şi înfricoşătoare, înconjurate de kilometri de sârmă ghimpată. Turnurile de pază se înălțau amenințător, toate împodobite cu drapelul japonez.

Pete nu avea să uite niciodată acele momente. Însă curând avea să îşi dea seama că, dacă ar fi ştiut ce orori îl aşteptau la O'Donnell, ar fi sărit din tren şi ar fi alergat ca un dement până când ar fi fost oprit cu un glonț.

CAPITOLUL

27

Înainte de război, complexul O'Donnell fusese folosit ca bază temporară pentru o divizie a armatei filipineze, care avea în jur de 20 000 de oameni. Cu foarte puține îmbunătățiri, japonezii îl transformaseră în lagărul cel mai mare pentru prizonierii de război. Se întindea pe 242 de hectare de câmpuri cu orez şi zone cu vegetație tropicală, fiind împărțit în câteva incinte mari, de formă rectangulară. Acestea erau împărțite în mai multe şiruri de cazărmi şi clădiri, unele dărăpănate, altele neterminate. După căderea peninsulei Bataan, în vechiul fort în stare precară fuseseră înghesuiți 60 000 de deținuți, printre care se numărau şi 10 000 de americani. Apa era pe sponci, la fel şi latrinele, medicamentele, paturile de spital, sobele şi aprovizionarea cu hrană.

Şontâcăind, Pete şi ceilalți supraviețuitori au pătruns prin portalul estic, împreună cu alte câteva sute de oameni care ajunseseră la O'Donnell de pe alte insule. Au fost întâmpinați de gărzi purtând cămăşi albe şi scrobite, înarmate cu bâte ce păreau să fie destinate exclusiv disciplinării oamenilor înfrânți. Dornici să îi impresioneze pe nou-sosiți cu duritatea lor, gărzile au început să îi lovească la întâmplare cu pumnii şi să le urle ordine într-o engleză aproximativă, pe care nimeni nu o înțelegea. Oricum, totul era inutil, prizonierii văzuseră deja destule acte de violență. Astfel, nu numai că nu erau impresionați, dar nici nu mai puteau riposta şi nici nu mai aveau voința de a rezista. Au fost apoi îmbrânciți şi traşi pe un teren de paradă spațios, unde li s-a cerut să stea în poziție de drepți, în rânduri perfecte. Cât timp s-au copt în soare, au sosit şi alți prizonieri. Au fost percheziționați din nou, de parcă ar fi avut prilejul să procure ceva de valoare pe drum.

După o oră, în fața unei clădiri care slujea drept sediu al

comandantului s-a creat agitație. Mărețul om s-a apropiat de prizonieri purtând o uniformă caraghioasă, ce includea pantaloni bufanți şi cizme de călărie înalte până la genunchi. Era un individ ridicol, care însă se socotea extrem de important.

A început apoi să urle, având drept interpret un filipinez nenorocit care se străduia să țină pasul cu tirada lui. Comandantul le-a spus mai întâi că nu erau prizonieri de război onorabili, ci nişte captivi laşi. Capitulaseră, ceea ce era un păcat de neiertat. Şi, fiind laşi, n-aveau să fie tratați ca nişte soldați adevărați. A adăugat apoi că ar fi dorit să îi ucidă pe toți, însă el trăia după codul unui războinic adevărat, iar adevărații războinici se arătau îndurători. Cu toate acestea, dacă oamenii aveau să nesocotească vreuna dintre regulile instituite în lagăr, era încântat să îi execute. Apoi s-a lansat într-o expunere întortocheată şi vehementă despre rasă şi politică, din care reieşea că japonezii erau desigur superiori, întrucât câştigaseră războiul, învingând America, duşmanul lor dintotdeauna, şi aşa mai departe. Când şi când, interpretul rămânea cu mult în urma şuvoiului de vorbe şi era limpede că inventa fraze, în timp ce comandantul aştepta ca sclipitoarele lui cuvinte să fie redate în engleză.

În starea lor jalnică, cei mai mulți prizonieri abia dacă îi puteau acorda atenție. Cât despre amenințări, se întrebau ce altceva le-ar mai fi putut face japonezii – în afară de a-i decapita, probabil.

Comandantul lagărului a răcnit în gol până când a obosit, apoi s-a întors brusc şi s-a îndepărtat, fiind urmat de suita lui de lingăi. Prizonierii au fost împărțiți după țara din care proveneau. Exista un lagăr pentru filipinezi şi altul pentru americani.

Generalul Ned King fusese numit de comandant şeful prizonierilor, iar acesta i-a întâmpinat pe oamenii lui la cea de-a doua poartă. Le-a strâns mâinile şi le-a urat bun venit, apoi, când ei s-au adunat în jurul lui, le-a spus:

— Domnilor, țineți minte! Nu voi ați cedat, ci eu. Eu am hotărât capitularea. Eu v-am predat duşmanului. Voi nu v-ați predat. Eu sunt răspunzător pentru asta. Voi duce singur această povară. Tot ce vă cer este să respectați ordinele date de japonezi ca să nu îi provocăm şi mai mult.

Nou-sosiții au fost preluați apoi de ofițerii lor, pentru orientare şi o prezentare a regulilor. Cei din Regimentul 26 de Cavalerie fuseseră dispersați şi a apărut o oarecare confuzie privind numele ultimului său comandant. Pete a fost inclus într-un grup din

Regimentul 31 de Infanterie şi dus în noul lui cămin, o clădire dărăpănată lată de 4,2 metri şi lungă de 6 metri, cu acoperişul parțial din bambus, care arăta de parcă ar fi fost sfârtecat de furtună. Oamenii erau expuşi la soare şi la ploaie. Nu existau paturi sau saltele, ci doar două polițe lungi din stâlpi de bambus spintecați, legați cu ratan. Oamenii, treizeci la număr, dormeau pe lemnul de bambus. Cei mai mulți nu aveau pături. Când Pete a întrebat un sergent ce se întâmpla atunci când ploua, a fost informat că oamenii se adăposteau sub stâlpii din bambus.

O'Donnell avea doar o fântână arteziană cu o pompă funcțională, iar aceasta trimitea apa printr-o țeavă groasă de un centimetru către ambele lagăre, filipinez şi american. Pompa funcționa ocazional, dar deseori motorul ei pe benzină bolborosea şi se oprea. Şi, cum era criză de benzină, japonezii lăsau rezervorul să se usuce pentru a fi conservat.

La fel ca toți ceilalți, şi Pete voia apă cu disperare. Numeroşi oameni trişti stăteau la coadă pentru apă şi Pete li s-a alăturat. Mergând de-a lungul coloanei, a observat privirile pierdute şi înfrânte ale sutelor de oameni. În timp ce aşteptau, nimeni nu vorbea. A trebuit să stea la coadă vreme de şapte ore pentru a-şi umple bidonul.

La căderea întunericului, prizonierii au fost aliniați şi puşi să se aşeze. S-a servit cina, care consta într-o lingură de orez. Nu existau carne, pâine şi fructe. După ce au mâncat, oamenii s-au dus la barăcile lor, care nu erau luminate. Nu aveau nimic de făcut, ci doar să înfrunte aventura nocturnă a somnului. Lui Pete i-a fost imposibil să-şi găsească locul pe polița din bambus şi, într-un târziu, s-a ghemuit într-un morman de ierburi aflat într-un colț.

Avea gura uscată şi lipicioasă şi tânjea după apă. Starea permanentă de foame era îndeajuns de dureroasă, însă lipsa apei îi înnebunea pe oameni. Abia dacă exista suficientă apă pentru băut, gătit şi funcționarea spitalului, astfel că nicio picătură nu se risipea în alt scop. Pete avea pielea murdară şi iritată pe unele porțiuni din cauza lipsei igienei. Nu făcuse baie de săptămâni întregi şi nu se bărbierise dinainte de capitularea din Bataan. Hainele îi ajunseseră nişte zdrențe şi nu avea posibilitatea de a le spăla. Îşi aruncase ultima pereche de chiloți în urmă cu două zile. Nici nu-şi mai amintea când se spălase ultima oară pe dinți şi pe gingii, iar dantura îl durea din cauza hranei foarte proaste. Mirosea ca o hazna ambulantă şi îşi dădea seama de asta fiindcă

toți prizonierii duhneau.

În prima noapte petrecută la O'Donnell, un tunet asurzitor i-a trezit pe Pete şi pe camarazii săi. Se apropia furtuna. Când a început ploaia, mii de oameni au ieşit în aer liber împleticindu-se şi au privit spre cer. Au deschis gurile, şi-au desfăcut brațele şi au lăsat şuvoaiele de apă rece să îi scalde. Ploaia a ținut multă vreme şi a transformat aleile în şanțuri pline de noroi, dar ei au rămas în furtună, savurând apa şi bucurându-se că se puteau curăța. În zori, Pete a mers prin noroi până la spital. I se spusese că era recomandabil să ajungă acolo devreme. Era un loc mizer, populat de muribunzi, oameni dezbrăcați până la piele, mulți dintre ei zăcând pe podea în propriile dejecții şi aşteptând să primească ajutor. Un doctor s-a uitat la rana de la ceafa lui şi a socotit că îl putea ajuta. Pete avusese noroc; rana nu se infectase. Cu o foarfecă electrică, doctorul i-a ras scalpul, apoi i-a tuns şi barba. Era revigorant, iar Pete s-a simțit imediat ceva mai bine. Doctorul nu avea niciun fel de anestezic, aşa că Pete a strâns din dinți cât timp acesta i-a pus şase copci pentru a închide rana. Doctorul era fericit să aibă un pacient pe care îl putea trata, explicând în timp ce lucra că pentru alții nu mai putea face mare lucru. I-a dat lui Pete antibiotice, iar el i-a mulțumit şi s-a grăbit să se întoarcă la baracă, sperând să primească mâncare.

Dejunul a constat tot în orez, la fel ca şi prânzul şi cina. Era orez murdar, deseori infestat cu gândăcei şi ploşnițe ale cerealelor, dar şi cu mucegai – nu avea nicio importanță însă, pentru că oamenii flămânzi mâncau orice. Orezul era fiert şi subțiat apoi într-o zeamă. Câteodată, apăreau şi urme de carne – vită sau bivol de apă –, însă porțiile erau atât de mici, încât abia dacă puteau simți gustul ei. Bucătarii adăugau rareori legume fierte, atâtea cât puteau găsi, însă acestea nu aveau niciun gust. Fructe nu existau. Pentru că sufereau de foame între mese, oamenii mâncau frunze şi iarbă, iar curând toată vegetația de la O'Donnell a dispărut. Iar când nu aveau nimic de mâncat, prizonierii lipsiți de vlagă se ghemuiau la umbră, dacă o găseau, şi discutau despre diverse feluri de mâncare.

Mulți mureau de malnutriție. În medie, primeau hrană cu o valoare nutritivă de o mie cinci sute de calorii, respectiv jumătate din rația necesară supraviețuirii. Având în vedere că foarte mulți răbdaseră de foame vreme de patru luni în Bataan, dieta de la O'Donnell era ucigătoare – iar asta în mod intenționat.

În Filipine exista hrană din belşug, la fel şi apă.

Lipsa acestora nu făcea decât să agraveze bolile pe care oamenii le contractaseră. Fiecare prizonier suferea de ceva: malarie, febră tropicală, scorbut, beri-beri, icter, difterie, pneumonie, dizenterie sau combinații ale acestora. Jumătate din ei aveau dizenterie încă de la sosire. Ofițerii au organizat echipe pentru săparea de latrine, dar acestea s-au umplut curând şi au dat pe afară. Unii erau atât de afectați de stările diareice violente, încât nu mai puteau merge şi se scăpau pe ei acolo unde stăteau întinşi. Mulți chiar au murit din această *cauză*. Fără medicamente şi având o dietă extrem de sărăcăcioasă, dizenteria a devenit curând epidemică. Întreaga închisoare duhnea ca o hazna uriaşă.

Pete suferise două crize uşoare de dizenterie după Crăciun, dar reuşise să obțină analgezice de la doctori. În cea de-a doua zi petrecută la O'Donnell, a început să simtă dificultăți la respirație şi o stare acută de oboseală. Apăruseră semne prevestitoare de rău şi, la fel ca toți ceilalți prizonieri, a pierdut câteva ore întrebându-se ce boală îl păştea. Având crampe la stomac, bănuia că suferea de dizenterie. Însă după prima diaree cu sânge, a aflat sigur. Primele câteva zile aveau să fie cele mai neplăcute.

Noul lui prieten era Clay Wampler, un cowboy din Colorado care fusese mitralior în Regimentul 31. Clay împărțea cu Pete un loc în baracă. Cu ajutorul său, Pete a ajuns la spital pentru a obține analgezice, însă cererea era atât de mare, încât era aproape imposibil să poți obține. Clay s-a dovedit a fi un asistent îndatoritor, spunând în glumă că era bucuros să-l ajute pe Pete pentru că şi el se aştepta la aceeaşi atenție dacă avea să fie lovit de acea boală blestemată. În a treia zi, Pete s-a simțit cumva uşurat când şi-a dat seama că acea criză nu era la fel de gravă precum altele la care asistase. Dizenteria ucidea mulți oameni. Alții sufereau vreme de o săptămână de crampe şi diaree, după care scăpau.

În noaptea aceea, Pete s-a trezit scăldat în sudoare, având frisoane violente. Văzuse suficient de multe cazuri de malarie ca să cunoască semnele prevestitoare ale acestei boli.

Oamenii care mai rămăseseră din Regimentul 26 de Cavalerie erau găzduiți în partea de nord-est a complexului,

extrem de departe de locul în care se găsea Pete. Când se retrăsese din Bataan, regimentul era aproape complet şi funcțional, având patruzeci şi unu de ofițeri americani şi aproximativ patru sute de cercetaşi filipinezi. La începutul asediului, cavaleria se dovedise ineficientă în junglele înşelătoare din peninsulă, iar caii fuseseră curând sacrificați, întrucât foamea devenise un nou duşman. Pe 9 aprilie, în ziua capitulării, Regimentul 26 pierduse paisprezece luptători şi aproape două sute de cercetaşi. La O'Donnell se aflau treizeci şi şase de americani, printre care Sal Moreno şi Ewing Kane. Despre şase dintre cei care lipseau se ştia că muriseră, iar printre aceştia se număra şi Pete Banning. Alții scăpaseră de capturare şi erau în libertate, inclusiv locotenentul Edwin Ramsey, comandantul ultimei şarje de cavalerie de la Morong. Ramsey era în drum spre munți, unde avea să organizeze o armată de gherilă.

La comanda Regimentului 26 era maiorul Robert Trumpett, un absolvent de la West Point originar din Maryland. Sosise la O'Donnell cu două zile înaintea lui Pete şi se ocupa de organizarea oamenilor lui într-o unitate de supraviețuire. Asemenea celorlalți, şi ei sufereau de foame, deshidratare, epuizare, răni şi boli precum febra tropicală şi malaria. Supraviețuiseră marşului morții şi îşi dădeau seama că erau obligați să supraviețuiască şi condițiilor de la O'Donnell. Trumpett a pregătit o listă a celor şase oameni ucişi în luptă sau în timpul marşului şi a reuşit să i-o predea generalului Ned King. Generalul le ceruse tuturor comandanților să facă acelaşi lucru, pentru ca familiile de acasă să poată fi înştiințate.

Patru dintre cei şase muriseră în luptă şi se ştia că doi dintre ei fuseseră înmormântați. Pete şi un alt locotenent muriseră în timpul marşului, iar cadavrele lor puteau fi recuperate.

Generalul King i-a cerut comandantului lagărului să transmită numele morților şi ale prizonierilor unui personal administrativ american care lucra sub arest la domiciliu în Manila. La început, comandantul a refuzat, însă ulterior, când superiorii i-au ordonat asta, şi-a schimbat părerea. Japonezii se mândreau cu numărul mare de pierderi americane şi voiau ca acest lucru să fie cunoscut.

★★★

Spitalul era o adunătură de colibe firave din bambus, ridicate pe stâlpi. Existau cinci rezerve, clădiri lungi fără paturi, fără pături sau cearşafuri. Pacienții zăceau unul lângă altul pe podea, unii în chinuri, alții în comă, alții deja morți. În condiții normale, spitalul putea primi în siguranță două sute de pacienți. Spre sfârşitul primăverii, peste opt sute de oameni erau aliniați pe podele, aşteptând medicamente care nu aveau să sosească niciodată. Cei mai mulți urmau să moară.

La scurtă vreme după sosirea şuvoaielor de prizonieri la O'Donnell, spitalul a devenit mai curând o morgă decât un loc în care oamenii aveau să fie vindecați. Doctorii şi restul personalului – majoritatea suferind de una sau mai multe maladii – practic nu aveau medicamente. Lipseau până şi cele de bază, precum chinina, contra malariei, ori paregoricele, contra dizenteriei, ori vitamina C, contra scorbutului. Multe dintre lucrurile absolut necesare – benzi, tifon, dezinfectante, aspirină şi altele – erau aduse prin contrabandă de la alte spitale. Practic, japonezii nu se ocupau deloc de aprovizionarea spitalului.

Doctorii se vedeau siliți să tezaurizeze medicamentele şi le administrau doar oamenilor care evidențiau semne că aveau să supraviețuiască. Administrarea de medicamente într-un caz grav era, în realitate, o risipă. Când aprovizionarea a scăzut, doctorii au inventat, pur şi simplu, un sistem de loterie pentru a stabili câştigătorii.

Clay l-a dus târâş pe Pete la spital şi, în cele din urmă, a reuşit să încolțească un doctor. I-a explicat că prietenul lui nu suferea doar de dizenterie, ci şi de malarie, şi că părea să se stingă cu repeziciune. Doctorul i-a răspuns că îi părea rău, dar nu avea nimic. Clay auzise zvonuri despre o piață neagră, care putea pune la dispoziție unele dintre medicamentele cele mai obişnuite. L-a întrebat pe doctor despre aceasta, dar el s-a prefăcut că nu ştie nimic. Totuşi, în timp ce plecau, doctorul i-a şoptit:

— În spatele rezervei patru.

Acolo, stând la umbra unui copac, se afla un american plinuț care avea în față un pachet de cărți de joc. Pe o masă improvizată, părea să facă un fel de joc la care era nevoie de un singur participant. Faptul că nu era slab precum ceilalți prizonieri sugera destul de clar că el controla sistemul. Când se predaseră, Clay observase câțiva americani captivi aproape supraponderali. În general, aceştia erau mai vârstnici şi lucrau undeva în uriaşul abis al administrației armatei. Când fuseseră siliți să

mărşăluiască, mulți dintre ei cedaseră cu repeziciune.

Dar individul acela nu mărşăluise. Şi nici nu ratase multe mese. Era bine clădit, având un piept lat, brațe musculoase şi gâtul scurt.

Pe față avea un rânjet care l-a indispus imediat pe Clay. Omul a distribuit câteva cărți pentru sine, apoi a ridicat ochii spre Clay şi l-a întrebat:

— Ai nevoie de ceva?

Clay i-a dat drumul lui Pete, care a reuşit să stea pe picioare fără ajutor, şi a evaluat situația. Nu numai că nu îi plăcea, dar îl şi înfuria.

— Da, prietenul meu are nevoie de chinină şi de analgezice, a spus Clay. Mi-a şoptit cineva că ai avea aşa ceva.

Pe măsuța omului, alături de pachetul de cărți, erau patru recipiente mici cu pastile. Negustorul a aruncat o privire spre recipiente, apoi a zis:

— Mai am câteva pastile. Un dolar bucata.

Fără să se controleze sau să-l avertizeze cumva, Clay a mârâit:

— Sac de rahat care suge sângele oamenilor!

Apoi a atacat, lovind măsuța cu piciorul şi făcând cărțile şi recipientele să zboare cât colo. Omul a sărit în picioare şi a răcnit: „Ce dracu' e asta?“ A dat să îl lovească pe Clay, care înaintase spre el. Dar acesta s-a lăsat pe vine şi, cu un upercut de dreapta, l-a nimerit pe individ exact în testicule. În timpul ciocnirii, omul a scos un răcnet şi s-a prăbuşit în țărână. Clay l-a lovit cu ferocitate în față, apoi s-a lăsat în genunchi şi l-a izbit cu putere, copleşit de epuizare, de foame, de deshidratare şi de tot ce simțea în acele momente. Uitase de toate acum, când, în sfârşit, după zile întregi în care dorise să riposteze şi să-şi ucidă duşmanii, putea să opună puțină rezistență, dar şi să se răzbune. După vreo zece pumni dați în fața individului, s-a oprit şi s-a ridicat încet.

— Fiu de curvă josnic ce eşti! Iei câte un dolar de la oameni care sunt pe moarte. Eşti mai prejos decât japonezii.

Negustorul nu era încă înfrânt. A reuşit să se ridice în patru labe, fără îndoială simțind dureri mai mari în vintre decât în fața însângerată, apoi a ajuns în picioare, deşi încă destul de nesigur. Aruncând o privire în jur, a observat că deja se strânseseră numeroşi oameni. Nimic nu era mai plăcut decât o luptă cu pumnii aşa cum se cuvenea, pentru că foarte puțini dintre prizonieri aveau energia necesară să înceapă o asemenea confruntare şi să o şi încheie.

Negustorul sângera din nas şi buze, precum şi dintr-o tăietură de deasupra ochiului drept, dar a decis să nu rămână la pământ. Şchiopătând din cauza durerilor din vintre, s-a apropiat de Clay şi a mârâit:

— Fiu de târfă ce eşti!

Nici nu ieşise bine de pe buzele lui cuvântul „târfă“ când un pumn l-a izbit cu o asemenea viteză, încât spectatorii abia dacă l-au văzut. Cu două lovituri stânga-dreapta, perfect coordonate, Clay l-a rănit şi mai tare, făcându-l să sângereze abundent. Negustorul nu era mare boxer şi nu se încăierase niciodată cu un cowboy, astfel că, în timp ce s-au luptat, i-a fost foarte greu să îşi nimerească adversarul. Dezlănțuit, Clay îi dădea roată, închipuindu-şi că loveşte un japonez. O dreaptă la bărbie l-a făcut pe negustor să se prăbuşească din nou. A căzut peste placa din lemn pe care o folosea drept masă, iar Clay, încă plin de furie, a apucat-o şi l-a lovit pe nefericitul lui adversar. Zgomotele făcute de lemnul care lovea în țeasta negustorului au devenit cumplite, dar Clay nu părea că se mai putea stăpâni. Văzuse atâta moarte până atunci, încât viața nu mai valora mare lucru – şi cui îi păsa dacă ucidea un om pe care îl socotea mai josnic decât un japonez?

O gardă cu baioneta montată la puşcă a apărut din senin alături de el şi l-a împuns uşor în spate. Clay a încetat să lovească, apoi s-a uitat la soldat şi a luat poziția de drepți. Încercând să îşi controleze respirația, a constatat brusc că era la capătul puterilor.

Soldatul i-a zâmbit şi a spus:

— Nu te opri. Mai luptă.

Clay s-a uitat la fața umflată a negustorului. Apoi l-a privit pe Pete, care, stând în picioare sub un copac, i-a făcut semn din cap că nu era cazul să continue. S-a uitat apoi spre prizonierii cu chipuri supte care se grăbiseră să ajungă acolo pentru a urmări lupta aceea.

Când l-a privit din nou pe japonez, a spus doar atât:

— Nu. Am terminat.

Garda a ridicat baioneta şi, împungându-l cu vârful ei în piept, a făcut un semn din cap către omul aflat în țărână şi i-a zis:

— Ucide-l!

Dar Clay a ignorat baioneta şi a răspuns:

— Nu. Fă tu asta.

S-a retras un pas, aşteptându-se ca japonezul să se repeadă spre el şi să încerce să-l omoare; însă acesta şi-a coborât puşca şi

s-a uitat lung la Clay în timp ce se îndrepta spre copac pentru a-şi ajuta prietenul. Mulțimea s-a dispersat treptat când negustorul a început să-şi revină şi să se mişte.

Pete îşi găsise un nou prieten. O oră mai târziu, se ascundeau de soare în spatele barăcii, sub un copac. Duhoarea din interiorul clădirii lor devenise atât de supărătoare, încât era de preferat să o evite. Pe când discutau cu alți prizonieri pentru a-şi omorî timpul, acelaşi soldat japonez şi-a făcut apariția şi i s-a adresat lui Clay, care s-a ridicat în picioare, a făcut o plecăciune şi a rămas cu fața spre el, aşteptându-se la ce era mai rău. Însă acesta a scos din buzunar o sticluță, pe care i-a întins-o lui Clay, făcând semn din cap spre Pete.

— Pentru prietenul tău.

Apoi a făcut o întoarcere la stânga perfectă şi a plecat cu paşi apăsați.

Pastilele de chinină erau salvatoare pentru Pete, dar şi pentru alții din baraca lui.

CAPITOLUL

28

Potrivit ritualului ei, la ora şase dimineața Nineva a lăsat mâncarea pentru masa de seară pe sobă şi a plecat spre căsuța ei. Aflată la fereastra dormitorului ei, Liza a urmărit-o îndepărtându-se, recunoscătoare din nou că servitoarea plecase, iar membrii familiei rămăseseră singuri. În cei nouă ani în care Liza trăise în casa cea mare, ea şi Nineva învățaseră să se accepte. Deseori stăteau alături făcând conserve din fructele sau din legumele din grădină sau discutând despre copii. După plecarea lui Pete, se sprijineau zilnic una pe alta, fiecare străduindu-se să pară mai tare decât cealaltă. În fața copiilor, erau stoice şi încrezătoare că Aliații aveau să câştige războiul şi că Pete avea să vină acasă curând. Ambele vărsau multe lacrimi, dar întotdeauna în singurătate.

Pe 19 mai, într-o zi de marți, familia lua cina, discutând despre vară. Vacanța începea a doua zi, iar Joel şi Stella abia aşteptau cele trei luni care urmau. El avea şaisprezece ani şi, deşi era cel mai mic din clasa lui, era un adolescent matur, pe cale să devină adult. Sora lui avea cincisprezece ani şi urma să treacă în clasa a X-a. Amândoi voiau să călătorească, fie la New Orleans, fie în Florida, însă adevărul era că nu se puteau face planuri clare. Nu mai primiseră ştiri de la tatăl lor de peste patru luni, iar această incertitudine le domina viața.

Apoi Mack a început să latre când lumina unor faruri a măturat zona, ajungând şi în bucătărie. Se apropiase un automobil, care ajunsese deja în fața casei. Cum nu aşteptau pe nimeni, cei trei s-au uitat temători unul la altul. Liza a sărit în picioare şi a spus:

— A venit cineva. Mă duc să văd cine e.

În fața uşii principale erau doi bărbați în uniforme militare. Un moment mai apoi, amândoi şedeau în camera de oaspeți, cu fața spre membrii familiei, aflați pe o canapea. Liza stătea între Joel şi

Stella şi îi ținea strâns de mâini. Stella era deja în lacrimi.

Cu un aer solemn, căpitanul Malone a spus:

— Îmi pare rău că vă aduc veşti proaste şi vă cer iertare. Locotenentul Banning este dat dispărut şi se presupune că a murit. Nu ştim cu siguranță asta, întrucât unitatea lui nu a reuşit să îi recupereze cadavrul. Însă, având în vedere condițiile, oamenii care erau cu el sunt aproape siguri că a murit. Încă o dată, îmi pare rău.

Stella şi-a lăsat capul să cadă în poala mamei ei. Liza i-a cuprins pe cei doi copii şi i-a strâns mai aproape de ea. Aceştia au început să plângă, ținându-se strâns, în vreme ce ofițerii au rămas cu privirile spre podea. N-ar fi vrut să îndeplinească această misiune, însă primiseră ordin, iar acum întreprindeau astfel de vizite groaznice aproape în fiecare zi în partea de nord a statului Mississippi.

Liza a scrâşnit din dinți şi a întrebat:

— Ce înseamnă „se presupune că a murit“?

— Înseamnă că nu s-a recuperat cadavrul, a răspuns căpitanul Malone.

— Deci mai există şanse ca el să fie în viață? a întrebat Joel, ştergându-şi obrajii.

— Da, există această şansă, dar vă previn că, în condițiile actuale, oamenii care au fost împreună cu locotenentul Banning sunt aproape siguri că a fost ucis.

— Ne puteți spune ce s-a întâmplat? a întrebat apoi Liza.

— Avem câteva amănunte, dar nu multe, aşa că nu sunt sigur cât de precise sunt relatările, doamnă. Locotenentul Banning a fost capturat când forțele aliate s-au predat în fața japonezilor în Insulele Filipine. Asta s-a întâmplat luna trecută, pe 9 sau pe 10 aprilie. Soldații mergeau în marş spre un lagăr de prizonieri de război când el a fost rănit şi lăsat în urmă, la fel ca mulți dintre ei. Atunci a fost ucis de soldații japonezi.

În acele momente, nu avea absolut nicio importanță cum murise. Şocul făcea ca niciun amănunt să nu mai conteze. Oribilul adevăr era că Pete Banning dispăruse, iar ei n-aveau să-l mai vadă vreodată. Soț, tată, patriarh, prieten, stăpân, frate, vecin şi cetățean de vază. Existau mulți care împărtăşeau durerea lor.

Au plâns îndelung, iar când nu au mai avut nimic de adăugat, ofițerii s-au ridicat în picioare, şi-au exprimat din nou condoleanțele şi au părăsit casa.

Liza nu dorea decât să se retragă în dormitorul ei, să încuie uşa,

să se bage sub aşternuturi şi să plângă până când avea să adoarmă. Însă asta ar fi fost doar o acceptare a situației şi nu reprezenta o soluție. Avea doi copii minunați, care acum aveau nevoie de ea mai mult ca oricând; şi, cu toate că voia să se prăbuşească şi să plângă la nesfârşit, s-a îndreptat de spate şi a făcut primul pas.

— Joel, ia camioneta şi du-te la Florry! Adu-o aici! Pe drum, opreşte-te şi anunț-o pe Nineva. Spune-i lui Jupe să se suie pe cal şi să îi anunțe pe negri.

Vestea s-a răspândit cu rapiditate, astfel că, după o oră, curtea din fața casei era plină de maşini şi de camionete. Liza ar fi preferat să îşi petreacă prima noapte într-un doliu tăcut, doar cu Florry şi copiii. Însă lucrurile nu se făceau astfel în Sudul rural. Dexter şi Jackie Bell au sosit în primul val şi au rămas câteva momente singuri cu membrii familiei Banning. Dexter a citit din Scripturi şi a rostit o rugăciune. Liza le-a explicat că familia nu era pregătită să se confrunte cu o întreagă hoardă de îndoliați cu bune intenții, apoi s-a retras în dormitorul ei, în vreme ce Dexter le-a cerut cu discreție oamenilor să revină mai târziu. La ora zece seara, oamenii continuau să sosească.

În Clanton nu se mai vorbea despre nimic altceva. La ora opt dimineața, Dexter a deschis sanctuarul Bisericii Metodiste, astfel ca oamenii care îl cunoscuseră pe Pete să se poată opri pentru a se ruga câteva momente. În primele ore de după aflarea tragediei, s-a vorbit mult despre faptul că fusese dat dispărut şi că nu fusese declarat mort în mod oficial. Aşadar, existau speranțe, iar speranța i-a îndemnat pe prietenii şi pe vecinii lui să se roage îndelung şi intens.

Spre sfârşitul dimineții, Dexter şi Jackie au revenit la casa familiei Banning pentru a sta cu Liza şi copiii ei, care încă nu erau în stare să primească mulțimea de oameni. Cu discreție, i-a îndemnat pe aceştia să plece, iar ei i-au dat ascultare. Au sosit mai târziu în automobile supraîncărcate, aducând prăjituri, plăcinte, tocăniță, hrană de care nimeni nu avea nevoie, însă acestea erau tradițiile care se respectau în Sud. După câteva cuvinte discrete schimbate cu Dexter şi după ce şi-au dat seama că n-avea să li se permită să o strângă în brațe pe Liza şi să plângă odată cu ea, oamenii s-au retras în tăcere.

Liza a luat hotărârea să renunțe la orice serviciu religios în memoria lui Pete câtă vreme exista o şansă ca soțul ei să fie încă în viață. Ea şi copiii aveau să se concentreze asupra acestui

aspect, ignorând vestea proastă. Ori măcar aveau să încerce. Odată cu scurgerea zilelor, Liza se vedea tot mai rar cu prietenele apropiate, lucru care se întâmpla şi în cazul lui Joel şi al Stellei. Treptat, starea de şoc s-a estompat, dar durerea încă era copleşitoare.

S-au instaurat apoi câteva obiceiuri care să mențină starea de normalitate. Familia lua mesele împreună, având-o pe Nineva cu ei, care stătea mereu încruntată. Dexter Bell venea în fiecare zi de lucru în jurul orei zece dimineața pentru un mic serviciu religios – un verset sau o scriptură, un cuvânt de consolare sau o rugăciune meditativă. Jackie îl însoțea rareori.

La două săptămâni după primirea veştii, Florry i-a dus pe Joel şi pe Stella într-un weekend prelungit în Memphis. Liza a insistat ca ei să plece, pentru a scăpa de deprimarea care domnea în casă, dar şi pentru a se bucura de o oarecare distracție. Florry avea câteva prietene excentrice în Memphis, care puteau face pe oricine să zâmbească. Ea şi copiii s-au cazat la hotelul Peabody. Joel ocupa o altă cameră decât cea în care fusese conceput, deşi nu avea să afle asta niciodată.

În timp ce Florry şi copiii erau plecați, Dexter Bell sosea în fiecare zi pentru rugăciunea de dimineață. El şi Liza stăteau în camera de zi şi discutau încet. Din bucătărie, Nineva asculta fiecare vorbă rostită de ei.

Unele dintre analgezicele procurate de pe piața neagră au dat rezultate, iar cea de-a treia criză de dizenterie a lui Pete s-a ameliorat, chiar dacă nu a trecut cu totul. Malaria de care suferea persista. Putea trăi cu starea aceea, deşi uneori frisoanele şi febra îl făceau să se întindă pe pământ şi să tremure din tot corpul. Avea halucinații şi se credea din nou acasă.

El şi Clay stăteau în umbra barăcii şi urmăreau defilarea cadavrelor care erau duse spre cimitirul aflat dincolo de drum. Spre sfârşitul lunii aprilie, mureau zilnic câte douăzeci de americani. În luna mai, numărul morților crescuse la cincizeci. Iar în iunie, se ajunsese la o sută de morți pe zi.

Moartea era pretutindeni. Cei care erau în viață se gândeau la moarte pentru că vedeau nenumărate cadavre, care deseori erau

stivuite la întâmplare. Se gândeau la moarte pentru că şi pe ei îi aştepta acest deznodământ. Flămânzeau tot mai mult în fiecare zi, apropiindu-se de o prăbuşire din care nu aveau să îşi mai revină. Bolile se răspândeau cu repeziciune şi nu exista nicio cale de a le opri. Astfel, era inevitabil să nu fie loviți de vreuna dintre ele, care să le aducă o moarte chinuitoare.

Pete vedea oameni care abandonau lupta şi mureau, iar de câteva ori se simțise şi el tentat să renunțe. Viața tuturor atârna de un fir de păr şi doar cei cu o voință de fier reuşeau să supraviețuiască. Renunțarea nu aducea durerea, în vreme ce viața însemna să se trezească în fiecare dimineață pentru a înfrunta încă o zi în iad. Unii erau hotărâți să se agațe de orice speranță şi să supraviețuiască, indiferent cum îi trata duşmanul, în timp ce alții deveneau prea sătui de suferință şi închideau ochii.

Pete a supraviețuit gândindu-se la soție, la copii şi la fermă, dar şi la îndelungata şi bogata istorie a familiei lui în comitatul Ford. Îşi amintea poveşti pe care le auzise în copilărie despre vechi războaie, bătălii şi conflicte, toate istorisiri pline de culoare care se transmiseseră din generație în generație. Se gândea la Liza şi la zilele minunate de la Peabody, când îşi petreceau nopțile împreună, deşi era un lucru cu totul nepermis pentru perechile care se respectau, în anii ’20. Se gândea la trupul ei şi la dorința constantă de a obține plăcerea fizică. Îşi amintea cum vânase şi pescuise cu Joel în pădurea de pe pământul lor, aducând acasă căprioare, curcani, iepuri, plătici şi pomoxis, pe care le curățau lângă hambar şi i le dădeau Ninevei să le gătească pentru cină. Şi-o amintea pe Stella mică, stând ghemuită pe canapea în pijama, cu ochii ei frumoşi ațintiți spre el în timp ce îi citea basme. Tânjea după pielea ei moale şi caldă. Voia să se afle acolo când copiii lui aveau să termine colegiul şi să se căsătorească.

Pete hotărâse să nu moară de vreo boală sau de foame. Era un fermier călit, absolvent al academiei West Point şi ofițer de cavalerie; în plus, avea acasă o familie frumoasă. Probabil că norocul îl făcuse să aibă o constituție mentală şi fizică mai puternică decât a altora. Era mai rezistent decât mulți alții – sau cel puțin aşa îşi zicea el. Voia să îi ajute pe cei mai slabi, dar nu putea face nimic pentru ei. Fiecare putea muri, iar el trebuia să îşi poarte de grijă.

Pe măsură ce condițiile se înrăutățeau la O’Donnell, oamenii vorbeau tot mai des despre evadare. Fiind prizonieri, era de aşteptat să încerce, deşi, în starea în care erau, acest lucru părea

aproape imposibil. Erau prea slăbiți ca să ajungă departe, iar japonezii mişunau peste tot. Le-ar fi fost mai uşor să iasă din incintă în echipele de muncă, dar nu aveau o stare de sănătate care să le permită supraviețuirea în junglă.

Pentru a descuraja tentativele de fugă, japonezii instituiseră o serie de reguli uşor de înțeles, dar extrem de brutale prin aplicarea lor. Inițial, cel care evada şi era prins urma să fie biciuit până sângera de moarte. Pentru a demonstra cum funcționa această regulă, gărzile au strâns într-o după-amiază câteva mii de prizonieri în apropierea sediului comandantului.

Cinci americani încercaseră să evadeze şi fuseseră prinşi. Cu toții au fost dezbrăcați până la piele, cu mâinile legate deasupra capului, şi prinşi cu frânghii petrecute peste o bară, astfel că abia dacă puteau atinge solul cu vârfurile picioarelor. La început, s-a creat impresia că aveau să fie spânzurați. Toți cinci erau scheletici, iar coastele le împungeau pielea. Un ofițer japonez care avea un bici în mână a păşit țanțoş în fața prizonierilor şi, cu ajutorul unui interpret, le-a explicat ce urma să se întâmple, deşi era cât se poate de clar. Era expert în mânuirea biciului, iar prima lovitură peste spinarea primului soldat l-a făcut pe acesta să urle. Biciul plesnea cu putere spinarea şi fesele soldatului, care în curând au devenit însângerate. Bătaia a ținut o jumătate de oră sub razele toride ale soarelui. Când toți cei cinci au rămas nemişcați, comandantul a anunțat o nouă regulă: dacă un prizonier evada, zece dintre camarazii lui aveau să fie biciuiți şi lăsați să moară în soare.

Inutil de spus că demonstrația a pus capăt multor planuri de evadare clocite de prizonieri.

Clay a găsit apoi un cercetaş filipinez care lucra ca şofer de camion şi care reuşise să înființeze o piață neagră pentru alimente în secțiunea americană de la O'Donnell. Prețurile cerute de el erau cinstite şi putea oferi conserve de somon, sardele şi ton, precum şi unt de arahide, fructe şi dulciuri.

Pete şi Clay au luat apoi o hotărâre. Aveau să folosească banii ascunşi în bidonul cu apă al lui Pete, să cumpere mâncarea pe care şi-o puteau permite şi să o împartă doar între ei; aveau să

încerce să supraviețuiască oricât de greu ar fi fost. Planul cerea eforturi mari, întrucât era greu să se ascundă şi să mănânce alimentele de pe piața neagră. Toți prizonierii erau morți de foame şi îi urmăreau pe cei din jur. Se simțeau îngrozitor pentru că nu împărțeau hrana cu nimeni, dar era limpede că nu puteau hrăni şaizeci de mii de flămânzi. Primul transport adus de Clay conținea o conservă de somon, patru portocale şi două prăjituri cu nucă de cocos, iar cu un dolar şi jumătate au mâncat precum regii.

Planul era să cheltuiască banii cât mai cumpătat posibil, iar când aveau să îi termine urmau să se gândească la altceva. Hrana suplimentară i-a dat mai multă energie lui Pete, care a început să cutreiere închisoarea în căutarea vechilor prieteni din Regimentul 26 de Cavalerie.

Japonezii intrau rareori în lagăr şi nu manifestau un interes prea mare față de ceea ce se petrecea acolo. Cunoşteau condițiile inumane şi faptul că situația se agrava, dar încercau să îi ignore pe prizonieri. Atâta vreme cât rămâneau închişi şi munceau când primeau ordine, japonezilor nu le păsa.

Cu toate acestea, mormanele de cadavre nu puteau fi ignorate. Comandantul a dat ordin ca acestea să fie arse, dar generalul King a solicitat o înmormântare mai respectuoasă. Chiar dacă japonezii credeau în incinerare, americanii nu agreau acest lucru.

Cum americanii mureau câte o sută pe zi, generalul King a organizat ritualuri de înmormântare. Grupuri de gropari săpau cu schimbul, în vreme ce alții transportau cadavrele. Mai toate proveneau din morga spitalului, însă existau cadavre în descompunere în întreaga închisoare.

Pete şi Clay au constatat că oamenii care erau activi trăiau mai mult decât cei care stăteau apatici, astfel că s-au oferit voluntari la săpat. Plecau din baracă după micul dejun şi mergeau în cimitirul american, aflat dincolo de lagărul principal, la aproape opt sute de metri de spital. Li se dădeau unelte – cazmale vechi şi bucăți de metal îndoite – cu care abia se putea răzui jumătate de kilogram de pământ. Un ofițer american trasa dimensiunile următoarei gropi comune –1,80 metri lățime, 6 metri lungime şi

1,20 metri adâncime –, iar săpătorii se apucau de treabă. Erau cu zecile şi munceau intens, căci cadavrele se descompuneau rapid.

Acestea soseau în pături prinse pe bețe din bambus sau pe litiere făcute din uşi vechi. Grupurile de gropari foloseau orice pentru transportul cadavrelor scheletice, fiecare cântărind cel mult cincizeci de kilograme, dintre care multe erau intrate în descompunere. Mirosul era cât se poate de nociv, făcându-i să sufere pe cei care îl inhalau.

Lângă mormânt, un ofițer se ocupa de formulare şi înregistra numele şi locul exact în care era îngropat fiecare om. Cu toate acestea, unii dintre cei morți nu aveau tăblițe de identificare şi rămâneau necunoscuți. În fiecare mormânt erau depuşi douăzeci de morți sau chiar mai mulți. Când acesta se umplea, groparii aveau sumbra sarcină de a-şi acoperi camarazii cu pământ.

Cimitirul era poreclit Osuarul, iar numele se potrivea perfect. Pete putea număra coastele fiecărui cadavru pe care îl îngropa şi niciodată nu uita să îi blesteme pe japonezi în timp ce îi acoperea cu pământ pe soldații americani.

El şi Clay se ofereau zilnic să sape morminte. Pentru Pete, era o modalitate de a-şi păstra umanitatea. Cineva trebuia să aibă grijă ca fiecare soldat să fie înmormântat aşa cum se cuvenea – sau după cum era posibil în acele condiții vitrege. Dacă ar fi murit, era sigur că un suflet milostiv avea să sape un mormânt adevărat şi pentru el.

Pe măsură ce pierderile de vieți umane creşteau, săpatul gropilor devenea tot mai febril. Iar cu unelte necorespunzătoare, munca era dificilă şi le seca energia. Osuarul se extindea, fiind necesare din ce în ce mai multe gropi. Cei care cărau cadavrele soseau în ritm neîntrerupt.

Într-o zi, după umplerea unui mormânt, un ofițer a ordonat depunerea pământului. Pete, Clay şi alți patru oameni au început corvoada de a umple groapa şi de a acoperi morții. În timp ce făcea asta, a încremenit: dedesubt, la doar un metru distanță, a recunoscut un chip, chiar dacă mortul avea ochii închişi şi o barbă mare şi neagră. L-a întrebat pe ofițerul care se ocupa de evidențe dacă ştia numele mortului. Era Salvadore Moreno din Regimentul 26 de Cavalerie.

Pete a închis ochii şi a rămas nemişcat.

— Pete, ai pățit ceva? l-a întrebat imediat Clay.

Dar Pete s-a retras de lângă mormânt şi a mers împleticit până la stâlpul gardului. S-a aşezat şi şi-a acoperit fața cu mâinile, apoi

a plâns cu amărăciune.

CAPITOLUL

29

După cum evoluau lucrurile, săparea de morminte nu mai părea o idee atât de bună. Japonezii stăteau la pândă de la distanță. Aveau nevoie de unii dintre americanii „mai sănătoşi“ pentru a-i trimite în Japonia să lucreze ca sclavi în minele de cărbune. Pete şi Clay au fost aleşi într-un grup de aproape o mie de oameni. Primul semn privind schimbarea a apărut spre sfârşitul lunii iunie, după dejun, când un soldat a venit la baraca lor şi a ales cinci oameni cărora le-a ordonat să îl urmeze. Pe terenul de paradă au alcătuit mai multe şiruri şi au rămas în poziție de drepți. Apoi a sosit un convoi de camioane şi fiecare om care s-a îmbarcat în acestea a primit un bol de orez, o banană şi un bidon cu apă.

Pete şi Clay şi-au dat seama că acela nu era un grup obişnuit de muncă şi, după ce au mers mai bine de o oră, au început să apară primele semne de emoție. Era posibil să fi părăsit pentru totdeauna închisoarea O'Donnell? Japonezii îi mutau mereu pe prizonieri şi, indiferent unde intenționau să îi ducă, probabil că situația avea să se îmbunătățească.

Curând au pătruns pe străzile aglomerate din Manila, iar speculațiile privind destinația lor au început să se încingă. Când camioanele au oprit în port, oamenii erau deja derutați. Ar fi trebuit să fie încântați că O'Donnell rămăsese departe sau îngroziți de ideea că aveau să fie trimişi în Japonia? Curând după aceea a dispărut orice emoție.

Au fost mânați pe un doc şi lăsați să aştepte. Apoi a sosit încă un grup de prizonieri, dintr-un alt lagăr, şi s-a răspândit zvonul că oamenii de la Crucea Roşie negociaseră un schimb de prizonieri şi că aveau să plece spre Australia şi spre libertate. Însă Pete şi oamenii de la O'Donnell deja nu mai credeau nimic. În timp ce aşteptau, Pete a văzut cargoul vechi, plin de rugină, fără

niciun însemn. Nici nume, nici vreun port de domiciliu, nici vreo naționalitate.

În cele din urmă, au format o coadă lungă şi au început să urce încet pasarela. Ajunşi la bord, au trecut de peretele etanş dinspre proră şi au ajuns la un bocaport deschis, cu o scară care cobora în cală. Gărzile erau agitate şi răcneau comenzi. Când a început să coboare, pe Pete l-a lovit în nări o duhoare insuportabilă. Coborând şi mai mult, a văzut feţele transpirate a câtorva sute de prizonieri care se aflau deja la bord. Aşa cum avea să afle curând, aproximativ o mie două sute de oameni fuseseră aduşi dintr-o închisoare din nordul Manilei. Cu toţii fuseseră informaţi că se îndreptau spre Japonia pentru a lucra în minele de cărbune.

Cum în cală erau îngrămădiţi din ce în ce mai mulţi prizonieri, curând au început să se sufoce. Stăteau umăr lângă umăr, corp lângă corp, neavând loc să se aşeze, să se întindă sau să se mişte de colo până colo. Au început să strige şi să înjure şi astfel a dispărut orice fel de ordine. Gărzile trimiteau tot mai mulţi oameni în cală, lovindu-i cu paturile puştilor pe cei recalcitranţi. Temperatura din cală a ajuns la peste 38 de grade Celsius, iar oamenii au început să leşine, fără să aibă însă loc să se prăbuşească la podea. Curând, unii au murit.

Împăratul Hirohito refuzase să ratifice Convenţia de la Geneva, astfel că, încă de la începutul războiului din Asia, armata imperială tratase prizonierii de război ca pe sclavi. Întrucât acasă exista o lipsă gravă de forţă de muncă, japonezii au plănuit să-i aducă pe prizonierii de război de origine americană la minele de cărbune de pe insulele lor. Pentru a reuşi acest lucru, au început să folosească orice cargou existent, indiferent de vechime sau de starea lui de flotabilitate. Toate navele au fost mobilizate şi încărcate cu soldaţi, apoi s-au îndreptat spre Filipine. Acolo au fost încărcate din nou cu americani bolnavi şi muribunzi, care să meargă în lagărele de muncă.

În cursul războiului, 125 000 de prizonieri aliaţi au fost transportaţi în Japonia, dintre care 21 000 au murit la bord sau scufundându-se odată cu navele. La 6 august 1945, patru sute de prizonieri de război americani se aflau în subteran, săpând într-o

mină de cărbune din apropiere de Omine, oraş aflat la doar optzeci de kilometri de Hiroshima. Când a căzut prima bombă atomică, pământul s-a cutremurat puternic, iar ei şi-au dat seama că era vorba de ceva ce depăşea amploarea bombardamentelor zilnice. S-au rugat cu fervoare ca acela să fie începutul sfârşitului.

Unul dintre numeroasele calcule greşite grav în război a fost faptul că japonezii nu au putut construi suficiente nave pentru deplasarea trupelor şi a proviziilor. La asta s-a adăugat incapacitatea lor de a elimina flota de submarine a Statelor Unite de la Pearl Harbor şi din alte locuri în primele zile de război. În vara anului 1942, submarinele americane rătăceau ca nişte lupi singuratici în Pacificul de Sud, scufundând navele comerciale japoneze. Pentru a compensa această situație, japonezii nu au făcut decât să supraaglomereze navele cu soldați care plecau la luptă şi pe cele cu prizonieri americani pe care aveau să-i folosească la muncă grea. Cargourile lor erau permanent supraîncărcate, lente, demodate, uşor de urmărit şi fără însemne.

Multe dintre ele erau cunoscute sub numele de nave ale iadului. Între ianuarie 1942 şi iulie 1945, japonezii au efectuat 156 de transporturi de prizonieri meniți să trudească în lagărele de muncă, iar călătoriile erau mai groaznice decât orice abuz pe care aveau să îl îndure americanii. Încuiați sub punte, fără hrană, apă, lumină, toalete sau aer respirabil, oamenii leşinau, înnebuneau şi mureau.

Şi mai erau torpilele. Întrucât japonezii nu îşi marcau transportoarele de trupe, deveneau o pradă uşoară pentru submarinele aliate. Se estimează că cinci mii de prizonieri americani de război îngrămădiți în calele cargourilor japoneze au fost ucişi de torpilele americane.

Nava pe care se afla Pete a părăsit Manila la şase ore după îmbarcare, iar oamenii din jurul lui deja se sufocau şi urlau. Din fericire, gărzile au deschis hublourile şi o adiere de aer curat s-a răspândit prin cală. Un colonel a reuşit să convingă un soldat japonez că oamenii puteau muri – şi la ce ar mai fi servit un sclav care ajungea mort la destinație? Gurile de magazie au fost deschise, iar prizonierilor li s-a permis să urce pe punte, unde au putut să respire şi să vadă luna. Aerul proaspăt era benefic. Nu se discuta despre hrană şi apă. Gărzile au rămas umăr la umăr cu armele pregătite, aşteptând să împuşte orice sărman care ar fi încercat să se arunce în mare. Deşi sinuciderea era o idee atrăgătoare pentru fiecare, nimeni nu avea energia necesară de a

face saltul.

Pete şi Clay şi-au petrecut noaptea alături de sute de alți prizonieri, sub un cer sclipitor care acasă ar fi fost de admirat. Acum însă, doar le amintea cât de departe erau de libertate.

Evident, soldații japonezi primiseră ordin să ucidă doar dacă era necesar. Munca sclavilor era socotită prețioasă acum, iar faptul că oamenii mureau sub punte era greu de acceptat. În zori, cadavrele au fost ridicate din cală şi târâte pe scară, apoi aruncate fără nicio ceremonie în mare. Pete le-a urmărit izbindu-se de apă, plutind câteva momente, apoi dispărând. Pentru fiecare dintre ei, s-a gândit la mama, tatăl şi probabil tânăra soție de acasă, din Oregon, Minnesota sau Florida, care în acele momente rosteau rugăciuni şi aşteptau o scrisoare. Cât mai avea să dureze până când un om în uniformă avea să le bată în uşă pentru a le spulbera lumea?

Soarele era pe cer, iar pe punte nu era deloc umbră. Fără umbră, mâncare şi apă, prizonierii li se plângeau gărzilor din ce în ce mai mult pe măsură ce timpul se scurgea. Soldații japonezi stăteau cu degetele pe trăgaci şi le întorceau blestemele în limba lor. Treptat, nervii şi încordarea creşteau. Într-un târziu, un prizonier a luat-o la fugă spre balustradă, a zburat peste ea şi a plonjat în oceanul aflat la circa douăzeci şi patru de metri dedesubt. A aterizat cu un plescăit uriaş, sub o ploaie de gloanțe. Deşi pricepuți în mânuirea săbiilor şi a baionetelor, japonezii erau recunoscuți ca trăgători mediocri şi nu exista certitudinea că prizonierul fusese nimerit. Cu toate acestea, tirul care a urmat a fost suficient pentru a descuraja alte asemenea încercări.

Orele treceau, iar oamenii se prăjeau la soare. Ca să mai scape de arşiță, unii coborau sub punte pentru scurte perioade, însă duhoarea de acolo era atât de cumplită, încât nu puteau rezista multă vreme. Cei mai mulți sufereau de dizenterie, iar japonezii le permiteau să se agațe de frânghii undeva la pupă şi la proră ca să se descarce. Orice, numai ca dejecțiile să nu rămână la bord.

Din fericire, în cea de-a doua zi a călătoriei, spre sfârşitul după-amiezii, au apărut câțiva nori, care au acoperit soarele. Prizonierilor li s-a ordonat să coboare în cală şi li s-a promis că aveau să primească hrană foarte curând. Deşi au zăbovit ceva mai mult la cozile lungi pentru a amâna coborârea în iad, japonezii au părut oarecum înțelegători şi nu i-au presat sau lovit. Cobora întunericul, iar hrana promisă nu venea. Brusc, între gărzi s-a creat panică. Unii alergau dinspre proră, răcnind agitați,

însă motivele nu erau clare.

Prima torpilă a lovit partea din spate a navei aproape de camera motoarelor. Cea de-a doua a nimerit-o perfect în partea centrală. Cele două explozii au cutremurat nava, a cărei structură din oțel a răsunat cu ecou şi a vibrat. Era un cargou vechi, care nu putea să reziste multă vreme. Până şi Pete, priceput la cavalerie şi crescut pe uscat, departe de mare, îşi dădea seama că aveau să se scufunde rapid. S-a ghemuit pe punte împreună cu Clay şi au urmărit împreună soldații intrați în panică, închizând gurile de magazii şi blocând în cală peste o mie opt sute de americani. Aproape o sută au rămas pe punte şi, dintr-odată, japonezii nu s-au mai sinchisit de ei. Nava se scufunda. Acum, fiecare trebuia să se descurce pe cont propriu.

Un prizonier mai curajos s-a apropiat în fugă de o gură de magazie şi a încercat să o deschidă. Un soldat l-a împuşcat în ceafă şi i-a îndepărtat cadavrul cu o lovitură de picior. Acolo se sfârşea eroismul.

După cea de-a treia torpilă, care i-a făcut pe toți să se prăbuşească din picioare, a urmat un haos total. Disperate, gărzile au desprins plutele din cauciuc şi au aruncat veste de salvare în ocean. Prizonierii s-au avântat peste balustrade în apa întunecată a oceanului, fără să aibă habar unde cădeau. Furişându-se de-a lungul balustradei, Pete şi Clay au trecut pe lângă un japonez care îşi lăsase jos puşca pentru a dezlega o plută. Instinctiv, Pete a prins puşca şi l-a împuşcat pe ticălos în față, apoi a azvârlit arma peste bord şi a sărit în apă, râzând în timp ce cădea.

Contactul cu suprafața a fost dur, dar apa era călduță. Clay a căzut aproape de el şi au început amândoi să înoate câineşte, căutând ceva de care să se prindă. Apa oceanului era de un negru tăciune şi, pretutindeni, oamenii strigau după ajutor, atât în engleză, cât şi în japoneză. Când cargoul a început să explodeze, Pete a auzit urletele disperate ale celor prinşi în cală. A înotat cu putere, atât cât îl țineau brațele slăbite şi descărnate, îndepărtându-se de navă. Preț de o secundă l-a pierdut pe Clay din ochi şi l-a strigat disperat.

— Aici, i-a răspuns Clay țipând. Am găsit o plută.

S-au cățărat apoi pe o plută generoasă, pentru şase persoane, şi imediat ce şi-au recăpătat suflul, Clay a spus:

— L-ai împuşcat pe nenorocitul acela!

— Exact, a spus Pete cu mândrie în glas. Chiar cu puşca lui.

Au tăcut când au auzit vocile japonezilor din apă. Folosind micile padele pe care le-au găsit într-un buzunar al plutei – împreună cu o rachetă de semnalizare, dar nici urmă de hrană sau apă –, au vâslit cu furie, îndepărtându-se tot mai mult de nava care se înclinase, începând să se scufunde. Urletele ce răzbăteau de departe erau înfricoşătoare.

După circa douăzeci de minute, când au fost siguri că scăpaseră, s-au oprit ca să se odihnească. La o mie de metri distanță, cargoul s-a înclinat brusc şi s-a scufundat în câteva secunde. Ferecând gurile de magazie, gărzile uciseseră încă o mie opt sute de tineri americani, bolnavi şi flămânzi.

Din întunecimea oceanului a răzbătut vocea cuiva care nu vorbea engleza. Pete şi Clay s-au ghemuit pe plută şi au aşteptat. Foarte curând au auzit o bufnitură în bordul plutei, apoi a apărut capul cuiva. L-au prins pe japonez şi l-au tras pe plută. Era un tip scund, având cam un metru cincizeci şi vreo şaizeci de kilograme, iar fără baionetă, sabie sau puşcă părea mult mai mic. Nu avea asupra lui nici bidon cu apă, nici mâncare, nici sac de spate, astfel că era un duşman fără nicio valoare, care, cu doar câteva minute mai devreme, îi terorizase pe prizonieri. Clay l-a lovit atât de tace cu pumnul în față, încât i-a rupt falca de jos. Apoi l-au lovit cu rândul şi l-au strangulat, iar când japonezul a încetat să respire, l-au azvârlit în ocean, unde avea să se odihnească în veci alături de frații lor care tocmai muriseră.

Şi s-au simțit bine. În ciuda deshidratării şi a foamei, în ciuda faptului că navigau în derivă pe o plută, fără să ştie unde se aflau, simțeau o satisfacție imensă. În cele din urmă, ripostaseră; uciseseră duşmani şi întorseseră într-un fel şansele în favoarea Aliaților. Şi, pentru prima oară în ultimele săptămâni, erau liberi. Nu mai existau soldați brutali cu puşti şi baionete care să îi urmărească. Nu mai săpau gropi comune. Nu mai aveau cadavre stivuite în jur.

Pluteau în derivă sub cerul senin, plin de stele, fără să aibă habar ce direcție promitea mai multe şanse de supraviețuire. Apoi au lăsat padelele şi s-au odihnit, lăsându-se purtați de apa liniştită. Marea Chinei de Sud era foarte circulată şi cu siguranță a doua zi avea să îi găsească cineva.

Prima navă care a apărut a fost o fregată japoneză şi, de îndată ce Pete a recunoscut drapelul, el şi Clay au coborât de pe plută şi s-au ascuns sub ea. Cei de pe navă nu au acordat nicio atenție plutei goale şi nu au încetinit. Fregata părea să se îndrepte spre locul naufragiului, căutând probabil supraviețuitori japonezi. Pete şi Clay juraseră să nu se lase capturați din nou, preferând să se înece.

A doua a fost o navă pescărească filipineză, lungă de doisprezece metri, deținută de un bărbat pe nume Amato şi manevrată de el şi de cei doi fii ai săi, trei dintre cei mai minunați oameni de pe fața pământului.

Când aceştia şi-au dat seama că Pete şi Clay erau americani, i-au tras la bord şi i-au înfăşurat în pături, apoi le-au oferit apă şi cafea fără zahăr, o delicatesă de care nu mai avuseseră parte luni întregi. Teofilo a dezumflat parțial pluta şi a ascuns-o, în timp ce Tomas conducea ambarcațiunea, iar Amato îi bombarda pe americani cu întrebări. De unde erau? Unde fuseseră închişi? Câtă vreme? Avea un văr în California şi iubea America. Fratele lui era cercetaş filipinez şi se ascundea în munți. Amato îi ura pe japonezi chiar mai mult decât Pete şi Clay.

Încotro se îndreptau? Cum nu aveau nicio idee despre locul în care se aflau, le era clar că nu aveau o destinație anume. Amato le-a spus că erau la aproximativ treizeci şi şase de kilometri de uscat. Le-a mai povestit că în săptămâna precedentă americanii torpilaseră un alt vas plin de soldați de-ai lor. De ce făceau asta? Pete i-a explicat că navele cu prizonieri nu aveau niciun însemn.

Apoi Teofilo le-a oferit boluri cu orez cald şi *pandesal,* o chiflă pufoasă care era pâinea națională. Mai mâncaseră asta şi înainte de război, dar nu li se păruse ceva deosebit. Însă acum, părea o mană cerească, mai ales că pâinea avea şi puțin unt. Amato i-a avertizat să mănânce încet, întrucât exista pericolul ca sistemul lor digestiv fragil să fie deranjat. Teofilo a fript apoi mici fileuri de macrou şi alt peşte într-o tigaie, la focul unei sobițe portabile cu gaz. Pete şi Clay erau conştienți că trebuiau să mănânce încet. Foametea fusese stilul lor de viață în ultimele şase luni şi, din fericire, învățaseră multe despre asta. Însă era greu să-şi țină în frâu dorința de a-şi umple gura. După prima îmbucătură de peşte cald, Pete abia dacă a mestecat carnea, înghițind-o de îndată şi zâmbind în timp ce cobora plăcut spre stomacul lui.

Amato avea contract cu armata japoneză şi trebuia să livreze captura lui din fiecare zi, de aceea era important ca familia să îşi

facă treaba. Cei trei s-au ocupat de firele de pescuit, prinzând ton galben, somon şi biban de mare, iar Pete şi Clay au dormit ore în şir în cabină. Când s-au trezit, au mâncat din nou orez şi peşte şi au băut apă pe săturate. La amurg, când Tomas a curățat puntea şi a strâns undițele, Amato a desfăcut un borcan plin cu o fiertură fermentată din orez, turnând din băutură în trei ceşti de cafea. Era un lichid amar şi fără gust, ceva ce Pete nu avea să găsească niciodată la barul de la Peabody, însă alcoolul l-a lovit rapid şi cu forță.

După cea de-a doua ceaşcă, Pete şi Clay erau deja amețiți. Pentru prima oară de la Crăciun încoace, erau liberi şi bine hrăniți, amețiți de o băutură făcută în casă, ce părea tot mai bună după fiecare sorbitură.

Casa lui Amato se afla într-un mic sat pescăresc numit San Narciso, de pe coasta vestică a peninsulei Luzon. Pe uscat, Manila se afla la patru ore distanță – ori cinci sau şase, în funcție de starea drumurilor, a pasurilor montane şi a bacurilor care traversau râurile din cale. Pe mare se ajungea în trei ore, ocolind peninsula Bataan, ultimul loc pe care voiau să îl vadă. Amato le-a spus că Manila colcăia de japonezi şi că trebuia să stea departe de locul acela. N-avea de gând să-i ducă acolo cu ambarcațiunea lui.

Spre sfârşitul zilei, la orizont a apărut San Narciso. Tomas a redus turația motorului, lăsându-l la ralanti. Sosise momentul pentru o discuție serioasă. În port erau japonezii care aşteptau peştele, însă aceştia erau bucătari, nu soldați, şi n-aveau să inspecteze barca. În noaptea aceea, Pete şi Clay aveau să rămână să doarmă în siguranță pe barcă, însă a doua zi trebuiau să plece. Dacă erau văzuți sau prinşi, Amato şi fiii lui îşi pierdeau barca şi, probabil, capetele.

Prima soluție era să fugă, iar Amato avea un prieten cu care puteau sta de vorbă. Însă fuga însemna o călătorie lungă pe mare, într-o barcă nesigură, iar Amato nu voia să rişte. De când începuse războiul, cunoscuse câțiva americani care încercaseră asta. Nimeni nu ştia dacă reuşiseră. Pe de altă parte, se punea problema plății, iar cei mai mulți prizonieri nu aveau niciun ban. Pete l-a asigurat că şi ei se aflau în aceeaşi situație.

A doua soluție era să lupte. Amato avea cunoştințe care puteau duce oamenii în munți, unde acționau gherilele. În jungla deasă din Luzon existau mulți americani şi cercetaşi filipinezi care se organizaseră. Loveau duşmanul în toate direcțiile, câteodată perturbând grav aprovizionarea şi deplasarea trupelor. Armata

imperială declarase război gherilelor şi le oferea recompense celor care dădeau informații despre ele. Situația era extrem de primejdioasă.

— Nu fugim, a spus Pete. Am venit aici ca să luptăm.

— Şi avem de reglat multe conturi, a adăugat Clay.

Amato a zâmbit şi a încuviințat. Era un filipinez mândru şi se săturase de invazia japoneză. Dacă ar fi putut cumva să otrăvească peştele pentru a-i ucide pe soldații duşmani, ar fi făcut-o bucuros. Se ruga ca americanii să câştige războiul într-o bună zi şi să-i elibereze țara – şi abia aştepta acel moment.

Când portul a apărut în fața lor, Pete şi Clay au coborât sub punte şi s-au ascuns în cabină. La mal, Tomas şi Teofilo au scos lăzile grele din tablă cositorită pline cu peştele capturat şi l-au aşteptat pe singurul lor client. Un japonez scund şi gras, purtând un şorț plin de sânge, s-a apropiat fără să salute şi a inspectat peştele Apoi le-a făcut o ofertă care a stârnit râsul lui Amato. Contraoferta lui a fost respinsă imediat, iar târguiala a continuat; acela era ritualul lor din fiecare după-amiază. Bucătarul se grăbea prea tare ca să cântărească peştele. După oferta finală, pe care Amato nu putea s-o refuze, târgul s-a încheiat. Banii au trecut dintr-o mână în alta, iar japonezul a luat peştele. După expresia lui, era limpede că Amato socotea că fusese păcălit. Apoi au sosit doi soldați cu o căruță, care au încărcat peştele şi au plecat, în vreme ce bucătarul a început să negocieze cu proprietarul următoarei ambarcațiuni de pescuit.

După plecarea lor, Teofilo a aprins din nou grătarul şi a pregătit cina. Meniul a fost acelaşi – orez fiert, *pandesal* cu unt cald şi file de macrou fript. Trecuseră zece ore de la micul dejun, iar Pete şi Clay se simțeau foarte bine, chiar dacă mâncaseră atât de mult. Luaseră un prânz uşor şi avuseseră parte şi de câteva păhărele de băutură, dar organismul lor traumatizat părea să reziste bine. Când răbdaseră de foame, nu se gândiseră decât la mâncare. Acum, când durerile chinuitoare de stomac trecuseră, gândurile lor puteau merge şi în altă parte.

Amato i-a sfătuit să rămână în cabină, indiferent de umiditatea şi de căldura de acolo. Portul avea să fie pustiu în cursul nopții, dar nu puteau avea încredere în nimeni. Dacă vreun marinar sau vreun puşti pe bicicletă i-ar fi văzut pe o navă de pescuit, informația ar fi fost vândută imediat japonezilor.

Cei trei şi-au luat sacii în spate şi le-au urat noapte bună. Amato a luat băutura acasă – americanii băuseră de ajuns, era

mai înțelept așa.

Nu după multă vreme, aerul din cabină a devenit sufocant. Pete a crăpat uşa şi s-a uitat afară: în port era beznă. Ambarcațiunea de alături părea doar o siluetă neclară. Nu se auzea decât apa care clipocea lovindu-se de bord. „E liber", a spus el, iar Clay i s-a alăturat imediat. Au rămas ghemuiți şi nemişcați pe punte, vorbind doar în şoaptă. În sat erau puține lumini aprinse, dar nu vedeau pe nimeni deplasându-se în jur.

În cabină era un lighean mic, cu o bucată de săpun alături, uscată de căldură. Pete a rupt săpunul şi i-a dat o bucată lui Clay. Apoi s-a dezbrăcat, s-a lăsat peste copastia ambarcațiunii şi, fără să scoată niciun sunet, a intrat în apă. Presupunea că era poluată şi murdară, ca apa oricărui port, dar nu îi păsa. Era fericit să folosească din nou săpun, să simtă apa pe piele. După baie, Clay şi-a scos cămaşa, pantalonii şi şosetele şi le-a spălat pentru prima oară după luni întregi. Erau nişte zdrențe, dar alte haine nu avea.

La un moment dat, deşi nu avea idee ce oră era, căldura a încetat brusc şi un vânt slab a început să adie. S-au retras în cabină şi au încuiat uşa. Erau ispitiți să doarmă pe punte, sub stele, dar teama de a fi văzuți era prea mare. Reuşiseră să supraviețuiască până atunci în ciuda tuturor vicisitudinilor pe care le adusese războiul. Ar fi fost o tragedie să fie surprinşi de vreun puşti pe bicicletă.

Era în jur de 20 iunie, dar nu erau siguri. În cabină nu exista calendar, iar ei nu mai văzuseră unul de luni întregi. După o vreme, un prizonier flămând încetează să mai fie preocupat de dată. Se predaseră pe 10 aprilie. Pete mărşăluise în peninsula Bataan timp de şase zile. Pentru Clay, marşul ținuse cinci zile. Îşi petrecuseră aproximativ două luni la O'Donnell, în acea hazna mizerabilă a cărei amintire le provoca frisoane. Însă supraviețuiseră tuturor încercărilor: marşul prin Bataan, luptele aprige, capitularea, vagoanele supraaglomerate, nava iadului, înfometarea, bolile şi scenele de moarte pe care nu aveau să le uite niciodată. Se minunau de capacitatea organismului uman de a îndura atâtea suferințe, dar şi de abilitatea spiritului de a găsi resurse în ciuda atâtor privațiuni.

Supraviețuiseră! Războiul nu se încheiase, dar cu siguranță văzuseră tot ce era mai rău din el. Nu mai erau captivi, iar curând aveau să fie pe picior de egalitate cu duşmanul.

Lăsând în urmă, cel puțin pentru moment, grija mâncării, au discutat apoi despre soțiile şi familiile lor. Voiau cu disperare să

trimită acasă câteva scrisori. Intenționau să discute chestiunea aceasta cu Amato a doua zi de dimineață.

Un puşti s-a apropiat pe bicicletă de-a lungul cheiului, fără să caute sau să se aştepte la ceva anume. A auzit voci răzbătând din cabina unui vas pescăresc şi s-a tras mai aproape ca să tragă cu urechea. Voci ciudate, care vorbeau o altă limbă. Engleză.

S-a îndepărtat şi a ajuns acasă, unde mama lui îl aştepta înfrigurată. El i-a povestit ce auzise. Ea s-a înfuriat şi l-a plesnit cu palma peste față. Ciudat copil, mereu mințea şi exagera.

CAPITOLUL

30

Amato şi fiii lui au sosit în zori, pe când portul prindea viață. Teofilo era cel mai înalt dintre cei trei, având probabil cam un metru şi şaptezeci. Hainele lui nu i se potriveau nici lui Pete, care avea un metru optzeci şi cinci, nici lui Clay, care era mai scund cu vreo doi centimetri şi jumătate. Lungimea era, de fapt, problema, nu mărimea. Americanii erau atât de slabi, încât curelele lor puteau fi petrecute de două ori în jurul taliei.

În seara precedentă, după cină, Amato se dusese acasă la un prieten, care era socotit cel mai înalt bărbat din oraş. Negociase cu el cumpărarea a două perechi de pantaloni de muncă şi a două cămăşi kaki, precum şi a două perechi de şosete. La început, omul a refuzat să vândă din puținele haine pe care le avea – şi care reprezentau practic întreaga lui garderobă –, arătându-se dispus să renunțe la ele doar dacă Amato îi spunea despre ce era vorba de fapt. Când a înțeles cine erau persoanele care aveau nevoie de haine, a refuzat banii cu hotărâre. Împreună cu hainele, le-a transmis celor doi cele mai calde urări. Soția lui Amato spălase şi călcase hainele, iar când le-a scos din sacul de spate şi le-a întins pe un pat îngust din cabină, Amato avea lacrimi în ochi. La fel şi Pete şi Clay.

Amato le-a spus apoi că nu reuşise să găsească pantofi noi. Americanii aveau picioare lungi şi subțiri, în timp ce ale filipinezilor erau scurte şi late. În sat exista doar un magazin de încălțăminte, iar negustorul aproape sigur nu ținea nimic pentru străini. Regreta din toată inima.

În cele din urmă, Pete i-a spus că ar fi vrut să discute cu el o problemă importantă. Doreau cu disperare să le scrie soțiilor lor. Nu luaseră legătura cu ele dinainte de Crăciun şi ştiau că familiile lor erau cumplit de îngrijorate. Considerau acest lucru o rugăminte simplă, dar lui Amato nu îi plăcea. Le-a explicat că

serviciul de corespondență era nesigur, fiind urmărit îndeaproape de japonezi. În Filipine erau mii de americani liberi, şi toți voiau să trimită o scrisoare acasă. Foarte puține scrisori părăseau insula. Duşmanul controla totul cu străşnicie. Cel care lucra la oficiul poştal din San Narciso deținea şi magazinul alimentar şi se bănuia că era simpatizant al japonezilor. Dacă el, Amato, i-ar fi dat să trimită cele două scrisori ale americanilor, cu siguranță ar fi apărut necazuri mari.

Poşta era prea riscantă. Pete l-a întrebat apoi dacă ar fi fost posibil ca scrisorile să fie expediate din alt oraş. În cele din urmă, Amato a cedat şi l-a trimis pe Tomas în oraş. Acesta a revenit cu două foi subțiri şi cu două plicuri mici, cu formă pătrată. Amato a găsit apoi un ciot de creion. Stând la măsuța pliantă din cabină, Pete a scris:

Draga mea Liza, ne-am predat pe 10 aprilie şi am trăit ultimele zece luni ca prizonier de război. Am evadat şi acum lupt ca partizan undeva pe insula Luzon. Am supraviețuit multor atrocități şi voi continua să o fac, aşa că voi ajunge acasă imediat ce vom câştiga războiul. Vă iubesc pe tine, pe Joel şi pe Stella şi mă gândesc la voi în fiecare minut al fiecărei zile. Sunt cu Clay Wampler. Soția lui este Helen. Te rog să o contactezi la 1427 Glenwood Road, Lamar, Colorado, şi să-i transmiți acest mesaj. Cu dragoste, Pete.

A scris adresa pe plic, apoi l-a închis şi i-a întins creionul lui Clay.

Când au ieşit din port, motorul vasului a pufnit şi a vibrat cu putere, de parcă ar fi fost ultima zi pentru el. Nu au lăsat siaj în urmă şi curând au ajuns în larg. În față, puțin spre vest, era Vietnamul, aflat la o mie şase sute de kilometri depărtare. Spre dreapta era China, aflată ceva mai aproape, la circa o mie o sută de kilometri.

Teofilo a făcut o cafea tare şi, în timp ce ei o savurau, a pregătit un dejun format din orez, *pandesal* şi macrou fript. Pete şi Clay au mâncat din nou cu grijă. Soția lui Amato copsese prăjituri cu ghimbir şi, pentru prima oară după multe luni, amândoi au regăsit gustul adevărat al zahărului. Deşi nu aduseseră vorba de țigări, Amato procurase un pachet de Lucky Strike, adus prin contrabandă de la Manila, iar gustul tutunului a fost mai bun ca niciodată.

Peste vreo oră, au descoperit un banc de toni. După ce Amato şi

Tomas i-au tras la bord, Teofilo i-a lovit cu o bâtă până când au rămas nemişcaţi, apoi i-a curăţat de maţe. De dincolo de perdeaua de fum de ţigară, Pete şi Clay se minunau văzând eficienţa lor.

La miezul zilei, Tomas a întors vasul spre Luzon. Şirurile de munţi înalţi şi zimţaţi nu dispăruseră nicio clipă din vedere şi, în timp ce se apropiau de ţărm, Amato le-a prezentat planul său. Ambarcaţiunea a oprit apoi la aproximativ două sute de metri de ţărm, de-a lungul unei porţiuni pustii şi stâncoase, iar Teofilo a umflat pluta care le salvase viaţa şi i-a ajutat să urce pe ea. Apoi Amato le-a dat un rucsac plin cu mâncare şi apă şi le-a urat mult noroc. Ei le-au mulţumit cu umilinţă, după care au pornit. Teofilo a întors vasul şi s-a îndreptat spre larg.

Când Pete şi Clay au dispărut din vedere, Amato a luat cele două plicuri, le-a făcut bucăţele mici şi le-a aruncat în ocean. Ambarcaţiunea lui fusese percheziţionată de două ori de marina japoneză şi pur şi simplu nu putea risca.

Întrucât Pete şi Clay proveneau din divizii de cavalerie şi infanterie, nu se pricepeau să manevreze niciun fel de ambarcaţiune şi au descoperit curând că pluta era greu de dirijat. Când s-au izbit de câteva stânci, Pete a reuşit cu greu să păstreze rucsacul uscat, fiind pe punctul să se răstoarne şi să se înece. Ajunşi pe uscat, s-au ascuns în spatele unor tufişuri şi au aşteptat sosirea unui filipinez pe nume Acevedo. Acesta s-a furişat până când a ajuns înapoia lor, apoi a fluierat şi le-a făcut semn să se apropie.

Acevedo părea doar un puşti inofensiv cu o pălărie de paie pe cap, însă faţa lui arsă de soare şi corpul zvelt sugerau că era un războinic cu experienţă. În plus, era înarmat până în dinţi, având o puşcă prinsă peste umăr şi câte un pistol la fiecare coapsă. Într-o engleză bună, le-a explicat că aveau să urmeze câteva poteci periculoase prin munţi şi că, dacă totul mergea bine, ajungeau la prima tabără cam la căderea întunericului. Japonezii mişunau pretutindeni şi era esenţial ca ei să se deplaseze repede şi în tăcere.

Tufişurile s-au transformat curând într-o junglă deasă, cu poteci pe care doar Acevedo le putea vedea. Şi toate cărările urcau. După o oră de căţărat, s-au oprit pentru a se odihni. Pete şi Clay erau epuizaţi, iar aerul rarefiat nu le pria deloc. Pete a întrebat dacă putea fuma, iar Acevedo s-a încruntat şi a clătinat vehement din cap. Avea idee despre cele îndurate de ei şi îi era

limpede că nu aveau rezistență. Le-a promis în schimb să mai slăbească ritmul. Însă mințea. Au plecat la drum din nou, mergând chiar mai repede de această dată. Brusc, a ridicat o mână, încremenind, şi s-a lăsat la pământ. Când au privit peste o culme, au văzut în depărtare un drum înțesat de transportoare de trupe japoneze în mişcare. În timp ce încercau să îşi tragă sufletul, au urmărit convoiul îndepărtându-se. După o scurtă pauză, au coborât într-o vale îngustă. S-au oprit lângă un râu, iar Acevedo a verificat din ochi zona, încercând să depisteze prezența duşmanilor. Cum zona părea liberă, au trecut rapid printr-un vad şi au dispărut în junglă. Terenul s-a schimbat şi au început să urce din nou. Când a simțit că muşchii pulpelor îi ardeau şi că rămăsese fără suflu, Pete i-a cerut lui Acevedo să mai facă un scurt popas. S-au aşezat într-un desiş şi au mâncat turte din orez şi prăjituri cu nucă de cocos.

Cu glas scăzut, Acevedo le-a povestit că fratele lui fusese cercetaş filipinez şi că murise în Bataan. Jurase atunci să ucidă cât mai mulți japonezi înainte de a fi el însuşi omorât. Aprecia că ucisese până atunci unsprezece japonezi, dar probabil că mai fuseseră şi alții. Japonezii torturau şi decapitau orice luptător de gherilă pe care îl prindeau, astfel că o parte a codului era să nu se predea. Era de preferat să îşi zboare creierii decât să le permită japonezilor să îşi aplice regulile. Clay a întrebat când aveau să primească arme, iar Acevedo le-a răspuns că în tabără erau suficiente. Existau, de asemenea, hrană şi apă. Luptătorii nu erau bine hrăniți, însă nimeni nu răbda de foame.

Mâncarea le-a mai dat energie şi au pornit din nou la drum. Când soarele a început să coboare dincolo de munți, au ajuns pe o potecă îngustă ce urca pe latura unui deal abrupt. Era o deplasare periculoasă peste roci afânate. Orice pas greşit ar fi putut să însemne prăbuşirea într-o ravenă ce părea fără fund. Pe o distanță de aproape cincizeci de metri, erau complet expuşi. Ajunşi pe la jumătatea zonei de urcuş, în timp ce mergeau aplecați şi se străduiau să nu se împiedice, au auzit împuşcături din cealaltă parte a ravenei. Țintaşi, care erau în aşteptare. Acevedo a fost nimerit în cap şi a căzut pe spate. Un glonț i-a şters mâneca dreaptă lui Pete, fiind cât pe ce să îl nimerească în piept. El şi Clay au sărit în ravenă, în timp ce gloanțele şuierau pe lângă ei. S-au rostogolit mult în jos, sărind dintr-un arbust în altul şi trecând prin tufişurile aflate în cale. Clay a reuşit să se prindă de o viță şi să îşi oprească prăbuşirea, însă Pete a continuat să se

rostogolească la vale, izbindu-se în final de un copac *dao*. Simțea că e pe punctul să își piardă cunoștința.

Distingând cu greu cămașa lui Pete, Clay s-a lăsat să alunece în jos pe fund. După ce au ajuns împreună, au analizat situația și au constatat că nu își rupseseră niciun membru. Aveau fețele și brațele zgâriate și sângerânde, dar tăieturile nu erau adânci. Pete se alesese cu o lovitură la cap și se simțea amețit, dar după câteva momente era pregătit să meargă mai departe. Apoi au auzit voci – și nu în engleză – și au înțeles că dușmanii îi căutau. Cât de discret posibil, au continuat să coboare, dar bolovanii se dislocau ușor, iar asta crea zgomot. Ajunși la fundul ravenei, aproape de râu, s-au ascuns într-un desiș cu plante țepoase și au așteptat. Dinspre apă se auzeau plescăituri. Trei soldați cu puștile pregătite treceau prin vad, apropiindu-se la mai puțin de trei metri de Pete și de Clay, care au rămas neclintiți, fără să mai respire. După circa două ore, în ravenă s-a lăsat întunericul.

În șoaptă, au analizat ideea nebunească de a urca pentru a căuta sacul de spate, dar și pentru a-l găsi pe Acevedo. Cu siguranță acesta murise, dar aveau nevoie de armele lui. Știau că japonezii n-aveau să renunțe atât de ușor, întorcându-se în tabăra lor înainte să îi găsească. Trofeul, doi americani, era prea ispititor. N-aveau de ales decât să rămână nemișcați în continuare. Singuri, părăsiți, neînarmați, vânați, fără să aibă idee încotro să se îndrepte, și-au petrecut noaptea fără să doarmă, atacați de insecte, de gândaci, de șopârle, plini de tăieturi, rugându-se ca pitonii și cobrele să stea departe de ei. La un moment dat, Pete a întrebat care dintre ei avusese ideea sclipitoare de a deveni luptători de gherilă. Clay a chicotit, jurând că nu se gândise nicicând la așa ceva.

În zori, s-au văzut siliți să se miște. Foamea revenise mai aprigă decât oricând. Au băut apă din pârâu și au hotărât să urmeze cursul acestuia, deși nu știau până unde. Pe parcursul zilei, s-au deplasat prin desișuri, nelăsându-se nicio clipă expuși vederii. În două rânduri au auzit voci și și-au dat seama că ar fi fost mai nimerit să se deplaseze noaptea și să se odihnească în cursul zilei. Bine, dar încotro?

Pârâul se vărsa într-un râu îngust. Din tufișuri, au urmărit o barcă japoneză de patrulare trecând prin dreptul lor. Șase oameni, doi cu binocluri, cercetau malurile în căutarea oricărei mișcări. Spre sfârșitul după-amiezii, au nimerit o potecă și au hotărât să o urmeze pe întuneric. Nu știau sigur încotro ducea,

dar locul în care se aflau era prea periculos.

Însă poteca era imposibil de urmat în bezna nopții. Curând au pierdut-o, apoi au regăsit-o, iar când s-au rătăcit din nou, au renunțat. Şi-au găsit adăpost sub o formațiune stâncoasă şi s-au străduit să adoarmă.

Dimineața devreme, când s-au trezit, întreaga junglă era acoperită de o ceață densă. Asta le oferea o oarecare siguranță şi curând au descoperit o altă potecă, abia observabilă. După ce au urcat vreme de două ore, soarele a împrăştiat ceața, iar drumul s-a lărgit. Erau epuizați şi morți de foame când au ajuns într-o zonă aflată deasupra unei ravene abrupte şi stâncoase. La treizeci de metri mai jos era un mic golf înconjurat de stânci. S-au odihnit la umbră, privind spre golf şi discutând despre posibilitatea de a sări de acolo. Moartea era preferabilă torturii pe care o îndurau. Oricum, şansele lor de supraviețuire erau ca şi inexistente. Dacă săreau, măcar aveau să moară din proprie voință.

Nu departe de ei au izbucnit câteva focuri de armă şi au abandonat ideea sinuciderii. Schimburile de focuri însemnau că două grupuri se confruntau. Cu alte cuvinte, gherilele erau aproape. Deşi lupta a durat doar un minut, le-a dat puterea de a continua să meargă. Au coborât pe drumeagul din față, ținându-şi capetele plecate tot timpul şi privind mereu spre spărturile din desiş care i-ar fi putut expune vederii. Au găsit un pârâiaş cu apă limpede şi s-au răcorit, apoi s-au odihnit vreme de o oră şi au continuat să meargă.

Când soarele era exact deasupra capetelor lor, au ajuns într-un luminiş. În mijlocul acestuia era un mic foc, ce încă fumega. Rezemat de un bolovan mare, un soldat japonez părea să tragă un pui de somn. L-au examinat îndelung din tufişuri şi au observat că avea sânge închegat pe ambele picioare. Evident, fusese rănit, iar unitatea lui îl lăsase în urmă. Din când în când, îşi mişca brațul drept, dovadă că încă trăia. Fără să scoată vreun sunet, Pete s-a deplasat spre el la adăpostul tufişurilor, urmat îndeaproape de Clay. Pete a urcat pe bolovan, iar când a ajuns deasupra țintei sale, a ridicat o piatră mare şi a atacat. Când piatra a aterizat în capul soldatului japonez, Clay a sărit asupra lui cu furie. Pete l-a lovit din nou cu piatra, iar Clay i-a smuls arma şi l-a împuns în burtă cu baioneta. Apoi l-au târât în desişuri şi i-au desfăcut rucsacul, descoperind conserve cu sardele, somon şi macrou, dar şi un pachet cu carne de vită. Au mâncat imediat totul, având cămăşile şi mâinile mânjite cu

sângele lui. După ce au ascuns cadavrul într-un desiş, s-au grăbit să plece din luminiş.

Pentru prima oară după luni întregi, acum erau înarmaţi. Clay avea o puşcă Arisaka cu baionetă, împreună cu bidonul lui cu apă. Pete avea la centură tocul soldatului cu un pistol semiautomat Nambu. La centură a îngrămădit treizeci de cartuşe, două încărcătoare şi un pumnal lung de cincisprezece centimetri. Au alergat vreme de o oră, după care s-au oprit ca să se odihnească şi să devoreze încă o conservă cu sardele. Dacă ar fi fost capturaţi în acele momente, cu siguranţă ar fi fost torturaţi şi decapitaţi pe loc. Însă n-aveau să se lase prinşi. Strângându-şi mâinile însângerate, au făcut un legământ că niciunul n-avea să fie prins viu. Dacă aveau să fie înconjuraţi, urmau să se împuşte folosind pistolul. Întâi Pete, apoi Clay.

Şi-au continuat drumul, urcând mereu. Apoi au auzit din nou un schimb de focuri îndârjit, ceea ce însemna că era vorba de o ambuscadă mai amplă decât precedenta. Cum nu se puteau hotărî dacă să meargă înainte sau să se îndepărteze, s-au ascuns în apropierea potecii, aşteptând. Schimbul de focuri a slăbit, apoi a încetat. După o oră, soarele a început să coboare spre apus.

La o cotitură a potecii, au ajuns faţă în faţă cu un tânăr filipinez care alerga înspre ei. Era subţirel, chiar slab, transpirat de efort şi neînarmat. S-a oprit brusc, fără să-şi dea seama cine erau necunoscuţii.

— Americani, a spus Pete.

Adolescentul s-a apropiat şi s-a uitat la armele lor.

— Japoneze, a spus el, făcând un semn din cap spre baionetă.

Clay a zâmbit, arătând spre sângele de pe mâini şi braţe, apoi a spus:

— Nu, ăsta e sânge japonez.

Băiatul i-a zâmbit şi a întrebat:

— Soldaţi americani?

Ei au încuviinţat.

— Vrem să găsim trupele de gherilă. Ne poţi duce acolo?

Zâmbetul de pe faţa lui s-a lăţit şi a spus cu mândrie:

— O, la naiba, de unde sunteţi?[10]

[10] În original: „Aw shit, where y'all from?" (n. tr.)

Pete şi Clay au început să râdă cu poftă, scăpând arma din mâini. Nevenindu-i să creadă, Pete a clătinat din cap. Şi-l imagina pe acel puşti filipinez stând lângă focurile de tabără, între americani care se distrau nespus învăţându-l genul lor de

engleză, plină de expresii colorate. Fără îndoială că printre aceia se aflau şi câțiva băieți din Texas sau Alabama.

După un timp, puştiul a spus:

— Urmați-mă! Avem aproape o oră de mers.

— Să mergem! a răspuns Pete. Dar nu prea repede.

Puştiul era unul dintre sutele de „alergători“ folosiți pentru comunicații de către luptătorii de gherilă, care nu prea aveau aparate de radiorecepție. „Alergătorii“ duceau deseori mesaje scrise şi ordine, cunoscând potecile la perfecție, şi erau rareori prinşi, dar dacă se întâmpla asta, erau torturați pentru a da informații, apoi erau ucişi.

Au urcat din nou multă vreme, iar aerul continua să se rarefieze. Deşi dispariția arşiței era bine-venită, Pete şi Clay se chinuiau din răsputeri să țină pasul cu tânărul. Când s-au apropiat de primul punct de bivuac, acesta a fluierat de trei ori, apoi a aşteptat. Când a auzit ceva ce pentru Pete şi Clay era de nedescifrat, au pornit mai departe. Acum se aflau pe teritoriul luptătorilor de gherilă, în siguranță, atât cât putea fi în siguranță un soldat american în Filipine. Ca de nicăieri, doi filipinezi înarmați au apărut brusc şi le-au făcut semn să se apropie.

Au trecut apoi printr-o zonă în care oamenii abia dacă i-au luat în seamă. Poteca ducea spre prima tabără, unde alți filipinezi găteau la un foc mic. Erau aproape douăzeci, trăind în adăposturi improvizate şi pregătindu-se de culcare. La vederea celor doi americani, s-au ridicat şi au salutat.

După încă o jumătate de oră, continuând să urce, au ajuns într-o mică incintă ascunsă sub coronamentul dens al junglei. I-a întâmpinat un american purtând o uniformă decolorată, dar având ghete noi: căpitanul Darrell Barney, provenit din Brigada 11 de Infanterie, care făcea parte acum din Forța de Rezistență Vest Luzon. Barney a strigat spre câteva colibe din bambus, din care au apărut imediat alți americani. Au urmat zâmbete, strângeri de mână şi felicitări însoțite de bătăi cu palma pe umăr şi, foarte curând, Pete şi Clay s-au trezit la o masă din lemn de bambus, mâncând orez, cartofi şi cotlete de porc fripte, o delicatesă rezervată pentru ocazii speciale.

În timp ce mâncau, au fost mitraliați cu zeci de întrebări de către cei din jurul mesei. Cel mai vorbăreț era Alan DuBose din Slidell, Louisiana, care a recunoscut cu mândrie că îi învăța pe filipinezi să folosească slangul american. Erau şase americani, plus Pete şi Clay, şi niciunul dintre ceilalți nu fusese în Bataan. După capitulare, fugiseră în munți din alte părți ale insulelor. Erau mult mai sănătoşi, deşi malaria îşi făcea simțită prezența pretutindeni.

Americanii aflaseră despre marşul morții şi voiau să audă istorisiri cât mai complete. Pete şi Clay au vorbit şi au râs, bucurându-se de siguranța conferită de locul acela şi de tot ce îi înconjura. Celor doi, care văzuseră atâtea lucruri, le venea greu uneori să creadă că erau soldați americani care încă luptau.

Pete a savurat momentul, dar îi era greu să nu îşi amintească de O'Donnell. Se gândea la oamenii pe care îi cunoscuse, dintre care mulți nu aveau să mai plece în viață de acolo. Se gândea la Osuar şi la sutele de cadavre scheletice pe care le îngropase acolo. Se gândea la nava iadului şi i se părea că aude urletele oamenilor prinşi în cală în timp ce nava se scufunda. Într-un moment savura mâncarea, glumele şi engleza vorbită cu diverse accente, pentru ca în următorul să rămână mut, incapabil să mănânce când o altă imagine de coşmar îi invada memoria.

Amintirile, coşmarurile şi ororile n-aveau să dispară niciodată.

Spre sfârşitul serii, au fost conduşi la duşuri şi li s-a dat săpun. Apa era călâie, dar senzația era minunată. Ar fi vrut să se bărbierească, dar cum toți ceilalți americani purtau barbă, au ignorat această posibilitate. Li s-au dat apoi articole de lenjerie intimă, şosete curate şi haine militare desperecheate, dar în junglă nu existau uniforme reglementate. Doctorul, tot un american, i-a examinat şi a constatat problemele evidente. Avea medicamente din belşug şi le-a promis că peste două săptămâni aveau să fie gata de luptă. Apoi au fost duşi la o colibă din bambus, noul lor loc de încartiruire, şi li s-au dat paturi adevărate cu pături. A doua zi de dimineață, aveau să se prezinte la comandant şi să primească mai multe arme decât puteau duce.

Singuri în întuneric, au vorbit în şoaptă despre casă, care părea mai aproape ca niciodată.

CAPITOLUL

31

Forța de Rezistență Vest Luzon se afla sub comanda fermă a generalului Bernard Granger, un erou britanic din Primul Război Mondial. Acesta avea aproape şaizeci de ani, era zvelt şi rezistent, un militar de excepție până în măduva oaselor. Trăise în Filipine în ultimii douăzeci şi cinci de ani, iar la un moment dat deținuse o mare plantație de cafea, pe care japonezii i-o confiscaseră, ucigându-i pe doi dintre fiii lui şi silindu-l să fugă în munți cu soția şi ce mai rămăsese din familia lui. Trăiau într-un buncăr din adâncul junglei şi de acolo îşi comanda oamenii. Cu toții îl adorau şi îl numeau lord Granger.

Când Pete şi Clay au fost aduşi pentru a fi prezentați, Granger se afla la biroul lui, sub un umbrar alcătuit dintr-o rețea de camuflaj. Le-a dat liber consilierilor săi, însă gărzile de corp au rămas în apropiere. După ce i-a salutat pe americani într-o engleză britanică impecabilă şi cadențată, a ordonat să li se aducă un ceai. Pete şi Clay s-au aşezat pe două scaune din bambus şi l-au admirat din prima clipă. Când şi când, ochiul lui drept rămânea parțial ascuns sub o îndoitură a elegantei pălării de safari. Când vorbea, îşi scotea din gură muştiucul pipei din cocean de porumb, iar când asculta, îl vâra la loc şi îl prindea între dinți, mestecându-l ca şi cum ar fi digerat fiecare cuvânt.

— Am auzit că ați supraviețuit mizeriei din Bataan, a spus el cu glas cântat. Probabil că a fost mai rău decât mi s-a spus.

Pete şi Clay au aprobat din cap şi, în câteva momente, au descris totul. Bataanul fusese cumplit, însă la O'Donnell fusese şi mai rău.

— Am auzit că japonezii duc oamenii noştri să muncească în minele lor de cărbune, a spus Granger în timp ce turna ceai în trei ceşti din porțelan.

Pete a descris nava iadului, apoi a povestit cum fuseseră salvați

de pe mare.

— Până la urmă, o să-i înfrângem pe ticăloşii ăştia, a spus Granger. Dacă nu ne omoară ei până atunci... Sper că vă dați seama că şansele voastre de supraviețuire au crescut, dar tot nişte oameni morți suntem.

— Mai bine să murim luptând, a spus Clay.

— Asta e ideea. Misiunea noastră este să creăm suficient rău pentru a-i schilodi pe japonezi şi pentru a dovedi că aceste insule merită salvate. Ne temem că Aliații ar putea încerca să îi învingă fără să se sinchisească de noi. Înalta comandă consideră că pot ocoli Filipinele ca să atace Japonia în mod direct – şi e foarte posibil, înțelegeți? Numai că MacArthur a promis că se va întoarce, iar asta ne dă speranțe. Băieții ăştia filipinezi trebuie să aibă un motiv ca să lupte. În primul rând, e țara lor. Vreți lapte şi zahăr?

Pete a refuzat. Amândoi ar fi preferat o cafea tare, dar erau recunoscători pentru dejunul bogat. Granger a continuat să vorbească, apoi s-a oprit brusc şi s-a uitat la Pete.

— Care e povestea ta?

Pete i-a spus pe scurt cum stăteau lucrurile: West Point, ofițer activ timp de şapte ani în Regimentul 26 de Cavalerie, apoi retragerea forțată din motive personale. Trebuia să salveze ferma familiei. Soție şi doi copii în Mississippi. Grad de locotenent.

Granger avea ochi vioi, dar nu a clipit deloc în timp ce asculta, analizând fiecare cuvânt.

— Deci ştii să călăreşti?

— Cu sau fără şa, a spus Pete.

— Am auzit de Regimentul 26. Țintaş expert, din câte înțeleg, da?

— Da, domnule.

— Avem nevoie de țintaşi. Niciodată nu avem suficienți.

— Dați-mi o puşcă şi veți vedea.

— Ai fost la Fort Stotsenburg?

— Da, dar numai pentru scurtă vreme, înainte de luna decembrie.

— Nenorociții de japonezi folosesc baza de acolo pentru avioanele Zero şi bombardiere în picaj. Aparate mai grele pe care le-au transferat după Corregidor. Aş vrea să le distrug câteva avioane la sol, dar încă nu am alcătuit un plan. Şi tu? a întrebat el, uitându-se la Clay.

Înrolat în 1940, Regimentul 31 de Infanterie. Specialist în

mortiere. Grad de sergent. Cowboy din Colorado, bun țintaş şi călăreț.

— Foarte bine. Îmi plac oamenii care vor să lupte. Mă întristează s-o spun, dar aici avem câțiva americani care se ascund la noi fiindcă vor să ajungă acasă. Unii sunt demenți. Alții, prea bolnavi. Unii, din câte bănuiesc, şi-au părăsit unitățile fără permisiune şi au rătăcit prin junglă. Ca să fiu sincer, reprezintă o povară, dar nu îi putem goni. Prima lecție pe care o veți învăța este să nu le puneți întrebări altora. Fiecare are o poveste, iar laşii nu spun niciodată adevărul. A sorbit din ceai, apoi a scos o hartă şi a continuat: Câte ceva despre operațiunile noastre. Suntem în mijlocul munților Zambales, un teren foarte accidentat, dar sunt convins că ştiți asta deja. Vârfuri de două mii şapte sute de metri ici şi colo. Avem aproape o mie de luptători dispersați pe mai bine de 2 590 de kilometri pătrați. Dacă ne-am mulțumi să ne ascundem şi să ne apărăm, am putea rezista mult timp, dar nu asta este intenția noastră. Suntem luptători de gherilă şi luptăm necinstit – niciodată nu dăm atacuri frontale, niciodată nu ieşim în câmp liber. Lovim scurt şi dispărem. Japonezii organizează raiduri împotriva taberelor noastre de la altitudini mai mici, iar viața de acolo e foarte periculoasă. O să descoperiți asta curând. Creştem numeric, întrucât filipinezii fug pe dealuri, iar după un început greu, am reuşit, în cele din urmă, să le dăm câteva lovituri.

— Deci nu vă temeți că japonezii vor urca până aici? a întrebat Pete.

— Ne temem de orice. Avem echipamente uşoare şi suntem pregătiți tot timpul să ne retragem la cel mai mic semn de pericol. Nu putem lupta cu ei de la egal la egal. În afară de câteva mortiere şi tunuri uşoare, pe care le-am furat de la duşmani, aproape că nu avem artilerie. Avem puşti din plin, pistoale şi mitraliere, dar niciun camion sau transportor de trupe. Suntem infanterişti, având terenul de partea noastră. Cea mai mare problemă ține de comunicații. Avem câteva aparate de radio vechi, nimic portabil, dar nu le putem folosi, pentru că japonezii ne ascultă. De aceea, pentru a coordona acțiunile, folosim alergători. Nu putem lua legătura cu MacArthur, deşi el ştie că ne aflăm aici şi că luptăm. Ca să-ți răspund la întrebare, suntem relativ în siguranță aici, dar mereu în pericol. Dacă ne-ar vedea, japonezii ne-ar bombarda. Veniți să vă arăt bunătățile noastre.

Granger a sărit în picioare, şi-a luat bastonul şi a pornit. Le-a

spus ceva în limba tagalog gărzilor lui, iar acestea au pornit iute în fața lui. Când au părăsit tabăra şi au început să urce o potecă îngustă, l-au urmat şi alții. În timp ce mergea, Granger le-a spus:

— Regimentul 26 a fost o unitate remarcabilă. Presupun că nu-l cunoşti pe Edwin Ramsey.

— A fost comandantul meu, a spus Pete cu mândrie în glas.

— Nu mai spune! Un soldat al naibii de bun. A refuzat să se predea şi a plecat pe dealuri. E la vreo sută şaizeci de kilometri de aici şi se ocupă feroce de organizare. Se zvoneşte că are peste o mie cinci sute de oameni în Central Luzon şi o sumedenie de legături la Manila.

După ce au cotit, două santinele au tras deoparte o perdea deasă din vițe şi rădăcini. Apoi au pătruns într-o peşteră.

— Aduceți torțe, a strigat Granger şi, imediat, două gărzi au luminat drumul.

Peştera devenea tot mai mare, ca o încăpere largă, având stalactite din care picura apă. De-a lungul pereților erau lumânări, iar curând le-a apărut în față anvergura armurăriei.

Granger nu se mai oprea din vorbit.

— Furnituri lăsate în urmă de yankei şi luate de noi de la japonezi, a spus el. Vreau să cred că avem câte un glonț pentru fiecare dintre ticăloşii ăştia.

Existau pachete mari cu muniție. Lăzi cu puşti. Provizii de hrană conservată şi apă. Saci mari cu orez. Butoaie cu benzină. Stive de cutii în care se aflau lucruri neetichetate.

— Ceva mai departe, în altă încăpere, avem tone de dinamită şi de trinitrotoluen, a continuat Granger. Nu cred că te pricepi la explozivi.

— Adevărat, a spus Pete.

Granger a clătinat din cap.

— Mare păcat! Avem nevoie de un băiat priceput la explozivi. Ultimul pe care l-am avut s-a aruncat singur în aer. Un filipinez al naibii de bun. Dar va apărea altul. Ați văzut de ajuns?

Înainte de a primi răspunsul lor, s-a răsucit spre ei. Turul se încheiase. Pete şi Clay erau şocați de cantitatea de provizii, simțindu-se, în acelaşi timp, cât se poate de liniştiți. L-au urmat pe Granger afară din peşteră şi au început să coboare. S-au oprit apoi într-un punct ce domina peisajul şi au privit uimitoarea privelişte a valurilor de munți ce păreau să se desfăşoare la infinit.

— Japonezii nu vor ajunge până aici, e clar. Se tem. Şi ştiu că

sunt forțați să vină pentru a lupta. La fel şi noi. Aveți întrebări?

— Când vom lupta? a întrebat Clay.

Granger a râs şi a spus:

— Mi-a plăcut asta. Bolnavi şi malnutriți, dar pregătiți de luptă. Cam într-o săptămână. Lăsați-i pe doctori să vă mai îngraşe puțin şi curând veți avea parte de sânge din plin.

În următoarele două zile, Pete şi Clay s-au odihnit pe săturate, dormind, mâncând şi hidratându-se după pofta inimii. Doctorii i-au îndopat cu pastile şi cu vitamine. Când, în cele din urmă, s-au plictisit de repaus, li s-au dat puşti şi pistoale şi au fost duşi într-un poligon de tragere pentru a exersa. Un veteran filipinez, pe nume Camacho, i-a învățat regulile junglei: cum să facă un foc mic pentru a găti, întotdeauna noaptea, pentru că atunci nu se putea vedea fumul; cum să construiască un adăpost din vițe şi crengi din desişuri pentru a putea dormi pe vreme de ploaie; cum să îşi păstreze armele şi muniția uscate; cum să se poarte cu o cobră înfuriată, dar şi cu un piton flămând; cum să facă o sută de lucruri esențiale care, într-o bună zi, le puteau salva viețile.

În cea de-a treia zi, Pete a fost chemat la postul lordului Granger, pentru un ceai şi un joc de cărți. După un joc pe o tablă, generalul s-a lansat într-o discuție amplă.

— Ai jucat vreodată cribbage? l-a întrebat el pe Pete, scoțând un pachet de cărți.

— Sigur. Am jucat la Fort Riley.

— Foarte bine. Eu joc o partidă în fiecare zi la ora trei, când îmi beau ceaiul. Îți relaxează sufletul. În timp ce vorbea, a amestecat cărțile şi le-a împărțit. Acum două nopți, japonezii au făcut un raid împotriva unui post avansat de-al nostru, undeva în josul muntelui, care era bine apărat. Ne-au surprins cu o forță mare. A fost o luptă urâtă şi am pierdut. Japonezii îl căutau pe Bobby Lippman, un maior foarte dur din Brooklyn, şi l-au găsit, împreună cu alți doi americani. Filipinezii din acea unitate au fost ucişi în luptă sau decapitați după aceea. Asta e o treabă preferată de japonezi – retează capete şi le lasă alături de cadavre, ca să îi înspăimânte pe cei care le văd. În orice caz, Lippman şi cei doi americani au fost duşi într-o închisoare din Manila, ca să vorbească în fața celor mai nemiloşi anchetatori japonezi. Mi s-a spus că unii dintre acei ofițeri vorbesc engleza standard chiar mai bine decât mulți britanici. Pe Lippman îl aşteaptă vremuri grele. Îl vor biciui şi îl vor arde timp de câteva zile; au o diversitate de metode, iar dacă el va vorbi, o să simțim şi noi asta, chiar aici.

Dacă nu vorbeşte – şi mă îndoiesc că o va face –, japonezii vor organiza o mică ceremonie pentru el, în care va fi folosită una dintre acele săbii lungi pe care le-ai văzut. Suntem în război, Banning, şi, aşa cum ai văzut singur, există multe modalităţi de a ucide.

— Ştiam că există bivuacuri şi cercuri de santinele la fiecare post, a spus Pete. Cum de-au reuşit să atace prin surprindere?

— Nu vom afla niciodată. Trucul lor preferat este să miruiască vreun localnic, un filipinez, care are nevoie de bani sau de orez şi se arată dispus să vândă informaţii. Pe măsură ce japonezii strâng laţul, vom avea tot mai puţină hrană. În unele sate, oamenii sar peste mese. Japonezii ştiu cum să momească oamenii. Avem multe posturi în munţii de aici. Câteodată stăm în ele, alteori, nu, dar sunt casele noastre conspirative. Dacă stăm acolo o noapte sau o săptămână, localnicii ajung să afle asta. Apoi e destul de uşor de găsit un japonez căruia să i se vândă informaţii. Eşti pregătit de luptă?

— Cum naiba să nu fiu?

— Doctorul spune că eşti într-o formă destul de bună. La naiba, toţi suntem subponderali şi bolnavi de câte ceva, dar tu şi Clay păreţi mai traşi la faţă. Presupun că aţi avut parte de ce era mai rău în captivitate.

— Ne simţim bine şi ne plictisim. Daţi-ne o misiune.

— Voi doi o să plecaţi cu DuBose, o echipă de vreo zece oameni. Camacho va fi mereu cu voi, iar el e cel mai bun. Plecaţi la miezul nopţii, mergeţi pe jos trei sau patru ore şi aruncaţi o privire. E în parte recunoaştere, în parte asalt. Dacă Lippman vorbeşte sub tortură, în acţiunea asta ar trebui să ne dăm seama ce intenţii au japonezii şi încotro se îndreaptă. După câteva zile pe drumuri, vă veţi întâlni cu o altă unitate, câţiva dintre băieţii noştri de pe alt munte. Au împrumutat un om care se pricepe la bombe, iar el va întinde nişte sârme. Ţinta e un convoi. Ar trebui să fie o treabă uşoară, iar voi veţi împuşca nişte japonezi. O să vă distraţi pe cinste.

— Abia aştept.

— Presupunând că totul merge bine, artificierul e dispus să stea o vreme cu voi, băieţi, ca să vă înveţe cum să vă jucaţi cu trinitrotoluenul. Să ascultaţi cu atenţie şi să învăţaţi!

În timp ce Pete făcea cărţile şi le împărţea, Granger şi-a reîncărcat pipa cu tutun, fără să îi scape însă niciun cuvânt.

— Sărmanul Lippman… Noi toţi jurăm să nu ne lăsăm prinşi

vii. E mult mai bine să-ți tragi un glonț în cap decât să-i laşi pe japonezi să-şi facă mendrele. Dar nu întotdeauna este uşor. Oamenii sunt mai întâi răniți şi nu se mai pot sinucide. Iar câteodată sunt surprinşi în somn. Şi, Banning, cred că deseori dorim atât de mult să supraviețuim, încât ne închipuim că putem trece prin orice, de aceea ne abandonăm armele, ridicăm brațele şi ne lăsăm conduşi. De obicei, după câteva ore ne cuprinde un sentiment cumplit de regret, aşa cred eu. Ai ajuns vreodată aproape de punctul în care ai fi vrut să sfârşeşti totul?

— De multe ori, a spus Pete. Setea şi foamea ne-au făcut pe toți să înnebunim, fără a mai vorbi de uciderile la care am asistat. M-am gândit că, dacă aş putea adormi, aş reuşi să trec peste partea legată de trezire. Însă am supraviețuit. Acum supraviețuim. Domnule general, vreau să ajung acasă.

— Bravo, tinere! Dar să nu-i laşi pe japonezi să te prindă de viu, auzi?

— Nicio grijă.

CAPITOLUL

32

Au părăsit tabăra la scurt timp după miezul nopții, zece luptători de gherilă cu totul, urmând doi alergători care puteau descoperi cărările şi în somn. Şase filipinezi şi patru americani, toți înarmați şi având sacii de spate încărcați cu apă, conserve, pături, foi de cort şi muniție cât putea căra fiecare. Din fericire, deplasarea se făcea la vale. Prima lecție pe care au învățat-o Pete şi Clay a fost să se concentreze asupra ghetelor omului din fața lor. Orice privire în jur era inutilă, întrucât nu aveau cum să vadă în întuneric. Un pas greşit putea provoca împiedicarea şi căderea, plus o aterizare nesigură.

În prima oră de mers, nimeni nu a scos nicio vorbă. Când s-au apropiat de primul sat, au fost întâmpinați de un observator. Într-un dialect necunoscut celorlalți, el l-a informat pe Camacho că totul era bine. Nu văzuseră duşmanul de zile întregi. Echipa a ocolit colibele şi a continuat să meargă. În cel de-al doilea sat, nu au găsit niciun observator şi nici nu au auzit vreun sunet venind dinspre aşezare. După trei ore, când terenul a devenit plat, s-au oprit într-un avanpost. Cele patru adăposturi construite în tufişuri erau toate pustii. S-au odihnit o jumătate de oră, au mâncat sardele şi au băut apă. Apoi DuBose s-a apropiat de ei şi i-a întrebat:

— Vă simțiți bine?

Pete şi Clay l-au asigurat că se simțeau foarte bine, deşi deja obosiseră. Ceilalți arătau ca şi cum îşi făcuseră încălzirea. Pornind din nou la drum, au început să urce, iar după o oră s-au oprit din nou pentru odihnă. DuBose ştia prin ce trecuseră cei doi debutanți şi voia să îi protejeze. Echipa a coborât într-o ravenă, apoi a trecut printr-un vad, ajungând într-un sat mare. Au rămas ascunşi şi au urmărit zona vreme de câteva minute; apoi Camacho s-a aventurat şi l-a găsit pe observator. Nici aici nu

existase vreun semn al prezenței dușmanilor. În timp ce așteptau, DuBose s-a lăsat pe vine alături de Pete și l-a întrebat cu un accent specific:

— Oamenii de aici sunt în siguranță. Fiecare sătuc e condus de o căpetenie, iar cea de aici este un om de încredere. După aceea, pătrundem în țara nimănui.

— Unde este drumul? a întrebat Pete.

— Nu departe.

În zori, pe când se ascundeau într-un șanț de lângă un drum neamenajat, însă intens folosit, au auzit zgomote și mișcare de cealaltă parte a lui; apoi s-a lăsat liniștea.

— DuBose, a spus cineva.

— Aici sunt, a răspuns acesta.

Din desiș au apărut câteva capete, iar un american pe nume Carlyle s-a îndreptat spre ei. Comanda doisprezece oameni, inclusiv trei yankei cu bărbi soioase, având același aspect de oameni chinuiți de vreme. S-au grăbit să aducă lăzile cu trinitrotoluen și vreme de o oră au așezat explozivii și au tras fire până la detonatoare. Artificierul era un veteran filipinez care pregătise multe asemenea capcane. După ce trinitrotoluenul a fost plasat, oamenii s-au retras în tufișuri, iar DuBose a stabilit poziția fiecăruia. Pete, care era țintaș lunetist, s-a ascuns înapoia unor bolovani și a primit ordin să împuște orice mișca. Lui Clay i s-a dat o mitralieră ușoară și a fost poziționat la cincizeci de metri distanță. Camacho a rămas în apropiere de Pete și, în timp ce soarele se ridica pe cer, i-a povestit în șoaptă despre ce era vorba. Japonezii deplasau tone de provizii spre interiorul insulei, pe mai multe rute, iar misiunea lor era să îi hărțuiască și să întrerupă liniile de comunicație. Spionii din port transmiseseră știrea că un convoi format din patru sau cinci camioane pornise la drum. Nu aveau idee ce transporta acesta, însă aruncarea lui în aer avea să creeze senzație.

În timp ce așteptau, Pete simțea mâncărimi în degetul de pe trăgaci, iar stomacul îi zvâcnea plin de speranță. Trecuseră multe luni de când nu mai participase la o luptă, iar așteptarea era chinuitoare. Când a auzit uruitul camioanelor, Camacho le-a spus să se pregătească.

Erau patru. Primul și ultimul camion din convoi erau încărcate cu soldați care protejau cele două vehicule din junglă. Luptătorii de gherilă au continuat să aștepte și, preț de un moment nesfârșit, Pete a crezut că explozivii n-aveau să funcționeze. Însă

când au explodat, pământul s-a cutremurat cu o asemenea furie, încât Pete a fost azvârlit în spate, lovindu-se de stânci. Camionul din frunte s-a rostogolit, aruncându-i în aer pe soldații din el. Cel de-al treilea şi al patrulea au fost răsturnate pe o parte. Nenumărate bubuituri de arme s-au auzit din tufişuri când peste douăzeci de luptători de gherilă au dezlănțuit un foc de baraj. Japonezii care supraviețuiseră exploziilor se târau sau mergeau nesiguri pe picioare, însă mai toți au fost doborâți înainte de a apuca să tragă un singur foc de armă. Şoferul celui de-al doilea camion a ieşit cu greu prin parbrizul spart, iar Pete l-a ales ca țintă. Clay era într-un cuib de mitralieră aflat spre coada convoiului, având linie directă de tragere spre transportorul de trupe. Folosind o armă automată uşoară, tip 99, a măturat mai mulți japonezi în timp ce încercau să se retragă târâş ca să îşi găsească armele. Câțiva dintre ei s-au adăpostit înapoia camioanelor, însă au fost împuşcați în spate de luptătorii de gherilă de pe cealaltă parte a drumului. Nu aveau unde să se ascundă. Focul era copleşitor, durând mai bine de cinci minute. Un japonez a reuşit să se ascundă între camionul al doilea şi al treilea şi să tragă câteva gloanțe spre copaci, după care a fost doborât.

Treptat, împuşcăturile au încetat. Luptătorii de gherilă au rămas în aşteptare urmărind ca nu cumva vreun japonez aflat la pământ să facă vreo mişcare sau să pună mâna pe o armă. Dar totul rămânea neclintit, iar praful începea să se aştearnă. DuBose şi Carlyle au pornit târâş înainte şi le-au făcut semn oamenilor lor să îi urmeze pe drum. Fiecare japonez, muribund ori deja mort, a primit câte un glonț în cap. Prizonierii nu reprezentau decât o povară în plus. Nu aveau unde să îi țină şi nici hrană suplimentară pentru întreținerea lor. În acea versiune a războiului, niciuna dintre părți nu lua prizonieri, însă, dacă era vorba de americani, moartea lor era amânată.

DuBose şi Carlyle au strigat apoi câteva ordine urgente. Doi filipinezi au fost trimişi în josul drumului, pentru a verifica dacă se mai apropiau camioane. Alți doi au fost trimişi în cealaltă direcție. Cadavrele – treizeci şi şapte – au fost dezarmate şi deposedate de sacii de spate. Din fericire, cel de-al doilea camion nu fusese avariat. Era plin cu lăzi cu arme, grenade, mitraliere şi, lucru de neînchipuit, sute de kilograme de trinitrotoluen. În cazul oricărei ambuscade apare însă câte un miracol. Iar faptul că niciun glonț rătăcit nu nimerise explozivii reprezenta un dar

ceresc. Primul camion de aprovizionare se prăbuşise pe o parte şi fusese distrus total. Era încărcat cu numeroase lăzi cu raţii de hrană. DuBose a hotărât să ia cât mai multă hrană, împreună cu armamentul, şi să folosească cel de-al doilea camion pentru plecarea lor de acolo.

Păşind peste cadavre, luptătorii de gherilă au reuşit să împingă primul camion într-un şanţ. Având un filipinez la volan, cel de-al doilea camion a început să înainteze încet. Pete şi alţi cinci oameni au rămas pe încărcătură, cu paturile puştilor la doar câţiva centimetri de tonele de explozibili. Când drumul a descris un cot, au privit în urmă şi, cu mare satisfacţie, au văzut haosul pe care îl creaseră. Trei camioane care fumegau, mormane de duşmani morţi şi niciun soldat rănit din partea lor.

Avioanele japoneze Zero urmăreau de obicei drumurile de la o altitudine mică, zburând la doar câţiva centimetri pe deasupra copacilor, şi era doar o chestiune de timp până când aveau să sosească acolo. DuBose ar fi vrut să iasă de pe drum înainte să fie zăriţi de pilotul unui avion Zero, care ar fi putut lovi camionul, ucigându-i pe loc. Piloţii ar fi observat imediat carnajul şi, după ce ar fi înţeles ce se întâmplase, i-ar fi atacat în forţă.

Şoferul a pătruns într-un luminiş şi a accelerat. Camionul a rămas expus doar până când şoferul a găsit un loc sub coronamentul unor copaci mari şi deşi. După ce s-a oprit, DuBose le-a ordonat oamenilor să îl acopere cu viţă şi crengi. În momentul în care camionul nu mai putea fi văzut nici de la şase metri de la sol, oamenii s-au retras la umbră şi au dat iama în sacii japonezilor. S-au ospătat cu conserve de peşte şi pâine tare din orez. Un japonez avusese asupra lui patru bidoane cu sake, iar oamenii au gustat pe rând din licoarea aromată.

În timp ce soldaţii degustau băutura, DuBose şi Carlyle s-au ghemuit în apropierea camionului. Discuţia le-a fost întreruptă de inconfundabilul sunet ascuţit al unor avioane Zero care se apropiau. Două dintre ele au coborât spre drum, apoi au urcat cu furie aproape pe verticală, descriind un cerc pentru ca piloţii să poată vedea mai bine. După aceea au dispărut.

Soldaţii au discutat ideea de a reveni pe şosea, în apropiere de epavele camioanelor. Locul se dovedise perfect pentru ambuscadă şi nu încăpea nicio îndoială că japonezii aveau să trimită o trupă mare de cercetare. Acţiunea se dovedise atât de facilă, iar numărul japonezilor ucişi fusese atât de mare, încât erau tentaţi să se întoarcă acolo pentru a le provoca noi pagube.

Dar DuBose era de altă părere. Treaba lor era să lovească şi să fugă, nicidecum să declanşeze ofensive. Pe de altă parte, în acele momente, prada era mai importantă decât uciderea altor japonezi.

Camionul nu putea circula pe potecile montane, aşa că DuBose a luat hotărârea de a-l descărca, alcătuind un plan pentru transportarea prăzii la baza lor. Cum oamenii nu puteau căra totul, a trimis doisprezece filipinezi în cele mai apropiate sate, pentru a găsi boi şi catâri de povară. Ofereau o mulțime de provizii pentru „închirierea“ animalelor.

Petrecerea s-a încheiat brusc în momentul în care DuBose a ordonat ca restul oamenilor să înceapă obositoarea sarcină de a descărca. După-amiază au apărut câțiva boi şi catâri, iar mai mulți localnici fuseseră de acord să muncească pentru a primi hrană. Primele animale ale convoiului abia dispăruseră în junglă când un alergător a sosit cu ştirea că se apropia o unitate mare de soldați japonezi. Fără să ezite, DuBose i-a ordonat artificierului să mineze camionul şi explozivii aflați în el. El şi Carlyle ştiau că epava avea să blocheze drumul, ceea ce le oferea un timp suplimentar pentru a se retrage. Luptătorii au lăsat camionul la vedere spre a fi găsit de japonezi, apoi s-au ascuns în desişuri şi au aşteptat.

Japonezii din avangardă au sosit pe motociclete şi, văzând camionul, au început să se agite. Curând, transportoarele de trupe au oprit în zonă şi din ele au coborât zeci de soldați, toți ghemuindu-se de teama unei noi ambuscade. Cum nu s-a întâmplat nimic din ce anticipau, au înaintat încet către camion. Când şi-au dat seama că inamicul plecase, s-au destins şi s-au grupat lângă vehicul, vorbind precipitat şi exprimându-şi îngrijorarea. Apoi, când comandantul lor a urcat în cabină pentru a arunca o privire, artificierul aflat la o sută de metri distanță a declanşat explozia, care a azvârlit în aer zeci de japonezi.

DuBose şi oamenii săi şi-au admirat isprava, apoi s-au furişat spre potecile cunoscute. Oamenii erau împovărați de armele furate şi de celelalte lucruri şi aveau mult de urcat. Pete şi Clay erau obosiți, gata să se prăbuşească, dar au continuat drumul cu stoicism. Mărşăluiseră în condiții şi mai rele şi ştiau că puteau îndura acel calvar.

Au ajuns la primul avanpost mult după căderea întunericului şi toți s-au prăbuşit epuizați la pământ. Alergătorii îi raportaseră deja ştirea lui Granger, iar acesta trimisese oameni care să ajute

la transportarea materialelor furate. DuBose considera ziua încheiată, aşa că le-a ordonat oamenilor să facă tabără acolo. Apoi au sosit şi alți alergători cu vestea bună că nu fuseseră urmăriți.

Oamenii au mâncat pe săturate şi chiar au reuşit să mai ia câte o gură de sake. Pete şi Clay au găsit un loc retras pe podeaua din pământ a unei colibe şi au savurat victoria acelei zile. Şoaptele li s-au stins curând şi au adormit buştean.

Vreme de două zile, convoiul a urcat muntele, oprindu-se des pentru odihnă şi hrană. În două rânduri au fost siliți să se abată de la drum când alergătorii i-au avertizat că duşmanul era aproape, cercetând terenul. Avioanele Zero patrulau neîncetat pe cer, iar piloții lor erau gata să mitralieze orice țintă le-ar fi apărut în vizor. Însă oamenii se adăposteau în ravene şi peşteri, înaintând cu prudență.

Când, în cele din urmă, au ajuns acasă, lordul Granger îi aştepta zâmbitor, gata să îi îmbrățişeze pe toți. „Splendidă treabă ați făcut, băieți, splendidă“, le-a spus el. În afară de băşici şi de dureri musculare, toți oamenii scăpaseră fără să fie răniți.

S-au odihnit zile în şir, până când plictiseala s-a instalat din nou.

★★★

Sezonul ploios a sosit în forță când un taifun a măturat insulele din nordul arhipelagului Filipine. Şuvoaiele de ploaie loveau munții, iar vânturile smulgeau acoperişurile colibelor din bambus. La apogeul taifunului, oamenii s-au retras în peşteri şi au rămas acolo vreme de două zile. Potecile s-au transformat în noroi, multe ajungând impracticabile.

Însă războiul se desfăşura furibund, iar japonezii nu aveau altă soluție decât să deplaseze tot timpul soldați şi să asigure aprovizionarea acestora. Convoaiele se trezeau deseori în noroaie până la genunchi, unde rămâneau blocate multă vreme. Acestea deveneau ținte uşoare pentru luptătorii de gherilă, care se deplasau pe jos, chiar dacă nu foarte rapid. Granger îşi ținea echipele ocupate, lovind țintele în atacuri brutale şi dispărând după aceea în junglă. Represaliile declanşate de japonezi erau feroce, iar civilii plăteau prețul.

Lui Pete i s-a încredințat comanda Trupei G – alcătuită din douăzeci de oameni, printre care Clay şi Camacho –, fiind înaintat la gradul de maior în cadrul Forței de Rezistență Luzon Vest. Un astfel de grad nu avea să fie recunoscut oficial de armată, dar adevărata armată se retrăsese împreună cu MacArthur în Australia.

Granger îşi conducea propria armată şi făcea promovări după cum socotea el.

După un raid reuşit asupra unui convoi, maiorul Banning şi oamenii lui se retrăgeau spre bază când un sat le-a apărut în față. Simțind miros de fum, s-au apropiat până când au ajuns în fața unei scene oribile. Japonezii atacaseră satul şi îl distruseseră. Toate colibele erau incendiate şi pretutindeni alergau copii care plângeau în hohote. În centrul aşezării erau aproximativ cincisprezece bărbați morți, toți având mâinile legate la spate. Cadavrele erau mutilate şi pline de sânge, iar capetele lor tăiate zăceau la câțiva metri de ele, aşezate într-un şir ordonat. Câteva femei împuşcate fuseseră lăsate în locurile în care se prăbuşiseră.

Un adolescent a țâşnit din tufişuri şi a venit în fugă spre ei, plângând şi strigând. Camacho l-a prins de un braț şi i s-a adresat în dialectul local. În timp ce urla, băiatul dădea cu pumnii înspre luptători.

— Dă vina pe noi, spune că noi i-am adus aici pe japonezi, a tradus Camacho.

A continuat să stea de vorbă cu băiatul, pe care nimic nu îl putea consola.

— Spune că japonezii au venit aici acum câteva ore şi i-au acuzat pe oameni că îi ajută pe americani. Au vrut să afle unde ne ascundem şi, cum oamenii nu ştiau, au recurs la ce vedeți aici. Mama şi tatăl lui au fost ucişi. I-au luat sora şi câteva femei tinere. Le vor viola, apoi le vor omorî şi pe ele.

Pete şi oamenii lui rămăseseră fără grai. Au ascultat schimbul de cuvinte, privind carnajul din jur.

— Spune că fratele lui s-a dus să-i găsească pe japonezi ca să-i anunțe că am ajuns aici, a continuat Camacho. E doar vina voastră, zice el, doar vina voastră. Americanii sunt de vină.

— Spune-i că luptăm împotriva japonezilor – şi noi îi urâm, a intervenit Pete. Suntem de partea filipinezilor.

Camacho a tradus, dar băiatul părea scos din minți, urlând şi fluturând pumnul spre Pete. Într-un târziu s-a smuls din mâna lui Camacho şi a fugit spre morți. Arătând spre unul dintre ei, a

strigat ceva nedesluşit.

— Acela e tatăl lui, a explicat Camacho. I-au silit să rămână de față când japonezii le-au tăiat capetele, unul după altul, amenințând că îi ucid pe toți dacă nu le oferă informații.

Apoi băiatul a fugit în desişuri şi a dispărut. Copiii se agățau de cadavrele mamelor, iar colibele continuau să ardă. Luptătorii ar fi vrut să le ofere ajutor supraviețuitorilor, însă situația era mult prea periculoasă.

— Să plecăm, a spus Pete.

S-au îndepărtat în grabă, târându-şi paşii prin noroi. Au mărşăluit până la căderea întunericului, când a început să plouă, forțându-i să-şi instaleze tabăra sub acoperişuri improvizate din crengi şi prelate. Ploaia a continuat, iar ei au reuşit să doarmă puțin.

Pete a avut coşmaruri legate de scena de groază pe care o văzuse.

Reveniți la bază, i-au prezentat situația lordului Granger, descriindu-i raidul asupra satului. Generalul a refuzat să se lase pradă emoțiilor, dar îşi dădea seama că maiorul Banning era profund afectat. I-a ordonat să se odihnească în următoarele zile.

În seara aceea, în jurul focului, Pete şi Clay le-au povestit celorlalți americani tot ce văzuseră. Aceştia aveau propriile istorisiri şi deveniseră aproape imuni la asemenea relatări. Duşmanul dovedea o sălbăticie fără limite, iar luptătorii au jurat că aveau să se bată cu o îndârjire sporită.

CAPITOLUL

33

Bumbacul a crescut şi în absența lui Pete, iar pe la mijlocul lunii septembrie a început culesul. Vremea s-a dovedit favorabilă, prețurile au rămas ridicate la bursa de mărfuri din Memphis, lucrătorii au trudit din zori până la asfințit, iar Buford a reuşit să rețină la muncă o forță suficient de mare. Recolta a asigurat un nivel de oarecare normalitate în țară, care trăia sub norii întunecați ai războiului. Fiecare cunoştea câte un soldat care aştepta să plece sau care deja lupta. Pete Banning a fost prima pierdere din comitatul Ford, însă mulți alți tineri erau răniți, morți sau dați dispăruți.

În cele patru luni de văduvie, Liza a reuşit să instaureze cumva un simulacru de rutină. După ce copiii plecau la şcoală, îşi bea cafeaua cu Nineva, care a devenit treptat cutia ei de rezonanță, reuşind să îi dea putere. Apoi lucra în grădină cu Amos şi cu Jupe şi se întâlnea în fiecare dimineață cu Buford pentru a discuta despre recoltă. În acelaşi timp, încerca să stea departe de oraş. Curând s-a săturat să tot fie întrebată cum se simte, cum rezistă, cum se adaptează copiii la noua situație. Dacă era zărită în oraş, se vedea silită să îndure îmbrățişări şi lacrimi din partea unor oameni pe care abia îi cunoştea. De dragul copiilor, se forța să meargă la biserică, însă toți trei au ajuns în scurt timp să deteste ritualul de duminică. Pentru a evita permanentele consolări ale oamenilor, au început să sară slujbele, preferând să meargă la Florry pentru dejunuri târzii pe veranda ei. Nimeni nu îi condamna pentru absența lor de la

biserică.

Dexter Bell venea în vizită în cele mai multe dimineți din cursul săptămânii. După o cafea, urmau un serviciu religios şi câteva rugăciuni. Stăteau în biroul lui Pete cu uşa închisă şi discutau cu voci scăzute. Ca întotdeauna, Nineva se afla mereu în apropiere.

Pete era plecat de aproape un an, iar Liza ştia că n-avea să se mai întoarcă. Dacă ar fi rămas în viață, ar fi găsit o modalitate de a trimite o scrisoare sau un mesaj; pe măsură ce zilele şi săptămânile se scurgeau fără nicio veste, ajungea să accepte realitatea imposibil de exprimat. Nu recunoştea acest lucru în fața nimănui, înfruntând cu vitejie zilele sumbre ca şi cum ar mai fi sperat. Era important pentru Joel şi Stella, dar şi pentru Nineva, Amos şi toți ceilalți, dar când era singură, plângea cu orele în dormitorul întunecos.

Joel avea şaisprezece ani, fiind aproape de absolvirea liceului, şi vorbea despre înrolare. Curând avea să împlinească şaptesprezece ani, iar după absolvire putea face asta cu acordul mamei sale. Ea i-a spus că n-avea să aprobe aşa ceva şi că astfel de discuții o iritau. Îşi pierduse soțul şi nu voia să îşi piardă şi fiul. Stella s-a certat cu Joel pentru a pune capăt unei asemenea idei neroade, iar el, împotriva voinței sale, a încetat să mai vorbească despre înrolare. Viitorul lui era la colegiu.

La începutul lunii octombrie, ploile au încetat, iar cerul s-a înseninat. Pământul îmbibat de apă a dat naştere unui nou val de țânțari, iar malaria i-a lovit cumplit pe luptătorii de gherilă. Practic, fiecare om era bolnav într-o anumită măsură, mulți dintre ei pentru a treia sau a patra oară, iar traiul cu boala devenise oarecum normal. Aveau cu toții flacoane cu chinină şi îi îngrijeau pe cei care sufereau mai mult.

Cum drumurile deveniseră din nou practicabile, convoaiele japoneze se deplasau tot mai des, însă luptătorii de gherilă erau deseori prea slăbiți pentru a ataca. Pete câştigase câteva kilograme, deşi bănuia că avea cam cu douăzeci şi cinci de kilograme mai puțin decât ar fi trebuit, mai ales că febra şi frisoanele îl țintuiau la pat câte o săptămână. La un moment dat, când se simțea mai bine şi era oarecum lucid, şi-a dat seama că

era 4 octombrie şi că trecuse un an de când plecase de acasă. Fără îndoială, acela fusese cel mai memorabil an din viața lui.

Într-o zi, în timp ce dormea, un alergător l-a trezit pentru a-i transmite ordinul de a se prezenta la lordul Granger. El şi Clay au ieşit din colibă legănându-se pe picioare şi s-au prezentat la postul generalului. Acesta primise informația că un mare convoi de cisterne petroliere părăsea portul, îndreptându-se spre centrul insulei. În mai puțin de o oră, Trupa G cobora muntele pe întuneric. După un timp s-a întâlnit cu Trupa D a lui DuBose, iar cei patruzeci de luptători au pornit în marş, cei mai mulți slăbiți de malarie, dar încurajați de ideea că aveau o misiune. Ploile şi țânțarii nu puseseră capăt războiului.

Geniştii armatei imperiale construiseră un nou drum de aprovizionare, despre care Granger auzise doar zvonuri. DuBose l-a găsit primul, apoi a mers cu Pete de-a lungul lui, căutând un loc potrivit pentru o ambuscadă. Cum nu au descoperit nimic satisfăcător, au început să se retragă. În acel moment, patru avioane Zero au apărut la nivelul coronamentului. Maiorii Banning şi DuBose le-au ordonat oamenilor să se retragă spre un versant şi să aştepte ascunşi în desişuri. Curând după aceea, a apărut o unitate de recunoaştere, formată din două plutoane de infanterişti japonezi. Cu toții aveau macete şi îşi croiau drum prin desişurile de la marginea drumului, căutând luptători de gherilă. Era o tactică nouă, care demonstra importanța acelui convoi. La scurtă vreme după aceea, s-au auzit motoarele camioanelor. În fața lor au apărut trei transportoare de trupe, cu soldați pregătiți să intervină. În urma acestora veneau şase cisterne pline cu benzină şi motorină. Spatele era asigurat de alte trei transportoare de trupe.

Planul luptătorilor era să declanşeze atacul cu grenade şi să dea naştere unei mingi uriaşe de foc, dar se aflau mult prea departe de drum. Ținta era ispititoare, însă, cu înțelepciune, maiorul Banning s-a retras, făcându-i semn lui DuBose, aflat la o sută de metri distanță. Acesta a fost de acord, iar luptătorii s-au retras în desişul junglei. Convoiul a înaintat încet şi curând a dispărut.

Drumul de înapoiere spre bază a fost cât se poate de trist.

Cerul senin nu a adus doar roiuri de țânțari, ci şi valuri de avioane Zero, precum şi avioane de recunoaştere. Granger se temea că japonezii îi descoperiseră sediul şi că se apropiau, deşi susținea că un asalt la sol era puțin probabil. Duşmanii nu se arătaseră interesați să lupte în munți, într-un teritoriu necunoscut şi periculos. Însă îl îngrijora amenințarea ce venea din aer. Câteva bombe bine țintite puteau provoca daune incomensurabile. Se întâlnea zilnic cu comandanții lui, discutând despre mutarea bazei, însă aceştia nu păreau să aprecieze ideea. Erau bine camuflați. Furniturile şi armamentul lor erau de neatins în peşteri. Dislocarea bazei presupunea o serie de activități care puteau fi observate din aer. Erau acasă şi se simțeau în stare să apere totul.

Un informator le adusese ştirea că japonezii ofereau o recompensă de 50 000 de dolari pentru capul lordului Granger, însă, la fel ca întotdeauna, el a interpretat acest gest drept o onoare. Se promiteau recompense de până la 5 000 de dolari pentru capturarea oricărui ofițer american care făcea parte din rezistență.

Într-o după-amiază, la un joc de cribbage şi o ceaşcă de ceai, Granger i-a înmânat lui Pete o cutiuță verde, metalică, uşoară, de mărimea unei cărămizi. Într-un capăt avea un cadran şi un comutator.

— Se numeşte bombă Lewes, i-a explicat Granger, o nouă jucărie făcută de un artificier din Manila. Înăuntru se află jumătate de kilogram de exploziv plastic, o sută şi ceva de grame de termit, puțină motorină şi un detonator. Partea din spate este magnetizată. Lipeşti cutia de corpul unui avion, aproape de rezervor, întorci cadranul, acționezi comutatorul, fugi ca de dracu', iar câteva momente mai apoi poți admira un joc adevărat de artificii.

Pete a privit cutia, apoi a aşezat-o pe masă.

— Sclipitoare idee.

— Inventată în Africa de Nord de un britanic, membru de comando, pe nume Jock Lewes. Băieții noştri de acolo au distrus o întreagă flotilă de avioane italiene şi germane. O idee a naibii de bună, dacă vrei părerea mea.

— Deci?

— Deci japonezii au o sută de avioane Zero la Fort Stotsenburg, iar nenorociții ne terorizează. Mă gândeam să organizăm un raid. Din câte înțeleg, cunoşti bine locul acela.

— Foarte bine. A fost sediul Regimentului 26 de Cavalerie. Am stat acolo înainte de începerea ostilităților.

— Domnule maior, se poate realiza un asemenea atac? Japonezii nici măcar nu anticipează aşa ceva. Însă e cât se poate de periculos.

— E un ordin?

— Încă nu. Gândeşte-te! Tu şi DuBose, patruzeci de oameni. Alți patruzeci de la o bază care acționează undeva deasupra bazei Stotsenburg. Bombele Lewes pot fi livrate de la Manila la un avanpost din apropierea fortului. De aici e un drum obositor de trei zile. Mă gândeam să pleci pregătit pentru raid şi să arunci o privire. Măsurile de securitate de acolo sunt severe, pretutindeni la sol există japonezi. Dacă este imposibil, vă retrageți înainte să pățiți ceva.

— Îmi place ideea, a spus Pete, încă admirând bomba Lewes.

— Avem hărți, dispunerea, tot ce trebuie. O mulțime de informații de la sol. Tu vei fi comandant, iar inițiativa îți aparține. Şi s-ar putea să nu te întorci.

— Când plecăm?

— Eşti suficient de rezistent după toate frisoanele acelea?

— Toți suferim de febră, dar eu mă refac.

— Sigur? Nu e un ordin, aşa că poți refuza. După cum ştii, eu nu ordon misiuni sinucigaşe.

— Ne vom întoarce, promit. Pe de altă parte, sunt plictisit.

— Foarte, bine, domnule maior. Foarte bine.

Au plecat la lăsarea întunericului, avându-i pe DuBose şi Trupa D în urmă cu jumătate de oră. S-au odihnit în cursul zilei şi au observat câteva patrule japoneze deplasându-se prin zonă. După căderea întunericului, şi-au continuat drumul. Munții au făcut loc dealurilor, iar vegetația s-a rărit. În zorii celei de-a treia zile au ajuns într-o zonă înaltă, iar Fortul Stotsenburg a apărut în fața lor, la aproape opt sute de metri distanță, în mijlocul unei câmpii întinse.

Din poziția în care se afla, Pete a remarcat cât de dezvoltat era acum fostul lui fort. Înainte de război găzduise nu doar Regimentul 26 de Cavalerie, ci şi patru regimente de artilerie, două americane şi două filipineze, plus Regimentul 12 de Intendență. Şirul de cazărmi găzduia opt mii de soldați. Stâlpii impozanți ai porții principale erau cât se poate de vizibili. Între două piste lungi se aflau zeci de clădiri folosite cândva de băieții buni, dar care acum viermuiau de dușmani. În spatele lor erau

terenurile de paradă, unde Pete obişnuia să joace polo – însă acel moment nu trebuia să trezească nostalgii. Parcate în şiruri ordonate de-a lungul pistelor, erau mai multe avioane Zero decât putea el număra, alături de vreo douăzeci de avioane de luptă cu două locuri, pe care Aliații le numeau Nicks. În jurul fortului nu existau ziduri, nici garduri sau bariere din sârmă ghimpată. Doar mii de japonezi care îşi vedeau de treburile lor. Soldații se pregăteau pe terenurile de paradă, în vreme ce avioanele Zero decolau şi aterizau.

Alergătorii i-au condus la un avanpost, unde au întâlnit o echipă condusă de căpitanul Miller, un militar cu un chip copilăros din Minnesota. Avea în subordine zece oameni, toți filipinezi, care cunoşteau bine zona. Miller mai aştepta o echipă ce trebuia să fi sosit în ziua precedentă. La avanpost, oamenii s-au concentrat asupra hărților şi au aşteptat. La miezul nopții, când în fort s-a lăsat liniştea, Pete, DuBose şi Miller s-au furişat mai aproape şi au petrecut toată noaptea dând roată zonei. În zori s-au întors epuizați, dar cu un plan.

Transportul de bombe Lewes nu a sosit conform planificării şi abia după două zile au primit ştiri de la Manila. Au aşteptat şi restul luptătorilor de gherilă promişi de Granger, dar nici ei nu au apărut. Pete se temea că aceştia fuseseră capturați şi că misiunea lor fusese compromisă. Avea în total cincizeci şi cinci de oameni care puteau face mult rău. În a treia zi petrecută la avanpost, hrana s-a împuținat, iar oamenii au devenit iritabili. Maiorul Banning i-a muştruluit şi astfel a menținut disciplina.

În cele din urmă, bombele Lewes au sosit pe spinările a trei catâri conduşi de câțiva adolescenți, nişte copii scheletici care nu ar fi stârnit nimănui suspiciuni. Pete a fost din nou uimit de rețeaua lui Granger.

Fortul se afla în afara oraşului Angeles, care avea circa 100 000 de locuitori, nenumărate baruri şi case de toleranță ce le ofereau distracții ofițerilor japonezi. Raidul a început la ora unu dimineața, când doi căpitani beți au ieşit bălăngănindu-se pe picioare dintr-un club şi s-au îndreptat spre automobilul lor pentru a se întoarce în fort. Trei luptători filipinezi de gherilă, deghizați în țărani, le-au tăiat beregatele pe o alee, apoi le-au luat uniformele şi au schimbat hainele. Au tras trei focuri de armă drept semnal, iar zece minute mai târziu au intrat cu maşina pe poarta principală a Fortului Stotsenburg. Ajunşi înăuntru, au parcat autovehiculul în fața reşedinței comandantului şi au

dispărut în beznă. Sub caroserie fuseseră plasate trei bombe Lewes, iar explozia lor a sfârtecat noaptea paşnică. Ascunşi în spatele sălii de sport, luptătorii de gherilă au început să tragă în aer, iar gărzile au intrat în panică.

În cursul nopții, avioanele erau supravegheate cu atenție de gărzi. Auzind zgomotul produs de explozie şi rafalele de armă dezlănțuite, japonezii au rupt rândurile şi au început să alerge în direcția zgomotelor. Maiorul Banning a atacat dinspre nord, DuBose – dinspre est, iar Miller – dinspre vest. Au doborât fiecare santinelă care le ieşea în cale, apoi au început să lipească bombe Lewes în partea de jos a corpului detestatelor avioane Zero. În întuneric, micuțele bombe erau invizibile.

Pe când se retrăgeau, Don Bowmore, un bătăuş din Philly, a primit un glonț în cap. Fiind aproape de el, Pete a doborât santinela care trăsese şi l-a susținut. Camacho l-a ajutat să îl ducă târâş pe Bowmore o sută de metri, până într-un loc adăpostit, însă acesta murise pe loc. Când au constatat că era mort, deci nu mai putea vorbi, Pete a hotărât să lase cadavrul acolo. Codul junglei nu permitea recuperarea cadavrelor. Luptătorii de gherilă se bizuiau prea mult pe rapiditate. Pete a luat puşca lui Bowmore şi i-a dat-o lui Camacho. Din toc a smuls pistolul Colt de calibrul 12 mm, pe care avea să îl folosească tot restul războiului şi să îl ia acasă, în Mississippi.

După câteva minute, luptătorii de gherilă s-au retras în beznă, iar luminile au început să se aprindă şi sirenele să urle. Sute de soldați japonezi speriați au început să mişune frenetic peste tot. Cei mai mulți s-au strâns în jurul automobilului care ardea, aşteptând ordine. Luați prin surprindere, ofițerii dădeau comenzi contradictorii, obligând soldații să alerge într-o direcție sau alta. Când focurile de armă au încetat, santinelele i-au convins pe ofițeri că avioanele reprezentaseră ținta reală. S-au organizat apoi patrule care să verifice avioanele, însă focul de artificii care a început brusc i-a luat prin surprindere.

La cinci minute după plasarea bombelor Lewes, Pete le-a ordonat oamenilor să se oprească. S-au întors cu toții şi au privit. Exploziile, nu foarte puternice, erau colorate şi remarcabil de eficiente. Într-o succesiune rapidă, avioanele Zero au început să ardă pe măsură ce bombele mici explodau, incendiind rezervoarele de combustibil. Toate avioanele Zero marcate au luat foc, arzând în şiruri, aşa cum erau parcate. În lumina strălucitoare a incendiilor, i-au văzut pe soldații şocați

retrăgându-se.

După doar o clipă în care şi-a savurat realizarea, Pete le-a ordonat oamenilor să se retragă repede. Japonezii aveau să declanşeze imediat o cercetare şi era timp de pierdut privind flăcările. Nu aveau să fie în siguranță decât după ce ajungeau în junglă.

Pierderile, deşi uimitor de reduse, erau cruciale. Trei luptători aveau răni superficiale, care nu-i împiedicau să se retragă. În afară de Bowmore, fusese ucis şi un filipinez, iar doi fuseseră împuşcați şi nu reuşiseră să scape, astfel că fuseseră capturați şi duşi la închisoare, pentru a fi torturați.

Ajunşi la avanpost, Pete a numărat oamenii, constatând că existau cincizeci şi unu de supraviețuitori. Cu toți erau amețiți de reuşită şi încă animați de adrenalină; totuşi, când şi-a dat seama că cei doi răniți fuseseră abandonați, n-a părut să nu se gândească la eventualele necazuri. Oamenii aceia aveau să fie torturați fără milă. Era greu să presupui că n-aveau să vorbească în asemenea condiții. Unii erau capabili să reziste la dureri incredibile fără să cedeze. Alții însă sufereau cât puteau, apoi ofereau informații. Uneori, informațiile erau false, alteori erau precise.

Oricum ar fi stat lucrurile, soldații aceia erau ca şi morți.

Pete le-a ordonat apoi oamenilor săi să se echipeze cât mai uşor posibil şi să pornească la drum. Şi-a luat rămas-bun de la Miller şi de la oamenii lui şi a dispărut în întuneric în fruntea trupelor D şi G.

Primul prizonier filipinez sângera masiv dintr-o rană de la piept. Japonezii au evaluat starea lui şi au presupus că va muri. L-au legat apoi de o masă, i-au tăiat hainele şi au ataşat fire de curent electric de organul lui genital. Când au pornit curentul, omul a urlat şi s-a milogit să fie iertat. În camera alăturată, cel de-al doilea filipinez, legat şi el de o masă, şi-a auzit camaradul cerând îndurare.

Primul dintre prizonieri nu a oferit niciun fel de informații. Când şi-a pierdut cunoştința, a fost dus afară şi decapitat cu o sabie. Capul a fost recuperat şi dus înăuntru, unde un ofițer l-a

aşezat pe pieptul celui de-al doilea prizonier. Ofițerul i-a explicat ceea ce era evident – dacă nu vorbeşti, curând vei lua secretele cu tine în mormânt. I-au fost prinse fire de curent de testicule şi de penis, iar după jumătate de oră, omul a început să vorbească. Au ridicat capul retezat de pe pieptul lui şi l-au aşezat într-un colț al încăperii, după care prizonierului i s-a permis să se aşeze şi să bea apă. Un doctor s-a uitat la peroneul lui sfărâmat, dar a plecat fără să îi ofere un tratament. Prizonierul le-a dat numele generalului Bernard Granger şi o zonă falsă privind baza lui din munți. Apoi a dat numele tuturor ofițerilor americani pe care îi ştia şi a dezvăluit faptul că maiorul Pete Banning condusese acea operațiune. Nu avea idee cine confecționase micile bombe, dar ele proveneau de undeva din Manila. După ştiința lui, erau planificate şi alte raiduri.

Doctorul a revenit. A curățat rana, a bandajat-o şi i-a dat prizonierului câteva pastile pentru dureri. Interogatoriul a durat toată noaptea. Când nu a mai putut răspunde la întrebări, omul a inventat pur şi simplu. Cu cât vorbea mai mult, cu atât mai amicali deveneau japonezii. În zori, i s-au oferit o cafea şi o chiflă şi a fost informat că va beneficia de un tratament preferențial pentru cooperare. După ce a mâncat, a fost dus târâş spre un colț al terenului de paradă, unde cadavrul dezgolit al camaradului său decapitat era atârnat de picioare de o spânzurătoare. Nu departe de acel loc, epavele a şaptezeci şi patru de avioane Zero continuau să fumege.

Prizonierul a fost atârnat de mâini şi bătut cu biciul, în vreme ce câțiva soldați râdeau şi îl batjocoreau. Când şi-a pierdut cunoştința, omul a fost lăsat să zacă în soare, timp în care a început operațiunea de curățare a bazei militare.

CAPITOLUL

34

Când ştirea despre raidul de la Stotsenburg a ajuns în Australia, generalul MacArthur s-a simțit extaziat. I-a trimis imediat o cablogramă preşedintelui Roosevelt, asumându-şi răspunderea totală pentru operațiunea despre care nu ştiuse nimic, aflând doar la o săptămână după ce ea se desfăşurase. Scria că planul *său* amănunțit fusese executat de comandourile *sale* cu o îndrăzneală şi cu un curaj de necrezut, iar pierderile fuseseră minore. Mai spunea că forțele lui de gherilă îi loveau pe japonezi în raiduri similare în toată insula Luzon şi că orchestra tot felul de distrugeri în spatele liniei inamice.

Raidul i-a făcut pe japonezi să se ruşineze şi să se înfurie, iar la patru zile după acțiune, când oamenii trupelor D şi G au ajuns acasă cu greu, epuizați şi înfometați, cerul era înțesat de avioane Zero, toate noi. Japonezii beneficiau de o aprovizionare permanentă, astfel că au intensificat eforturile de a descoperi unde se ascundea Granger. Atacurile şi mitralierea din aer a orice mişca în munți i-au silit pe luptătorii de gherilă să îşi întărească sistemele de camuflaj şi să se îngroape tot mai adânc în junglă. Însă asta împiedica şi acțiunile lor.

Japonezii au sporit apoi numărul patrulelor din jurul satelor şi al zonelor mai puțin înalte şi au început să brutalizeze localnicii. Hrana s-a împuținat, iar resentimentele la adresa americanilor au crescut. Cum nu era omul care să stea cu mâinile în sân, Granger a început să trimită echipe care să organizeze ambuscade împotriva patrulelor japoneze. Şoselele şi convoaiele erau apărate cu străşnicie, prea periculoase pentru a le ataca. Oamenii au vegheat atunci asupra potecilor şi au rămas în aşteptare. Atacurile erau rapide, ducând la schimburi feroce care anihilau patrulele. Infanteriştii japonezi nu se comparau cu luptătorii de gherilă bine ascunşi, toți țintaşi de excepție. Pe măsură ce

săptămânile se scurgeau, iar pierderile lor umane creşteau, japonezii îşi pierdeau interesul de a-l găsi pe Granger, retrăgându-se în văile din care păzeau şoselele. Luptătorii de gherilă n-au mai primit informaţii care să indice planificarea unui atac de anvergură la adresa bazei lor.

Granger şi forţele sale tot mai numeroase erau în siguranţă în munţi, însă războiul se purta în alte zone. În primăvara anului 1943, Japonia controla cu autoritate Pacificul de Sud şi ameninţa Australia.

Podul traversa râul Zapote, care curgea pe fundul unei văi abrupte şi greu accesibile. De o parte şi de alta, malurile se înălţau în unghiuri atât de abrupte, încât traversarea lor pe jos era imposibilă. Râul era îngust, însă adânc şi iute, iar genieştii japonezi nu reuşiseră să construiască pontoane sigure pentru trecerea prin vad. De aceea, realizaseră podul din copaci *narra,* care creşteau din belşug în zonă şi erau rezistenţi. Construcţia, în timpul căreia muriseră zeci de sclavi filipinezi, fusese anevoioasă şi periculoasă.

Când Granger a primit ordin să îl distrugă, i-a trimis pe maiorii Banning şi DuBose cu o echipă de zece oameni pentru a analiza situaţia. Cei doi au mers două zile pe un teren dificil şi, în cele din urmă, au găsit pe o culme un loc de observaţie potrivit şi sigur. Podul era departe, în adâncul văii, la cel puţin un kilometru şi jumătate distanţă. Folosind binocluri, l-au urmărit ore în şir; convoaiele nu conteneau să îl treacă. Uneori apărea câte un singur camion sau un transportor de trupe, alteori, câteva automobile transportând ofiţeri superiori. Importanţa podului era evidenţiată de prezenţa nenumăraţilor soldaţi care îl păzeau. Pe fiecare mal exista câte un post în care viermuiau soldaţi, iar pe acoperişul fiecărei colibe erau instalate mitraliere. Dedesubt, pe malurile râului şi pe zidurile de sprijin, îşi aveau tabăra alţi japonezi, care îşi omorau timpul cu tot felul de lucruri. Curentul era prea rapid şi violent pentru navigaţia unei ambarcaţiuni.

După căderea întunericului, convoaiele s-au rărit. La ora opt seara, pe pod era deja linişte. Japonezii ştiau că duşmanii lor acţionau cel mai eficient noaptea şi din acest motiv îşi ţineau

proviziile în afara drumului. Câte un camion, probabil gol, traversa podul, îndreptându-se spre vest pentru a face aprovizionarea.

Treptat, Banning şi DuBose s-au convins că podul nu putea fi distrus cu explozivi. Un asalt cu oameni şi tunuri ar fi fost sinucigaş. În afara câtorva lansatoare de grenade, luptătorii nu aveau piese de artilerie.

S-au întors în tabără şi l-au informat pe Granger, care nu părea surprins. Alergătorii lui îi raportaseră acelaşi lucru. După ce s-au odihnit o zi, comandanții s-au întâlnit cu generalul sub umbrarul lui şi, în timp ce luau ceaiul, au analizat toate posibilitățile, care erau foarte puține. A rezultat totuşi un plan, singurul cu oarecare şanse de reuşită.

Multe dintre convoaie transportau armament, alimente, combustibil şi alte provizii din cele câteva porturi de pe țărmul vestic al insulei Luzon, mergând pe o rețea de şosele şi de poduri pe care japonezii se străduiau să le întrețină. Prima oprire pentru cele mai multe camioane avea loc la un fort întins unde se depozita muniție, din afara oraşului Camiling. Acolo, în depozite uriaşe, duşmanul stocase suficiente provizii pentru a câştiga războiul. După ce ajungeau în siguranță şi erau inventariate, proviziile se distribuiau în toată insula. Camiling era în fruntea listei de dorințe a luptătorilor, iar japonezii ştiau asta. Până şi Granger socotea că era un obiectiv inaccesibil.

Traficul camioanelor în jurul oraşului Camiling era absolut haotic. Drumurile erau necorespunzătoare, astfel că japonezii au construit din ce în ce mai multe. Lepădăturile urmau întotdeauna armata, astfel că în jurul oraşului şi pe marginea şoselelor se înjghebaseră locuri de parcare pentru camioane, cafenele, baruri, pensiuni ieftine, bordeluri şi localuri în care se consuma opiu.

Maiorul Banning avea nevoie de un camion gol acoperit cu prelată; din fericire, erau nenumărate asemenea vehicule parcate aproape bară la bară în fața barurilor şi cafenelelor de pe şoseaua principală ce ducea spre Camiling. Camacho şi Renaldo purtau uniforme autentice ale armatei imperiale. Deghizarea lor mergea atât de departe, încât aveau chiar şi ochelari din sârmă cu lentile rotunde, pe care îi purtau aproape toți japonezii şi pe care americanii îi detestau. Camionul pe care îl urmăreau era gol, iar asta însemna că se îndrepta spre vest pentru a fi încărcat. Cu siguranță avea rezervorul plin.

După câteva sticle de bere, şoferii, ambii soldați simpli, au

părăsit barul şi s-au îndreptat spre camionul lor. S-au ciocnit cu Renaldo şi Camacho, care au sărit la bătaie cu pumnii. Bătăile erau obişnuite în faţa barurilor – la naiba, doar erau soldaţi –, iar spectatorii abia dacă băgau în seamă asemenea încăierări. Lupta s-a încheiat brusc în momentul în care Camacho le-a tăiat beregatele amândurora, aruncând cadavrele în bena camionului, unde se ascundea Pete. În timp ce Camacho conducea camionul, Pete i-a privit pe cei doi sângerând puternic, până au murit. Ajunşi apoi în apropierea unui sat, s-au întâlnit cu trupele G şi M şi au încărcat cincizeci de kilograme de trinitrotoluen şi 75 de litri de benzină. Luptătorii au urcat în camion după ce i-au aruncat pe cei doi soldaţi japonezi morţi într-o prăpastie. O oră mai târziu, au început o coborâre abruptă, iar în final camionul a oprit. Luptătorii au fost preluaţi de un alergător care i-a condus pe un drum periculos, ce cobora spre râul Zapote.

Când camionul s-a apropiat de pod şi de postul de pază, Camacho şi Renaldo şi-au pregătit armele şi şi-au ţinut răsuflarea. După ore întregi de observare, ştiau că japonezii nu-şi verificau niciodată propriile camioane. De ce ar fi făcut asta? Pe acolo treceau, zi şi noapte, sute de camioane. Pete s-a ghemuit şi a rămas cu degetul pe trăgaciul puştii-mitralieră. Însă gărzile abia dacă au privit camionul, făcându-i semn şoferului să treacă.

Soldatul Camacho se oferise voluntar pentru că era neînfricat, deci nu se temea nici de apă. Renaldo susţinea că era un înotător excelent. În calitate de comandant, Pete nici nu s-ar fi gândit să îi trimită pe alţii într-o misiune atât de periculoasă.

Camionul s-a oprit în mijlocul podului. Camacho şi Renaldo au abandonat armele, şi-au pus vestele de salvare improvizate şi s-au grăbit să ajungă în spatele camionului. Pete, care devenise priceput în manevrarea explozivilor, a montat detonatorul şi a dau un ordin scurt: „Săriţi!“

Au căzut toţi trei în apa întunecată şi rece a râului vijelios şi s-au lăsat purtaţi de curent. La un cot aflat la vreo opt sute de metri, DuBose stătea cocoţat pe un bolovan şi aştepta. Oamenii lui erau în apă, legaţi cu frânghii unul de altul ca o centură de salvare umană, pregătiţi să îi scoată din râu pe camarazii lor.

Explozia violentă a tulburat puternic liniştea nopţii cu lună. O minge de foc a învăluit camionul şi podul pe o distanţă de aproape cinci metri în ambele direcţii. Cuprinse de panică, gărzile au pornit în goană din cele două capete ale podului, dar şi-au dat seama curând că nu puteau face nimic. Apoi au înţeles că

prăbuşirea podului era iminentă şi s-au retras în siguranță.

În timp ce se zbătea în curent, Pete încerca să se orienteze. Din fericire, vesta de salvare îl ajuta să plutească. A auzit apoi împuşcături şi răcnetele soldaților, dar se simțea în siguranță în apa năvalnică. Îi era imposibil să înoate, dar încerca din răsputeri să se echilibreze. Curentul l-a tras apoi la fund, aproape lăsându-l fără aer. A privit o fracțiune de secundă în urmă şi a zărit camionul incendiat. În apropiere de cotul râului, curentul l-a împins în câțiva bolovani pe care nu îi văzuse, iar piciorul stâng i-a fost sfărâmat. Durerea a fost instantanee şi aproape copleşitoare, dar a reuşit să se îndepărteze de roci. Curentul se mai tempera la cotul râului, iar din apropiere se auzeau vocile oamenilor. Apoi, brusc, cineva l-a prins şi a fost tras pe mal. Camacho era deja acolo, dar nu şi Renaldo. Au urmărit cu toții incendiul din depărtare. O a doua explozie a produs o gaură uriaşă în pod, iar scheletul în flăcări al camionului s-a prăbuşit în râu.

DuBose şi Clay şi-au petrecut brațele pe după umerii lui Pete şi au pornit la drum. Durerea era înfiorătoare şi o simțea din degetele picioarelor până în coapsă. Trauma îl făcea să amețească, fiind pe punctul să îşi piardă cunoştința. După o bucată de drum s-au oprit, iar DuBose i-a administrat o injecție cu morfină. Luptătorii încropiseră multe târgi în junglă, astfel că au tăiat două bețe de bambus şi le-au legat de o pătură. În timp ce lucrau, ceilalți urmăreau râul pentru a-l descoperi pe Renaldo, dar nu l-au mai văzut.

Vreme de două zile, maiorul Banning s-a zvârcolit în chinuri cumplite, fără însă să se plângă. Morfina îl ajuta destul de mult. Alergătorii l-au anunțat de îndată pe Granger, iar când luptătorii au început ascensiunea finală spre bază, un medic a sosit cu medicamente şi cu o targă adevărată de campanie. Luptătorii l-au transportat în tabără, unde i s-a făcut o primire demnă de un erou. Granger păşea țanțoş de colo până colo, strângându-i în brațe pe participanții la acțiune şi promițându-le medalii.

Doctorul a imobilizat piciorul lui Pete cu atele, anunțându-l că n-avea să mai poată lupta vreme de câteva luni. Avea femurul fracturat în cel puțin două locuri. Tibia îi era spartă în două, iar rotula îi era fisurată. I s-a interzis să se ridice din pat timp de două săptămâni, iar Pete s-a arătat încântat să îi ceară ajutorul lui Clay.

Aproape imediat repausul l-a plictisit, aşa că a început să umble

de îndată ce Clay i-a găsit două cârje. Doctorul i-a cerut să stea la pat, dar Pete s-a folosit de gradul său ca să îi spună să se ducă naibii. Se aşeza în fiecare dimineaţă sub umbrarul lui Granger şi se transforma într-o pacoste. Fără să i se ceară, a început să îi dea sfaturi generalului cu privire la aspectele operaţiunilor de luptă ale gherilelor, iar Granger, ca să îl reducă la tăcere, scotea tabla de cribbage. Curând, Pete a ajuns să îl bată aproape zilnic şi a cerut ca plata să i se facă în dolari. Granger i-a oferit însă doar bilete promisorii.

Săptămânile treceau, iar Pete îl ajuta pe general să planifice raid după raid. Se uita cu tristeţe când luptătorii îşi curăţau armele, îşi pregăteau sacii de spate şi plecau în misiuni. Clay a fost avansat la gradul de locotenent şi a primit conducerea Trupei G.

Într-o dimineaţă umedă şi ceţoasă de la începutul lunii iunie, un alergător a apărut brusc sub umbrarul lui Granger, aducând ştirea că DuBose şi Trupa D fuseseră prinşi într-o ambuscadă. Gherilele filipineze fuseseră împuşcate, iar DuBose şi doi americani fuseseră capturaţi înainte să apuce să se sinucidă. Fuseseră bătuţi rău, apoi preluaţi pentru interogatorii.

Pete a mers şchiopătând până în coliba lui, s-a aşezat pe pat şi a plâns.

În vara anului 1944, forţele americane se aflau la aproximativ 480 de kilometri de Filipine, îndeajuns de aproape pentru a-i bombarda pe japonezi cu aparatele B-29. Avioanele de luptă de pe portavioanele americane loveau aerodromurile japoneze în valuri.

Luptătorii urmăreau cerul cu o satisfacţie sumbră. Invazia americană era iminentă, iar MacArthur cerea tot mai multe informaţii din junglă. Japonezii concentrau trupe şi construiau garnizoane de-a lungul coastei vestice a insulei Luzon, iar situaţia, cel puţin pentru luptătorii de gherilă, era mai periculoasă ca oricând. Nu numai că se aştepta de la ei să continue raidurile şi ambuscadele, dar era nevoie şi să monitorizeze deplasările şi forţa trupelor duşmane.

În cele din urmă, Granger reuşise să îşi asigure un aparat funcțional de radiorecepție, ținând legătura sporadic cu cartierul general american. Astfel, era bombardat permanent cu ordine de a găsi inamicul şi de a raporta zilnic. Informațiile furnizate de Forța de Rezistență Luzon Vest au devenit cruciale pentru organizarea invaziei americane, iar Granger a fost silit să îşi divizeze trupele în grupuri şi mai mici, trimițându-le tot mai departe în teritoriu.

Trupa G, condusă de Pete, îi includea pe Clay şi pe Camacho, trei filipinezi şi trei alergători. Piciorul fracturat se vindecase într-o oarecare măsură, însă fiecare pas îi producea mari dureri. În tabără, mergea folosindu-se de baston, însă pe cărările din munți scrâşnea din dinți şi, cu ajutorul unui baston uşor şi cu multe doze de morfină, care era disponibilă în cantități tot mai mici, îşi conducea oamenii în misiuni. Se echipau mai uşor, se deplasau mai repede şi foloseau alergătorii pentru a-l informa pe Granger. Patrulele lor erau plecate zile întregi şi deseori rămâneau fără hrană şi cu puțină muniție.

Apărarea insulei Luzon a fost întărită cu infanterişti japonezi, iar aceştia erau pretutindeni. Gherilele au evitat ambuscadele, întrucât focurile de armă atrăgeau forțe duşmane cărora nu le puteau face față.

În data de 20 octombrie 1944, Armata a 6-a americană a debarcat pe insula Leyte, aflată la est de insula Luzon. Sprijinite de bombardamente navale şi aeriene, forțele americane şi australiene le-au copleşit pe cele japoneze şi au continuat înaintarea spre vest. La 9 ianuarie 1945, Armata a 6-a a debarcat pe insula Luzon, a respins forțele japoneze şi a pătruns adânc pe uscat. Granger a schimbat din nou tactica şi a mărit echipele. Acestea s-au dezlănțuit din nou, organizând ambuscade împotriva trupelor japoneze în retragere şi atacând convoaie.

Pe 16 ianuarie, după un raid reuşit împotriva unei mici tabere în care se găsea muniție, Pete şi Trupa G au nimerit în mijlocul unui întreg batalion japonez. Au fost atacați cu foc din trei direcții, având prea puține şanse de scăpare. Japonezii erau la fel de extenuați ca şi ei, însă aveau avantajul numeric şi al armelor. Pete le-a ordonat oamenilor săi să se adăpostească în spatele unor stânci şi de acolo au continuat să lupte pentru a supraviețui.

Doi filipinezi au fost doborâți. Au început să cadă proiectile de mortiere, iar o grenadă de mână a căzut aproape de Camacho şi l-a ucis pe loc. O alta a căzut în spatele lui Pete, iar şrapnelele i-au pătruns în piciorul drept, cel sănătos. A căzut urlând şi a scăpat puşca din mâini. Clay l-a prins, l-a ridicat pe umeri şi a dispărut în tufişuri. Ceilalți i-au acoperit cu foc preț de câteva momente, apoi au abandonat lupta şi s-au retras. Exista doar o potecă, despre care nu se ştia unde duce, dar ei au continuat să urce. Evident, japonezii erau prea obosiți ca să îi urmărească, aşa că au încetat focul.

Piciorul lui Pete sângera abundent, dar Clay a continuat să meargă. Au ajuns la un pârâu, l-au traversat cu grijă şi, în cele din urmă, s-au prăbuşit într-un desiş. Clay şi-a scos cămaşa, a făcut-o fâşii şi a legat piciorul lui Pete cât de strâns a putut. Apoi au fumat şi au făcut socoteala pierderilor. Muriseră patru oameni, printre care se număra şi Camacho. Pete avea să jelească mai târziu. Atingând Coltul de calibrul 22 mm, i-a amintit lui Clay că n-ar fi trebuit să se lase prinşi de vii. Clay i-a promis că n-aveau să fie prinşi. În acea după-amiază, l-au sprijinit cu rândul pe Pete, care a insistat să meargă cu ajutor. La căderea întunericului, s-au oprit pentru odihnă în apropierea unui sat pe care nu îl văzuseră până atunci. Un băiat din zonă le-a indicat o direcție, apoi o alta. Erau departe de baza lui Granger, însă băiatul avea impresia că în apropiere erau americani. Soldați adevărați, nu luptători de gherilă.

În zori au pornit din nou şi curând au ajuns la un drum. Ascunşi în tufişuri, au vegheat şi au aşteptat până când au auzit zgomotul motoarelor de camioane. Apoi le-au văzut – în camioane erau soldați americani. Când a văzut drapelul american fluturând la antena jeepului din frunte, lui Pete i-a venit să plângă. Cu uniforma zdrențuită şi plină de sânge, a mers fără ajutor până în mijlocul drumului, aşteptând ca maşina să oprească. Din camion a coborât un colonel, care s-a apropiat de el. Pete a salutat şi a spus:

— Locotenent Pete Banning, Regimentul 26 de Cavalerie din Armata SUA, absolvent West Point promoția 1925.

Colonelul l-a măsurat din priviri. Apoi s-a uitat cu atenție la oamenii din jurul lui, toți într-o stare jalnică, unii fiind chiar răniți. Cu toții aveau un amestec de arme, cele mai multe de proveniență japoneză.

Colonelul nu i-a răspuns la salut. A făcut câțiva paşi, apoi l-a

strâns în brațe pe Pete.

★★★

Soldații din Trupa G rămaşi în viață au fost duşi în portul Dasol, unde continua debarcarea Armatei a 6-a. Zeci de nave de debarcare aduceau soldați pe plaje, în vreme ce canonierele păzeau linia coastei. Mii de soldați inundau portul. Deşi era haos, era plăcut de privit.

Oamenii au fost duşi de urgență într-un cort pentru acordarea primului ajutor, unde li s-a oferit mâncare, săpun şi aparate de ras şi unde au făcut un duş cald. Au fost examinați de doctori obişnuiți să trateze tineri sănătoşi cu răni căpătate în luptă, nu luptători devastați de boli contractate în junglă. Pete a fost diagnosticat cu malarie, dizenterie amibiană şi malnutriție. Cântărea 68 de kilograme, deşi reuşise să mai ia în greutate în ultimii doi ani şi jumătate. Bănuia că avea cu zece kilograme mai mult decât la data la care plecase de la O'Donnell. El şi alți trei oameni răniți au fost examinați de doctorii dintr-un spital alăturat, stabilindu-se imediat că Pete avea nevoie de o intervenție chirurgicală pentru extragerea şrapnelului din picior. Spitalul se umplea rapid cu răniții veniți de pe front, dar lui Pete i s-a acordat prioritate.

Clay şi ceilalți soldați au primit uniforme noi. Noua mărime a lui Clay era 44, ceva mai mică decât purtase în tabără. Li s-a repartizat un cort cu paturi şi li s-a recomandat să se odihnească, dar au primit şi o legitimație de acces la cafenea, unde au mâncat fără oprire.

În ziua următoare, Clay l-a vizitat pe comandantul său aflat în spital şi s-a simțit uşurat aflând că operația decursese bine. Doctorii puteau să îi trateze rănile, dar nu aveau instrumentele necesare pentru a-i reaşeza oasele fracturate. Acest lucru trebuia să aştepte până când Pete ajungea în Statele Unite. Amândoi îşi făceau griji pentru camarazii rămaşi la bază şi au rostit rugăciuni pentru Camacho, Renaldo, DuBose şi ceilalți oameni pe care îi pierduseră. S-au gândit apoi la cei care încă sufereau la O'Donnell şi în alte lagăre, care aveau să fie salvați curând. Au reuşit să râdă amintindu-şi aventurile nebuneşti din junglă.

Clay a revenit în ziua următoare cu vestea că i se oferea şansa

de a lupta în cadrul Armatei a 6-a sau de a reveni la o bază din SUA. Pete a insistat să plece acasă, iar Clay a fost de aceeaşi părere. Luptaseră destul.

Trei zile mai târziu, Pete şi-a luat rămas-bun de la oamenii lui, pe care nu avea să-i mai revadă. El şi Clay s-au îmbrăţişat şi au jurat să păstreze legătura. Apoi, împreună cu alţi zece oameni grav răniţi, a fost aşezat cu grijă pe un ponton medical şi transportat spre o navă-spital a armatei. Au aşteptat două zile până când vasul s-a umplut, apoi au ridicat ancora şi s-au îndreptat spre casă. Asistentele drăguţe de pe navă i-au dat de mâncare de patru ori pe zi şi l-au tratat ca pe un erou. Imaginea picioarelor şi formele apetisante ale fundurilor lor, alături de mirosul parfumurilor folosite de ele, îl făceau să tânjească după îmbrăţişarea Lizei.

După patru săptămâni, nava a ajuns în golful San Francisco, iar Pete şi-a amintit când văzuse ultima oară podul Golden Gate: în noiembrie 1941, cu câteva zile înainte de atacul de la Pearl Harbor.

A fost transportat la Spitalul Letterman, aparţinând Armatei din Presidio. La fel ca fiecare soldat de la bord, tot ce voia era accesul la un telefon.

CAPITOLUL

35

Ştirea că Pete Banning era în viață a fost chiar mai şocantă decât aceea că murise. Nineva a aflat prima, fiind în bucătărie când a sunat telefonul. Întotdeauna rezervată când trebuia să răspundă, considerând telefonul o jucărie a albilor, a rostit în cele din urmă:

— Reşedința Banning.

Era o fantomă, aceea a domnului Banning. Când ea a refuzat să creadă că era însuşi Pete, el şi-a ridicat vocea cu o octavă sau două şi i-a spus să o aducă la telefon pe soția lui – şi s-o facă repede.

Liza se afla lângă hambar, ținându-şi calul de frâu, în timp ce Amos repara o scară de şa. Amândoi au tresărit când au auzit strigătele venite dinspre veranda din spate, pornind în goană ca să afle ce se întâmplase cu Nineva. Aceasta era pe verandă, parcă în transă, țopăind şi țipând:

— E domnu' Pete! Domnu' Pete! Domnu' Pete! E viu! E viu!

Liza a fost convinsă că Nineva îşi pierduse mințile, dar s-a dus totuşi la telefon. Când i-a auzit vocea, aproape că a leşinat, dar a reuşit să cadă pe un scaun din bucătărie. Cu puțin efort, Pete a convins-o că era în viață şi că se recupera într-un spital din San Francisco. Avea câteva răni, dar nu pierduse niciun braț sau picior şi avea să îşi revină. Voia ca ea să vină cu trenul acolo cât mai curând posibil. La început, Liza abia dacă a putut scoate o vorbă, străduindu-se să nu izbucnească în lacrimi. În timp ce îşi revenea, Şi-a dat seama că probabil discuția lor nu era privată. Cineva asculta mereu pe linia telefonică partajată din mediul rural. Au convenit să o cheme pe Florry şi să dea amândouă o fugă până în oraş, pentru a-l suna pe Pete pe o linie privată. Liza l-a trimis pe Amos să o cheme pe Florry cât timp ea şi-a schimbat hainele.

Agnes Murphy locuia la un kilometru şi jumătate de mers pe

autostradă şi se ştia că obişnuia să tragă cu urechea la orice apel telefonic de pe linia partajată. Vecinii ei bănuiau că nu avea nimic mai bun de făcut decât să stea lângă telefon şi să ridice receptorul de îndată ce acesta suna. După ce ascultase apelul lui Pete, nevenindu-i să creadă, s-a apucat să îşi sune prietenele din oraş.

Florry a sosit într-un iureş, iar cele două au urcat precipitate în Pontiacul Lizei. Ea detesta să conducă, fiind chiar şi mai nepriceputǎ decât Florry, dar în acele momente nu prea avea importanță. Au gonit spre oraş, mergând şerpuit şi aruncând pietriş în aer.

— A spus că e rănit, dar că se simte bine, a zis Liza. A fost capturat, dar a evadat. A fost luptător de gherilă în ultimii trei ani.

— Dumnezeule mare! continua să spună Florry. Ce Dumnezeu înseamnă gherilă?

— N-am habar! N-am idee! Şi nu-mi vine să cred.

— Dumnezeule mare!

Au ajuns în viteză la un stop de pe stradă, apoi s-au oprit lângă casa lui Shirley Armstrong, cea mai apropiată prietenă a Lizei. Aceasta îşi făcea de lucru în bucătărie când Liza şi Florry s-au năpustit înăuntru, comunicându-i ştirea. După plânsete şi îmbrățişări, Liza a folosit telefonul ei, care funcționa pe o linie privată, şi a sunat la spitalul din San Francisco. În timp ce aştepta, şi-a şters lacrimile şi a încercat să îşi recapete stăpânirea de sine. Florry însă nu se simțea în stare de aceleaşi eforturi, astfel că a rămas pe canapea împreună cu Shirley, plângând în hohote.

Liza a vorbit cu Pete vreme de zece minute, apoi i-a întins receptorul lui Florry. După aceea a plecat în viteză spre şcoala Stellei şi a găsit-o în timpul orelor; scoțând-o pe hol, i-a spus vestea incredibilă. Înainte de a părăsi şcoala, profesorii şi directorul s-au strâns într-un birou pentru o altă rundă de îmbrățişări şi de felicitări.

În tot acest timp, Florry s-a pus serios pe telefonat. A apelat biroul preşedintelui de la Vanderbilt şi a cerut ca Joel să fie găsit imediat. I-a sunat apoi pe Dexter Bell, la biserică, şi pe Nix Gridley, la închisoare. În calitate de şerif, Nix prelua toate ştirile importante.

La mai puțin de o oră de la apelul lui Pete, toate telefoanele din oraş sunau febril.

Liza şi Florry s-au întors acasă, străduindu-se să pună la cale

un plan. Era spre sfârşitul lunii februarie, iar câmpurile erau în aşteptare. În curtea din spate, negrii veniseră pe jos ca să afle dacă ştirea era adevărată. Liza s-a dus pe verandă şi le-a confirmat că era adevărată. Dexter şi Jackie Bell au sosit primii pentru a se bucura de acele momente, fiind urmați curând de o adevărată coloană de maşini. Prietenii familiei s-au strâns cu toții la reşedința Banning.

Două zile mai târziu, Florry a condus-o pe Liza la gară şi au fost întâmpinate de un grup de rămas-bun. Liza le-a mulțumit tuturor şi i-a îmbrățişat, apoi s-a urcat în tren pentru călătoria de trei zile până la San Francisco.

Prima intervenție chirurgicală a durat opt ore, doctorii ocupându-se de operațiunea complexă de a sparge şi a reaşeza mai toate oasele din piciorul stâng al lui Pete. Când au încheiat, i l-au ghipsat de la coapsă până la gleznă cu tije de fixare intraosoasă şi cu tije ce treceau prin interior şi i l-au ridicat într-un unghi ce îi crea dureri, cu ajutorul unor chingi, scripeți şi lanțuri. Piciorul drept i-a fost înfăşurat în tifon, iar durerile erau la fel de mari. Asistentele l-au îndopat cu analgezice, astfel că, la două zile după operație, Pete era rareori treaz.

Iar asta reprezenta o binecuvântare. Vreme de o lună pe nava-spital, suferise din pricina coşmarurilor şi amintirilor şi dormise foarte puțin. Ororile ultimelor trei ani îl bântuiseră zi şi noapte. Un psihiatru stătuse cu el şi îl determinase să vorbească, însă retrăirea supliciilor nu făcuse decât să agraveze lucrurile. Medicația nu reuşea decât să îl deruteze.

Avea momente când ajungea la o euforie extremă, râzând necontrolat, pentru ca apoi să se prăbuşească într-o depresie deplină. Dormea bine ziua şi urla deseori noaptea.

La Letterman, asistentele au redus dozele de analgezice când au aflat că soția lui avea să sosească în curând. Pete trebuia să fie cât mai vioi cu putință.

Imediat ce a ajuns, Liza a urmat-o pe asistentă într-o rezervă cu două şiruri de paturi separate de perdele subțiri. În timp ce păşea, nu se putea abține să nu privească spre pacienți, mai toți tineri care abia terminaseră liceul. Când asistenta s-a oprit, Liza a

inspirat adânc şi a tras perdeaua. Atentă să nu atingă lanțurile şi scripeții de la piciorul operat, s-a prăbuşit la pieptul lui Pete, îmbrățişându-l cu ferocitate. Era ceva ce nu anticipase, însă Pete visase la asta ani în şir.

Liza era la fel de frumoasă ca întotdeauna. Purta haine şic şi un parfum pe care el nu îl uitase. Ea l-a sărutat îndelung, apoi au vorbit în şoaptă, au plâns şi au râs, iar timpul părea să fi încremenit. Pete a mângâiat-o pe fund în văzul pacienților din apropiere, dar ea nu părea să se sinchisească. De fiecare dată când o strângea la piept, Pete simțea că se împăcase cu lumea.

Cu voci scăzute, au discutat îndelung despre Joel, Stella şi Florry, despre fermă, prieteni şi toate bârfele de acasă. Liza a dus tot greul conversației, căci Pete nu dorea să descrie prin ce trecuse. Când soseau la vizită, doctorii îi făceau scurte prezentări privind starea pacientului, explicându-i şi ceea ce era de aşteptat. Anticipau alte intervenții chirurgicale şi o perioadă lungă de recuperare, însă timpul avea să le rezolve pe toate.

O ordonanță îi adusese Lizei un scaun confortabil cu o pernă şi o pătură, iar ea se instalase acolo, lângă patul lui Pete. Şi-a adus cărți şi reviste, a citit şi a tot vorbit. Pleca de lângă Pete doar după căderea întunericului, ca să revină la hotel.

În scurtă vreme, Liza a aflat şi numele celorlalți pacienți, flirtând cu ei fără nicio stânjeneală. Aceştia se înviorau când ea era în preajmă, arătându-se încântați că o femeie atât de vioaie şi de frumoasă îi copleşea cu atenția ei. Practic, ea domina întreaga aripă a spitalului. Scria scrisori pentru prietenele tinerilor pacienți şi le dădea telefoane mamelor lor, transmițând întotdeauna veşti optimiste, indiferent de rănile pe care le aveau. Citea scrisorile primite de aceştia de acasă, deseori înfrângându-şi cu greu lacrimile. Le aducea ciocolată şi dulciuri de fiecare dată când găsea.

Pete era unul dintre cei norocoşi. Nu era paralizat sau desfigurat, iar membrele îi erau relativ întregi. Unii dintre tinerii din salon arătau jalnic, iar aceştia se bucurau de şi mai multă atenție din partea Lizei. Pete era mai mult decât fericit să îşi împartă soția cu alții şi îl încânta capacitatea ei de a-i însenina pe cei aflați în rezervă.

Liza a rămas acolo vreme de două săptămâni, plecând doar pentru că Stella era acasă cu Florry şi Nineva. După plecarea ei, atmosfera din rezervă a redevenit sumbră. Pacienții răcneau la Pete, întrebându-l când avea să revină Liza.

Ea s-a întors la mijlocul lunii martie, aducând toată familia cu ea. Joel şi Stella erau în vacanța de primăvară şi doreau să îşi vadă tatăl. Vreme de trei zile, au stat cu toții în jurul patului lui şi întreaga rezervă era cuprinsă de agitație. După plecarea lor, ajutat de sedative, Pete a dormit două zile fără să se trezească.

În data de 4 mai, a fost dus cu ambulanța la gară şi instalat într-un vagon al spitalului armatei, pentru a traversa țara. Trenul a avut multe opriri, căci oamenii erau duşi în alte spitale, mai aproape de căminele lor. Pe 10 mai, a sosit în Jackson, Mississippi, iar Liza, Stella şi Florry l-au aşteptat acolo. Au mers în urma ambulanței până la Spitalul General Foster, unde Pete şi-a petrecut următoarele trei luni de convalescență.

PARTEA A TREIA

TRĂDAREA

CAPITOLUL

36

La două săptămâni după execuția lui Pete Banning, la Arhiva Tribunalului comitatului Ford s-a procedat la stabilirea autenticității testamentului pe care John Wilbanks îl pregătise cu puțin timp înainte de proces. Formulat în termeni clari, acesta preciza că multe dintre bunuri intrau într-un cont pe numele Lizei, iar John Wilbanks avea să devină administrator sau revizor al acestuia. Cel mai valoros bun a lui Pete, pământul, le fusese deja cedat lui Joel şi Stellei în părți egale, iar asta includea şi eleganta lor casă. Pete insistase să se precizeze că Lizei i se îngăduia să locuiască în casa aceea tot restul vieții, cu condiția să nu se recăsătorească şi ea să fie externată de la Whitfield. John îl prevenise că o asemenea clauză ar fi fost greu de aplicat în cazul în care copiii, în calitate de proprietari, dintr-un motiv sau altul, ar fi vrut să o împiedice pe mama lor să locuiască acolo. Testamentul avea şi alte minusuri, toate evidențiate atent de avocat, dar ignorate cu încăpățânare de client.

La data morții sale, Pete deținea echipamente de fermă, vehicule şi conturi bancare din care numele Lizei fusese eliminat după spitalizarea ei. Anterior, conturile fuseseră deținute în comun, dar Pete nu dorise ca ea să mai aibă acces la bani. În contul său personal se aflau 1 800 de dolari. În contul fermei, 5 300 de dolari. Şi mai avea un cont de economii de 7 100 de dolari. Cu o săptămână înainte de a fi executat, el transferase 2 200 de dolari în contul lui Florry, pentru acoperirea cheltuielilor de şcolarizare ale lui Joel şi Stellei. Îi mai cedase un mic seif metalic în care se aflau peste 6 000 de dolari în numerar şi monede din aur, bani a căror proveniență nu putuse fi stabilită. Nu avea împrumuturi sau datorii, cu excepția cheltuielilor curente pentru bunul mers al fermei.

Pete îi dăduse instrucțiuni lui John Wilbanks, cerându-i să

autentifice testamentul cât mai repede posibil şi să întocmească declarația de venit pentru impozitare. O numise pe Florry executor testamentar şi, în scris, îi comunicase acesteia să plătească firmei Wilbanks ce i se datora. În plus, îi lăsase o listă cu alte chestiuni de care să se ocupe.

În 1947, pământul de calitate din comitatul Ford valora în jur de 100 de dolari acrul[11][11] Acru, suprafață având 4 047 m². (n. tr.). La un calcul aproximativ, Pete le lăsase copiilor săi o proprietate valorând 100 000 de dolari, inclusiv casa. Îi lăsase soției aproape un sfert din această sumă, într-o tutelă. Dar, aşa cum arătase John Wilbanks mereu, totul era periclitat în cazul în care Liza ar fi atacat testamentul.

Dar Pete era convins că ea n-avea să facă asta.

La deschiderea testamentului, Wilbanks a respectat cerințele statutare de a publica o înştiințare în ziarul comitatului vreme de trei săptămâni la rând, pentru a anunța potențialii creditori că orice pretenții sau amendamente la adresa testamentului trebuiau prezentate în termen de nouăzeci de zile. Nu s-au prezentat alte informații despre proprietate şi nici nu era nevoie.

În Rome, Georgia, Errol McLeish a primit prin poştă săptămânalul *The Ford County Times*. Îl citea în fiecare săptămână pentru a afla ştiri şi aştepta înştiințarea către creditori.

Curând după înmormântare, Joel şi Stella au părăsit căsuța roz. Fusese un loc plăcut în care să se întoarcă de la colegiu, unde beneficiaseră de hrană caldă, de foc iarna, de muzică la fonograf şi unde putuseră să o vadă pe Florry cu toate excentricitățile ei; însă ea era o prezență atât de dominatoare, încât zidurile păreau să îi încorseteze tot mai mult.

S-au instalat apoi în vechile lor dormitoare şi şi-au asumat sarcina imposibilă de a conferi puțină viață căminului lor. Din dorința de a aduce aer proaspăt în casă, au deschis toate uşile şi ferestrele; era vară, iar canicula şi umiditatea sufocau pământul. Telefonul suna permanent, iar necunoscuții şi prietenii deopotrivă le adresau cuvinte frumoase, întrebări ridicole sau solicitări jenante. În cele din urmă, au încetat să mai ridice receptorul. Primeau puhoaie de scrisori, pe care le deschideau şi

le citeau. Cele mai multe veneau din partea unor veterani care aveau doar cuvinte de laudă la adresa lui Pete, deşi puțini îl cunoscuseră personal. Vreme de câteva zile, Joel şi Stella s-au străduit să răspundă la scrisori cu note scurte, dar curând s-au săturat de această corvoadă şi şi-au dat seama că totul era inutil. Tatăl lor dispăruse. De ce le-ar fi răspuns unor oameni pe care nu îi cunoşteau? Scrisorile s-au adunat în teancuri mari în fostul birou al lui Pete. Câteva persoane cumsecade din oraş le-au adus mâncare şi deserturi, ritualul obişnuit după moartea cuiva, dar când au înțeles că majoritatea vizitatorilor erau doar curioşi, Joel şi Stella nu au mai răspuns la uşă.

Reporterii veneau şi plecau, cu toții dorind să obțină câteva cuvinte, dar nu se alegeau cu nimic. Unul dintre ei, de la o revistă, a insistat până când Joel l-a alungat arătându-i o puşcă de vânătoare.

Nineva nu le era de niciun ajutor. Era zdrobită de moartea stăpânului ei şi nu se mai oprea din plâns. Cu eforturi uriaşe, îşi făcea de lucru dimineața, gătind şi făcând curat, dar pe la amiază era prea epuizată ca să se mai ocupe de ceva. De obicei, Stella o trimitea acasă pe la miezul zilei, fericită să o vadă plecând.

În fiecare seară după cină, cu puțin înainte de căderea întunericului, când se declanşa arşița, Joel şi Stella o luau pe drumul din pământ bătătorit spre Bătrânul Sicomor şi îi vorbeau tatălui lor. Atingeau piatra de mormânt, vărsau câteva lacrimi, rosteau o rugăciune şi se întorceau acasă braț la braț, vorbind încet şi întrebându-se ce se întâmplase cu familia lor. Odată cu scurgerea lentă a zilelor, începeau să accepte realitatea că n-aveau să afle niciodată de ce tatăl lor îl ucisese pe Dexter Bell, după cum n-aveau să ştie nicicând de ce mama lor suferise o cădere nervoasă atât de devastatoare.

Într-un fel, nici nu voiau să ştie. Voiau să scape de acel coşmar şi să îşi vadă de viețile lor, care trebuiau trăite undeva departe.

Când Joel l-a sunat pe directorul de la Whitfield pentru a treia oară şi i-a cerut să îşi viziteze mama, acesta i-a promis că se va consulta cu doctorii ei. I-a telefonat în următoarea zi, anunțându-l că vizita nu era permisă. Era a treia respingere şi, la

fel ca şi în cazul primelor două solicitări, motivul era că Liza nu putea primi vizitatori. Nu li s-a spus nimic altceva, iar familia a socotit că Liza fusese înştiințată de moartea lui Pete şi se cufundase şi mai adânc în lumea ei întunecată.

Înainte de a muri, Pete nu făcuse nicio precizare privind numirea unui custode pentru soția lui. Joel s-a întâlnit cu John Wilbanks şi a insistat ca acesta să-i ceară judecătorului să îl numească pe el sau pe Stella, însă Wilbanks voia să lase să treacă ceva timp. Lucrul acesta l-a înfuriat pe Joel, care l-a amenințat că va angaja un alt avocat pentru a reprezenta interesele sale şi ale mamei lui. Supus presiunii, s-a dovedit un bun avocat, fiind convingător şi aducând argumente inteligente. John Wilbanks a fost atât de impresionat, încât i-a spus fratelui său, Russell, că puştiul ar fi putut avea un viitor strălucit în tribunale. După două zile de sâcâială aproape constantă, John a cedat, traversând strada împreună cu Joel pentru a discuta cu judecătorul Abbott Rumbold, fostul dictator al Curții de Justiție. Vreme de mulți ani, judecătorul Rumbold făcuse ceea ce îi ceruse John Wilbanks, astfel că, în mai puțin de o oră, Joel a fost numit noul tutore al mamei lui. A obținut o copie legalizată a noului ordin judecătoresc şi a sunat imediat la Whitfield.

Pe 7 august, la patru săptămâni după moartea tatălui lor, Joel şi Stella au plecat cu maşina spre sud, ca să îşi vadă mama pentru prima oară după mai bine de un an. Florry nu a fost prea dornică să îi însoțească, iar Joel, noul şef al familiei, a sugerat ca ea să aştepte până la următoarea vizită. În cele din urmă, soluția aceasta i-a convenit lui Florry.

La poartă au fost întâmpinați de acelaşi portar cu care se confruntaseră cu câteva luni în urmă, doar că sarcinile scrise pentru el păreau acum mai puțin greoaie. Joel s-a îndreptat cu maşina spre clădirea 41 şi, înarmat cu ordinul judecătoresc, a intrat hotărât să îl întâlnească pe doctorul Hilsabeck. Cei doi discutaseră la telefon în ziua precedentă şi totul fusese aranjat. De astă dată, doctorul a fost ceva mai amabil, iar după ce a primit şi a citit ordinul scris de Rumbold, şi-a împreunat degetele şi i-a întrebat cu ce le putea fi de folos.

— Vrem să ştim ce probleme are mama noastră, a spus Stella. Care este diagnosticul? Se află aici de mai bine de un an, aşa că ne puteți spune ce probleme are.

Cu un zâmbet crispat, doctorul a răspuns:

— Desigur. Doamna Banning suferă de o boală mintală gravă.

Termenul de „cădere psihică“ nu este, de fapt, un diagnostic medical, dar este folosit deseori pentru a-i descrie pe pacienții precum mama dumneavoastră. Suferă de depresie, anxietate şi stres acut. Depresia de care suferă o face să nu aibă nicio speranță şi îi creează gânduri de sinucidere sau automutilare. Anxietatea ei este evidențiată de tensiunea sangvină mare, de muşchii încordați, de amețeli şi tremurături. Suferă de insomnie câte o săptămână, apoi doarme ore în şir în săptămâna următoare. Are halucinații şi vede lucruri care nu există, iar deseori urlă noaptea, când are coşmaruri. Stările ei trec de la o extremă la alta, dar aproape întotdeauna rămân în partea întunecată. Dacă are o zi bună, în care pare oarecum fericită, aceasta este aproape întotdeauna urmată de trei zile de beznă. Câteodată, este practic catatonică[12]12 Sindrom psihomotor al schizofreniei, caracterizat prin ruperea de mediul exterior, refuzul de a vorbi, pierderea inițiativei sau printr-o fixare a corpului într-o anumită poziție. (n. tr.). Este paranoică şi îşi închipuie că o urmăreşte cineva sau că în camera ei se află o persoană. Acest lucru declanşează deseori atacuri de panică, în timpul cărora este foarte înspăimântată şi are probleme respiratorii. Aceste stări trec, de obicei, în decurs de o oră sau două. Mănâncă puțin şi refuză să îşi poarte de grijă. Igiena ei personală lasă de dorit. Nu este o pacientă cooperantă, iar în cazul terapiei de grup, se izolează total. Constataserăm o uşoară ameliorare înainte de asasinarea lui Dexter Bell, însă acel eveniment s-a dovedit catastrofal. După câteva luni starea ei s-a îmbunătățit, apoi tatăl vostru a fost executat, iar Liza a regresat considerabil.

— Asta e tot? a întrebat apoi Stella, ştergându-şi lacrimile.

— Regret…

— E schizofrenică? a adăugat Joel.

— Nu cred. De cele mai multe ori, înțelege realitatea şi nu împărtăşeşte credințe false, cu excepția câte unei crize întâmplătoare de paranoia. Ne este greu să stabilim cum se va comporta într-un mediu social înainte de a fi externată. Dar, nu, nu aş cataloga-o pe mama dumneavoastră drept schizofrenică. Mai curând suferă de o depresie profundă.

— Acum optsprezece luni, mama noastră era bine – sau cel puțin aşa părea –, a spus Stella. Acum suferă de ceea ce pare a fi o cădere nervoasă gravă. Ce s-a întâmplat, domnule doctor? Ce a provocat starea asta?

Hilsabeck a clătinat din cap.

— Nu ştiu. Dar sunt de acord cu dumneavoastră că a fost ceva traumatic. Din câte am înțeles, Liza şi restul familiei ei au reuşit să supravieţuiască ştirii că tatăl dumneavoastră fusese dat dispărut şi se presupunea că murise. Revenirea lui a reprezentat un eveniment despre care sunt convins că a provocat o fericire deosebită, nicidecum o depresie puternică. S-a întâmplat ceva. Dar, aşa cum am spus, Liza nu prea cooperează şi refuză să revină la trecutul ei. Adevărat, este foarte frustrant şi mă tem că nu vom putea să o ajutăm decât atunci când va fi dispusă să vorbească.

— Prin urmare, cum este tratată? a întrebat Joel.

— Terapie de consiliere, o dietă mai bună, soare… Încercăm să o scoatem afară, dar de obicei refuză. Dacă nu mai primeşte veşti proaste, cred că, treptat, va progresa. Este important să vă vadă.

— Ce-mi puteți spune despre medicație? a întrebat Stella.

— În domeniul acesta există mereu zvonuri privind crearea unor medicamente psihotrope cu efect sedativ, dar s-ar putea ca ele să apară peste ani şi ani. Când nu doarme şi când are stări de anxietate evidente, îi administrăm barbiturice. De asemenea, câteodată îi dăm tablete contra hipertensiunii.

A urmat o pauză lungă, în care Joel şi Stella au analizat cuvintele pe care aşteptaseră cu disperare să le audă. Nu erau încurajatoare, dar probabil că reprezentau începutul. Ori sfârşitul începutului.

— Domnule doctore, puteți să o puneți pe picioare? a întrebat apoi Joel. Există vreo şansă să se întoarcă acasă într-o bună zi?

— Nu sunt convins că e locul potrivit pentru ea, domnule Banning. Din câte am înțeles, casa e un loc întunecat şi sumbru acum.

— Puțin spus, l-a aprobat Stella.

— Nu cred că mama voastră ar putea rezista altor veşti proaste acasă.

— Nici noi, a mormăit Stella.

Doctorul Hilsabeck s-a ridicat brusc şi a spus:

— Să mergem să o vedem pe Liza! Vă rog să mă urmați.

Au mers pe un hol lung şi s-au oprit lângă o fereastră. În depărtare se vedeau un pâlc de copaci şi o serie de alei în jurul unui mic iaz. În umbra unui pavilion frumos, într-un cărucior cu rotile, stătea o doamnă având o asistentă în apropierea ei. Păreau să discute.

— Aceea e Liza, a spus Hilsabeck. Ştie că ați venit şi doreşte să

vă vadă. Puteți ieşi pe uşa aceea.

I-a salutat apoi cu o mişcare din cap, iar ei au ieşit.

Liza a zâmbit când i-a văzut pe Stella şi pe Joel, apoi i-a îmbrățişat pe rând. Asistenta le-a zâmbit politicos şi s-a retras.

Ei au împins căruciorul spre o bancă din parc şi s-au aşezat cu fața spre ea, ținând-o fiecare de câte o mână. Pregătindu-se pentru felul îngrozitor în care ar fi putut arăta, s-au străduit să nu îşi exprime surprinderea. Palidă, extrem de slabă şi trasă la față, fără machiaj, ruj sau bijuterii, era departe de femeia frumoasă şi plină de viață pe care o cunoşteau şi o iubeau. Avea părul nisipiu, încărunțit, prins într-un coc. Purta un halat alb şi subțire de spital, iar picioarele desculțe îi erau la vedere.

— Copilaşii mei! Copilaşii mei! Copilaşii mei! repeta ea, în timp ce îi strângea de mâini şi încerca să zâmbească.

Ochii ei arătau tulburător. Îşi pierduseră culoarea şi exuberanța, iar privirea îi era fixă şi goală, îndreptându-se cu greu spre ochii lor. Apoi şi-a plecat capul câțiva centimetri, părând să privească spre piepturile lor.

Timp de câteva minute, Liza a continuat să mormăie despre copilaşii ei, iar Joel şi Stella au mângâiat-o uşor, încercând să găsească un subiect de conversație. Într-un târziu, Joel a spus:

— Doctorul Hilsabeck a spus că te descurci grozav, mamă.

Ea a dat din cap şi a spus încet:

— Aşa cred. În unele zile mă simt bine. Aş vrea să mă întorc acasă.

— O să te ducem acasă, mamă, dar nu azi. Mai întâi trebuie să te faci bine, să mănânci mai mult, să stai la soare, să faci tot ce îți recomandă doctorii şi asistentele, apoi te vom lua acasă.

— Pete va fi acolo?

— A... hm, nu, mamă. Tata n-o să fie acolo. A murit, mamă. Credeam că ți-au spus doctorii.

— Da, dar nu i-am crezut.

— Trebuie să îi crezi, pentru că tata nu mai e.

Stella s-a ridicat discret, a sărutat-o pe creştetul capului şi s-a dus în partea din spate a pavilionului, unde s-a aşezat pe trepte şi şi-a îngropat fața în mâini.

„N-am de ce să-ți mulțumesc, surioară“, şi-a spus Joel cu tristețe. A început să povestească diverse nimicuri, încercând să ignore faptul că se aflau în grădina unui azil împreună cu mama lor, care era bolnavă mintal. A vorbit despre Stella şi întoarcerea ei la Hollins pentru a-şi continua studiile, apoi despre planurile ei

de a obține o slujbă în New York. A vorbit despre hotărârea lui de a urma Dreptul. Era acceptat la Vanderbilt şi la Ole Miss, dar se gândea să îşi ia un an de pauză, poate pentru a călători. În timp ce flecărea, Liza îi asculta cuvintele ridicându-şi ochii, de parcă ar fi fost alinată de vocea lui. Zâmbea şi dădea imperceptibil din cap.

Joel nu era sigur că-şi dorea într-adevăr să urmeze Dreptul şi, prin urmare, se gândea să-şi întrerupă studiile. El şi Stella petrecuseră ceva timp în D.C. şi se simțiseră bine acolo, iar el cunoscuse un tip care avea un restaurant şi îi oferise o slujbă.

După ce a plâns o vreme, Stella s-a întors, alăturându-se conversației. A vorbit despre perioada petrecută ca bonă în Georgetown, despre reluarea cursurilor şi despre planurile ei de viitor. Liza zâmbea din când în când şi închidea ochii, ca şi cum vocile lor ar fi fost un narcotic plăcut.

Când norii au dispărut, razele soarelui de la miezul zilei au devenit neiertătoare. Ei au împins scaunul mamei lor într-o porțiune umbrită de câțiva copaci. Asistenta i-a urmat, dar a rămas la distanță. În timpul unei pauze în discuție, Liza a şoptit:

— Mai spuneți-mi…

Iar ei i-au dat ascultare.

O angajată a spitalului le-a adus sandviciuri şi pahare cu ceai rece şi au aranjat totul pe o masă de picnic, încurajând-o pe Liza să mănânce. Ea a luat câteva îmbucături dintr-un sandvici, dar a renunțat în scurt timp. Voia doar să le asculte vocile. Joel şi Stella au continuat să vorbească, repetându-se şi preluându-şi vorbele unul altuia, dar având grijă tot timpul ca poveştile lor să fie cât mai depărtate de Clanton.

La multă vreme după prânz, a apărut doctorul Hilsabeck, care a sugerat că pacienta ar avea nevoie de odihnă. Era încântat de vizită şi i-a întrebat pe Joel şi pe Stella dacă puteau reveni în ziua următoare pentru o nouă rundă de discuții. Cei doi au încuviințat.

Au sărutat-o pe Liza de rămas-bun şi au promis să revină a doua zi. Apoi au plecat la Jackson şi s-au cazat la impunătorul hotel Heidelberg din centrul oraşului. Spre seară, au pornit la plimbare spre capitoliul statului, însă arşița şi umiditatea erau de nesuportat. S-au refugiat într-o cafenea şi l-au întrebat pe chelner dacă serveau alcool, iar el i-a îndrumat spre o bodegă aflată în spatele hotelului. Au comandat băuturi şi au încercat să nu discute despre mama lor. Vorbiseră destul.

CAPITOLUL

37

Întrucât nu avea licență de practicare a Dreptului în Mississippi, Errol McLeish trebuia să se asocieze cu un avocat local pentru a pune în aplicare planurile atent pregătite de el. Nici nu se gândise să angajeze pe cineva din Clanton. Toți avocații buni erau rude cu neamul Wilbanks. El voia un avocat recunoscut pentru agresivitate, care să fie bine cunoscut în partea de nord a statului Mississippi şi care să nu aibă legături strânse cu comitatul Ford. Nu s-a grăbit; s-a documentat, a întrebat pe unii şi pe alții şi, în cele din urmă, a ales un avocat din Tupelo, pe nume Burch Dunlap. Cei doi s-au întâlnit cu o lună înainte de execuția lui Pete şi au început să pregătească terenul. Lui Dunlap i-a plăcut cazul, întrucât prezenta posibilitatea publicității în presă şi, cel puțin după părerea lui, avea să obțină victoria cu uşurință.

Pe 12 august, în numele clientei sale, Jackie Bell, Dunlap a înaintat o acțiune judiciară de despăgubire pentru omor calificat, atacând proprietatea lui Pete Banning. Întâmpinarea prezenta faptele aşa cum erau cunoscute de toată lumea şi pretindea daune în valoare de jumătate de milion de dolari. Printr-o întâmplare neaşteptată, acțiunea a fost înregistrată la tribunalul federal din Oxford, şi nu la tribunalul de stat Clanton. Jackie Bell susținea că acum îşi avea reşedința în Georgia şi astfel era îndreptățită să fie apărată de un tribunal federal, unde jurații aveau să fie convocați din treizeci de comitate şi unde ar fi fost greu ca un ucigaş condamnat să afle compasiune.

Întrucât Florry era executoarea proprietății, documentele trebuiau să îi fie prezentate ei. În timp ce se afla în curtea din spate, ocupându-se de păsări, Roy Lester a apărut ca din senin, având o expresie de îngrijorare pe față.

— Veşti proaste, Florry, a spus el, ducând mâna la chipiu. I-a întins apoi un plic gros şi a adăugat: Se pare că sunt alte necazuri

legale.

— Despre ce e vorba? a întrebat ea, ştiind prea bine că el şi Nix – şi probabil toți ceilalți de la închisoare – citiseră deja hârtiile din plic.

— O acțiune intentată de Jackie Bell într-un tribunal federal.

— Nu prea am de ce să-ți mulțumesc.

— Vrei să semnezi aici? a întrebat-o el, întinzându-i o hârtie şi un stilou.

— Pentru ce?

— Spune că ți s-au prezentat documentele şi că au intrat în posesia ta.

Florry a semnat, i-a mulțumit, apoi a intrat în casă cu plicul. O oră mai târziu, a urcat în fugă scara spre biroul lui John Wilbanks, dând buzna pe uşă. I-a întins acțiunea judiciară şi s-a lăsat să cadă pe canapea, începând să plângă. John şi-a aprins un trabuc şi a citit calm pledoaria care se întindea pe trei pagini.

— Nu e chiar o surpriză, a spus el, aşezându-se pe un scaun în fața lui Florry.

— Se pare că am discutat posibilitatea asta.

— Dar jumătate de milion de dolari?

— O exagerare… face parte din joc. De obicei, avocații cer mult mai mult decât se aşteaptă să primească.

— Dar te poți ocupa de asta, John? Spui că nu am de ce să îmi fac griji?

— Oh, mă pot ocupa, desigur, în sensul că pot apăra cazul, dar sunt multe lucruri care mă îngrijorează, Florry. În primul rând, faptele, iar ele au fost stabilite clar. În al doilea rând, Burch Dunlap e un avocat bun, care ştie ce face. Înregistrarea petiției la un tribunal federal este o mişcare sclipitoare şi, sincer să fiu, nu mă aşteptam la aşa ceva.

— Deci ştiai că asta se va întâmpla?

— Florry, am discutat despre asta în urmă cu câteva luni. Soțul lui Jackie Bell a fost omorât, iar ucigaşul deține bunuri, lucru nemaiauzit.

— Ei bine, John, ca să fiu sinceră, nu-mi amintesc ce am discutat. Anul trecut am fost cu nervii la pământ, iar creierul meu nu mai face față. Şi-acum ce trebuie să facem?

— Tu, nimic. Eu voi apăra cazul. Şi ne vom aştepta şi la alte lucruri.

— Altele?

— Nu m-ar surprinde.

Au aşteptat alte două zile. Burch Dunlap a depus o a doua plângere la Arhiva comitatului Ford şi i-a numit ca pârâți pe Joel şi pe Stella Banning. Errol McLeish îşi închipuia că cei doi aveau să plece să îşi continue studiile şi hotărâse să le trimită citația înainte de a părăsi oraşul. Roy Lester a făcut din nou un drum până la ferma Banning, predându-le hârtiile lui Joel, Stellei şi lui Florry.

Era destul de supărător să fie dați în judecată de un avocat bun, dar era de-a dreptul terifiant să se confrunte cu două procese în care existau prea puține probe în apărare. Cei trei pârâți s-au întâlnit cu John şi cu Russell Wilbanks şi, deşi s-au simțit oarecum mai liniştiți în prezența unor prieteni fideli care erau şi buni avocați, în aer plutea o senzație indubitabilă de incertitudine.

Chiar putea familia Banning să îşi piardă pământul? Cel al lui Florry era în siguranță, desigur, însă actul de cesiune către Joel şi Stella era atacat de un avocat care îşi cunoştea interesul. Era limpede că Pete plănuise crima şi că încercase, din acest motiv, să transfere cele mai valoroase bunuri către copiii săi în efortul de a evita pretențiile creditorilor.

Frații Wilbanks au discutat despre ceea ce se putea întâmpla în următoarele luni. Erau de acord că Dunlap avea să ceară insistent un proces pentru a emite pretenții şi, presupunând că ar fi câştigat – şi, sincer, era greu de crezut că putea pierde –, avea să declanşeze procesul la Curtea de Echitate a comitatului Ford pentru a le ataca pământul. În funcție de cine câştiga şi cine pierdea în fiecare dintre procese, litigiul şi apelurile se puteau târăgăna ani întregi. Iar onorariile avocaților puteau fi substanțiale.

John Wilbanks a promis o apărare viguroasă pe toate fronturile, însă demonstrația lui de încredere nu era întru totul credibilă.

Au părăsit biroul lui Wilbanks deprimați şi, dintr-o toană, au hotărât să plece la Memphis, la hotelul Peabody, unde puteau să îşi înece amarul la barul elegant, să mănânce bine, să petreacă o noapte fără griji şi să stea cât mai departe de comitatul Ford. Mai bine să se bucure de bani cât încă îi mai aveau.

Joel a condus, iar femeile s-au aşezat împreună pe bancheta din spate. Preț de câțiva kilometri, nimeni nu a scos nicio vorbă. După ce au ajuns în comitatul Van Buren, Stella a spart gheața spunând:

— De fapt, nu vreau să mă întorc la Hollins. Cursurile încep

peste trei săptămâni şi nu mă pot imagina intrând în amfiteatru şi încercând să ascult o prelegere despre ceva atât de insignifiant precum Shakespeare, când tata abia a fost executat, iar mama e într-un azil pentru bolnavi mintal. Serios? Cum aş putea studia?

— Deci vrei să abandonezi colegiul? a întrebat-o Florry.

— Nu-l abandonez, ci fac o pauză.

— Şi tu, Joel?

— Mă gândeam să fac la fel. Primul an de Drept e ca o tabără militară şi nu mă simt pregătit pentru asta. Înclinam să aleg Vanderbilt, dar acum, când banii pot deveni o problemă, mă gândesc la Ole Miss. Adevărul e totuşi că nu mă văd stând în sala de curs şi fiind tocat de nişte profesori de Drept bătrâni şi scorţoşi.

— Interesant, a spus Florry. Şi, fără cursuri şi fără slujbe, ce veţi face în lunile care urmează? O să staţi în casă ca s-o înnebuniţi pe Nineva? Ori poate vă duceţi pe câmp ca să culegeţi bumbac cot la cot cu negrii? Lui Buford nu i-ar strica nişte lucrători suplimentari. Iar dacă vă plictisiţi pe câmp, puteţi plivi şi culege legumele din grădină ca să avem ce mânca la iarnă. Amos va fi încântat să vă înveţe cum să mulgeţi vacile în fiecare dimineaţă la ora şase. Ninevei i-ar plăcea să vă aibă sub papuc în bucătăria ei cât timp găteşte şi face conserve. Iar când o să vă plictisiţi la fermă, vă puteţi aventura în oraş, unde toţi cei pe care îi veţi întâlni vă vor întreba cum o duceţi, prefăcându-se că le pare foarte rău pentru tatăl vostru. Asta vreţi?

Nici Joel şi nici Stella nu au răspuns, iar Florry a continuat:

— Uitaţi care e planul cel mai bun! Peste trei săptămâni, plecaţi naibii de aici, fiindcă trebuie să vă terminaţi studiile înainte de a pierde toţi banii. Tatăl vostru mi-a dat sarcina de a mă ocupa de educaţia voastră, aşa că eu semnez cecurile. Dacă tu nu termini Dreptul acum, n-o s-o mai faci niciodată, aşa că n-ai de ales decât să înveţi. Stella, tu te întorci la Hollins, iar tu, Joel, te duci la Facultatea de Drept. Nu-mi pasă unde, doar să plecaţi de aici.

Au mai parcurs câţiva kilometri în tăcere, timp în care au înţeles că hotărârea era de neclintit.

Într-un târziu, Stella a zis:

— Dacă mă gândesc mai bine, Hollins e un loc perfect în care să mă ascund.

— Dacă merg la Drept, a spus apoi Joel, probabil că o să aleg Ole Miss. Aşa aş putea s-o vizitez pe mama în weekend şi să mai vin la biroul lui Wilbanks ca să îl ajut la instrumentarea apărării.

— Sunt sigură că are situația sub control, a răspuns Florry. Ne putem permite şi Vanderbilt dacă asta vrei.

— Nu. Patru ani acolo îmi sunt de ajuns. Vreau să-mi diversific activitatea. Pe de altă parte, la Ole Miss sunt mai multe fete.

— De când a devenit acest lucru un criteriu atât de important?

— Dintotdeauna.

— Ei bine, cred că e timpul să cauți o fată serioasă. La urma urmelor, ai douăzeci şi unu de ani – şi eşti absolvent de colegiu.

— Îmi oferi sfaturi necerute privind o relație amoroasă, mătuşă Florry?

— Nu, nu tocmai.

— Bine. Atunci ține-ți sfaturile pentru tine.

Înainte de a pleca la şcoală, Joel şi Stella au mai vizitat-o de trei ori pe Liza la Whitfield. Doctorul Hilsabeck a încurajat acest lucru şi i-a asigurat că vizitele lor o ajutau enorm, deşi medicii nu constataseră nicio îmbunătățire. Înfățişarea Lizei rămăsese neschimbată. La una dintre vizite, ea a refuzat să iasă din cămăruță şi nu a scos nicio vorbă. La celelalte, le-a permis să o plimbe prin parc într-un scaun cu rotile, căutând să se adăpostească la umbră de arşița lunii august. Le zâmbea când şi când, dar nu reuşea să închege o propoziție întreagă. Îşi asculta copiii vorbind pe rând, dar spunând aceleaşi lungi istorii. Pentru a mai întrerupe monotonia, Joel i-a citit articole din revista *Time,* iar Stella, din ziarul *The Saturday Evening Post.*

Vizitele erau epuizante din punct de vedere emoțional, aşa că îşi vorbeau puțin pe lungul drum de întoarcere acasă. După patru vizite la Whitfield, erau convinşi că mama lor n-avea să se mai întoarcă acasă niciodată.

La o oră matinală, în data de 3 septembrie, Joel a încărcat bagajele surorii lui în portbagajul Pontiacului 1939 care aparținea familiei şi s-au îndreptat spre căsuța roz pentru a-şi lua rămas-bun de la mătuşa Florry. Marietta i-a îndopat cu biscuiți şi omletă

şi le-a dat la pachet masa de prânz. Au lăsat-o pe Florry înlăcrimată pe verandă şi au plecat cât au putut de repede. S-au oprit câteva momente la Bătrânul Sicomor şi au rostit o rugăciune la mormântul tatălui lor, după care au gonit până la gară, Stella fiind pe punctul să piardă trenul de 9.40. S-au îmbrăţişat, s-au străduit să nu plângă şi şi-au promis să ţină legătura.

După ce a urmărit trenul dispărând în depărtare, Joel a urcat în maşină, a făcut o tură în jurul pieţei, apoi a condus pe străzi lăturalnice până când a ajuns în dreptul Bisericii Metodiste. În cele din urmă, s-a întors acasă. Şi-a făcut bagajele, şi-a luat rămas-bun de la Nineva şi Amos şi a condus timp de o oră până la Oxford, unde îl aştepta Facultatea de Drept. Prin prietenul unui prieten, a ajuns într-un apartament minuscul din apropierea pieţei, aflat deasupra garajului unei văduve, un loc ieftin ce le era închiriat doar studenţilor. Văduva i-a prezentat apartamentul mic de trei camere şi i-a precizat regulile: fără alcool, fără petreceri, fără jocuri de noroc şi, desigur, fără femei, apoi i-a spus că preţul era 100 de dolari pentru patru luni, din septembrie până în decembrie. Joel a acceptat regulile, deşi nu avea de gând să le respecte, şi i-a dat banii. După plecarea femeii, şi-a despachetat bagajele şi cutiile şi şi-a aranjat hainele într-un dulap.

După căderea întunericului, a mers pe jos de-a lungul străzii North Lamar, îndreptându-se spre tribunal. Şi-a aprins o ţigară şi a fumat-o în timp ce trecea prin dreptul unor case vechi şi impozante, ridicate în zone umbrite. Verandele erau pline de oameni care discutau după cină, aşteptând ca arşiţa şi umiditatea să se tempereze odată cu venirea nopţii. Deşi studenţii reveniseră, piaţa era ca şi moartă – şi de ce n-ar fi fost astfel? Nu existau baruri, cluburi, saloane, săli de dans şi nici măcar restaurante elegante. Oxford era un orăşel abstinent, foarte departe de luminile sclipitoare ale oraşului Nashville.

Joel Banning se simţea departe de orice.

CAPITOLUL

38

Procesul avea legătură cu o ciocnire mortală între un automobil în care se afla o tânără familie şi un vagon-platformă încărcat cu câteva tone de buşteni. Accidentul se petrecuse noaptea târziu pe o şosea între Tupelo şi Memphis, la o trecere la nivel cu calea ferată, care, din motive necunoscute, fusese construită la poalele unui deal înalt, astfel că şoferii care îl coborau nu puteau vedea trenurile decât în ultimul moment. Pentru evitarea accidentelor – şi se petrecuseră câteva până atunci –, cei de la calea ferată instalaseră lumini roşii intermitente de o parte şi de alta a trecerii la nivel cu calea ferată, spre est şi spre vest, dar nu puseseră şi bariere care să coboare şi să blocheze traversarea. Vagonul-platformă era al unsprezecelea dintr-un tren de marfă cu şaizeci de vagoane, care avea două locomotive şi un vagon vechi de culoare roşie pentru personalul de supraveghere[13]13 În original, *caboose*, vagon plasat la coada unui marfar, pentru supravegherea încărcăturii şi pentru schimbarea macazurilor. (n. tr.). Avocații care apărau firma de cale ferată au insistat asupra faptului că orice şofer care acorda suficientă atenție drumului putea vedea ceva atât de mare precum un vagon-platformă, ce avea o lungime de douăzeci şi patru de metri, fiind încărcat cu o stivă de peste patru metri de buşteni. Au distribuit fotografii mărite ale vagonului, părând încredințați că probele erau suficiente.

Cu toate acestea, nu se puteau pune cu onorabilul Burch Dunlap, avocat al familiei decedate – ambii părinți şi doi copii mici. În cele două zile de proces, domnul Dunlap i-a atacat pe cei care proiectaseră trecerea la nivel cu calea ferată, insistând asupra istoricului jalnic al căii ferate, dovedind că aceasta fusese avertizată că bariera era periculoasă, discreditându-i pe cei doi şoferi care susțineau că fuseseră martori şi prezentând juriului propriul set de fotografii mărite ce arătau clar o extrem de proastă

întreținere a căii ferate.

Juriul a fost de acord cu el şi i-a acordat familiei 60 000 de dolari, o sumă-record pentru un tribunal federal aflat la nord de Mississippi.

Stând aproape ascuns în ultimul rând de bănci, Joel Banning a urmărit procesul de la început până la sfârşit şi a simțit că i se face rău. Burch Dunlap era un maestru în tribunal şi controlase juriul de la un capăt la altul. Se simțea ca acasă, comod şi destins, şi era întru totul credibil. Se pregătise cu meticulozitate, se ținuse bine pe picioare şi se aflase mereu cu doi paşi înaintea martorilor şi a avocaților apărării.

Iar acum se năpustea asupra familiei Banning şi asupra pământului lor.

Întrucât Joel urmărea cu asiduitate programul proceselor de la tribunalul din Oxford, se întâmplase să bage de seamă procesul în care se judeca accidentul feroviar. Din curiozitate, hotărâse să sară peste câteva cursuri şi să îl urmărească. Iar după aceea îi păruse rău că fusese atât de curios.

După verdict, Joel s-a gândit să o sune pe Stella – dar ce rost avea să îi strice ziua? S-a gândit apoi să o sune pe Florry, însă linia ei telefonică nu era privată. Şi de ce să se deranjeze? Trebuia să discute cu cineva, însă în prima săptămână de cursuri la Drept rămăsese retras şi cunoscuse foarte puțini studenți. Era detaşat, distant, ba chiar nepoliticos câteodată, dar mereu în defensivă, căci se aştepta în orice moment ca vreo gură-spartă să îl întrebe de tatăl lui. Aproape că putea auzi şuşotelile din spatele lui.

La trei luni distanță, suferințele provocate de execuție încă erau teribil de dureroase. Joel avea certitudinea că era singurul student din istoria Universității Ole Miss a cărui familie trecuse prin ruşinea unui asemenea spectacol.

În data de 9 octombrie, a chiulit de la un curs şi a condus până în apropierea unui lac, unde s-a aşezat sub un copac şi a băut whisky dintr-un termos. În urmă cu un an, tatăl lui îl asasinase pe Dexter Bell.

Joel studia intens, însă cursurile i se păreau plictisitoare. Sâmbăta, când nu se discuta decât despre fotbal american, pleca la Whitfield ca să stea cu mama lui ori mergea acasă pentru a afla ce mai făcea Florry şi pentru a verifica starea recoltei. Acasă devenise un loc pustiu, îngrozitor, unde nu putea discuta decât cu Nineva. Însă şi ea era deprimată şi permanent făcea curat în bucătărie, pentru că altă treabă nu avea. Părea că toată lumea

suferea de depresie. În cele mai multe zile de vineri, Joel trecea pe la biroul lui John Wilbanks pentru a discuta problemele legale ale familiei ori pentru a prezenta o notiță sau un memoriu pe care îl făcuse la facultate. Wilbanks era impresionat de tânărul Joel şi spunea deseori că firma sa avea nevoie de un tânăr talentat peste câțiva ani. Joel răspundea politicos, spunând că nu avea idee unde urma să locuiască şi să practice avocatura.

Ultimul loc din lume ar fi fost Clanton, îşi spunea în sinea lui.

Pe când se apropiau sărbătorile, Florry a început să facă aluzii cu privire la o altă aventură în New Orleans. Cu toate acestea, planurile ei păreau să se prăbuşească de îndată ce le concepea. Joel şi Stella bănuiau că motivul era reprezentat de bani. Cum situația financiară a familiei era atât de nesigură, observaseră deja unele economii din când în când. Recolta anului 1947 fusese bună, dar nu grozavă, şi cum Pete nu mai trăia, culesul nu se mai desfăşurase cu aceeaşi hărnicie şi eficiență.

Pe 21 decembrie, după ce Stella a sosit acasă, au decorat împreună bradul, ascultând colinde la fonograf. Şi au băut mai mult decât de obicei. Whisky pentru Joel şi Stella, gin pentru Florry. Nimic pentru Marietta, care s-a ascuns în subsol fiind convinsă că toți cedau şi se duceau în iad.

Chiar dacă lucrurile păreau sumbre, făceau toate eforturile pentru a regăsi spiritul sărbătorilor, cu mici daruri, mâncare multă şi muzică. Nu au discutat deloc despre cele două procese cu care se confruntau şi care le amenințau viitorul.

În ziua de Crăciun, s-au urcat din nou în Lincolnul lui Florry şi au plecat la Whitfield. În urmă cu un an, când făcuseră aceeaşi călătorie, li se interzisese să o vadă pe Liza. Acele zile trecuseră, căci Pete nu mai trăia, iar Joel era acum noul tutore legal al mamei lui. S-au aşezat împreună cu ea într-un colț al unei săli de gimnastică şi i-au oferit daruri şi ciocolate făcute de Nineva şi de Marietta. Liza a zâmbit şi a vorbit ceva mai mult, părând să se bucure de atenția ce i se acorda.

În fiecare colț exista câte o familie care se agita în jurul cuiva iubit, de obicei pacienți cu pielea palidă şi cu obrajii supți. Unii erau bătrâni şi păreau pe jumătate morți. Alții, precum Liza, erau

mult mai tineri, dar lăsau impresia că nu aveau nicio direcție în care să se îndrepte. Acela chiar era viitorul? Avea să se simtă vreodată îndeajuns de bine pentru a se întoarce acasă? Erau sortiți să facă astfel de vizite ani la rând?

Deşi doctorul Hilsabeck susținea că era încântat de progresele înregistrate de Liza, în ultimele patru luni constataseră puține îmbunătățiri în starea ei. Nu câştigase în greutate nici jumătate de kilogram, iar asistentele o țineau în scaunul cu rotile ca să nu obosească dacă mergea pe jos. Deseori traversa perioade lungi în care nu scotea niciun cuvânt. Câteodată, în ochi îi apărea câte o sclipire, dar nu dura prea mult.

În timp ce se întorceau spre casă, se întrebau dacă vizitele la Whitfield chiar meritau efortul.

După Crăciun, când muzica a încetat, au început ploile reci. Starea de bună dispoziție a dispărut, inclusiv din căsuța roz, în ciuda excentricităților ei. Stella a simțit brusc nevoia de a reveni la Hollins pentru a termina un proiect. Florry îşi petrecea tot mai mult timp în camera ei, citind sau ascultând muzică de operă.

Pentru a evada din acea atmosferă sumbră, Joel s-a întors la Oxford cu o zi mai devreme. Când au reînceput cursurile, şi-a verificat cu atenție situația şcolară şi a fost mulțumit de notele obținute la testele din primul semestru.

La sfârşitul lunii ianuarie, a revenit la tribunalul federal ca reprezentant al familiei. Un magistrat programase o audiere înainte de proces şi erau prezenți toți avocații. Florry, ca executoare testamentară a proprietății Banning, trebuia şi ea să fie prezentă, dar, în ultimul moment, a anunțat că era bolnavă de gripă. Pe de altă parte, Joel se afla deja la Oxford şi se putea ocupa singur de toate.

Agitat, Joel s-a aşezat la o masă între John şi Russell Wilbanks şi a rămas cu ochii ațintiți asupra lui Burch Dunlap şi a asociatului său, aflați la cealaltă masă. Simplul fapt de a se afla în aceeaşi arenă cu Dunlap era înfiorător.

Magistratul a prezentat lista tuturor martorilor potențiali din proces şi a cerut rezumate ale pledoariei fiecăruia. Avocații au

discutat politicos despre probe şi liste de juraţi, detalii obişnuite înaintea procesului. Magistratul a examinat calendarul propriu şi a anunţat data procesului – 24 februarie –, adică la mai puţin de o lună distanţă. Apoi a întrebat dacă exista posibilitatea de a rezolva cazul fără proces. Avocaţii s-au confruntat din priviri, fiind evident că încă nu ajunseseră să analizeze această soluţie.

Burch Dunlap s-a ridicat şi a spus:

— Da, onorată instanţă, sunt întotdeauna gata să ajung la un compromis, în condiţii favorabile, desigur. După cum vă daţi seama, mai avem un proces în curs la Curtea de Echitate din comitatul Ford, în care încercăm să contestăm transferul pe care decedatul l-a făcut părţii sale de pământ în favoarea copiilor săi. Acest transfer s-a efectuat cu trei săptămâni înainte de crimă. Am făcut o evaluare a pământului. A luat apoi un dosar şi l-a fluturat spre magistrat. Pământul valorează 100 de dolari acrul, ceea ce ar însemna 65 000 de dolari în total, iar noi credem cu fermitate că el aparţine proprietăţii Pete Banning, astfel că este supus pretenţiei clientei noastre, doamna Jackie Bell. Casa este evaluată la 30 000 de dolari, dar există şi alte valori.

Zâmbind şi clătinând din cap spre Dunlap, ca şi cum acesta ar fi fost idiot, John Wilbanks s-a ridicat în picioare.

— Acele cifre sunt exagerate, onorată instanţă, şi nu sunt pregătit să le contest. Însă orice discuţie despre o rezolvare în afara instanţei este prematură. Noi anticipăm că vom avea câştig de cauză în comitatul Ford şi astfel protejăm pământul. Şi cine poate şti ce va face juriul în acest caz? Să lăsăm litigiul să îşi urmeze cursul, iar după aceea putem purta această discuţie.

— S-ar putea să fie prea târziu, domnule Wilbanks, a răspuns magistratul.

Auzindu-l pe Burch Dunlap discutând atât de degajat despre pământul acela, care fusese cumpărat, defrişat şi arat de stră-stră-străbunicul lui, Joel simţea că îi fierbe sângele în vene. Cum îndrăznea acel avocat corupt, deşi talentat, să vehiculeze valori ale unor proprietăţi câştigate şi întreţinute cu greu, precum şi sume de bani ale altora ca şi cum ar fi participat la o licitaţie sau ar fi pariat la un joc de cărţi? Chiar voia să le smulgă celor din familia Banning tot ce deţineau? Şi cât de mult din acea pradă avea să ajungă în mâinile lui lipicioase?

Avocaţii au schimbat câteva replici, dar nu au mai făcut niciun progres. Magistratul a convocat următorul proces de pe agendă. Ajunşi în afara tribunalului, Joel şi John Wilbanks au ocolit piaţa,

în vreme ce Russell a intrat într-un restaurant.

— Trebuie să discutăm şi posibilitatea unei soluționări în afara tribunalului, a spus Wilbanks.

— Bine. Sunt numai urechi, a răspuns Joel.

— Într-adevăr, Dunlap sare calul cu cifrele lui, dar ele nu sunt scandaloase. I-am putea oferi 20 000 de dolari în numerar şi vedem ce se întâmplă. Asta înseamnă o groază de bani, Joel.

— Bineînțeles, ce naiba? De unde scoatem atâția bani?

— Există aproape 15 000 de dolari în numerar la proprietate. Tu şi Stella ați putea ipoteca pământul. Familia mea deține banca – sau ai uitat? Sunt convins că pot aranja un mic împrumut.

— Deci vrei să îi oferi 20 000 de dolari?

— Discută cu Florry. Nu mai e nevoie să îți amintesc că faptele nu sunt de partea noastră în acest caz. Tatăl tău a făcut ce a făcut şi nu există nicio scuză pentru asta. Juriul va simpatiza familia Bell, iar simpatia este duşmanul nostru numărul unu.

CAPITOLUL

39

Dar Errol McLeish a luat în râs sugestia ca Jackie să accepte o despăgubire atât de mică. Nici nu se punea problema să se gândească la suma de 25 000 de dolari. McLeish dorea totul – pământul, casa, vitele, oamenii care munceau acolo – şi avea un plan pentru a le obține.

Spre sfârşitul lunii februarie, el şi Jackie au plecat cu maşina la Oxford, cazându-se într-un hotel din piață. Aceeaşi cameră, deşi încă nu erau căsătoriți.

Procesul a început în dimineața de 24 februarie. Jackie, reclamanta, a stat alături de Dunlap şi de avocații ei şi, îmbrăcată în negru din cap până în picioare, era extrem de atrăgătoare. Florry, care luase calmante, stătea între John şi Russell Wilbanks, având-l pe Joel în spatele ei.

Când s-a ivit ocazia, Joel i s-a adresat lui Jackie, strângându-i mâna şi străduindu-se să fie politicos. Ea însă nu a procedat la fel. Era o văduvă în suferință, pornită să i se facă dreptate şi să se răzbune. Florry o detesta şi a ignorat-o cu desăvârşire.

În timp ce judecătorul Stratton îndeplinea procedurile preliminare cu privire la cei cincizeci de juraţi potențiali, Joel s-a întors şi i-a privit atât pe ei, cât şi pe spectatori. În primul rând se aflau câțiva reporteri. Uşile s-au deschis şi, spre groaza lui, în sală au intrat mai mulți studenți din anul trei la Drept, împreună cu profesorul lor. Era o lecție de procedură federală şi, cum procesul se bucura de o oarecare notorietate, trebuia studiat. Joel a observat în public şi alți studenți la Drept, urmărind totul cu atenție. În acel moment, îşi dorea să fi ales o Facultate de Drept din alt stat.

Dimineața s-a scurs cu selectarea juraților, iar până la amiază au fost aleşi şi aşezați şase dintre ei. Un al şaptelea era selectat ca alternativă. Întrucât era un caz civil, era nevoie de patru voturi

pentru a se da verdictul. Trei la trei ar fi însemnat un blocaj şi ar fi dus la rejudecarea procesului.

După masa de prânz, Burch Dunlap a păşit spre podiumul din faţa boxei jurăţilor, şi-a aranjat cravata fină din mătase, a arborat un zâmbet larg şi i-a salutat pe cei care urmau să facă dreptate. Joel i-a urmărit fiecare mişcare şi a reţinut fiecare cuvânt al său, găsindu-l pe Dunlap cam siropos în felul în care îşi exprima permanent recunoştinţa pentru timpul şi serviciul pe care le ofereau juraţii. Curând însă a trecut la subiect. Era o crimă comisă cu sânge-rece, care dusese la o execuţie justă a unui om pe care n-aveau să-l cunoască. Adevăratul acuzat era mort; prin urmare, conform legii, reclamanta era silită să acţioneze împotriva averii lui. O mare parte a procesului urma să se axeze pe valoarea vieţii lui Dexter Bell, o valoare ce nu putea fi măsurată cu adevărat. Dunlap nu a sugerat nicio sumă; asta avea să vină mai târziu. Însă a ţinut să precizeze că, fără nicio îndoială, reverendul Bell fusese un bărbat extraordinar, un tată minunat şi un pastor devotat, iar viaţa lui valora o mulţime de bani, chiar dacă el câştiga puţin ca predicator.

În timp ce Dunlap vorbea, dovedind o elocvenţă impresionantă, Joel aproape că simţea cum bunurile familiei dispăreau. În timpul pledoariei de început, Dunlap a făcut referire de mai multe ori la Pete Banning, numindu-l un „fermier înstărit“ şi un „latifundiar bogat“. De fiecare dată când auzea asta, Joel tresărea şi arunca priviri înspre juraţi. El şi Stella nu fuseseră crescuţi în ideea că familia lor era înstărită, iar faptul că erau descrişi astfel de un orator cu limba ascuţită era deconcertant. Juraţii, toţi din clasa mijlocie cel mult, păreau să accepte acele afirmaţii. Un fermier bogat ucide un predicator sărac. Tema fusese stabilită încă de la începutul procesului şi avea să rămână în mintea juraţilor până la sfârşit.

John Wilbanks a susţinut o scurtă pledoarie introductivă, în care i-a întrebat pe juraţi dacă era corect ca familia unui om condamnat pentru crimă să plătească pentru păcatele lui. Familia lui Pete Banning nu făcuse nimic rău, absolut nimic. Deşi nu era vina lor, copiii lui îşi pierduseră tatăl. De ce să fie pedepsiţi? Nu fusese pedepsită destul familia Banning? Procesul nu reprezenta decât o încercare clară de acaparare a unor bani câştigaţi cu greu de o familie care muncise pământul vreme de decenii, oameni cinstiţi, buni, harnici, care nu erau nici bogaţi şi nici înstăriţi şi care nu erau obligaţi să dea curs unor asemenea pretenţii. După

părerea lui Joel, John Wilbanks a avut o pledoarie splendidă, portretizând-o pe reclamantă drept o femeie oportunistă şi dornică de bani. Era aproape indignat când s-a aşezat.

Primul martor a fost Jackie Bell şi, la fel ca în urmă cu aproape treisprezece luni în Clanton, a venit la bară într-o rochie foarte strâmtă, începând foarte curând să plângă. Cât timp a descris cum îşi găsise soțul mort, jurații şi ceilalți oameni prezenți i-au sorbit fiecare vorbă, părând să rezoneze puternic cu ea. A urmat John Wilbanks, care i-a pus câteva întrebări.

Apoi la bară a venit Nix Gridley. A descris scena crimei, aşa cum o găsise, a prezentat aceleaşi fotografii mărite ale sărmanului Dexter Bell, a arătat în fața juriului Coltul de calibrul 22 mm deținut de acuzat şi a afirmat cu certitudine că Pete Banning, un om pe care îl cunoştea bine, fusese executat prin electrocutare. Nix asistase la execuție şi fusese prezent când medicul legist îl declarase mort pe Pete.

După plecarea lui Nix, Burch Dunlap a prezentat dovezile, fără obiecții, copiile certificate ale ordinului judecătoresc prin care Pete fusese găsit vinovat de uciderea cu premeditare a lui Dexter Bell şi ordinele Curții Supreme prin care se confirma sentința.

După prima zi a procesului, s-a stabilit clar că Pete Banning îl ucisese pe Dexter Bell şi plătise cu viața. În sfârşit, s-a gândit Joel. Deşi pentru el era aceeaşi realitate veche şi tristă, jurații fuseseră foarte captivați de poveste.

După stabilirea raportului de cauzalitate, procesul a trecut la chestiunea daunelor. Joi dimineață la ora nouă, Jackie Bell a revenit la bara martorilor, aducând cu ea declarația de venit pentru anii 1940-1945. La data morții sale, Dexter primea un salariu de 2 400 de dolari pe an de la Biserica Metodistă din Clanton; nu încasase niciun spor salarial din 1942. Nu avea niciun alt venit, după cum nu avea nici ea. Familia locuia în casa parohială pusă la dispoziție de biserică fără niciun cost, utilitățile fiind incluse. Evident, familia trăia modest, dar aceea era viața pe care aleseseră să o ducă şi fuseseră mulțumiți de ea.

După ce a părăsit bara, Dunlap a chemat un martor-expert, un profesor de economie de la Ole Miss, un anume doctor Potter. Avea câteva diplome, scrisese câteva cărți şi a fost evident imediat că ştia despre bani şi finanțe mai multe decât oricare altă persoană din sala de judecată. John Wilbanks l-a împuns cu câteva întrebări privind domeniul lui de expertiză, având însă grijă să nu împingă lucrurile prea departe şi să creeze o situație

jenantă.

Îndemnat de Burch Dunlap, doctorul Potter a prezentat istoricul câştigurilor lui Dexter Bell ca pastor, le-a comparat cu cele ale altor predicatori de aceeaşi confesiune şi a enumerat tot felul de cifre. După părerea lui, la data morții, respectiv la vârsta de treizeci şi nouă de ani, veniturile lui Dexter totalizau 3 300 de dolari pe an. Luând în calcul rata inflației anuale de 2% – şi presupunând că acesta ar fi lucrat până la vârsta de şaptezeci de ani, care era norma pentru preoți în anul 1948 –, rezulta că veniturile anticipate în cursul vieții s-ar fi ridicat la 106 000 de dolari.

În timp ce doctorul Potter prezenta cifre, Dunlap expunea grafice şi diagrame colorate, reuşind să le transmită juraților că banii despre care se discuta erau reali, bani de care familia Bell fusese privată din cauza morții premature a lui Dexter.

Avocatul apărării, John Wilbanks, l-a atacat dur pe doctorul Potter în privința presupunerilor sale. Era normal să se creadă că Dexter avea să lucreze până la vârsta de şaptezeci de ani? Era normal să se presupună că avea să rămână pastor? Era firesc să se presupună o rată constantă a inflației? Creşteri neîncetate ale salariului? Era normal să se presupună că soția lui n-avea să se recăsătorească la un moment dat cu un bărbat care câştiga mai mult? Wilbanks a reuşit să provoace câteva dubii şi a câştigat ceva teren, dar, cel puțin pentru Joel, era clar că acesta ataca cifre care erau din capul locului modeste. Predicatorii aveau venituri mici. De ce să facă salariile lor modeste să pară şi mai puțin lipsite de valoare?

Următorul martor a fost un evaluator de proprietăți imobiliare din Tupelo. După ce s-a prezentat, Dunlap l-a întrebat dacă evaluase proprietatea Banning. Acesta a confirmat şi a oferit imediat un dosar. John Wilbanks a obiectat cu furie cu privire la acea mărturie. Confruntarea era anticipată şi nu fusese soluționată înainte de proces.

Wilbanks a susținut cu tărie că pământul nu îi aparținea lui Pete Banning şi că nu era inclus în lista proprietăților lui. Pete le dăruise pământul copiilor săi, în acelaşi mod în care procedaseră părinții, bunicii şi străbunicii lui. A prezentat apoi copii autentificate ale actului de cesiune în favoarea lui Joel şi a Stellei.

Dunlap a ridicat imediat glasul, susținând că transferul bunurilor de către Pete fusese fraudulos, iar reacția lui l-a iritat pe judecătorul Stratton. Acesta l-a mustrat pe Dunlap pentru că

folosise cuvinte dezavantajoase precum „fraudulos“, deşi nu se dovedise încă nimic. Wilbanks le-a amintit judecătorului şi lui Dunlap că mai exista un proces în aşteptare la Curtea de Echitate din comitatul Ford, care avea drept cauză transferul pământului. Judecătorul Stratton a fost de acord, hotărând că Dunlap nu putea încerca să dovedească faptul că Pete Banning deținuse terenurile la data morții. Acea chestiune nu fusese soluționată.

Aceasta a fost o victorie crucială pentru apărare şi s-a vădit că Dunlap îşi făcuse calcule greşite. După plecarea evaluatorului, judecătorul a chemat-o la bară pe Florry, ca martor al apărării. Wilbanks anticipase asta şi încercase să o pregătească pentru calvarul care urma. O asigurase că n-avea să stea la bară mult timp, însă ea era la capătul puterilor.

După câteva întrebări preliminare, Dunlap a întrebat-o dacă era executoarea testamentară a proprietății fratelui ei. Era. Şi când fusese numită executoare? Ignorând privirile insistente ale juraților şi uitându-se la fața încurajatoare a nepotului ei, Florry a explicat că Pete, fratele ei, făcuse testamentul după ce fusese condamnat la moarte. Dunlap a prezentat o copie legalizată a testamentului şi i-a cerut lui Florry să confirme, iar ea a făcut-o.

— Mulțumesc, a spus Dunlap. Acum, în baza legii şi la recomandarea domnului Wilbanks, aici de față, ați efectuat un inventar al valorilor şi al obligațiilor proprietății lui Pete Banning?

— Da.

Wilbanks îi ceruse lui Florry să dea răspunsuri scurte.

Dunlap a mai ridicat câteva hârtii şi i le-a arătat lui Florry.

— Recunoaşteți acestea ca fiind inventarul pe care l-ați prezentat cu privire la proprietatea lui Pete Banning în luna noiembrie a anului trecut?

— Da.

— Dacă a fost prezentat înseamnă că este un document public, corect?

— Presupun. Dumneavoastră sunteți avocat.

— Adevărat. Acum, domnişoară Banning, dacă doriți, vă rog să verificați lista valorilor pe care le-ați trecut în inventar la paragraful C, pagina 2, şi să citiți pentru juraţi.

Florry a tras de timp aranjându-şi ochelarii de citit, apoi a dat pagina şi a căutat paragraful respectiv, cu un aer evident de frustrare. În cele din urmă, a spus:

— Ei bine, la numărul unu este contul personal al lui Pete de la banca First State, sold 1 800 de dolari. Numărul doi este contul

fermei, aceeaşi bancă, 5 300 de dolari. La numărul trei este contul lui de economii, aceeaşi bancă, 7 100 de dolari. E de ajuns?

— Vă rog să citiți în continuare, domnişoară Banning, i-a răspuns Dunlap cu un aer răbdător.

— O camionetă Ford din 1946, pe care Pete a cumpărat-o nouă când s-a întors din război, valoare aproximativă 750 de dolari. Presupun că vreți să o luați şi pe aceasta.

— Vă rog să continuați, domnişoară Banning.

— Maşina lui, un Pontiac din 1969, valorând 600 de dolari.

Joel s-a foit pe bancă şi s-a gândit că avea să piardă maşina, pe care o conducea din vara trecută.

Florry a continuat, depunând mărturie cum că proprietatea avea două tractoare John Deere, câteva remorci şi pluguri, precum şi alte utilaje normale pentru o fermă, toate evaluate la 9 000 de dolari. Era o fermă adevărată, unde existau porci, păsări, vaci, capre, catâri şi cai, iar un licitator le atribuise animalelor valoarea de 3 000 de dolari. Plus sau minus o găină sau două, a spus ea pe un ton insolent. Şi asta este tot, a adăugat. Doar dacă nu cumva îi vreți şi ghetele şi lenjeria intimă.

A explicat apoi că Pete nu datora bani când murise şi nu se înregistraseră pretenții față de proprietatea lui.

— Şi care este valoarea conacului Banning? a întrebat Dunlap pe un ton ridicat.

John Wilbanks s-a ridicat exploziv în picioare şi a mârâit:

— Obiecție, onorată instanță! Casa nu este separată de pământ, iar pământul le-a fost cedat copiilor. Am mai purtat această discuție.

— Adevărat, a spus judecătorul Stratton, extrem de iritat de Dunlap.

Acesta a bolborosit imediat:

— Retrag întrebarea.

Cu toate acestea, cuvântul „conac“ a continuat să plutească în aer. După ce lui Florry i s-a permis să se retragă de la bară, Joel a aruncat o privire spre jurați, dar expresiile lor nu îl puteau linişti. Omul bogat care trăise într-un conac ucisese un umil slujitor al Domnului, astfel că trebuia să se facă dreptate.

În desfăşurarea obişnuită a unui proces pentru despăgubiri, apărarea contesta de obicei cererile printr-o serie de martori care depuneau mărturie că moartea nu fusese provocată de acuzat sau că decedatul răspundea măcar parțial prin propria neglijență. Nu aşa stăteau lucrurile în cazul *Bell contra Proprietatea Banning*. John

Wilbanks nu putea oferi nimic care să creeze măcar o mică îndoială cu privire la cauza morții, iar un asemenea efort nevolnic ar fi creat riscul de a pierde chiar şi puțina credibilitate pe care o avea.

De aceea, a decis să atace suma daunelor şi să uşureze impactul verdictului. Şi-a chemat aşadar singurul martor, un alt expert în economie, venit tocmai din California. Wilbanks credea în vechea regulă conform căreia, cel puțin în litigii, cu cât mai mult călătorea un expert, cu atât mai prețioasă era mărturia lui.

Doctorul Satterfield preda la Stanford. Scrisese cărți şi depusese multe mărturii. Esența declarației sale era aceea că suma totală a câştigurilor viitoare ale lui Dexter Bell, indiferent ce cifre accepta juriul, trebuia redusă în mod considerabil, pentru a prezenta o imagine a valorii ei actuale. Folosind un grafic mare, colorat, acesta a încercat să le explice membrilor juriului că, de exemplu, 1 000 de dolari plătiți vreme de zece ani însemnau 10 000 de dolari. Lucru simplu de înțeles. Dar dacă, în acel moment, se acorda acea sumă dintr-odată, beneficiarul putea lua hotărârea de a investi acei bani, iar posibilele câştiguri puteau fi mult mai mari. Prin urmare, era normal să se reducă plata imediată – adică aceea dată prin verdict – la o valoare actuală.

Doctorul Satterfield a explicat apoi că această metodă fusese adoptată deja de tribunalele din întreaga țară în cazuri similare. A sugerat că statul Mississippi era oarecum la coada acestei tendințe, iar afirmația sa nu le-a prea priit juraților. Atunci când se aplica rata probabilă a inflației, suma de 41 000 de dolari reprezenta câştigurile pierdute ale familiei reverendului Bell. Aceasta era părerea sa.

John socotea că orice sumă sub 50 000 de dolari asigura supraviețuirea fermei. Şi se ruga pentru un astfel de verdict. Se putea ipoteca pământul pentru a face față situației. Oricum, cei mai mulți fermieri erau înglodați în datorii, dar prin muncă intensă, cu vreme bună şi prețuri decente – lucruri pentru care fermierii se rugau în fiecare zi –, familia Banning putea reuşi să plătească ipoteca. Pe de altă parte, Wilbanks se bizuia pe conservatorismul tradițional al juraților proveniți din mediul rural. Oamenilor care nu aveau aproape deloc bani li se părea dificil să le acorde sume mari altora.

La interogarea martorului apărării, Burch Dunlap s-a tocmit cu doctorul Satterfield cu privire la cifrele vehiculate, iar după câteva minute, toată lumea era derutată în legătură cu valorile actuale,

cele reduse, ratele proiectate privind inflația şi plățile structurate. Jurații mai cu seamă păreau descumpăniți, iar când Joel i-a văzut atât de tulburați de propria nepricepere, şi-a dat seama că Dunlap crea confuzie în mod intenționat.

Spre sfârşitul după-amiezii, după ce mărturiile se sfârşiseră, iar avocații îşi încheiaseră pledoariile şi prezentările legale, Burch Dunlap s-a ridicat pentru a i se adresa juriului. Fără notițe şi lăsând impresia că nu premeditase nimic, le-a vorbit despre gravitatea crimei, care nu fusese provocată de neglijență. „Câteodată, oricine este neglijent, astfel că putem înțelege de ce se întâmplă anumite accidente. Toți suntem oameni. Dar aici nu a fost vorba de un accident. A fost vorba de o crimă bine plănuită, premeditată, comisă cu sânge-rece. Un atac fatal împotriva unui om neînarmat, întreprins de un soldat care ştia cum să ucidă."

Joel nu-şi putea desprinde ochii de la jurați, care erau fascinați de Dunlap.

„Daunele pentru o faptă atât de monstruoasă? Să uităm oamenii morți – reverendul Bell şi Pete Banning – şi să vorbim despre cei rămaşi în urma lor." El, Dunlap, nu-şi făcea nicio grijă cu privire la familia Banning. Cei doi copii erau educați. Florry deținea propria parte de pământ, liber de orice obligații. Aveau vieți pline de privilegii. Dar ce se întâmpla cu Jackie Bell şi copiii ei?

În acel moment, Dunlap a introdus o digresiune care a fost de-a dreptul sclipitoare. Cu lacrimi în ochi, le-a spus membrilor juriului că tatăl lui murise când el avea doar şase ani, insistând asupra suferinței sfâşietoare pe care acel eveniment le-o provocase mamei lui şi celorlalți copii ai familiei. Continuând la fel, s-a apucat să descrie înmormântarea şi felul în care urmărise sicriul tatălui său dispărând în mormânt. În acel moment, John Wilbanks n-a mai suportat şi, ridicându-se în picioare, a spus iritat:

— Vă rog, onorată instanță, povestea nu are nicio legătură cu acest caz.

Judecătorul Stratton a ridicat din umeri şi a spus:

— E pledoaria finală, domnule Wilbanks. Îi permit să vorbească după cum consideră.

Dunlap i-a mulțumit judecătorului, apoi, brusc, a devenit acid şi i-a ridiculizat pe membrii familiei Banning pentru că încercaseră să pară faliți. Aceştia dețineau „sute de hectare de pământ bogat", în vreme ce clienții săi, familia Bell, nu aveau nimic. „Nu vă lăsați

păcăliți de familia Banning şi de avocații acesteia.“

L-a ironizat apoi pe profesorul Satterfield de la Stanford, întrebându-i pe jurații care înțelegeau mai bine viața din zona rurală a statului Mississippi. „Un profesor liberal din California, cu capul ascuțit şi cu papion, sau doctorul Potter de la Ole Miss?“

Dunlap acționase perfect, iar când s-a aşezat, Joel a simțit cum îl cuprinde greața.

John Wilbanks nu vorbise despre obligații, ci preferase să conteste cifrele. Deşi încercase cu disperare să diminueze totul, jurații au fost de neclintit.

În timpul ripostei, Burch Dunlap şi-a scos mănuşile şi a cerut daune punitive – daune invocate doar în cazurile cele mai grave. Daune care acum erau adecvate, din cauza faptului că Pete Banning nesocotise grav viața şi dovedise o completă lipsă de responsabilitate.

Judecătorul Stratton prezidase multe procese şi bănuia că juriului n-avea să-i trebuiască prea mult timp pentru a da verdictul. I-a trimis pe jurați din sală la ora şase seara şi a amânat şedința. O oră mai târziu, juriul era pregătit să dea verdictul.

În mod unanim, juriul îl considera pe Pete Banning vinovat de moartea lui Dexter Bell, acordând 50 000 de dolari drept daune şi 50 000 de dolari drept daune punitive. Pentru a doua oară în mai puțin de un an, Burch Dunlap stabilise recordul pentru suma cea mai mare obținută într-un proces din districtul de nord al statului Mississippi.

CAPITOLUL

40

Pe măsură ce se scurgea primul an de Drept, Joel devenea tot mai retras, chiar antisocial. Verdictul privind proprietatea tatălui său era deja cunoscut în cercurile legale, fără a mai vorbi de infama lui execuție. Familia Banning se afla în cădere liberă, iar Joel bănuia că existau destule bârfe la adresa lui. O invidia pe Stella, care se afla la o mie şase sute de kilometri distanță.

Într-o zi a condus până la Whitfield, pentru a petrece un weekend lung cu mama lui. Cum doctorul Hilsabeck ținea să discute cu el, au ieşit la plimbare prin parc. Era o zi de primăvară minunată, în care înfloreau azaleele şi cornii. Hilsabeck şi-a aprins pipa, şi-a dus mâinile la spate şi a început să păşească rar, ca şi cum ar fi fost împovărat de ceva.

— Nu face deloc progrese, a spus el pe un ton grav. Se află aici de doi ani, dar nu mă mulțumeşte deloc starea ei.

— Vă mulțumesc pentru că admiteți asta, i-a răspuns Joel. Şi eu am constatat că au apărut puține îmbunătățiri ale stării ei în ultimele opt luni.

— Cooperează până într-un anumit punct, după care se blochează. Joel, i s-a întâmplat ceva traumatizant, ceva cu care nu poate ori nu vrea să se confrunte. Din câte ştiu, mama ta a fost o femeie puternică, având o personalitate deosebită şi nelăsând niciodată impresia de predispoziție spre instabilitate mintală sau depresie. Au existat câteva avorturi spontane, dar asta nu este cu totul neobişnuit. După fiecare dintre ele, s-a retras tot mai mult şi a trecut prin perioade sumbre, probabil depresii temporare, dar întotdeauna şi-a revenit. Vestea că tatăl tău a fost dat dispărut – presupunându-se că a murit – a fost oribilă, şi am discutat de multe ori despre asta. Eu, tu, Stella, Florry, toți am analizat problema. Asta s-a întâmplat în luna mai în 1942. Au trecut aproape trei ani şi, aşa cum ai spus, familia a făcut singurul lucru

posibil – a supraviețuit. Însă ei i s-a întâmplat ceva în acea perioadă, Joel, ceva traumatic, dar pur şi simplu nu reuşesc să scot adevărul de la ea.

— Îmi sugerezi să încerc eu?

— Nu. A fost ceva atât de îngrozitor, încât nu va discuta niciodată despre asta. Şi, atâta vreme cât ține totul ascuns, îmbunătățirea stării ei este foarte dificilă.

— Crezi că asta îl implică pe Dexter Bell?

— Da. Altfel de ce ar fi făcut tatăl tău un asemenea gest?

— Asta e marea întrebare. Am presupus de la început că a fost vorba de Bell, însă misterul este cum a ajuns tata să le afle secretele. Acum e mort, Bell e mort, iar mama nu vrea să vorbească. Doctore, mi se pare că am ajuns într-o fundătură.

— Exact. I-ai întrebat pe oamenii care lucrează pentru voi?

— Nu tocmai. Nineva face parte din familie, şi nu îi scapă multe lucruri. Este credincioasă la culme şi nu va scoate niciodată vreo vorbă. Practic, ea ne-a crescut pe mine şi pe Stella, aşa că o cunoaştem bine. Niciodată nu vorbeşte.

— Chiar dacă ne-ar putea ajuta?

— Să ne ajute? În ce fel?

— Probabil că ştie ceva. Poate a văzut sau a auzit ceva. Dacă s-ar putea confesa cuiva, ție sau mie, aş avea ocazia de a o confrunta pe Liza. Asta ar putea să îi creeze un şoc, ceea ce ar fi un lucru benefic. Trebuie să fie confruntată. Joel, ne aflăm într-un punct mort, iar lucrurile trebuie să se schimbe.

— Cred că merită făcută o încercare. Ce avem de pierdut?

Un bătrân ghemuit într-un scaun cu rotile, aflat la umbra unui ulm, s-a uitat suspicios la ei, dar nu a scos nicio vorbă. Amândoi l-au salutat dând din cap, iar Hilsabeck a spus:

— Bună, Harry.

Dar Harry nu i-a răspuns, căci nu vorbise deloc în ultimii zece ani. Fiindcă o vizita deseori pe mama lui, Joel ajunsese să ştie numele tuturor rezidenților permanenți ai clădirii 41. Se rugase cu fervoare ca mama lui să nu devină una dintre aceste persoane.

— Ar mai fi ceva, a spus apoi Hilsabeck. Există un nou medicament ce se numeşte thorazină şi care îşi face loc încet pe piață. Este un antipsihotic folosit pentru tratarea schizofreniei, a depresiilor şi a altor câteva tulburări mintale. Cred că Lizei i-ar prinde bine un asemenea tratament.

— Îmi ceri aprobarea?

— Nu, doar doream să ştii. Vom începe tratamentul de

săptămâna viitoare.

— Şi care sunt efectele secundare?

— Deocamdată, câştigul în greutate, ceea ce, în cazul ei, ar fi binefăcător.

— Atunci, propun să încercăm.

Au mers apoi spre marginea unui iaz, unde au găsit o bancă într-un loc umbrit şi răcoros. S-au aşezat, urmărind câteva rațe care se bălăceau.

— Cât de des vorbeşte despre întoarcerea acasă? a întrebat apoi Joel.

Hilsabeck a rămas pe gânduri un moment, trăgând un fum din pipă.

— Nu în fiecare zi, dar sigur are asta în minte. Liza e prea tânără ca s-o considerăm o pacientă permanentă aici, de aceea o tratăm ca şi cum, într-o bună zi, va fi îndeajuns de sănătoasă încât să plece acasă. Nu se gândeşte prea mult la asta, dar, la fel ca noi, presupune că va sosi şi acea zi. De ce întrebi?

— Întrucât casa noastră ar putea fi în pericol. Ți-am spus despre acțiunile în instanță pe care le-a intentat familia lui Dexter Bell. Am pierdut-o deja pe prima. Vom face apel, mereu şi mereu, şi vom lupta până la capăt. Ne paşte un alt proces şi s-ar putea să-l pierdem şi pe acela. Ar putea interveni sechestre, hotărâri, interdicții, chiar falimentul. Ne aşteaptă o sumedenie de manevre legale, dar, după ce se aşterne praful, există posibilitatea reală să pierdem pământul şi ferma.

— Şi când s-ar putea aşterne praful?

— Greu de spus. Nu anul acesta, şi probabil nici în următorul. Dar după doi ani, toate procesele şi apelurile ar putea înceta.

Hilsabeck a bătut uşor pipa pe marginea băncii şi a scos tutunul ars. Apoi a umplut-o cu abilitate cu tutun proaspăt dintr-o pungă, a aprins un chibrit, a apropiat flacăra de căuş şi a tras un fum lung. În cele din urmă, a spus:

— Asta ar fi catastrofal pentru ea. Visează să fie acasă cu tine şi cu Stella. Vorbeşte despre munca în grădină cu Amos. Vrea să călărească, să depună flori pe mormântul tatălui vostru, să gătească şi să prepare conserve cu Nineva. A mai tras un fum lung şi a adăugat: Unde s-ar putea duce?

— N-am habar, doctore. Încă n-am discutat despre asta. Doar privesc în viitor. Avem avocați buni, dar şi familia Dexter are. În plus, au de partea lor faptele şi legea.

— Ar fi devastator, de-a dreptul devastator. Nu-mi pot imagina

cum aş putea să o tratez pe Liza dacă ar afla că nu mai are casă.

— Ei bine, să continuăm! Până una-alta ne vom lupta în tribunale.

Într-o dimineață de vineri, pe când trebuia să se afle în Oxford, Joel s-a trezit devreme, apoi s-a dus grăbit la bucătărie şi a pus de cafea. Până să fiarbă apa, a făcut baie şi s-a îmbrăcat, apoi a aşteptat la masa din bucătărie cu cana în față. Nineva a sosit la şapte fix. După ce s-au salutat, Joel a spus:

— Hai să bem o cafea împreună, Nineva. Trebuie să stăm de vorbă.

— Nu vrei micul dejun? a întrebat ea, punându-şi şorțul.

— Nu, o să iau ceva din oraş. Nu prea mă omor după micul dejun.

— Niciodată nu te-ai omorât, nici măcar atunci când erai mic. O gură sau două dintr-un ou, apoi te ridicai de la masă. Ce te frământă?

— Prepară-ți cafeaua.

Fără să se grăbească, ea şi-a pus smântână şi zahăr şi, într-un târziu, cu un aer oarecum îngrijorat, s-a aşezat la masă în fața lui.

— Trebuie să discutăm despre mama, a spus Joel. Doctorul ei de la Whitfield nu e mulțumit de progresele pe care le face. Nineva, există multe secrete în lumea ei, mici mistere care nu au niciun sens. Dacă nu aflăm ce i s-a întâmplat, probabil că Liza nu se va întoarce niciodată acasă.

Nineva clătina deja din cap, sugerând că nu ştia absolut nimic.

— Nineva, Pete nu mai e. S-ar putea să se ducă şi Liza. Există şansa ca doctorul să o ajute, dar numai dacă spune adevărul. Cât timp a petrecut mama cu Dexter Bell pe când credeam cu toții că tata murise?

Ținând cana cu ambele mâini, Nineva a luat o gură de cafea. A aşezat ceaşca pe farfurioară, a rămas o secundă pe gânduri, apoi a zis:

— A fost aici mult timp. Ăsta n-a fost un secret. Eram mereu în preajmă, la fel şi Amos – şi chiar şi Jupe. Domnul Bell venea câteodată cu el. Se întâlneau în biroul domnului Banning şi citeau din Biblie, rosteau câte-o rugăciune… Niciodată nu stătea mult.

— Stăteau singuri?

— Câteodată… aşa cred, dar, cum am mai spus, eu eram mereu aici. Nu s-a întâmplat nimic între ei, cel puțin în casă.

— Eşti sigură, Nineva?

— Ascultă, Joel! Nu ştiu totul. Nu stăteam cu ei. Crezi că şi-a făcut de cap cu predicatorul?

— Nineva, e mort, nu? Dă-mi un alt motiv pentru care Pete l-ar fi ucis. S-au văzut şi când nu erai în preajmă?

— Dacă nu eram aici, de unde să ştiu?

Ca întotdeauna, logica ei era imbatabilă.

— Aşadar, nimic dubios? Absolut nimic?

Nineva a făcut o grimasă şi şi-a masat tâmplele, de parcă ar fi invocat ceva dureros din memorie. Încet, a spus:

— A fost ceva o dată.

— S-auzim, Nineva, a spus imediat Joel, simțind că se afla în pragul unei revelații.

— A spus că trebuia să meargă în Memphis, că mama ei era în spital acolo şi că se simțea foarte rău. Zicea că avea cancer. În orice caz, voia ca predicatorul să meargă în vizită la mama ei, în ultimele sale zile de viață. A mai zis că mama ei se îndepărtase de biserică, iar acum, fiind pe moarte, voia să stea de vorbă cu preotul ca să… cum să spun? Ca să se împace cu Domnul. Şi cum Liza îl aprecia atât de mult pe Dexter Bell, voia ca el să facă lucrarea Domnului cu mama ei, în Memphis. După cum ştii, Lizei nu-i plăcea să conducă, de aceea mi-a zis într-o zi că ea şi predicatorul aveau să plece a doua zi devreme, după ce tu şi Stella ați fi plecat la şcoală. Doar ei doi. Şi aşa s-a întâmplat. Dar nu am socotit nimic rău în asta. Reverendul Bell a venit singur în acea dimineață, iar eu i-am făcut cafea şi am stat toți trei chiar aici în timp ce el rostea o rugăciune pentru ca Domnul să-i ferească în călătoria până acolo şi înapoi şi pentru ca mâna Lui vindecătoare să se pogoare asupra mamei Lizei. A fost foarte mişcător, din câte țin minte. Nu m-am gândit la altceva. Liza m-a rugat să nu vă spun vouă despre asta, fiindcă nu voia să vă faceți griji pentru bunica voastră, aşa că mi-am ținut gura. Au plecat şi au stat acolo toată ziua, întorcându-se la căderea întunericului. Liza mi-a spus că suferea de rău de maşină şi că avea ceva la stomac, de aceea s-a dus imediat la culcare. Câteva zile după aceea, nu s-a simțit prea bine, zicând că probabil luase ceva de la spitalul din Memphis.

— Nu-mi amintesc aşa ceva.

— Erai ocupat cu şcoala.
— Când s-a întâmplat asta?
— Când? Joel, nu-mi notez datele!
— Bine, dar la câtă vreme după ce primisem ştirea despre tata? O lună, şase luni, un an?
— La multă vreme. Când am auzit de domnul Banning?
— În mai 1942.
— Da, aşa e, era vreme răcoroasă şi se culegea bumbacul. Cel puțin la un an după ce am primit vestea aceea.
— Deci în toamna anului 1943?
— Cred că da. Nu prea țin socoteala datelor.
— Ei bine, e ciudat, pentru că mama ei n-a murit. Bunica Sweeney trăieşte şi e foarte bine în Kansas City. Am primit o scrisoare de la ea chiar săptămâna trecută.
— Adevărat. Când am întrebat-o pe Liza cum se mai simțea mama ei, n-a prea vrut să vorbească despre asta. Mai târziu mi-a zis că vizita reverendului Bell fusese benefică, pentru că Domnul se milostivise de ea şi o vindecase.
— Deci au petrecut ziua împreună, iar Liza s-a simțit rău la întoarcere. N-ai avut nicio bănuială în legătură cu asta?
— Nu m-am gândit la nimic necurat.
— Mă îndoiesc, Nineva. Ție nu-ți prea scapă multe lucruri.
— Îmi văd de treburile mele.
— Şi de ale tuturor. Unde era Jackie Bell în ziua aceea?
— Nu o urmăresc pe Jackie Bell.
— Dar nu s-a vorbit deloc despre ea?
— N-am întrebat. Iar ei n-au spus nimic.
— Ei bine, nu te-ai gândit niciodată la ziua aceea spunându-ți că ceva nu se potrivea?
— Ce anume?
— De exemplu, că la Memphis sunt o mulțime de predicatori. La fel între Clanton şi Memphis. De ce ar fi avut nevoie mama Lizei de un predicator din Clanton? Ea ține de Biserica Episcopală din Memphis, pe care eu şi Stella am vizitat-o de câteva ori înainte de a se muta de acolo. De ce n-a vrut Liza să ne spună mie şi Stellei că mama ei – bunica noastră – era grav bolnavă într-un spital din Memphis? Obişnuiam să o vedem din când în când. Nimeni nu ne-a spus că avea cancer şi este limpede că n-a murit din cauza asta. Toată povestea asta miroase tare urât, Nineva, şi tu n-ai fost deloc bănuitoare?
— Presupun…

— Ce presupui?

— Bine, o să-ți spun. N-am înțeles de ce călătoria asta la Memphis a fost un secret atât de mare. Țin minte că m-am gândit că, dacă mama ei era cu adevărat bolnavă, trebuia să vă ia şi pe voi să o vedeți. Dar nu, nici măcar n-a vrut ca voi să ştiți ceva de asta. Într-adevăr, a fost o ciudățenie. A fost ca şi cum ea şi predicatorul voiau neapărat să plece în ziua aceea şi aveau nevoie de un motiv pe care să mi-l servească. Da, de acord, am fost bănuitoare după aceea, dar cui puteam să-i spun asta? Lui Amos? Oricum îi spun totul, iar el uită imediat. Ăsta-i omul meu.

— I-ai spus tatei?

— Nu m-a întrebat.

— I-ai spus tatei?

— Nu, n-am povestit nimănui în afară de Amos.

Joel a lăsat-o la masă şi a plecat cu maşina, plimbându-se îndelung pe drumurile lăturalnice din comitat. În vreme ce se străduia să pună lucrurile cap la cap, trăia senzația că tocmai descoperise primul indiciu important dintr-un mister ce părea să rămână în veci nerezolvat.

Chiar dacă se simțea derutat, avea convingerea că Nineva nu îi spusese totul.

CAPITOLUL

41

În afară de studiul pentru examenele de sfârşit de an, Joel redacta pledoarii şi perfecționa apelul contra verdictului dat de juriu în tribunalul federal. Întrucât tărăgănarea făcea parte din strategia lor, el şi John Wilbanks au aşteptat până în ultima zi, prezentând pledoaria finală către Tribunalul de Apel al circuitului cinci pe data de 1 iunie 1948.

Două zile mai târziu, pe 3 iunie, judecătorul Abbott Rumbold a analizat, în cele din urmă, cea de-a doua acțiune intentată de Jackie Bell, petiția prin care cerea anularea transferului presupus fraudulos prin care Pete Banning le cedase pământul copiilor lui.

Burch Dunlap solicita de luni întregi judecarea cauzei, iar lista de cazuri pe care o avea Rumbold nu era chiar atât de plină. Cu toate acestea, lista era domeniul exclusiv al judecătorului, iar el o manevrase vreme de decenii. De obicei, Rumbold făcea aproape tot ce voia John Wilbanks şi, în plus, nutrea o simpatie enormă față de familia Banning. Dacă Wilbanks dorea tergiversarea, atunci cazul se afla cu certitudine în locul potrivit.

Dunlap se temea serios că judecătorul avea să fie părtinitor. Voia să-şi capete partea, să termine cu procesul, să îşi îmbunătățească reputația şi să facă apel la Curtea Supremă a statului, unde legea însemna mult mai mult decât vechi prietenii.

La Curțile de Echitate nu existau jurii. Judecătorii hotărau precum regii şi, de regulă, cu cât erau mai multă vreme în funcții, cu atât mai dogmatici deveneau. Procedurile se deosebeau de la un district la altul şi deseori se schimbau peste noapte.

Rumbold s-a instalat pe scaunul său din sala principală a tribunalului fără surle şi trâmbițe şi a salutat lumea. Chemarea stridentă la ordine a lui Walter Willy era rezervată doar pentru tribunalul de circuit. Rumbold nu suporta aşa ceva.

Sala era plină. Cu toții păreau interesați de spectacol. Erau

prezenți toți obișnuiții tribunalului – pensionari plictisiți care își făceau de lucru afară, la umbră, angajații comitatului aflați în pauză, secretarele din tribunal, Ernie Dowdle, Hop Purdue şi Penrod, care stăteau în balcon împreună cu alți negri –, plus alte câteva zeci de spectatori.

Ştirea privind verdictul dat de tribunalul federal în urmă cu trei luni, prin care reclamanta primea 100 000 de dolari, nu fusese bine primită în oraş, iar oamenii erau curioşi. Legenda lui Pete Banning continua să capete proporții în comitatul Ford, iar cei mai mulți oameni nu o priveau cu ochi buni pe Jackie Bell, care încerca să fure pământul familiei Banning, aflat în proprietatea acesteia de peste o sută de ani.

Întrucât fuseseră citați ca pârâți în acest caz, Joel şi Stella s-au văzut siliți să participe. S-au aşezat la masa apărării, avându-i pe frații Wilbanks de o parte şi de alta, şi s-au străduit să o ignore pe Jackie Bell, aflată la masa alăturată. Încercau să nu bage în seamă o sumedenie de lucruri – mulțimea din spatele lor, privirile iscoditoare ale secretarelor de şedință şi ale avocaților, teama că aveau să fie dați în judecată şi urmăriți penal –, însă adevărata groază era faptul că stăteau la o masă aflată la doar şase metri de locul în care tatăl lor fusese executat în urmă cu unsprezece luni. Sala aceea – ca şi întregul tribunal – era un loc întunecat şi nenorocit, pe care ar fi vrut să nu-l mai vadă niciodată.

Rumbold s-a încruntat spre Burch Dunlap şi a spus:

— Voi permite câteva remarci introductive foarte scurte. În numele reclamantei.

Burch s-a ridicat având în mână un dosar.

— Mulțumesc, onorată instanță. Multe dintre fapte au fost stipulate, astfel că nu am mulți martori. În data de 16 septembrie 1946, cam cu trei săptămâni înainte de nefericita moarte a reverendului Dexter Bell, fostul soț al clientei mele, domnul Pete Banning le-a cedat printr-un act partea sa de pământ, totalizând 260 de hectare, copiilor săi, pârâții Joel şi Stella Banning, în părți egale. O copie a acestui document s-a anexat ca probă.

— Am citit actul, a mârâit Rumbold.

— Da, domnule. Iar noi vom dovedi că acest act este cel dintâi folosit de membrii familiei Banning pentru a transfera pământul către generația următoare, din 1818 încoace. Familia şi-a transmis pământul prin testament, niciodată prin cedare. Prin această cedare, domnul Pete Banning a vrut, de fapt, să-şi protejeze pământul, întrucât intenționa să îl ucidă pe Dexter Bell.

Pur şi simplu aşa stau lucrurile.

Dunlap s-a aşezat, iar John Wilbanks a sărit imediat în picioare.

— Onorată instanță, nu sunt deloc convins că domnul Dunlap este suficient de pregătit încât să ne explice nouă ce anume avea de gând Pete Banning când a semnat acel act. Are totuşi dreptate, acest pământ aparține familiei sale din 1818, când străstrăbunicul lui Pete Banning a început să îşi construiască ferma. Sincer să fiu, este îngrozitor ca o persoană care nici nu este rezidentă în Mississippi să vrea acum să o smulgă familiei. Vă mulțumesc.

— Chemați-l pe primul martor, i-a spus Rumbold lui Dunlap. Aveți datoria de a merge mai departe.

— Onorabilul Claude Skinner, avocat.

Skinner s-a ridicat din secțiunea rezervată spectatorilor, s-a apropiat de bară şi, jurând să spună adevărul, a păşit în boxa martorilor.

— Vă rog să ne spuneți numele şi ocupația dumneavoastră.

— Claude Skinner, avocat. Am biroul în Tupelo şi mă ocup în principal de proprietăți imobiliare.

— Când l-ați cunoscut pe Pete Banning?

— A venit la biroul meu în septembrie 1946 şi m-a rugat să-i redactez un act de cesiune. Avea drepturi depline asupra unei părți de pământ aici, în comitatul Ford, împreună cu locuința de pe teren, şi voia să le cedeze totul copiilor săi.

— L-ați mai întâlnit înainte de asta?

— Nu, domnule. Nu l-am cunoscut. A adus atunci un plan şi o descriere completă a proprietății şi a casei, iar eu l-am întrebat cine se ocupase de acele documente legale în comitat. Mi-a spus că era vorba de firma Wilbanks, dar că prefera să nu o folosească în acea problemă.

— A precizat vreun motiv pentru care evita să folosească firma Wilbanks?

— Nu a făcut-o, iar eu nu l-am întrebat. Domnul Banning mi s-a părut un om scump la vorbă.

— Şi ați întocmit actul de cesiune aşa cum a dorit?

— Da. S-a întors peste o săptămână şi a semnat documentul. Secretara mea l-a autentificat, apoi l-a trimis împreună cu chitanța de onorariu către funcționarul de la Echitate, care se află aici. Am încasat 15 dolari pentru munca mea, iar el mi-a plătit în numerar.

— L-ați întrebat de ce le ceda proprietatea copiilor săi?

— Mda, într-un fel. După ce am verificat lanțul de titluri de proprietate, am constatat că familia nu apelase niciodată la acte de cesiune. Proprietatea lor fusese transferată întotdeauna prin testamente. Am comentat acest lucru, iar domnul Banning a spus şi citez: „Îmi protejez proprietatea".

— O proteja… de cine?

— Nu mi-a spus. Şi nici nu l-am întrebat.

— Nu mai am întrebări.

Cu un aer foarte afectat, John Wilbanks s-a ridicat şi s-a încruntat spre Skinner.

— Când v-ați dat seama că firma mea de avocatură îl reprezentase pe domnul Banning vreme de ani întregi, nu v-ați gândit că era cazul să îmi dați un telefon ca să mă anunțați?

— Nu, domnule. Era evident că domnul Banning nu voia să folosească firma dumneavoastră sau un alt avocat din acest comitat. Tocmai din acest motiv a venit la Tupelo ca să mă angajeze.

— Deci un gest de curtoazie din partea dumneavoastră nu a fost luat în calcul.

— După părerea mea, nu a fost necesar.

— Nu mai am întrebări.

— Vă puteți retrage, a spus Rumbold. Chemați următorul martor.

Dunlap s-a ridicat şi a spus:

— Onorată instanță, am dori să îl chemăm la bară pe domnul Joel Banning, ca martor al apărării.

— Există obiecții? l-a întrebat Rumbold pe John Wilbanks.

Această mişcare fusese anticipată, iar Joel era pregătit întru totul pentru a depune mărturie.

— Niciuna, a răspuns Wilbanks.

Joel a jurat să spună adevărul şi s-a aşezat pe scaunul martorilor, de unde vedea întreaga sală. I-a zâmbit scurt surorii lui, a dat din cap spre Florry, care stătea în primul rând, apoi a aşteptat întrebările pregătite de unul dintre cei mai buni avocați de proces din statul Mississippi.

— Domnule Banning, a început Dunlap, unde vă aflați când ați auzit ştirea că tatăl dumneavoastră fusese arestat pentru uciderea lui Dexter Bell?

Instinctiv, Joel a întrebat:

— Ce relevanță are acest lucru pentru cazul de față?

— Domnule, vă rog să răspundeți la întrebare, a zis Dunlap,

oarecum surprins de replica lui Joel.

— Dar de ce nu îmi răspundeți la întrebare? a reacționat Joel.

John Wilbanks s-a ridicat în picioare.

— Onorată instanță, martorul are dreptate. Întrebarea pusă de domnul Dunlap nu are absolut nicio legătură cu cazul de față. Obiectez.

— Se aprobă, a încuviințat Rumbold cu glas tunător. Nu văd nicio relevanță.

— Nu are importanță, a bombănit Dunlap.

Joel ar fi vrut să-i zâmbească, încercând parcă a-i spune: „Punct câştigat de mine". Dar a reuşit să rămână încruntat.

— Aşa... Înainte ca domnul Pete Banning să vă cedeze această proprietate, în luna septembrie a anului 1946, a discutat acest aspect cu dumneavoastră? a întrebat Dunlap.

— Nu.

— A discutat asta cu sora dumneavoastră?

— Va trebui să o întrebați pe ea.

— Nu ştiți?

— Nu cred, dar nu sunt absolut sigur.

— Unde vă aflați la acea dată?

— La colegiu.

— Iar ea unde se afla?

— La colegiu.

— Dar după această dată a discutat despre actul de cesiune cu dumneavoastră?

— Doar în ziua în care a murit.

— Iar asta când a fost?

Joel a ezitat, apoi şi-a dres glasul şi a spus rar, dar cu glas puternic:

— Tatăl meu a fost executat în această sală de tribunal în data de 10 iulie anul trecut.

După această mică scenă dramatică, Dunlap a ridicat un dosar şi a început să extragă din el diverse documente. Pe rând, i-a întins lui Joel copii ale testamentelor semnate de strămoşii lui, cerându-i să le confirme. Acel lot de documente fusese deja inclus între probe, dar Dunlap avea nevoie de o mărturie clară pentru a-şi alimenta argumentația. Intențiile lui erau clare, iar remarcile la fel de bine formulate: familia Banning îşi predase pământul cu religiozitate următoarei generații prin testamente bine redactate. Pete devenise proprietar al pământului şi al casei în 1932, când murise mama lui. Ea o moştenise cu trei ani înainte, când murise

soțul ei. Încet şi cu atenție, Joel a trecut în revistă lanțul titlurilor de moştenire, împreună cu o bună parte a istoriei familiei sale. Ştia totul pe de rost, memorând vechile testamente. În fiecare generație, bărbații muriseră primii – şi încă tulburător de devreme – şi le lăsaseră pământul soțiilor lor; niciuna nu se recăsătorise.

Apoi Dunlap a întrebat:

— Aşadar, tatăl dumneavoastră a fost primul din istoria familiei care şi-a ignorat soția în favoarea copiilor, corect?

— Corect.

— Nu vi se pare ceva neobişnuit?

— Domnule, nu e niciun secret că mama mea are anumite probleme de sănătate. Prefer să nu intru în detalii.

— Nici nu am solicitat asta.

Treptat, pe măsură ce orele s-au scurs, Dunlap şi-a demontat punctul de vedere. Actul de cesiune al lui Pete era dubios din multe motive. Joel, Stella, Florry şi chiar şi John Wilbanks au recunoscut în sinea lor că Pete semnase actul pentru a-şi proteja pământul în timp ce plănuia să îl ucidă pe Dexter Bell, iar acest lucru devenea evident.

Spre ora amiezii, nu mai exista niciun martor. Avocații au ținut scurte pledoarii, iar Rumbold a comunicat că avea să dea o hotărâre „curând".

— Când putem aştepta hotărârea, onorată instanță? a întrebat Dunlap.

— Mie nu mi se impun termene, domnule Dunlap, s-a răstit Rumbold pe un ton iritat. Voi examina documentele şi propriile notițe şi voi da un verdict la vremea cuvenită.

Simțind că are public, Dunlap a ținut să clarifice lucrurile.

— Ei bine, onorată instanță, nu ar trebui să dureze prea mult. Procesul a ținut mai puțin de patru ore. Faptele şi chestiunile sunt clare. De ce ar trebui să existe o întârziere?

Rumbold s-a îmbujorat la față şi a întins un deget spre Dunlap.

— Domnule Dunlap, eu judec lucrurile şi nu am nevoie să fiu sfătuit cum să fac asta. Ați vorbit îndeajuns.

Dunlap ştia un lucru foarte cunoscut printre avocații locali. Rumbold putea analiza cazul şi o veşnicie. Reglementările nu prevedeau o perioadă precisă în care judecătorii Curții de Echitate să dea sentințe, iar Curtea Supremă a statului, care avea întotdeauna câțiva foşti astfel de judecători, nu se arătase niciodată dispusă să impună termene.

— Şedința se suspendă, a spus Rumbold, încă uitându-se urât la Dunlap şi bătând cu ciocanul în masă.

Jackie Bell şi Errol McLeish au părăsit sala de judecată fără să scoată vreun cuvânt. S-au dus direct la maşină şi au plecat spre o casă aflată la câțiva kilometri de oraş, luând masa de prânz cu cea mai bună prietenă a ei de pe vremea când locuia în Clanton. Myra era o sursă de bârfe şi de informații despre tot ce se spunea în biserică şi în oraş şi nu îl plăcea pe noul predicator, înlocuitorul lui Dexter. Puțini enoriaşi îl agreau, iar ea avea o listă lungă de nemulțumiri. Adevărul era că toți îi simțeau lipsa lui Dexter, chiar şi acum, la aproape doi ani de la moartea sa.

Myra nu îl plăcea nici pe Errol McLeish. Avea ochi alunecoşi şi o strângere de mână moale şi o manipula discret pe Jackie. Cu toate că era avocat şi avea câteva proprietăți, dându-şi aere în privința banilor, Myra bănuia că adevăratul lui scop era Jackie şi ceea ce se putea smulge de la familia Banning.

Avea o influență mult prea mare asupra lui Jackie, care, după părerea Myrei, era încă fragilă după tragedia prin care trecuse. Myra îşi exprimase această îngrijorare, în secret, desigur, față de alte doamne de la biserică. Existau deja zvonuri cum că Jackie avea planuri privind pământul şi casa elegantă a familiei Banning şi că McLeish avea cuvântul hotărâtor.

O sursă de la hotelul Bedford scăpase vestea că se cazaseră în aceeaşi cameră, sub numele de domnul şi doamna McLeish, deşi Jackie o asigurase pe Myra că nu plănuia să se recăsătorească.

Doi adulți necăsătoriți în aceeaşi cameră de hotel, în centrul oraşului Clanton. Iar unul dintre adulți era văduva predicatorului.

CAPITOLUL

42

Călătoria cu trenul din Memphis în Kansas a durat şapte ore şi jumătate, cu mai multe opriri decât puteau ei ține socoteală. Dar nu le păsa. Era vară. Terminaseră anul şcolar, erau departe de fermă, călătoreau la clasa întâi, iar însoțitorii de vagon le serveau vin de la gheață la cel mai mic semn. Stella citea antologia de povestiri a Eudorei Welty, în vreme ce Joel parcurgea cu oarecare dificultate *Absalom, Absalom!* Îl văzuse pe Faulkner de două ori în Oxford, unde prezența lui abia dacă era băgată în seamă. Nu era niciun secret însă că îi plăcea să ia cina seara târziu, la un restaurant numit Mansion, aflat lângă piață, iar Joel avusese o masă în apropiere de el pe când mânca singur. Joel era hotărât ca, înainte de a absolvi facultatea, să îşi ia inima în dinți şi să i se prezinte. Visa să bea whisky pe veranda marelui scriitor şi să îi spună povestea tragică a tatălui său. Poate că domnul Faulkner auzise povestea şi poate că avea să o folosească într-un roman.

De la gara din Kansas, au luat un taxi care i-a dus până la o casă modestă din centrul oraşului. După război, bunicul şi bunica Sweeney se mutaseră din Memphis, iar Joel şi Stella nu îi vizitaseră niciodată în Kansas. Adevărul era că nu petrecuseră prea mult timp cu părinții Lizei, pentru că, aşa cum observaseră ei pe măsură ce creşteau, Pete nu prea ținea la familia Sweeney, iar sentimentul era reciproc.

Soții Sweeney nu aveau bani, dar se străduiseră întotdeauna să fie cot la cot cu cei din clasele avute. Acesta era şi motivul pentru care Liza îşi petrecea atât de mult timp la Peabody pe când era la liceu. Părinții ei o îndemnau să procedeze astfel. Cu toate acestea, în loc să îşi găsească drept soț un băiat bogat din Memphis, ea rămăsese însărcinată cu un fermier din Mississippi.

La fel ca foarte mulți oameni din Memphis, soții Sweeney se uitau de sus la orice persoană din Mississippi. Se purtaseră

politicos cu Pete când Liza îl adusese acasă, sperând însă în sinea lor că nu acela era alesul, chiar dacă era atrăgător şi absolvise West Point. Şi, înainte ca ei să poată ridica obiecţii, el o răpise şi se căsătorise cu Liza, ceea ce îi traumatizase. Nu ştiau dacă ea era însărcinată când fugise de acasă, dar micuţul Joel venise pe lume curând după aceea. Vreme de ani întregi, se văzuseră siliţi să îşi asigure prietenii că el se născuse la exact nouă luni după „nuntă".

Când s-a presupus că Pete murise, soţii Sweeney îi oferiseră Lizei prea puţină alinare, cel puţin după părerea ei. Vizitau rareori ferma, iar când se aventurau în acel colţ de lume, voiau întotdeauna să plece imediat ce soseau. În sinea lor, le era jenă că Liza alesese să trăiască într-un loc atât de izolat şi de înapoiat. Orăşeni ignoranţi, nu preţuiau deloc pământul, bumbacul, animalele, ouăle proaspete şi legumele. Erau îngroziţi văzând că familia Banning folosea „oameni de culoare" pentru a munci în casă şi pe câmp. Când Pete revenise din morţi, manifestaseră prea puţin interes şi nu îl vizitaseră decât la câteva luni după ce el se întorsese acasă.

La sfârşitul războiului, domnul Sweeney fusese transferat în Kansas, o mutare descrisă drept o promovare importantă, însă, în realitate, un efort disperat de a-şi salva slujba. Noua lor casă era mai mică decât aceea din Memphis, dar cele două fiice erau acum plecate şi nu aveau nevoie de prea mult spaţiu. Apoi Liza suferise căderea nervoasă şi fusese trimisă la Whitfield. Soţii Sweeney nu spuseseră nimănui că fiica lor mai mică fusese izgonită într-un azil pentru nebuni aflat într-un cotlon din Mississippi. O vizitaseră o singură dată şi fuseseră îngroziţi de starea ei şi de locul acela.

Apoi Pete fusese arestat, judecat şi executat, iar soţii Sweeney se simţiseră recunoscători fiindcă se mutaseră şi mai departe de Clanton.

Singurele legături cu familia Banning erau scrisorile ocazionale trimise de Joel şi de Stella. Probabil că sosise momentul să cedeze şi să accepte să le facă o vizită. Soţii i-au primit frumos în casa lor, părând sincer entuziasmaţi auzind că veneau de atât de departe. La o cină lungă, la care au avut parte de o mâncare cu gust fad, întrucât bunicii nu îi plăcuse niciodată să gătească, au discutat despre colegi şi Facultatea de Drept, precum şi despre planurile lor de viitor. Apoi au vorbit despre Liza. Stella şi Joel petrecuseră două zile cu ea şi susţineau că observaseră o îmbunătăţire a stării ei. Doctorii erau optimişti că noua medicaţie

dădea rezultate. Câştigase chiar şi câteva kilograme. Soții Sweeney ar fi dorit să călătorească în sud, dar programul de muncă al bunicului era foarte încărcat.

Nu s-a adus vorba deloc despre muntele de probleme legale cu care se confrunta familia Banning şi, oricum, bunicul şi bunica nu se sinchiseau. Au preferat să vorbească despre ei şi despre prietenii minunați şi înstăriți pe care şi-i făcuseră în Kansas. Sperau că tinerii nu se gândeau să se stabilească în Mississippi.

Stella a dormit în camera pentru oaspeți, iar Joel, pe canapeaua din camera de zi. După o noapte chinuitoare, pe Joel l-au trezit zgomotele din bucătărie şi mirosul de cafea. Bunicul era la masă, mâncând pâine prăjită şi frunzărind grăbit ziarul de dimineață, în vreme ce bunica pregătea compoziția pentru clătite. După câteva minute de discuție, bunicul şi-a înşfăcat geanta diplomat şi a plecat precipitat la birou, unde avea de terminat un contract important.

— Munceşte tot timpul, a spus bunica imediat după plecarea lui. Să stăm de vorbă!

Stella a apărut curând şi au luat un mic dejun format din clătite şi cârnați. La un moment dat, Stella a adus vorba despre faptul că lucra la un proiect pentru un curs ce începea în toamnă. Trebuia, aşadar, să adune cât mai multe informații despre starea de sănătate şi istoricul bolilor rudelor ei apropiate. Profilurile aveau să fie discutate la clasă cu scopul de a proiecta longevitatea fiecărui student. În ceea ce-i privea pe membrii familiei Banning, lucrurile arătau cam sumbru. Tatăl lui Pete murise la vârsta de patruzeci şi nouă de ani, în urma unui atac de inimă; mama lui murise de pneumonie la vârsta de cincizeci de ani. Mătuşa Florry avea cincizeci de ani şi părea să aibă o sănătate mulțumitoare, dar în ultimul secol niciun bărbat din familia Banning nu apucase şaptezeci de ani.

Joel susținea că o ajută pe Stella la proiect şi a luat notițe. Au discutat apoi despre părinții bunicii, ambii decedați, precum şi despre părinții domnului Sweeney.

Doamna Sweeney avea şaizeci şi şase de ani şi susținea că avea o sănătate de fier. Nu suferea de nicio boală şi nu lua medicamente. Nu avusese cancer, boli de inimă sau alte tulburări grave. Fusese internată în spital de două ori, în Memphis, pentru a naşte fetele, nimic altceva. Detesta spitalele şi încerca să le evite. Joel şi Stella i-au spus că se simțeau uşurați să afle că moşteniseră gene ceva mai promițătoare de la neamul Sweeney.

Dacă Nineva spusese adevărul, aşa cum o făcea întotdeauna, de ce minţiseră Liza şi Dexter, susţinând că o vizitaseră pe mama ei care murea de cancer într-un spital din Memphis? Şi de ce ţinuseră să ascundă asta de copii şi de oricine altcineva?

Ceea ce dădea naştere următoarei întrebări: ce făcuseră, de fapt, în ziua aceea?

Două nopţi în Kansas erau de ajuns. Bunicul i-a condus la gară şi s-au îmbrăţişat. Şi-au promis că se vor revedea cât de curând şi că vor păstra legătura. Ajunşi în vagonul-restaurant, Joel şi Stella au respirat uşuraţi şi au cerut vin.

S-au oprit apoi la St. Louis şi s-au cazat într-un hotel din centru. Joel voia să urmărească un meci al echipei Cardinals la Sportsman's Park şi insista ca Stella să îl însoţească. Pe ea nu o interesa baseballul, dar nu avea de ales. Echipa era pe locul doi. Stan Musial era dezlănţuit şi conducea în ligă în topul loviturilor reuşite, iar asta însemna foarte mult pentru fratele ei. Amândurora le-a plăcut meciul.

De la St. Louis au continuat spre est, schimbând trenul la Louisville şi la Pittsburgh şi ajungând, în cele din urmă, la Union Station din D.C., în seara zilei de 17 iunie. A doua zi, luni, Stella avea să primească o slujbă pentru două luni ca internă la o editură şi trebuia să găsească o cameră ieftină.

Când revenea în Clanton, Joel urma să îşi reia slujba de vară, neplătită, la firma Wilbanks. Nu era deloc entuziasmat. Era sătul de Drept şi de şcoală şi se gândea să sară un an, poate chiar doi. Voia să plece, să caute aventura undeva în vest, unde se putea ascunde de toate mizeriile de care se ocupa. De ce nu putea petrece câteva luni pescuind păstrăvi în pâraiele puţin adânci din munţi, în loc să îndure cursuri plicticoase, sau să meargă cu maşina la Whitfield pentru încă o vizită deprimantă, sau să îşi facă griji din cauza monstruozităţilor legale pe care le cocea Burch Dunlap, sau să zăbovească la căsuţa roz ca să o încurajeze pe Florry în timp ce în fundal răsuna o muzică de operă stridentă?

Nu prea mai avea bani, aşa că a renunțat la biletul de clasa întâi şi a cumpărat unul obişnuit până în Memphis. Stătea pe un scaun la bar şi sorbea dintr-o bere în Union Station când o tânără a trecut pe lângă el. Avea păr negru şi scurt, ochi negri, trăsături perfecte. Probabil în jur de douăzeci de ani, era o adevărată frumusețe. Joel nu era singurul bărbat din bar care o remarcase. Era înaltă, suplă şi bine proporționată. După ce ea a dispărut, iar el a revenit la bere şi la necazurile lui, i-a părut rău că renunțase la biletul de clasa întâi şi că îşi făcuse griji în legătură cu banii.

A golit paharul, a pornit spre peron şi a văzut-o din nou. A încercat să se apropie discret de ea, sperând că mergea în aceeaşi direcție. Apoi a observat alți doi bărbați care o măsurau din ochi.

S-a îmbarcat imediat după ea şi a reuşit să ocupe un loc alături. S-a aşezat mai comod, părând s-o ignore, apoi a deschis o revistă şi a început s-o răsfoiască alene. Cu coatele aproape atingându-li-se, a reuşit să strecoare o altă privire spre ea când trenul s-a clătinat şi a început să ruleze. Era ceva unic în exotismul înfățişării ei. Joel nu mai văzuse niciodată un chip atât de frumos. Ea citea o carte într-o ediție ieftină şi se prefăcea că era singură într-un vagon gol. Probabil că era mecanismul ei de apărare, se gândea Joel. În mod sigur era urmărită de fiecare dată când ieşea din casă.

Când au ajuns în apropiere de D.C., temperatura a crescut, iar el s-a ridicat şi şi-a scos haina. În timp ce ea îl privea, el i-a zâmbit, dar ea nu i-a răspuns. Apoi s-a aşezat şi a întrebat-o:

— Încotro?

— Jackson.

Existau mai multe gări Jackson în drumul spre sud şi, din fericire, toate se aflau la cel puțin o mie şi ceva de kilometri distanță. Dacă avea noroc, urma să stea cot la cot cu ea ore bune.

— Mississippi?

— Da.

— Cunosc bine statul. Acolo ți-e căminul?

— Nu, sunt din Biloxi, dar voi rămâne o noapte sau două în Jackson.

O voce moale, senzuală, cu o urmă de accent din zona golfului Mexic. Pentru restul statului Mississippi, coasta reprezenta o altă lume. Preponderent catolică, influențată de francezi, spanioli, indieni şi africani, acea zonă ajunsese populată de un amestec eclectic de italieni, sârbi, libanezi, chinezi şi, ca întotdeauna, irlandezi.

— Îmi place oraşul Jackson, a zis el apoi, lucru adevărat doar în parte – însă era rândul lui să spună ceva.

— E în regulă, a răspuns ea. Îşi pusese cartea în poală, semn clar că nu respingea conversaţia. Şi unde îţi petreci vremea în Jackson? l-a întrebat apoi.

„În Whitfield, fiindcă mama mea se află într-o casă de nebuni.“ Avea să îşi spună doar numele mic, nu şi pe cel de familie. Era mecanismul lui de apărare.

— Există o mică bodegă în spatele hotelului Heidelberg, care îmi place destul de mult. Sunt Joel.

— Mary Ann. Malouf.

— De unde vine acest Malouf?

— Tatăl meu e libanez, iar mama, irlandeză.

— Iar genele dominante câştigă. Eşti foarte frumoasă.

Aproape că nu îi venea să creadă că spusese asta! Ce idiot!

Ea a zâmbit, iar inima lui a tresăltat.

— Încotro mergi? l-a întrebat ea.

— O să cobor în Memphis. „Ori o să merg cu trenul până pe Marte şi înapoi dacă rămâi şi tu cu mine.“ Mă duc la facultate, la Ole Miss.

Un motiv care îl făcea să rămână acolo era acela că tinerelor doamne le plăcea să flecărească deseori cu tinerii pe cale să devină avocaţi. În timpul primului an la Ole Miss, învăţase rapid acest truc şi îl folosea de câte ori i se ivea ocazia.

— De când eşti la Ole Miss? l-a întrebat ea.

— Am intrat în cel de-al doilea an.

— Nu te-am mai văzut pe acolo.

— Acolo? Unde?

— Prin campus. Eu sunt în primul an la Ole Miss din toamna asta.

Universitatea avea patru mii de studenţi şi doar cincisprezece la sută din aceştia erau fete. Cum de nu o văzuse până atunci? A zâmbit şi a spus:

— Ce mică e lumea! Studenţii de la Drept au tendinţa de a sta în zona lor.

Se minuna de norocul pe care îl trăia. Nu doar că avea să o simtă alături vreme de aproape zece ore, dar urmau să se şi afle în acelaşi campus peste două luni. Preţ de un moment, a simţit că are motive reale să zâmbească.

— Ce te-a adus la D.C.? l-a întrebat ea.

— Am ajutat-o pe sora mea să se mute, are aici o slujbă de vară.

Suntem dintr-un orăşel aflat nu departe de Oxford. Dar tu?

— Mi-am vizitat logodnicul. Lucrează pentru un comitet al Senatului.

Şi astfel, petrecerea se încheiase. El spera că nu se încruntase, că nu făcuse vreo grimasă şi nici nu arătase ca şi cum ar fi fost în pragul lacrimilor. Spera că reuşise să îşi păstreze acelaşi aer cordial şi să pară oarecum înțelegător, ceea ce era aproape imposibil în fața unei asemenea noutăți.

— Foarte frumos, a reuşit el să spună. Şi când e marea zi?

— Nu ştim sigur. După ce termin facultatea. Nu ne grăbim.

Cum nu mai erau posibile o relație romantică şi un viitor împreună, au discutat despre planurile lor pentru restul verii, despre colegi şi Facultatea de Drept, dar şi despre ce sperau să facă după absolvire. Chiar dacă ea arăta splendid, în cele din urmă Joel şi-a pierdut interesul şi a adormit.

CAPITOLUL

43

După ce Rumbold analizase cazul vreme de trei luni fără să scoată vreun cuvânt, Burch Dunlap a decis să acționeze, dar manevra lui a fost ineficientă, având doar rolul de a-l sâcâi pe judecător. La începutul lunii septembrie, el a înaintat o petiție către Curtea Supremă a statului, prin care a solicitat să se dea un ordin care să îl oblige pe Rumbold să emită o hotărâre în termen de treizeci de zile. Prin regulament, o asemenea petiție nu era permisă – nici măcar menționată –, iar Dunlap ştia foarte bine acest lucru. În petiție, el susținea că Rumbold era părtinitor şi insista că judecătorul ar fi trebuit să se recuze. A rezumat depoziția şi dovezile din timpul procesului, care durase doar câteva ore. A folosit prevederile legii în mod elegant, spunând că aceasta era clară şi simplă, şi a încheiat totul afirmând: „Lista proceselor pentru Districtul de Echitate douăzeci şi doi este foarte scurtă. Până şi o evaluare superficială a ei demonstrează că activitatea judecătorului nu este foarte solicitantă. Este de neconceput ca un jurist atât de înțelept, respectat şi experimentat precum onorabilul Abbott Rumbold să nu poată da o hotărâre în acest caz, precum şi un verdict, în termen de câteva zile. O amânare de trei luni, care pare să mai dureze, este nedreaptă pentru părțile implicate în proces. Dreptatea venită cu întârziere înseamnă negarea dreptății".

John Wilbanks a admirat obrăznicia lui Dunlap, socotind că stratagema lui era sclipitoare. Curtea Supremă avea să o respingă fără niciun comentariu, însă, în acelaşi timp, era prevenită într-un mod neconvențional că urma un caz important şi că, probabil, în comitatul Ford se petrecea o anumită „bucătărie de casă". Wilbanks a prezentat un răspuns de o pagină, în care i-a reamintit Curții că regulile de procedură nu permiteau astfel de petiții şi nici nu le îngăduiau avocaților să încerce a crea

reglementări noi din proprie voință.

Curtea Supremă a ignorat petiția şi a refuzat să îi dea un răspuns. O lună mai târziu şi în absența oricărei reacții a lui Rumbold, Dunlap a trimis o altă petiție, similară. Reacția lui John Wilbanks a inclus ideea că petițiile frivole ale lui Dunlap îi făceau pe împricinați să plătească onorarii legale inutile. Dunlap a reacționat imediat, iar Wilbanks a răspuns. Cei de la Curtea Supremă nu au fost amuzați. Rumbold a continuat să tergiverseze.

Ultimul curs din fiecare miercuri se termina la amiază, iar Joel căpătase obiceiul de a pleca acasă cu maşina pentru a lua masa. Marietta gătea ceva delicios miercurea, iar el şi mătuşa Florry mâncau pe veranda din spate, unde puteau auzi cântecele păsărilor. Dincolo de aviar, câmpul era plin de bumbac, iar culesul avea să înceapă de îndată ce vremea se mai răcea. Purtau aceleaşi discuții despre Stella, Liza şi facultate, dar nu abordau subiecte precum procesul şi necazurile legale. Nu discutau niciodată despre pierderea pământului.

Într-o zi, după un prânz prelungit, Joel s-a oprit acasă pentru a vedea ce mai fac Nineva şi Amos şi pentru a se asigura că nimic nu se schimbase. Toate erau la fel. De obicei, se întâlnea cu Buford pentru a discuta despre bumbac. Apoi pleca în oraş, unde îşi parca maşina în piață şi se ducea la firma Wilbanks ca să lucreze câteva ore. John şi Russell îi încredințau diverse pledoarii pentru a se documenta, ocupându-se de ele în timpul liber pe care îl avea la Ole Miss. Spre sfârşitul zilei beau câte un pahar cu whisky pe terasă, după care Joel îşi lua dosarele şi se întorcea la Oxford.

După câteva încercări, îşi dăduse seama că nu îşi putea petrece noaptea în casa lui. Locul era prea tăcut, singuratic şi deprimant. Existau prea multe fotografii ale familiei din vremurile fericite, prea multe amintiri. În biroul tatălui său, pe perete, alături de masa de lucru, era o fotografie mare a lui Pete din ziua în care absolvise West Point. Joel o admirase mereu. Acum i se frângea inima şi nu se putea uita la ea.

El şi Stella îşi propuseseră să strângă toate fotografiile, cărțile şi

medaliile şi să le pună la păstrare în cutii, dar nu reuşeau să găsească energia necesară. Pe de altă parte, exista posibilitatea ca Liza să se întoarcă într-o bună zi şi să încerce să îşi reia viața, iar asemenea amintiri ar fi fost importante pentru ea.

Casa lor era sumbră, întunecată şi părăsită; doar Nineva trecea pe-acolo în fiecare zi, ştergând praful ici şi colo şi ocupându-se de nimicuri.

De fiecare dată când venea la fermă, Joel îşi dădea seama că voia să o părăsească. Viața lui acolo nu avea să mai fie niciodată la fel. Tatăl lui murise. Viitorul mamei era incert. Stella voia să trăiască în oraşul cu lumini sclipitoare din nord şi să rămână cât mai departe de comitatul Ford. Frații Wilbanks făceau aluzii serioase cu privire la angajarea lui Joel la firmă după absolvirea facultății, dar asta nu avea să se întâmple. În Clanton, el avea să rămână „băiatul lui Pete Banning“, fiul omului executat pe scaunul electric chiar acolo, în sala mare a tribunalului.

Chiar se aşteptau ca Joel să practice avocatura într-o sală în care tatăl lui fusese ucis? Chiar se aşteptau ca el să ducă o viață normală şi să aibă succes într-un oraş în care jumătate dintre locuitori îl socoteau pe tatăl lui un ucigaş, iar ceilalți o bănuiau pe mama lui că avusese o relație amoroasă cu predicatorul?

Clanton era ultimul loc în care ar fi vrut să trăiască.

Pe de altă parte, Biloxi părea promițător. Nu o urmărea pe Mary Ann Malouf, dar ştia căminul în care stătea şi programul cursurilor ei. Înarmat cu aceste informații, a reuşit să se întâlnească de câteva ori cu ea ca din întâmplare, în campus. Câteodată o urmărea de la distanță şi îl irita faptul că şi alți băieți făceau acelaşi lucru. Pe 1 octombrie, când echipa de fotbal american Kentucky a sosit în oraş pentru un meci, Joel i-a cerut o întâlnire. Ea i-a reamintit că era logodită şi a refuzat. Logodnicul ei absolvise Ole Miss şi încă avea prieteni în campus. Nu putea să se lase văzută întâlnindu-se cu altcineva.

Nu i-a spus că nu voia să iasă cu altcineva, ci doar că nu era cazul să fie văzută cu un alt bărbat. Joel a remarcat acest lucru şi i-a răspuns că, după părerea lui, nu era cinstit ca o studentă atât de frumoasă să îşi îngrădească viața socială, în vreme ce logodnicul ei se distra în D.C. A întrebat-o apoi de ce nu purta inel de logodnă. Nu avea un inel.

A insistat cu delicatețe şi, în cele din urmă, ea a acceptat să ia cina împreună. Nu era o întâlnire, ci doar o cină. S-au întâlnit după căderea întunericului în fața clădirii Lyceum şi au mers cu

maşina spre piața din centrul oraşului. Joel a parcat în fața magazinului universal Neilson's şi au mers pe jos pe South Lamar până la Mansion, singurul restaurant care era deschis până târziu. De îndată ce au intrat, Joel l-a văzut pe William Faulkner la masa lui obişnuită, mâncând singur şi citind o revistă.

Tocmai i se publicase cel de-al paisprezecelea roman, *Nechemat în țărână*. Un critic care scria la *Memphis Press-Scimitar* făcuse o recenzie cam între două ape, dar – lucrul cel mai important – un alt articol publicat în acelaşi ziar dezvăluia că Faulkner vânduse drepturile de ecranizare către MGM. Joel cumpărase cartea de la un mic magazin din Jackson când o vizitase pe mama lui. La acea dată, nu exista niciun magazin de carte în Oxford, iar localnicilor le păsa prea puțin că fiul cel mai cunoscut al oraşului lor scria şi publica. În general, el îi ignora, iar ei făceau la fel.

Joel avea la el două romane cu coperte cartonate: *Nechemat în țărână,* care era nouă-nouță şi încă necitită, şi ediția uzată a tatălui său din *Pe patul de moarte*.

La acea oră, restaurantul era gol, iar Joel şi Mary Ann s-au aşezat cât mai aproape de domnul Faulkner, fără să-i invadeze însă intimitatea. Joel spera ca Faulkner s-o observe pe studenta uimitor de frumoasă şi să-şi dorească să flirteze cu ea, lucru spre care era aplecat, însă pentru moment era prea absorbit de lectura ziarului său. Nu lua în seamă nimic din ceea ce se petrecea în jurul lui.

Au comandat ceai rece şi legume şi au început să discute încet, în timp ce Joel aştepta prilejul potrivit de a se prezenta. Era emoționat că privea chipul fetei pe care o visa, aflându-se, totodată, în apropiere de marele scriitor, pe care ar fi vrut să îl salute.

Când Faulkner a terminat pe jumătate puiul la grătar, a împins farfuria deoparte, a luat o îmbucătură dintr-o plăcintă cu piersici, apoi şi-a scos pipa. În cele din urmă, a aruncat o privire în jur şi a remarcat-o pe Mary Ann. Pe Joel îl amuzau privirea lui şi interesul evident, pe care nu încerca să îl mascheze. Cât şi-a făcut de lucru cu pipa, Faulkner a măsurat-o din priviri pe Mary Ann. Joel s-a ridicat, s-a apropiat de scriitor, şi-a cerut scuze şi l-a întrebat dacă avea amabilitatea de a-i da autografe pe exemplarul tatălui său din *Pe patul de moarte,* o carte la care Joel ținea foarte mult, şi pe exemplarul lui din *Nechemat în țărână*.

— Desigur, a răspuns domnul Faulkner politicos, cu glas ascuțit.

A scos apoi un stilou din buzunarul hainei şi a luat ambele

cărți.

— Sunt Joel Banning, student la Drept aici.

— Mă bucur să te cunosc, fiule. Şi prietena ta? a întrebat Faulkner, zâmbindu-i fetei.

— Mary Ann Malouf, tot studentă.

— Studenții par tot mai tineri an de an.

A deschis prima carte, scriindu-şi numele cu litere mici, a închis-o, apoi a zâmbit din nou şi a semnat-o şi pe a doua.

— Vă mulțumesc, domnule Faulkner, a spus Joel.

Dându-şi seama că nu ştia ce să îi mai spună – şi era evident că Faulkner încheiase discuția –, Joel s-a retras la locul lui. Nu reuşise să dea mâna cu scriitorul şi era convins că acesta n-avea să îşi mai amintească vreodată numele lui.

Cu toate acestea însă, Joel îl întâlnise pe Faulkner, moment despre care avea să vorbească tot restul vieții sale.

În noiembrie, Burch a prezentat cea de-a treia petiție, iar în decembrie, pe cea de-a patra. După ce reținuse cazul vreme de şase luni, judecătorul Rumbold a socotit că era momentul să decidă. Într-o hotărâre ce se întindea pe două pagini, afirma că transferul pământului de către Pete Banning, în beneficiul celor doi copii, era corect, şi nicidecum fraudulos. A respins, aşadar, cererea făcută de Jackie Bell.

Anticipând acest lucru, Burch Dunlap şi-a redactat peste noapte apelul, susținându-şi pledoaria, apoi şi-a prezentat cazul la Jackson, către o Curte Supremă care cunoştea deja faptele.

În perioada vacanței de Crăciun, Joel a rămas la Florry, petrecându-şi timpul la firma Wilbanks şi redactând o pledoarie scurtă în întâmpinarea apelului făcut de Dunlap. Documentarea lui era exhaustivă, minuțioasă şi tulburătoare. După ce analizase toate jurisdicțiile, el constata că, de regulă, cazuistica favoriza transferul pământului de la o generație la alta între membrii familiilor. Cu toate acestea, legea nu îi favoriza pe cei implicați în activități criminale care transferau bunuri pentru a evita pretențiile victimelor. Existau puține îndoieli că Pete încercase să scape de pământ înainte de a-l ucide pe Dexter Bell.

În timp ce trudea ore în şir documentându-se şi scriind, avea

deseori sentimentul că strămoşii săi erau prezenți în încăpere, alături de el. Aceştia defrişaseră terenurile, smulgându-le din sălbăticie, le araseră cu boi şi catâri, pierduseră nenumărate recolte din cauza inundațiilor şi a paraziților, cumpăraseră zone suplimentare de pământ când îşi permiseseră, împrumutaseră bani, rezistaseră anilor cu recolte slabe şi îşi plătiseră datoriile după recoltele-record. Se născuseră pe acel pământ şi muriseră acolo, iar acum, după mai bine de un secol, totul depindea de tânărul Joel şi de priceperea lui ca avocat.

În Bătrânul Sicomor, aceştia se odihneau sub şirurile ordonate de pietre funerare. Oare fantomele lor îl urmăreau pe Joel şi se rugau să câştige procesul?

Astfel de întrebări erau împovărătoare, iar Joel îşi petrecea ziua traversând nenumărate emoții. Familia fusese umilită îndeajuns. Pierderea pământului avea să îi bântuie pe membrii ei o veşnicie.

Mai era împovărat şi de gândul că el şi Stella se bizuiau pe veniturile fermei şi aveau s-o mai facă mulți ani de atunci încolo. Aveau să îşi clădească în timp cariere şi să găsească succesul, dar fuseseră crescuți să creadă că ferma familiei le oferea permanent un anumit sprijin. Crescând acolo, ştiau că existau ani buni şi ani proşti, recolte-record şi inundații şi că nimic nu era absolut garantat. Însă pământul lor era liber şi curat şi, astfel, puteau rezista anilor mai puțin fericiți. Pierderea acestuia ar fi fost greu de acceptat.

Apoi mai era Liza, care vorbea tot mai des despre întoarcerea acasă şi despre reluarea vieții ei la fermă. Susținea că îi era dor de Nineva, lucru de care Joel se îndoia. Însă simțea lipsa ritualurilor ei, a grădinăritului, a cailor şi a prietenelor ei. Dacă totul dispărea, daunele puteau fi catastrofale. La fiecare vizită, doctorul Hilsabeck se interesa de mersul proceselor şi al apelurilor şi de toate ițele avocățeşti care pentru el erau aproape imposibil de înțeles.

Astfel, Joel s-a documentat şi a scris. John Wilbanks i-a verificat ciornele, le-a corectat şi i-a oferit sfaturi. A prezentat pledoaria pe 18 ianuarie, apoi a început o lungă aşteptare. Curtea Supremă putea analiza cazul peste trei luni sau peste un an.

În acea după-amiază, Joel şi-a strâns hârtiile de pe birou şi a făcut ordine în locul în care îşi petrecuse atât de multe ore. Îşi luase deja rămas-bun de la Florry şi plănuia să plece cu maşina la Oxford în seara aceea, pentru cel de-al patrulea semestru la Facultatea de Drept. I s-a alăturat lui John Wilbanks pe terasă

pentru a bea ceva. Vremea era neobişnuit de caldă, chiar primăvăratică.

John şi-a aprins un trabuc, apoi i-a oferit unul şi lui Joel, care a refuzat. Au sorbit o vreme din paharele cu whisky Jack Daniel's şi au discutat banalități. Apoi Wilbanks a spus:

— Regretăm că pleci, Joel. Mă bucur să te am aici.

— Şi eu mă bucur să fiu aici, a spus Joel, deşi mințea pe jumătate.

— Am vrea să te avem din nou aici la vară, pentru încă o perioadă de pregătire.

— Mulțumesc. Apreciez asta.

Nu avea planuri de revenire în vară, nici pentru anul următor şi nici după aceea, însă era prea devreme ca să îl anunțe pe John Wilbanks.

— Vara asta s-ar putea să rămân la facultate, a spus el apoi. Ca să termin în decembrie, anul viitor.

— De ce atâta grabă? Ai face bine să te bucuri de timpul petrecut la colegiu, fiule.

— M-am săturat de acele zile. Vreau să termin şi să-mi încep cariera.

— Ei bine, sper că vei analiza propunerea de a deveni asociat al firmei noastre.

Ce rost avea să se ascundă după deget? Tatăl lui nu obişnuia să se ferească de cuvinte şi era admirat pentru că vorbea întotdeauna pe şleau. Joel a luat o înghițitură de whisky, apoi a spus:

— Domnule Wilbanks, nu cred că aş putea fi avocat în acest oraş. Când văd tribunalul – şi e greu să îl ignori –, mă gândesc la ultimele momente din viața tatălui meu. Mi-l amintesc păşind curajos pe stradă, având oameni de o parte şi de alta, toți veteranii veniți aici ca să îl onoreze şi să îl sprijine, apoi îl văd pătrunzând în acea clădire şi urcând scara pentru a muri. Drumul lui cel lung spre mormânt. Iar când intru în sala aceea, în minte îmi apare o singură imagine. Tatăl meu, legat de scaun.

— Joel, înțeleg asta…

— Sunt convins că nu-mi voi putea şterge niciodată acea imagine din minte. Cum aş putea reprezenta clienții în acea sală?

— Te înțeleg.

CAPITOLUL

44

În data de 28 martie, la treisprezece luni după procesul din Oxford, Curtea de Apel a Circuitului Cinci din New Orleans a confirmat verdictul de moarte prin violență şi despăgubirea în valoare de 100 000 de dolari. Judecata a fost scurtă, iar opinia, unanimă. Cu toate că s-au arătat alarmați de mărimea sumei, judecătorii n-au manifestat nicio înțelegere față de interesele unui om înstărit care îşi ucisese pastorul fără nicio reținere. Crima fusese premeditată. Familia victimei suferea enorm. Jurații au audiat cazul, i-au ascultat pe martori, au analizat documentele şi au deliberat cu mare atenție. Judecătorii nu au înlocuit părerile lor cu cele ale juraților. Verdictul acestora a fost confirmat din toate punctele de vedere.

Pentru membrii familiei Banning, hotărârea a fost devastatoare. Frații Wilbanks şi Joel fuseseră convinşi că verdictul avea să rămână acelaşi şi după apel, însă suma urma să fie redusă. Nici nu se mai pomeniseră daune punitive în valoare de 50 000 de dolari. Având în vedere pământul şi celelalte valori ale lui Pete, era de presupus că proprietatea lui ar fi putut suporta o sumă mai mică, probabil în jur de 50 000 de dolari. Proprietarii actuali ai terenului, Joel şi Stella – sau chiar proprietatea lui Pete –, puteau împrumuta o asemenea sumă cu ipotecare ca să dea satisfacție respectivei hotărâri judecătoreşti. Însă un drept de retenție de 100 000 de dolari era de neconceput.

Viitorul terenului se baza acum exclusiv pe hotărârea Curții Supreme din Mississippi. Dacă aceasta susținea hotărârea lui Rumbold, cum că transferul de proprietate fusese legal, atunci Joel şi Stella puteau rămâne proprietari ai pământului. Burch Dunlap şi Errol McLeish, acum amicul lui permanent, aveau să fie siliți să atace celelalte bunuri ale lui Pete – conturi bancare, echipamente, animale, automobile – pentru a stoarce cât mai

mulți bani posibil. Însă, dacă tribunalul infirma decizia lui Rumbold, pământul revenea în proprietatea lui Pete şi trebuia să se respecte verdictul dat de juriu. Totul – inclusiv casa şi mobilierul – avea să fie pierdut.

Cu ajutorul lui Joel, John Wilbanks a făcut apel față de hotărârea Circuitului Cinci la Curtea Supremă a Statelor Unite, ceea ce era o pierdere de timp. Cu toate acestea, apelul îi dădea de lucru lui Dunlap şi astfel câştigau câteva luni. Dunlap a înscris hotărârea privind suma de 100 000 de dolari, care avea să impună curând plata de dobânzi, la judecătorul de circuit din comitatul Ford. Wilbanks s-a grăbit să ajungă la Curtea de Echitate, l-a trezit din amorțeală pe bătrânul Rumbold şi a înaintat o petiție de interdicție pentru a-l împiedica pe Dunlap să încerce să pună gheara pe valori înainte de judecarea apelului. După o audiere scurtă şi controversată, Rumbold a hotărât în favoarea familiei Banning. Dunlap a făcut petiție către Curtea Supremă a statului Mississippi pentru o audiere de urgență. Wilbanks s-a opus.

Joel monitoriza asalturile şi contraatacurile din apartamentul său de deasupra garajului din Oxford. Pentru zece dolari pe lună, închiriase parterul garajului şi, folosind camioneta Ford a tatălui său, începuse să mute discret mobilierul, precum şi alte lucruri din casă, pentru a le pune la adăpost. Ninevei nu i-a plăcut acest lucru, dar nu avea niciun cuvânt de spus în această chestiune.

La mijlocul lunii mai, Joel şi Florry s-au îmbarcat în Lincolnul ei din 1939 şi au pornit într-o călătorie lungă până în Virginia. S-au cazat la hotelul Roanoke, unde au organizat un cocktail pentru Stella şi prietenele ei de la Hollins. Într-o zi minunată de primăvară, au stat alături de alți părinți mândri şi au văzut-o pe Stella primindu-şi diploma de absolvire în specialitatea literatură. În ziua următoare, în timp ce doamnele sorbeau dintr-un ceai la umbră, Joel a cărat cutiile şi genții din camera de cămin la maşină, până a ajuns la epuizare. După aceea, Stella şi-a luat rămas-bun de la colegiu, o şcoală pe care o iubise, şi de la prietenele ei. Joel nu mai văzuse atâtea lacrimi nici măcar la o înmormântare.

Cu cele două femei pe bancheta din spate, dându-i indicații cu glas ridicat, şi cu oglinzile aproape blocate de bagaje şi cutii, au plecat de la Hollins şi s-au îndreptat spre nord. Trei ore mai târziu, după ce s-au rătăcit în Richmond, s-au oprit la un restaurant din zona mai modestă a oraşului, care oferea grătar. Un localnic le-a dat câteva indicații, iar după un prânz grăbit, au

plecat mai departe, spre D.C.

Măreţul plan al Stellei presupunea să locuiască în New York, să lucreze la o revistă şi să scrie ficţiune în timpul liber. Însă până acolo era o cale mai lungă decât îşi închipuia ea. Slujbele din domeniul editorial erau puţine, însă orice şcoală avea nevoie de profesoare tinere. St. Agnes din Alexandria, o şcoală episcopală de fete care avea şi internat, i-a oferit Stellei un contract pentru a preda limba engleză la clasele a noua, slujind şi ca supraveghetoare la internat. Cât Stella şi Florry s-au întreţinut cu directoarea la o ceaşcă de ceai, Joel a cărat genţile şi cutiile într-un dormitor sufocant, chiar mai mic decât cel pe care îl avusese la Hollins.

Şcoala le-a permis să parcheze maşina într-un loc sigur. Contra sumei de 10 dolari, un îngrijitor a fost de acord să păstreze pneurile umflate şi să pornească motorul o dată pe zi. Apoi au chemat un taxi şi au traversat Potomacul până în D.C. Ajunşi la Union Station, s-au îmbarcat într-un tren spre New York.

Înainte ca Burch Dunlap şi clienţii lui lacomi să pună mâna pe banii lor, hotărâseră să cheltuiască o parte din cei care le mai rămăseseră. Taxele de şcolarizare ale Stellei erau deja de domeniul trecutului, iar acum avea o slujbă. Joel mai avea un an de facultate, apoi avea să înceapă să lucreze. Terenul lui Florry era ferit de vulturi, iar ea avea ceva bani puşi deoparte. Vara anului 1949 putea fi ultima pe care o puteau petrece împreună – şi atunci, de ce n-ar fi făcut-o în stil mare?

În portul din zona de sud a Manhattanului s-au îmbarcat pe un transatlantic care mergea la Londra, unde aveau să petreacă două săptămâni odihnindu-se, citind şi încercând să uite de necazurile de acasă. Ajunşi pe punte, Joel şi Stella au observat pentru prima oară cât de lentă devenise Florry. Încă era supraponderală, dar fusese mereu viguroasă şi activă. Acum însă nu mai putea ţine pasul cu ei, ajungând fără suflu chiar şi după o plimbare uşoară. Avea doar cincizeci de ani, dar îmbătrânea rapid şi părea permanent epuizată.

La Londra, au stat o săptămână la hotelul St. Regis şi au vizitat oraşul, după care au călătorit până la Edinburgh, unde s-au cazat

pentru o altă săptămână la Royal Scotsman, în Highlands. După ce s-au săturat de vizitat castele, conace, monumente istorice şi distilerii, s-au întors la Londra, ca să se odihnească două zile înainte de a merge la Paris.

Pe când beau o cafea în holul hotelului Lutetia, Stella şi Joel au primit ştirea că Florry nu se simțea bine şi că hotărâse să se odihnească toată dimineața, astfel că n-avea să mai cutreiere oraşul împreună cu ei. Un portar s-a apropiat apoi de Joel şi i-a întins o cablogramă: era de la John Wilbanks. Curtea Supremă din Mississippi votase cu 7-2 împotriva hotărârii luate de Rumbold. Transferul terenului către Joel şi Stella era nul şi neavenit. Proprietatea rămânea în cadrul averii tatălui lor; prin urmare, era supusă tuturor pretențiilor şi drepturilor de sechestru.

— Hotărâre anulată şi proprietate atribuită, a spus Joel, căruia nu îi venea să creadă.

— Ce înseamnă asta? l-a întrebat Stella.

— Înseamnă că s-a încheiat cazul. Curtea Supremă a considerat că Rumbold a greşit şi a hotărât să pună capăt chestiunii fără alte audieri.

— Dar nu se poate face apel?

— Ba da, vom face un alt apel la Curtea Supremă a Statelor Unite şi vom încerca să câştigăm ceva timp. Eu şi Wilbanks vom discuta problema insolvenței.

În timp ce îşi sorbeau cafeaua, urmăreau persoanele care treceau prin hol.

— Am o întrebare, a spus apoi Stella, şi vreau un răspuns sincer. Asta înseamnă că Jackie Bell şi copiii ei ar putea să trăiască în casa noastră?

— E posibil, dar încă nu cred asta. La un moment dat, Wilbanks va sta de vorbă cu avocatul ei şi se va strădui să ajungă la o înțelegere.

— Şi cum va face asta?

— Le vom oferi bani în numerar.

— Am impresia că am mai încercat asta.

— Adevărat, iar ei au refuzat oferta noastră de 25 000 de dolari. Acum ne va costa mai mult.

— Cât?

— Nu ştiu. E o chestiune care depinde de câți bani au mai rămas în conturi; şi de câți bani putem împrumuta în contul pământului.

— Joel, chiar vrei să amanetezi terenul? Ştii cât de mult ura tata

băncile!

— S-ar putea să nu avem o altă soluție.

În hotărârea sa, Curtea Supremă considera că acțiunile lui Pete erau o fraudă din mai multe considerente. În primul rând, îşi păstra interesul față de pământ trăind acolo, lucrându-l şi scoțând profit cu ajutorul lui. În al doilea rând, nu primise nimic în schimb pentru cedarea proprietății în beneficiul copiilor săi. În al treilea rând, transferul de proprietate se făcea către membrii familiei, ceea ce este întotdeauna suspect. Şi, în al patrulea rând, la data la care semnase actele avea motive să creadă că, într-o bună zi, avea să fie urmărit de creditori din cauza acțiunilor sale.

John Wilbanks a citit hotărârea de cel puțin zece ori, constatând că logica tribunalului era cât se poate de solidă. Ca şi până atunci, a făcut apel împotriva acelei hotărâri către ultima instanță posibilă, Curtea Supremă a SUA, deşi ştia că nu exista nicio şansă ca acel caz să fie acceptat spre reanalizare. S-a consultat cu un prieten apropiat din Memphis, specialist în falimente, iar discuția nu l-a încuraja în niciun fel. Declararea proprietății lui Pete Banning în stare de faliment ar fi fost o tactică inteligentă de tărăgănare, dar era greu de obținut un rezultat favorabil.

Wilbanks a revenit la Curtea de Echitate pentru a obține încă o interdicție care să împiedice executarea silită ca urmare a apelurilor în curs şi, desigur, Rumbold i-a acordat-o. Dunlap a primit încă o lovitură şi a făcut apeluri. Destul de curând, nici măcar un judecător la fel de părtinitor ca Rumbold n-avea să mai poată împiedica inevitabilul.

După audiere, foarte încrezător şi sigur pe el, Dunlap l-a abordat pe Wilbanks şi i-a făcut o propunere. Sosise vremea să pună capăt onorariilor legale şi să discute pe față. Apelurile n-aveau să dea roade şi nici declararea stării de faliment. De ce să nu se cedeze, pur şi simplu, terenul, toate cele 260 de hectare de pământ, plus casa şi tot ce se afla în ea lui Jackie Bell? Dacă membrii familiei Banning erau de acord cu această soluție, Jackie avea să renunțe la orice pretenții legate de conturile bancare.

Wilbanks s-a enervat cumplit auzind o asemenea propunere şi, în timp ce pleca, i-a spus:

— Membrii familiei Banning ar prefera să dea foc casei şi recoltei decât să semneze o asemenea cedare.

Fără să se lase mai prejos, Dunlap i-a răspuns:

— Grozav, dar te rog să le aminteşti clienților tăi că incendierea este o infracțiune care se pedepseşte cu ani grei de închisoare.

La sfârşitul lunii iulie, în timp ce traversau granița statului Mississippi, Joel şi Florry observau, ca întotdeauna, culturile de bumbac, iar ceea ce vedeau nu era încurajator. Ploile torențiale din primăvară întârziaseră plantarea, iar în cele două luni în care ei fuseseră în Anglia şi Europa, vremea nu fusese deloc prielnică. În anii buni, bumbacul înflorea până pe 4 iulie, iar de Ziua Muncii era înalt până la piept.

Erau culturile cele mai proaste de care îşi aminteau, iar când au trecut pe lângă fermele din nordul statului, au constatat că acestea arătau şi mai rău. Nu existau flori, iar tulpinile abia dacă ajungeau până la genunchi. În locurile mai joase, hectare întregi de cultură fuseseră luate de ape.

Nineva le-a făcut cafea şi i-a întrebat cum fusese călătoria. Ei s-au interesat de vreme şi au aflat doar lucruri triste. Cât timp fuseseră plecați, plouase în fiecare zi, iar când nu ploua, cerul era noros. Bumbacul avea nevoie de zile întregi de vreme uscată şi de soare şi... ei bine, era evident că vremea ucidea culturile. Amos muncise din greu în grădină, dar recolta fusese cu mult mai slabă decât în mod obişnuit.

De parcă viața de la ferma Banning n-ar fi fost deja destul de deprimantă...

Joel a condus-o pe Florry la căsuța ei roz şi i-a descărcat bagajele. Au băut ceva pe verandă şi, privind culturile jalnice, şi-au dorit să se întoarcă în Scoția.

John Wilbanks voia să discute cu el, iar Joel, deşi îşi dorea din tot sufletul să evite biroul de avocatură, tribunalul şi tot ce ținea de centrul oraşului Clanton, nu prea avea de ales. S-au

întâlnit în sala mare de conferințe de la parter, semn că discuția prezenta o importanță extraordinară. Russell a fost şi el prezent, ceea ce era un alt semnal clar.

Frații au început imediat să fumeze, trabuc scurt şi negru pentru John, o țigară obişnuită pentru Russell. Joel a refuzat să li se alăture, motivând că fuma oricum cot la cot cu ei doar respirând acelaşi aer.

John a făcut apoi o scurtă recapitulare a litigiului. Aveau două apeluri frivole depuse la Curtea Supremă a Statelor Unite şi era de aşteptat ca acestea să fie respinse peste cel mult două luni, de îndată ce un judecător de acolo se apuca să le citească. Nu exista absolut niciun motiv pentru care instituția ar fi putut să manifeste vreun interes pentru oricare dintre cazuri. Burch Dunlap câştigase suma de 100 000 de dolari în tribunalul de peste drum şi aştepta răbdător ca familia Banning şi avocații săi să se ostenească zadarnic cu diverse manevre juridice, pentru ca apoi să arunce prosopul, recunoscându-se învinşi.

— Ce-ar fi să declarăm faliment? a întrebat Joel.

— Nu merge, fiindcă proprietatea nu e falită. Am putea face asta ca să mai tragem de timp, dar Dunlap va obține o audiere în fața judecătorului specializat în falimente. Şi, nu uita, dacă declarăm falimentul proprietății, administratorul judiciar va prelua controlul asupra acesteia. Nu noi numim administratorul, ci tribunalul.

Din spatele unui nor gros de fum, Russell a spus:

— Şi există şansa extraordinară ca administratorul să îi ceară executoarei, adică lui Florry, să predea toate bunurile către creditor, adică lui Jackie Bell.

— Nimic din toate acestea nu mă surprinde, a spus Joel.

— Şi ar mai fi ceva, a adăugat Russell. Şi noi trebuie să fim plătiți. Onorariul nostru se ridică la peste 7 000 de dolari şi nu există suficienți bani în proprietate ca să fim plătiți. Am tot trimis moțiuni în stânga şi-n dreapta, sperând să se petreacă un miracol, iar asta ne-a răpit mult timp. Folosirea falimentului ca tactică de tărăgănare nu ar face decât să ne macine timpul.

— Am înțeles.

— Joel, am ajuns la capătul drumului, a spus apoi John. Nu ne-a rămas decât să facem un efort de bună-credință, ajungând la o înțelegere cu aceşti oameni. Ne-a rămas o singură idee – şi e singura care ar putea salva pământul. Asta impune o ipotecare a ambelor părți ale proprietății – a lui Pete şi a lui Florry. Toate cele

485 de hectare. Tu împrumuți cât de mult poți şi îi oferi banii lui Dunlap pentru soluționarea litigiului.

Precaut, Joel a întrebat:

— Cât de mult?

— Casa este evaluată la 30 000 de dolari. Pământul valorează aproximativ 100 de dolari acrul, asta cel mult, dar o să-ți fie greu să obții atât pe piața de acum. După cum ştii, sunt cultivate doar 404 hectare. Din cauza riscurilor, nicio bancă nu-ți va împrumuta valoarea integrală. Gândeşte-te la asta! Pete a reuşit să iasă pe zero sau să obțină profit în mai toți anii fiindcă a avut pământul liber de sarcini, plus că a muncit de s-a spetit, i-a supravegheat pe lucrători şi a chivernisit fiecare bănuț. Dacă împovărezi pământul cu o ipotecă, te trezeşti peste noapte că eşti în relații cu o bancă. Două recolte slabe, precum cea de anul ăsta, şi rămâi în urmă cu plățile. Cât ai clipi, banca va începe să vorbească despre executarea silită. Se-ntâmplă asta prin ținut în fiecare an, chiar şi în anii cu recolte bune.

Preluând ideea, Russell a adăugat:

— Am vorbit cu fratele nostru, la bancă, şi nu se dă în vânt după un asemenea aranjament. Dacă Pete ar fi în viață şi ar ține lucrurile în frâu, ferma ar fi mai atrăgătoare. Dar el nu mai e, iar tu nu eşti fermier. Florry e înnebunită din cauza acestei situații. După părerea mea, băncile s-ar feri să încheie un asemenea contract.

— Ce sumă ar fi dispus să împrumute fratele vostru? a întrebat Joel.

— Cel mult 75 000 de dolari, a răspuns John.

— Şi nu sunt sigur nici de suma asta, a adăugat Russell. Mai există o altă problemă evidentă. Noi îți reprezentăm familia şi tot noi reprezentăm banca. Dacă apare o încălcare a legii? Firma de avocatură are dintr-odată un uriaş conflict de interese, care ne poate băga într-un bucluc serios.

— Şi nu am discutat cu cealaltă bancă din oraş, a spus John. După cum ştii, între familii există o oarecare rivalitate. Mă îndoiesc că vor accepta, dar am putea încerca la o bancă mai mare din Tupelo.

Joel s-a ridicat şi, după un tur al sălii, a spus:

— Nu-i pot cere lui Florry să îşi ipotecheze pământul. Ar fi prea mult. E tot ce are şi, dacă l-ar pierde, nu ştiu unde ar putea pleca. Nu pot face asta. Nici n-am de gând să o întreb.

John a scuturat scrumul într-o farfurie, apoi a spus:

— Uite care e planul! Zi-mi ce părere ai. Mă voi aşeza la masă cu Dunlap şi voi negocia. Probabil că a preluat cazul dintr-o întâmplare şi, deocamdată, nu i s-a plătit nimic, de aceea s-ar putea să îl intereseze o înțelegere în bani peşin. O să încep de la 50 000 de dolari şi vom vedea ce se întâmplă. Poți face față unui împrumut de 50 000 de dolari, am dreptate?

— Cred că da, a zis Joel. Dar ideea că voi datora atât de mulți bani mă îngrozeşte de moarte.

— Adevărat. Dar, astfel, tu şi Stella vă puteți păstra pământul şi căminul.

— Ce se întâmplă dacă vor mai mult?

— Vom vedea. Mai întâi să purtăm prima rundă de negocieri. Mă voi da cât de sărac se poate.

CAPITOLUL

45

În arşița înăbuşitoare de august, cămăruța Lizei devenise insuportabilă. Nu exista nicio fereastră care să mai aducă o adiere de aer sau să elimine umiditatea sufocantă, în afara unui ventilator pe care Joel i-l adusese în vara precedentă.

După câteva minute, amândoi au început să transpire şi au hotărât să iasă, în căutarea unui loc umbrit. Starea ei se îmbunătățise, cel puțin din punct de vedere fizic. Luase câteva kilograme, chiar dacă mânca foarte puțin. Câteodată, thorazina îi stimula pofta de mâncare. Cu siguranță o calma, astfel că nu se mai frământa permanent şi nici nu se mai trăgea de păr ca înainte. Se tunsese scurt şi îşi spăla părul mai des. Renunțase la halatele de culoare deschisă şi permanent pătate ale spitalului şi adoptase rochiile simple din bumbac pe care i le trimitea Stella. O schimbare majoră se înregistrase în urmă cu o lună, când Stella îi adusese trei rujuri, iar Liza se entuziasmase. Acum, fiecare vizitator era întâmpinat cu un zâmbet sclipitor.

Doctorul Hilsabeck susținea că era încântat de progresele înregistrate de ea, însă Joel îşi pierduse speranța că mama lui avea să îşi revină vreodată îndeajuns pentru a părăsi spitalul. După trei ani petrecuți acolo, spitalul devenise căminul ei. Da, starea Lizei se îmbunătățise, dar mai avea de parcurs un drum lung până la însănătoşire.

Au ieşit din clădire şi am mers până la iaz, unde s-au aşezat la o masă de picnic aflată la umbra unui stejar. Arşița era neîndurătoare, iar aerul, apăsător şi lipsit de orice adiere. Până şi crengile copacului păreau inerte. Spre deosebire de alte vizite, Joel o aşteptase cu nerăbdare pe aceasta – avea multe de discutat cu mama lui. Cu amănunte vii, i-a povestit despre călătoriile lor la New York, Londra, Paris şi în Scoția.

Liza îl asculta cu un zâmbet atrăgător, care îi rupea sufletul lui

Joel. Era tot ce putea spera ea. Mama lui n-avea să se întoarcă acasă, iar subiectul acesta nici nu se putea discuta.

După ce şi-a găsit o cameră murdară într-un motel ieftin pentru turişti din apropierea plajei din Biloxi, s-a dus să o caute pe Mary Ann Malouf, care nu mai era logodită cu tipul din Washington. În anul care trecuse se întâlniseră deseori, în primul rând pentru că Joel, pur şi simplu, nu voia să se îndepărteze de ea. La Ole Miss, ieşiseră pe furiş pentru cine la ore târzii. Făcuseră două drumuri cu maşina până în Memphis, unde nu puteau fi văzuți de cunoscuți. Insistase ca ea să renunțe la bărbatul din D.C. şi să se gândească la un bărbat adevărat.

În cursul verii, ea lucra câteva ore pe săptămână într-un magazin de îmbrăcăminte de pe Strada Mare. Când Joel a intrat, Mary Ann a fost foarte încântată de surpriză. După un timp, când a început să se aleagă cu priviri urâte din partea şefului ei, Joel a plecat. S-au întâlnit să bea ceva după programul ei şi au discutat despre întâlnirea cu familia ei. Joel insista asupra acestui lucru, mai ales că părinții ei îl agreau pe logodnicul din Washington şi n-aveau să înțeleagă ideea că un alt bărbat le curta fiica.

Simțindu-se ceva mai hotărât, Joel a călătorit de-a lungul coastei vreme de câteva zile, străduindu-se să evite atât întoarcerea acasă, cât şi orice demers care însemna găsirea unei slujbe bune. A bătut la uşile câtorva firme de avocatură, a beneficiat de două interviuri scurte, dar nu a primit nicio ofertă. Cu cât stătea mai mult, cu atât mai mult îi plăcea Biloxi: era vrăjit de amestecul etnic, de cafenelele care ofereau felurite fructe de mare, de restaurantele ce serveau băuturi alcoolice fără să fie desființate, de bărcile care se legănau pe apă în port şi de atmosfera relaxată ce nu putea fi găsită decât în oraşele de pe țărmul oceanului. Şi, cu cât o urmărea mai mult pe Mary Ann Malouf, cu atât mai hotărât era să o prindă în plasă.

Burch Dunlap şi-a petrecut luna august în Montana,

departe de canicula. Evident, vacanța i-a prins bine. A revenit la birou după Ziua Muncii, plin de energie şi hotărât să mai câştige ceva bani. Prima şi cea mai apropiată țintă a sa era cazul Banning.

La Curtea de Echitate, încă domeniul de necontestat al judecătorului Rumbold, a prezentat o reclamație prin care solicita executarea silită a pământului familiei Banning. Nu putea face asta decât în comitatul Ford. Legea era clară. Ce-i drept, legea era atât de precisă, încât Burch era curios să descopere cum avea s-o manipuleze bătrânul judecător în favoarea familiei Banning.

O săptămână mai târziu, judecătorul s-a aşezat în sala sa de conferințe pentru a-l primi pe prietenul său, John Wilbanks, care venea la Tupelo pentru a iniția negocierile de înțelegere în afara tribunalului. Sau, aşa cum i se confesase Dunlap lui Errol McLeish, amicul lui de încredere, ca să cerşească îndurare.

Dar nici n-avea să se pună problema de aşa ceva.

Lui John i s-a servit cafea şi i s-a oferit un scaun într-o parte a mesei elegante. Vizavi de el s-a aşezat Dunlap, iar în dreapta lui şi-a ocupat locul McLeish, un om pe care John învățase foarte repede să îl disprețuiască.

Dunlap şi-a aprins un trabuc, iar după un schimb de amabilități, a spus:

— John, ai banii. De ce nu ne spui ce plan ți-ai propus?

— Desigur. Evident, clienții mei ar dori să păstreze pământul familiei. Pe de altă parte, s-au săturat să mă tot plătească.

— Adevărul e că ai făcut eforturi care nu erau necesare, a răspuns Dunlap pe un ton obraznic. Sincer să fiu, chiar ne-am făcut probleme în legătură cu onorariul tău. Acei bani provin din proprietatea familiei Banning.

— Ascultă, Burch, ar fi mai bine să-ți faci probleme în privința onorariului tău, iar eu mă voi preocupa de al meu. Ce zici?

Burch a început să râdă strident, pus la punct de replica dură a rivalului său.

— Destul de corect.

— Nu există mulți bani în proprietate, astfel că ceea ce vă putem oferi pentru o soluționare trebuie să provină din bani ce vor fi împrumutați în contul casei şi pământului.

— Câți bani, John?

— Este o chestiune strâns legată de venitul pe care îl poate aduce ferma în fiecare an pentru a se plăti ipoteca. Anul acesta este un dezastru. După cum ştii, e vorba despre o afacere riscantă. Familia mea produce bumbac de decenii şi deseori m-

am întrebat dacă merită cu adevărat să îl cultivi.

— Familia ta se descurcă foarte bine, John.

— Da, în unele privințe. Membrii familiei Banning consideră că ar putea împrumuta 50 000 de dolari în baza proprietății astfel încât să supraviețuiască ipotecii. Mai mult de atât nu se poate.

Dunlap i-a aruncat un zâmbet siropos, încântat de mersul acestei prime runde a discuției, apoi a spus:

— Hai, John, dețin peste 486 de hectare, libere de orice obligații, iar 404 dintre acestea reprezintă un pământ bogat. Casa lor este una dintre cele mai frumoase din comitat. Dețin cel puțin şase anexe, toate fiind structuri rezistente, plus echipamente de fermă, la care se adaugă animalele. Şi… câți negri?

— Te rog, Burch, ei nu sunt proprietarii acelor oameni.

— Din punct de vedere practic, chiar sunt. 50 000 de dolari reprezintă o sumă mult prea mică, John. Am crezut că ne întâlnim ca să purtăm o discuție serioasă.

— Ei bine, nu poți vorbi serios dacă incluzi pământul deținut de Florry Banning. Asta înseamnă jumătate, iar ea nu a fost implicată în acest litigiu. Prin urmare, ea rămâne complet neatinsă de toate acestea.

— Nu te grăbi, John! Pete Banning s-a ocupat de proprietatea surorii lui ca şi de a lui, dându-i jumătate din profit. Ambele secțiuni provin din aceeaşi sursă – părinți, bunicii şi aşa mai departe.

— Burch, e absurd. Florry n-a avut nicio legătură cu uciderea lui Dexter Bell, şi ştii prea bine asta. E ridicol să sugerezi că în joc e şi pământul ei. În cazul în care gândeşti astfel, suntem într-adevăr într-un impas. Încearcă să anulezi asta.

— Nu putem face aşa ceva în situația în care tu îl ai pe bătrânul Rumbold în buzunarul cel mic.

Zâmbind, John i-a răspuns:

— Rumbold e un jurist sclipitor. Unul dintre cei mai buni.

— Tot ce se poate, dar cei de la Curtea Supremă din Jackson nu sunt chiar atât de impresionați de el. 50 000 de dolari nu vin din cer, John.

— Am propus o cifră. Acum e rândul tău.

McLeish a intervenit cu răceală în glas:

— Cel puțin 120 000. Serios, Jackie merită mai mult, mai ales că trebuie să îl plătim şi pe domnul Dunlap.

— 120 000, John, a confirmat Dunlap. Am primit cazul acesta din întâmplare – şi l-am câştigat clar, fără nicio îndoială. Am

făcut o treabă grozavă pentru clienta mea şi nu vreau ca onorariul meu să provină din beneficiile ei.

— Burch, ai făcut o treabă superbă, n-am nicio îndoială. Dar suma menționată de tine depăşeşte cu mult ceea ce ne putem permite. Nicio bancă nu va împrumuta mai mult de 75 000 de dolari pentru casa şi pământul lui Pete. Pământul lui Florry nu poate fi atins.

— Îmi oferi 75 000 de dolari? a întrebat Dunlap.

— Încă nu, dar ai accepta să primeşti 75 000 dacă suma ar fi aici, pe masă?

McLeish a clătinat din cap şi a spus:

— Nu.

Ambii avocați erau buni negociatori şi era evident cine deținea avantajul. Dar John ştia că, atunci când înota împotriva curentului, deseori era de preferat să tulbure apele. De aceea, a spus:

— Ascultă, Burch, copiii ar dori să salveze casa, singurul cămin pe care l-au avut până acum. Ştii totul despre mama lor şi despre necazurile pe care le are. Există posibilitatea ca Liza să se întoarcă acasă într-o bună zi şi este crucial ca ea să-şi regăsească locul. Putem discuta despre separarea ei şi a celorlalte clădiri de restul fermei? Lucrez la un plan care să izoleze de restul un hectar şi jumătate, ce ar include casa, grădinile, hambarele şi toate celelalte, iar clienta ta va lua tot ce rămâne.

— Actul pentru fermă, minus un hectar şi jumătate? a întrebat Dunlap.

— Ceva de genul ăsta. Acum doar explorez alternativele.

— Şi cât de mult sunt dispuşi să plătească pentru suprafața asta?

— Casa e evaluată la 30 000 de dolari, ceea ce este cu mult peste prețul ei real. Vorbesc despre doi copii buni, care încearcă să se agațe de ceva.

— Şi cum vor plăti ipoteca pe casă?

— Bună întrebare. O să ne gândim la asta. S-ar putea să-i ajute Florry.

Cel mai mare obstacol pe care îl putea întâmpina această propunere era unul care încă nu se menționase. Jackie Bell voia casa. În realitate, voia mai mult casa decât pământul. Prietenul ei se închipuia fermier şi deja număra banii, însă Jackie voia doar o casă elegantă.

McLeish a scuturat din cap şi a spus:

— Nici vorbă! Acel hectar şi jumătate valorează cât toată ferma. Nu putem accepta.

Vorbea cu aerul unui om care avea cu adevărat dreptul la o recompensă, în acest caz pământul prețuit al unuia dintre oamenii cei mai completi pe care îi cunoscuse John Wilbanks. Îl disprețuia din tot sufletul pe McLeish pentru aroganța lui, precum şi pentru faptul că se simțea deja stăpân.

— Ei bine, se pare că nu mai avem ce discuta, a spus John apoi.

La sfârşitul lunii septembrie, în câteva zile, Curtea Supremă a Statelor Unite a anulat o serie de solicitări neîntemeiate privind o nouă audiere. Într-o singură zi, a bătut ultimul cui în sicriul apelului înaintat de membrii familiei Banning privind verdictul dat de tribunalul federal; iar a doua zi, a respins apelul familiei Banning după hotărârea luată de Rumbold.

Dunlap avea acum cale liberă pentru a depune o petiție prin care să solicite executarea silită; calea era acum neobstrucționată. Însă cel care îl împiedica era onorabilul Rumbold, ale cărui balamale scârțâiau tot mai tare lună de lună. Dunlap răcnea şi țipa, cerând stabilirea unei date cât mai apropiate pentru judecarea cazului. Dar Rumbold nu părea să audă nimic.

Apoi, pe neaşteptate, s-a stins. Pe 9 octombrie 1949, la vârsta de optzeci şi unu de ani, Abbott Rumbold a murit de bătrânețe. S-a stins în pace, în somn – sau, după cum preferau să spună oamenii de culoare, „se trezise mort“. Îşi dedicase treizeci şi şapte de ani slujirii legii şi ajunsese cel mai cunoscut judecător din stat. Joel a plecat de la Ole Miss şi a participat la funeraliile sale, organizate la Biserica Baptistă, împreună cu John şi Russell Wilbanks.

Slujba a reprezentat un omagiu adus unui om care avusese o viață lungă, fericită şi rodnică. S-au vărsat puține lacrimi, s-au făcut câteva glume şi a dominat sentimentul cald că unul dintre sfinții Domnului se întorsese acasă.

Următoarea înmormântare la care urma să participe Joel avea să fie cu totul altfel.

CAPITOLUL

46

Pentru a alunga monotonia şi pentru a-i reintegra pe unii dintre pacienții mai sănătoşi într-o stare de normalitate, doctorii şi administratorii spitalului Whitfield au decis să organizeze vizionări de filme la cinematograful Paramount de pe strada East Capitol, din centrul oraşului Jackson. Pentru fiecare matineu, un autobuz fără însemnele spitalului oprea pe o stradă lăturalnică, la o intersecție distanță, şi din el coborau cam douăzeci de pacienți. Erau însoțiți de infirmiere şi de asistente şi, imediat ce se dădeau jos, cu toții se străduiau să arate ca oricare alte persoane abia sosite. Purtau haine de stradă şi se amestecau printre spectatori. Cineva neavizat nu ar fi bănuit niciodată că acei oameni erau tratați pentru tot felul de boli mintale grave.

Lizei îi plăceau filmele şi profita de fiecare ocazie. Îşi aranja părul, se farda, se ruja şi îmbrăca de fiecare dată una dintre rochiile trimise de Stella.

Paramount prezenta filmul *Coasta lui Adam,* o comedie cu Spencer Tracy şi Katharine Hepburn, iar la ora unu după-amiază holul era plin. După ce a cumpărat bilete, asistenta-şefă Beverly i-a îndrumat către două rânduri de scaune. Liza avea în stânga o doamnă mai în vârstă care era internată de mulți ani, iar în dreapta o avea pe Karen, o tânără tristă care obişnuia să doarmă în timp ce filmele rulau.

După cincisprezece minute de la începerea filmului, Liza i-a şoptit lui Beverly că trebuie să meargă la toaletă. A ajuns pe culoar şi i-a spus în şoaptă acelaşi lucru unei asistente, apoi a ieşit din sală şi a părăsit cinematograful.

A mers pe jos până la a doua intersecție pe East Capitol, spre strada Mill, apoi a intrat în gara Illinois Central Station, unde şi-a cumpărat un bilet de clasa a doua pentru trenul de 1.50 spre Memphis. Îi tremura mâna când a luat biletul şi s-a gândit că

trebuie să se aşeze. Gara era aproape pustie şi a găsit o bancă liberă ceva mai departe de alte persoane. A inspirat adânc, încercând să se calmeze, şi dintr-un mic buzunar a scos o foaie de hârtie împăturită. Era o listă cu „ce să fac în continuare“, pe care o alcătuise vreme de câteva săptămâni. A citit-o, apoi a împăturit-o din nou şi a băgat-o în buzunar. A ieşit din gară, a mers pe strada Mill până la prima intersecție, unde se afla un magazin universal, şi a cumpărat o poşetă ieftină, o pălărie din pai şi o revistă. A îndesat în poşetă banii rămaşi, un mic flacon cu pastile şi un ruj, apoi s-a grăbit să revină în gară. Pe când aştepta, a verificat din nou lista, zâmbind în sinea ei pentru succesul de până atunci. În tot acest timp, a urmărit intrarea în gară ca nu cumva să apară cineva de la spital. Dar asta nu s-a întâmplat.

Asistentei i-a plăcut filmul atât de mult, încât a uitat de Liza şi de plecarea ei la toaletă. Când, într-un târziu, şi-a adus aminte, s-a dus imediat după ea. Cum nu a găsit-o, a chemat două infirmiere şi au început să o caute prin cinematograf, care era aproape plin. În hol, nimeni nu îşi amintea să fi văzut o doamnă zveltă, purtând o rochie galbenă, care ieşise după începerea filmului. Au continuat căutările, dar curând nu au mai avut unde să încerce. Cele două infirmiere au cutreierat străzile din centrul oraşului şi, în cele din urmă, una dintre ele a intrat în gară. În acel moment, Liza se afla la o oră distanță, în trenul care se îndrepta spre nord, stând la fereastră, strângând lista în mână, privind în gol spre peisajul rural ce se derula în fața ei şi îndurând cu greu goana de imagini şi de sunete din lumea reală. Fusese internată trei ani şi jumătate.

Cei de la spital au alertat poliția şi l-au înştiințat imediat pe doctorul Hilsabeck. Toată lumea era alarmată, dar nimeni nu intrase în panică. Liza nu era socotită o amenințare la adresa cuiva şi era suficient de stabilă încât să îşi poarte singură de grijă, cel puțin vreme de câteva ore. Doctorul Hilsabeck nu a vrut să îi sperie pe membrii familiei şi nici să-şi facă personalul să pară incompetent, de aceea nu s-a grăbit să îi sune pe Joel, pe Florry şi pe şeriful Nix Gridley.

Liza îşi cumpărase biletul plătind cu numerar, astfel că nu exista o evidență a pasagerilor din tren. Cu toate acestea, un funcționar de la ghişeul de bilete şi-a amintit de o doamnă a cărei descriere corespundea cu aceea a Lizei şi le-a spus că plecase spre nord, către Memphis. Asta se întâmpla în jurul orei trei după-amiaza. Când filmul s-a terminat, autobuzul trebuia să revină la

Whitfield.

La ora 4.15, când trenul a ajuns la Batesville, cea de-a şasea staţie de pe traseu, Liza a hotărât să coboare. Presupunea că era căutată şi bănuia că autorităţile supravegheau trenurile şi autobuzele. În faţa gării erau două taxiuri, ambele sedane vechi, de dinainte de război, ce păreau chiar mai puţin sigure decât cei doi şoferi care se sprijineau de bara de protecţie a unuia dintre ele. Liza l-a întrebat pe unul dacă o putea duce la Clanton, aflat la o oră şi jumătate de mers. I-a oferit 10 dolari, dar el îşi făcea griji din cauza pneurilor. Cel deal doilea i-a spus că o putea duce până acolo pentru 15 dolari. Pneurile maşinii lui păreau şi mai uzate, dar Liza nu avea de ales.

După ce s-a aşezat pe bancheta din spate, şoferul a întrebat-o:

— Nu aveţi bagaje?

— Nu. Întotdeauna călătoresc fără.

Bărbatul s-a aşezat la volan şi s-au îndepărtat de gară. Apoi s-a uitat în oglinda retrovizoare şi a zis:

— Aveţi o rochie foarte frumoasă.

Liza a ridicat poşeta şi a răspuns:

— De câte ori călătoresc, am la mine un pistol Colt – şi ştiu să-l folosesc. Dacă faci vreun gest ciudat, o să-ţi pară rău.

— Scuze, doamnă!

După ce au ieşit din oraş, omul şi-a luat inima în dinţi şi a reuşit să îi vorbească din nou.

— Vreţi să ascultaţi ceva la radio, doamnă?

— Sigur, orice îţi place.

Taximetristul a pornit aparatul, a rotit butonul şi a găsit un post de radio nu din Memphis, ci unul local.

Hilsabeck a luat legătura cu Joel abia după căderea întunericului. I-a explicat ce se întâmplase şi a recunoscut că toate căutările fuseseră zadarnice. Joel a rămas trăsnit când şi-a dat seama că mama lui era în libertate, făcând ceva ce probabil plănuise de o bună bucată de timp. Era înmărmurit de spaimă şi nu ştia încotro să plece. Să se ducă în Jackson şi să ajute la căutări? Ori în Memphis, unde se credea că avea să meargă ea? Ori în Clanton? Ori să stea, pur şi simplu, în aşteptare? A sunat-o

pe Stella şi i-a spus că totul avea să se rezolve cu bine. Trebuia să o sune şi pe Florry, dar a hotărât să mai aştepte. Telefonul ei încă era pe o linie partajată cu alte zece familii, iar cei care trăgeau cu urechea ar fi înnebunit la aflarea ştirii că Liza Banning fugise de la Whitfield.

Vreme de o oră, Joel şi-a măsurat în lung şi în lat apartamentul, nesigur, aşteptând telefonul prin care să fie anunțat că mama lui fusese găsită şi că era bine. I-a telefonat şerifului din Clanton, dar nu i-a răspuns nimeni şi şi-a închipuit că bătrânul Tick Poley dormea buştean. Nici dacă ar fi evadat toți deținuții din închisoarea de acolo, Tick n-ar fi fost pe față.

În cele din urmă, l-a sunat pe linia sa privată pe Nix Gridley şi i-a spus despre ultima ispravă a Lizei. Nix şi-a exprimat regretul şi i-a promis că va pleca de îndată să o anunțe pe Florry.

Taxiul a ieşit de pe autostradă, ajungând în scurt timp pe aleea lungă ce ducea spre proprietatea Banning. Liza i-a spus şoferului să oprească, i-a plătit cei 15 dolari, i-a mulțumit şi a coborât. După ce taxiul a dispărut pe drumul pustiu, a început să păşească încet în întunericul deplin, abia reuşind să vadă pietrişul pe care călca. Nici în casă, nici în hambare şi nici în clădirile-anexă nu era aprinsă nicio lumină. În depărtare, la o fereastră a căsuței în care locuiseră dintotdeauna Nineva şi Amos licărea o lumină. În timp ce înainta cu greu pe drumul din pietriş, în față s-a profilat conturul casei. A traversat peluza, apoi a trecut de verandă şi a bătut în uşă. Aceasta era încuiată, lucru ciudat în zona rurală, unde nimeni nu obişnuia să închidă uşile cu cheile.

Ar fi vrut să cerceteze straturile de flori şi tufişurile, să vadă cât de multe lucruri se schimbaseră în cei trei ani şi jumătate de absență, însă nu exista nicio lumină, iar luna era acoperită de nori. În partea laterală a casei a văzut camioneta lui Pete, exact în locul în care obişnuia să o parcheze el. Ştia că Joel devenise proprietarul Pontiacului. În curtea din spate, a înaintat încet prin iarba uscată. Dinspre apus a venit o adiere, iar ea a început să tremure şi şi-a frecat brațele. Uşa din spate, de la bucătărie, era neîncuiată. A intrat în casă şi a rămas în bucătărie, reținută brusc de un amestec de arome atât de dominant şi de familiar, încât s-a

simțit de-a dreptul copleşită: miros de tutun şi de cafea, de grăsime de bacon, de plăcinte şi prăjituri cu fructe, de ghiveciuri cu carne de vită şi vânat, pe care Nineva le lăsa la fiert zile întregi, de aburi de la prepararea conservelor şi roşiilor fierte, de legume şi de piele de la ghetele lui Pete, aflate într-un colț. În plus, aroma dulceagă a săpunului folosit de Nineva. Liza se simțea atât de doborâtă de miresmele intense şi bogate, încât s-a rezemat un timp de blatul bucătăriei.

Stând în întuneric, i se părea că aude vocile copiilor ei în timp ce chicoteau la micul dejun şi erau alungați de lângă sobă de Nineva. Parcă îl vedea pe Pete stând la masa din bucătărie, cu o cafea în față, fumând şi citind cotidianul din Tupelo. Un nor s-a deplasat undeva, iar câteva raze ale lunii au pătruns prin fereastră. Treptat, a văzut toată bucătăria şi a inspirat cu nesaț mirosurile plăcute ale vieții ei de dinainte.

Şi-a şters apoi câteva lacrimi şi a hotărât să păstreze totul în întuneric. Nimeni nu ştia că ea era acolo, iar luminile nu ar fi făcut decât să atragă atenția. În acelaşi timp, voia să facă o inspecție a întregii case, fără să lase urme, pentru a verifica ce făcuse Nineva. Erau toate farfuriile spălate şi stivuite frumos, la locul lor? Exista praf pe măsuțele de cafea? Ce se întâmplase cu lucrurile lui Pete – hainele din dulap, cărțile şi hârtiile din biroul lui? Şi-a amintit vag o discuție pe care o purtase cu Joel despre asta, însă amănuntele i se şterseseră din minte.

A intrat apoi în camera preferată şi s-a lăsat pe canapeaua moale din piele, care mirosea aşa cum îşi aducea aminte. Prima ei amintire despre acea canapea era probabil şi cea mai neplăcută. Îi avea pe Joel în dreapta şi pe Stella în stânga şi priveau toți trei cuprinşi de o teamă deplină spre căpitanul care le adusese vestea că Pete dispăruse şi că probabil murise. 19 mai 1942. Asta fusese într-o altă viață.

Luminile unor faruri au măturat ferestrele, făcând-o să tresară. S-a uitat pe furiş printre perdele şi a văzut o maşină de patrulare a poliției din comitatul Ford pătrunzând încet pe alee, apoi cotind pe drumul lăturalnic ce ducea spre căsuța lui Florry. Când a dispărut, a înțeles că polițiştii o căutau deja. A aşteptat cam douăzeci de minute, iar maşina a apărut din nou trecând prin dreptul casei şi îndreptându-se spre autostradă.

Şi-a reamintit că se afla în casa ei şi că nu comisese nicio infracțiune. Dacă o găseau, cel mai rău lucru care i se putea întâmpla era să fie trimisă înapoi la Whitfield. Însă nu vor avea

un asemenea noroc.

A început să se legene cu umerii tresărind puternic, un obicei plictisitor care o afecta deseori şi pe care nu şi-l putea controla. Când era îngrijorată sau se temea de ceva, începea să se legene, să fredoneze un cântec şi să îşi răsucească părul. Multe persoane de la Whitfield aveau diverse moduri de a se legăna, de a tresări şi de a geme pe când stăteau singure în cafenea ori lângă iaz, dar ea ştiuse mereu că n-avea să ajungă la fel ca ele. Avea să se însănătoşească, iar asta cât de curând posibil, şi să îşi reia viața de dinainte.

Cam după o oră – pierduse deja orice noțiune a timpului –, şi-a dat seama că nu se mai legăna şi că încetase să mai plângă. Existau prea multe poveri de lepădat.

S-a dus apoi spre bucătărie, unde era singurul telefon fix, şi a sunat-o pe Florry. Pentru a-i deruta pe eventualii ascultători, a spus:

— Florry, sunt aici.

— Cine? Poftim? a întrebat Florry cu totul înmărmurită, şi pe drept cuvânt.

— Sunt în casă, a spus Liza, apoi a închis.

S-a dus pe veranda din spate şi a aşteptat. După doar câteva minute, a văzut luminile farurilor unei maşini măturând peisajul. Florry a parcat lângă casă.

— Aici, Florry, a spus Liza. Pe verandă.

Florry s-a îndreptat spre partea din spate a casei, aproape împleticindu-se pe întuneric, şi a spus:

— Ce-ar fi să aprinzi câteva becuri aici? Oprindu-se lângă scară, a ridicat ochii spre Liza şi a întrebat: Ce naiba cauți aici?

— Florry, vino să ne îmbrățişăm!

Ei bine, probabil că e nebună de legat dacă vrea să o îmbrățişez, s-a gândit Florry, dar nu a spus nimic. A urcat treptele şi s-au strâns în brațe.

— Te întreb încă o dată, ce cauți aici? a repetat ea.

— Voiam să mă întorc acasă. Doctorul a spus că sunt bine.

— Asta-i o minciună, ştii bine că-i aşa. Doctorii sunt îngrijorați. Copiii sunt înnebuniți. Eşti căutată de poliție. De ce-ai făcut o asemenea ispravă?

— M-am săturat la Whitfield. Să intrăm!

Când au ajuns în bucătărie, Florry a spus:

— Aprinde lumina! Nu văd absolut nimic.

— Îmi place întunericul, Florry. Şi nici nu vreau ca Nineva să

afle că sunt aici.

Florry a găsit comutatorul şi a aprins luminile din bucătărie. O vizitase pe Liza la Whitfield şi, la fel ca Stella şi Joel, fusese îngrijorată văzându-i înfăţişarea. Acum arăta ceva mai bine, dar încă era dureros de slabă, trasă la faţă şi cu privirea goală.

— Arăţi bine, Liza. Mă bucur să te văd.

— Şi eu mă bucur că sunt acasă.

— Trebuie să-l sunăm pe Joel ca să-i spunem că eşti bine, de acord?

— Am vorbit deja cu el. Ajunge aici peste o oră.

— Bine, a spus Florry, ceva mai liniştită. Ai mâncat ceva? Pari flămândă.

— Florry, nu mănânc prea mult. Să mergem în sufragerie ca să stăm de vorbă.

„Cum vrei, dragă". Avea s-o mai domolească până la sosirea lui Joel, apoi să hotărască ce era de făcut.

— N-ar trebui să-i sunăm pe doctorii tăi? a întrebat ea apoi. Trebuie să ştie că eşti bine.

— I-am spus lui Joel să-i sune. Se ocupă el. Florry, totul e bine.

Au intrat în sufragerie, iar Liza a aprins o lampă mică. Lumina slabă crea o senzaţie sinistră, umplând încăperea de umbre. Florry ar fi vrut mai multă lumină, dar nu a spus nimic. S-a aşezat într-un capăt al canapelei, iar Liza în celălalt, stivuind câteva perne şi rezemându-se de ele. Au rămas faţă în faţă în semiîntuneric.

— Vrei nişte cafea? a întrebat apoi Liza.

— Nu chiar.

— Nici eu. Aproape că nu mai beau deloc. Cofeina nu se împacă deloc cu pastilele pe care le iau şi îmi provoacă dureri de cap. Nici nu-ţi vine să crezi ce medicamente bagă în mine! Câteodată le iau, alteori nu le înghit şi le scuip. Florry, de ce n-ai venit mai des în vizită?

— Nu ştiu. E drum lung până acolo şi nu-i un loc prea vesel.

— Vesel? Te aştepţi să fii veselă când vizitezi o casă de nebuni? Nu e vorba de tine, Florry, ci de mine: eu sunt pacienta. Femeia nebună. Eu sunt cea bolnavă şi tu trebuia să mă vizitezi ca să mă încurajezi.

Cele două nu fuseseră niciodată apropiate, iar Florry şi-a amintit motivul. Cu toate acestea, în acele momente era dispusă să accepte câteva reproşuri dacă asta ajuta la ceva. Din fericire, doctorii aveau să vină în ziua următoare şi să o ia din nou la

spital.

— Liza, vrei să ne luăm la harță?

— Păi, nu ne-am împuns mereu?

— Nu. Aşa a fost la început, după care ne-am dat seama că cea mai bună cale de a ne înțelege e să stăm departe una de cealaltă. Asta-mi amintesc, Liza. Am fost mereu prietenoase, dar precaute, de dragul familiei.

— Aşa o fi dacă zici tu. Florry, vreau să-mi spui o poveste pe care nu am auzit-o.

— Poate…

— Vreau să aud versiunea ta despre ceea ce s-a întâmplat în ziua în care Pete l-a ucis pe Dexter Bell. Ştiu că probabil nu vrei să vorbeşti despre asta, dar toată lumea a aflat, toată lumea în afară de mine. Multă vreme, cei de la spital nu mi-au spus nimic. Cred că şi-au închipuit că lucrurile se vor înrăutăți, fiindcă, într-un târziu, când au făcut-o, am stat în comă o săptămână şi am fost pe punctul să mor. Vreau să aud versiunea ta.

— De ce, Liza? Nu e o poveste plăcută.

— De ce? Fiindcă e o parte a naibii de importantă din viața mea, nu crezi, Florry? Soțul meu l-a ucis pe predicatorul nostru şi a fost executat pentru asta, iar eu nu ştiu amănuntele. Hai, Florry, am dreptul să aflu. Spune-mi povestea.

Florry a ridicat din umeri, apoi povestea a început să curgă.

★★

Un amănunt a dus la altul: viața din închisoare; audierile de la tribunal; reacțiile celor din oraş; prezentările din presă; procesul, execuția; înmormântarea; veteranii care s-au oprit la mormântul lui.

Când şi când, Liza plângea, ştergându-şi fața cu dosul mâinilor. Câteodată asculta cu ochii închişi, ca şi cum ar fi trăit acele orori. Alteori gemea şi se legăna. A pus puține întrebări şi a făcut doar două comentarii.

— Ştii că a venit la mine cu o zi înainte de a fi executat?

— Da, țin minte asta.

— A spus că încă mă iubeşte, dar că nu mă va putea ierta niciodată. Ce părere ai, Florry? Atâta iubire, dar nu suficientă pentru a ierta. Chiar dacă îl aştepta moartea, tot nu mă putea

ierta.

— Să te ierte… pentru ce?

Şi, prin aceste cuvinte, Florry a reuşit să pună marea întrebare.

Liza a închis ochii, apoi şi-a lăsat capul pe o pernă. Şi-a mişcat buzele ca şi cum ar fi murmurat ceva ce numai ea putea înțelege. Apoi a rămas complet nemişcată şi mută.

— Ce să ierte, Liza? a repetat Florry încet.

— Avem multe de vorbit, Florry, şi vreau s-o fac acum, pentru că n-o să mai trăiesc mult. S-a întâmplat ceva rău cu mine – şi nu e vorba doar de nebunie. În adâncul ființei mele e o boală care se agravează. Ar putea fi cancer – sau altceva –, dar ştiu că ea există şi creşte. Doctorii n-o pot descoperi, dar eu ştiu că e acolo. Îmi pot da medicamente care alină căderea nervoasă, dar nu au nimic pentru boala mea.

— Nu ştiu ce să zic, Liza…

— Nu spune nimic. Doar ascultă.

Trecuseră câteva ore, iar Joel încă nu dăduse niciun semn. Liza lăsa impresia că uitase de el, dar Florry era perfect conştientă că el ar fi trebuit să sosească de mult.

Apoi Liza s-a ridicat în picioare şi a spus:

— Vreau să mă schimb, Florry. Mă gândeam la o pijama din pânză de in şi la un halat din mătase, aşa cum îi plăcea lui Pete.

S-a îndreptat spre uşa dormitorului şi Florry s-a ridicat ca să îşi dezmorțească picioarele.

Apoi s-a dus la bucătărie şi şi-a turnat apă într-un pahar. Ceasul de pe perete arăta ora 11.40 seara. A ridicat receptorul ca să îl sune pe Joel, apoi a văzut care era problema. Firul care mergea la telefon fusese tăiat cu o foarfecă. Telefonul era inutil – şi probabil că Liza nu îl folosise în seara aceea pentru a-l suna pe Joel.

S-a întors în sufragerie şi a aşteptat. Liza era în dormitor, cu uşa deschisă, şi plângea din ce în ce mai tare. Stătea întinsă pe patul pe care îl împărțise cu Pete şi purta pijamaua albă din in pe sub halatul de baie crem. Avea picioarele goale.

Florry s-a aplecat deasupra ea şi a spus:

— Gata, Liza. Sunt aici, lângă tine. Ce s-a întâmplat, scumpo?

Liza a arătat spre un scaun şi a şoptit:

— Te rog…

Şi-a şters apoi fața cu o batistă şi s-a străduit să se controleze. Florry s-a aşezat şi a rămas în aşteptare. Liza nu îl sunase pe Joel. Iar Joel nu le telefonase doctorilor şi nici Stellei. Aceştia aşteptau

cu disperare ştiri de undeva, iar Liza stătea în pat, în casa ei.

Florry ar fi vrut să o întrebe de ce tăiase cablul telefonului, dar o asemenea discuție nu ar fi dus nicăieri. Liza era în pragul destăinuirilor şi probabil că avea să le dezvăluie secrete despre care ei crezuseră că nu vor fi rostite niciodată. Era preferabil să nu îi distragă atenția cu alte lucruri. Nu voia ca Joel să fie de față în acele momente.

În cele din urmă, Liza a întrebat-o:

— Pete a vorbit cu tine înainte de a muri?

— Sigur. Am discutat despre o mulțime de lucruri – copii, fermă, problemele obişnuite pe care le aştepți să le spună cineva înainte de a muri.

— Ți-a vorbit despre noi şi despre necazurile noastre?

Da, îi făcuse dezvăluiri, dar Florry nu a înghițit momeala. Voia să audă totul din sursa cea mai credibilă.

— Sigur că nu. Doar ştii că ținea totul pentru el. Ce fel de necazuri?

— Vai, Florry, există atât de multe secrete, atât de multe păcate… Chiar nu pot să-l învinovățesc pe Pete că nu a vrut să mă ierte.

A început din nou să plângă, apoi a suspinat, un sunet ce semăna cu un bocet, cu un geamăt puternic, dureros şi chinuitor, care a speriat-o pe Florry. Nu mai auzise niciodată o jelanie atât de îndurerată. Liza s-a cutremurat, de parcă ar fi fost pe punctul să verse violent, apoi a fost cuprinsă de convulsii în timpul cărora suspina fără să se poată controla. După un timp, când Florry a simțit că nu mai poate asista la asemenea chinuri, s-a apropiat de pat, s-a întins alături de ea şi a strâns-o în brațe.

— Gata, Liza! O să fie bine, scumpo. Eşti bine.

Florry a continuat să o țină în brațe, vorbindu-i în şoaptă, spunându-i vorbe alinătoare, făcându-i promisiuni şi mângâind-o. Treptat, legănată de Florry, Liza a început să se liniştească şi să respire mai uşor. După un timp, a spus în şoaptă:

— Sunt unele lucruri pe care ar trebui să le ştii.

— Te ascult, Liza. Sunt aici.

★
★★

S-a trezit în camera întunecată, învelită, cu uşa deschisă.

În casă era beznă şi singura lumină venea dinspre lampa din sufragerie. A dat deoparte păturile, s-a ridicat în picioare şi a ieşit din dormitor. Florry era pe canapea, învelită cu o pilotă, dormind profund. Fără să facă vreun zgomot, Liza a trecut pe lângă ea şi s-a dus în bucătărie, apoi a ieşit pe uşă, a traversat veranda şi a coborât treptele. Aerul era rece; curând, a simțit umezeala sub picioarele desculțe. Alunecând prin iarbă, a ajuns pe cărarea care ducea spre hambare, cu halatul de baie din mătase fluturând în urma ei.

Luna apărea şi dispărea de dincolo de nori, iar lumina ei albăstruie scălda clădirile-anexă şi câmpurile. Ştia încotro să meargă şi nu avea nevoie de lumină. După ce a trecut de ultimul hambar, a văzut siluetele cailor ei în padoc. Niciodată nu trecea pe acolo fără să le adreseze câteva cuvinte, dar acum nu avea ce să le spună.

Avea picioarele ude, murdare de noroi şi înghețate, dar nu se sinchisea. Durerea fizică nu avea nicio importanță acum. Tremura de frig, dar călca hotărâtă. A urcat panta uşoară de sub Bătrânul Sicomor şi curând a ajuns printre morți – toți acei membri ai familiei Banning despre care auzise atât de multe lucruri. Luna era ascunsă de nori, astfel că nu putea citi numele de pe pietrele funerare, dar ştia unde era înmormântat Pete. Apăsându-şi degetele pe piatră, a trasat numele lui.

Îşi găsise soțul.

Era copleşită de suferință, de vinovăție şi de ruşine şi se săturase de plâns. Era înghețată şi se ruga ca totul să se termine.

Se spune că, atunci când ajung într-un asemenea moment, oamenii îşi găsesc pacea. O minciună. Nu simțea nici pace, nici linişte, nici credința că ceea ce urma să facă avea să fie considerat altceva decât actul disperat al unei femei nebune.

S-a lipit cu spatele de piatra de mormânt, cât de strâns a putut. Trupul lui era la doar un metru sub ea. I-a spus că îl iubeşte şi că îl va revedea curând, rugându-se ca atunci când aveau să fie din nou împreună el să o ierte în cele din urmă.

Dintr-un buzunar al halatului a scos un mic flacon cu pastile.

CAPITOLUL

47

Amos a găsit-o în zori, după ce s-a apropiat de piatra funerară ca să fie sigur că nu îl înşelau ochii. Scoțând urlete, a rupt-o la fugă spre casă mai repede decât o făcuse în decenii întregi. Când a auzit că Liza murise, Florry a leşinat în pragul casei. Când şi-a revenit, Nineva a ajutat-o să ajungă pe canapea şi a încercat să o consoleze.

Nix Gridley şi Roy Lester sosiseră să ajute la căutare, iar când Amos le-a spus ce descoperise în cimitir, l-au lăsat în urmă şi au pornit cu maşina într-acolo. Flaconul gol constituia o probă suficientă. Nu exista o scenă a unei crime care să le creeze probleme. Cădea o ploaie măruntă şi deasă, iar Nix a hotărât că Liza nu trebuia să fie lăsată acolo. A aşezat-o împreună cu Lester pe bancheta din spate şi împreună au revenit acasă. Nix a intrat pentru a discuta cu familia, iar Lester a dus-o la casa mortuară.

În jurul orei cinci dimineața, Florry se trezise şi îşi dăduse seama că Liza dispăruse. Intrase în panică şi alergase până la casa Ninevei, unde Amos tocmai pregătea dejunul. El şi Nineva o căutaseră cu disperare în jurul casei şi hambarelor, iar Florry se dusese la căsuța roz pentru a da telefoane. Îi sunase pe Joel şi pe doctorul Hilsabeck şi le povestise pe scurt cum stăteau lucrurile.

Joel plecase din Oxford şi era în drum spre casă când trecuse pe lângă maşina şerifului, care venea de la reşedința lor. Ajuns acolo, auzise şi restul poveştii. Florry era distrusă, învinuindu-se fără încetare şi respirând cu dificultate. După ce, într-un târziu, a vorbit la telefon cu Stella, Joel a insistat ca mătuşa lui să meargă cu el la spital. A fost internată cu dureri în piept şi i s-au administrat calmante. Apoi s-a dus la biroul şerifului pentru a folosi telefonul lui Nix, care era pe linie privată. A vorbit cu doctorul Hilsabeck, care a fost distrus auzind vestea. Şi-a făcut curaj şi i-a sunat apoi pe bunicii Sweeney din Kansas, pentru a le

transmite că fiica lor murise. A sunat-o din nou pe Stella, încercând împreună să stabilească ce aveau să facă în următoarele zile.

După ce a plecat de la biroul şerifului, s-a dus la casa funerară a lui Magargel. Într-o încăpere răcoroasă şi întunecată de undeva din spatele clădirii, a privit pentru ultima oară chipul frumos al mamei lui. Şi a ales un sicriu.

A reuşit să revină la maşină înainte de a ceda sub povara emoțiilor. Rămas în parcare şi privind doar ştergătoarele parbrizului mişcându-se în stânga şi în dreapta, Joel s-a lăsat copleşit de suferință şi a plâns multă vreme.

Slujba s-a ținut la Biserica Metodistă, cea construită de bunicul lui Pete şi locul în care fuseseră botezați Joel şi Stella. Preotul era nou, abia trimis în oraş de ierarhia metodistă. Ştia povestea, dar nu o trăise, aşa că era hotărât să reunească facțiunile şi să-i vindece pe credincioşi.

La început, Joel şi Stella planificaseră o înmormântare privată, asemănătoare cu aceea pe care Pete o gândise pentru sine la Bătrânul Sicomor, însă prietenii îi convinseseră că mama lor merita o înmormântare decentă. Ei se domoliseră şi discutaseră cu predicatorul.

Mulțimea a fost uriaşă. Oamenii, de două ori mai mulți decât locurile de pe băncile din biserică, au aşteptat răbdători să arunce o privire spre sicriu. Prietenii şi cunoştințele cărora li se interzisese să îşi ia adio de la Pete au avut grijă să sosească devreme pentru înmormântarea Lizei.

Domnul şi doamna Sweeney au stat între Joel şi Stella, privind îndelung spre sicriul închis, aflat la câțiva metri de ei. Doamna Sweeney părea de neconsolat şi a plâns neîncetat, ştergându-şi permanent lacrimile de pe obraji. Domnul Sweeney s-a dovedit stoic, aproape furios, de parcă ar fi învinovățit acel stat înapoiat de moartea fiicei lui. Împietriți şi încă nevenindu-le să creadă, Joel şi Stella nu mai erau în stare să plângă. Aşteptau cu disperare ca acea oră să treacă. Ocazia era prea sumbră pentru a se face vreun efort de a însenina atmosfera. Nu au existat elogii privind perioadele bune şi amuzante din viața celei abia plecate. Nu s-a

adus vorba despre Pete, mai ales în biserica aceea. Coşmarul familiei Banning continua, iar cei prezenți nu aveau puterea de a interveni în vreun fel.

Câteva imnuri, o scurtă predică, versete din Scripturi, şi totul s-a încheiat în mai puțin de o jumătate de oră, aşa cum promisese predicatorul. Când domnişoara Emma Faye Riddle şi-a început ultima cântare, enoriaşii s-au ridicat, iar sicriul închis a fost adus pe aleea principală. A fost urmat de Joel şi de Stella, care mergeau braț la braț. După ei veneau alți membri ai familiei Sweeney, pentru că în familia Banning nu mai existau alte rude. Florry era acasă, țintuită la pat. Mica familie părea să dispară cu rapiditate. Desigur, niciunui negru nu i se permisese să pătrundă în biserică.

În timp ce Joel urma sicriul, însoțit de cântecul de orgă şi de plânsul doamnelor, simțea privirile tuturor ațintite asupra lui. Ajuns în partea din spate a bisericii şi-a aruncat ochii spre dreapta şi a zărit în ultimul rând cel mai frumos chip pe care îl văzuse vreodată. Mary Ann Malouf călătorise tocmai din Oxford împreună cu o prietenă din asociația studențească, pentru a-şi exprima regretul pentru pierderea lui. Vederea ei reprezenta singurul moment bun al acelei zile sumbre. Ajuns în vestibulul bisericii, şi-a zis că, într-o bună zi, avea să se însoare cu fata aceea.

O oră mai târziu, un grup redus de oameni s-a strâns la Bătrânul Sicomor pentru înmormântare. Doar membrii familiei, câțiva prieteni, Amos şi Nineva, Marietta şi vreo doisprezece negri care locuiau pe proprietate. Florry ținuse morțiş să fie prezentă, însă Joel insistase ca ea să rămână acasă. Joel conducea lucrurile acum, luând hotărâri pe care nici nu şi le dorea. După o rugăciune, câteva versete din Scripturi şi aceeaşi interpretare impresionantă a „Mărețului Har“ de către Marietta, patru bărbați au coborât sicriul Lizei în mormânt, la mai puțin de treizeci de centimetri distanță de cel în care odihneau rămăşițele soțului ei. Alături, se puteau odihni acum o eternitate.

Ea era răspunzătoare pentru moartea lui, aşa cum şi el era vinovat de moartea ei. Lăsau în urmă doi copii frumoşi, care nu meritau să fie pedepsiți pentru păcatele părinților lor.

În săptămâna de după înmormântare, a venit Ziua Recunoştinței. Cu mare regret, Joel a fost nevoit să se întoarcă la facultate şi să înceapă să învețe pentru examenele finale, deşi, ca student în anul al treilea, avea un program mai puțin încărcat. Într-o zi de luni, el şi Stella au mers cu maşina la Oxford, unde s-a întâlnit cu decanul şi i-a prezentat toată situația. Trebuia să rezolve chestiunile complicate ale familiei şi avea nevoie să i se acorde alte câteva zile libere. Decanul ştia ce se întâmplase şi s-a arătat înțelegător, promițându-i că avea să facă diverse aranjamente. Joel se afla printre primii studenți din anul lui şi avea să termine facultatea în luna mai a anului următor.

În timp ce se afla în Oxford, Joel a invitat-o pe Mary Ann la Mansion, pentru a-i cunoaşte sora. Pe când se îndreptau spre locul întâlnirii, el a recunoscut în fața Stellei tot ce simțea pentru fata aceea, iar ea s-a declarat încântată că fratele ei avea o relație de dragoste serioasă. După căderea psihică a mamei lor şi moartea tatălui, ei discutaseră mai mult şi mai deschis decât până atunci. Se sprijineau unul pe celălalt şi stăteau oarecum retraşi de restul lumii. Ca membri ai neamului Banning, învățaseră de mici să nu vorbească aproape deloc, însă acele zile dispăruseră. Întotdeauna existaseră prea multe secrete în familia lor.

Cele două tinere doamne s-au plăcut şi s-au împrietenit aproape imediat. De fapt, s-au legat atât de repede, vorbind şi râzând, încât Joel era pur şi simplu uimit. El a vorbit puțin în timpul mesei, căci nu prea i s-a oferit prilejul. În drum spre casă, Stella l-a sfătuit să îi ofere inelul de logodnă cât de repede, înainte de a o face altcineva. Dar Joel nu îşi făcea griji din acest motiv. Masa de prânz le mai luminase starea de spirit, dar imediat ce au pătruns în comitatul Ford, au început să se gândească din nou la mama lor, iar discuția lor s-a stins. Apoi Joel a pătruns pe aleea de pietriş, înaintând încet, şi a oprit la jumătatea drumului spre casă. A oprit motorul şi amândoi şi-au privit căminul.

În cele din urmă, Stella a spus:

— N-am crezut niciodată că voi spune aşa ceva, dar acum chiar nu-mi mai place locul ăsta. Toate amintirile plăcute au dispărut, sfărâmate de tot ce s-a întâmplat aici. Nu vreau să mai calc vreodată în casa asta.

— Cred că ar trebui să-i dăm foc, a spus Joel.

— Nu fi ridicol! Vorbeşti serios?

— Într-un fel. Nu suport ideea că Jackie Bell şi copiii ei – dar şi

jigodia aceea de McLeish – ar putea trăi aici. El va deveni un domn fermier cu mari ifose. Mi-e greu să diger asta.

— Dar tu nu vei mai locui aici, adevărat, Joel?

— Aşa e.

— Nici eu. Şi-atunci, ce importanță mai are? Vom reveni ca să o vizităm pe Florry, dar după moartea ei n-o să mă mai întorc niciodată.

— Şi ce se va întâmpla cu cimitirul?

— Ce-i cu el? La ce bun să privim nişte pietre funerare vechi şi să vărsăm lacrimi? Sunt morți şi e dureros, pentru că nu ar fi trebuit să moară, dar s-au dus, Joel. Încerc să uit felul în care au murit şi să-mi amintesc felul în care au trăit. Să ne amintim vremurile bune, Joel, atât cât se poate.

— Acum mi se pare ceva imposibil.

— La fel şi mie.

— Nimic nu mai prezintă importanță, Stella. Oricum o să pierdem locul acesta.

— Ştiu. Semnează actul de cedare şi termină cu totul. Eu mă întorc în marele oraş.

Directoarea de la St. Agnes s-a arătat înțelegătoare, spunându-i Stellei că îşi putea lua liber în acea săptămână. Urma să se întoarcă la şcoală în duminica de după Ziua Recunoştinței.

Au dormit în căsuța roz, departe de casa lor. Marietta a fript un curcan şi a pregătit garniturile şi plăcintele, iar ei s-au străduit din greu să traverseze ziua într-o stare de spirit bună. Florry a făcut eforturi uriaşe să se bucure de timpul petrecut împreună cu ei.

Vineri dimineață, la o oră matinală, Joel a încărcat bagajele Stellei în Pontiac, după care au îmbrățişat-o pe mătuşa lor şi şi-au luat rămas-bun. S-au oprit la Bătrânul Sicomor, apoi la casa lor, unde Stella s-a repezit înăuntru pentru a o îmbrăți şa pe Nineva. După aceea, au plecat.

Stella insistase să plece cu trenul spre D.C., dar Joel nici nu voise să audă. Stella era încă fragilă – dar nu erau oare amândoi? – şi nu dorea ca ea să stea singură într-un tren ore întregi. Aveau nevoie să mai rămână o vreme împreună, iar

călătoria cu maşina le oferea această şansă. Pe când părăseau ferma şi pătrundeau pe autostradă, Stella s-a uitat spre conac şi spre câmpurile din jurul lor. Spera să nu se mai întoarcă niciodată acolo.

Şi chiar aşa avea să fie.

Judecătorii care mureau erau înlocuiți de guvernator, care numea adjuncți până la următoarele runde de alegeri. Guvernatorul Fielding Wright, care asistase la execuția lui Pete în urmă cu doi ani şi jumătate, fusese asaltat de solicitările obişnuite pentru patronaj după decesul judecătorului Rumbold. Unul dintre cei mai puternici susținători din nordul statului Mississippi era nimeni altul decât Burch Dunlap, care îl avea în vedere pe amicul său apropiat din Tupelo, Jack Shenault. Dunlap plănuia să obțină rapid un onorariu consistent din cazul Banning şi avea nevoie ca Shenault să judece acel proces.

La începutul lunii decembrie, în timp ce Joel făcea eforturi mari ca să treacă ultimele examene de la Ole Miss, guvernatorul Wright l-a numit pe Shenault drept judecător interimar, urmând să îl înlocuiască pe Rumbold. Lui John Wilbanks şi celorlalți avocați le-a displăcut această alegere, în primul rând pentru că Shenault nu locuia în acel district. Acesta a motivat spunând că plănuia să se mute.

Wilbanks îşi dorea un alt candidat, dar el şi guvernatorul Wright nu făcuseră parte niciodată din aceeaşi echipă.

Din respect pentru familie, Dunlap a aşteptat o lună după înmormântarea Lizei, după care a acționat din nou. L-a convins pe Shenault să convoace o şedință în Clanton cu John Wilbanks şi Joel Banning, care se afla acasă pentru o scurtă vacanță între semestre şi care fusese numit administrator adjunct al proprietății tatălui său. S-au întâlnit în biroul judecătorului, aflat în partea din spate a tribunalului, un loc pe care Joel avea să îl urască pe veci.

Pe rol se afla acțiunea intentată de Dunlap, care dorea executarea silită a pământului deținut în acel moment de Pete Banning, ultima salvă din îndelungatul război privind proprietatea – şi s-a vădit de la început că noul judecător plănuia

să acționeze în grabă.

Prin reputație, Shenault era un practicant de birou, nicidecum un judecător adevărat, astfel că era bine apreciat. Se pregătise temeinic pentru acea înfruntare, iar John Wilbanks bănuia că fusese bine instruit de Burch Dunlap.

Potrivit înaltei instanțe – iar Shenault chiar purta roba neagră în acele momente –, scenariul era cât se poate de clar. Audierea privind executarea silită avea să dureze doar vreo oră, în timpul căreia ambele părți aveau să prezinte documente şi hotărâri ale tribunalelor şi, probabil, un martor sau doi, însă, de obicei, aproape nimic nu se putea disputa. El, Shenault, urma să hotărască probabil o vânzare juridică a proprietății, ceea ce presupunea o licitație pe treptele din fața tribunalului. Licitatorul cel mai bun avea să primească titlul de proprietate, oferta câştigătoare ajungând direct la Jackie Bell, care deținea hotărârea de 100 000 de dolari. Nimeni nu se aştepta la o ofertă atât de mare, iar orice diferență de preț urma să rămână în registru ca drept de sechestru față de proprietate.

Cu toate acestea, potrivit părerii domnului Dunlap, reclamanta Jackie Bell era dispusă să accepte o ofertă în bani din partea proprietății, pentru pământ, casă şi alte bunuri, în locul pretențiilor ei.

De asemenea, dacă Shenault dădea hotărârea în favoarea lui Jackie Bell, şi era clar că asta dorea să facă, proprietatea Banning putea face apel la Curtea Supremă a statului Mississippi, o tactică de tărăgănare care mai fusese folosită. După părerea lui, o astfel de tactică ar fi fost fără niciun rezultat.

Şi Joel ştia acest lucru, la fel de bine ca şi John Wilbanks. Ajunseseră la capătul drumului. Orice alte strategii de tărăgănare nu făceau decât să amâne inevitabilul şi să sporească onorariile avocaților.

Obținând un acord general, Shenault le-a acordat avocaților treizeci de zile pentru a pune la punct amănuntele şi a programat următoarea şedință pentru data de 26 ianuarie 1950.

În spiritul anotimpului – şi cu promisiunea unui viitor mai sclipitor –, Jackie Bell şi Errol McLeish s-au căsătorit în cadrul unei

mici ceremonii, cu două zile înainte de Crăciun. În capela mică din spatele bisericii episcopale, li s-au alăturat cei trei copii ai ei, foarte mândri şi elegant îmbrăcați, precum şi câțiva prieteni.

Părinții ei nu au fost invitați. Aceştia nu aveau încredere în Errol McLeish şi în motivele lui, prin urmare nu erau de acord cu căsătoria fiicei lor. Tatăl ei a sfătuit-o insistent să se consulte cu un avocat înainte de căsătorie, însă ea a refuzat. Potrivit părerii tatălui, McLeish era mult prea implicat în procesele şi banii ei, astfel că n-o aştepta decât un dezastru financiar.

Pe de altă parte, ea nu mai mergea la biserică, lucru care îi deranja grozav pe părinții ei. Ea încercase să le explice reticența ei față de credință, însă nu o ascultaseră. O persoană frecventa sau nu biserica, iar cele care rămâneau pe dinafară aveau să se confrunte cu blestemul veşnic.

Jackie era entuziasmată de planul de a-şi părăsi căminul din Rome şi de a se întoarce în Clanton. Voia să se afle cât mai departe de părinții ei şi, lucrul cel mai important, ținea să devină proprietara casei familiei Banning. Fusese acolo de nenumărate ori şi nu visase niciodată că aceasta avea să îi aparțină într-o bună zi. După ce petrecuse o viață întreagă în câte o casă parohială sau în apartamente închiriate, o viață ce i se păruse prea măruntă şi trecătoare, Jackie Bell avea să dețină unul dintre cele mai frumoase conace din comitatul Ford.

CAPITOLUL

48

Două zile după Crăciun, într-o dimineață geroasă, Joel se întorcea de la Bătrânul Sicomor, mergând spre casă. Brusc, în jurul lui au început să cadă picături înghețate de ploaie, iar el s-a gândit că spre sfârşitul după-amiezii era posibil să ningă. S-a grăbit să ajungă acasă, pregătindu-se să sugereze o plimbare cu maşina undeva spre sud. Mătuşa Florry l-a anunțat însă că hotărâse să petreacă două luni la New Orleans, unde fusese invitată de prietena ei, domnişoara Twyla. Făcuse deseori aluzii la intenția de a pleca. O deprima totul – moartea Lizei şi amestecul ei în acea dramă, vremea friguroasă, câmpurile şi peisajele dezolante şi, bineînțeles, preluarea terenului lui Pete, pe care trebuia să îl traverseze ca să ajungă la al ei. Pretutindeni amenințau nori negri şi nu voia decât să plece de acolo.

În mai puțin de o oră, se aflau deja în maşină; cum starea drumurilor se înrăutățea, au ajuns cu greu în sud, prin comitatul Polk. Apoi lapovița a încetat. În Jackson, vremea şi şoselele erau mult mai bune.

Pe drum au discutat câteva lucruri importante. Joel plănuia să o ceară de soție pe Mary Ann în primăvara viitoare. Cumpărase un inel de logodnă din Memphis şi abia aştepta să i-l ofere. Era hotărât să se stabilească în Biloxi şi se gândea să accepte o slujbă la o mică firmă de avocatură de acolo. Nu era nimic bătut în cuie, dar era optimist. Îşi făceau griji în legătură cu Stella şi depresia sâcâitoare de care suferea. Ea îşi petrecea sărbătorile cu prietenele ei din D.C., căci nu avea suficient curaj pentru a veni acasă. Dar toată familia era deprimată. Cea mai urgentă problemă era rezolvarea situației pământului lui Florry în primăvara viitoare. Niciunul nu agrea ideea de a-l aborda pe McLeish pentru a încheia o înțelegere. Florry voia să stea departe de fermă în următoarele luni, pentru a-l evita pe individul acela. În cele din

urmă, au hotărât ca Joel să negocieze un contract de închiriere a terenului cu Doug Wilbanks, vărul lui John. Acesta cultiva mii de acri din diferite comitate şi n-avea să se lase intimidat de McLeish. Nu ştiau ce urma să se întâmple cu negrii de pe proprietate, dar oamenii aceia sărmani reuşiseră mereu să supravieţuiască. McLeish avea nevoie de ei ca lucrători agricoli. Nimeni n-avea să moară de foame.

Şi nu era cazul să-şi facă griji pentru toată lumea, nu-i aşa? Viețile lor se schimbaseră dramatic după crimă şi era imposibil să reînvie trecutul. Trebuiau să îşi poarte singuri de grijă. Florry a recunoscut că în ultimii doi ani discutase deseori cu domnişoara Twyla, o prietenă dragă de pe vremea când locuia în Memphis, despre intenția de a trăi o vreme în New Orleans. Twyla era mai vârstnică şi din ce în ce mai singuratică, iar casa ei mare din Quarter avea multe camere.

Au discutat astfel ore în şir, mereu despre prezent şi viitor, ocolind cu obstinație trecutul. Când au ajuns însă la sud de Jackson, Joel a spus:

— Eu şi Stella credem că ştii mai multe decât ne-ai spus nouă.

— Despre ce?

— Despre Pete şi Dexter, despre mama, despre ce s-a întâmplat. Ştii ceva, nu-i aşa, mătuşă Florry?

— Ce importanță mai are acum? Cu toții au murit.

— În noaptea dinaintea execuției, te-ai dus la închisoare şi ai vorbit cu el. Despre ce?

— Trebuie să readucem asta în prezent? A fost una dintre cele mai groaznice nopți din viața mea.

— Un răspuns tipic pentru un Banning, mătuşă Florry. Primeşti întrebarea, o repeți şi încerci să scapi fără să răspunzi. De unde ați învățat tu şi Pete să fiți atât de evazivi?

— Nu fi obraznic, Joel!

— Nu sunt. Dar răspunde-mi la întrebare!

— De ce vrei să ştii?

— De ce l-a ucis tata pe Dexter?

— Nu mi-a spus motivul şi, crede-mă, am insistat din răsputeri. Era un om foarte încăpățânat.

— Îmi închipui că mama a avut o aventură cu Dexter Bell, iar tata a aflat cumva când s-a întors acasă din război. A pus-o în fața faptelor, iar ea a fost copleşită de sentimentul de vinovăție şi de ruşine. A cedat nervos, iar el a vrut ca ea să plece de acasă. Wilbanks l-a convins pe judecătorul Rumbold că ea trebuia să

stea departe o vreme, iar tata a dus-o la Whitfield. După aceea, tata n-a putut accepta ideea că soția lui fusese necredincioasă, având în vedere mai ales coşmarul prin care trecuse în război. Gândeşte-te, mătuşă Florry, aproape că a murit de foame! A fost chinuit de malarie şi de dizenterie torturat şi abuzat, apoi a luptat în junglă şi, în timpul ăsta, ea se culca cu predicatorul. Asta l-a înnebunit, de aceea l-a ucis pe Dexter Bell. Ceva a cedat în mintea lui Pete. Ce răspuns ai pentru asta, mătuşă Florry?

— Crezi că tatăl tău a înnebunit?

— Da, tu nu crezi la fel?

— Nu, cred că Pete a ştiut exact ce face. Nu era nebun. Accept restul poveştii tale, dar îți spun că Pete a gândit limpede.

— Şi nu ți-a spus povestea asta?

Ea a inspirat adânc şi a aruncat o privire pe geam. Pauza aceea a oferit adevăratul răspuns, dar ea nu a recunoscut.

— Nu, n-a scos nicio vorbă.

Iar Joel şi-a dat seama că Florry mințea.

Nu exista nicio şansă ca în New Orleans să ningă. Temperatura era în jur de zece grade, iar aerul era rarefiat şi răcoros. Domnişoara Twyla i-a întâmpinat cu îmbrățişări repetate şi salutări entuziaste, apoi le-a servit băuturi în timp ce menajera ei descărca maşina. Florry îşi adusese suficiente bagaje, toate făcute în pripă, ca pentru o şedere de un an. Joel le-a spus că avea să se cazeze la hotelul Monteleone, de pe strada Royal, dar Twyla nici nu a vrut să audă. Casa ei elegantă avea multe dormitoare, iar ea simțea nevoia unei companii. S-au aşezat în curte, în apropierea unei fântâni vechi a cărei apă picura dintr-un tigru din ciment, şi au discutat diverse banalități. Când Florry s-a scuzat câteva momente, Twyla i-a şoptit lui Joel:

— Arată groaznic.

— A trecut prin momente grele. Se învinovățeşte pentru moartea mamei.

— Îmi pare rău, Joel! Florry a stat în spital, nu-i aşa?

— Da, câteva zile. Cu dureri în piept. Mă îngrijorează starea ei.

— E palidă şi a slăbit.

— Da, cred că are nevoie de mâncare de bame, de

jambalaya[14] şi de stridii prăjite. Eu am adus-o până aici; acum trebuie s-o hrăneşti.

— Asta pot face. Şi aici avem doctori buni. O voi duce la unul dintre ei ca să o consulte. Nu ştiu cum să mă exprim, dar genele familiei nu sunt prea promițătoare.

— Mulțumesc. Într-adevăr, avem tendința de a muri tineri.

— Şi ce mai face frumoasa Stella?

— E bine. N-a vrut să se întoarcă atât de curând, de aceea a rămas în D.C. A trecut prin multe…

— Sunt convinsă. Voi, tinerii, aveți nevoie de un dram de noroc.

Cu rochia sa mare cât un cort fluturând în jurul ei şi târşâindu-şi picioarele, Florry s-a întors alături de ei, fericită să fie împreună cu Twyla în marele oraş. O menajeră a aranjat pe o masă de lemn – care provenea de la o fermă din Franța – un platou cu stridii proaspete peste care a turnat vin rece.

Au mâncat, au discutat şi au râs până târziu. Încă o dată, comitatul Ford rămăsese în altă lume.

A doua zi de dimineață, târziu, Joel a ieşit din dormitorul său împleticindu-se, având o durere de cap şi simțindu-şi gura uscată. După ce şi-a potolit setea, a simțit nevoia să bea o cafea. O menajeră i-a arătat discret uşa principală, iar el a ieşit în soarele puternic al unei zile perfecte în Vieux Carré. Când a devenit mai sigur pe picioare, a mers pe Chartres către piața Jackson şi localul său preferat, unde cafeaua era tare şi conținea cicoare. A băut o ceaşcă şi a luat încă una cu el, apoi a traversat Decatur, a trecut prin Piața Franceză şi a urcat treptele către promenada digului, unde s-a aşezat pe o bancă. Era locul lui preferat din oraş şi adora să hoinărească pe acolo cu orele pentru a urmări traficul de pe fluviu.

Acasă, în biblioteca tatălui, exista o carte cu fotografii din New Orleans. Într-o fotografie din anii 1870, zeci de nave cu aburi erau amarate una lângă alta, toate încărcate cu baloturi de bumbac de la fermele şi plantațiile din Arkansas, Mississippi şi Louisiana. Fiind un copil care visa cu ochii deschişi, Joel era convins că bumbacul de la ferma Banning se afla pe unul dintre acele vapoare, ajungând acolo pentru a fi exportat. Lumea avea nevoie

[14] Mâncare din orez şi fructe de mare sau carne. (n. tr.)

de bumbac. Oamenii care lucrau pe nave şi în docuri îşi câştigau existența datorită acelor culturi.

În acele vremuri, când navele cu aburi roiau în port venind de pe fluviu, iar sutele de hamali se grăbeau să le descarce, docurile erau zgomotoase şi haotice. Acum, lucrurile arătau altfel. Pe marele fluviu se desfăşura o activitate febrilă, dar vasele cu aburi fuseseră înlocuite de barje plate ce transportau grâu şi cărbune. În depărtare se vedeau navele de război, care acum se odihneau.

Joel era fascinat de fluviu şi se întreba în ce direcție se îndrepta fiecare vas. Unele navigau mai departe, spre sud, către Golf; altele se întorceau. El însă nu simțea dorința de a se întoarce acasă.

Acasă însemna ultimul semestru plictisitor de facultate. Acasă însemna întâlniri cu avocați şi judecători şi lichidarea afacerilor nefericite ale tatălui său. Acasă însemna să îşi ia adio de la pământ, de la casă, de la Nineva şi Amos, precum şi de la alții, pe care îi cunoştea de o viață.

După trei zile petrecute în New Orleans, a îmbrățişat-o pe Florry de rămas-bun şi a părăsit oraşul. Ea se instalase confortabil şi părea să se simtă ca acasă.

Joel a condus apoi până în Biloxi şi a reuşit să îl surprindă pe tatăl lui Mary Ann la biroul său. Şi-a cerut scuze pentru apariția neaşteptată, dar nu voia ca ea să ştie că el se afla în oraş. Apoi i-a cerut domnului Malouf mâna fiicei lui. Luat prin surprindere, tatăl ei nu a putut decât să încuviințeze.

În seara aceea, Joel a luat cina cu logodnica lui şi a dormit pe canapeaua familiei.

CAPITOLUL

49

După cum era de aşteptat, anul 1950 a început într-o atmosferă mohorâtă. Pe 26 ianuarie, în splendida sală de conferințe a firmei lui de avocatură, John Wilbanks şi Joel s-au aşezat de o parte a mesei, iar Burch Dunlap şi Errol McLeish, de cealaltă. Fără să poarte robă, judecătorul Shenault şi-a ocupat locul din capătul mesei şi a arbitrat negocierile.

În calitate de administrator interimar, Joel a semnat un document prin care transmitea titlul pentru cele aproape 260 de hectare de pământ, incluzând şi casa, către Jackie Bell McLeish. Pentru a evita orice fel de neînțelegeri cu Florry, terenul fusese topografiat şi cartografiat, astfel încât părțile să ştie cu precizie pe unde trecea linia de graniță dintre proprietăți. Fuseseră identificate toate clădirile şi trecute pe o listă separată: staule, cotețe pentru păsări, grajduri pentru vite, cocini pentru porci, casa improvizată a Ninevei şi a lui Amos, casa şefului de echipă, folosită de Buford Provine, şi paisprezece cocioabe din pădure, locuite în acele momente de lucrătorii negri. O altă listă cuprindea proprietatea personală: camioneta Ford din 1946 a lui Pete, tractoarele John Deere, remorcile, plugurile, plantatoarele, utilajele agricole, greblele şi cazmalele, precum şi caii şi restul animalelor. McLeish avea să capete totul. Îi îngăduise lui să cumpere Pontiacul din 1939, la prețul de 300 de dolari.

Un alt document enumera obiectele din casă, mai precis ceea ce mai rămăsese acolo. Joel reuşise să mute cărțile, amintirile, armele, hainele, bijuteriile, lucrurile personale, aşternuturile şi piesele mai bune de mobilier.

Spre deosebire de restul, pretențiile băneşti ale lui McLeish nu au fost exagerate. Îşi închipuia deja că cei mai mulți bani fuseseră cheltuiți ori ascunşi. Folosind inventarul pe care îl prezentase Wilbanks după probatoriul din toamna anului 1947, a acceptat

suma de 2 500 de dolari, în numele soției, fireşte.

Joel îl detesta profund pe individ, simțind că n-ar fi fost în stare să-l urască şi mai mult. McLeish era deopotrivă afectat şi patetic în timp ce evalua sumele de bani şi listele cu bunuri, obținute toate prin sudoarea altora. Părea să creadă cu adevărat că el şi proaspăta lui soție meritau terenul familiei Banning.

Şedința a fost un adevărat coşmar, iar Joel se simțea deseori cuprins de greață. Curând, a ieşit din sală fără să scoată niciun cuvânt, a trântit uşa în urma lui şi a fugit afară. A condus până la fermă, având lacrimi în ochi în timp ce parca maşina.

Nineva şi Amos stăteau pe veranda din spatele casei, având amândoi privirile nedumerite ale unor oameni pe punctul de a pierde totul. Se născuseră pe proprietatea Banning şi nu plecaseră niciodată de acolo. Văzând lacrimile din ochii lui Joel, au început şi ei să plângă. Când au reuşit să depăşească emoțiile, şi-au luat rămas-bun, apoi s-au despărțit. Pe verandă, Nineva îşi ştergea lacrimile, iar Amos încerca să o consoleze. Joel s-a dus apoi spre hambar, unde Buford îl aştepta în frig. Joel i-a spus că noul proprietar, McLeish, ar vrea să discute cu el în acea după-amiază. Mai mult ca sigur avea să îşi păstreze slujba. Joel vorbise elogios despre el, subliniind că ar fi fost o greşeală să îl înlocuiască. Buford i-a mulțumit şi i-a strâns mâna cu lacrimile curgându-i pe obraji.

Înfruntând un vânt rebel, Joel a parcurs apoi cei opt sute de metri până la Bătrânul Sicomor, pentru a-şi lua rămas-bun de la părinții lui. Printr-un noroc neaşteptat, cimitirul familiei se afla în partea de teren care îi aparținea lui Florry, astfel că rămânea inaccesibil pentru restul oamenilor – ori cel puțin în viitorul apropiat. Ce mai însemna „întotdeauna“? Se născuse să dețină pământul pentru totdeauna.

Privind îndelung cele două pietre funerare, s-a întrebat pentru a mia oară cum de deveniseră viețile lor atât de complicate şi de tragice. Erau prea tineri ca să moară, lăsând în urmă mistere şi poveri care aveau să îi bântuie pe cei care îi iubeau. S-a uitat apoi spre celelalte pietre de mormânt, întrebându-se cât de multe secrete duseseră cu ei în viața de apoi şi ceilalți membri ai familiei Banning.

S-a plimbat apoi pentru ultima oară pe potecile de pe câmpuri, pe drumurile porcilor şi pe aleile ce împrejmuiau casa. Când s-a întors la maşină, îşi simțea degetele amorțite. Era înfrigurat până în măduva oaselor, iar durerea era copleşitoare. A plecat de acolo

fără să se mai uite la casă, regretând că nu o incendiase.

Spre sfârşitul după-amiezii, Errol McLeish a apărut în pragul noii lui case şi i s-a prezentat Ninevei. Niciunul dintre ei nu s-a străduit să pară politicos. El nu avea încredere în ea, întrucât muncise toată viaţa pentru familia Banning, iar ea îl socotea un intrus şi un hoţ.

— Ai vrea să-ţi păstrezi slujba? a întrebat-o el.

— Nu tocmai. Sunt prea bătrână, domnule. Prea bătrână pentru a întreţine casa. Nu-i aşa că aveţi mulţi copii?

— Da, trei.

— Aha... Sunt prea bătrână ca să spăl, să curăţ, să gătesc şi să calc pentru trei copii, plus cei doi soţi. Eu şi Amos vrem să ne retragem. Suntem prea bătrâni.

— Să vă retrageţi... unde?

— Nu putem rămâne aici? Avem doar o căsuţă, e tot ce avem. Ne aflăm aici de mai bine de cincizeci de ani. Casa nu valorează nimic pentru altcineva.

— Vom vedea. Mi s-a spus că Amos mulge vacile şi se ocupă de grădina de legume.

— Adevărat, dar şi el e prea bătrân pentru asta.

— Câţi ani are?

— În jur de şaizeci de ani.

— Şi tu?

— Tot cam atât, aşa cred.

— Aveţi copii?

— O mulţime, dar toţi au plecat spre nord. În căsuţa noastră stăm doar eu şi Amos.

— Unde-i domnul Provine?

— Adică Buford? Lângă şopronul pentru tractoare, aşteaptă.

McLeish a trecut prin bucătărie şi a traversat veranda.

Strângându-şi eşarfa în jurul gâtului, şi-a aprins un trabuc şi a traversat ţanţoş curtea din spate, trecând prin dreptul hambarelor şi şoproanelor, numărând animalele şi savurând norocul care îl lovise. Jackie şi copiii urmau să sosească peste o săptămână şi împreună aveau să înceapă minunata aventură de a trăi ca oamenii cu greutate din comitatul Ford.

Acum, când mătuşa lui era în siguranță în atmosfera caldă din New Orleans, proprietatea tatălui său încetase să mai existe, iar casa familiei era ocupată de alții, Joel nu mai avea niciun motiv să revină în comitatul Ford. De fapt, dorea să se afle cât mai departe de locul acela. Cei mai mulți bani rămaşi din moştenirea lor au fost încasați de firma Wilbanks, pentru reprezentarea credincioasă a familiei Banning. Discuțiile telefonice săptămânale cu John Wilbanks au încetat, dar nu înainte ca avocatul să îi comunice vestea că McLeish îi concediase pe Nineva şi pe Amos, evacuându-i din casa lor. Li se acordaseră patruzeci şi opt de ore ca să plece, iar în prezent locuiau la nişte rude din Clanton. Potrivit celor spuse de Buford Provine, care discuta diverse lucruri cu administratorul neamului Wilbanks de pe terenul lui Florry, McLeish plănuia să le ceară chirie lucrătorilor negri de pe proprietatea lui şi să le reducă salariile.

Joel a fost şocat şi furios auzind vestea evacuării. Nu şi-i putea imagina pe Nineva şi pe Amos trăind într-un alt loc sau fiind siliți, la vârsta lor, să îşi găsească un alt cămin. Şi-a promis să se ducă la Clanton cu maşina, să îi găsească şi să le ofere nişte bani. Şi ceilalți lucrători agricoli erau tratați rău, mai ales că nu aveau nicio vină. Erau obişnuiți cu toții să fie respectați de bărbații din familie, însă acum la cârma fermei ajunsese un om lipsit de scrupule. Meschinăria nu putea atrage fidelitatea oamenilor, şi-a spus Joel, iar acest gând l-a îngrețoşat, devenind un alt motiv de a uita de fermă.

Dacă nu ar fi existat magia stârnită de Mary Ann, ar fi devenit un student de douăzeci şi patru de ani deprimat şi îngândurat, care se confrunta cu un viitor sumbru. Ea i-a acceptat cererea în căsătorie, astfel că au plănuit o mică ceremonie în New Orleans imediat după absolvirea lui din luna mai. Când a sosit primăvara, cu toate promisiunile şi frumusețile ei, Joel a alungat tristețea, încercând să savureze ultimele sale zile ca student. El şi Mary Ann erau nedespărțiți. În vacanța de primăvară, au luat trenul până în D.C. şi au petrecut o săptămână cu Stella.

Pe drumul până acolo şi înapoi, au stat de vorbă ore întregi, făcând planuri pentru o viață mai bună departe de statul Mississippi. La fel ca Stella, şi Joel ar fi vrut să fugă, să îşi găsească un loc într-unul din marile oraşe din nord, unde

oportunitățile păreau nelimitate, iar amintirile rămâneau departe. Mary Ann nu era la fel de încrâncenată să plece, însă, fiind nepoata unor imigranți, nu respingea ideea de a o lua de la început. Erau tineri, îndrăgostiți nebuneşte şi pe cale de a se căsători – de ce n-ar fi plecat să exploreze lumea?

Pe 19 aprilie, Florry s-a trezit devreme, cu dureri puternice în piept. Era slăbită şi respira cu greutate, abia reuşind să o trezească pe Twyla înainte de a se prăbuşi pe un scaun. O ambulanță a dus-o la Mercy Hospital, unde a fost stabilizată. Doctorii au fost de părere că suferise un uşor atac de inimă, dar îi îngrijora starea ei generală.

În ziua următoare, Twyla l-a sunat pe Joel la Ole Miss, iar a doua zi, într-o vineri, el a sărit peste cursuri şi a condus fără oprire până la New Orleans. Mary Ann îşi făcea probleme în legătură cu examenele şi nu a putut să îl însoțească.

Ajuns la spital, Florry s-a arătat încântată să îl vadă – trecuseră trei luni şi jumătate de la ultima lor întâlnire – şi s-a străduit să pară uşor stânjenită de atenția ce i se acorda. Susținea că se simte bine, că se săturase de rutină şi că era pregătită să plece acasă pentru a începe să scrie o nuvelă. Joel a fost şocat de înfățişarea ei. Îmbătrânise cumplit şi arăta cu cel puțin zece ani mai în vârstă. Părul îi era cărunt, iar pielea, îngălbenită. Întotdeauna fusese grasă, dar acum slăbise considerabil. Avea respirația chinuită şi câteodată părea să gâfâie.

Ajuns în hol, Joel şi-a exprimat îngrijorarea față de domnişoara Twyla.

— Arată îngrozitor, a spus el în şoaptă.

— Suferă de o boală cardiacă degenerativă, Joel, şi nu se va mai însănătoşi.

Ideea că Florry avea să moară nu îi trecuse niciodată prin minte. După ce-şi pierduse părinții, Joel nu luase niciodată în calcul posibilitatea de a o pierde şi pe ea.

— Nu poate fi tratată?

— Se încearcă asta. Sunt mulți medici şi specialişti, dar boala e ireversibilă şi nu poate fi stopată.

— Dar n-are decât cincizeci şi doi de ani.

— Asta înseamnă mult pentru un Banning.

„Mulțumesc pentru o asemenea veste“, s-a gândit Joel cu amărăciune.

— Sunt uimit cât de mult a îmbătrânit.

— E foarte slăbită şi foarte fragilă. Mănâncă puțin, deşi şi-ar dori să mănânce mai mult. Cred că inima ei e tot mai afectată cu fiecare zi ce trece. Poate pleca acasă mâine, dar ar fi bine dacă ai rămâne cu ea peste weekend.

— Sigur, nicio problemă. Chiar plănuiam asta.

— Şi trebuie să discuți sincer cu Stella.

— Domnişoară Twyla, eu şi Stella suntem singurii din familie care discutăm deschis.

Sâmbătă dimineață, o ambulanță a dus-o acasă pe Florry, care a protestat vehement. Domnişoara Twyla a pregătit apoi în curte un prânz bogat. Era o zi frumoasă de primăvară, cu o temperatură de peste douăzeci şi şapte de grade, iar Florry era încântată că se simțea din nou vioaie. Încălcând recomandările doctorilor, a băut vin şi şi-a umplut farfuria cu fasole roşie şi orez. Cu cât mai mult vorbea, mânca şi bea, cu atât părea să devină mai viguroasă. Mintea i se ascuțise, la fel şi limbajul, iar vocea îi revenise la volumul complet. Era o îmbunătățire uimitoare, care l-a făcut pe Joel să nu se mai gândească la o nouă înmormântare.

Sâmbătă, după un somn de după-amiază sănătos, a ieşit la plimbare în Cartierul Francez, unde îi plăcea întotdeauna să ajungă, deşi se simțea pierdut acolo fără Mary Ann. Piața Jackson gemea de turişti, iar muzicanții stradali ocupaseră fiecare colț. A băut ceva la cafeneaua preferată, a pozat pentru o caricatură care l-a costat un dolar, a cumpărat o brățară ieftină pentru Mary Ann, a ascultat o orchestră de jazz din fața pieței şi, într-un târziu, s-a îndreptat spre dig, unde a găsit un loc pe o bancă din fontă şi a urmărit o vreme navele venind şi plecând.

În scrisorile pe care şi le trimiteau săptămânal, Joel şi Florry discutaseră despre ceremonia de absolvire a facultății şi dacă era cazul ca ea să participe. Aceasta urma să aibă loc la sfârşitul lunii mai. Cu trei ani înainte, când tatăl lui urma să fie executat, iar întreaga familie era devastată, Joel sărise peste ceremonia de început de la Vanderbilt. Acum plănuia să o sară şi pe cea de la Ole Miss, dar Florry era de altă părere. Cei trei se distraseră de minune la Hollins, când absolvise Stella, şi aveau să facă acelaşi lucru şi la Ole Miss, cel puțin conform planurilor lui Florry.

Discuția s-a purtat duminică dimineață, la micul dejun, care a

fost servit din nou în curte. Florry insista că avea să călătorească până la Oxford ca să asiste la ceremonie, iar Joel îi spunea că ar fi fost o pierdere de vreme, fiindcă el n-avea să se afle acolo. Mica gâlceavă s-a desfăşurat doar în termeni amicali. Twyla şi-a dat ochii peste cap de câteva ori: Florry nu pleca nicăieri, eventual doar la spitalul Mercy.

Florry dormise foarte puțin în cursul nopții şi, curând după aceea, s-a simțit brusc slăbită. Twyla angajase o asistentă medicală, care a condus-o înapoi în cameră.

— Nu va mai rămâne multă vreme printre noi, Joel, a spus ea în şoaptă. Înțelegi asta?

— Nu.

— Trebuie să-ți faci curaj.

— Cât timp? O lună? Un an?

— E greu de spus. Când termini cursurile?

— Pe 12 mai. Ceremonia de absolvire e săptămâna următoare, dar o voi sări şi pe asta.

— Cum facem cu Stella?

— Ea termină cursurile cam la aceeaşi dată.

— Eu vă sugerez să ajungeți aici repede şi să petreceți cât de mult timp puteți cu Florry. Puteți sta aici.

— Mulțumim.

— De fapt, puteți sta aici toată vara, înainte şi după căsătoria ta. Florry nu vorbeşte decât despre tine şi Stella. E important să vă aflați aici.

— Eşti foarte generoasă, Twyla. Îți mulțumesc. Nu va mai ajunge întreagă acasă, nu-i aşa?

Twyla a ridicat din umeri şi a evitat să îl privească în ochi.

— Mă îndoiesc. Şi nu cred că doctorii ei vor fi de acord cu asta. Sinceră să fiu, Joel, Florry nu vrea să ajungă acasă; în orice caz, nu foarte curând.

— Am înțeles asta.

CAPITOLUL

50

Trenurile Crescent Limited circulau de două ori pe zi de la New York la New Orleans, parcurgând 2 240 de kilometri în treizeci de ore. Într-o joi, în data de 4 mai, la ora 2.00, Stella s-a îmbarcat în tren la Union Station, în D.C. şi s-a aşezat într-un fotoliu confortabil pentru o călătorie care nu avea să fie nicidecum plăcută. Pentru a-şi omorî timpul, şi-a scos ceasul de la mână, a încercat să doarmă, a citit câteva reviste şi ceva dintr-un roman, a mâncat doar gustări pe care le adusese ea şi s-a străduit să justifice călătoria. Directoarea şcolii St. Agnes nu se prea bucurase auzind cererea ei de a pleca. Din cauza problemelor complicate din familia ei, Stella lipsise deja multe zile, iar cursurile se încheiau peste o săptămână. Nu mai putea aştepta?

Nu, după părerea domnişoarei Twyla, nu mai era timp să aştepte. Florry ajunsese la capătul drumului. Pentru Stella, nimic nu era mai important decât să fie alături de mătuşa ei. Directoarea s-a arătat înțelegătoare şi a hotărât că aveau să discute mai târziu despre reînnoirea contractului. Stella devenise o profesoară apreciată la St. Agnes şi nu voia să o piardă.

Potrivit spuselor domnişoarei Twyla, Florry fusese dusă de urgență la Spitalul Mercy pentru a doua oară, apoi pentru a treia oară, iar doctorii nu făcuseră decât să îi administreze medicamente şi să-şi exprime îngrijorarea. Acum revenise acasă şi era țintuită la pat, voia să îi vadă pe copii. Joel era deja acolo. Rata examenele, dar nu se sinchisea.

Din cauza întârzierilor de pe parcurs, trenul a sosit în New Orleans spre sfârşitul după-amiezii de vineri. Joel a aşteptat-o pe Stella la gară, apoi au luat un taxi până la casa domnişoarei Twyla, de pe strada Chartres. Ea i-a întâmpinat la uşă şi i-a condus în curte, unde îi aşteptau gustări cu caşcaval, măsline, pâine şi vin. În timp ce ei ciuguleau câte ceva, ea le-a spus că

Florry se odihnea şi că avea să se trezească în curând.

După ce a alungat o menajeră aflată în preajmă, Twyla şi-a coborât vocea:

— Vrea să stea de vorbă cu voi înainte de a fi prea târziu. Are câteva probleme importante de discutat, nişte secrete pe care vrea să vi le împărtăşească. Am convins-o pe Florry că acum ar fi momentul să spună adevărul. S-ar putea ca mâine să fie prea târziu.

Joel a inspirat adânc şi i-a aruncat Stellei o privire temătoare.

— Aşa ți-a spus ea? a întrebat Stella.

— Da, mi-a spus totul.

— Iar acele poveşti sunt despre părinții noştri, nu-i aşa? a întrebat Joel.

Twyla a respirat profund, apoi a luat o gură de vin.

— În noaptea dinaintea zilei morții tatălui vostru, cu câteva ore înainte de execuție, Florry a petrecut aproape o oră cu el în închisoare şi, pentru prima oară, el i-a spus ce motiv avusese. A pus-o să jure pe Biblie că nu va spune nimănui nimic, mai ales vouă. În urmă cu şase luni, în noaptea în care a murit mama voastră, Florry şi Liza erau singure în casă, în dormitor, iar mama voastră nu îşi mai luase medicamentele şi era ca scoasă din minți. Însă ea i-a spus o altă poveste, pe care tatăl vostru nu a ştiut-o. A obligat-o pe Florry să promită că nu va duce povestea mai departe. Şi a făcut asta, până în urmă cu câteva săptămâni, când a fost internată. Noi am crezut că va muri. Doctorii au spus că totul se terminase. În cele din urmă, ea s-a arătat dispusă să vorbească, spunând că nu putea duce secretul în mormânt.

— În familia noastră, să afli adevărul e ca şi cum ai încerca să prinzi fumul din vânt, a spus Joel.

— Ei bine, o să-l auziți – şi nu va fi uşor. Am convins-o să vă spună totul. Veți fi dezamăgiți. Veți fi şocați. Însă doar adevărul vă permite să înțelegeți pe deplin şi să mergeți mai departe. Fără el, veți purta poveri şi veți avea îndoieli şi suspiciuni tot restul vieții. Ştiind ce s-a întâmplat, puteți lăsa în urmă trecutul, puteți înțelege amănuntele şi înfrunta viitorul. Trebuie să fiți puternici.

— M-am săturat să fiu puternică, a spus Stella.

— Oare de ce sunt agitat dintr-odată? a zis apoi Joel, sorbind din paharul de vin.

— O să reducem puțin numărul de pastile, ca să fie mai coerentă, însă oboseşte repede.

— Are dureri? a întrebat Stella.

— Nu mari. Inima ei cedează treptat. O situație foarte tristă.

Apoi o asistentă a apărut din camera lui Florry şi a făcut un semn din cap către Twyla, care le-a spus:

— S-a trezit. Duceți-vă la ea!

Când au intrat, Florry stătea pe pat în şezut, rezemându-se de perne şi zâmbind. Purta una dintre robele ei în culori vesele, probabil pentru a masca faptul că slăbise foarte mult. Îşi ținea picioarele sub o pătură. Preț de câteva minute, după ce i-a îmbrățişat a flecărit fără încetare despre căsătoria lui Joel şi despre ce avea ea de gând să poarte la ceremonie. Părea să fi uitat că absolvirea facultății avea să se desfăşoare peste doar două săptămâni.

Apoi a izbit-o un val de extenuare şi a închis ochii. Stella s-a aşezat la căpătâiul patului şi i-a mângâiat picioarele. Joel şi-a tras un scaun mai aproape de ea.

Când a deschis din nou ochii, Florry a spus:

— Sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le ştiți.

— Când Pete a venit din război, era foarte bolnav, având ambele picioare în ghips, poate vă mai aduceți aminte. Când a ajuns la fermă, a început să umble cu un baston, străduindu-se să câştige putere. A făcut tot felul de exerciții şi a mers pe jos tot mai mult în fiecare zi. Asta a fost la începutul toamnei din 1945. Războiul se terminase, iar țara se străduia să reintre în normal. Trecuse printr-un adevărat iad acolo, dar niciodată nu a scos o vorbă despre asta. Evident, părinții voştri şi-au reluat activitatea maritală cu vitalitate, ca să zic aşa. Nineva i-a spus la un moment dat Mariettei, cu mult înainte de război, că, dacă se întorcea cu spatele, ei încercau să se strecoare în dormitor.

— Trebuiau să se căsătorească, Florry, a spus Joel. Ştim deja asta. Mi-am văzut certificatul de naştere, dar şi pe cel de la căsătoria lor. Nu suntem chiar proşti.

— Nici n-am sugerat asta. Am bănuit doar că nu ştiați lucrul ăsta.

— Tata a tras nişte sfori şi a fost trimis în Germania înainte de naşterea mea. Se aflau departe de casă, aşa că bârfitoarele nu au ştiut niciodată data adevărată a naşterii mele.

— Deci am clarificat asta.

Florry a închis ochii şi a inspirat adânc, sugerând că era obosită. Agitați, Joel şi Stella s-au uitat unul la altul cu îngrijorare.

Apoi Florry a deschis ochii, a clipit şi a zâmbit, după care i-a întrebat:

— Unde am rămas?

— La Germania, în urmă cu mulți ani. Şi la faptul că părinții noştri aveau o relație foarte aprigă.

— Aşa s-ar putea spune. Se plăceau enorm, astfel că, după ce a ajuns acasă, Pete a fost pregătit să continue relația. Însă a apărut o problemă. Liza îşi pierduse interesul față de sex. La început, Pete a crezut că era din cauza faptului că trupul lui era răvăşit de război, că nu mai semăna cu cel care fusese înainte. Cert este că ea nu mai răspundea dorințelor lui. În cele din urmă, s-au certat cumplit, iar ea i-a spus o poveste, prima dintre mai multe. A pretins că avusese un nou avort la scurt timp după plecarea lui de acasă, în 1941. Avusese trei avorturi, după cum ştiți.

— Patru, a spus Stella.

— Da, patru, iar la data la care Pete a plecat la război, erau amândoi convinşi că nu vor mai putea avea copii. Ei bine, se presupunea că era însărcinată când a plecat el, dar că nu ştiau. Când şi-a dat seama de asta, ea nu a spus nimănui, fiindcă se temea că va pierde sarcina şi nu voia să-l îngrijoreze. Pete era la Fort Riley, aşteptând să fie trimis în Filipine. Apoi a avortat – cel puțin aşa a spus ea – şi din cauza asta a avut nişte probleme feminine persistente. Avea sângerări neplăcute. Mersese la doctori. Lua medicamente. Organismul ei avea reacții pe care nu le putea controla şi şi-a pierdut orice dorință pentru sex. Mi-e jenă să spun asta în fața voastră.

— Fii serioasă, mătuşă Florry! Ştim totul despre sex, a spus Joel.

— Amândoi? a întrebat ea, uitându-se la Stella.

— Da, amândoi.

— Vai de mine!

— Hai, lasă, Florry! Doar suntem cu toții adulți.

— Bine. Sex, sex, sex. Gata, am spus-o. Deci, când ea nu era dispusă, el se supăra. Gândiți-vă numai. Sărmanul Pete trăise trei ani în junglă, pe jumătate mort, visând doar la frumoasa lui soție de acasă. După un timp, Pete a devenit bănuitor. Ea pretindea că rămăsese însărcinată înainte de plecarea lui la Fort Riley, la începutul lunii octombrie, în 1941. Dar în acel an, la sfârşitul lunii august, Pete îşi vătămase spatele când scosese o rădăcină şi avea

dureri îngrozitoare. Sexul era exclus.

— Țin minte asta, a spus Stella. Când a plecat la Fort Riley abia putea merge.

— De fapt, problemele la coloană erau atât de grave, încât doctorii de la Fort Riley au vrut să-l demobilizeze din motive medicale. Pete era sigur că nu făcuseră sex în septembrie; se gândise la asta de un milion de ori pe când era prizonier. Povestea ei era că rămăsese însărcinată pe la începutul lunii octombrie, păstrase secretul două luni şi plănuise să-i scrie despre asta când avea să fie în trei luni. Dar n-a făcut-o. A avortat la începutul lunii decembrie şi nu a povestit nimănui. Pete ştia că nu era adevărat. Dacă fusese însărcinată, atunci asta se întâmplase la sfârşitul lunii august. Argumentul lui era că Liza era în mai mult de trei luni când susținea că pierduse sarcina. El a analizat calendarul şi a stabilit o dată. Apoi, într-o zi, a încolțit-o pe Nineva şi a întrebat-o de avort. Ea nu ştia nimic, lucru care, după cum realizați, era imposibil. Nu ştia despre avort, nici despre sarcină. Pete ştia că, dacă Liza ar fi fost în trei luni, Nineva şi-ar fi dat seama. A moşit o sută de copii, inclusiv pe Pete şi pe mine. După ce s-a convins că Liza mințea în legătură cu avortul care provocase problemele ei de sănătate, inclusiv lipsa totală de chef de sex, Pete a devenit foarte bănuitor. Liza era înnebunită după curățenie şi îşi spăla singură lenjeria, iar Nineva a confirmat asta. Cu vremea, Pete a aşteptat şansa potrivită pentru a verifica existența secreților. Pe lenjeria ei intimă erau mici pete. Iar ea lua o mulțime de medicamente pe care încerca să le ascundă. Pete a vrut să discute cu doctorii ei, dar ea a refuzat categoric. Oricum, indiciile se acumulau, iar minciunile deveneau tot mai străvezii. Se petrecuse ceva rău cu sănătatea soției lui, iar acest lucru nu fusese provocat de un avort. Trecuse prin trei, mai țineți minte?

— Patru, a spus Stella.

— Bine, patru. Nineva a zis câteva lucruri despre Dexter Bell, despre timpul petrecut cu Liza după ce a primit ştirea că Pete fusese dat dispărut şi că probabil murise. Toți ne amintim cât de oribil a fost, dar şi faptul că Dexter venea la Liza foarte des. Se pare că Pete nu avusese niciodată încredere deplină în Dexter, socotind că îi cam umblau ochii după femei. A existat şi un zvon printre enoriaşi, pe care eu nu l-am auzit, cum că Dexter ar fi fost mult prea apropiat de o tânără... cred că se spunea că avea douăzeci de ani. Doar un zvon, dar Pete era bănuitor.

Florry a oftat şi a cerut un pahar cu apă. S-a şters la gură cu dosul mâinii, respirând greoi câteva momente, apoi a închis ochii şi a continuat:

— În orice caz, Pete a devenit foarte bănuitor. S-a dus la Memphis şi a angajat un detectiv particular, căruia i-a plătit o mulțime de bani. I-a dat fotografii cu Liza şi cu Dexter Bell. La acea dată, existau trei doctori, dacă-i putem numi aşa; nu ştiu sigur ce erau de fapt – şi probabil că încă se ocupă de aşa ceva –, dar, ei bine, toți făceau avorturi.

Stella a dat din cap cu un aer stoic, iar Joel a inspirat adânc. Florry a rămas cu ochii închişi şi a continuat:

— Bineînțeles, detectivul a găsit un doctor care i-a recunoscut pe cei doi după fotografii, dar a cerut mulți bani. Pete n-a avut încotro şi i-a plătit individului 2 000 de dolari. După aceea, omul a confirmat că pe data de 29 septembrie 1943 îi făcuse Lizei un avort.

— Doamne Dumnezeule! a gemut Joel.

— Da, asta explică povestea Ninevei despre ziua pe care mama şi Dexter au petrecut-o în Memphis, a spus Stella.

— Da…

— Îmi pare rău, nu ştiam asta, a spus Florry.

— Sunt multe lucruri pe care nu le ştii, a adăugat Stella. Continuă, o să revenim la asta.

— Bine… Inutil să vă mai spun că Pete a fost distrus. Avea dovada trădării ei – şi nu fusese doar o aventură, ci o sarcină clară la care renunțase în camera din spate a unei clinici de doi bani din Memphis. S-a înfuriat. A fost devastat şi s-a simțit trădat de femeia pe care o adorase. Florry a făcut o pauză şi şi-a şters o lacrimă. E groaznic. Nu voiam să vă spun povestea asta.

— Procedezi corect, mătuşă Florry, a spus Stella. Putem face față adevărului.

— Aşadar, a pus-o față în față cu realitatea? a întrebat apoi Joel.

— Da. A găsit momentul potrivit şi i-a pus în față dovezile. Urmarea a fost căderea ei nervoasă totală. Prăbuşire emoțională, numiți-o cum vreți. Ea a recunoscut totul: aventura, avortul, infecția care nu se vindeca… A cerşit iertare mereu şi mereu. De fapt, a cerşit neîncetat să fie iertată, dar el nu a vrut. Pentru că Pete nu a putut să treacă peste asta. Ajunsese aproape de moarte de foarte multe ori, dar se străduise să supraviețuiască pentru ea şi pentru voi. Iar gândul că ea îşi făcea de cap cu Dexter Bell era ceva de nesuportat pentru el. A discutat cu John Wilbanks. Au

mers la judecător. Ea a fost dusă la Whitfield şi nu a rezistat. Ştia că avea nevoie de ajutor şi că trebuia să stea departe de el. După plecarea Lizei, Pete a încercat să îşi vadă de treburi, dar a ajuns într-un punct în care acest lucru nu a mai fost posibil.

— De aceea l-a ucis pe Dexter, a spus Stella.

— N-a fost un motiv rău, a spus Joel.

A urmat o pauză lungă şi apăsătoare în care toți au încercat să se concentreze. Joel s-a ridicat, a deschis uşa şi a ieşit în curte, apoi şi-a turnat vin într-un pahar şi a adus sticla cu el.

— Vrea cineva? a întrebat el.

Stella a clătinat din cap. Florry părea că adormise.

Joel s-a aşezat şi a luat o gură de vin, apoi încă una. Într-un târziu, a zis:

— Eu cred că povestea e mai lungă.

— Mult mai lungă, a spus Florry în şoaptă, ținând ochii închişi. A tuşit, şi-a dres glasul şi s-a ridicat puțin pe perne. Toți l-am cunoscut pe Jupe, nepotul Ninevei. A lucrat prin casă şi grădini.

— Am crescut împreună, Florry, şi ne-am jucat împreună, a spus Joel.

— Aşa e, a plecat de tânăr de acasă; s-a dus la Chicago şi s-a întors. Pete l-a învățat să conducă, l-a lăsat să facă diverse cumpărături cu camioneta şi l-a tratat foarte bine. Ținea foarte mult la Jupe. Florry şi-a înghițit cu greu nodul din gât. La fel şi mama voastră.

— Nu, a mormăit Joel, prea şocat ca să spună altceva.

— Nu se poate, a şoptit Stella.

— Aşa a fost. Când tatăl vostru i-a adus dovada cu privire la avort, a vrut să ştie dacă fusese Dexter Bell. În acel moment îngrozitor, Liza a fost forțată să ia o hotărâre. Să aleagă. Adevărul sau o minciună. Şi mama voastră l-a mințit. N-a fost capabilă să admită că avusese o aventură cu Jupe. Era de neconceput, inimaginabil de-a dreptul…

— Cum s-a întâmplat asta? a întrebat Joel.

— A forțat-o? a rostit Stella.

— Nu. În noaptea în care a murit, mama voastră ştia clar ce intenționa să facă. Eu nu mi-am dat seama. Am fost cu ea… şi voia să termine cu toate. Am vorbit şi mi-a spus totul. Câteodată părea lucidă, câteodată, nu, dar a vorbit tot timpul. Mi-a spus că Nineva se îmbolnăvise şi rămăsese acasă vreme de o săptămână. Jupe lucra în casă. Într-o zi, când el era acolo, singur cu Liza, s-a întâmplat. Era la un an după ştirea despre Pete. Nu a fost ceva

plănuit. Fără seducție, fără forță, totul în consens. S-a întâmplat pur şi simplu. Şi apoi s-a întâmplat din nou.

Joel a închis ochii şi a expirat puternic. Împietrită, Stella a rămas cu gura căscată şi cu privirea în podea.

Florry a continuat:

— Mamei voastre nu i-a plăcut niciodată să conducă, de aceea Jupe a devenit şoferul ei. Astfel, ca să se ferească de Nineva, plecau în oraş. Aveau câteva ascunzişuri pe drum, pe la țară. Totul s-a transformat într-un joc, iar Liza a recunoscut sincer că s-a distrat.

Copii, nu e ceva neobişnuit, rasele s-au amestecat încă din prima zi a creației. Iar ea se considera văduvă, era singură, se distra în mod inofensiv – ori cel puțin aşa a crezut ea.

— Imposibil, a mormăit Joel.

— Nu mi se pare inofensiv, a spus Stella.

— Asta s-a întâmplat şi nu putem schimba nimic. Vă spun doar ce mi-a mărturisit mama voastră. Sigur, era nebună în acea seară, dar ce-ar fi avut de câştigat inventând o asemenea poveste? Voia să se destăinuie cuiva înainte de a ajunge în mormânt. De aceea mi-a povestit.

— Ai fost acolo şi n-ai fost nicio clipă bănuitoare? a întrebat-o Joel.

— Niciodată, nici măcar pentru o clipă. Nu l-am bănuit pe Dexter Bell, nici pe altcineva. După dispariția lui Pete, toți încercam să ne continuăm viețile. Nu mi-a trecut niciodată prin minte că Liza avea o aventură.

— Putem trece peste restul acestei poveşti îngrozitoare? a întrebat Stella apoi.

— Ați vrut mereu adevărul, a spus Florry.

— Acum, nu mai sunt convins de asta, a şoptit Joel. Continuă, te rog…

— Bine, copii, încerc. Dar nu e uşor. În orice caz, distracția s-a încheiat când Liza şi-a dat seama că rămăsese însărcinată. După o lună sau cam aşa, nu era sigură, sarcina a început să se observe, iar ea s-a gândit că Nineva sau altcineva ar fi putut avea suspiciuni în legătură cu starea ei. După cum puteți bănui, a intrat în panică. Prima ei idee a fost să procedeze la fel ca toate femeile albe atunci când sunt prinse – să spună că fusese vorba de un viol. Asta aruncă vina asupra altcuiva şi devine mai uşor să se rezolve sarcina. Era disperată la culme, de aceea a hotărât să i se confeseze lui Dexter Bell, un om în care putea avea încredere.

El nu a atins-o niciodată în felul acesta. A fost întotdeauna un pastor amabil, compătimitor, care oferea alinare. Dexter a convins-o să nu apeleze la ideea cu violul şi, procedând astfel, i-a salvat viața lui Jupe. L-ar fi spânzurat pe băiat cât ai clipi. În acelaşi timp, la urechile Ninevei a ajuns informația cum că nepotul ei avusese o aventură cu soția stăpânului. S-a îngrozit, iar ea şi Amos l-au scos din oraş cât de repede au putut.

Joel şi Stella rămăseseră fără grai. Uşa s-a deschis câțiva centimetri şi Twyla s-a uitat la ei din prag.

— Cum vă simțiți?

— Suntem bine, a şoptit Florry, iar Twyla a închis uşa.

Însă nu se simțeau deloc bine, erau cu toții copleşiți.

În cele din urmă, cu un pahar de vin în mână, Joel s-a ridicat şi s-a apropiat de mica fereastră ce dădea spre curte.

— Nineva ştia că Liza fusese gravidă? a întrebat el apoi.

— Liza era convinsă că nu. Nimeni n-a ştiut, nici măcar Jupe. L-au scos din oraş cam în perioada în care ea şi-a dat seama că era însărcinată.

— Cum a aflat Nineva că ei aveau o relație amoroasă?

Florry a închis din nou ochii şi a respirat greoi, aşteptând să capete puțină putere. Fără să îi deschidă, a tuşit, apoi a continuat:

— Un băiat de culoare pescuia la pârâu şi a văzut ceva. A fugit acasă şi i-a spus mamei lui. Până la urmă, vestea a ajuns la urechile Ninevei şi ale lui Amos, care s-au îngrozit şi au înțeles pericolul. Jupe a urcat în următorul autobuz spre Chicago. Cred că e încă acolo.

O liniște lungă şi apăsătoare a coborât peste încăpere. S-au scurs minute întregi fără ca nimeni să scoată o vorbă. Florry a deschis ochii, dar a evitat să se uite spre ei. Joel a revenit pe scaun, şi-a lăsat paharul cu vin pe masă, apoi şi-a trecut degetele prin părul des. Într-un târziu, a spus:

— Aşadar, Pete a ucis pe cine nu trebuia, nu-i aşa, Florry?

Ea nu i-a răspuns la întrebare, însă a zis:

— M-am gândit deseori la Liza în acel moment groaznic în care i s-au pus în față dovezile privind avortul. Trebuia să aleagă – şi nu avusese timp să se pregătească pentru asta. Pete bănuia că era vorba despre Dexter Bell, iar ei îi venea mai uşor să confirme decât să stea pe gânduri. O alegere făcută sub presiune şi derută… şi uite care au fost consecințele.

— Adevărat, a spus Stella, însă chiar dacă ar fi avut timp, tot nu ar fi recunoscut adevărul. Nicio femeie albă, aflată în situația ei,

nu putea face asta.

— N-o socotiți pe mama voastră o târfă, a spus Florry. Dacă şi-ar fi închipuit că exista chiar şi cea mai mică şansă ca tatăl vostru să fie în viață, nu s-ar fi purtat astfel. Era o femeie de treabă, care l-a iubit nespus pe tatăl vostru. Am fost cu ea în noaptea în care a murit şi avea remuşcări cumplite pentru toate păcatele ei. A cerşit iertarea. Şi-o dorea ca să revină la viața dinainte, alături de familie. A fost distrusă. Trebuie să o țineți minte ca pe o mamă iubitoare, amabilă şi bună.

Joel s-a ridicat şi a părăsit încăperea fără să rostească vreo vorbă. A traversat curtea, trecând pe lângă Twyla, care stătea în balansoar, şi a părăsit casa. A luat-o pe strada Chartres către piața Jackson, unde s-a aşezat pe treptele catedralei şi a urmărit circul actorilor şi muzicanților ambulanți, borfaşii, escrocii, artiştii, hoții de buzunare, proxeneții şi turiştii. Fiecare negru era Jupe, adică oameni de nimic. Fiecare femeie fardată era mama lui, împinsă de dorințe carnale. Totul era confuz; nimic nu se lega. Respira greu şi nu se putea concentra.

Apoi s-a trezit pe dig, fără să ştie cum ajunsese acolo. Barjele treceau prin dreptul lui, iar el se uita la ele fără să le vadă. La naiba cu adevărul! Fusese mult mai fericit fără el. În fiecare zi din ultimii trei ani şi jumătate fusese torturat de întrebări privind motivul pentru care tatăl lui făptuise acea crimă şi de nenumărate ori se consolase cu gândul că n-avea să afle niciodată. Ei bine, acum ştia, însă pierduse toate acele zile fericite de ignoranță.

Joel a rămas o vreme îndelungată cufundat în lumea lui, abia mişcându-se şi scuturând uşor din cap deseori, pentru că încă nu îi venea să creadă. Apoi şi-a dat seama că respirația nu îi mai era atât de precipitată şi că simțurile îi reveniseră la normal. Ştia că, în afară de el, de Stella şi de domnişoara Twyla, nimeni n-avea să mai afle acest adevăr. Florry avea să moară în curând şi, la fel ca toți membrii importanți ai familiei Banning, avea secrete pe care urma să le ia cu ea în mormânt. El şi Stella aveau să o urmeze. Familia zdrobită şi căzută în dizgrație terminase cu umilințele.

Şi ce conta cu adevărat? Nici el, nici Stella şi nici Florry n-aveau să mai trăiască printre oamenii din comitatul Ford. Adevărul urma să rămână îngropat acolo, la Bătrânul Sicomor.

Apoi a simțit o atingere pe umăr şi a văzut-o pe Stella aşezându-se lângă el. Şi-a petrecut un braț pe după umerii ei şi a tras-o mai aproape de el. Nu mai simțeau nicio emoție. Erau prea

şocați.

— Cum se simte? a întrebat-o el.

— Nu mai rezistă mult.

— Doar pe ea o mai avem.

— Ba nu, Joel, ne avem unul pe altul, aşa că te rog să nu mori tânăr.

— O să încerc.

— O întrebare, domnule consilier, a spus ea apoi. Dacă mama ar fi spus adevărul, ce-ar fi făcut tata?

— Doar la asta mă gândesc. Sunt convins că ar fi divorțat şi ar fi izgonit-o din comitat. Ar fi jurat să se răzbune pe Jupe. Dar el e în siguranță în Chicago – acolo sunt valabile alte legi.

— Dar ea ar fi în viață, nu-i aşa?

— Cred că da. Cine ştie?

— Iar tata sigur ar trăi.

— Da, la fel şi Dexter Bell. Iar noi am fi stăpâni peste pământ.

Stella a scuturat din cap şi a spus încet:

— Ce minciună…

— Crezi că a avut de ales?

— Nu pot spune. Îmi pare tare rău pentru ea. Şi pentru tata. Şi pentru Dexter. Pentru noi toți, cred. Cum de-am ajuns în situația asta?

Când Stella a început să tremure, Joel a strâns-o mai tare în brațe. Apoi a sărutat-o pe creştet când ea a început să plângă.

— Ce familie! a şoptit el.

NOTA AUTORULUI

Cu mulți ani în urmă, am avut două termene ca reprezentant al statului în legislatura statului Mississippi. Nu mi-a plăcut prea mult slujba de funcționar public, iar dumneavoastră va trebui să căutați cu ardoare dovezi că am trecut pe acolo. Nu am lăsat urme; de fapt, am plecat în mare grabă. Slujba presupunea perioade uriaşe de timp pierdut, iar pentru a ni-l umple, ne strângeam în apropierea unor ibrice de cafea şi ascultam poveşti lungi, câteodată ilare spuse de colegi, toți fiind politicieni cu vechi state, obişnuiți să relateze poveşti incredibile. Am îndoieli că adevărul conta prea mult.

Într-un anumit moment din timpul scurtei mele cariere acolo, am auzit povestea a doi bărbați importanți care trăiau într-un orăşel din Mississippi prin anii '30. Unul l-a ucis pe celălalt fără niciun motiv clar şi nu a oferit niciun indiciu cu privire la motivul său. După ce a fost condamnat, confruntându-se cu moartea prin spânzurare, a respins oferta guvernatorului de a-i fi comutată pedeapsa dacă divulga motivul. Refuzând, a fost spânzurat a doua zi pe peluza tribunalului, în vreme ce guvernatorul, care nu asistase niciodată la o asemenea execuție, a urmărit totul din primul rând.

Şi astfel, am furat această poveste. Cred că este adevărată, dar nu îmi aduc aminte cine a spus-o şi nici unde sau când s-a întâmplat asta. Există posibilitatea ca la început totul să fi fost doar ficțiune, mai ales după ce am adus nenumărate îmbunătățiri proprii. Nu am mustrări de conştiință privind publicarea acestor întâmplări sub forma unui roman.

Cu toate acestea, dacă vreun cititor recunoaşte povestea, îl rog să mă înştiințeze. Aş ține foarte mult ca ea să fie verificată.

Ca întotdeauna, m-am bazat pe generozitatea prietenilor, care m-au ajutat în urmărirea faptelor. Multe mulțumiri următorilor: Bill Henry, Linda şi Tim Pepper, Richard Howorth, Louisa Barrett, precum şi „Băieților Autobuz": Dan Jordan, Robert Khayat, Charles

Overby şi Robert Weems. Şi mulțumiri deosebite lui John Pitts pentru titlu.

S-au scris zeci, dacă nu chiar sute de cărți despre Marşul Morții din Bataan. Cele pe care le-am găsit şi citit sunt fascinante. Suferințele şi eroismul acelor soldați sunt greu de imaginat, şi atunci, şi acum, la o distanță de şaptezeci şi cinci de ani.

Am extras fapte din următoarele lucrări:

Shadows in the Jungle, de Larry Alexander; *Bataan Death March,* de locotenent-colonelul William E. Dyess; *American Guerilla. The Forgotten Heroics of Russell W. Volckmann,* de Mike Guardia; *Lapham' Raiders,* de Robert Lapham şi Bernard Norling; *Some Survived,* de Manny Lawton; *Escape from Davao,* de John D. Lukacs; *Lieutenant Ramsay's War,* de Edwin Pricey şi Stephen J. Rivele; *My Hitch in Hell,* de Lester I. Tenney; *Escape from Corregidor,* de Edgar D. Whitcomb.

Tears in Darkness, de Michael Norman şi Elizabeth M. Norman, este o istorie completă şi emoționantă a Marşului Morții din Bataan, văzută din perspectivă americană şi japoneză. *The Doomed Horse Soldiers of Bataan,* de Raymond G. Woolfe Jr. este o relatare copleşitoare despre renumitul Regiment 26 de Cavalerie şi şarja sa finală. Vă recomand în mod deosebit să citiți aceste două cărți.